استصحبه الحقير محمد نوري المولوي
مستشار مقام سرعسكري
حالا
سنه ١٢٩٢

ثم استصحبه الحقير درويش
محمد شرف الدين رئيس
مجلس ادرنه ومعارفه
سنه ٣٠١

تملکه الفقیر الی الله الملك القدیر
درویش محمد رفقی النقشبندی
از بندگان حضرت نجیب علی
قدس سره العالی
سنه [illegible]

هو
من كتب السید [illegible]
مسعود [illegible]
[illegible]

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. [illegible] Kütüphanesi
1949

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No: 3422
Eski Kayıt No:

الحمد لله الذی هدانا بالهدی وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله واهدانا القرحات
رسل ربنا واولیاء خالقنا بالحق وارشدونا الی الجنة للحقیقة وحدیقة المعرفة التی
اورثنا فی هذه الدنیا من الاولیاء والانبیاء والشکر لله الذی اذهب عنا العنا
وازال عنا الحزن والبلاء بایصالنا الی اسرار العرفاء والاصفیاء واحلنا دار
المشاهدة ورياض المعاينة من فضله لا یمسنا فیها نصب ولا یمسنا فیها لغو
ولغوب فسبحان الذی حارت فی سبحات جلاله عقول العلماء والحکماء وخرست فی
کمال السنة الفصحاء والفضلاء وغرقت فی بحار ربوبیته ارواح البدلاء وافهام
النقباء والنجباء تقدس فی قدسه قدسا وتعظم فی کبریائه سلطانا وعزا
وتبارک فی شئونه ملکا وملکوتا وتعالی فی ملک الوهیته وجبروتا وجعل
کلام اولیائه سراجا منیرا فی قلوب الطالبین وشمسا مضیئا فی ازالة کروب
المشتاقین الی وصول البقاء واللقاء وصیر اصداف اجوافهم محلا لدرر الحب
والولاء وصدورهم خزینة لجواهر الارشاد والهدی خلصنا عن هاویة الهلاک
والردی وارنا الاشیاء کما هی حتی نشاهد الحق حقا والباطل باطلا ولا تواخذنا
ان نسینا او اخطأنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به واعف عنا واغفر لنا وارحمنا
انت مولانا انک انت الاحق باجابة الدعاء واولی الحری وصل وسلم علی سید
الانبیاء وشفیع یوم الجزاء نور حدقة الوری ونور حدیقة ما زاغ البصر وما طغی

عندلیب وما ینطق عن الهوی اعنی محمد المصطفی الهادی الی الدرجات العلیا
والمقامات الحسنی والکمالات الفضلی فی الدنیا والعقبی وعلی آله واصحابه
الذین هم مفاتیح الرجاء ومصابیح الدجی فی ظلمات الجهل والضلال اذا سجی
وبعد بو فقیر حقیر مولوی اعنی شیخ اسمعیل الانقروی کشف الله له اسرار
الصوری والمعنوی کلمات حیات مضاهات اکابر شانی اکثر اوقات تمره
طبع غلو و مطمح نظر قلوب هر بر تنک جام کلام هدایت انجامندن جام
مدام مست و خوش حال اولب و اسرار اشعار فصاحت شعار و بلاغت
دثارلرندن روح و روانم بی ملال اولب مرفه البال اولور دم خصوصا
اول قصیدهٔ بلیغه و بدیعه و کلمات فصیحه و غریبه و لطیفه که قطب العارفین
العاشقین والواصلین مظهر اسرار حق الیقین کاشف مشکلات الطریقة
وموضح معضلات المعرفة والحقیقة العالم العامل والسید الفاضل شرف الملة والدین
ابو حفص عمر بن علی السعدی المصری المعروف بابن الفارض انار الله
قلوبنا بنوره الوامض وسره الغامض حضرتلرینک بیوردقلری بعد خدای روح
ابسب فتوحم و بادهٔ صبوحم اولشدی بیت نصب عینم و مطمح نظرم
روح روحم و بینش بصرم گیجه کوندز لسانمک وردی هم جان [illegible]
وردی قرة العین عرفا و درة التاج افصح فصحا اعنی تائیه کلامی
ابن فارض محقق اکبر عرفا سلوک ایچون انشا ایلدیب قلدی [illegible]
چه خوشست این قصیدهٔ رعنا که کشاید بر عاشقان [illegible]
درون افروز در معنی کنوز رموز جمیل اللفظ جمیل المعنی [illegible]
وجه بقا [illegible] از بدی بدین انکار [illegible]
عقل نور از این چه دریابد چشم حق بین شهود [illegible]

شم دربو ٭ جمل بدمشامه شم دربو عجز الو اصفقو عن صفته ٭ ما عرفناك حق معرفتك
خفا بوددر برقصیدهٔ رعنا عالی مقدار درکه عبارتنی واشعاردن اکثر
الفاظ ملاحت کرداری مبرا و برکلام دلارا درکه مطالعهٔ معانیسی نیچه بیچاره
جادو سخن ایدوکی سبب و نکاتندن مبرا درصانع خطبای عرب عرباء الفاظ
وعبارات واستعارات کرامت بیناتنده حیران وفصحای عدنان وبلغای
قحطان ونکته سنجان علوم وعرفان بیدای نکات واشاراتنده
تدرزلر وقیاسات نظریه ومقدمات عقلیه نامونی دراکنده حاصل و
باطل ومبادی بوادی شرح وتبیاننده قدم همم فحول علما راجله معنا
برانوارلری کاشف خطایای خفایای قدسر والفاظ وتراکیب عالی
مقدارلری مطلع خبایای سرایر انسدر رعنای دلارا سی کوبا بر محجوب
زیبا ومعشوق دلربادر که تتق پرده لغات عربیه محتجب اولوب بوآینه
عینیه دک طالبان روم وعاشقان تحت موسومه رونما وچهره
اولماسی ٭ ابکار مخدرات اسراری منصهٔ عبارت ترکیده جلوه قلمادی
هر بار که وجوه ابکار معانی ملاحت کرداری قرات قلمده ظاهر اولیجک
خاطر فاتره بو تقاضا اقدام وهجوم ایلردی که ای کاشکی عاشقان روم
وطالبان پرفهوم دخی بو منظور عربینک جمال باکمالن کوره لردی
و ذوق وصالنه ایره لردی لکن زهرزن وهم بر جانبدن کلوب قلت
بضاعت وعدم استطاعتله خوف ویاس ویروب بو مالوکه تحسین
التفیح ولو[illegible] وصولی دافع اولوردی اما تقاضای درون وارزوی
دل محزون تکرار بر جانبدن بوکونه اوهام دونی اخراج ودر برون
ایدوب غلبهٔ استیلاده شوق حیدده مقرون اولردیکه نه برکسیله

مصاحبته قدرت ونه برشیئله الفت قوردی ونه بردم آرام وسکون
مهلت ویرردی آخر کار جناب پروردکاره متوجه اولوب استخاره
قلدقده سروش عالم غیب که رخسارهٔ معانی غبار ریب وریبدن مطهر
ومبرادر کوش دهوشمه بوکلامی مفهوم مسرت ملزوم القا ایلدیکه
بیت این مستی تو مستی امت دیکراست ٭ وین هستی تو هستی
دیکراست ٭ رو سر بکریبان تفکر درکش ٭ کین دست زاستین دست دیکر
پس مرفحوای قلب المؤمن بین الاصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف
یشاء وقبضهٔ قدرت حضرت پروردکاره عنان اختیار وزمام جان بی
قرارم بو جانبه منعطف وبر مضمون مثل القلب کریشة فی ارض فلاة یقلبها
الریاح ظهراً لبطن تار و مار اوله فوادیا کشادی بو مراد اوزره
قلدی ٭ شعر همچنان کز عطسه واز خامیازه ٭ این دهان کردد بناخو
تو باز ٭ دست بی تا دست جنبانی بزعم ٭ مطلق بی تا دم زنی ازضر و
نفع ٭ ضر و نفع ما همه از حق بود ٭ حکم حق بر فرق ما مطلق بود ٭ پس حق
حکم تقدیر ٭ انه علی ما یشاء قدیر ٭ معترفا علی العجز والتقصیر اظهارا بانی الفقیر
شروع وتحریر وتسطیره مباشرت ورجوع قلدم ومطول مخلوق جزء
ومختصر مخلدن کوز ایدوب بین الافراط والتفریط حال وسیط [illegible]
مسلک تقریره ورشتهٔ تحریره بو جواهر زواهری نسبیط قلوب بعون مقاصد
علیه فی شرح التائیه دیمکله تسمیه قلدم وقبل شرح الابیات بو طایفهٔ علیه نک
اصطلاحات واشاراتندن لازم اولان عباراتی مقدمات ایراد ایلدم
تا طالبان وعاشقانه فهم معقولات وکشف مرموزات بروجه اسان سهل
ویسیر اولا آماز نهار روزنهار رکبراء دین وفضلاء اهل یقینک کنف برابرار

لرنه و کلام حقیقت مدارلرینه طعن و انکار قلیه سن نا قبر نار ه و جاه بولاسن

و بواره وشنیع سن مثنوی چون خدا خواهد که پرده کس درد • میلش اول
طعنه پاکان برد • نگنها چون تیغ پولاد ست تیز • چون نداری تو سپر وا پس
کریز • پیش این الماس بی اسپر میا • کز بریدن تیغ را نبود حیا • المقصد

الاول فی الوجود اعلم ایدک الله بالفهم الصحیح • والکشف الصریح • تحقیقا ان
من حیث هو غیر الوجود الخارجی والذهنی در زیرا بو ایکیسی انواع وجوددن بر
نوعدر پس وجود من حیث هو هو لابشرط شئ یعنی اطلاق و تقیید له مقید
اولمقسزین وجزوی وکلی وخاص وعام اولمقسزین بو مقیدلری بو جمله بحسب المراتب
واللغات لازم کلورپس بحسب المراتب کلی وجزوی ومطلق ومقید وعام وخاص
و واحد و کثیر د نور د بو اعتبار ا و زره معتبر اولن مرتبه یه ذات بحت و مقام
احدیت و حقیقة الحقایق و کنه ذات و غیب هویت و غیب الغیب و اجلی کل
باطن و هویت مطلق دیرلر پس بو مرتبه ان لاتعین اولدوغی جهتدن هیچ
دکلدر که وحدتدن و وجوب وجوددن و مبدائیتدن و صدورندن
و کرنفسنه تعلق علمدن و اکر غیرینه بر حکم ومحکوم اولاز زیرا بو جمله مقتضای
تعین و تقییدر و بلا شک هر تعینک تعلقی مسبوق ان لاتعین اولور بو
مرتبه با عتبار ان لاتعین مجهول مطلقدر حواسین تجلیات وادهام بو مقام
پیرامنه کردان اولان و طایران عقول و افهام بو مرتبه ده سیران و طیران

الحقایق

ایلامز بیت بجانان کی رسد جانان تو چندان که در مرجان • زجهت بو دبرتر مطلب بیچ

مفتاح الغیب ده صدر قونوی حضرتلری بیوررلرکه ذات مطلقه نک مطلق حجه
اولسی عدم معرفتدن عبارتدر بسبب التجرد عن المظاهر والمراتب والتعینات
زیرا بس بهونه لا نسبة بین الله وبین الشی الا حرمناسبت بو قدر پس حق

حقه بو جهتدن مناسبت و بو جهتدن برکیمسه نک معلومی اولمایجق بو حضور
خوض ایتمک تحصیل حاصل وامر بلا طایل بر شئ با طلدر لکن بو حقیقة واحد
وعین احدیت بشرطشئ اعتبار اولنسه یعنی بشرط جمیع الاسما معتبر اولسه
بو تقدیر جه بو مرتبه یه مرتبهٔ الوهیت و مرتبهٔ احدیت دیرلر مرتبهٔ احدیت ایله
واحدیتک فرقی بودر که مرتبهٔ احدیتده اسما و صفاتدن بر شئ اعتبار اولنمز
بلکه جملهٔ ذات بحتدر و مرتبهٔ واحدیتده اسما و صفات مع مؤثراتها اعتبار
اولنور و مرتبهٔ اولیده بر صفات کالحیوة والعلم والارادة والقدرة و امثالی
عین ذاتدر زیرا اندن صفت و موصوف واسم و مسمی یوقدر الا که ذات دن
ثانیده صفت و موصوف اسما و مسمی متعین اولب حقایق الهیه بعضیسی بعضیسندن
متمیز اولور اما کثرت ظهور وحدت ذاته خلل ویرمز و امتیاز زی بذاتها صفاتها
در تعینی زایده ایله دکلدر که خلل ویره زیرا حقیقتده وجود حقه مغایر بر شئ
اخر یوقدر که اندن متمیز اولا بس وحدت ذاتی کثرته مقابل اولان وحدت کبی
دکلدر بلکه بر وحدتدر که بحکم هو الاول والاخر والظاهر والباطن عین اشیا و عین

اضداد اولمشدر بیت هو الاول هو الاخر هو الظاهر هو الباطن • بجز یا هو و یا من
هو کسی دیکری دانم • پس بو مرتبهٔ واحدیته مظاهر اسمایه ایصال فیض ایلدوکی
اعتبار ایله مرتبهٔ ربوبیت دیرلر و بو مرتبه صور علمیه نک ثبوتی شرطیله
اعتبار اولنسه مرتبهٔ اسم باطن دیرلر و رب الاعیان الثابته اولن اسم
علیم در و بو نجین بشرط کلیات الاشیا اعتبار اولنسه فقط مرتبهٔ اسم رحمن
درکه رب عقل اولدر که بو عقل اوله لوح قضا وام الکتاب و قلم اعلی بو تسمیه
اولنور و بو نجین بو مرتبه ده کلیات وجزئیات مفصلا من غیر احتجاب عن
کلیاتها اعتبار اولنسه مرتبهٔ اسم رحیم درکه رب النفس الکلیه درکه بو نفس کل

لوح قدر و لوح محفوظ دخی و کتاب مبین دخی دیرلر و بعض صور جزئیه‌نک
تغیر و تبدلی شرطیله اعتبار اولنسه مرتبهٔ اسم ماحی و ممیت و محیی و مثبت
درکه رب نفس منطبعه در جسم کلیده که بو نفس منطبعه لوح محو و اثبات دیرلر
و بعض صور روحانیه و جسمانیه قابل اولدیغی وجهدن اعتبار اولنسه مرتبهٔ
اسم قابلدر که رب هیولای کلیه درکه بو هیولای کلیه‌یه کتاب مسطور و رق
منشور دیرلر و بعض تأثیر و تأثر اولدیغی حیثیتدن اعتبار اولنسه مرتبهٔ
اسم فاعل و موجد و خالقدر که رب طبیعت کلیه در و بعض صور محسوسه مشهوده
شرطیله اعتبار اولنسه مرتبهٔ اسم ظاهردر که رب عالم الملک والشهاده در
پس مرتبهٔ انسان کامل بو جمله مراتب الهیه و کونیه‌دن عبارتدر
انکچون خلیفهٔ کاملدر زیرا مظهر اسم الله در و اسم الله اسم ذات مستجمع
جمیع صفاتدر پس انسان کامل جمله مراتبی محیط اولور تتمه اگرچه حضرت حق
من حیث الحقیقه والذات جملهٔ اشیادن مستور و پوشیده‌درلر زیرا
کنه ذات و غیب هویت هرکسک معلوم و مشهودی اولمز نته کم کندوزی
خبر ویرور ولا یحیطون به علما و بالجمله هر نه که عقل و قیاس و حس و استدلاله
اولور جناب ذات اندن منزهدر و ساحت معرفتی تردد اوهام
انهامدن متعالی و مقدسدر اما من حیث التحقق بالاسماء والصفات
اظهر من الشمسدر و خفاسی شدت ظهورندندر و معرفتی دشوارلکی کمال
ظهورندندر فمن طلب البیان بعد العیان فهو للخسران عند اهل العرفان
المقصد الثانی فی الاسماء والصفات اسم اول شیدر که مسماسی عند
العقل والفهم احضار و عند الخیال الذهن اذکار ایدر اگر مسما حاضر اولسون
و گر غایب و عند المشایخ السنهٔ ناسده مذکور اولان اسماء ملفوظه

دگلدر بلکه اسم مسمی اولان ذاتک صفت معینه‌سیدر پس ذاتک بر صفتله
تجلیسنه اسم تعبیر ایدرلر مثلا رحمن ذات لها الرحمه در و قهار ذات
لها القهردر پس بو اسماء ملفوظه اسمک اسمی اولور و اسماء الهیه اوچ قسمدر
ذاتیه و صفاتیه و افعالیه و بو اوچ قسم ایکی نوع اوزره در بر نوعنه صفات
ثبوتیه و ایجابیه دخی دیرلر و بر نوعنه سلبیه درلر صفت ایجابیه حیات
و علم و ارادت و قدرت و بونلر امثالیدر و صفات سلبیه سبوح و قدوس
و غنی گبی ایجابیه ایله سلبیه‌نک فرقی بودر که صفات ایجابیه حقده و خلقده
مشترک و صفات سلبیه اولدر که همان حقه مخصوص اولا فقط و اسماء
ذاتیه مثلا الله هو حق مالک و قدوس و احد و واحد و صمد و عزیز و کبیر
و متعالی و علی و عظیم و ظاهر و باطن و اول و آخر و جلیل و جمیل و مجید و غنی
و نور و بونلر امثالی و بعض اسم واردر که باعتبار ظهور الذات اسم ذات
دیرلر و باعتبار ظهور الصفات اسم صفت دیرلر و باعتبار ظهوره الافعال
اسم فعل دیرلر مثلا اسم رب بعض ثابت معناسی مراد اولنسه اسم ذات اولور
و بعض مالک معناسی مراد اولنسه اسم صفات اولور و بعض مربی و مصلح
مراد اولنسه اسم فعل اولور شول کیسه که کندو ذات و صفات افعالنک
اسمین بلور اسماء ذاتیه و صفاتیه و افعالیه‌سنه ابعد و کن فهم ایلر و اسماء
صفاتیه حی و شکور و قهار و مقتدر و قادر و رحمن و رحیم و کریم و غفار
و ودود و رؤف و حلیم و صبور و رزاق و وهاب و علیم گبی بونلر امثالی
و اسماء افعالیه مبدی و معید و خالق الباعث المجیب الواسع المانع
المذل المعز المحیی الممیت الهادی الرشید و بونلر امثالیدر و اصول صفات
الهی امهات اسماء نامتناهی یدیدر که ائمهٔ سبعه تعبیر اولنور اول کلم

بونلردر حی و علیم و مرید و قادر و سمیع و بصیر و کلیم بعضلر سمیع و بصیر و کلیم
یرینه قابل و جواد و مقسط اسملرین ایراد ایلمشلردر پس مطلوب حقیقی که کمال
جلا و استجلادر بو یدی اسما اوزره موقوف اولمشدر زیرا حیات موجب وجود
و حضور و سبب علم و شعوردر زیرا اگر حیات اولمسه علم و ارادت و قدرت و غیره
ظهور بولمزدی کذلک علم بر نوردر که امور کلیه نک و حقایق تابعه و متبوعه
نک و تعینات وجودیه و اسمائیه نک تفصیلی و تدبیری انکا منوطدر و بو طوردر
و مرید بو جمله اموری تخصیص فی المرتبه و الظهور و قادر مراد اولنان اشیایی
ما هو علیه اظهار و احداثه قدرتی اولمقدر و سمیع عبارتدر کلام ذاتی سنک
حقیقتنه متعلق اولان علمک تجلیسندن گرک ظاهر اولسون گرک باطن لا علی طریق الشهود
و بصیر عبارتدر حقایق و اعیانه تعلق علم حقدن علی طریق الشهود و کلام
عبارتدر عالم غیبده اولان اشیانک اسرارینی اظهار ایلمکدن و جمله اسما
الهیه بو دورد اسمک تحتنده داخلدر و اول دورد اسم اول و آخر و ظاهر و باطندر
زیرا اشیا بوار ایدوکدن خالی دکلدر پس ابدا و ایجاده متعلق اسما تحت اسم اولده
داخلدر و اعاده و اماتیه متعلق اولان اسما تحت آخرده داخلدر و جمله
ظهوره متعلق اسما تحت ظاهرده و بطونه متعلق اولان تحت باطنده داخلدر
و جمله اسمایی جامع اولان الله و رحمن اسملریدر زیرا الله اسم ذاتدر و جمیع
جمیع صفاتدر و رحمن رحمت عامه نک اسمیدر که وجودله مستما اولان اشیایی
بحکم و رحمتی وسعت کل شیء احاطه قلمشدر انکچون قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن
ایاما تدعوا فله الاسماء الحسنی وارد اولمشدر که بونلرک ایکیسی اسما حسنی تحت
حیطه لرنده داخلدر و مشایخک نفس رحمانی دیدکلری اولدر که نفس
تنفسدن ماخوذدر تنفیس باطندن ظاهره ارسال هوای حاره ایدوب

ابراد هوای بارده قلمقدر لترویح الوجود عن الکرب زیرا متنفس اولن کسنه
تنفس اتمز الا دفعا للکرب پس مشایخ بو موجوداته نفس رحمانی دیدیلر و
ظهوراتی نفس انسانیه یه تشبیه قلدیلر بینلرنده وجه مشابهت بودر که
جناب حق جل شانه کنز مخفی ایکن که حالنده که کان الله و لم یکن معه شیء مفهومنک
ما صدقی اولان مرتبه در پس بو مرتبه ده ایکن هر بر اسم کندو خاصه سی مقتضاسنجه
حقدن ظهور طلب ایلیوب صحرای وجوده گلمک طلب ایلدیلر پس انلر مرتبه
باطندن ظاهره اخراج التمسی کان جناب حق رفع کرب ایلمش اولا
نتکم متنفس اولنلک باطننده محتبس اولان هوا حاره خروجی مقتضی در ظهوره
گلدکده متنفس صفا ایدر پس بو موجوداته نفس رحمانی دیدکلری بو وجهله در
و حق سبحانه و تعالی من حیث ظهوره عین ظاهردر نتکم من حیث بطونه
عین باطندر و جناب حق اسما و صفاتیله اعیانه و اعیان عالمده متجلیدر
اسمالرندن بعضیسی اقتضای وجود اشیا ایدر و بعضیسی عدم اشیا ایدر
نتکم واجد و باعث و خالق ایجادی اقتضا ایدر و ممیت و ماحی و معید
و قهار اعدام و افنا اقتضا ایدر و حق سبحانه تجلی ایدر گاه شول اسملرله که
مقتضی وجوددر و گاه شول اسملرله که مقتضی فنادر و الدر بلکه هر آنده
ایکیسیله متجلیدر یعنی جمیع اشیا هر دمده و هر آنده عدمه راجع
بنه صفت بقای حقله هماندم موجود اولورلر و بو خلع و لبس
زیرا بو جمله موجودات عرضدر و الاعراض لا یبقی زمانین مقتضا
ایکی زمان باقی طورمز و لکن خلق عالم بو سره واقف اولمز کما قال الله
بل هم فی لبس من خلق جدید اگر سوال اولنورسه که بعضی امور علی
بر اسلوب اوزره برقرار گورینور پس حالت واحده ده فنا و

در جواب بودر که اول دایم و برقرار کورنمسی تجدد و متماثله و تعین متوافق
دندر و بوکا مثال مثلا آب جاریدر که ماء جاریدن بر جزو برو روجوبا
ایلسه در حال انک موضعنه انک مثلی جزو آخر تعاقب ایدر و مستمر الشکل
کورنوب کبیدر اگرچه حس بو واسطه تشابه اجزا جزو ثانی جزو اولک عینی
قیاس ایدر لکن عقل صحیح وکشف صریح بونک خلافن حکم ایدر بیت

هر زمان نو میشود دنیا و ما | بی خبر از نو شدن اندر بقا
ان زتیزی مستمر شکل آمدست | چون شرر کش تیز جنبانی بدست
شاخ آتش را بجنبانی بساز | در نظر آتش نماید بس دراز

این درازی مدت از تیزی صنع

المقصد الثالث فی الحضرات الخمس

عند المشایخ الصوفیة مراتب کلیه بش مرتبه یه منحصردر و انکا حضرات خمس
تعبیر اولنور اولا حضرت غیب و معانی که حضرت ذاتدر و بالتجلی التعین
الاول ایع مرتبه یه غیب اطلاقی اشیانک کونیه نک کنه و تفصیلندن بو مرتبه
ده غیبی اولدوغیچوندر زیرا بو مرتبه ده هیچ برشینک ظهوری یوقدر و ظهور
حقنک جمله سی مثلا شیدر و بو مرتبه یه تعین اول دیرلر وجودک تعین
اول دیرلر وجودک تعین اوله تنزل ایدن حضرته تعین ثانی که ذاتک
مرتبه سیدر تنزلی اعتبار اولنور که اشیانک جمله بو مرتبه ده تمیز
ظاهر و متمیز اولور و صور علمیه ایله بعضها عن بعض متفرق اول
ما متعدده و متکثر اولور بخلاف مرتبه اولی زیرا مرتبه اولی ده تعدد علی
[illegible] دکلدر و بو مرتبه نک ثانیه فی المثل شول دانه کبیدر که اصل شجر
و [illegible] که دانه فرض ایده اوزریج حالده تعین و تجلیسی
[illegible] اولور و تفاصیل خصوصیات که بیخ و شاخ و شکوفه و برگ

و ساق و میوه در دانه نک بو جمله قابلیتی وار در ریج مرتبه لاتعین بر دانه
تورکه جمله قابلیتی وار در و اجتن جمیع قابلیت در و ظهور و بطون بو مرتبه
مساویدر و اثبات و انتفا اعتبارات انده مقید دکلدر بلکه ذاتک بو جمله
قابلیتی صورتیدر و مرتبه ثانی مثلا اول دانه نین تصور قلنسک اوبرک و
بار و شکوفه و بیخ و شاخ علمه کتورسک صور علمیه ایله معلوم اولوب علما
هر برکی بر بردن متمیز اولور ریج صور علمیه یه ذاتدن کلی فیضنه فیض اقدس
دیرلر که شوایب کثرتدن معرا و مبرا در زیرا فیض الهی ایکی قسمه منقسمدر
بری فیض اقدس بری فیض مقدس دیرلر فیض اقدس ایله اعیان ثابته
و استعدادات اعیان ثابته حاصل اولور و فیض مقدس ایله اعیان ثابته مع
لوازمها و خواصها و توابعها خارجده وجود بولور پس بو اعیان ثابته که صور
علمیه حقدر که حکما بونکا ماهیات غیر مجعوله دیرلر و مشایخ صوفیه اعیان ثابته
تعبیر ایدرلر اعیان ثابته مشایخ موحدین حکما محققین ایله متفقدر که
اعیان ثابته و ماهیات ممکنه مجعوله دکلدر و جعل جاعل عبارتدر اعیانک وجود
خارجیده موجود اولماسندن عبارتدر که اعیانک خارجده وجودی
یوقدر زیرا صور علمیه حقدر بس خارجده وجودی اولمادیغی انتفای مجعولیت
ثابت اولور نتکم حضرت شیخ فص ادریسیده بیورورلر الاعیان الثابتة ما شمت
رائحة من الوجود یعنی اعیان ثابته صور علمیه حقدر عدمیت اصلیه اوزره ثابت
وجود خارجیدن بر شمه و رایحه استشمام اتمامشدر یعنی اعیان ثابته مرتبه بطونده
ثابت و مستقرلردر اصلا وجود خارجیده ظهور بولمامشدر بو وجود خارجیده
ظاهر اولن اشیا اعیانک احکام و آثاریدر و اعیان ثابته که حقایق موجوده
تدر ایکی وجه اوزره اعتبار اولنور بر وجهی اولدر که اعیان مرایای وجود حق

اسما وصفات اولا وبرو جهی ایلدرکه دخی اولورکه وجود حق مرات اعیان
ثابته واعیان مرات ذاتنه نمایان اولن صورت اولا اوکی اعتبار اوزره
بو خارج وجودده ظاهر ومتجلیدر وبو اعتبار اوزره ظاهر اولان هیچ حقدن غیری
یوقدر واعیان مستور ومختفی در بو منوال اوزره مشاهده اولن موحدک حالیدر
که نور وحدت انکا غالب اولا وایکنجی اعتبار اوزره وجودده ظاهر اولن اعیان
ووجود حق مستور ومختفیدر وبو مشاهده اولکسنک حالیدرکه شهود
خلق انکا غالب اولا پس بو مرتبه محجوبینک مرتبه سیدر اما کامل بو ایکی مرتبه
برجا معدر نه کثرت وحدته مانع اولور ونه وحدت کثرته مانع اولور اعیان
ثابته دن هیچ بر عین قابل دکلدر که ذاتا وصفة وفعلا ظاهر اولا الا علی ما هی
علیه فی علم الله که علم الله ده قابلیت اصلیسی واستعداد ذاتیسی نیجه ایسه
اول معلوم اولن قابلیت اوزره ظاهر اولور زیرا اعیان شئون ذاتیه
حقدر پس ممکن دکلدرکه ذاتیات متغیر ومتبدل اولا وزیاده ونقصانه
قابل اولا پس علم حق معلومه تابع اولور ومعلوم دن مراد ماهیات اشیادر ثابت
اولمسی وجمله درکه علم ازلینک معلومده هیچ اثری یوقدرکه بر امری یا
اثبات ایلیه که اول معلوم انکره مثبت اولامش اولا ویا بر امری نفی فلاکه
اول معلوم الله ده مثبت اولا بلکه تعلق علم حق معلومه بو وجهله اولورکه معلوم فی
حد ذاته انک اوزرینه در سر قضا وقدر دیدکلری بو دررو بو حقایق اشیا
وجود مطلقک مرتبه علم ده تعیناتندن عبارتدره وجودات اشیا مرتبه
عینده اولن تعیناتندن عبارتدر پس حقایق اشیا ووجودانلری من حیث
الحقیقة عین وجود مطلقدر وتغایر وتمایز بالکلیه مرتفع دررواما من حیث
التعین بری برنه مغایرلردر ووجود مطلقه دخی من وجه مغایرلردر اما بریکی

وظاهر اولان

ثابته اعیان

برینه مغایرلردر بحسب الصورة والخواص والآثار والاحکام دررواما وجود
مطلقه مغایرلکی تعین مخصوصه لری سببیله دررواما وجود حقیقی مغایر دکلدر
بر وجودده بلکه کلیدر کلی وجزوینه جزوی وبعضینه بعضیدر وبو مراتب
وتعینات اراعتباریدر مثلا دریا یه بحر دیرلر چونکه اول حقیقت مطلقه
اولن بحر تلاطم وامواج متعین ومتمیز اولا انکا موج دیرلر وقتی طلول
بادلر کوبکله اولا حباب دیرلر وچون بواسطه حرارت شمس هوایه متصاعد
اولا بخار دیرلر وچون اول بخار متراکم اولا سحاب دیرلر وقتی سحابدن
تقاطر ایلدکده امطار دیرلر ومجتمع اولدقده سیل دیرلر وبحره واصل اولدقده
ینه بحر دیرلر پس فی نفس الامر دکلدر الا حقیقت واحده یعنی ماء مطلق
که مسمی اولدی اسامی کثیره ایله واوچنجی حضرت ارواحدر بو عالمه
عالم امر وعالم غیب وعالم علوی وعالم ملکوت دیرلر وبو عالم ایکی قسمدر
وبر قسمی عالم اجسامه وجها من الوجوه تعلق طوتمزه وبو عالم ده تدبیر و
تصرف اتمزلر بو قسمه کروبیان دیرلر وبونلرک عالمنه جبروت دخی
دیرلر بونلر دخی ایکی قسمدر بر قسمی عالمدن واد نیادن بی خبرلردر که عالم واد
مخلوق اولدوغن بلمزلر بو قسمه مهیمون دیرلر وبر قسمی دخی اگرچه شهود وقربیت
حقده شیفته ومتحیرلردر اما بونلر حاجب بارگاه الوهیت وواسطه فیض
ربوبیت دررلر وبونلرک رئیسی روح اعظم وقلم اعلی دخی دیرلر وعقل
اول دخی دیرلر که حقیقت حضرت محمدیه در صلی الله علیه وسلم پس بو طایفه نک
صنف اولندن بو روح اعظم در وصف اخرنده اولن روح القدس در که
جبرئیل امیندر وقسم اخر که عالم اجسامده تصرف وتدبیر ایدرلر انلره روحانیات
دیرلر بونلر دخی ایکی قسمدر بر قسمی سماویاتده تصرف ایدرلر بونلره اهل ملکوت

دیرلر و برقسمی دخی ارضیاتده تصرف ایدرلر اهل ملکوت اسفل دیرلر
هیچ بر شی یوقدر که انک اوزرینه بر ملک مسلط اولمیه نته کم حدیث
شریفده وارد اولمشدر فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء والیه ترجعون
پس دردنجی حضرت خیالیه درکه عالم مثال ایله تعبیر اولنور عند المشایخ الموحدین
والحکماء المحققین عالم ارواح مجرده و عالم اجسام مادیه مابینده بر عالم وار
درکه انکا عالم مثال دیرلر اجسام کثیفه دن لطیف و ارواح لطیفه دن کثیف
قابل تجزی و انقسام اولمدیغی اجسامه مشارکت دهیولی و صورتدن مجرد
اولدیغی ارواحه مساویدر بین العالمین حد و فاصلدر و هر نه که بین الشیئین
برزخ اوله لابد در که جهتینه مشابهتی اوله پس هر نه که بو عالمده موجودات [?]
انک صورتی عالم مثالده واردر یا صورتی متحد اولمغله نته کم صونک مثالی عالم مثالده
دخی صو اوله و یا صورتی مخالف اولمغله نته کم علمک مثالی عالم مثالده سود اوله
و اخلاق مرضیه و اعمال صالحه نک مثالی بساتین و ریاحین و ثمار و انهار
لذت للشاربین و اخلاق ردیه و اعمال سیئه نک مثالی عقارب و حیات
و ثعالب و ظلمات و غساق و غسلین اوله و عالم رؤیا و حالت واقعه که جمله
انام حین نعاسده و منامده مشاهده ایدرلر و ارباب سلوک بو عالمی ایکی قسمه
منقسم قلمشلردر و وجه حصری بوکونه تفهیم اتمشلرکه اگر انک ادراکی قوت عقلیه
و خیالیه ایله مشروط ایسه انکا خیال مقید و مثال متصل دیرلر و اگر انک ادراکی قوت
عقلیه و خیالیه نک انک ادراکنده مدخلی دکلسه انکا خیال مطلق و مثال مطلق دیرلر
بعض اصفیا قوت ریاضت و مجاهده ایله بو عالمه داخل اولوب ولایت اقالیمندن
خبر ویررلر جمله دن بری دیرلرکه بو عالمده ایکی شهر واردر برینک ادی جابلسا
و برینک جابلقا در لر و بو شهرلرک خلایقنک اعدادینه عقول انام حیرانده در بونلر

متمثل ایلسه‌لر بو عالمده متمثل ایدرلر نته کم جبرائیل حضرت مریمه فتمثل لها بشرا سویا و حضرت
پیغمبره دحیه کلبی شکلنده جبرائیلی بو عالمده کوردی و جمیع ارواح انبیا و اولیا
و سایر موتا بو عالمده مشاهده اولنور و مرایاده و اب صافیده و سایر اجسام
صقیلده نمایان اولن صورتلر بو عالمدندر و هر کیشی کندویه مناسب
بو عالمده بر صورتی واردر نته کم اعلم ناس حضرت ابن عباس بیورمشلر
بنم کبی بو عالمده بر ابن عباس دخی واردر و انسان کامل بو عالمدن هر نه شکل
استرلرسه اول شکله متمثل اولوب دیلدکلری کسه یه اول شکله کورینورلر و ارواح
بعد مفارقة البدن واصل اولدقلری عالم بو عالم مثاله مغایردر زیرا مراتب
تنزلات وجوده عارض اولان رتبه در قبل نشأة الدنیویة اولان مرتبه مثالیه
روحک تنزلی مرتبه سیدر و بعد مفارقة البدن اولان عالم مثال روحک مرتبه
عروجیه سیدر پس بو برزخ اخیرده کوردوکی صور صور اعمالیه سیدر که
نشأة دنیویه ده حاصل قلدی بخلاف صور البرزخ الاول اما بو ایکیسی مشابه
لردر جوهر روحانی و غیر مادی اولملرنده کما صرّح به الشیخ فی الفتوحات
و بعده عالم المثال الشیخی حضرت عالم اجسام دردنجی منقسم اولور ایکی قسم بری
علوی و بری سفلی علویات عرش و کرسی سماوات و ثوابت و سیارات [?]
و اهل کشف متفقلردر که عرش و کرسی طبیعی و عنصری دکلدر و کون و فساده
قابل دکلدر زیرا عرش سقف بهشت و سطح کرسی زمین بهشتدر کما ورد
فی الاخبار و اما سایر سموات قابل خرق و التیام در و اما سفلیات بسایط
عنصریات و سایر ترکیبات که جمادات و نباتات و حیوانات در و انسان
کامل اگر روحانیات اگر جسمانیات و معقولات و محسوسات و مثالیات هر نه
ایسه بو جمله عوالمی جامعدر زیرا انسان صورتا عالم صغیر و معنا عالم کبیردر [?]

صورتا عالم کبیر و معنا عالم صغیر در کما قال علی ابن ابی طالب رضی الله عنه شعر

دواؤک فیک وما تبصر	وداؤک منک وما تشعر
وانت الکتاب المبین الذی	بأحرفه یظهر المضمر
وتزعم انک جرم صغیر	وفیک انطوی العالم الاکبر

پس حق سبحانه و تعالی کنه و صفتلری پایانسزدن بر ادنک وجود منه بر نمونه
و نموذج وضع ایلدی حیات و علم و ارادت و قدرت سمع و بصر و کلام کبی
کبی تا انسان استدلال ایلیه بو قلیلدن کثیره لان القلیل یدل علی الکثیر والجزء
تدل علی الغدیر و النطفة تدل علی البذر الکبیر سلطان ولد حضرتلری بیورر

هست وکان حق تن انسان	اندرو زین صفات الرحمن
گر قلیل است این صفات منیر	سیر کن زین قلیل سوی کثیر

و انسان کامل بو عالمک روحی کبیدر و عالم انکا جسد و کالبد کبیدر پس روح
سلطانی بدنک قوای روحانی و جسمانیسنه نیجه حاکم و متصرف ایسه انسان
کامل دخی بو عالمک علویات و سفلیاتنه ایله متصرفدر و انسان کاملی
حضرت پیغمبردر و انکا وارث کامل هر کم ایسه اولدر حضرت مولانا بو
قصه و خانه تشبیه ایدوب انسان کاملک وجودن شهر و قصر و تشبیه ایدوب بیورر که

گر تو آدم زاده چون او نشین	جمله ذرات را در خود ببین
چیست اندر خم که اندر نهر نیست	چیست اندر خانه کاندر شهر نیست
این جهان خم است و دل چون جوی	این جهان خانه است و دل شهر عجب

المقصد الرابع فی الاصطلاحات بلکه اصطلاحات مشایخ دن بری
توحیددر و توحید اوچ قسم در بر قسمنه توحید علمی و بر قسمنه توحید حالی
و بر قسمنه توحید الهی دیرلر و توحید علمی اولدر که سالک بدایت طریق تصوفده

بلکه موجود حقیقی و مؤثر مطلق بو قدر الا و خداوند عالم جل جلاله و علا
و ذوات کائنات و ذوات و صفات و افعال موجودات لمعات ذات و
صفاتندن نابود و ناچیز بله و هر ذاتی انک نور ذاتندن بر لمعه و هر صفاتی
انک پرتو صفاتندن بر نشأ و هر علم و قدرت و ارادت و سمع و بصری انک
علم و قدرت و ارادت و سمع و بصرندن بر اثر بله و بو توحید علمی بر مرتبه در و اما
در که توحید حالی دن اکابر مقدار ممزوج اولب و مزاجه من تسنیم عینا یشرب
بها المقربون بو توحید شرابنک وصفی اولب مقربون نوش ایدرلر
وجود اسباب که روابط افعال الهی در میاندن رفع ایدوب بر اولو
ایدرلر اما احیانا مقتضای علم بله محجوب اولب بقیه وجودلری
عندن شرک خفی دن خالی اولمزلر و اما توحید حالی اولدر که توحید وصف
لازم ذاتی موحد اولا و جمله ظلمات رسوم وجود انکدن مرتفع اولا الا بقیه
ما و بو مقام ده وجود موحد مشاهده جمال واحد حقیقی ده انکه کی مستغرق
اولور که ذات و صفات خداوندن غیری نظر شهوده بر نسنه کورنمز و قطره
وار تلاطم امواج توحید غرق اولب بحر وحدتدن غیری بر شی احساس ایدمز
ولهذا حضرت جنید بو توحیده بیورر التوحید معنی تضمحل فیه الرسوم و یندرج
فیه العلوم و یکون الله کما لم یزل بو مقام ده بقایای شرک خفی بالکلیه مرتفع اولور
اما توحید الهی اولدر که حق سبحانه و تعالی ازل الازالده بذاته وصف وحدانیت
و نعت فردانیت ایله موصوف و منعوت ایدی کما کان الله ولم یکن معه شی
والآن کما کان ازلا و ابدا باقی واحدیت ذات بیچونه در و جمیع اشیا الآن
مستهلک و مثلاشیدر نته کم کل شی هالک الا وجهه بر تا معلوم اولا که جمیع شی
ملحوظات ذاتندن الآن هالک و مضمحلدر و امحی بعضا بو بابده سلوکده

بلا وجود بو شهود له شاهد فنا و شاهد و مشهود و قاصد و مقصود و جاحد
ومحجود جمله‌سی وجود واحد اولب اغیار و ماسوی بر طرف اولمشدر نته کم شیخ
ابو اسمعیل عبدالله انصاری حضرتلری منازل السائرین نام کتابنده بو معناده بیوررلر

ما وحّد الواحد من واحدٍ	إذ كلّ من وحّده جاحدُ
توحيد من ينطق عن نعته	عاريّةٌ أبطلها الواحدُ
توحيده إياه توحيده	ونعتُ من ينعته لاحدُ

بو بیت شریفک معناسی اولدر که احاد ناسدن بر احد اول واحدی توحید
ایدامز زیرا هر شول احد که انی توحید ایدر کندوسی موحد و انی موحد قیلی
ایلدوکی حالده جاحددر اثبات غیر ایتمک اسبیله بیت موحدکم چنیر واحد
اولدر ما کیرو توحید ایجنده جاحد اولدر و توحید من ینطق عن نعته یعنی شول
کمسنه‌نک که توحیدی نطق ایله اول احدک وصف و نعتندن عاریة ابطلها
الواحد اول نطقله اولان نعت عاریتیدر واحد حقیقی اول عاریتی ابطال
زیرا حضرت احدیتده نعت و نطق و رسم یوقدر و حضرت واحدیتده اسم
که وجودله موسومدر اول وجود حقدر و عاریتی دخی عند المستعیر قیب رد ما لی
مالکها حتی یصح للتوحید و یبقی الحق واحدا احدا پس واحد حقیقی اول عاریتی
و غیریتی ابطال ایدر که حضرت احدیتده عاریت و غیریت ما عداده توحیده
ایاه توحیده یعنی توحید حق ذاته بذاته توحید حقیقیدر که شهد الله انه لا اله
الا هو فحواسنجه کندو کندوسی موحددر و نعت من ینعته لاحد شول
کمسنی که انی وصف ایدر بن حقدن مایلدر و صراط مستقیمدن خارجدر
زیرا حضرت احدیتده نعت و وصف و رسم و اثر یوقدر و بو جمله واحدیته
کوره‌در فافهم ولا تشکر و غیرها آنیتک و کن من الشاکرین واعبد ربک

حتی یأتیک الیقین ومن اصطلاحات هذه الطایفة العلیة بو
قصیده‌ء بلیغه‌ده واقع اولمشدر و استحضاری لازم و واجب کلمشدر
بو عبارات لطیفه و کلمات غریبه و بدیعه‌در که ایراد اولندی بو جمله‌دن بری
ارتفاع توحید مراد اسما الهیه‌در که مظاهر ذاتدر الاصطلام شول الهی وارد
در که قلب اوزره غالب اوله الانزعاج تأثیر وعظ و سماعدن قلبک حق
جانبنه تحرک و توجهیدر البارقه جناب قدسدن سالکه لایح اولوب
السرعتله منطفی اولا و ایل کشفدر البرزخ بین الشیئین حایل و حاجز اولن
شیدر البرزخ الجامع انسان کاملدر که حضرت واحدیته دیرلر که اکل
جمیع برازخدر البصیرة قلبده بر نوردر که انکله حقایق اشیا و بواطن کل
امور ادراک اولنور نته کم بصر له محسوسات و مبصرات ادراک اولنور حکمی
بو که قوت عاقلهء نظریه‌در التجلی ذات مقدسک لذاته فی ذاته ظهوریدر
فی سیدر الاستجلا حقک تعیناتنده کندو ذاتیچون ظهوریدر الجمع شهود الحق
بلا خلق جمع الجمع شهود الخلق قائما بالحق بو مقامه فرق بعد الجمع والصحو بعد
بعد الجمع المحو دخی دیرلر جنة الاعمال و جنة الافعال شول حسنه و صوریه‌در که
اعمال صالحه‌نک مقابله‌سنده جزا اولور طعام لذیذ و مشارب هنیه
و رایحه لطیفه و حور لطیفه کبی جنة الصفات صفات و اسما الهیه سالکی
ستر ایله سیدر و جنة الذات جمال احدیتک مشاهده‌سیدر الدرة
البیضا العقل الاول کما قال النبی علیه السلام اول ما خلق الله الدرة
البیضا الهبا شول ماده‌در که جناب حق صور عالمی اندن فتح ایدی
هر شول باطن اولان شیئه دیرلر که انده صورة ظاهر اولا هوا النفسک بر
میل ایسیدر هواجس خواطر نفسانیه الولایة عبدک حقده عند فناء

بعد الجمع

النفس قايم اولماسيدر وهوا امرنى تولى قلماسيدر وحروف وآيات شئون ذاتيه
در وحقايق غيبيه واعيان ثابته در حرمت ربقهٔ اغياردن وقيد ماسوادن
وشهوات وهوادن آزاد اولوب طلسم حجاب رسوم سالكدر ذات حقدن حقيقت
الحقايق ذات احديتدر كه جامعدر جميع حقايق حضرت وجوده وحى ايدر الحقيقة الحقايق
ذاتك تعين اول اسما وحسنى اعتباريله اولان مرتبه سيدر علم اليقين انبيا واولياء
نك ايراد ايلدكلرى علوم ومعارف حقى بلمك عين اليقين مشاهدهٔ قلبيه ايله وجه
حقيقى مشاهده قلمق حق اليقين مقام جمع احديتده حقى مشاهده قلمق الحكمة حكمت
حقايق اشيايه وخواصنه ولوازمنه واحكام واثارنه عالم اولمقدر على ما هى عليه
ومقتضاسيله عمل قلمقدر لكن المنطوق بها علم الشريعة والطريقة والمسكوت عنها
اسرار الحقيقة التى لا يطلع عليها علماء الرسوم تلبس حقايق روحانيه والهيه نك
تلبس ايلدوكى صورت عنصريه در لطيفهٔ انسانيه شول نفس ناطقه در كه عند المشايخ
قلب ايله كلر يورر التحقق حقك هر تعينده بلا قيد ولا تعين مشاهده قلمقدر ليلة النور
شول كيجه يه ديرلر كه انده سالكه تجلى خاص الهى واولن تجلى ايله قدرة الهى مرتبه
حق مقدر محو فنا وجود عبده ذات حقده محق فنا صفات العبد در صفات
حقده المحو دخى حقك جنده خطاب ايتمسيدر ومعامله قلمسيدر المطلع مقام
شهود الحق مغرب الشمس حقك تعيناتيله استتاريدر وحكه جسد ايله استتار
معالم محل صفاتدر يعنى عين ولسان واذن وغيره دركه اصول معانى صفاتدر
بونلر جمله لهيدر الكر خلقك ارزاقى تعم قلمسيدر مع المخالفة الى فنا ربه واظهار
كشف وكرامات قلمقدر بلا اذن خالقه موت بونلرك اصطلاحنده ازاله
هواى نفس وافناى شهوات طبيعت قلمقدر رجوع صادق حضرتلرى موت توبه در
ديمشلردر كما قال الله تعالى فتوبوا الى بارئكم فاقتلوا انفسكم قرنتا بنفسه وقتل نفسه

پس هر كم هواى مقتضاى نفسندن اوله حيات ابديه ايله حى اولور الموت
الابيض جوعدر زيرا قلبنى پر وجه باطنى بياض قلار بحق سالك جوعه اعتياد
ايلسه كمال فطانتله حى اولور وشبعه مبتلا اولسه ذكا وفطانتى اولر نته كم
البطنة تميت الفطنة ديمشلردر موت الاخضر جوقه كهنه يه قانع ولكنافه
وقوت قليله راضى اولمقدر بو حاله موت اخضر تسميه سى قناعتله اخضر ارعيشنه
خلد ديوب اچوندر يعنى جو عيشى دروى قناعتك يشلى خضرت ونضارت اوزره
اوله وغندر الموت الاسود احتمال اذاى خلق ايدوب نفسنه الم وحرج
كورمكدر الاسفار الاربعة عند المشايخ سفر دردر سفر اول سير الى الله
در يعنى مرتبهٔ نفسدن وجود حقيقى جانبنه اولن سير معنويدر وسفر اول
مبداء تجليات اسمادر ونهايت سفر اول جهه وحدتدن رفع حجاب
كثرتدر وسفر ثانى سير فى الله در يعنى صفات الهيه متصف واسماء الهيه
متخلق اولمقدر وبو سفر ثانى نهايت حضرت واحديتدر وبو سلوكك نهايتى
وجوه كثرت علميه دن رفع حجاب قلمقدر السفر الثالث كه سير مع الله در
وبو سفر ثالث عين جمعه وحضرت احديته سالكك ترقى قلمقدر در اگر
شائبهٔ اثنينيت بالكليه مرتفع اولمز سه مقام قاب قوسين ديرلر و
اگر بالكليه مرتفع اولور سه مقام او ادنى ديرلر كه نهايت ولايتدر و
بو سفر ثالثك نهايتى زوال تقيدات واضدادى ور ظاهرا وباطنا فى
مرتبهٔ احديت عين الجمع السفر الرابع السير عن الله در تكميل الطالبين ارشاد
المسترشدين بو مقامه بقا بعد الفنا ومحو بعد الجمع وفرق بعد الجمع دخى ديرلر
وبو سفر رابعك نهايتى حقدن خلقه مع الاستقامة والعدالة رجوع ايلمكدر
شهود الوحدة فى الكثرة والكثرة فى الوحدة قلوب مجلى الحق فى الخلق و

للخلق في الحق كوره سر التجليات كل شيء في كل شيء اوه مشاهده قلنمقدر
وبو ذوقك حصولي اول زماندن اولركه غالب احديت جمعي بين الاسماشا
هده قلارزيرا اهر اسم جميع اسمايله متصف ومتحد در مرتبه احديت سواد الوجه
في الدارين فنا في الله حالنه ديرلر شول حيثيتدنكه سالكك ظاهرا وباطنا
ودينا ودنياويا وجودي قلبيه وفقر حقيقي عدم اصليسنه رجوع ايدوب
جمله وجودي حقك كوره انكچون اذا تم الفقر فهو الله ديمشلر در العالم نقش ثابت در
عند اهل الله وظل اول صوره كه المدرك في علم الحق وفي الحقيقه بو عالم ادكلدر الا
ظهور حقدر صور ممكناتده ومن حيث التعينات بو عالمه سوا ديرو ممكن
شيئيه اولرزيرا من حيث الحقيقه ممكنك وجودي بو قدر الاعيان بوي نسب
واضافاتدر وفي نفس الامر وجود حقكدر پس عالم صورت حق وحق هويت
عالم در العيا حضرت احديتدر عند البعض بو مرتبه يه عما ديدكلري حقدن غيري
براحدك ديده ادراكي اكا ايرمديكندندر وبعضا بصيرت اني كورمديكندندر
وبعضلر مرتبه واحديتدر ديمشلر وبوطايفه نك قتنده عما غيم رقيق
معناسنه در وغيم رقيق ايسه حايل بين السما والارض در وحضرت واحديت
دخي حايل بين السما الاحديه وبين ارض الكثرتدر اما حديث نبويه نسبت
اولنان اولكي مرتبه در زيرا حضرت رسولدن صلى الله عليه وسلم براعرابي
سؤال ايلديكه يا رسول الله اين كان ربنا قبل ان يخلق الخلق فقال عليه السلام
في عماء ما فوقه هواء وما تحته هواء العبد قلبه تجلي حقدن عورت ايلين
وقت الفرقان شول علم تفصيليدركه حقله باطلي فرق ايليه القران علم لدني
اجماليدركه حقايقي جامع اولا الشهود حقي خلقله كورمك الشئون اثار
نعمال الشئون الذاتيه حقايق واعيان ثابته در التصوف هو التخلق بالاخلاق

والواردتیا

لا نهاية التلوين برحالدن برحاله ويا برمقامدن برمقامه آنا فآنا كل يوم
هو في شأن مقتضاسنجه منقلب ومتحول المقدر بعضلر قتنده غايت
اعلام مرتبه در وبو مرتبه نك مقبوليتي بعد وصول الجمع الدن علوبيندر كه حال البقا
اوبعد الفنا تجليات اسمائك قفا قبيله متلون اولا وحضرت شيخ محي الدين بيورورلر
وهو عندنا اكمل المقامات مرادلري تلوين الفرق بعد الجمع در ذو العقل شول
كمسنه در كه خلقي ظاهر وحقي باطن كوره وذو العين شول كمسنه لردركه
حقي ظاهر وخلقي باطن كوره وذو العقل والعين شول كاملدر كه خلقي حقده وحقي
خلقده مشاهده ايليه وباحدهما عن الاخر محجوب اوليه حضرت شيخ اكبر قدس سره بو رباعي بيورور

ففي الخلق عين الحق ان كنت ذا عين … ففي الحق عين الخلق ان كنت ذا عقل
وان كنت ذا عين وعقل فما ترى … سوى عين شيء واحد فيه بالشكل

اكرچه اصطلاحات مشايخك نهايتي يوقدر لكن لازم اولان
مشكلاتي ايرادا تمكله ساير نوني اعراض ايدوب بوقدر ايله اكتفا اولندي بيت

بهر آن دادم كه تا جويي كرهي … تو مكو كه نيستش جز اين قدر
زان نمايد چند خرما باغي ان … تا بداني نخل ودخل بوستان
كف كندم زان دهند خربار را … تا بداني كندم انبار را
نكته زان شرح اوستاد … تا بداني علم اورا مستزاد

اما اي طالب رشيد ومريد سعيد مطالعه كلمات قدسيه ارباب توحيد
وتأمل وتفكر انفاس متبركه اصحاب مواجيد تحصيل وكمال تحقيقه ترغيب
وتشويق ايچوندر والا بو طرك علم وعرفاني ذوقي ووجدانيدر نقلي وتقليدي
وعقلي وبرهاني دكلدر پس بالكليه ذوقي ووجداني جهت وجوبي مشاهده
بروداني ترك ايدوب كفت وكوي بي حاصل وقيل وقالدن طائل مشغول عقل

اولق عند اهل الله كمال جهالت ومحض ضلالتدر زيرا زبان قلمن وجدانه تفاوت
بسيار واستماعدن بارله اجتماعه درجات بى شمار وار در هرچند تمام لشكرى
هزار بار تلسكه تا ذابق اوله بچه دهانك شيرين قلم وهر باركه توصيف وتعريف
ايله فايلسك مادام كه استشمام ايتميه سن مشامك مشكين اولمز بيت

دريابست حقيقت وسرابست سخن — سيراب كسى نشود ار گرد بسراب
مغرور سخن مشو كه توحيد خداى — واحد ديدن بود نه واحد گفتن

اى جوينده اسرار خدا واى پوينده طريق هدا سن دخى در شهوار اسرار
الله وجودك صدف قلوب گنجور كنوز من عرف نفسه فقد عرف ربه اولوردن
بهره دار اولق استرسك زاويه قلبكدن خس وخاشاك دنيايى وافكار و
اذكار ماسوايى دور ايدوب حقايق وعوايق صورى ومعنوى دن مهجور اولوب
گوشه نشينان صوامع جبروت وسبحه طرازان مجامع ملكوت اولن عارفان
سر لاهوت وشهنشاهان ملك ناسوتدن بريسنك خدمت پرمكرمتلرين
كندوكه شرف وعزت بلوب اول حضور پرحبورلرندن استفاضه نور
قلاكور تا چشم جانك حقيقت بين اوله صاحب يقين اولاسين مثنوى

پير را بگزين كه بى پير اين سفر — هست بس پر آفت وخوف وخطر
پس بهر دورى ولى قايمست — آزمايش تا قيامت دايمست

زيرا خدمت اوليا موقوف عليه جميع مطالب وصحبت اصفيا موجب وصول
اعلاى مراتبدر مادام كه سالك ملازمت مرشد شفيق ومصاحبت بدرقه
توفيق اليه اينه جانى كدورات بشريتدن پاك اوليه شراب حضرت الهيه سنك
اولام وساقى باقيدن صهباى محبتى نوش ايده وحب دنيايى فراموش ايدم بيت

عشق اين زنبور گزين كو يافتست — گر شراب جان فزايت يافتست

المقصد الخامس في المحبة الالهية ارباب دانش واصحاب بينش محبتى بويله
تعريف ايدرلركه المحبة ميل النفس الى الشيء بكمال ادرك فيه وبو معنا محقق اولمز
الا بين الجسمين زيرا مايل بالذات وكلور الا جسم در وكذلك جميل ايله اولمز
جسم اولور ويا جسمانى اولور پس متعذر كه جناب حقه محبت حقيقيه ترتب
ايده وكذلك عبدك جناب حقه محبت حقيقيه محبت ايدا فرزيرا محبت
جنسيت لازم در پس جنسيت متعذر اولنجق محبت حقيقى متعذر پس جناب
حقك اشيادن برشيئه محبتى احسانى تام اندن كنايه در پس اكر سبب اراده
مسبب قبيلندن اوله وكذلك عبدك حقه محبتى مجاز در مستعار طاعت وعبادت
مناسبته اما عند المحققين بونلرك معناى حقيقيتى مجازه تأويل قلوب بويله
تعريف كبيت العنكبوت اوهن اضعفدر اما عاشقان محبت كيشى ومشتاقان
مودت انديش ودرويش ماهيت محبتى بويله تعريف وحقيقت عشق وادراك
بو منوال اوزره توصيف ايتمشلركه المحبة ميل الجميل الحقيقى الى عالمه جمعا وتفصيلا
محبت جميل حقيقى انك كندو جماله ميل اصلى سيدر ومرآت ذاتنده جمال ازلى
مشاهده قلمسيدر بلا توسط كاينات في مقام الجمع والوحدة ويا خود مع
توسط الكاينات مراياى موجوداتده كندو جمال اسما وصفاتنك
ظهوراتنه واثارنه محبت قلمسيدر اكر من حيث الجمع تفصيله محبتى اولورسه
ويا خود على حده من حيث التفصيل هر مظهرك آخره محبتى السوب
على كمال التقدير بن محبت قدمنك اثارندر پس محبت قوم ومحبت نون حادث

بحبهم ويحبونه چه گفته است — زدرون پرده مگر خويشتن او بدان

يحبهم مقام جمعك تفصيله ميليدر ويحبونه مقام تفصيلك جمعه ميليدر اكر دينر
حق بيلمز شاهد اولنه تبيع واتباع محب ومحبوب حضور غزل بو قدر

صد عاشق و معشوق پدید آورده		ای حسن تو کرده جلوها در پرده
وز شوق تو وامق غم عذرا خورده		بیرون تو لیلی دل مجنون برده

خلاصهٔ کلام و زبدهٔ مرام بودر که حضرت ذو الجلال و الافضال ازل ازالده یعنی
کان الله ولم یکن معه شیء کلامنک مفهوم بیله موسوم اولدیغی مرتبه ده و کنت
کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف حدیثنک مدلولی اولان مقامده اگرچه کندو
جمال ذاتی کندو مشاهده ایدوب هم محب و هم محبوب کندو ایدی لکن بحکم
فاحببت ان اعرف اوزره من حیث التفصیل دخی جمال اسما و صفاتی مرآت
بهای کاینات ده اجمالی موجوداتده مشاهده قلمغه محبت قدیمه سی اقتضا ایتدی
مرتبهٔ بطوندن صحرای ظهوره کلوب جلا و استجلا حاصل اولدی حالا بو قومک
اصطلاحنده ذات مقدسک کندو ذاتی ایچون ذاتنده ظهور تجلیسی [illegible]
مظاهر کونیهٔ متنوعة الاعتبار و مجالی خلقیهٔ مختلفة الآثارده ظهور ایدوب
کندوبی مشاهده قلماسیدر پس بلا تاویل بحکم ان الله جمیل یحب الجمال [illegible]
محبت انک صفت قدیمه سیدر و بو محبت ازلی میل لم یزلی اصل جمیع محبت و
سرمایهٔ کل عشق و مودت اولدی و هر حسن و جمال فضل و کمال اول جمال
حقیقینک فروعی و فرعی اولدی **شعر** کل ملیح حسنه من جماله
معار له بل حسن کل ملیحة **تتمه** اول [illegible] بعد که محبته جنسیت و [illegible]
لازم در دیرلر ایسه جواب اولدر که نعم محبت ثمرهٔ مناسبتدر بین الحق [illegible]
ایسه مناسبت ذاتی بین الحق و العبد ایکی وجه اوزره در بر وجهی من حیث
المرتبة عبده مظهر تجلی وجود حقدر و بر وجهی دخی عبدک جمعیت مراتب [illegible]
دن حظ آلماسیدر یعنی اخلاق الهیه ایله متخلق و اوصاف [illegible]
اولماسیدر پس هر کیمک که اوصاف حقانیه اتصافی زیاده اوله انک حقه

محبتی و اشتیاقی زیاده اولور اگر سؤال اولنورسه که عارفان الهی و عاشقان
اسرار نامتناهی محبت الهیه یی شرابه تشبیه ایدرلر اگر تشبیهده مناسبت و وجه شبه
نه در دینورسه جواب بودر که عشق و محبتک شراب صوریه نیچه وجهله مشابهتی
واردر جملهٔ مشابهتدن بری اولدر که شرابک مقام اولی مستقر اصلیسی خم در
بواسطهٔ جوشش و غلیان خروج و ظهوره حرکت و میلان قیلدیغی کبی شراب
محبت تنگنای سینهٔ عشاق و سویدای دل [illegible] مستور ایکن بحکم
غلبه و استیلای سورت و اشتیاق متقاضی ظهور و مقتضی بروز [illegible]
[illegible] وجه مشابهتدن بری دخی اولدر که شراب صوریه
جمیع اعضاده نیچه ساری ایسه کذلک محبت وجود عاشقده [illegible] ساری و دایر
دخی شاربینی نیچه جواد و سخی ایدرسه کذلک عشق دخی عاشقی اگر بخیل
ایسه ده جواد و کریم ایدر لکن مست نقد بذل ایدر و دنیا و مست عشق
[illegible] و نثار جان بی قرار ایدر و جملهٔ مشابهتدن بری دخی بو اولکیسی
[illegible] مشرب دورلر وصفت خوف و خشیتدن خالی [illegible]
جان [illegible] رفع پردهٔ حیا و حشمت و دفع حجاب ناموس و
دهشت قلوب [illegible] دن خلاص و ذوق مسلکه اختصاص بولشلردر
و بو جملهٔ مشابهتدن بری دخی تواضع و نیاز مندلک در زیرا می و محبت شارب
و عاشقی [illegible] و ترفع و سربلند کردن استان [illegible]
و نیچه عزیزان جهانی اوج عزتدن حضیض ذلته افکندهٔ قلوب خورد و ذلیل ایدر
و بو جمله دن بری دخی افشای اسرار در نته کم شارب می افشای راز درون
ایدر عاشق حق دخی اظهار حقایق و مواجید و ابراز اسرار بطون ایدر پس
[illegible] اولیا و الله معانی و حقایقی لباس الفاظ و [illegible] ایدوب

محسوسات مرتبه سنه تنزل ایدرلر تا محسوسات حواس و محجوبان حس و قیاس
اولنلر حقایق و معانیدن بهره دار اوله لر زیرا معقولات و مرموزاتی ادراک
ایدهلر اگر مأنوس طبع و مألوف نفسک خلافی اوزره ایراد ایلسه لر ادراکی
بلکه انلره عسیر و ادراکی غیر یسیر اولوردی و بره فایده وحی بولوردی اگر معانی حقایق
بی لباس صورت ایراد اولنسه ایدی اندن اهل معنادن غیری کمسنه بهره
ایدامزدی انجق صورت محسوسه ده ایراد اولنسه نفعی عام و فایده سی تمام
اولور و اکثر اولمشدر که نیجه صورت پرستلر معانی و حقایق لباس صورتله
ملبّس گوردکده مقتضای طبیعت اکا رغبت کامله ایله رغبت ایدوب
صورت واسطه سیله واصل معنا اولمشلردر ولهذا بو طایفه علیه دن
اکثری گفتارلرده ربارلرین بو وتیره اوزره ایراد ایدوب زلف و خال
محبوبان و غنج و دلال مه رویان می و میخانه و باده و پیمانه و بی خود
مستان الفاظ و عباراتیله تلفظ و تکلم قلورلر تا نیجه کسلر صورتدن معنایه
واصل و نیجه لر بو اسراردن غافل ولا جرم بو طایفه دن اکثر متکلمین محبت
ذاتیه ایله متحقق و صفات وحدت ایله متخلق اولوب ذات ایسه مؤنثدر پس
محب صادق هر نه سویلرسه محبوبنه مناسب و موافق سویلر و اکا مشابه
مطابق تکلم ایلر ولهذا حضرت شیخ ناظم رحمة الله بو قصیده سنی اولندن
اخره علی طریق التأنیث ایراد ایدوب وذات حضرت محبوبی اوصاف ایله سویلر

سقتني حميّا الحبّ راحة مقلتي ‖ وكاسي محيّا من عن الحسن جلّت

اللغات السقي معلوم الحميّا اسم خمر در لکن سورت و حرارت اعتبار
وعقول قوی اوزره شدت غلبه سی و اقتضا و نشاطی حکمیله نته کیم خمر
نظر عقل ستر ایلدوکی اعتبار ایله و شمول ایدرلر عقل و حس اوزره غلبه و استیلا

اعتبار ایله وراح ایدرلر راحت ویرن لذتی اعتبار ایله الراحة کف دست
یعنی الایاسی الحب میل النفس الی الشیء المقلة ناظر العین دکوزک بیاض و سیاهی
الکاس شراب ایله پر اولن قدح بعضلر خالی اولدقده قدح ایدرلر کاسه دیرلر
و بعضلر تفاوت ایدوب طاس شول اناء که شراب ایله مملو اوله
کاس اندن اصغر اوله که انکله طاسدن اغتراف اولنه و قدح کاسدن
اصغردر ایدرلر که ساقی کاسه دن الوب انکله اسقا ایلیه نته کیم شاعرک بیتی واردر
ایدر شعر شربنا بالطاسات وبالكاسات والاقداح • المحيّا یوزه دیرلر
الروح یه حیات بخش اولدوغی ایچون حسن ملایمت و تناسبه دیرلر و بحسب المفهوم
والعرف علی العموم دورلو نوع اوزره در بر نوعی حسی در که تناسب و اعتدال
قامت و نحافت و نضارت اشکال و هیئت کبی بر نوعی دخی عقلیدر و عقلی
اولن اولدر که انک ادراکی عقلا اولا عدالت و رحمت و موافقت کبی بو
اشکال و بر نوعی دخی روحانیدر اخلاقده اولن حسن کبی بر نوعی دخی ذوقیدر
امور دینیه ده اولن حسن کبی رعایت امر شارع و لزوم تابعت و صحبت
اعتقاد و بو نلره مشابه و بو انواع اتک جمعنک مقابل و ضدی قبح اطلاق اولنور
و بو مراتب اربعه نک دراسنده عند الله و عند اولیائه حسنک بر مرتبه سی
واردر که خارج عن درک العامه بودر تیرا انلرک ادراکی تعلق ایتمز و حسن
کبی بو کا قبح مقابل دکلدر حضرت ناظمک بو بیتده عن الحسن جلّت بیورمالری
بو مراتب اربعه دن تنزیه و تعدیر ایچون عظمت و کبریت عن الحسن المفهوم
المتعارف بمراتب الاربع دیکدر و حضرت ناظم بو قصیده ده جمیعا محبوب
حقیقی سنی طریق التأنیث ذکر بیورملری اسلوب عرب عرباسی رعایت
ایچوندر زیرا فصحای عرب محبوبلرین تأنیث اوزره ذکر ایدوب تغزل ایدرلر

ایدرلر زیرا صفا یری حضرت لفظنی اضمار ایدوب انکا ارجاع ایدرلر محبوبک
شانی تفخیم ایدن اوتری الاعراب شکستنی فعل ماضی نون نون وقایه یای
متکلم اعرابدن محلا منصوب مفعول آلیدر شکستنک ومفعول ثانیسی حجابا ورضا
جمله راحت لفظا مرفوع مبتدا الحجاب فاعلیدر شکستنک وکاسی ده واو حالیه
کاسی تقدیرا مرفوع مبتدا الحجاب تقدیرا مرفوع خبریدر مضافدر من موصوله
ومن دن مراد ذات محبوبه در وجلنک فاعلی تحتنده اولن ضمیردرکه عاید اولور
منه باعتبار الذات وبو جمله صله سیدر موصولک المعنی بکا ایچوردی محبت
شرابنی دست نظام وساقی چشم حالی که بنم کاسم اول شرابه حضرت محبوبه
نک محیاسیدر که اول حضرت مفهوم ومتعارف اولن حسن جهتندن فرقه
ومتعالیدر ویا خود راحه دن مراد قرة واستراحت معناسنه اولوب
ذات محبوبه دن کنایه اولا لانه کم محبوبه قرة العین دیرلر بو تقدیرجه معنا
بکا ایچوردی محبت شرابنی اول راحه عینم وقرة بصرم اولن محبوبه جمالی
بنم قدحم اول حضرتک جمال باکمالیدرکه حسنی متعارفدن متعالیدر التحقیق
اعلم یا طالب الاسرار تجلی الهی عند المشایخ اوچ قسم اوزره در تجلی ذات وتجلی
اسما وصفات وتجلی افعالدر وهر بریسنک لایعد ولا یحصی طرق ومواد کثیره
سی واردرکه تفصیلا تعبیری قابل دکلدر اما اجمالا ذکری بودرکه سالکه
تجلی افعالی اول قتده مشاهده ایدرکه حجب وموانع نفسانی بهر تقدیر بیرون
دست عنایت ربانی ویا جذبه رحمانی ویا مداومت ذکر سبحانی ویا ادا
حقوق سلطانی سبیله مرتفع اولوب اینه قلبی متجلی اولا پس نور توحید عقلی
وروح وسمع وبصر واعضا وجوارحنه بالکلیه تاثیر ایدوب بو نوره انشراح
اولدقده جمله اشیاسی الت حق کوروب اندن ظهور ایدن افعالی خیر وشر

[illegible]

ونفع وضر حقنک افعالی مشاهده ایدر مثلا لعب خیال فلکنا ناظر اولن کسه اول
پرده ده ور اسنه صور مختلفه وافعال متنوعه وشئون متفرقه مشاهده ایلر
وتمامی اول صور جمادیه دن توهم ایدرلکن عقل جزم ایدرکه انلرک فاعلی
واحددر و اول افعال اول شخصک دکلدر فی الحقیقه مع هذا اوزرای حجابده
اولن فاعل بذاته وصفاته مشاهده قلماز پس تجلی افعالی مشاهده قلمغله
بوکا بکزر واما تجلی اسما وصفات سالکه اول وقتده میسر اولورکه تخلقوا
باخلاق الله مقتضاسنجه اخلاق ذمیمه وصفات بشریه دن وجودنی
ریاضت ومجاهده ایله تهذیب وتصفیه ایدوب اوصاف بشریه دن تجلی
تزکیه حاصل اولدقده انوار تجلی صفات الهیه انک وجودنه متجلی اولوب
بو نظرله بو تعینات وتمکنات نظرنده قدر بحکم الوحدة کند وصفاتنی جمیع اسمالرینک
نک صفاتنی عکس صفات حق اکورار وسالک بو مرتبه ده اولن ماکه کالمه
واصل اولورکه حقک صفاتیله متصف اولا حتی احیا وامانتیله الا وجوب
ذاتی ایله دکل نتهکم شیخ اکبر وحضرت صدر بو معنایه اشارت بیورمشلردر
وتجلی ذات رائی ومرئی شاهد ومشهود واحد اولوب اثنینیت رفع اولور
وحضرت ناظرک عین الشی جلت بیوردقلری وحدت ذاتیه اشارتدرکه
حسن مقیده مظاهردن منزهدر اگرچه کسب الفاظ ایله بو کاملر حسن مقیده ده
نظر ایلسه لر مقیده ده جمال مطلقی کورورلر زیرا بونلرک دیده شهودلرنه
مظاهر وقیود مانع دکلدر لکن تجلی افعالده قلنلر انلری کندولرکبی ناظر جمال
مقید قیاس ایدرلر مع هذا بویله دکل نتهکم حضرت بایزید بیوردیلر
انا اکلم الله منذ ثلثین سنة والناس یظنون انی اکلمهم وبو بیت
شریف دخی بو معنایی مشعردرکه بیورمشلر وقال سلطان العارفین

وا او همت صحبى ان شرب شرابهم	به سر سرى فى انتشائى بنظره

اللغات اوهمت بن ودم بكسر الهاء غالطت معناسنه يعنى غلط ودهم ا
قوم صحب اسم جمع اولاو بالكى صاحبك جمعى اولا سُرّ فعل ماضى مجهول سرور
دن مشتق بسر خلا يعنى مخفى و مكتوم اولمش شيء دربو روده قلب مراد اولنور
انتشا حالت اولى سيدو سكرك نظره بركره يعنى الاعراب اوهمت
فعل ماضى نفس متكلم مفعولينه تعديه ايدر مفعول اولى صحبى و ثانيسى ان ابله جمله
اولمش جمله در و شرب شرابهم مصدر مجرد و فتك منعقيدر تقديرى شربا مثل شرب
شرابهم ديمكدر به ده با وف جر در متعلقدر موضع نصبه سرى تقديرا ليح
فاعليدر مثلك وفى انتشائى ده جار مجرور ظرف متعلقدر سرى يه اعرابدن محلا
منصوبدر حاليه اوزره بنظره ده با متعلقدر اوهمت يه المعنى بن ادهم و غلط
بر قوم طريقنده اولمش ياران و مصاحبلر كى اثر توحيد افعال مرتبه سنده
قلمشلردى انلرك محجوب و مسرور بهه نظرا اتم سببيله كه تحقيقا بونلرك شرابنك
شربى كبى اولا بن شربم بومثال اوزره اولمش سببيله قلبم مسرور اولدى مسلكم
حالنده التحقيق و فناكم شراب شهودى كاسه مجتباسى حضرت محبوبه منظور
دن ذاتى اولدم تجلى افعالده اولمش مصاحبلر جمع اولب جمال مفرد و فنا
و تعيناته بحسب الظاهر بونلر نظرى كبى نظر ايلدكم بونلر بيم ذوق و شهود اد
كند و مشاهده لرنه مماثل قياس ايلديلر بونلرك بو مقايسه لرندن قلبم مسرور
ويرجور اولب بو حالا بونلرك ديدى اوراكنديم مستور اولدم كلمى نجم برتبه
شهودمده مقيدم عن مطلق و ناظر و منظور عين برنور اولمشدر مثنوى

تو قياس از خويش ميگيرى وليك	دور دور افتاده بنگر تو نيك
كار پاكان را قياس از خود مگير	گرچه ماند در نبشتن شير شير

پس نه دانستند ايشان از عمى	هست فرقى در ميان بى منتهى
از محقق تا مقلد فرقهاست	كاين چو داود است وان ديگر صداست

وقال

وما لحدق استغنيت عن قدح ونحوه	بشمائلها لا عن شمولى انتشائى

اللغات الحدق بالتحريك كوز بيكى و يا خود قوت باصره يه قائم اولدوغى سواد
العين در استغنيت بلغا دير يعنى انكله اكتفا ايدوب غيرندن استغنا ايلدم
ديمكدر قدح كاسه يه درلر اعم دركرك بيرلو اولسون كرك سه تاى تحويل شمائك
جمعيدر شمال بكسر الشين خلقه دير شمول بفتح الشين شراب خالص نشوه
حالت اولى سكردر الاعراب بالحدق ده لام معنا فاللحدق متعلق مجرورى
بحدقى تقديرنه دروجار مجرور بلا عين بحدقى اعرابدن محلا منصوب مفعوليدر
استغنيت نك ومن شمائلها ده واو ابتدائيه من شمائلها متعلق مجرورا
اعرابدن محلا مرفوع مقدم خبر نشوتى اعرابدن محلا مرفوع مؤخر مبتدا
و خبر در نشوت حضرت محبوبه راجعدر المعنى استغنا واكتفا ايلدم مشاهده جمال
ذات قلبن ديدم سببيله قدحدن زيرا بم نشوه م و سرخوشلغم اول حضرتك
شمائل ذات و اخلاق صفاتندن در شمولدن ذكلدر شمولدن مراد حسن
صورتدر التحقيق مشاهده جمال ذات بلا مقيده و معاينه و حسن مطلق
سببيله استغنا ايلدم بو مظاهر وجود داتن اولمش قدحلردن كانه
فلك تجلى شرابيله مملو بر قدح كبيدر نته كم عزيزلردن برى بيور در شعر

وكل شخص بدا الى انه قدح	وكل لفظ اراه فهو لى ساقى

پس بن سكر و ذوقم تجليات ذات الهيه دندر مقيدان تجلى صورى و تجلى
كبى اقداح مظاهر دن نوشش اتزم اگرچه مبدا سلوكده انلركبى ايدم ذوقم بو مظاهر

التتمه
[illegible]
[illegible]
از ...
تا باشد ... هجر
چون باده ... ياده نيايد جام
جنانكه ... ياده نيايد جام

قدح ایدی اگر سؤال اولنور ایسه که آلت مشاهدهٔ ذات حدقهٔ عین دکلدر بلکه
قلب صافیدر پس بو جمله استغناسی حدقه یه اسناد ایلدی دینورسه حدقه قلب
صافیدن استعاره اولا ویاخود مبداء شهود بو عالم ملکده باصره چشم در
اولا بو نظامه نظر ایسه ده استعدادی مقداری کوردن نفعه واصل نوردن
وفهم واصل قدره وهم ایدن ادراک معنای جزوی ایلر عقله واصل ایدر عقل
ودخی ایدرک معنای کلیه ایلر روحه واصل اولور پس روح کنه وحالتنه
اولان تجلی حقیقتک مشاهده سیله منور اولوب غلبهٔ نور وحدت عقله سرایت
وعقلدن وهمه ونفسه وسایر جوارح واعضایه اول مرتبه سرایت ایدرکه
[illegible] حالیله متصف اولور قدیم یوم
تبدل الارض الوجود الی غیر الارض واشرقت ارض البدن بنور ربها [illegible]
فلا جرم بو حدقه ایچی منور اوله حدقه اولور پس [illegible] ایلین نور حضور
کنده وجانانی لکن بو عالمده مبداء شهود حدقه اولدوغیچون انکله تعبیر قلنور

وقال

فنی جان مصحری جان شکری نفیسه	لهم تم فی کبتی الهوی مع شهری

التفات جان اول حرکه [illegible] اولن بو شعرده در جمیع حالات کلو واستعماله
[illegible] جانانه [illegible] بو محلده تا فروردت شوردن ازلی
خوف اولنسه وجان ثانی [illegible] مشتعلدر و [illegible]
ودخی وصوله رسیده اولمقدر جان کز [illegible]
[illegible] تازه بکیده در پس بو [illegible] وتازه لک [illegible]
ودخی استعمال اولنور من جهة الاوصاف والاخلاق پس [illegible] اخلاق
واوصافی تازه وپاکیزه اولسه [illegible] التشبیه [illegible]

منتهی اولوب خارجیده مرتبی اخوه محتاج اولمسه کتم وکتمان سر حوبنه دورلو
عزیز بیره مستعدر هوا میل النفس الی مشتهوه دیرلر میل عشقیده ده استعمال اولور
بونده ها اولنن ده بو دور شهرت وضوح اره ودر الاعراب فا جواب
شرط محذوف فی حرف جر جان لفظا مجرور مضافه ر شکره جان فعل ماضی شکری
محلا مرفوع فاعلیدر جان نک لفتیه ده لام متعلقدر حالیه هم ده یا بسبب
تم فعل ماضی کبتی اعرابی محلا مرفوع فاعلیدر تم نک الهوی مفعولیدر کتمک
مع شهرتی حالدر کتم ده اولن متکلم یا سندن که فاعلیدر کتمک المعنی نازلی
کنز لک سکرم موضعنده شکرم و سببی اولدی یعنی انک وقتی نیشه یکه شکر ایلیم
بکا نعمه شول طریقیده اولن مستد یانی ایچون که انکر سببیدر ایچون
تمام اولدی و بکا مسلم اولدی هوای حق محبت وجود مطلقی ستر ایلم حالی
بو که بنم شهرتم و اریکن بین الناس محبتله التحقیق خانه سکردن مراد محبت
الفغالیه و ارباب مشاهده جمال صوریه دروم تبره تجلی و افعال انواع سکره
بین جامع و اصناف سکار ابی حاوی بر مقام در زیرا اهر نظر شراب تجلی متعلقه
علوی بر کامله معتبر در که اول نظره مقید دوم بو طا اولنلر انون محبت دیکر
دور ار پس حضرت ناظم بیور ورلر که اکرچه بنده بو جهتدن بحب الظاهر نوش
ایدرم اما بو طایفه و سایر ناسین بو مرتبه ایله مقید و استیناس المشرق فاس
ایدر ار پس بو طایفه بیم نعمت کتمان ذوق وشهود سبب اولدقلرندن ازلی
بونلر ایچون ادای شکر ایدرم حضرت شیخ هوای حقیقتنک ستری نعمت غلبه عد ایلیو
زیرا ظهورندن تجلی نی فوت و حکایه مقرر در حظوظ نفسانیه یه موتی اولوق
احتمالی لذت جاه وحظ قبول و اقبال خلق وحب ریاست دیو نلره مانند دیکر
ظهورندن احتراز انکله ستری نعمت غلبه دن ایلیوب سبب اولدوغی

واجب کورب تستر ایلدی عزیزلردن بری یوررلرکه **شعر**

تسترت عن دهری بظل جناحه ... فعینی تری دهری ولیس یرانی

فلو تسأل الایام باسمی ما درت ... واین مکانی ما درین مکانی

وقال

ولما انقضی صحوی تقاضیت وصلها ... ولم یغشنی فی بسطها قبض خشیتی

اللغات انقضی الشیء دیرلر بر شی منفصل اولب کچه وانده بر شی باقی قالمیه صحو انسانک عقلیله کندو مابینده سکردن عارض اولن شینک کیدوب عالم عقله کلوب آیق اولماسینه دیرلر تقاضی فلان واقتضا فلانا دَینَه دیرلر بر کمسه دینینک اداسنی طلب ایلیه وصل بر شینک اولشمه سی یغشی غشیاندن مشتق غشیان اتیانه یعنی کلمکه دیرلر بسط بر شینک توسعه دیرلر صکره اتساع وانکشاف نفسده استعمال اولندی قبض ضدیدر بسطک خشیت خوفه دیرلر **الاعراب** انقضی فعل ماضی صحوی فاعلیدر وصلها مفعولیدر تقاضیت نک ولم یغشنی ده واو حالیه وضمیر ابسطها ده ودها ده حضرت محبوبه یه راجعدر قبض فاعلیدر یغشنی نک معنا فور خشیتی **المعنی** وقتاکم بنم صحوم وهشیارلکم منقضی اولب کچدیسه ونشوه خوشلک بکا غالب اولدیسه دهشت بندن مرتفع اولدیسه حضرت محبوبه نک وصلنی تقاضی ایلدم حال بوکه بکا کلدی اول محبوبه نک بسط وکشاده لکنده خوف وخشیتمک قبضی زیرا قبض لازم صحودر انکچون که هشیارلکده عظمت وجلالت محبوب وحقارت نفس مشاهده اولنور پس بونک نتیجه سی قبض وخشیت اولور وسکرده هیبت ودهشت مرتفع اولب نتیجه سی رجا ومباسطت اولور پس محبوب حقیقی ایله انکی اسمکه قابض وباسط درسالکلری تربیه ایلر اثر قابض خوف وخشیت واثر باسط رجادر **بیت**

یک بنم زخمت الست منکم بُنیید ... یک بنم دکران عذابی لشدید

کرد دولت نشئه تجلی ونیت ... من مات من العشق فقد مات شهید

وقال

وابثثتها ما بی ولم یک حاضری ... رقیب لها حظا بخلوة جلوتی

اللغات ابثثت فلانا سری دیرلر بر کمسه یه سرکه مطلع قلسک بثثت السر وابثثته دیرلر بن سری اظهار ایلدم دیکدر بث حزن وغم معناسنده کلور رقیب نکهبان وحافظ اولنه دیرلر بکا اصلنده محدوده دره ورت وزن ایچون بونده مقصوره اولدی حظ نصیبه دیرلر خلوت مکان خالینک اسمی ده اولور ومصدر معناسنده اولور خلا یخلو خلاء وخلوة بورده مکان خالینک اسمی اولمق مناسبدر جلوة ظهور وکشف معناسنه در **الاعراب** ابثثت نفس متکلم ها ضمیر بارز اعرابدن محلا منصوب مفعول اولیدر ابثثتک ضمیر محبوبه یه راجعدر ما بمعنی الذی بی ده با حرف جر یا محلا مجرور جار مجرور متعلقدر فعل محذوفه تقدیری نزل دیکدر وفعل محذوف مع متعلقه صله سیدر مای موصولک وموصول مع صلته اعرابدن محلا منصوب مفعول ثانی سیدر ابثثتک ولم یک ده واو حالیه یک افعال ناقصه دن حرف جزمله نون ساقط در رقیب بکا حظا اسمیدر حاضری خبریدر مقدم معنادر متکلم یاسنه بخلوة ده با استعانت معناسنه در ذکر خلوة معناسنه اولسه ابثثتیه متعلق اولور واکر اسم مکان خالی اولسه با بمعنی فی اولور حاضریه متعلق اولور ویا ابثثتیه **المعنی** وقتاکم مست اولب اول حضرتک وصلنی تقاضی ایلدکم اول حضرتی مطلع قلدم واکا اظهار ایلدم اول نسنه یی که بکا بلادن ولادن عنادن نزول ایلمشدی جلوتمک خلوتنده یعنی حضرت محبوبه نک بکا تجلی واظهر

یلدیکی خلوتدن اظهار ایلدیم مراد قبضه رحان بوکه بقا حظوظ نفسانیه و نصیب جسمانی
رقیبی بنم حاضر مدعی دکل ایدی پس مراد بوکه محبوب حقیقی حظندن غیرو ماسوالله اولان
حضرت مابیننه رقیب در مشاهده دوام اسلوب الهیه اولی ره دن سالکی مانع اولر

وقال

وقلت وحالی بالصبابة شاهد		ووجدی بها ماحی والفقد مثبتی

اللغات حال النفس صفة معناسنه در صبابه محبت و رقت شوق و ابوه و وجد
عشقه و در شاهد مع للشهود و حاضر اولمقه دیرلر یا بدو یا جبیر ثو وجد بو لمغه دیرلر
قلبک نور تجلی بولمسنه دیرلر محو ازاله اثره دیرلر بو ده مراد او صاف بشریه نک
ازاله سیدر فقد برشینک بعد الوجود عدم اولماسیدر یا غیبت و یا فنا و اثبات
حکم ضدیدر الاعراب وقلت ده واو عاطفه ابتثنیه معطوفدر قلت فعل
مفعول و معقولی بیت تالیده اولن یعنی دره و حالی ده واو حالیه و حالی
ابواودن تقدیر امرفوع مبتدا بالصبابة ده با صلة ایچون متعلقدر شاهده
وشاهد بالصبابة خبریدر مبتدانک و مبتدا مع خبره محلا منصوب حالدر
خبریدن و وجدی ده واو عاطفه حالی او زره معطوفدر بها ده با سببیه در ضمیر
راجعدر علی تقدیر للمضاف ای بغلبة بهاء و یکدر ماحی اسم فاعلدر مضافدر
متکلم یاسنه و یا متکلم واو نون منقوب اولن یا وکام اصلی بولنه ثنیه و یرلو
فتح یاثر ماحی مع التشدید دلدی بو بیتک معناسی محتذ ولن بو بیته موقوفدر

وقال

فصح قبیل نعنی الحب منی بقیة		اراك بها لی نظرة المتلفت

اللغات بعنی احاضر که مراد تو شید رمن واهب یهب هبة یعنی بیه
قل قبین جهات سته دن اوکه بعوک ضدیدر یعنی افعال یا بندن بمعنی الافنا

بقیة بر وزن فعیلة بمعنی فاعل بقادن تلفت التفاتدن تکلف ایلکدر والتفات
و جهکی برجانبدن برجانبه دوندر مکدر الاعراب یعنی اکر احاحم مفعولیدر قبیل
قبل ظرفیت او زره منصوب مضافدر بقیه یعنی تاویل مصدر ده محلا مجرور
الیه در الحب فاعلیدر بقیة مفعولیدر اراك بها فعلا منصوب صفتیدر بقیة نك
ضمیر بقیة یه راجعدر نظرة لفظا منصوب مفعولیدر یعنی نک مضافدر متلفتة المعنی
وقلت بن دیدم حضرت محبوبه یعنی موهبت قبل ای سلطان حقیقت ایدم و حالی
شاهد بالصبابة حال بوکه بنم نفسم شاهددر شدت محبته دیم اول محبوب عالم
و نور جمالی ادراك ثلم سبب غلبه محبته ماحی در یعنی و انی بولمم و غایب قلم
مثبت در یعنی قبل یعنی الحب منی بقیة محبت بندن بقیة وجودی افنا ایلمزدن
اول هبه ایله کرم ندن اول بقیة ایله سنی کوره وم مستلفت اولنک نظری کبی نظریم
ایله دیدم و بیتک تقدیری بو اسلوب اوزره اولور یعنی نظرة مثل نظرة
المتلفتة قبل افناء الحب منی بقیة اراك بها التحقیق ده بیتک عند المشایخ
شرایطی وار در بعضی رأی طرفندن و بعضی بی طرفندن رائی طرفندنك
شرطی اولدرکه سلامت بصر بصیرتی اولا موانع رؤیتدن و مرئی نك شرطی
یا من حیث اللطاهر و یا من مرتبة الربوبیة تجلید رحق مع بقیة الوجود روئیت
قابل اولا و حق من حیث الربوبیة دنیاده اخرتده مشاهد مذهب سنت و
جماعتدرنته کم حضرت موسی علیه السلام رب ارنی دیدی اکر رؤیت ممکن اولمیه
حضرت موسی طلب اتمزدی زیرا انبیادن مستحیلی طلب اتمك محالدر و حضرت
پیغمبر بیوردرکه رایت ربی فی احسن صورة اخرتده بطریق الاولی درنته کم
حدیثده وارد در سترون ربکم کاترون القمر لیلة البدر و حضرت پیغمبرك
لن یری احدکم ربه حتی لا یموت بیوردقلری موت طبیعی و موت اختیاریدر

ارجح

شاملدر انلركه مؤمنلردر بعد موت القلبي كوررلر انلركه عاشقلردر موتوا
قبل ان تموتوا حالني بولدقده وعمرلري نقدلرن توبه بو بونه مشاهده ايدرلر
انلرك مرتبه سنه كوره بو دنياده عين ايقنت اولورلر پس طلب حضرت ناظم عالم
ده موقوف فنا اولن رؤيت دكلدر بلكه مع بقية العقل الروح ديدكي استعداده
مناسب رؤيتدر كه انلر سوءت فرقت وحرارت شوق ومحنت منعدن اولا

وقال

ومن على سمعي بلن ان منعت ان | اراك فمن قبلي لغيري لذت

اللذت من صيغة امر مؤنث در منندن مستفعدر منت احسان ومنت
مقابله سنده امتنان انكر لن حرف نفي در جمع بين الزبد والاداء حايل
فلفظ لذت برشينك طعمنه وادراك ملايمده در الاعراب من امر حاضر
مفرد مؤنث على متعلقدر مني به وبلن ده بادخى متعلقدر اكا مضاف محذوف
اي بقولك لن تراني تقديرنده دران حرف شرط منعت فعل شرط مقدم اولن
مني جزاي شرطدر ويا خود جزاي شرط محذوف اولا قرينه مني دران اراك
ده ان مصدريه اراك تاويل مصدرده محلا منصوب مفعوليدر منعت نك
يعني ان منعت الرؤية من ده فا تعليل ايچون ورد ولذت فعل ماضي فاعلي تحته مستتر
راجعدر كلا انته المعنى اگر منع ايلدكسه بن سني كورمكلكي وجان بالكاك مشاهده
تلتفاتي پس منت ايله بنم سمعم اوزره لن تراني ديك كه قويله زيرا بوندن
اول دلن بندن غيريه اولكه لن لذت ويردي يرا حضرت موسي ونكم ايديدكي
رب ارني انظر اليك قال لن تراني ولكن انظر الى الجبل فان استقر مكانه فسوف
تراني بو ايتك تحقيقي جامع الايات نام كتابمزده مستوفا تحقيق ايلمشوزدر

وقال

فغيبني سكري بها فاقة لافاقة | لها كبدي لولا الهوى لم تفتت

اللغات الفاقة احتياج افاقة عقل وفهمك انسانه رجوعي اقتضا ديرلر سكره
وياجنونه ويا بارز علمه غيبتنه نسكره وعلى عدم سكره ده ديرلر وهو المراد كبد جكر
ديرلر وتفتت پاره پاره اولمغه ديرلر الاعراب فغيبني فا فا سببيه
ويا تعليل ايچون ولام لسكر بها بمعنى الى ولافاقة ده لام بمعنى لعله لولا حرف
حرف تحضيض دن الهوى ده الف لام مضاف اليه دن عوضدر اي هواها
ويكورم تفتت فاعلي تحته اولن ضمير مستتردر كه كبد ده راجعدر زيرا كبد
مؤنث سماعيدر وتفتت اصلنده تتفتت ايدي اكا حذف اولندي ويا
ده كي ضمير محبوبه راجعدر بعضا فاقته راجع قلنمشدر المعنى منت ايله بنم گوشم
اوزره لن تراني ديو عطا ايله صداسني استماع انكله اگر ديداركي گوسترمز ايسك
بارى كلام لن تراني ني اعطا ايله زيرا بنم تحملم هست ولم احتياج واردر
افاقه مدن ا وتري اول محبوبه ايچون بنم كبدم تفرق وپاره پاره اولمز دي
اگر انك هوا ومحبتي اولميدي اگر سؤال اولنورسه كه عاشقه سكر افاقه دن
اولي در پس حضرت ناظمك افاقت طلبي نه سبيلدر جواب افاقت طلبنده
برادكي معنا ودر بر معنا بودركه مرتبه عقلده ادراك لذت خطاب محبوب
فلاكرك لطفا اولسون كرك عتابا زيرا عتابده دخي لذت خاصه بولدي
نه كم بعض رؤيتدن مستلذذ اولدوغي كبي سمع دخي صدادن تلذذ ايلر
لكن بو ذوقي ادراك مستلزم ولي خودلك عالمندم اولمز بيت

هشياري تو انستمي از ساغر جو اگر اي | اكنون از غايت مستي ام از ساغري اي

وبر معنا دخي بودركه طلب رؤيتده استعجال ايلمكلكدن استغفار وتائب
ايلديني نه كم حضرت موسي صلوات الله على نبينا وعليه فلما افاق قال سبحانك

الف

نمت الیک وانا اول المؤمنین وقتاکم افاقت بولب عالم عقله کلدکن دیدیکه
ای بنم محبوبم بن سنی تنزیه ایدرم محبوبیتده سکا هیچ بر شیئک مشارکتندن فلا مطلوب
سواک ولا مطلوب الا وجهک ولعلک بن نوبه ورجوع ایلدم بنفسمدن وانا بحسن
ونفسه عاید اولان لذاتدن حظوظدن وبن اول مؤمنلرم تجلیات اسمائیه وذاتیه که

وقال

ولو ان ما بی بالجبال وکان طور	سینا قبل التجلی لم تکن

اللغات طور سینا حضرت موسایه تجلی اولن جبلدر دکت فعل ماضی مجهولدر
اکدن مشتقدر دکّ خرد اولب زمینده براکنده اولمغه دیرلر الاعراب
لو حرف شرطیه دن دلالت ایدر برشیئک امتناعنه غیرنک امتناعیچون
اوتری ان حرف مشبهه بالفعلدن ما مای موصول با حرف جر متعلق
فعل محذوف متعلق بحذوفیله اعرابدن محلی یوق صله سیدر موصوف موصول
مع صله اسمیدر انک بالجبال با حرف جر متعلق فعل محذوف ای حل بالجبال
وبو جمله خبریدر انک کان افعال ناقصه دندر اسمی طور سینا در یعنی
بعنی مع در متعلقیله کانک خبریدر ضمیر جباله راجعدر لم دکت جوابیدر لوک
فاعل نحته مستتر هایه ودر جباله المعنا اکر تحقیقا شول بلاء وعنا که طریق
محبتده بکا نزول ایتدی طغره ده جلوک نزول ایده یدی طور سینا اول طغرالله
معا قبل التجلی پاره پاره اولب یره برابر اولیدی پس بلای عشق ومحبتدن
نه حاله کرفتار اولدی انک تفصیلنه شروع ایدوب بیوردیلر

وقال

هوی عبرة نمت بها وجوی نمت	به حرق ادواؤها بی اودت

اللغات عبرة سرشک چشم یعنی کوز یاشی باطن یعنی دن ظاهر نه عبور ایدر

حدیثه تجاوز ایلدوکیچون عبرة در لرنمت نمیمه دن مشتقدر نمیمه اظهار حدیثه
درلر باتنقل قال التزا بیقال اول نمة اذا لم یبق فی جوفه شئ تمام بوندن ماخوذ
در باطننده کلام قومدوغی ایچون جوی داء القلب واندوه عشق نت نما نیا
مشتقدر نمازیاده لک دیرلر حرق حرقک جمعیدر حرقت یانمه دن حاصل اولن
اثرک اسمیدر ادوا دانک جمعیدر داء مرضه دیرلر اودت بعنی اهلکت زیرا
اودی فلان فلانا دیرلر یعنی انی هلاک ایتدی الاعراب هوی جوی الکبنده
تنوین ارفوع مبتداء محذوفک خبریدر تقدیری هو هوی هو جوی دیکدر
ویو خبرلر راجعدر بیت سابقده اولن مای موصوله جرة مبتدا انکوده
نمت بها خبریدر ونمتک اوزرنه تقدیم صحیحی مبتدا ایچون در خبر اتم ذاتا
قبیلندندر من وجه تخصیص کسب ایتمشدر تقدیر کلام یا عبرة سا کبة
جاریة دیمک اولا پس بو عبرة نمت جمله سی صفتیدر هوی نک بها ده کی
نوای راجعدر رجحت اعتبار یله به ده جایزدر ضمیر مذکر ایله هوانک لفظنه
رجوع ایدر بو تقدیرجه وبورده ضمیر جوی یه راجعدر ایکیسندن بریا الصافی
ایچوندر ادواها ده ضمیر حرقه راجعدر ادوا ها لفظا مرفوع مبتدا بی اودت
محلا مرفوع خبریدر مبتدا مع خبره محلا مرفوع صفتیدر حرقک ومنت به
حرق جمله اخری در صفتیدر جوی نک المعنی اول نسنه که بکا نزول ایلدی
اوشول هوا ومحبتدر که کوزم یشی انی تمام نک ایدوب اظهار ایلدی
وشول جوی درکه یعنی شول درد وبلادرکه زیاده اولدی انک سببیله
حرقت وسوزک دواسی یعنی امراض اسقام وعناسی بکا هلاک ایلدی
بو احوالی بو منوال اوزره ذکر بیورملری علی طریق الحکایه درکه
مبتدیان سلوک بوندن حصه دار اولالر تخیسنه شکایت دکلدر

مصدرده نمرا ولان نم

وقال

فطوفان نوح عند نوحی کأدمعی	وإیقاد نیران الخلیل کلوعتی

اللغات طوفانك اصلی طوفه‌در طوف بر شینك حولنی طولنمغه درلر پس اول ماء کثیره طوفان دیدیلر قوم نوحی احاطه ایلدیکی ایچون نوح نالیدن نوحادن مصادر حوپن فریاد ایلکه دیرلر ادمع جمع دمع ایقاد اشتعال آتش نیران النیل نارك جمعی خلیل ایچون یقدوغی آتشدر لوعه حرقت محبت الاعراب طوفان مبتدا کأدمعی جزی ایقاد مبتدا کلوعتی جزی المعنی حضرت نوحك طوفانی که عالمی ماء کثیره احاطه ایلمشدی بنم نوحیله اغلدوغم وقتده بنم کوزم یاشی کبیدر و خلیلك نیرانی نك اشتعالی بنم سوز درونم کبیدر اگرچه بو ابیات فصاحت سماندن بیوردقلری مبالغه کوریتور لکن فی نفس الامر حقیقی مقرردر زیرا آتش خلیل جسمانیدر و جسمانی متناهیدر و آتش محبت روحانیدر و غیر متناهیدر پس ذوق وصفای روحانی ذوق جسمانیدن نیجه الذ و الطف ایسه بلا و عذاب روحانی دخی عذاب جسمانیدن اشد اولسی مقرردر و بر وجهله جواب دخی بودر که اصلنده محبت حقدر بحکم فاحببت ان اعرف بحکم یحبهم و یحبونه پس صفت قدیمه بسنده‌در و غیر متناهیدر و سایر اشیا صفات الله نسبتنده فاذا کان کذلك قیجن حب الهی بر عاشقده ظهور ایلسه انك نیجه آثاری وار در که عاشقده ظهور ایدر جمله‌دن اول جنك حرارت لازمه‌سی که محبتك احکام امتیازاتی اقتضا ایدر و گاه اولور که بو جنك میل و رجاء وصل یاری اثری طولوبی ظهور ایدر اول زمانده طرب و طراوت و نشاط موجب اولور و گاه اولور که اول جنك حرارتدن خوف و مان و خشیت هجران

طاخطا سبیله خشونت و یبوست طاری اولب غم و حزن نمود اولور و بر بار که غم و حزنه مبتلا اولا خشونت و حزن و یبوست غمدن جوارح و اعضای مجه ضعف و تحرك ذبول و نحافت ظهور ایدر پس اگر حرارت جبیه و یبوست و حزنیه مشتد اولورسه اول احتراقدن بخار درونی متضاعف اولوب اگر جگر جانبنه کیدرسه زفرت و انین و و جنینی موجب اولور و اگر دماغه متصاعد اولورسه دماغدن اولن رطوبت اصلیه ایله متکیف اولوب منعقدعین اندن دمع صورتنده خروج ایدر فحینئذ حدینه تجاوز ایلیه اگا عبره درلر پس بو معنا معلوم اولدیسه مقرر اولدیکه سبب دمع کثرت بخار و سبب کثرت بخار شدت حرارت و سبب شدت حرارت قوت حب و سبب قوت حب شمول غرارت جمال و لطافتی کالدرکه نهایت پذیر دکلدر پس عجب دکلدر که بو حالده حب اولنك دموعی و زفرت دو لونی دخی غیر متناهی اولا امل سبب متناهی اولمدیغندن اوتری پس طوفان نوح متناهیدر سببی متناهی اولدوغندن اوتری پس سبب دموع نغزا طوفان نوحدن و نیران خلیلدن زیاده اولور بو اجله‌دندر که لوعتنی و دمعه و نیرانی لوعتنه تشبیه ایلدی علی قاعده تشبیه الاضعف بالاقوی

وقال

فلولا زفیری أغرقتنی أدمعی	ولولا دموعی أحرقتنی زفرتی

اللغات الزفرة والزفیر اوکورلدسی و الکلك و صوت شدید و النفس الممتد چلوب سینه سن اوتورمکه دینشدر اغراق غرق قلمغه دیرلر الاعراب فا جواب شرط محذوف ادمعی فاعلیدر أغرقتنی نك زفرتی فاعلیدر نك المعنی فاذا کان کذلك اگر بنم سوز درونم واه سردم اولمیدی

اتش و سوزشمی اجاق ایلدی پس بر شینک دیدم سوزشی سینه می سوزان
و سوزشی سینم آب دیده می ازاله ایدر یعنی بو ایکیسنک حالت اختلافی بو
عالم وجودده قرار ایدوم والا اکر بویله اولمسه ایدی غالبا اولسه هلاکم مقرر اولوردی

وقال

وحزنی ما یعقوب بث اقله ‖ وکل بلا ایوب بعض بلیتی

اللغات حزن فتح حا ایله ارض ده اولن خشونته دیرلر و حزن بالضم الحسن
انسانه غمدن حاصل اولن خشونت و پیوسته دیرلر بث اظهار ایتمک
ویرلکنده ایتمک بلا اختبار بلیه بلادن بر شینک ادیدر الاعراب وحزنی
مبتدا اما مای موصول بث یعقوب جمله سیدر موصولک موصول مع صلته
مرفوع مبتدا ثانی اقله خبریدر مبتدا ثانینک و مبتدا ثانی مع خبره خبریدر
مبتدا اولک کل مبتدا اوله مضافدر بلایه بلانک مقصور اولمسی ضرورة شعر
ایچوندر بلاده مضافدر ایوبه بعض خبریدر مبتدانک مضافدر بلیته یه المعنی
بنم حزنمک اقلیدر اول نسنه که یعقوب حزندن بث و اظهار ایلدی ایوبک
کل بلاسی بنم بعض بلیتمدر زیرا اصل حزن یعقوب فقدان یوسفدن ایدی
ایدی پس بو حزن و بو فقدان اینسه متناهی اولور عند الاجتماع لکن بونک
حزنی شول کال احبابدر که سببی جمال غیر متناهیدر پس متناهی بالنسبت
الی غیر المتناهی اقل قلیلدر وکذلک بلاء ایوب زیرا جسمانیدر پس هر جسمانی
متناهیدر لکن بونک بلاسی بلاء روحانیدر که غیر متناهیدر پس جسمانی بونک
بلای روحانیدر پس بو جمله الله اعلم سینه نظرا اولمقدر نته کم ذکر اولندی

وقال

واخر ما لقی الالی عشقوا الی الر ‖ دی بعض ما لاقیت اول محنتی

اللغات الاخر مقابل الاول اول اول شیء درکه انک اوزره غیری مرتب
اولا القا بر شینی طرح اتمکه در الی الم الهمزه جمع در لفظندن واحدی یوقدر
لفظندن غیریدن واحدی الذی در مذکر ایچون والتی در مؤنث ایچون العشق
شوق طلب در الردی الهلاک لاقیت ملاقاتدن مشتقدر ملاقات برینک برینه
لقاسنی کورمک و بشمک محنت امتحان اولنمش شینک اسمیدر الاعراب
اخر مبتدا بعض خبریدر اخر ده مضاف اولدی مای موصوفه القی فعل ما
فاعل ضمیری تحتنده مستتر راجعدر مایه موصوفه الالی محلا منصوب مفعولیدر
القانک عشقوا جمله سیدر الانک الی الردی ده الی متعلقدر القایه اول
ظرفیت اوزره منصوب مضافدر محنته المعنی اخر ترین بلا و عناکه القی
ایلدی هلاکه شول کمسنه لرکه عاشق اولدیلردی بنم اول محنتمده ملاقات اولدوغم
بلانک بعضیدر انلرک نهایتیدر بلکه کلری بن بدایتمده چکدم دیمکدر
و بو معناده قایلدر القی ده همزه وجدان ایچون اولا القینک فاعلی
اولا والی الردی الی مشغولیه متعلق اولا بو تقدیرجه دیمک اولور که
بلایه لقا بولدیلر و بشدیلر اول کمسنه لرکه هلاکه عاشق اولدیلر کندو نفسلرینی
اولدیلردن خلاص ایچون اول محنتده بنم ملاقی اولدوغم بلانک بعضیدر
پس علی ای وجه کان قوت استعدادینه و سرعت سیرینه اشارتدر

وقال

فلو سمعت اذن الدلیل تأوهی ‖ لالام اسقام بجسمی اضرت

اللغات اذن قولاق دلیل اول شیدر که شیئه رهنما اوله بو موصل اولا
مقصوده تأوه اه واه اتمک الالام جمع الم الم اورکمک ملایمه دیرلر اسقام
جمع سقم بدنه مختص اولن مرض الضر بالضم سوء الحال فی نفسه و بدنه

اودینه او مالنه او جایه جسیم طول عرض و عمق اولن شیئه دیرلر بورده بدن
مراد در الاعراب لو حرف شرط سمعت فعل شرط اوزن فاعلیدر سمعک ده
تاء و ضمیر مفعولیدر لا لآم ده لام تاء ویه متعلقدر لآلام اسقامه معافدر کی
با تعدیه ایچون اقرته متعلق اقرتنک فاعلی تحتنده مستتر الاوالاسقام
راجع معنا بیت اتیه یه متوقفدر زیرا لوک جوابی لا ذکره در

وقال

لا ذکره کرّبی اذی عیش ازمته | منقطع الرکب اذ العیس زمّت

اللغات ذکر مذکوری استحضار اتمکه دیرلر یا بواسطة اللسان و یا بواسطة
القلب کرب غمه دیرلر یعنی غم دن زیاده اولدقده اذی حزن دن حاصل اولان
الم دیرلر عیش انسانه و حیوانه مختص اولن حیاته دیرلر ازمة شدت بلایه دیرلر
منقطع منفصل اولن کسه یه دیرلر مقصود بونده رکب راکبک جمعی در بورده
قافله معناسنه در دوابه راکب اولدقلری ایچون و تری عیس دوه یه دیرلر
ابعیر دیرلر یعنی زمام لنمیه الاعراب لا ذکره جوابیدر لوک اذکر فعل
الافعال یعنی نافیه در ضمیر دلیله راجع کربی فاعلیدر اذکرنک اذی مفعول
ثانیسیدر اذکرنک معافدر عیشه و عیش ده معافدر ازمته علی تقدیر
المضاف یا وقت و یا حالت تقدیر ایدرسن منقطع ده یا الصاقی ایچون
اذایه متعلقدر پس کندونک حالنی و اینیدو ناله و زارینی تشبیه تمثیل ایدرک
شول کاروانه ن منقطع اولب جاندن مأیوس و مضطرب اولن کسه یه و دیر
اگر گورش دلیل کاروان ایدیدی بنم ایچون واه و ناله دوه وسیاسی اسقام و آلام
الاملی ایچون اولن اهمک اول آلام و اسقام بنم جسمم آرتیشیدر حسندی لا ذکر
اول الیدی اگر بیر بیدی بنم کرب و حزنم عیشمی ناطبوب و هر کسکه کیمی

آمندیکی وقتده قافله دن منقطع اولن کسنک حالت ازمتنده و وقت بلاده
اولن عیشنک اذا و بلاسنی پس بنم بلا و شدادیم قافله دن منقطع اولب صحراده
بیابانده بلا زاده و اداحل حیران و سرگردان قالوب جان شیرینندن قطع
امید اتمش کسنه نک بلا و المنه یکزر اذن دلیل اگر بنم ناله و انینی و تاوه و حنینم
گورش ایدیدی قافله دن منقطع اولمش و جانندن امید قطع
اتمش محنت زده نک اوازی وانینی قیاس ایدیدی

وقال

وقد برح التبریح بی واباذنی | واّبری الضنا منی خفی حقیقی

اللغات برح عن مکانه دیرلر ای ذهب عنه و زال یعنی مکانندن گیتدی زائل
اولدی دیکدر التبریح الشدة و المشقة ننه کم دیرلر برح به الاعراء اکا مشقت ایلدی
و برح بفلان القاضی قاضی فلان کمسه یه شدت ایلدی دیکدر باد الشیء بید
بیدا و بیودا و بیادا باد الشیء دیرلر یعنی شیء هلاک اولدی و ابادا ایلک
الابدا یعنی الاظهار ثلاثی سی بدی یبدو بدوا و بدوا ای ظهر ظهورا بینا
الضنا مرض و آن قلق اضناه المرض دیرلر مرض ای ضعیف و نحیف قلدی
دیکدر خفی علی وزن فعیل یعنی مفعول یعنی مستور حقیقت وجودی لازم
و ثابت اولن شیء در الاعراب قد حرف توقع برح فعل ماضی التبریح
فاعلیدر بی ده با حرف تعدیه برحیه متعلق اباد نینک فاعلی تحتنده مستتر
تبریحه راجعدر ابدی فعل ماضی الضنا تقدیرا مرفوع فاعلیدر من تبعیض ایچون
ابدایه متعلق خفی حقیقی ای خفی صفات حقیقی علی تقدیر المضاف المعنی
تحقیقا حزن و شوقک شدت و مشقتی بنی زایل قلدی و اگر برح تشدید ایله
تفعیل بابندن اوقنورسه دیمک اولور که باعث و مشقت اولدی شدت عشق

وبنی هلاك ایلدی ودخی هلاك ایلدیسه دخی ضعف ونحافت اظهار وابراز
ایلدی بندن حقیقتمك صفات مخفیه سنی وظلمتك احوال مستوره سنی

وقال

فنادمت في سكري النحول مراقبي	بجملة أسراري وتفصيل سيرتي

اللغات نادمت منادمتدن در منادمه شراب مجلسنده محادثه دیرلر
پس منادمت حال شرابه مختص اولدیسه سکری موجب اولوب وسکری افشاء
سری مستلزم اولدوغندن اوتری لفظ منادمت محادثه اسرار موضعنده
استعمال ایدرلر وحرف تعدیه که بجمله ده کی بادر منادمتك محادثه معناسنه
اولدوغنه دلالت ایدر زیرا حدثته بکذا دیرلر شکوی شکایته درلر نحول
جسمك نحیف ودقیق اولماسنه دیرلر نحل دن مشتقدر نحل جسمه نحولا دیرلر
جسمی نحل کبی اولدی دقت ونحافتده دیکدر مراقب ورقیب نگهبان ومنتظر اولوب
کمسه یه دیرلر بورده مراد تجلیات افعالدر قطع منزل ایدن سلوك وجاه اهل ظاهر
اولاز برا اکثری اولیاء الله تعالینك احوالنه مراقبلردر اسرار جمع سر سیرت طریقت
الاعراب فا جواب شرط محذوف مراقبی منصوبدر نادمتك بجمله ده با نادمت
متعلق محادثه معناسن متضمن اولدوغندن اوتری وتفصیل بجمله اوزره
معطوفدر المعنی وقتاکم ضنا وشدت بلا بکا غالب اولوب حقیقتمك خفیاتنی
اظهار ایلدیسه بن محادثه ایلدم ولسان حالله خبر ویردم مراقبمه شکایت
نحولده جمله اسرارمی وتفصیل سیرتمی بعض نسخه ده سکری شکوی النحول واقع
اولمش بو منادمته دخی مناسبدر یعنی نحول مشتکادن خبر وردم دیمك اولور

وقال

ظهرت له وصفا وذاتي بحيث لا	يراها لبلوى من جوى الحب أبلت

اللغات وصف برشینك حلیه ونعتنی ذکر اتمکه دیرلر وصفا بر معنا دخی تحمل
در ذاتدن مراد بورده جسمدر بلوی وبلا بر معنایه در جوی اشد قلب ابلت
بلی الثوب دن ماخوذدر یعنی ثوب اسکی وکهنه اولدی ابلا اسکی ایلمك الاعراب
ظهرت نفس متکلم اوده ضمیر راقبه راجع وصفا تمیز نسبت اوزره منصوب وذاتی
ده واو حالیه لا یراها فاعلی تحتنده مستتر مراقبه راجع مفعولی ضمیر مؤنثدر
که ذاته راجعدر لبلوی ده لام تعلیل ایچون وابلتك فاعلی تحتنده اولان ضمیر
درکه بلوی یه راجعدر ومفعولی محذوفدر که ذاتدر المعنی بن اول راقبه اوزره
ظاهر اولدم اسرار ومقاصدی اکا محادثه ایلدیکم وقتده من حیث الوصف
او من جهة المعنی ظاهر اولدم حال بو که بنم جسمی اول رقیب گورمزدی
محبتك درد وسوزندن حاصل اولان بلوی دن اوتری که اول بلا
بنم جسمی ابلا ایلمشدی یعنی کمال مرتبه اسکیدوب بلوغ ایلمشدی

وقال

فأبدت ولم ينطق لساني لسمعه	هواجس نفسي سر ما عنه أخفت

اللغات الابداء الاظهار الهواجس هاجسه نك جمعیدر هاجسه قلبه کلن
حدیثه دیرلر الاعراب فا عطف ایچون فابدت معطوفدر بیت سابقده
اولان ظهرت اوزره ولم ینطق ده واو حالیه لسمعه ده کی لام تعدیه ایچوندر
وضمیری بیت سابقده اولان رقیبه راجعدر هواجس فاعلیدر ابدتك ما
موصول ایچون صله سی اخفتدر عائدی محذوفدر واخفتك فاعلی تحتنده
اولان ضمیردر که نفسه راجعدر عنه اخفته متعلقدر ضمیری رقیبه راجعدر
المعنی پس ابدا واظهار ایلدی خاطره نفسم وافکار جسمم شول سری که
اول رقیبدن نفسم انی اخفا ایلمشدی حال بو که بنم لسانم اول رقیبك

بمعنه اول سری نطق اتماشدر وبو راز وعشق ومحبتی بر کیسه بالتقل بالمشدو ایجب

چونام تو کویم زبان در نکنجد   چو جام تو نوشم دهان در نکنجد
میان من و تو چه جای میانست   میان من و تو میان در نکنجد

وقال

وفلیت لفکری اذنه خلد ابها   یدور بها عن رؤیة العین اعتب

اللغات فلیت بمعنی جهارت یعنی ویردی لفکری ای لاجل ادراک فکری یعنی حصول الصاف فکر حواس خمسه باطنه دن بر قوتدر که علمی معلومه ایصال ایدر خلد کوز سز کوبک ویدیکلری فاره که هیچ کوزی یوقدر لکن قتی ضرر کورنمه کم مشکده دیرلر فلان انقعت واوحی من الخلد درلر واحدی خلده کلور جمع خلار وجبه لاعلاد از فلان بالشی بیدورنه یرلرجی اول شئی احاطه ایلسه الغنا فلان عن کونا دیرلرجی برکیسه برشی کفایت ایلسه واندن اعراض ایدوب ای طلب اتمسه الاعراب فلیت فعلدر افعال ناقصه دن اسمی اذنه درضمیر رقیبه راجعدر وخبری خلدا درعلی تقدیر للمضاف ای اذن خلد دیک اولر ابها ده ضمیر اذنه راجعدر زیرا اذن مؤنث سماعیدر یعنی بسببه دریدور انک فاعلی مستتر ضمیر مستتر رقیبه عایدور یه ده کی ضمیر فکره عایدور با بمعنی فی ویا للتعدیه ایچوندر واعتبک فاعلی مستتر اولان ضمیردر که اذنه راجعدر ومفعول محذوفی رقیبدر المعنی رقیبک اذنی بنم فکرمی ادراک ایچون خلدک اذنی کبی الوریا اول اذنی ایله بنم فکرمی دورر واحاطه ایدردی اول رقیبی فکری رؤیة عیندن اغنا ایلردیکه حالده خلد بیجنینی قلبه دیرلر بو تقدیر جه معنا اولورقیبک اذنی بنم فکری ادراکده قلبم اولسیدی دیمک اولور لکن اول درزیرا نکته لطیفه متضمندر

وقال

فاخبر من فی للی عنی ظاهر   بباطن امری وهو من اهل خبرتی

اللغات اخبار خبردن حاصل اولن شئی اعلامه درلرجی قبیله ار ابو درده اهل طریق مراد اولاویا اهل عالم الخبرة بضم الخاء وسکون الباء واشیای معلومه من جهة الخبر علی وبواطن اموره مطلع اولمه درلرخبیر بوندن مشتقدر الاعراب فاخبر ایدر شرط محذوفک اخبر نک فاعلی تحتنده مستتر رقیبه راجع من موصوله اخبر نک بباطن ده با اخبری تعدیه ایچوندر وهو ده واو حالیه در ضمیر رقیبه راجعدر المعنی وحتاکم رقیب بنم احوالکه کیفیته مطلع اولدیسه پس خبر ویرور عالمده اولن ویا طریق محبتده اولن کیمسه بنم سرمدن ظاهرا علی ملا ان باطن امریمی ستردوردی حال بوکه اول رقیب بونونک اهل خبره سی سراید را مجاب مرتبی

وقال

کان الکرام الکاتبین تنزلوا   علی قلبه وحیا بما فی تحفتی

اللغات کراما کاتبین افعال مکلفینی کتابت ایلین ملائکه در وحی اشارت خفی به دیرلر اندنطکره حق طرفندن وملائکه طرفندن القا اولنمش شیئه دیرلر الاعراب کان حروف مشبهه بالفعلدن اسمی کرام الکاتبین خبری تنزلوا وحیا تمیز نیت اوزره منصوب المعنی کویا که کراما کاتبین تنزیل ایلدیلر رقیبک قلبی اوزره من حیث الوحی بنم صحیفه اعالمده اولن اسراری تاکم بنم باطنم سرلرینه بنوندن صدور وظهور اتمکسزین بنم احوالمه مطلع اولدی

وقال

وما کان یدری ما اجن وما الذی   حشای من السر المصون اکنت

اللغات الدرایه معرفة الشئ ومن الحیله انکه ایچون حقه اضافت اولنمدی الستر یعنی برشئی حاسه دن اوزره کم درلر حشا انسانک اعضا وقوای باطنه

سن للصون المحفوظ الكتب كنايه دن مستعار كنان بكسر الكاف اورتو ويرده
يه دير الاعراب ماكان ده ما نافيه كان افعال ناقصه دن اسمي ضمير مستتر
راجع خبري يدري ما اجن ده ما موصول اجن من باب الافعال نفس متكلم
سيدر مالك وما الذي ده ما استفهاميه اكتنك فاعلي تحته مستتر حسنا
راجعدر زيرا حشا مؤنث سماعيدر المعنى بلمزدي رقيب اول نسنه كه بن انى
ستر و پنهان ايلردم و دوستي اول بيره سردراني ده بلمزدي
كه بنم باطنم ستر محفوظدن اني ستر ايدوب اورتنده ايدي

وقال

فكشف حجاب الجسم ابرز سرّها		به كان مستورا له من سرايري

الاعراب فا جواب شرط محذوف كشف مبتدا مضافدر حجاب ايكي
جسم ابرز فعل ماضي ضمير مستتر فاعلي كشفه راجع سر مفعوليدر ما نكره موصوفه
ده باء حرف جر مستورا نه متعلقدر ضمير جسم راجعدر كان فعلدر افعال ناقصه
دن اسمي تحتنده مستتر مايي موصوفه راجع مستورا خبريدر له ده لام ابرازه
متعلق ضمير رقيبه راجع من بيان ايچون متعلقدر ابرز به ابرز يعني اظهار
دروبر تحريره بو معنايه در المعنى وقتا كه رقيب بنم سرمي ايلدوب
باطنمده حفظ ايلديكم سره مطلع و واقف اولدي پس بو جسم حجابنك
كشف و ازاله سي اظهار و ابراز ايلدي رقيبه سر بير تحمدن شول شيئك
سرني كه اول شي مستور ايدي جسم سببيله اول شي دن مراد افكار و عليه
و اسرار روحي در كشف حجاب جسم دن مراد نحول و نحافت جسمك دقيق
و رقيق اوليسيدر و اول نحافت برونو ناسرار دروني رقيبك وقوف بولسا

وقال

وكنت بسري عن وشاته وقد		خفيت اوهن من جونه اتقي

اللغات الخفيه كم نو الخفا و بالكسر شول شيئه ديراركه انكله ستر اوله غطا كبي
و خفي فلان فلانا فلان كمسه فلان كمسنك خفاسني ازاله ايلدي ننه كم
فسترته ديرلر بر لبك قشرني ازاله ايلمك پس خفيته بمعني ازالت خفاء
فاظهرته بازالة اللف ده من ضعف ديرلركه من حيث الخلق وكرمن حيث الخلق
اتمه مغلقه ورنه اين دن مستعار اينين هاتم اولن كمسنك الدن
حاصل اولن صوتيدر الاعراب بستري ده با مصاحبت ايچون اولي
مع سري عنه ده ضمير رقيبه راجع وقد خفيته ده واو حاليه ضمير تحتنده مستتر راجع
متي در لوپهن ده لام تعليل ايچون من با ابتدائيه اولا المعنى بن سرمله
اول رقيبدن خفيه ده وكونه پنهان ايدم حال بوكه اول سرك غطاء و خفاسني
ابنم ازاله ايلدي نحول نحافتدن حاصل اولن ضعف ايچون پس انيم بني ابته
معا دن ظهوره كتوروب رقيبه اسراري كشف ايلدي بعض نسخه ده خفيته
واقع اولمش بو تقديرجه معنا بنم انينم اول سرمه جفا ايلدي
اني اظهار ايلمك سببيله ديمك اولور لكن اولكي معنا اولي در

وقال

فاظهرني سقم به كنت خافيا		له والهوى يأتي بكل غريبة

اللغات غريب شول شيئه ديرلركه بين جنسه عديم النظير اوله و موطن دن
متباعد اوله و ساير لغاتي واضح در الاعراب فا عطف ايچون در
بستري اوزره معطوفدر سقم فاعليدر اظهرني نك بو ده باسببيه متعلقدر
خافيا نه ده ضمير تحتنده راجعدر له ده ضمير رقيبه عايد لام اظهرني يه متعلقدر والهوى
ده واو حاليه غريبة صفتيدر موصوف محذوفنك تقديري ...

المعنى پس سرنله رقيبدن خفى ايدم پس بنى ظاهر قلدى سقم اول رقيبه اول سقم
سببله خافى اولمشدم ديو رقيبدن و غير خلقدن حالم كه محبت وهو اكنوزر
قصۀ غريبه دن مراد سقمك بنم اظهارى وهم اخفاسيدر سقمك رقيبه اظهارى نيچه
وجهله اولدركه رقيب انك صفرۀ وجه ونحافت ونحول اعضاسندن محبت رايحه
استشمام ايلمسيدر واخفاسى كمال سقم ونحافت انك جسمنى شويله متلاشى ايتمكله
كه رقيبك ديده سى انى كورممسيدر پس بو شىء واحدكه سقمدر امرين متباينين
ومتضادينه سبب اولمش اولوركه ظهور واخفادر معنا پس هوا عادت واوهام
متباعد امورى بو منوال اوزره جون كنوزر وفنا كم بو مرتبه وارده اولنان
الام واسقام جسم ظاهرى بيان ايلديه پس الام واسقام باطنه شروع ايدوب بويوردكه

وقال

وافرط ما بى تدشت نمت | احاديث نفس فاندفع من

اللغات افراط كه اصلى تقدمدر اسراف انمكه ديرلر ونفس اسرافده ده استعمال
اولنور وهو المراد هنا تلاشى تفاعل بابندن لاشى و يوق اولمق الكبا
يا يشمق المدامع جمع مدمع مدمع محل دمعه ديرلر بوره ده دمع مراد اولنور
نمت بمعنى اظهرت وافشت الاعراب ثم فاعلى در افراطك بى ده با
الصاق ايچون له ده لام تعليل ايچون احاديث نفس فاعليدر تلاشك
ونمتك فاعلى تحتنده مستتر مدامع راجع المعنى تمزرو للام بكا فرط ايدز
حردن تجاوز ايليوب اول مرتبه يه كه بكا مستى ايچون خواطر نفس واحاديث
باطنم متلاشى ومضمحل اولوب اول احاديث نفسم دخى دموعمى كى ان فى
ازاله ايلدى وفى الحقيقه بو نوع مبالغه اولور زيرا احاديث نفس محبوبه نيكه
وخواطرى دربس سرشك چشم اسراردونه دلالت ايلدوكى ايچون

٣٠

تام اولور واحاديث نفسك تلاشكى بو منوال اوزره اولوركه فنا كمال ضعف و
نحافت بر مرتبه يه يتوركه انك حجاب جسمنى بالكليه مرتفع قلوب احوال اولى
بالكليه ظهوره كلوب افكار واسرار نفسى دخى كندو بى افشا ايلمش اولا

وقال

فلو هم مكروه الردى ما درى | مكانى ومن اخفاء حبك اياى

اللغات هم تصميم ديرلر مكروه كرهدن مشتقدر كره وكراهيه بمعنى
واحد مشقت معناسنه در ردى هلاك لك درى فعل ماضيدر درايه دن
درايت بلكه ديرلر وساير لغاتى واضح الاعراب فا جواب شرط محذوف
مكروه فاعليدر همك مضاف دررداية ومكروهك ردايه اضافتى صفتك
موصوفه اضافتى قبيلندندر ردى متعلقدر رهينه لما درى جوابيدر لوك ودرانك
ومن ده وا وحاليه اخفانك مفعولى محذوفدر تقديرى ومن اخفاء حبك اياى
ايكدر خفيفى اعرابدن محلا مرفوع مبتدادر موخر ومن اخفاء حبك اياى مقدم
خبردر المعنى وقتاكم محبت بنى افنا ايدوب والام واسقام وجود ظاهرى
متلاشى ومضمحل قلوب حتى هواجس نفسانيه مى واخواطر واحاديث باطنه مى
دخى بالكليه محو قلديه پس الان بو مرتبه فنا حاصل اولديكه اكر مشقت هلاكى
قصد ايدرسه بنم مكانمى بيلمز ديو بنم وجودمى بولامز ديو جميع اشيادن خفيم
سنك محبتنك بنى اخفا ايلمسندندر بو بيت كمال نحافتى مشعردر ظاهرا و باطنا

وقال

وما بين شوق واشتياق فنيت فى | تولى بحظر او تجل بحضرة

ما ازايلدر بين كاه اسم وكاه مبنا على الفتح ظرف غير متمكن استعمال
اولنور شوق ميل نفس محب در محبوب جانبنه حين فراقده اشتياق عاشقك

میل باطنی در معشوقک دوام وصالنه ومشاهده جمالنه توقی برشی ان
اعراض ایتمک النظر باللقاء والمحبة ولطاء المطلة المنع جنبزوده بونه بدر تجلی محبوبک
مجبه ظهور یدر یا بذاته یا بصفاته ویا بافعاله حضرة حضوردن نره داهنه
در فنا معناسنه یعنی جانب وطرف الاعراب وحاب بین ده حار زاید
بین ظرفیدر رغبت نکنی بو لر بین دن غیریسی واصح المعنی بن فانی ایدم
حضرت محبوبه نکن شوقیله اشتیاقی مابینندن کرکه بندن ومابینی منع الطلا
اعراض ایلدیکی وقتده اولسون علی کلا التقدیرین فنا واضمحلالدن خالی کلم
زیرا هر بارکه بندن تولی ومفارقت ایلیه انتش شوق وجودمی افنا ایلردم
بارکه تجلی وعرض صلت ایلیه کذلک کال اشتیاقی بنی متلاشی ومضمحل قلر
انکیچون دیمشلردرکه الشوق یسکن باللقاء والاشتیاق یزید بس بن تا سیم
بوایکی حالدن خالی دکلم برسی بندن بالامتناع تولی اتمسی اوبری
دخی تجلی اتمسی پس فیما بین الحالتین بکا حاصل الن همان فنادر

وقال

تلوا اشتاق مرتین تکرر زمنی	فؤادی فیه مرتعب الی داره حربه

اللغات فنا بفتح الفاء بوخ اولمق وبکسر الفاء حوالی وجوانب خانه الفؤاد
القلب رغبت اصلنده سعته ایدر لر هر بارکه فی وآلی ایله تعدیه ایلسه حرص
معناسی منفهم اولور وهر بارکه عن ایله تعدیه ایلسه اعراض معناسی منفهم اولور
الاعراب لوک جوابی لم یرغب در الفنائی ده لام بمعنی لاجلدر رغبه متعلقدر
من فنائک ده من ابتدائیه در رغبه متعلقدر کونکک رغبه فعل ماضی مجهولن قائم
مقام فاعلی فؤادی در الی ده لام بمعنی الی در لم یرغبک فاعلی تحتنده مضمر فؤاد ده
راجعدر المعنی فؤادن مراد حضرت معلومات الیهدر تقریر بیت اگر بو جنابه

حضرتکلدن منفک اولن قلبم فناء محلو ماتکلرین بنم فناء محبوبکرن بکا رجوع اولنوب معروض
اولینه سبب بنم قلبم اول عالم قدسی ومقام انسی نه ترتیب بو دار
غربه وسرای زحمته رغبت ایتمیدی ومحبت سرای عالم اشباحه گلمیدی

وقال

وعنوان شانی ما ابثک بعضه	وما تحته اظهاره فوق قدرتی

اللغات عنوان الکتاب کتابک اولی در وهر نسنه نک وصفی واسنداسیدر بال
حال وکاره دیرلر ابثت فعل مضارعک نفس متکلمیدر بث بثت ان معنی
الاظهار الاعراب عنوان مبتدا ما ابثک ده ما ماء موصول صله سیله محلا
مرفوع خبر در ابثک ده کاف مفعول اولیدر ابثت نک مفعول ثانیسی بعضه
در ضمیر مابه راجعدر ما تحته ده ما موصول ایکوند محلا مرفوع مبتدا تحته ده
ضمیر عنوانه راجعدر اظهاره مبتدا ثانی ضمیر مابه راجعدر فوق قدرتی خبر
در ثانی واقع فوق قدرتی دیکدر المعنی بنم دیباجه احوالم وعنوان شانم
پر حلالم محبت جمال یا کمالکده اولمش در که بن انک بعضنی سکا اظهار ایلدم
واول نسنه که بنم عنوان شانمک تحتنده مستتر در انک اظهارینه بنم قدرتم
فوقنده در زیرا الغیر ذی حد ولا یحصی لا یعد در که بن انک احصا سنه قادر دکلم

وقال

واسکت عجزا عن امور کثیرة	بنطقی لن تحصی ولو قلت قلت

السکوت ترک الکلام العجز ضد القدرة الاحصاء صیغ قلت قال یقول دن
نفس متکلم در قلت فعل ماضیدر تقلیل دن الاعراب عجزا منصوب
در مفعول له در بنطقی ده با لن تحصی متعلقدر قلتک فاعلی تحتنده مستتر
راجعدر امور کثیره یه المعنی بن سکوت ایدرم کال عجزم اولدوغی ایچون بیان

امور کثیرهٔ احوالدن زیرا نطقلر اول امور کثیره احصا اولنمز واگر اول امور
کثیره دن سویلنسه هر تقدیر تعلیل اولنور زیرا بری شرح اولنمز بو تقدیر جه
قلّت جمع فاعلی مجهول اولورانا فتح فاعلی قرأت اولوب ضمیر محبوبه راجع اولمق
جایزدر بو تقدیر جه معنا اگر بن اول امور کثیرهٔ احوالدن اول محبوبه سویلسم
تعلیل ایدر وقولی دخی محبوبه اسناد ایلمک جایزدر کویا مشکل حرفت ناطقک
فسنخ متفرقهٔ اولمن نسخه اوزره بو تقدیر جه معنا بن امور کثیره دن سکوت ایرایکن
رمز قادر اولدیغندن اوتری زیرا نطقلر احصا اولنمز اگر ن دیسکا الحب جمیع تعلیل

وقال

شغافي اشتغاف بل قضى الوجد ان فني	وبرز غليلي واجد حر غلتي

اللغات شغاف ضمدن خلاص اولوب اشتغ فلان علی الشیء دیرلر یعنی برکمسه برشیئه مبتلا
اولسه یعنی اول شینک طرفنده وکن زمنه اولوب اول شیئله مابینی
علمسه اولکی قضا بمعنی حکم در الوجد بمعنی الاشتیاق وغصه لو والمعذور
ومحبته اطلاق اولنور وثانی سن بمعنی الموتدر زیرا ان مصدریه ایله تأویل
مصدر در وقضی فلان نحبه دیرلر ای مات ویکور الغلیل والغلة جمع الغبر
حرارة العطش در **الاعراب** اشتغ نک فاعلی تحتنده مستتر مقدم شغافی
راجع ومفعول محذوفدر تقدیری اشتغ شغافی علی الهلاک الوجود فاعلیدر اولکی
قضانک وثانیجی قضا حکم مصدر ده در وبرز مبتدا واجد خبر بود و غلتی
معمولیدر واجدنک **المعنی** بنم شغافم بنی هلاکه مشرف قلدی بلکه بنم غم و
محبت واشتیاقم حکم ایلدی موتی وبنم غلیلمک بروزی یعنی شوق ناری
دن حاصل اولن تشنه لک حرارتنک ظهوری ومنطفی اولسی تشنه لکم حرارتنی
بولجیدر ومحصل الکلام اولدر که عاشقان راحت واستراحت تیابلی

نار شوق دروندن عند المواصلت مندفع وبارد اولامز بر مقدار بارد اولور لکن جو
غلیل شوقک بروزی واجد حرارهٔ غلهٔ اشتیاقنا اولورسی بجلا ابو فانیدا حتمال الو

وقال

وبالي ابلى من ثياب تجلدي	به الذات في الاعدام نيطت بلذتي

اللغات بال رخا وتعلیق قلب وحاله دیرلر ابلی افعل تفضیلدر بلی الثوب دیرلر یعنی
تعبان اسکیسه التجلد التصبر جلد وجلادتدن مأخوذدر جلادة تحملک وغلظت
معناسنه در پس جاشتعنی دخی بلانک عدم تأثیری اولوب ومحنت وشدایده
جلادة وصلابتی اعتبار ایله تجلدی تصبر محلنه استعمال ایدرلر اعدام یوق
نیطت ناطر ینوطا دن فعل ماضی مجهولدر بمعنی علقت **الاعراب** وبالی ده
واو عاطفه شغافی اوزره معطوفدر مبتدادر ابلی خبریدر بل الذات مبتدا
نیطت بلذتی جملهسی خبریدر الذات ده والاعدام ده اولن الف لام محذوف
مضاف الیهدن عوض در تقدیری بل ذاتی والاعدام لت ایاتی دیکدر **المعنی**
وبنم حال الملم کهنه دیکدر شباب تعبیر اولون وضعیف واستاشیر کدرجامه جهت
وتجلّدن بلکه بنم ذاتم محبت ایله اعدام ایلمکن لذته تعلق ایلشدر یعنی بنم احوالم
صبرمدن ضعیف وقلبم بنم ثبوت وجلادتدن کهنه ونحیف در نه محل حال و
بالکی بو نوع امور معقوله دن در جسم کبی امور محسوسه دن ایکن محبت ایله اعدام
وافنا ایلمکه لذتم کامور معقوله دن در اسکی بر پاره سی کبی اکا اوجهته اولکی

وقال

فلو كشف العواد بي وتحققوا	من اللوح ما مني الصبابة ابقت
لما شاهدت مني بصائرهم سوى	تخلل روح بين اثواب ميت

اللغات کشف رفع حجابدر العواد عائدک جمعیدر عاید خسته بی زیارت ایدیجی

تحقیق تیقن معناسنه در یعنی تکلیف الی الیقین طلب ایتمک صبابت محبت
بعبارة جمع بصیرت بصیرت ایسه ادراک قلبیه در تحقق ایکی نسخه نک اورتاسنه
کرمک **الاعراب** کوشف فعل ماضی مجهول الفؤاد قایم مقام فاعل وتحققوا کوشف
اوزره معطوفدر من اللوح ده من تحققوا یه متعلقدر ما یا استفهامیه اولور
ویا موصول اولا ایتمک فاعلی ضمیر در که صبابة یه راجعدر ما شهدت لوکی جمله
عبارة شاهدتک فاعلیدر **المعنی** پس اگر بنی عبادت ایلدیلر وکشف اولنسه
لوح محفوظدن تحقق وتیقن ایلسه لر ایدیکه محبت حضرت محبوب بنم وجودمدن
نه ابقا ایلمشدر ونه قور بقیه قومشدر اول فؤادک بصیرتلری بنم وجودمدن
برشی مشاهده ایلمیه بدنی محو ایلمش جسمک اثر لری باینده بر روح
تعلقدن غیری ومحصول نیت اولورکه الام واسقام محیدن بنم نفسم وقوای
ظاهره وباطنه سی فهم وعقل وادراکم ماعدای روح الهی ایلرفانی ومتلاشی
اولمشدر که بنی عایدات لنلر بوکوزیله ادراک ایدمزلر بلکه ادراک ایلمک
لازم کلورسه علی طریق الکاشفه نور بصیرتله لوح محفوظه نظر ایدوب بنی
مشاهده ایدرلر که بو عالمده بنم نقش وهیئتم همان اول بیت وصورت
جانفدر که بر روح زنده بر قالب مرده یه حلول ودخول ایلمشدر لا بیت

قبور الوری تحت التراب وللهوی	رجال لهم تحت الثیاب قبور

وفی الحقیقه بو مرتبه عالی بین الاولیا بر مقام ساپیدر که حظوظ نفسانی
ولذایذ جسمانی بالکلیه فانی اولوب موتوا قبل ان تموتوا مرتبه سی
حاصل ووجود حقانی وروحانیه واصل اولانه کم حضرت رسول الله حضرت
ابو بکر رضی الله عنه بو مرتبه سندن خبر بیورر لرکه من اراد ان ینظر الی المیت
یمشی فی الارض فلینظر الی ابی قحافه وبر روایتده الی ابی بکر

و قال

ومنزل عفا رسمی وبنت وهمت فی	وجودی فلم تظفر بکونی فکرتی

اللغات منزل منزلدن اسم زماندر عفا الشی ای بر ایجون اول منزل یا منزل
اولوب ویران اولسه رسم بر شیئک اثرینه دیرلر وهمت نهان وپنهان واو
مشتقدر الهیام الکبیر ده یه صویه لقدن حاصل اولن دا اولور پس عشق
سببیله اولوب حرارتی غالب اولن کیسه ای هایم دیرلر مجنونه مشابه اولور
عقلنه زوال کلدوکی ایچون وپنهان هیچ الها دن مشتق حیران اولنه دیرلر
فکره کی نعمت ووهم بنم وهماندن مشتقدر یعنی غلطت وشهوت الظفر
النجاة کون بر شیئک اولمسی فکره قوای روحیه دندر **الاعراب** منزل
مبتدا ورعفا فعلدر عفا یه رسمی فاعلیدر عفانک وهمت ده واو عاطفه
عفایه معطوفدر وهمت ده واو اصلیه محلا مرفوع خبر یوررمبتدا ایتمک
فی وجودی ده فی متعلقدر مذکوره کی وهمت یه فلم تظفر ده فاسببیه ایچون
سببیه داخلدر فکرتی محلا مرفوع فاعلیدر تظفرنک **المعنی** بنم رسم تندن
شکل وهیئتم ویران وبن هایم وحیران اولدن بری غلط وسهو ایلدی
اولدم وجودمدن پس بو سببله بنم فکرم بنم وجودم اولمسنه ظفر
بولامدی که آیا بنم وجودم وار میدر ویا یوقمیدر بلمدی بیت

چون در دلم نشستی از خود اجراء دادم	تا بود چون تو باری با خود چه کار دارم

وقال

ولی بعد محو لی فیک قامت بنفسها	وتیتبنی فی سبق روحی بینتی

اللغات بعد مقابل قبلدر ضم اوزره مبنی در ومناسی اضافتدن عودی
وزن برا تقدیری بعد ان قبت دیکدر محو لی ده فابا تعقیب ایچوندر وجود

اما بعد تقدیرنه در پس فاء اماننک جوابی اولور و اما محذوف اولور زیرا الکم
یا اماننک بعد بله استعمالی معروف اولمشدر پس ارشادنک کرمو ضعی مقام
اولماخذ فی جایز اولور البینة الدلالة الواضحة و شاهده دخی بینه دیدو
کلری امر محقق بی ایضاح ایلدوکی ایچوندر البینة مصدر در تبیّن بیّن دن

الاعراب فاءنک فاعلی ضمیر در که حاله راجع بنفسها ده باء فاء متعلق
متعلق و تبیّنی علامة مرفوع مبتدا فی سبق متعلق محذوفه و بله خبر در ای مستقر
ای ثابت فی سبق روحی دیمکدر و تبیّنی منصوب المحل مفعول لهدر سبقک
زیرا السبق مصدر در فعلدن کسی عمل ایدر فاعلنه مضاف در که روحی در

المعنی بو بیت سؤال مقدره جواب کبیدر زیرا مقدم بیورلمشلر ایدیکه
بن فانی اولدم و محبتک بنده باقیدر پس سؤال لازم کلور که محبت فانی ایچون
محبت خود عرض در نیجه قایم اولور پس جواب ویروب دیرکه بنم وجود
وم فانی اولدقده نفسکده پس بنم حالمه محبتدر سنک حضور رکده نفسها
بذاتها قایم اولدی پس مصرع ثانی دخی جمله مستأنفه سؤال مقدر
جوابلرینک لازم کلدیکه یا بو معنایه شاهدک وار می و تبیّنم ایچون
شاهدم روحمکه بنیاده سبقت ثابتدر یعنی عالم ازلده قبل تبیّنه البدن
محبتک روحمده قایم ایدی کوزلک بعرفی ولجسم محبت روحمه قایم اولورجیت

روزی که هوا در چرخ و افلاک نبود	وامیزش آب و آتش و خاک نبود
بریاد تو مست بودم و باده پرست	هرچند نشان از باده و تاک نبود

اما بونده بر سؤال ناشی اولور که ارواح قبل الاشباح قدیم اولا بو ایکنجه
حکاده متکلم دکلدر زیرا مذهب حکما اولدر که ارواح بعد حصول الامزاج
والتسویة الاعضاء و الاشباح اولا بو خصوص حجة الاسلام اولی اغز

موافقت ایلمشدر و بو حدیث مشهوردرکه ان الله خلق الارواح قبل الا
جساد بالفی عام و دراکا حل ایو وب دیرلرکه مراد ارواحدن ملائکه دریعنی
مبادی عالیه وجود در بورده اجسادن مراد اجساد عالم در کرم الالهی
وکرسی و افلاک و انجم و عناصر در اما بو نک بو قولی مذهب محققینه مخالف
حضرت صدر قونوی بعض رساله سنده بیورمشلرکه وجود نفوس جزئیه انسانیه
که عموم بنی ادم در بعد حصول الامزاجدر اما وجود نفوس کلیه انسانی که انبیا و
اولیانک نفوسیدر قبل حصول الامزاجدر لکن نفوس جزئیه ده دخی بو استعداد
واردر که صفات عرضیه دن منسلخ اولوب مرتبه جزئیه دن ترقی المنفوس
نفوس کلیه یه متصل اولا پس نفوس کلیه مرتبه سنه واصل اولدقده مبداء
اولی مشاهده ایدوب کلیاتنک بولدوغی ذوق و شهودی بولور
پس حضرت ناظمک دخی و تبیّنی سبق روحی بیوردقلری دخی قوم ارواحشهود عالم العهد

وقال

ولم احك في حبيك حالي تبرما	بها لاضطراب بل لتنفيس كربتي

اللغات التبرم اظهار ضجرت و ملالدر نه خلاتم اولمق ام که انشندا دولمق
و تردید نه دن اصلی تبرّم البَرم دن یا خوددر حبل برم مفتول و مشدود
اولمشه دیرلر تنفیس تفریح و تفریج خاطر و ازاله ضیقدر الکربة
الغمة التی تاخذ علی النفس الاعراب قوله فی حبیک ای حبی ایاک
و بهاده با حالیه متعلقدر حالی مفعولیدر لم احکنک تبرما مفعول لهدر و یاخود
تمیزیت اوزره منصوبدر ای لاجل التبرم او من جهة التبرم و بها اولد
لاضطراب ده لام تعلیل ایچوندر لاحکیه متعلقدر المعنی مقدما الامر و اکشدر
دیدیکی عشق و محبت ودرد و اضطرابدن بر مقدار حکایه بیورمشلر ایدی کی پس

بو حکایتدن شماتت معناسی مفهوم اولوب اول دفع ایچون بیوررلرکه
بن حکایه اتمدم بن سکا اولن لجتمده ای محبوب حقیقی حالی ترحم و تفجع ایچون
والام واسقامدن اضطراب ایچون بلکه تقوی الهم و تنفیسا لکربة الغ
درکه بو حکایه‌نکه تقریرلندن ازاله ضیق وشدت ایدوب
سنکین قلب ایدرم والا حاشا که ملالتمدن اولا بویله دکلدر **بیت**

عاشق آنست که با جان بود او زنده و ... تجزد در دروغم و ناله افغان نکند
وانکه از لذت درد توخبر یافته است ... کر بمیرد طلب دارو و درمان نکند

وقال

وتحسن اظهار التجلد للعدی ... ویقبح غیر العجز عند الاحبة

اللغات تجلد باب تفعلدن جلادة وصلابتده تکلف ایلمک العدی
جمع العدو واحبة جمع حبیب **الاعراب** للعدی ده لام تحسن یه متعلقدر
ای لاجل العدی دیمکدر وسایر الاعراب واضح **المعنی** یعنی بن بو مقاسات
وبلا وشدایدی شکایة ذکر ایلمدم بلکه عجز وضعفمی حضرت محبوبه عرض ایلیوب
بیان ایلدم زیرا محبوبلر قتنده عجزدن غیری بر اظهار تجلد دعاکم مرحمت و شفقت
سبب اولا اما اعدا ایچون اظهار تصبر وتجلد مستحسن ومستحب در تا
ضعف حاله واقف اولوب شماتت ایتمیه و بو قضیه‌نک صدقنه شمیون
الکذاب حضرتلرینک قصه‌سی شاهددرکه بر کون ذوقی حالنده محبوب حقیقیه دیدیکه **بیت**

ولیس لی فی سواک حظ ... فکیف شئت فاختبرنی

پس حالنده من وجه دعوا بولنوب درحال جناب عزت عسر البوله مبتلا
قلوب بو اضطراب واضطراره تحمل اولنموب هزار عجز وقصور ریزه الغنا
والاستغنا وایدوب کندو شمعون کذاب دیو تسمیه ایلدی حتی جوانک

سمعون فا ... صبیانه بعض شی ویروب تفرج ایدرلر دیکه قولوا الیکم
الکذاب پس یعنی سمعون الکذاب قلدی کبار اولیا دنلر **بیت**

زبس پیش من و دلشکستکی بر داردوست ... چون دوست دل شکسته زاری ارد دوست

ودیکر

بیت تعظیم خدا افراشتن ... خویشتن را خوار و خاکی داشتن

وقال

وبمنعنی شکوای حسن تصبری ... ولو اشک بالی لاعادی لاشکت

اللغات الشکوی والشکایة اظهار البث والحزن اشک شکایتلکدن
فعل مضارع نفس متکلم در اصلنده اشکوا ایدی واو رعایه للوزن ساقط
اولوب بعده الکاف یاحق قلدی اشکت فعل ماضیدر من باب الافعال
یعنی ازاله ایچوندر **الاعراب** بمنعنی مفعولینه تعدیه ایلر مفعول اولی نفس متکلم
یا سی ثانیسی شکوای در وفاعلی حسن تصبرم در بالی ده ما ماکه موصول
ویا حرف جر متعلق محذوف ولیه صله سیدر ماانک لا عادی ده لام بعنی الی در
لاشکت جوابیدر لوک **المعنی** بم حسن صبرم اعدایه شکوادن بنی منع ایلر اکر
نزول حلول ایدن شیء اعدایه شکایت ایلسم اولر شکایتیمدن ازاله الکرسی ایدرکدی
بنا کال رحمت وشفقت یدرلر اما بن کبه شکایت ایلمم زیرا بازدن کلن بلا حینئذ
...

وقال

وعقبی اصطباری فی هواک حمیدة ... علیک ولکن عنک غیر حمیدة

اللغات عقبی مصدردر عقب یعقب دن عاقبت معناسنه اصطبار صبردن
در فلانشیسی تای افتعال طایه قلب اولندی ومعناسی علم و ماده صبرده مبالغه
السخ نفسک تحمل از صبر علیه دیرلر یعنی برکسنک وصالی اوزره صبر ایلسه

مجید علی وزن فعیل بمعنی مفعول الاعراب عینی تقدیرا مرفوع مبتدا الیه
خبر بیور علیک ومنک ده حرف جر اصطباره متعلقدر صبرک ایکی معنایه احتمالی
بودر فلسبیدر المعنی بم شدایدوغاسانه اصطبار ایلک عاقبتی سنک محبتکده
محموددر سنک وصلکه اوزره ولکن سندن صبر غیر محموددر زیرا جفاکه صبر علی
رضاسنه ووصاله مؤدی اولور اما صبر عنا مسر شفا وضلاله موجب اولور نعوذ بالله

وقال

وما حلّ بی من محنة فهی منحة | وقد سلمت من حلّ عقد عزیمتی

اللغات حل یحل حلولا ای نزولا منحة بمعنی عطا سلام وسلامت بلا وآفادن
تعری وتبری دره حل چوزمک عقد بغلمق عزیمت عقد قلب وقصد انکدر بر امره
الاعراب ما مای موصول حل ایله جملهٔ سیدر موصوله باید حل نک فاعلی ضمیر
مای موصول مع صلهٔ محلا مرفوع مبتدا ای منحة خبر بیورد مع تابعینک اعرابی
محلی منصوبدر فعالیت اوزره مع اولکه کی جارله مجروردر یعنی لی دن
وعامل حلّ در وسلمنی فعلی عزیمتی المعنی بر نه بلا والم که بکا نزول ایلدی محبت
ومشقتدن اول محنت بکا عین عطیه ومنتدر حالبو که بم عزیمتم سالم دابی
اولوری حقو محنتی حل ایلدن یعنی سنکله بم بابیعمده اولن محبتم عقدن اکر بلا وجفا
وبار رقیب بی فاحل ایلدیسه ده بم حضرتکه اولن قصد وعزیمتم
سالم اولوب جنابکه توجه ورغبتم دخی زیاده اولمشدر

وقال

فکل اذی منک فی الحب اذ بدا | جعلت له شکر امکان شکیتی

اللغات اذی بلا ورنجیده لک بدا ای ظهر الاعراب کل لفظا مرفوع
مبتدا مضاف در اذا یه منک ده من متعلقدر موخره بدا یه وبو اذا بر اجلک که

جملهٔ شرطیه در اعرابدن محلی مرفوع خبر بیور مبتدانک له ده ضمیر عاید در اذا یه
المعنی بر اذا وبلا که طریق محبتده چکمش سندن ظاهر اولا بن اول اذا یه اون
شکر قلدم شکایتم بیرنه زیرا سنکلکی محبوبن بدر نه کلورسه محبوبدر کل شیء
من الملیح ملیح پس اوبلایی عین عطا واذا ونقمتی عین نعمت وصفا بلوب
نعمته نیجه شکر قدرسم اکادخی ایلا شکر قلدم تنه کم حضرت مولانا بیورور بیت

عاشقم بر لطف وبر قهرش بجد | بو العجب من عاشق این هر دو ضد

وقال

نعم وتباریح الصبابة ان غدت | علیّ من النعماء فی الحب عدّت

اللغات نعم بر لفظدر که وضع اولنمشدر مقدم اولن کلامی تصدیق وتحقیق
ایچون تباریح جمع تبریح تبریح شدت وزحمت دیرلر بر جا اجمی ان ماخوذ
دربرجا اجمی حی تک شدت حرارته دیرلر غدت عدوا اندن مشتقدر ظلم وتجاوز
معناسنه عدّت فعل ماضی مجهولدر عدّ یعدّ عدّا اندن مشتق معناسنه الاعراب
نعم اعرابدن محلا مرفوع خبر بیور مبتدا امحذوفک تقدیری ما مضی ده مذکور
اولن معنی محقق ومصدقدر تباریح لفظا مرفوع مبتدا جملهٔ شرطیه کی
عدت جملهٔ سیدر اعرابدن محلا مرفوع خبر بیور مبتدانک غدت جوابیدر
شرطک المعنی اول نسنه بی که مقدما ذکر ایلدم ایدیکه بر نه بلا واذا که سندن
بکا کلورسه بن انی نعم عظیمه ومنن جسیمه بلورب انک مقابلنده شکر قلدم
محقق ومصدقدر اکر تباریح صبابت وشدایدو حرارت شوق ومحبت
بم اوزره تعدی وتجاوز ایلسه محبتده اول انعام عطا والا دیکری دن عد اولنور

وقال

ومنک شقائی بل بلائی منّة | وفیک لباس البؤس اسبغ نعمة

اللغات شقاوت بختدن سعادتدر و بو سعی باشدن نه دیرلکن کیمیای

فقر و حوب مغناسنه اولور اسباغ نعمت توسیع و اکمال نعمته دیرلر

ودرع سابغ دیرلر ای واسع دیمکدر الاعراب شقا بی مبتدا بل بلا یی اکا

معطوف منّة خبر بودر تنوینی تعظیم ایچون منک صلۀ مصدر دکلدر زیرا

مصدرک صله سی کندو اوزرنه تقدیمی اولنمز جایزدکلدر پس متعلق محذوف

اولور اعنی منک دیمک اولور منک دینک ده مضاف محذوفدر ای من وصلک

ونی جنک دیمکدر یا پس مبتدا مضافدر بوسه نیک متعلقدر لباسه اسبغ

نعمة خبر بودر المعنی سنک وصلکدن بنم حرمانم بلکه عشق و محبتکده جدادن بلام

منة عظیمه در بنم حقمده زیرا بنم مرادم سنک وصالکدر و سنک مرادک بنم

هجران و حرمانم اولا پس سنک مرادک اوزره اولمق بکا منت جلیله در بیت

فاترك ما أريد لما يريد		أريد وصاله ويريد هجري

و سنک محبتکده لباس مشقت و فقر اوسع نعمتدر زیرا اول سبب قرب

و زوال اسباب بعددر پس بر شی که وصلت حقیقیه سبب اولا اجل نعمتدر اگرچه

بحسب الظاهر نقمت ایسه ده بعضی نعمت وار درکه عین نقمتدر نعم اینور به

گبی چوامون حاصل اولا و بعضی بلا و نقمت وار درکه عین نعمتدر عشاق و

فقرانک طریق حقده چکدوکی بلا و نقمت گبی نته کم حضرت علی بیورورلر سبحان من

اتسعت رحمته لاولیائه فی شدة نقمته واشتدت نقمته فی سعة رحمته

پس نقمتده نعمت مشاهده ایلدکلرندن بلا و محنت بونلره اوسع نعمت اولمشدر البلاء

هو النعمة عن البلی مو اسبغ اصل بلا بونلر کندنده مرسل بلادن غافل اولمقدر

	و قال	

قديم ولا يي فيك من شر قنية		أراني ما أوليته خير قنية

اللغات الاراءة گوسترمک اولیت نفس متکلم علی بناء المجهول من الایلاء

بمعنی الاعطاء قنیة اصلنده مالده ذخیره دیرلر صکره معنوی و حسی هر ذخیره

ده استعمال اولندی الولاء المحبة القنیة جمع قنا تازه بکره دیرلر

ارانی اوچ مفعوله تعدیه ایدر مفعول اول متکلم یاسی و مفعول ثانی ما موصول

و مفعول ثالث خیر قنیة دردر ارانی نک فاعلی قدیم ولایی در فیک ایله

جنک دیمکدر علی حذف المضاف متعلقدر اولیته المعنی قدیم ولاء و محبتم

بکا گوستردی شول شیئی که بن اعطا اولندم سنک محبتکده خیر ذخیره گوستر

دی شر قنیه دن که مراد جفا و غماز و واشی اولنلردر یعنی بنی طریق

محبتده ملامت کرو راه عشقده محبوبه سعایت و شکایت ایلین

شر شعفوندن بکا هر نه بلا و اذا و طعن و قدح ایلدیلر ستم و جفا گوستر

دیلر محبت قدیمم انی بکا خیر ذخیره و سرمایه کثیره قلدی زیرا انلرک

جفاسنه صبرم سبب رفعت درجاتم و موجب مغفرت زلاتم اولدی

	و قال	

ضلالا و داني ليل يهدي بغرة		لاح و واش أتى يهدي بغرته

اللغات لاحی اسم فاعلدر لیکی نججادن لایم معناسنه واشی دخی اسم

فاعلدر وشایت و شایه دن قوجلق و غماز و نماملغه دیرلر یهدی

یتدن در غرة غرور دن در غفلته دیرلر یقظه حالی ده ضلال ضد

هدا یتدر فعل افعال قصه دن بمعنی حاضر در یهدی هدیا ندن در هدیان

بیهوده سوز در که صوتا و معنا انده فایده اولمیه غرة غرک تحقیق حکم

و اثری ازاله ایلکدر مطلوب در غوبدن علی طریق الحفظ الاعراب

لاحی و واشی مبتدا محذوفک خبرلریدر تقدیری اما شول کمسه لر که بن

شرفینه دن ذکر ایلدم لهو لاج و واشی ویاخود بعضها لاج وبعضها
واشی دیمکدر ویاخود هر ایکیسی محذوف الخبر مبتدا اولمقده جایزدر
فمنهم لاج ومنهم واش دیمک اولور وذاک نک مشار الیهی لاحی ورود ذاک
نک مشار الیهی واشیدر یهدینک فاعلی ضمیر در که لاحیه راجعدر یهدی نک
فاعل حکمی ضمیر در واشیه راجعدر الیخبرة ده لام بمعنی الی در حرف تعدیه در
یهدیه ومفعول ثانی سیدر مفعول اولی محذوف در تقدیری یهدینی دیمکدر
ضلالا مفعول له المقدم قابلدر که ای یهدینی الی الغفلة عن الحب
لاجل ضلالته عن طریق الحق دیمک اولور ویاخود تمییز ترتیب اوزره منصوب
اولا ای من جهة الضلال دیمک اولور محل اعمال ناقصه دن اسمی مستتر
مستتر عابد در واشیه خبری جمله فعلیه که یهدی در بل ده بامعنی الصادق
متعلقدر ظلیه المعنی اما شول کیمسه لر که شرفینه دن بن ذکر ایلدم انلر دن
بعضیسی شول لاحی و لوام در که بنی غفلت جانبنه دلالت ایلر طریق محبتدن
ضلالتندن اوتری ویاخود ضلالت یونندن بنی غفلت جانبنه دلالت
ایلر دیمکدر وانلردن بعضیسی شول سعایت کننده اولن واشی ونمام درکه
بکا هادی اولور غیر تهدن یعنی بیهوده وما لایعنی کلام سویلیجی اولور کمال
رشکندن لاحی ورواشیدن مراد بو ورده بر نیجه وجها اوزره اولمق قابلدر
اولا لاحی دن مراد شیطان در که هرکم محبوب حقیقی جانبنه متوجه اولسه
دوستلق صورتندن کلوب ای غفلته دلالت ایلر من حیث الضلالة تاکم
سلوک طریق حقده تغافل وتکاسل ایلا الی محبوب حقیقی ایلا دور در الکا
واحسانندن مهجور قالنه کم ادم وحوایه کلوب دیدیکه هل ادلکم علی شجرة
الخلد وملک لایبلی پس انلر امتناع ایدکلرنده فقاسمهما انی لکما لمن الناصحین

یعنی بونلره قسم ایلدیکه تحقیقا بن سزه ناصحلردنم فدلاهما بغرور یعنی
بونلری غفلت وغرور وره دلالت ایلدی کذلک سالکه دخی نصیحت صورتندن
کلوب اعمال حسنه یی ترک ایتدوروب ضلالت وغوایت جانبنه دعوت ایلر و
وواشی دن مراد شول ملائکه اوله که رشک وغیرتلریندن ادم حقنده زبان اوزادوب
لک ایدوب اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفک الدماء دیو طعن وتقدح ایدوب
وانلر معایب مقابلهسنده کندو نفسلرینی تزکیه ایدوب دیدیلرکه
ونحن نسبح بحمدک ونقدس لک اما انلر نه اولن اسرار الهیه واقف اولا
مدیلر واشیا نک جناب حقه حب ذاتیه وجناب حقک بونلره اولن عنایت
ازلیه سندن بی خبر اولدیلر ویاخود لاحیدن مراد نفس اماره ورواشی
دن مراد نفس لوامه اوله زیرا النفس اماره دایما طاعة محبوبه مانع اولور
کندو مقتضاسن امر ونفس لوامه ده ذوق لک وار در کاه اطاعت
وانقیاد سمتنده اولور وکاه رجوع ایدوب هوا ونفسه اویوب غیرتدن
عاشقک اطاعتی صفتنی بلا فایده وبیهوده عد ایلر ویاخود شرفینه دن
مراد اهل نفس وهوا اولب لاحی وواشی دن مراد ملامت کران علمای ظاهر
وفقهای غیر ظاهر اولا که اصحاب طریقت وارباب محبتی بونلر دایما طعن و
تشنیع وملامتدن خالی دکلدر زیرا اکثری ظواهر ایات واخباره تشبث
ایدوب مواجید وجذبات الهی سی وکشوفات وشهودات سبحانیه
صاحبلرنه انکار ایدوب لوم دن خالی دکلدر علمادن صاحب کشاف
یحبهم ویحبونه ایتنک تفسیرنده محبت حقیقی انکار ایدوب دیو طافه
بر نیجه افترا ایتمشدر که مذهب اهل سنتدن خارجدر مالتراب ورب
الارباب مناسبته تابع اولب مراتب انسانیه دن غافل اولمشلر در

ون واحکام کثرتدن محجوب حقیقی یی تسبیح وتنزیه ایلدی وبو موافقتی تلویحا
تقیه تم ہیستندیر وبونک محجوب حقیقی یی مرتبهٔ تنزیهه منحصر قلوب مرتبهٔ
دن احتراز ایدی وبا دوات نفسانیه وخساست اعتقادلرندن در ومرتبهٔ
کمال اولدر که تنزیه وتشبیهی جامع اولانه که بو آیتده لیس کمثله شیء وهو السمیع البصیر
شیء دن تنزیه ایلدی کاف زایده اولمغله اوزره وسمیع وبصیر بیان اولندی بو
جمع ایلدی وحضرت شیخ فص نوحیه ده تشبیه وتنزیهی کمال مرتبه تصریح ایلدی
مشعر در وبو ابیات بلاغت سمات کلمات موفقت سمات ایلدیلر شعر

وان قلت بالتنزیه کنت مقیدا	وان قلت بالتشبیه کنت محددا
وان قلت بالامرین کنت مسددا	وکنت اماما فی المعارف سیدا

پس تم والتشبیه موافقتی بر جهتدندر که تنزیه در لکن من حیث الاحدیة موافقتی
وحدت حق وتجلیه اشیاده مشاهده ایلدیکم جهتی انزه اظهار ایلدم وانده
موافقت ایلمکی وقایه قلدم عوام قصیر الافهام اونلرک حلول واتحاد وتجسیم و
تشبیه اعتقادلرینه اکر وانش دن مراد علما ظاهر اولاحق اولورسه که انلرده
دخی مرتبهٔ تنزیه غالب در ومرتبهٔ عقلده مقیدلردر دیمک اولور که بن بونلره
موافقت ایدرم بحسب الظاهر تنزیهده واداب شرعیه متشرع وزهد و
تقوا ایله متورع اولدم لکن من حیث الباطن بونلرک مرتبه سندن عبور ایلدم
ونزاستیلرینی ایرلدم نیچه مرتبه دخی وار در که بنم مرتبه نسبت انلرک
انکار ایلدیکی یعنی اقرار در زیرا بن جامع مطلق بین الاطلاق والتقیید
اعالی ادانی ملکده واباطیل واسافلده بر مظهرده من کل الوجوه مشاهده
دربونلرک بو مرتبهٔ ذوات ومشرب خاصسترینه موافقتم اسرار در بو
یعنی تقیه وحفظ ایلیم دیرلر زیرا اظهار سر الربوبیة کفر در دیمک اولو

رحضرت نا خلافک ودائی خلق ینه بی تغیر قیبور دقلری مرتبه دن وبو مصنفه اشارت
ولا زیرا غیرت حقدر دیو اهل حقی هذیان وتشنیع وافترا ایله کین بکلیه
انکسیبن الی دوز ندقه والحاد شبهه قورلر نعوذ بالله من سوء الظن باهل الله

بیت

اخالف ذاتی لومتن فی کما	اخالف ذاتی لومه عن تقیة

اللغات اخالف مخالفتدندر لوم بفتح اللام ملامت اتلک وبضم اللام لوم
مصدر در لئم دن لثم ذی الانف وخبیس القطع اولن کمسه در کرا خالفه
خلف دن مشتقدر خلف بکسر الحاء المهملة وسکون اللام عهد اتمک در بوتنی
بردم اتمک یقال خالف به ای عهده وتحالفوا ای تعاهدوا التی اه لغتا
پس مصدر استعمال اولندی بمعنی الملازمة والموافقة معاهده نلمک لوازمی اولدیو
عنیچون اهو المراد ههنا التقی والتقوا والتقیة من الوقایة تقوی ونقاضی غفلت
شرعین قلوب حرامون وشبهادن احتراز ایدوب اشنوده اکتیدرن
حفظا اتمکدر الاعراب اخالف نفس متکلم ذا اسم اشارت اعرابده محلی
منصوب مفعولیدر اخالف نک اشاره ندر لاتیه لوم ده مضاف محذوف در
ای غیر قبول لوم دیمکدر ومصرع ثانیده کی اشاره ندر والشبه لوم او ده دخی
مضاف محذوفدر ای منشا لوم دیمک اولور یعنی بن مخالفت ایدرم
لاحی ولایم یعنی شیطان ونفسه قبول علامتلرده یعنی بن اطاعت ترک ملامت
ایدوب ترک عشقیه دلالت وشهوات وغفلته هدایت ایدرلر بونلرک بو ملامت
منی قبولدن ومرادلری اوزره اولمدن بونلره مخالفت ایدرم کمال تقوی دن
دور عدن نتیجه که موافقت ایدرم والشبه یعنی ملائکه موافقت ملیهم منشا
زنادت وحسنتلرده تقیه سددن یعنی ملائکه موافقت ایدرم نقایص انکار

وقال السلطان العارفين

وبا رشدوه حتى عن سبيل هواها | لقيت ولا آنبز آذانى ذاك مشيب

اللغات الرشد بر شيء اهو النّدن يابوآته ويا بحاله حرف اتکه دیرلر نفس هوانا ده استعمال اولنور وهو المراد هنا الهول المخافة خوف بلا وعنا حسن شیخی

الاعراب ما مای نافیه رشدوا کرفعل ماضی مجهول قراءت اولنورسه قائم مقام فاعل جمعی اولور وهوا کما نزع خافضیت اوزره منصوب اولور ای من هول الذی لقیته دیک اولور واکر رشدوا علی صیغه بناء الفاعل قرأت اولنورسه وجهی مفعول اولور وهوا ثانی اولور مضاف اولور ما ای موصوله صله سی لقیت اولور ولا خرآ هول اوزره معطوفدر علی کلا التقدیرین لا یا نفی جنس اوله ویا بمعنی لیس اوله ذاک نك مشار الیهی سبیلدر شیبك فاعلی تخفیف اولن ضمیردر که مرآیه عاید در المعنی نم قصدی مرفوع بلکه وعزمی رشد ایلدی سنك محبتك راهندن شول خوف عظیمه وشدائد ایله کی بن ملاقات اولدم اکاکه بعضیسی باطن وجودمه نازلدرکه شوق واشتیاق وحزن واحتراق کبی وبعضیسی ظاهر وجودمه واصل اولورکه کلالت لاغی وضعف وهزالت وانشی کبی وایضا مرآو یا نساو نیجه بلا وعنا رخ کراون ایسکلم بکا ایلدی وبیاضی اجر تعلقون قرفعلدی بلکه محبتك زیاده اولدقچه صبر وتحمل بابی زیاده

وقال سلطان العاشقين

ولا حلم لی فی حمل ما فیك نالنی | یؤدی بحمدی او لمدح مودتی

اللغات الحلم ضبط النفس والطبع عن هیجان الغضب حلم بعنی لی اورده کی قوتنه اولك یوك ولکی وانح ده اولن عتره ده دیرلر والحمل بکسر الحاء ده ور اسم اولن یوکه دیرلر بعضیلر بویله فرق ایتمشلر نالنی فعل ماضیدر

نالنی نك نون وقایه سندر یای متکلم مفعولی در بوسوخ هم بر کسه بنی اولکنی صیح دخی اولملك درینی شنار جمیلدر لکن بینهاده عموم وخصوص اعتبار اولنمشدر شتم حیرت زینة احمید وکرمیه دیرلر حدت علی جسنیه دیرلرسن بلکه قویجت علی حسنه دیرسن اما صاحب کشاف الفاظ مترادفدرن عدّ ایلمشدر حیث قال الحمد والمدح هما اخوان الودة المحبة الاعراب ولا حلم ده لا نفی جنس ایچون حلم اسمیدر ده لام کاین محذوفه متعلق خبریدر لانك یؤدی نك فاعلی ضمیر بیرکه یا حلم ویا حمل راجعدر ویؤدی جمله سی صفتدر لا حلم لی جمله سنك ولمدحی ده یا بمعنی الی یؤدیه متعلقدر المعنی نم حبسی وضبط نفسم وایجاب غضبدن ای منعم دکلدر شول شینك تحملنه که سنك محبتك بکا ایلدی اولد لاغی ده واشی نك علمن ونشنیدن ایله حلم که ویا خود ایله حملکه موصل اولا بکا حمد ایلکه ویا خود بنم محبت ودوتم مدح ایلکه بکا بنم حلم وجه کرلك ذرخی خلك ایجون بوسنه کلا محمود ومحبتکه ممدوح حلم اولمدی مراد دکلدر بلکه بنم

وقال سلطان العارفين

تقضی زمانی فی الترجی الیك احتمالها برد | قصصت واقضی بعد ما بعد نعتی

اللغات تقضی ای حکم تقضی اخبار تتبعه قصصت ای اخبرت اقصی نهایت وغایت وابعدی اقصیه دیرلر ای ابعد تره دیکلر بعد بضم البا وسکون بعد بالفتح قبلك ضدیدر الاعراب تقضی فعل ماضی جنسك فاعل الترائی صفتیدر جنسك تك احتمال مفعولیدر تقضی نك مضافدر ما ای موصوله واقضی ده واو عاطفه ما ای موصول اوزره معطوفدر اقضی افعل تفضیلدر مضافدر بعد ما به مجرور مضاف الیه در ما نکره موصوفه در بعد ظرفیت اوزره منصوب مضاف نعتی یه وبر وجه دخی بودرکه اقضی فعل ماضی اوله من باب الافعال معطوف

اولاقفی اوزره وفاعلی حسنک اولاو مفعولی تقدما اولنه بفتح الدال المعنی

علی وجه الاول سنک حسن کاملک وجمال شاملک که داعی وباعث دردمحنتک جانبنه

حکم ایلدی بنم بلاو محنتدن وعنا وزحمتدن قصه ایلدیکم شنیدک احتماله ودخی سنک

حکم ایلدی بنم قصه ایلدیکمدن وخبر ویردیکمدن صکره اولن شنیدک بعید نلک ابعد

احتماله بتیجه الکلام سنک حسن کاملک وجمال شاملک ملاحت ولطافتده اول غایت

درکه اونی برشمه ادراک ایلین کمسه قصهده بنم بلا وعنا وستم وجفا دخول امکانی

وخبر ویرن بر نه خبر ویردمسه وقصه وحکایه ایلدمسه احتماله حکم ایلر وقصه و

حکایهدن صکره یعنی قصه وحکایه اولنین شیئک ابعد بعیدنلک احتماله ا

حکم ایلرقمن فالدیکه بنم قصه ایلدیکم زیرا سنک حسن باکمالک فستنه بنم بو

قدر الام ودرد ایدوم محال دکلدر وجه ثانی اوزره معنا بودرکه سنک حسن

کاملک ایله حسنک که داعیه دردمحنتک ووصالک جانبنه حکم ایلدی بنم بلا و

عنادن خبر ویردیکم شیئک احتماله ودخی ابعد ایلدی حدود حصردن

وامکان غمز وقصه دن بنم قصه نصکره اولن شیئک بعدی بیت

مغیلان چیست تا حاجی عنان از کعبه برپیچد	خسک در راه مشتاقان بساط پرنیان باشد

وقال سلطان الواصلین

اللغات ارب یا ارب بالشی دن مشتقدر ربا الشی دیرلر یعنی اول شی

زیاده اولسه ارب ای اشرفت علیه بالزیاده ویاخود زبوه دن مشتقدر

ربوه ارضدن عالی اولن شیئه دیرلر الاعراب ما مانیافیه یعنی

لیس هو ضمیر منفصل عاید در قصی حسنک ده کی قضایه اعاد الاهو اقرب ده

هنوز اعیدنویه عاید اولدیکی الا یعنی غیراربتک فاعلی ضمیر بیدر الحل

صافه راجع علی الحسن اربته متعلقدر المعنی اول حسنکه داعی اولن حسنک

قضاسی دکلدر الااظهور کدر بنم کوزم اوزره اوصاف کاملیله والطاف

شاملیله که اول اوصاف کامل حسن متعارف ومقید اوزره زایدوقا دراج

وقال سلطان العارفین

حلیت لی البلوی وحلیت بینها	وبینی فکانت منک اجمل زینه

اللغات حلیت تحلیه دندر تحلیه تزیین معناسنه دیرلر ویاخود تحلی سی اتحلو

حلوه دن اوله بو تقدیرجه حلیت حلو قلدک تلمه دیمک اولور حلیت ای

ترکت بعضی نسخه ده زینتی یرینه حلیه واقع اولمش ایکیسی برمعنایه در

الاعراب فاواو ومضعدر بر عطف ایچوندر بینها ده ضمیر بلوایه راجع

اسمی ضمیر بودرکه بلوی یه راجع خبری اجمل حلیه در المعنی پس کوزدم الحل او

صافلرظاهر اولدقد نصکره حلو قلدک ویاخود اراسته قلدک بلایی بکا

وخالی قلدک بلا ایله بنم مابینمی پس او بلوی بکا سندن اجمل زینه اولدی

یعنی حسنک اکمل اوصافلری ظاهر اولدقد نصکره بلا عین دعا وعنا ونقمت

نعمت وزحمت عین راحت اولوب ریاضت ومحنت وشقتک مرارتی

حلاوتی حلو وانکسار وخوار وحقارت بکا اعلای علو اولمشدر

وقال سلطان العاشقین

ومن یتحرش بالجمال الی الردی	اری نفسه من انفس العیش ردیت

اللغات تحرش بفتح صید امک التحرش الاصطیاد بو تقدیرجه بو محله

متعرض ومتوجه معناسی دیریلور ویاخود تحرش برشنیه تحریض واغرا

ایتمک دیرلر یعنی الرایوب قیلدرمعه دیرلر الردی هلاک الانفس تفعل تفضیل در

دن الاعراب من حرف شرط یتحرش بالجمال جمله شرطیه جوابی اری نفسه در

الی الردی متعلقدر ردیت ودردنک ضمیری عایدر نفسه من ابتدائیه

ایچون نور متعلقدر رددته ای ارددت من انفس العیش الی آخره دیمکدر و جواب
فعلیه اعرابدن محلا منصوبدر مفعول ثانیسی اولور انک تحرشی علی بناء المفعول
قرائت اولنمق وجهی وار المعنی شول کسه که تعرض ایلیه و توجه ایلیه دیمکدر و
تحرش ایلیه و عاشق اولسه بن انک نفسنی انفس عیش ایدن کز بقاء و حیات
اصعب حالی فنا و ماتدر اکا رد ایدوب گوندررم اما تحرش علی بناء المجهول
اولمق دیمکدر اولورکه ای و من یتعرض و یالحان المعنی شول کسه که بر جماله مبتلا
اولنه بن انک نفسنی انفس عیشدن هلاکه رد ایدوب گوندررم دیمکدر

وقال سلطان العارفين

ونفس ترى في الحب ان لا ترى غنا … متى ما تصدت للصبابة صدت

اللغات
اولکی تری تعلم معناسنه و ثانیسی تری توهم معناسنه التصدی بر شیئه تعرض
و توجه اتمکه دیرلر و صدت صد یصد صدا دن مشتقدر صد بر شیدن اعراض و
انصراف و امتناعه ده دیرلر و منع و صرف اتمکه ده دیرلر الاعراب نفس مبتدا
نکره موصوفه تری صفتی وان لا ترى غنا خبر و هم سد مسد مفعولینی در
اولکی تری نکره و یا خود نفس مبتدا تری فی الحب خبر بودر که انی مصحح در ان لا تری
سد مسد مفعولیندر متی ما کلمه شرطیه ما زایده تصدت فعل شرط صدت
جزاء شرط المعنی شول نفس کیم بلور و ظن ایلیه که مجتنب غنا و بلا گورلمز
هر نه زمانده که محبت و عشقه تعرض و توجه ایلیه منع اولنوب منصرف
اولور زیرا بی رحمت و مشقت بر کیمسه بو یوله اشتیاق میسر اولمز آنکچون
که حضرت رسول بیوردیلر اشد البلاء على الانبياء ثم الاولياء ثم الامثل فالامثل

وقال سلطان الواصلين

وما ظفرت بالود روح مراحة … ولا بالولا نفس صفا العيش ودت

اللغات الظفر الفوز بالشيء و تعلقه به الراحة راحت و سهولت و مرت عطا
اولنمق کسه یه دیرلر و لا جت صفا بر شیئک صفوا ایدوب خلوصی و رقت بورده
رقت معناسنه اولور الاعراب ما نافیه روح ظفرتک فاعلی مراحة
صفتی و لا بالولاء ده واو عاطفه ما ظفرت اوزره معطوف و ودتک فاعلی نفس
اولن ضمیر در که عاید در نفسه صفا العیش ودتک مقدم مفعولی المعنی محبت دوزد
جانانه هیچ شول روح ظفر بولامز که راحت و سهولت اعطا اولنمش اولا و سرور
و حظوظ نفسانیه حوی الجیش ایله و کذا شول نفس ولای محبوبه ظفر بولمز که
صفای عیشی تمنی ایلیه زیرا بحکم ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها وجعلوا
اعزة اهلها اذلة سلطان محبت هر قنقی عاشقک قلبنه که نازل اوله انک قریه
وجودنی و کشور قلبنی خراب ایدوب اعزه اهلی قوای نفسانیه سی ذلیل ایدر
و حضور راحت ابدان و سودای خرمان مانعدر بلی و لقد ان لا یجتمعان فی قلبه نور

با دو قبله در ره عشق نتوان رفت راست … یا رضای دوست باید یا هوای خویشتن

وقال سلطان العارفين

واين الصفا هيهات من عيش عاشق … وجنة عدن بالمكاره حفت

اللغات این استفهام بورده علی سبیل الاستبعاد معنی سیله زمانده باقی
اولنمدوکی استبعاد ~~ایچون استفهام~~ ... استفهام اولنور
اسما و افعالدندر عدن بمعنی اقامت جنة عدن قرار و ثبات جنتی دیمکدر عدن مکان
کذا دیرلر حتی اول مکانده مستقر اولسه حفت حفوفدن مشتقدر حف الشيء بالشيء
دیرلر حتی بر شیئی بر شیئی احاطه ایلسه و طولنه الاعراب این مقدم خبر
صفا مؤخر مبتدا هیهات بمعنی بعد فاعلی صفا در و من عیش عاشق
متعلقدر هیهاته و جنة ده واو حالیه جنة عدن حالدر جار و مجرور

المعنی شول کسه که طالب راحت و راغب صفای عیش و مسرت اولا انکا

محالدر که محبتله الفت ایلیه صفای عیش بو یرده در عاشقک عیشندن صفا

فی ابعد بعیدا اولدی بشول خانه که جنت عدن مکاره ایله محفوف و محاط

اولدی نته کم حضرت پیغمبر بیورور حفت الجنة بالمکاره و حفت النیران

بالشهوات پس جنت عدن که مهمان خانه دخی در مکروهات طبیعت

و مولمات طبع ایله محاط اولدیغی مشاهده جمال جانان که هزار جنت اعلا

دن احب و اولی در بطریق الاحری که آفات و بلیات و انواع اکدار و عنا

عاشقه روی نما اکر مشاهده جمال با کمال ذو الجلال هر وجه ایله آسان احتمال الحصول

زهی تصور باطل زهی خیال پس حضرت ناظم ابیات سابقه ده ضعف و عجز

بیان ایلیوب بو ابیات لاحقه ده تسلیم و صدق و ثبات اظهار عیان الکیوب بیورورکه

وقال سلطان العاشقین

فوالی بعبس حر لو بدلت له علی	تشکیک ما فوق المنی ما تمنیت

اللغات حر رقیقه ارزادو قیود ات بدنیه دن خلاص اولمه

خدادن غیره التفات ایلمین در تشکیت عن کوزادیر سن فحتی بر شیدن تعلقه

ع علف و خشنود اولمک المنی آرزو الاعراب نفسک حر ه اصافی

موصوفک صفته اضافتی قبیلندن در مسجد الجامع و جانب الغربی کبی ما

فوقها ده ما موصولدر و ما تمنیت ده ما نافیه در المعنی بنم ایچون قیودات

ملکوتاتدن و ورطات تعیناتدن ازاد بر نفس واردر که اکر سن اول

نفسه بذل و عطا ایلسک حظوظات نفسانیه و لذات روحانیه دن نوعی

الجد و للنفی ذو را دللادراک و انتهی سندن منسلخ اولمیه بنم نفسم نبه لذائذ

ونفاسدن منسلخ اولوب حظوظ و لذائذه مشتغل اولا بلکه انک صحری که

درد و المدر و سرور در وصفا انک مقابلی غم و حضور اکر هزار بار بلا وازار و هلاک

و بوار ه مبتلا قلسک هم سندن منسلخ اولوب ذوکردان اولم نته کم بیورور

وقال سلطان العارفین

ولو ابعدت بالصد والهجر والقلی	وقطع الرجا عن خلتی ما تخلت

اللغات الصد منع و اعراض الهجر ضد الوصل یعنی مفارقة بالبدن و القلب

القلی شدة البغض الخلة دوستلق التخلی خالی اولمق و خلوت و عزلت طلب

اتمک الاعراب ابعدت یا حضرت محبوبیه خطاب اوله و یا خود مؤنث

مجهولی اوله و قایم مقام فاعلی مستتر نفسه راجع اوله تخلتک فاعلی ده ضمیر در

که نفسه راجعدر الرجاده الف لام مضاف الیه دن عوض در ای رجای

دیمکدر المعنی اکر ای محبوب حقیقی بنم نفسمی ایتعاد ایلیک اولورسک و یا خود

اکر بنم نفسم ابعاد او بغض اولورسه منع و زجر له و فرقت و هجر له و بغض و عناد

و رجای قطع انقطاع محبت و خلتدن نفسم تخلی ایدوب فارغ البال اولمز بیت

مرغ مالوف که با خانه خود الف کرفت	کر بسنکش بزنی جای دکر می نرود

وقال سلطان العاشقین

وعن مذهبی فی الحب ما لی مذهب	وان ملت یوما عنه فارقت ملتی

اللغات مذهب اول طریقت و عقیده که افعال و اقوال و احوالی انکا اوزرینه

مبنی اولور و مذهب ثانی ذهاب ایده جک محل ملة نفس متکلم در میل دن

ملت دین و عقیده مراد در بو رده الاعراب ما بمعنی لیس مذهب اسمی

خبری در ضمیر عنه ده مذهبه راجعدر و عن ملت یه متعلقدر المعنی بنم محبته

اولان مذهب و معتقدمدن غیری بنم ایچون بر کیده جک موضع اخر دخی

یوقدر و فرضا اکر بلا قصد و لا عزم اول مذهبدن بر کون مایل اولسم

مذهب اخره تحقیق ایلدم که دین و ملتدن فارق اولمش اولورم زیرا بیت

عشق اصطرلاب اسرار هواست | عاشقانرا مذهب و ملت خداست

پس بنم اعراضم ایلدیگیم عرضی و مالی و دنیوی نتیجه سی ایچون اولورسه ناکام
نزعم بین العشاق حب خوارانه اعراضم ایلدیکم حالده بنم اوچی زیاده در درکاه و گوزه دن اگر در

وقال سلطان العارفین والعاشقین

ولو خطرت لی فی سواک ارادة | علی خاطری سهوا قضیت بردتی

ردته

اللغات خطر بالی کذا دیرلر ای تذکرته یعنی قلبمه شویله نزول و مرور ایلدی سهو
غفلتله خطایه دیرلر اردتی ارتداد یعنی دیندن رجوع اتمکدر **الاعراب** اراده
فاعلیدر خطرتک لی ده لام اراده متعلقدر سهوا یا تمییزیت اوزره ویا
حالیت اوزره منصوب ویا مفعولیدر مصدر محذوفک ای خطورا سهوا دیمک
اولور حیث سوطاوید کری کبی **المعنی** الکریم خاطرمه اوزره سنک ماسواکده
بر اراده خطور و مرور ایلسه سهوا ویا ساهی اولدیغم حالده حکم ایلرم مرتد
اولمه دین عشاقدن زیرا ماسوایه نظر مذهب عشاقده شرک خفی در و بونلرک
رضی شانلری شریفدر ما زاغ البصر وما طغی عنوانیله معنون اولمشدر پس بونلرک
مرتبه عالیلرینه نسبت اعظم ذنوب و اکبر عیوب محبوب حقیقی تک ارادتندن غیری ارادتلر

وقال سلطان العاشقین

لک الحکم فی امری فما شئت فاصنعی | فلم تک الا فیک لا عنک رغبتی

اللغات رغبت فیه دیرلر بر شیئه رغبت و میل و حرص اولنسه و رغبت
عنه دیرلر بر شیدن اعراض اولنسه **الاعراب** فا اول ...
فاصنعی جزاء شرط مقدر تک افعال ناقصه دن اسمی رغبتی خبری الا فیک و بو
استثنای مفرغ در **المعنی** ای سلطانم بنم هر حالمده پس هر نه شیئی ایسترسن

اگر بلا اگر ولا اگر عنا اگر نعمت اگر نقمت ما حصل اضلال اولنسون ایصال
اولنسون ویا هجران و وصال ویا رحمت و غفران و بغض و عدوان هر نه
ایسه حکم سنکدر بنم شانم پس هر نه مراد ایدر ایسه ک ایشله بنم سندن اعراضم
اولمز الآیینه سکا رغبت و میلم اولور وقتاکم حضرت ناظم ادعا ایلدیلر که اولکیم
ندن غیری بر محبوب در عنوبی اولماسی و اندن هر نه گلورسه قبول النسخ
حدیث البینة للمدعی والیمین علی من انکر دلیل و برهان لازم کلوب ابیات
سابقده اقامت بینه ایلدیکه صورت احوالیدر تحول و ضنا و ورود بلادن
هر نه ذکر اولندیسه پس بو ابیات لاحقده قسم ایدوب اندن غیری
الفتح مقصودی و اعلای مطلوب اولمدوغنی اثبات ایلیوب بیورر که

وقال سلطان العارفین

ومحکم حب لم یخامره بیننا | تخیل نسخ وهو خیر الیة

اللغات محکم من حیث اللفظ والمعنی شبهه تعرض ایلمین شی تخیل بر شی
خیالده تصور ایلمک در المخامرة المخالطة خمردن مشتقدر خمر ستره دیرلر
پس واحدی اخری ستر ایلدیکی ایچون مخامره مخالطه معناسنه استعمال اولنور
النسخ بر شی بر شی ازاله اتمکدر ایر ایات ابی و حلم حکمی نسخ ایلدیکی کبی
الیة بوزن عطیه یمین اتمک آلی یمین ایدر جمعی الآیا طور **الاعراب**
واو قسمیه محکم جره اضافتی اضافت صفه علی الموصوف قبیلندندر بیننا
ظرفدر محلم جره تخیل فاعلیدر لم یخامر ک تخیل مضافدر نسخه وهو ده واو
حالیه هو محکم جره راجع لم یخامره و تخیل نسخ جمله سی محلا فعلیه صفتیدر محکم
حبک **المعنی** بر قسم ایدرم مابینمزده اولان حب محکمه و عشق مبرمه که انده
نسخ و ازاله تخیلی مخالطه ایلیوب باطل قلمامشدر و حال بوکه بو محکم حبه قسم

خبر يمين واعظم قسم در زيرا محبت سبب ظهور واظهار واصل حقيقت
والآثار در بعده فاحببت ان اعرف وكلام مجيده ويحبونه در كه حضرت مولانا بيوررلر

گر عشق نبودى وغم عشق نبودى	چندين سخن نغز كه گفتى كه شنودى

پس حضرت ناظمك محكم حجته قسمى بو تقريبله در

وقال سلطان العاشقين

وأخذك ميثاق الولا حيث لم أبن	بمظهر لبس النفس في فيء طينتي

اللغات ميثاق اسم الندر وثوقدن اوثقت الشيء ديرلر اى احكمته سوز
ديمكدر پس ميثاق اول شيء دركه عهد ويمين انكله محكم ومشدود اولم ابن
بيان يعني ون نفس متكلم دربان الشيء ديرلر اى اتضح وظهر حيث مكان مبهم
عبارتدركه ما بعدندن اولن جمله شرح اولنور مظهر لبس نفس دن مراد بدن
عنصرى در فيء ظل راجعه دركه الاعراب واو واو قسميه ميثاقك ولاية اضا
فتى نوع اضافتى قبيلندندر فى طينتى ظرفدر واخذك ميثاق الولا
جملسنه حيث لم ابن بمظهر لبس النفس جملسن محلا اخرى دركه ظرفدر بو ابيات
تقديرى واخذك ميثاق الولاء منى في طينتى حيث لم اظهر بمظهر اجتماع النفس
ويك اولور المعنى اى محبوب حقيقى بم في طينتده محبت ميثاقنى اخذ ايلدكك
حيچون شول مرتبه ده كه نفسك لباس مظهر يله بن ظاهر اولمامشدم فى طينتدن
مراد عالم السنده اولن صور مثاليه اشارتدر نته كم جناب عزت بيوررلر
واذ اخذ ربك من بنى آدم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم الست
بربكم قالوا بلى شهدنا الآيه وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله مسح ظهر
آدم واخرج ذريته بهيئة كهيئة الذر المسح لغتده بال سورمكه وباازالة اثره
ديرلر نته كم مسحته يدى للتنديل ديرلر اى ازلت عنها الاثر ديمكدر بو حديثده

ازاله حكم عالم جسد در ظهر آدم دن ذريتنى اخراج واظهار انكلر شكل هيئة
الذر ايله عالم مثاله پس ذريات آدمك شكل هيئة الذرات عالم مثالده ظهوراتلر
دن ظهورى انبيا وطينيه لرى دركه جناب عزت عالم مثالده اولن انبيا
طينيه الست بربكم ديو ب اقرار حق بلى ديو يلر پس خطاب عالم ميثاق
الست اولدى بين العبد والرب حضرت ناظم بو ميثاقه يمين ايدوب ايلر
سنك الست بربكم قوليله اخذ ميثاق ايلدكك حيچون فى ذره طينتده
كه صور مثاليه در نفس ناطقه نك لباسنك مظهرى واسطه سيله بن ظاهر اولمام
حيثيتده نفس ناطقه نك لباسى قواسى واثارى وصفاتيدر وبونلرك مظهرى
صورة عنصريه وطينيه در تقديركلام نفس ناطقه نك اثار وصفاتى نك
مظهرى كه صورت عنصريه وطينيه مدر دخى ظاهر اولمامشكن صور مثاليه ده
اولن فى ذره طينتده اخذ ميثاق ولا ايلدكك حيچون ديمك اولور
اما فى فيء تمام اينه ظرف اولمق معنا ديمك اولوركه سنك ميثاق ولايى
اخذ ايلدكك حيچون شول مرتبه ده كه بن ظاهر اولمامشدم نفس ناطقه
نك لباسنك مظهريله سايه طينتده بوكره مراد بدن ظلماتى اولاكه
من حيث الكثافة وظلامة بدر دونفس شخص كبيدر وبدن انكا سايه كبيدر جسد

	وقال سلطان العارفين	

وسابق عهد لم يحل مذ عهدته	ولاحق عقد جل عن حل فترة

اللغات عهد برشيئى حفظ ايدوب برا عات ايلمكه در حال لا بعد حال بر
رعايتى لازم اولنن موثقده استعمال اولندى لم يحل حال يحول حولا دن جحدن
در منشق در حال الشيء واستحال ديرلر حين تغيره تغيير اولسه لا حق
بورك اولن شيء لحقت الشيء ديرلر اى ادركته نفس تأخير ده دخى استعمال

اولنور عقد بمعنی العهد در بو راده والفترة الضعف والسکون الاعراب
لم یحل فعلنک فاعلی ضمیر بودر که عهده راجعدر وصفیدر عهدک وحل نک فاعلی
دخی ضمیر بودر که راجعدر عقده وهم صفتیدر عهده ته فی تایله نفس متکلم وکسر تایله
صیغهٔ مخاطبه ایکیسیده جایزدر وکسر تایله قرائت اولنمق اولی دور زیرا
عهدک عقدندن عهدک مدخلی شعوری یوقدر المعنی دخی شول عالم ازلده اولن
عهد سابق چنکیچون کیم سن ای محبوب حقیقی عهد ایلدیلر بر و یا خود
ایلدیلر بر و اصلا متغیر اولماشدر و دخی شول عقد لاحق چنکیچون که بعد الوجود
انبیا و اولیا یله اولن مبایعت و معاهده درکه تجدید عهد سابق
ایلمکدرکه اول عقد لاحق نثره در فترة وضعف ای حل ایلمدن

وقال سلطان العارفین

و مطلع انوار بطلعتک التی	لبهجتها کل البدور استترت

اللغات المطلع بکسر اللام مصدر در و بفتح اللام موضع الطلوع وهو المراد
طلعت رؤیته دیرلر وجه لقا معناسنه استعال النور البهاء حسن اللون
والحبور السرور والبهجة در وجمع بدر استترت امرار و نور استترت الغروب
فیچن قمر سرار اللیلة ایلمسه یعنی آی شهرده نوردن خفا و خلو طلب ایلمسه الاعراب
بطلعتک ده با بمعنی فی و یا خود بمعنی الاستعانة والجار والمجرور صفة در
انواره لبهجتها ده لام بمعنی التعلیل استتریته متعلقدر استترت نک فاعلی
ضمیر بودر که عاید در بدوره المعنی سنک رخسارکده وطلعتکده اولن انوار
طلوعی و یا خود مطلعی چنکیچون ایله طلعت کانک بهجت و شروقی
جمع بدورلر مختفی اولدیلر اگر مطلع طلوع معناسنه اولورسه فظاهر واگر
مکان مراد اولنورسه مطلعدن مراد یا قلوب انبیا و اولیا درکه مطالع

مشارق انوار حق و مظاهر و منابع اضواء وجود مطلقدرر و یا خود اسما
صفاتدرکه هر بر اسم وهر صفت مطلع نور ذاتدر و طلعتدن مراد ذات
الهیدر و ذاته طلعت وجه اطلاقی جایزدر نته کیم کل شیء هالک الا وجهه
وجهدن مراد ذاتدر و بهجتدن مراد شروق انوار ذاتیه در و بدوردن
اسما و صفات الهیه و اعیان و حقایق کونیه در نته کیم ماهتاب نوری
ن استفاضه و استفاده قلدوغی کبی بدور کونیه و آنی یا اسما الهیه دن
آفتاب ذات حقیقی دن استفاضه ایدرلر و عند طلوع شمس الذات بدور اسما
صفات و نجوم تعینات و تشخصات مستتر و مختفی اولمق مقرر در پس تقدیر کلام
سنک ذاتکک انوارینک ظهوری چنکیچون و یا خود اول انوار
مطلعی اولن قلوب انبیا و اولیا و یا اسما و ذات و صفات چنکیچون
که اول ذاتک اشعهٔ انوارندن کل حقایق بلکه مضمحل و متلاشی اولمشدر

وقال سلطان العارفین

و وصف کمال فیک احسن صورة	و اقومها فی الخلق منه استمدت

اللغات الاقوم الاعدل نته کیم دیرلر فلان علی طریق قویم ای مستو غیر معوج
لا ینحرف استمدت ای وجدت المدد سین وجدان ایچون اولور طلب
ایچون اولمقده جایز در الاعراب قوله فیک متعلقدر محذوفه یا الی حلیه
و یا حاصل فیک و یا بو نلره مشابه اولنه و قوله فی الخلق ای فی الخلقة المنفردة
دیکلور متعلقدر اقومها یه منه ده من ابتدا ایچوندر استمدتیه متعلقدر ضمیر
وصفه راجعدر استمدت نک فاعلی تحتنده مستتر راجعدر احسنه و یا اقومه
و تأنیثی احسن صورة یه اضافتندن ناشی در المعنی دخی سندن حاصل
و یا حاصل اولن صفت کمال چنکیچون که اول حسن صورتدر و اول احسن صورتک

اعنی کی خلقت عنصریهٔ انسانیه ده اولانلر در اول وصف کمالدن معدود
بولوزو با وجود طلب ایلر بو مقتله موصوف اولمن وصف کمال حیچون دکل
اولوروبی الحقیقه خلقت انسان اولمن حسن صورت واعتدال نشو وتناسب
وملایمت صورة ومعنی جناب حقک وصف باکمالندن مستند در نتم حدیث
شریفده بیورولر ان الله خلق ادم علی صورته ای علی صورة اسمائه وصفاته
دیکدر وبو ایت کریمه ده دخی اشارت واردر که لقد خلقنا الانسان فی احسن
تقویم ای صورة ومعنا صورتا ولدی مستویة القامة متناسب الاعضا
یادی الشبر صنایک بالطبع کبی ومعنا اولمن احسن تقویم متصفا بالحیاة والعلم
والارادة والقدرة والتکلم والسمع والبصر وغیر ذلک پس انسان
الهیه ایله متصف اولوب بو صفاتن انوع انموذج مقرر در
انکچون من عرف نفسه فقد عرف ربه کلامی بو خصوصده واردر

وقال سلطان العارفين	
ونعت جلالٍ منك يعذب دونه	عذابي وتحلو عنده لي قتلتي

اللغات نعت بر شینک صفت حسنه ایله وصفنه مقرر اما صفت حسنه وقبیحه
الجلال عظم القدر يعذب عذار عذوبتدن یعنی طیب ما عذب
دیرلر ای طیب دیمکدر تحلو حلودن مشتقدر قتلة بکسر القاف قتلدن بر
دربوراده قتل عشق مراددر الاعراب يعذب نك فاعلی عذابی در تحلو
فاعلی قتلتی در دونه وعنده ده کی ضمیرلر نعت جلاله راجعدر لی ده کی لام
تحلو الی تعدیه ایچوندر منک یا نعت جلاله متعلقدر ویا یعذبه متعلقدر
المعنی سنک عظمت وجلالک نعتی ایچون که سنن طلب دلنوبدا ولور اول جلالک قتنده
بم عذاب وعقابم ودخی محنت وبلیفا ولور عندنده بم قتل اولمم حکم کل شیء من المليح مليح

وقال سلطان العاشقين	
وسر جمالٍ عنك كل ملاحةٍ	به ظهرت في العالمين وتمت

اللغات سر الشيء باطنه الجمال حسن الكثير عنک ده عن مجاوزة ایچون
ایدر مضاف اولدوغی شیدن غیریه ملاحت شول حسن در که ادراک ...
وحسره اولا عالم ما سوی اللهک اسمیدر وجود صانعه علامت ودلالت
ایلدیکی ایچون عالم دیدیلر تمت تمام ودندر الاعراب ظهرت بر تمت فعلیک
تحتنده اولمن ضمیرلر بودرکه ملاحة راجعدر قوله عنک متعلقدر سر جماله یا آخر
جمال متجاوز عنک الی غیرک بو ده یا متعلقدر ظهرته وتمته المعنی ونعت لطفک
اولن سر جمالک ایچون که سندن جمیع اشیایه سرایت ایدوب عالمین اوده
جمیع ملاحت انک سببیله ظاهر اولوب تمام اولدی بو ایکی بیتده نکتهٔ لطیفه وار
در بیت اولده ونعت جلال منک دیدی وثانیده وسر جمال عنک ایدی
جمالک صفت جلالدن تجاوز نه اشارتدر بحکم سبقت رحمتی غضبی زیرا بو
نظام وانتظام وتناسب واعتدال آثار واسرار صفت جمالدر اگر صفت قهر
ایله تعینات وملکوتات مضمحل ومتلاشی اولوردی وحقیقتده نظر اولنورسه
هر قهرک ضمننده نیجه لطف مندرجدر مثلا قصاص صدق نته کم بیورولر ولکم فی
القصاص حیوة یا اولی الالباب واقامت حدود شرعیه ده اگرچه صورتا ضرب
وتعزیر وقهر وتحقیر در لکن معنا مطهر لوث ذنوب ومزیل خبث عیوب در
پس علی کل حال جماله جلالدن زیاده دربیت قهر ولطفک کلها
معینده واحد دروری بلدی شیطان بو توحیدی احد انکار ایدر

وقال سلطان العارفين	
وحسن به تسبى النهى دلّني على	هوىً حسنت فيه لعزك ذلتي

اللغات التسبی نسبتی ینسبی سبیاردن عبارت اتمک النهی نهیه نک جمیدر باعتبار نهی صاحبه عن القبایح البزة شرف وعظمت و قوت وغلبه الذل بالضم والذلة بالکسر خلاف العز الاعراب بهده باء سببیه متعلقدر تقدیمی تخصیص ایچوندر ضمیر حسنک تسبی نک فاعلی تحتنده اولن ضمیر انت دن دیگر نک فاعلی تحتنده اولن ضمیردر حسنه راجع فیه ده فی ذلتی به متعلق اولابیلور حسنک فاعلی ذلتی در لعزک ده لام یا تعدیه ایچوندر که ذلت لعلاب دیر وبا تعلیل ایچوندر و تقدیر الکلام ای حسنت فی هواک ذلتی لانک عزیزة لا یوصل الیک الا بالذلة المعنی وشول حسن عظیم حقیقیدر که انکله عقول عاقلان عبارت ایدرسن اول حسن بنی ذلالت ایلدی شول هوا و محبتده که اول هواده مستحسن و مندوب اولدی سنک عزتک ایچون بنم ذلت و حقارتم ودلالتی حسنه اسناد ایلدن نکته بودر که بو مظاهرده رأیا دن محسوس دری اولن حسن مقید حسن مطلق ذاتیه دلیل و رهنمادر انکچون دینلمشدر لولاه لما بدرک اعدا ابا بیت

گر حسن نبودی وخم زلف نبودی		رخساره معشوق بعاشق که نمودی

وقال سلطان العارفین

و معنی وراء الحس فیک شهدته		به دق عن ادراک عین بصیرة

اللغات وراء الحس دن مراد معنی بو حسن مقیدک فوقنده اولن حسن مطلق ذاتیدر دق ای خفی الاعراب فیک متعلقدر شهدته یه ده بایه وبا استعانت ایچون متعلقدر شهدته یه دقنک فاعلی با حسن در و یا حق عز شأنه بصیرت جینک صفتیدر مضاف الیهی دکلدر اگر مضاف الیه اولسه بلا تنوین رکاکت وزن لازم گلور المعنی شول حسن متعارفک فیج انک صوبنده اول حسن متعارفک وراسنده اولن مطلق و معنی محقق حقیقیدر که بن انی سنک

ذاتکده مشاهده ایلدم اول معنا سبیله خفی و دقیق اولدی ال حسن ادراک عینی دن که اول عین بصیردر آلت ادراک ایکی نوعدر بری بصردر که بصارت والوان واشکال محسوساتی ادراک ایدر و بری دخی روح دره که قوت العلیه جزئیاتی و قوت عقلا کلیات معقولاتی و روحانیات بسیطه وانوار لطیفه یی ادراک ایدر بو که بصیرت دیرلر و جناب ذات بو ایکی ادراکدن منزه و مقدسدر من حیث الاحدیة لکن بو معنانک مشاهده سی سینه نور حق الا بودر آفتاب توان دید که آفتاب کجاست • و حضرت مولانا بیورور مثنوی

آفتاب آمد دلیل آفتاب		گر دلیلت باید از وی رو متاب

سبحان من لیس لجماله حجاب الا النور ولا لذاته نقاب الا الظهور

وقال سلطان العارفین

لانت منی قلبی وغایت بغیتی		وانهی مرادی واختیاری و خیرتی

اللغات المنی جمع منیة ارزولره دیرلر البغیة المطلب بغیت الشی دن اذا طلبته برشینک طلبنده حددن تجاوز طلب ایلسنک بعضلر البغیة کسر با ایله الحب اولنسی شی دررو بعض الباء نعمتی حاجت کنزو ورده بیشلر النهی شول نهایت دیر غایة دیرلر که اندن وراسنده نهایت اولیه خیرة شول شی در که اختیار اولنور ده مرشنه نک اولیسنده خیرة دینور جمعی خیرات کلور و حاجب خیرلو ده قرائتدر الاعراب ومحکم خبردن بو دربه که حلقوز بیتده قسم در و بو قسم بوبیتدر که لانت ده کی لام دلالت ایدر اکالانت اعرابده محلا مرفوع مبتدا منی اعرابده تقدیرا مرفوع خبریدر مضافدر قلبی و ما بعدی معطوفدر منی اوزره المعنی بو معانی مذکوره حقیقچون سنسن بنم ارزوی فؤادم و اقصای مقصودم و انهای مرادم و اختیارم و اول

شیء ذکر ایمی بن اختیار ایلدم ویاخود سبب حیرتم دیمک اولا بیت

مقصود من از کعبه و بتخانه تو بودی	مقصود تویی کعبه و بتخانه بهانه

وقال سلطان العاشقین

وخلع عذاری فیک فرضی وان ابی	اقترابی قومی والخلاعة سنتی

اللغات العذار طوارک باشنه دردقلری یولار که عذار الدابة دیرلر جمعی عُذُر کلور بضم العین والذال خلع عذار ای دفع ایدوب ترک ایتمکدر و بو بیتده مراد عادات خلایقدن خروج و درجهٔ خلاعته عروج ایدوب عار و ناموسی برباد قلوب اندیشهٔ معقول و محسوسدن آزاده اولمقدر فرض اصلنده بر محکم شیء قطع ایتمکه دیرلر مثلا حدیدی قطع ایتمک کبی آنلر [illegible] واجب اولن شیئه دیرلر قاطع الاحکام اولدوغی ایچون الاباء [illegible] الامتناع القرب والاقتراب ضد البعد اقتراب قرب طلب ایلمک [illegible] وسیرة الاعراب خلع مبتدا فرضی خبریدر قومی ابی نک فاعلی اقترابی [illegible] ای وان ابی قومی عن اقترابی دیمکدر الخلاعة مبتدا سنتی خبریدر المعنی ای محبوب حقیقی سنک محبتکده قیودات علایق و عوایقدن مجرد و مبرا و رسم و عادات و مراعات خلایقدن منخلع و معرا اولمق بکا فرضدر و دعا[illegible] و ناموسله مرتسم اولن زهاد و عباد که رسوم معتاده وسندن خارج و مجانب اولوب کبر و ناموس ایلدم و اصطلاحات علوم علماء مرتسم اولن علماء و فقهانک ریا و سمعه‌یه اولن اعمال مزخرفه و احوال مموهه لرندن بری اولمق بکا لازم واجبدر اگر بنم قومم بنم اقترابمدن اعراض و ابا ایدرلر ایسه ده حال بو که خلاعته بنم طریقم و سیرتم در خلاعة بالفتح شول کمسنه دیرلر که مفسد لکندن ویرومز [illegible] اهلی و قومی اندن بری اولوب انی ترک ایدرلر قوم[illegible]

مراد طریقتده اولن صوفیان رسمی و شریعتده اولن عابدان و زاهدان [illegible] و دشمنی دیرلر که حقایق اشیا و دقایق اسرار خدایه واصل اولامدقلرندن مقامات عالیه و درجات سامیه صاحبلری اولن عشاقک سکر و احوالنه انکار او زره اولوب انلردن اجتناب ایدرلر زیرا بیت

بر سماع راست هر کس چیر نیست	لقمهٔ هر مرغکی انجیر نیست
این کری گویم بقدر فهم تست	مردم اندر حسرة فهم درست

و بو فقیرک قتنده اولن دیوانده شیخ شهاب الدین [illegible] دن مروی در بیوررلر که بر کیجه تائیه اولنسندن لانت منی قلبیه کلنجه اقریب یا ندم واقعه ده ابن فارض حضرتلرین کورب بکا و بدیکه یا شهاب الدین بو بیتی دخی بو قصیده یه الحاق ایله اول بیت بودر

وقال سلطان العارفین

خلعت عذاری واعتذاری لابسی	الخلاعة مسرورا بخلعی وخلعتی
ولیسوا بقومی ما استعابوا تهتکی	فابدوا قلی واستحسنوا فیک جفوتی

اللغات القوم جماعة من الرجال دون النساء استعابوا استفعال بابندن سین وجدان ایچوندر وکذا استحسنوا اده تهتک تشقق الستر یعنی پرده یی یرتمق ابدوا من باب الافعال یعنی اظهروا قلی بغض و عداوت جفوت جفا و ستم ایتمک الاعراب ما دوام ایچون نافیه در المعنی یعنی [illegible] ظاهردن شول طایفهٔ مترسمین و جماعت متوسمان بنم قومم دکلدرلر ما دام که بنم هتک استار ایدوب و رفع احکام رسوم و عادات قلوب کبر و ناموس و ننک و بکا عار قلمامی عیب عد ایدرلر و هتک استار ایتم سبیل اللهی عداوت ایدوب سنک محبتکده بکا جفا و ایذایی استحسان ایدرلر اگرچه

صورتا بکا مشابه ایسه لرده معنا تفاوت کلیه وار در بنهاده بیت

گر بصورت آدمی انسان بدی | احمد و بو جهل خود یکسان بدی

وقال سلطان العارفین

واهلی فی دین الهوی اهله وقد | رضوا لی عاری استطابوا فضیحتی

اللغات عار ظهوری مستوجب بر کیسه لاحق اولن شینه دیرلر استطابت طلب طیب ایتمک
ای وجه تو طیبا فضیحت رسوالق الاعراب اهلی مبتدا اهله خبری در وقد
رضواده واو حالیه رضوا ایله واستطابو نک فاعللری ضمیرلر در که اهلیه راجعدر
المعنی بنم اهلم وقومم دین هوا ومحبتده هوا ومحبتک اهلیدر حال بوکه انلر
راضی اولدیلر بنم عاریمه وکرتنک ونامو سمه وطیب ومقبول عد ایلدیلر بنم رسوالغمی بیت

این طایفه است اهل توحید | باقی همه خویشتن پرستند
فانی ز خود و بدوست باقی | وین طرفه که نیستند هستند

وبو بیتده حضرت ناظم مرتبهٔ ملامتیه اشارت ایدوب دیرلر که ملامتیه اول
طایفهٔ علیه دیرلر که نظر اغیاردن استتار احوال واسرار ایچون سلامت اوزره
ملامتی اختیار ایدوب اعتبار ظاهری ترک ایلمشلر در وحضرت شیخ سهروردی
عوارف المعارفده بیوردیلر که الملامتی هو الذی لا یظهر خیرا ولا یضمر شرا پس بونلر
دهان جای شراب اخفای نوش ایدوب عار وناموسی ترک ایدوب معنوی حسی کنار ... بیت

خراباتی شدن از خود رهاییست | خودی کفر است اگر خود پارساییست
نشانی داده اند از خرابات | که التوحید اسقاط الاضافات
خرابات از جهان بی مثالیست | مقام عاشقان لاابالیست

وحضرت شیخ قونوی فتوحاتده بیوردیلر که حق تعالی ملامتیه یه ایکی یوز قوت ویرمش
اگر بر قوتنی بو عالمه مسلط ایلسه جمیع عالم مضمحل ومتلاشی اولوردی وخلق انی

کندویه بنزه قادر اولماسین اول قوتوندر ملائکه مهیمین وروحا
نیان مقربین انلرک مقامندن بر مقام بولمغه ازدواج ایدرلر بیت

چنین حقیر گدایان عشق را کین قوم | شهان بی کمر و خسروان بی کلهند

وقال سلطان العاشقین

فمن شاء فلیغضب سوای فلا اذی | اذا رضیت عنی کرام عشیرتی

اللغات عشیره بر کسنک قوم وقبیله سیدر انکله متکثر اولور وبو محلده
مراد عاشقان خدا وعارفان ... در الاعراب فمن شاءده فا یا جزا
محذوفه جواب اولا ویا سببیه اولا من کلمهٔ شرطیه در شاء فعل شرط وفلیغضب
جواب اولا فلا اذی ده فا یا تعلیل ایچون اولا ویا شرط محذوفه جواب اولا
ویاخود فمن شاء فلیغضب سواک جملهٔ شرطیه اولا فلا اذی اکا جواب اولا اذا
نک جوابی محذوفدر قرینهٔ حذف فلا اذی در شرط اوزره جزاسی تقدیم
اتمکی جایز گورن طایفه نک قتنده فلا اذی اذا نک جوابیدر رضیت نک فاعلی
کرام عشیرتی در المعنی اگر فا جواب شرط محذوف اولورسه تقدیر کلام بودر که
چونکه طایفهٔ مرتسمه ... بنم قومم اولوب بکا اظهار عداوت
ایدوب شنک جنگ ده بکا جفایی مستحسن ومندوب گوردیلرسه وعلی وجه الکمال
اوزره اولهسه پس بکا کم دیلرسه غضب ایلسون سندن غیری ای محبوب حقیقی
ومرز بو قدر انلرک خشم وغضبندن بکا خوف یوق بنم کرام عشیرم که اهل توحید در
عاشقدر راضی اولدیلر رسوم وعادتدن خروج ایدوب رتبهٔ ملامت وخرابات
خروج ایلدیکمدن اوتری ... والقوم من اهل اللوم غضبا علی خروج
جواب شرط اولور اگر فمن شاءده فا سببیه اولورسه دیمک اولور که طریق محبتده بکا
رسم وسبیل ومتده استوار اولدیغمی بیلدیکم دیلرسه سوای غضب ایلسون اذا ...

وقال سلطان العارفين

وان فتن النساك بعض محاسن | لديك فكل منك موضع فتنتي

اللغات فتن نصر بابندن کلمه ایدی فتنه بوراده فتنه بلا و امتحان نساک جمع ناسك
ناسك عابد دیرلر مصدری نسك در عباده معناسنه محاسن مکارم اخلاق الاعراب
ان حرف شرط فتن فعل شرط النساك مفعولیدر فتن نك بعض لفظا مرفوع
فاعلیدر فکل منك ای ابتدائیه وابتدائیه منك کل مبتدا موضع خبریدر بو جمله
جوابیدر شرطك المعنی اگر عابدلر سنك بعض محاسن ایله فتنه و بلایه بو قدر ایسه سنك
اولی اخلاق کریمه و صفات علیه دن بعضیسی پس سندن جمیع اشیا و صفات
و اسماء بو اسمه فتنه و بلامك موضعیدر خلاصه کلام اولدرکه بر مقتضای
ومن الناس من یعبد الله علی حرف فان اصابه خیر اطمأن به وان اصابته
فتنة انقلب علی وجهه الآیه هرکس جناب عزته شول جانبدن عبادت
ایدرکه او اسمه متجلی اولان اسم و صفاتك مقتضاسیدر و غلبه سیدر من عند
اصحاب الکمال ایسه بو اثر تخلقوا باخلاق الله فحواسنجه جمیع اخلاق الله متخلق
و متحقق اولمشلردر و سایر کسه لر هر بری بعضی صفات و اخلاقك محکوم و مغلوبی
اولمشلردر پس کندولره موثر و ظاهر اولان اسمانك احکامنه و آثارنه منقاد
اولوب غیری اسمانك مظهرینه منکر اولوب باطل عد ایدرلر اما عارف کامل
جمیع اسرار اسما و صفات قهریه و لطفیه و جمالیه و جلالیه سلبیه و ایجابیه یه
اینه جامع و شامل اولدوغیچون هیچ بر شیئه انکار ایتمیوب قل کل من عند
الله فحواسنجه کل ما یفعل المحبوب محبوب دیوب هر شیئی موقع و موضعنده بک
مستحسن مشاهده ایدرلر انلرك هر نه که صدور ایدرسه اهل توحید موضع فتنه اولور

وقال سلطان العاشقين

وما احترت حتى اخترت حبيك مذهبا | فوا حيرتي لو لم تكن فيك حيرتي

اللغات احترت ای تحیرت و تحیرت فی الامر بحیث لم اهتد الی حقیقة امره
الاعراب ما نافیه حتی انتهای غایت ایچون و آیله منتج اولان یاکسه ندا ایدر
منتج علیه المعنی بن متحیر و متردد اولمدم حتی سنك محبتکی اختیار ایدنجه
بدرکه ما دام که محبتك اختیار قلدن برو متحیرم فوا حیرتی ای احضری فهذا
وقتك یعنی حاضر اول ای حیرت که وقتك در اگر سنك عشقکده بنم حیرتم اولمسه
پس بلکه حیرت ایکی قسم در بری محموده و ممدوحه و بری دخی مذمومه در محموده
اولدرکه مشاهده آلاء و نعماء مولا و معاینه اسماء و صفات حقدن حاصل اولور
و حیرت مذمومه دنیا و ما فیهادن و محبت ما سوادن و مقتضای نفس و هوادن
حاصل اولور بعض اول انسانه که عنایت ربانی و سعادت یزدانی دلیل و هادی
اولا اولکسه بو حیرت محموده ایله متحیر اولوب دایما ورد زبانی اللهم زدنی فیك
تحیرا حدیثی اولور و اما اضلال شیطانی و اغوای نفسانی شول انسانك که معین
و شهوات جسمانیه مشتغل قلوب حیرت مذمومه ایله متحیر قالانك منکر احوالی
ومن یضلل الله فلن تجد له ولیا مرشدا اولور پس بو کسه لازم در که کان فی
المنهج متحیر و تنجح علی المنهج متحیر اولوب و اختیار ایدوب واحیرتاه دینمز کم
ناظم بو بیته حیرت مذمومه یه و محموده یه اشارت ایدر وا حیرتا لو لم تکن فیك حیرتی بکلی

وقال سلطان العارفين

فقالت هوى غيري قصدت ودونه | اقتصدت عميا عن سواء محجتي

اللغات الاقتصاد اخذ الوسط بين الافراط والتفريط اللحج علی وزن فعیل
یعنی فاعل المحجة جاده الطریق الاعراب قالتك فاعلی حضرت محبوبدر
دونه یعنی عنده ضمیری هوایه راجع در و یا قصدته عمیا حالدر اقتصدت دن المعنی

سابقا حضرت ناظم ایمانن غلاظ ایدوب تاکید محبت و تشدید اشتیاق
و موّدت قلوب ایچون سندن غیری محبوب و مطلوبم یوقدر دیمشدی لیکن حضرت
محبوبک کندویه اولن خطابی مترجم اولوب بو عبارتلر ایله اشارت ایدوب
دیرلر که بن که اول حضرته کمال عشقی قسم موکّد ایله اثبات ایلدکن پس اول حضرت
بکا دیدی که سندن غیری بنک هوا و محبتنه قصد ایلدک و بو قصدک و یا بو هوانک
قسمنی اقتضا ایلدک یعنی بو اثناده توسط و توقف ایلدک حالی اولدیغک
حالده حقیقت طریق محبتدن و هم کمال محبتی بالکلیه اغراض نفسانیه دن و
مرادات جسمانیه دن تخلص و تفرد ایلمکدر پس بکا محبتک حظوظ
نفسه منسوب اولدیغی هنوز دخی طریق محبتده مقصدیس سابق دخی

وقال سلطان العاشقین

وعزّتک حتی قلت ما قلت لابسا	به شین مین لبّس نفس تمنّت

اللغات عز عزّ و دن مشتقدر ای غالب شین عیب مین کذب لبس حیلت
الاعراب حتی نک لبس ی معادر نفس تمنّت صفتیدر نفسک لابسا لفظا
منصوب حالدر قلت نک تا سندن شین لفظا منصوب مفعولیدر لابسانک معنا
مبتدا به ده ضمیر ما قلت ده کی مایه راجعدر و ما قلت مفعولیدر قلت نک المعنی
تلبیس و حیلت نفسک سنی مغرور ایلدی که اول نفس مراد و حظنی تمنّی
ایلیوب حتی دیدیکه اول نسنه بی که دیدک و دعوی ایلدک اول نسنه که دعوا
ایلدک لابس و ساتر اولدیغک حالده اول قول کذبک شینی که عیوب افعالدندر اخلاص ایلدک

زهی سالکی که بجای خویشتن خواهی	از خرمن هستیت جوی کی کاهی
تا یک سر موز خویشتن آگاهی	کردم زنی از راه فنا گمراهی

وقال سلطان العارفین

وفی انفس الاوطار امسیت طامعا	بنفس تعدّت طورها فتعدّت

اللغات انفس اسم تفضیلدر نفیس دن اوطار وطرک جمعیدر و وطر ایسه اولن
حاجتدر که انک ادراکی تعدّت یعنی تجاوزت و ثانیسی یعنی ظلمت طوریدر و
حدّ معناسنه در جمعی اطوار در اول ایچون حق دیکدر الاعراب فی
انفس ده فی متعلقدر طامعا نه متعلق با بمعنی مع تعدّت ده فاسبیه در
تعدّت طورها فتعدّت جملسی اعرابدن محلا مجرور صفتیدر نفسک المعنی
مطالب اولادک و الطف مارب و اشرف رغایب که هم جنابکه وصولدر
طامع اولدک شول نفسله که تجاوز ایلدی حدّندن و حدّندن تجاوزانک
سبیل ظلم و تعدّی ایلدی سکا پس بالتراب و ترب الارباب
ان تشتهی ان تبلغ وصل المحبوب مع نفسک فی القرب تقدم و تقدّم

وقال سلطان العارفین

وکیف بحبّی وهو احسن خلّة	تفوز بدعوی وهی اقبح خلّة

اللغات کیف کلمه استفهام در بو کلام سؤال اولنور بر شینک احوالی کیفیتندن
و نفس استفهامده دخی سبیل التوبیخ و التنبیه مستعمل مستقل اولور
الخلّة بالضم المحبة و الخلّة بالفتح الخصلة الفوز الظفر بالخیر مع السلامة و الدعوی
بمعنی الادعاء مجازا الاعراب تحبّ یا بمعنی الصادق وهو عوی بر
مع الکبیر تفوز یه متعلقدر و هو ده و هی ده واو حالیه در عامل تفوز
المعنی تحقیقا دعوی صادق اولدوغی حالده بلا بر صفت مذمومه در زیرا
عجب انانیتدن حاصل اولور و انانک کاذب اولاجق اولورسه اقبح قبایح
و اشنع شنایعدن بر صفتدر پس نه حالده هم خلّت و محبته دعوا ایله فایز
اولورسن حال بو که احسن خلتدر و حال بو که دعوا اقبح خصلتدر زیرا

وغروری سندرم دربس انج ضلنلا ایسن خلقنه نجه وصولا میسر اولور بیت

مدعی خواست که آید بتماشاگه راست   دست غیب آمد و بر سینهٔ نامحرم زد

وقال سلطان العاشقین

وَأَيْنَ الثُّرَيَّا مِنْ يَدِ الْمُتَنَاوِلِ ... بها عنها لكن أتيا بيك غربت

اللغات این ایله مکاندن استفهام اولنور ثریا بر کوکب صغیرار عندنا اولنسنکال ضعفا سندن نجه بر انکله امتحان اولنورلکه کورماور زاده ده سها نجل ع جنیدر مهودن نمه بالتحریک برادرده تجردن مزاد و سرکردان دورلرامانی اندلر عزت فعل ماضی در غرودن الاعراب این اول متعلقدر انه بنعد معناسن متضمن اولدوغیچون ای بعد مکان الثریا عن الاکم دیک اولور ونابحی عن سها به متعلقدر فعل معناسن متضمن در وسها نک فاعلی تخشند اولان ضمیر بدرکه انکه راجعدر عنها مفعول الیه در علقندر سها به لکن حرفدر حروف مشبهه بالفعلدن اسمی اما نیک وخبری جملهٔ فعلیه یعنی عزت در تک فاعلی تخشد اولان ضمیر بدرکه راجعدر امانیه و مفعولی محذوفدر ای عزتک المعنی علی طریق الاستبعاد استفهام ایلیوب بیورورلرکه کورماور ناودک روشیتندن نجم سها تکلفه در ایلدیکم مرادیدن ثانی وسایس والذی لاجل العزه والجزه و یا خود منی حیث التردد والحیره بیت بسی بیین تفاوت راه از کجا تا بکجا کی اردون نفسانیه کسین مغرور اولدی حتی دعوای کمال محبت ایدوب اتصالک وصلت ایدوب قرع باب عزت ایلدک اما واین الثریا من ید المتناول پس جا دام که بالکلیه وجودک وجود من محو ایدیسن بو مرادیه ار

وقال سلطان العارفین

بنفسه معنا ما خطا قدرکه دوننا ... علی قدم عن حظها ما تخطت

اللغات حطا فعل ماضی مجهولدر حطدن حط بر شئی انزال ایلمکدر محل عالیدن قدر مال وجاه وشرف عظمتدن برشینک مبلغنه دیرلر فلان دون فلان دیرلر فلان نکبه فلان کمسنک مرتبه سندن مالده وجاهده وشرفده قاصردر دیمکدر للحظا النصیب المقدر تخطت تفعل بابندن ماضی خطا یخطو خطوة آدم آنمق تخطیت عن کذا دیرلر ای تجاوزت یخطو دیمکدر الاعراب فا حرف عطف ومعطوف علیهی محذوفدر تقدیری کلام غرتک امانیک حتی طلبت الوصل فقت دیمکدر معنا ما ظرفیت او زره منصوبدر حطا قدرک جمله سی محلا منصوب صفتیدر معنا مانک دوننا ده ضمیر مقامه راجع علی قدمیه متعلق عن حظها ده عن متعلقدر تخطتم و بو جمله محلا مجرور صفتیدر موصوف محذوفدر تقدیری کم سباق کلام اکا دلالت ایدر وادول نفس دریعنی ما تخطت عن حظها نفس صاحبها دیمک اولور علی حذف المضاف المعنی امانی نفسک سنی مغرور ایلدی حتی طلب وصل ایلدک پس قدم وعازم اولدک طلب وصلم ایچون بر مقامده شول بر قدم اوزره که حظ نفسندن تجاوز و تباعد ایلمامش ایدی ایله مقام کرسنک قدرک انکه نفسندن محطط و منزل اولمشدر پس بر سالک که روحانی وجسمانی و صوری و معنوی ما دام که خطا نفسندن تجاوز ایلمدیکی مقامده در مرتبهٔ طلب وصل جانانه ایلمسه البته بو منوال خطا با ته لایق اولور زیرا الدنیا حرام علی اهل الآخرة والاخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله حتی دونی ... بماتکلو

وقال سلطان العارفین

ور دست برآید و دیم کم تفاوت ... با عنا قهما قوم الیه مجذبت

اللغات دمت دام بر دوم روح ادن مشتقدر روم طلبه دیرلر رام مصدر میدر تطاول فلان بعنقه الی فلان دیرلر فلان کمسه فلان بوینی

اوزترى طلبنده ديكلر اغناق غنقك جعيد رعذت ماضى مجهولدر مصدرى
جذالملور يعنى القطع شه كم فجعلهم جذاذا اى مقطوعا ديكلر الاعراب تقاد شك
فاعلى قوم در باعنا قرباآده باتعديه ايكوندر تقادلتى اليه ده ضميرامره راجع در
جذتك فاعلى تحتنده مستتر عايددر اعناقه المعنى محبوب حقيقى ديديلركه سن بر
مراد طلب ايلدك كه نيجه قوم اول مراده مرامه بويلرين اوزتديلر
اول مرامك قتنده عنقلرى مقطوع اولدى بيت

درين ورطه كشتى فروشد هزار | كه پيدا نشد تخته بر كنار
كسى ره بسوى كنج قارون نبرد | وكر برد ره باز بيرون نبرد

نيجه منصورلر بو يولده برداره قلوب خاكسترين بربادايلديلر وبوآرزود
نيجه عاشقلك سرلرى بريده وتبام جودلرى دربيده اولمشدر بو وادىيه اول ساكلكه
عزم ايلركه جمله وجودندن كيچه وبو شاهه اول عاشق واصل اولوركه ستائى اوتورنام ايليه

وقال سلطان العارفين

اثبت بيوتا لم تنل من ظهورها | وابوابها عن قرع مثلك سدت

اللغات بيوت جمع بيت بورده مراد تجليات ذات وصفاتدن عبارت
ولن مقامات عاليات ودرجات ساميا تدرلم تنل نالينيل دن صيغه
مجهولادوزره درنيل وصول يعنى يتشمكدر ظهور البيوت ابوابنك درا
القرع برشئ برشيئه ورمق سدت ماضى مجهولدر سد دن بورده غلق
ابواب ومنع دخولدن كنايه در الاعراب ظهورها وابوابها ده ضمير
البيوته راجعدر عن قرعه عن سدته متعلقدر ابوابها مبتدا سدت خبريدر
المعنى اول حضرت ديديكه اى طالب وصلت كلدك شول خانه لره كه انك
درلسندن انكا نايل واصل اولمدى يعنى اى طالب تجليات سن شول ابيات

اسما وصفاته وابواب مقامات عاليه يه كلمكه قصد ايلدك كه اول اسما و
صفاتك درلسندن اول مقاماته كمسه نايل اولمدى واسما وصفاتك درلسندن
مراد جناب حق طرفى اولور زيرا بو وجوده كلمزدن اول بو تجلياته كمسه بالفعل
نايل اولمامشدر وبو ابيات تجلياتك ابوابى سنك مثلك اولن طالبلردن
منسد اولمشدر ابيات تجليات ابوابندن مراد خلوص كامل وفناى شامل تسليم
تام عزيمت با اهتمام عبادات وطاعات ورياضات ومجاهداتدر وبو
نظر امثالى سنيلردركه ابيات تجليات ابواب واسباب كبيدر بس بوانو
قرعى يدهوا وهوا جس وحظوظ نفسله ميسر اولمز وسينه مكدر نورايله
منور ومنشرح اولمينجه بو ابوابدن بر باب براجع منفتح اولمز بلكه
هوا وارزوى نفسله دخى زياده منسد ومغلق اولور بيت

دوش ازسر مشتاقى رفتم بدر ساقى | كفتم كه درم بكشا او بخت درم بربست

وقال سلطان العارفين

وانى بدى نحوك تعرت زخرفا | تجردم به عزا فراميه عزت

اللغات بين بدى زمانده ومكاننده استعمال اولنور زماندن معناسى اى
متقدما لك ومكاننده معناسى اى قدامك وقريبا منك مكانده كركه
صورى اولسون وكركسه معنوى اولسون بورده مراد معنوى در تحوك
مصدردر ناحيته اى سارت ديكلر يعنى بن سوزك كرلدم زخرف
زينت مموهه يعنى ظاهرى يلدزلى وزينتلو وباطنى قلب اولن شئى
مزخرفه ديرلر تردم زدم دن مشتقدر يعنى تطلب فرامى فرامك جعيد
فرى مقصود ومطلب معناسنه عزت فعل ماضى يعنى امتنعت الاعراب
بين بدى نحوك ظرفدر زخرفنه به ده با استعانت ايچون ضمير زخرفه

راجعدر مراتبده ده ضمیر عزانه راجعدر المعنی حضرت محبوب دینه بکا ای حیوتی
تمنا ایلدیکیم ترک قدامنه یعنی اوکنده تقدیم ایلدک شول کلام مزخرفی دعوای
مزوری که انکله طلب ایدرسن شول عزتی و مرتبه یی که سن قرب و وصال
که انک مقاصدی عزیز و منیع اولمشدر ادراک و وصولدن بحکم سبحان
من لا یوصل الا به و هو الیسی عالی و حصین اولمشدر بعض و ما قدروا الله
حق قدره پس عاشق صادقه لایق اولان بو ایدی که بذل و ایثارده بعلی
سابق اولوب بعده اسرار خاطرین و مضمون و مکنون باطن و ظاهرین
معشوقنه ابراز و اظهار ایلیه ایدی نته کم قران عظیم دخی بو معنایه اشارت
ایدر یا ایها الذین امنوا اذا ناجیتم الرسول فقدموا بین یدی
نجویکم صدقة و معنای صدقه ترک و ایثاردر و ترک و ایثار دو
ایثار عوام دن بذل مال و ناندر و خواصدن ترک تن و جاندر مثنوی

نان دهی کز بهر حق نانت دهند	جان دهی کز بهر حق جانت دهند

پس بو بیتدن مفهوم اولن بودر که فصاحتله مزخرف و بلا
غتله مموه اولان کلامک قرب و وصاله فایده سی یوغش

وقال سلطان العارفین

وجهت بوجه ابیض غیر مسقط	بجاهک فی دار یکدح الب

اللغات بیاض لونی ساطع در و سواد لونی قابضدر و عربلر دیرلر که
البیاض افضل الالوان والسواد اهولها والحمرة اجملها والصفرة اشکلها
پس بو ترکیب قشنده بیاض افضل الوان اولدیه جمیع سرکه علوم و فضایل
ایله مزین و محلی و معایبدن و رذایلدن مبرا و منزا اوله اول کسه یه
فلان ابیض الوجه یعنی تو صه دیرلر اما شول کسه که فضایل صوری و معنوی

و فضایل دنیوی و اخرویدن عاری و بری اوله اکا سواد وجهله تعبیر ایدرلر
نیچون الفقر سواد الوجه فی الدارین بیورلمشدر پس حقیقتده فقیر اولدر که
فضایل ظاهره و باطنه و اوصاف دینیه و دنیویه دن برشیئله متصف اولیه
بلکه وجودی و جمله وجود موجوداتی مالک الملک و واجب الوجودک بیله تم
بعضی کبار بیوررلر بیت

فقر بیکانگیست از بد و نیک	بر خود از نی چو الف قم زدنست
باز رستن ز تنکنای حدوث	خیمه بر باده قدم زدنست
در کشیدن دم از دو عالم و پس	برتر از هر دو کون دم زدنست

خطبه و مخاطبه و تخاطب کلامده مراجعه دیرلر و موعظه و نکاحده
کثرت تراجع کلام اولور و نیچون خطبه و خطبه دیدیلر بالضم و الکسر خاطب
و خطبه مختص و کسره له نکاحه درلر و نیچون ضم خاطب اولور یعنی خاطب و خطیب
کلور و کسره خاطب ایچون خاطب کلور لا غیر مشعوفت فتح صادله و کسر و ضم صادله
بر شیئک خالصنه دیرلر الاعراب غیر مسقط و خاطب مفعول ایچون
بولحالیة اوزره منصوبدر ذو الحال خطابدر المعنی سنکله الان رقی
فضایل ذاتیه و وجاهت وجودیه ایله مانوس و مبتلای منصب و جاه
معقول و محسوس پس هر نه که عقلی و حسی و روحانی و جسمانی و دنیوی و
اخرویدن سالکده بر حظ اوله بقیه وجودن و اقتضای نفس دن
ناشیدر پس عروس اصطفا و اجتبام که مرتبه ولایت و قرب و درجه
وصلت و مجتبدر انکا یعنی اسقاط جاه منزلین و ازاله حب کونین
و سواد الوجه فی الدارین در پس خواص حق سنده موجود اولدیغی
مع بقیة الوجود و حظ النفس المردود طالب و راغب مقصود اولوب هم

جنابه کلوک وجه ابیضله غیر مسقط اولدوغک حالدر وبوکی اجروی اولنه
جاهکه وراغب اولدوغک حالدر ازدواج صفوتمه وخاطب وطالب
اولدغک حالدر عروس قربت ووصلته مع هذا دینلمشدر که الدنیا حرام
علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله بیت

ششکولیا نکو راه قلندر همی روند	در آتش بلا چو سمندر همی روند
همچون خضر در طلب چشمهٔ حیات	در ظلمت عدم چو سکندر همی روند
غواص وار تا بکف آرند در درر	در بحر بیخودی زره سر همی روند

وقال سلطان العاشقین

ولو کنت بی من نقطة الباء خفضة	رفعت الی ما لم تنله بحیلة

اللغات خفضة بروزن رحمة للطلق تنزل مانی بیلدن جزئیا ساقط اولمق
الاعراب بی ده با یا بمعنی مع ویا سببیه ویا استعانت ایچوندر اولا
علی تقدیر المضاف ای بسبب محبتی ویا بواسطه توفیق وعنایتی دیمک
اولا من نقطة الباء ده من خفضة لنقطه متعلقدر یا کنت نک خبریدر
ویا کان نک خبری بی در ای کنت قایما بی تقدیرنده وخفضة یا حالدر
ویا تمییز درلوکک جوابی رفعت در که فعل ماضی مجهول مخاطبدر ما ای موصوله
در ای الی المقام الذی لم تنله بحیلة دیمکدر المعنی اکرسن ای عاشق بنم ایچون
دهکی بانک نقطه سندن مخفوض اولیدک ویا خود معنا بر وجه ثانی
اکرسن بنله قایم اولیدک بی نک نقطه سندن مخفوضا اولدوغک حالده
ویا بانک نقطه سندن مخفوض اولدوغک جهتدن مصرع ثانی مرفوع اولیدک
شول رتبه یه که اکا حیله وسعی وجهد ایله نایل اولمادک ایدی وبو بیتده تلویحا
وسکنه اشارت واردر نته کم حدیثده وحی وارد اولمشدر [illegible]

چیست تعظیم خدا افراشتن	خویشتن را خوار وخاکی داشتن
چیست توحید خدا آموختن	خویشتن را پیش واحد سوختن

وخفض وتواضع نقطهٔ بایه نسبت ایدوب باء حرفی ایراد ایلمسنده
نکتهٔ لطیفه واردر مثلا الف وجود مطلقه مشابه در هیچ بر حرفه تعلقی
اولدوغی جهتدن ومبداء کل حروف اولدوغی حیثیتدن واصل جمله حروف
اولوب حرکات وسکناتی قبول ایلمدیکی ونقطه سی اولدوغی وقایم
بالذات اولوب سایر حروف انکله قایم اولدوغی وجهدن والله الغنی
وانتم الفقراء والفه اقرب اولی حرف بادرکه بدایت حروف کلی بدر
وعدد وده دوم رتبه ده ثانی در دوم مرتبهٔ احدیتدن وعالم غیب هویتدن انزل
ظهوره کلن ومتعین اولی عقل کلدر که حقیقت محمدیه در کتابه مشابه در
بدایت جملهٔ حروف حقایق موجودات اولوب دوم مرتبه ثانیه ده واقع
اولدی وجمیع موجوداتدن مرتبهٔ احدیته قریب اولدی جهتدن ومرتبهٔ
احدیتدن عقل وکلک تمیز اولمه سی نقطه سبیله درکه کل بر شینک وجود
وجود مطلقدن تمیز اولمه سی تعیین جهتیله در پس بانک وحی الفدن
تمیزی نقطه ایله در معلوم اولدیکه نقطه بای الفدن تمیز ایلدیکی حیثیتدن
تعین وعبودیت صفتیدر نته کم حضرت شیخ اکبر فتوحاتده بو معنایه اشارت
بیوررلر بالباء ظهر الوجود وبالنقطة تمیز العابد عن المعبود ونقطه اگرچه بای
الفدن تمیز ایلمشدر اما معنی باده هیچ اندن غیری وجودی یوقدر زیرا که
نقطهٔ وجود عابدی معبوددن تمیز ایلر ایسه بو وجود اکا عند تجلی وغلبه ذات
الوجود هیچ وجودی یوقدر وحضرت شبلی انا النقطة التی تحت الباء بیورر
لری بو معنایه اشارتدر پس نقطه دن مراد تحت الباء نک عبودیتی

و تقیتی صوری اولیجق بنبک معناسی ذیلک اولورکه اگر سن بنم عنایت
و هدایتم سبیله و محبت و اشتیاقم واسطه سبیله حقیقت تعین شهود
بنکلدن مخصوص و متواضع و مسکین و فقیر و متخاضع اولدک مقصودک
اولان مقام وصلت و مرتبه قربته نائل اولدک الا حجاب نفس سنده اولدی اولدک ابدی

باکرا ذ سبلا است چو فرو بخفت	بر هوائی ازان تر رفع جست
کز رفعت گذشت و خفض گزید	بچنین رفعتی ز خفض رسید
بتواضع چو ساخت خود را پست	حق گرفتش بدان ترفع دست
پست شو پست تا بلند شوی	بهره یعنی که بهره مند شوی

و قال سلطان العارفین

بحیث تری ان لاتری ما تعدونه	و ان الذی اعددته غیر عدة

الفاظ اوکلی تری لمعنی العرفان والیقین و ثانیجی تری لمعنی الابصار
یعنی احصیت یعنی سن صیدک اعددت یعنی هیأت یعنی مهیا و احضار
ایلدک العدة بضم العین سلاح و آلت حرب در الاعراب بحیث ده بایا
زفینه متعلقدر و یا خود ضمن محذوفه متعلقدر که معطوفدر رفعت
اوزره تقدیری ذهبت پس تری ترف و تتبیعین معناسنه اولیجق
ایکی مفعوله تعدیه ایلر ان لاتری مفعولی اولور ایجق و ان لاتری ان
لا تبصر معناسنه اولیجق ما عدونه انک مفعولیدر ما تری تعلم معناسنه اولیجق
مفعولی ان لاتری و بری ما تعدونه اولور و ان لاتری نک ایکی مفعولی
محذوف اولور تقدیری ان لاتراه معتبرا او ان ده واو عطف ایچوندر ان الذی
معطوفدر ترایه موصول مع صلته محلا منصوب اسمیدر ان نک و غیر لفظی
مرفوع خبریدر المعنی رفعت بولاسن و واصل اولاسن شول مرتبه یه که اکا نائل

اولدک جمله و جهد کلدوا اوله سن شول حیثیتده که بیلسن و یقین ایلیه سن
یعنی کورهسن شول عمل کوزده مکلکی که سن انی سبب وصول عنه ایلدک و حتی
بولاسن تحقیق شول شیلری که مهیا و احضار ایلدک ایدن وصلت و قربته الت
و سلاح ایجون عزات کوزه سن و اعمال صالحه و افعال حسنه دن جهد و عباد
و جهد و طاعات و فقر و ریاضات هر نه که تقرب ایجون اعداد ایلدک
سبب هبا بولاسن زیرا کل شی من الحدوث حدوث پس حدوث قدیمه
نتیجه و سبیله اولور پس هیچ جنابک وصولنه وسیله جمله وسایل و فضایل
ترک ایدوب نور محض و فنای صرف معتز اولیجق سبحان من اوصل
الیه الا به سرتی ظهور ایدوب رایت ربی بربی احوالی مشاهده ایدرسن

و قال سلطان العارفین

و نهج سبیلی واضح لمن اهتدی	و لکنها الاهواء عمت فاعمت

الفاظ نهج و منهاج طریق مبین و مستقیمدر و سبیل مطلق طریقدر
و نهجک سبیله اضافتی خاصک عامه اضافتی قبیلندندر اهوا هوانک
جمعیدر هوا نفسک شهوته میل ایتمسیدر و ده عمت عموم دن در عم الشی
عموما ای شمل شمولا و اعمت الریح طریقا ای سترته حتی اشتبه علی سالکه
اعمت من باب الافعال اعما کور ایتمکدر الاعراب نهج مبتدا و واضح
خبریدر و اهتدی نک فاعلی ضمیریدر که منه عایددر و لکنها ده ها کاف در
لکن بی عملدن قطع ایدر و بعضی نسخه ده لکنها واقع اولمش بو تقدیرجه
مرجع ضمیر قصه اولور یعنی لکن القصة عمت دیمک اولور و عمتک و اعمتک
فاعللری بحسبه اولمق مقرر بیدر که اهوایه عایددر المعنی بنم طریق مستقیم
واضح و مبیندر شول کمسنه که اصل طریقته قبول هدایت و لکن جهان

بو وردکه هوا الزیم بصیرتنه شامل اولدی واقع راست بین اولدن انکا ایلدی بیت

میل و شهوت مرد را احول کند … زاستقامت روح را مبدل کند
آفت این در هوا و شهوتست … ورنه اینجا شربت اندر شربتست
با هوا و آرزو کم باش دوست … چون یضلک عن سبیل الله اوست

ومهتدی اولمکه دیرکه ازل آزالده اکا نور الهی اصابت ایتمش اوله نتهکم
حضرت رسالت پناه بیورردلر ان الله خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من
نوره فمن اصابه من ذلک النور فقد اهتدی ومن لم یصبه فقد ضل عن سواء
السبیل پس مهتدی اولنلر اصابت نورله مشرف اولنلردر واول
کمسه‌لرکه نور الهی اصابت ایلمدی بو دنیاده مبتلای آفت
هوا و شهوات اولوب راه سداد و طریق نجاتدن محروم قالنلردر

وقال سلطان العارفین

وقد آن ان ابدی هواک ومن به … ضناک بما ینفی ادعاک محببی

اللغات آن یئین اینا هنگام حان یعنی حینا در ومعنا ابدی معنا
الا فعال القصص متکلم فعل مضارع در یعنی اظهار ضنا نحافت و زارلق معنی
فعل مضارع در انفا ینفی دن انفادن یوغ اتمکه ورلر ادعا دعوی اتمکه
الاعراب آن فعل ماضی ان مصدریه ابدی هواک تاویل مصدر
ده فاعلیدن محلا مجرور مضاف الیه در فاعل محذوف تقدیری وقد آن و
وان اظهاری تحقیقک ومن به ده من موصول الجوف باسبیه ضمیر منزلج
وینفی انکه خبری فاعلیدر مابه راجعدر المعنی حضرت محبوب حقیقی دیورکه
تحقیقا قریب اولدیکه سنک هوا و محبتک اظهار اتملکلکک و وحی وقتی
کمسه‌نی اظهار اتملکک وقتی قریب اولدیکه انک سبیله اولدی سنک

نحافت وضعفک شول محبت دیبانلرکه انفادن و ازاله ایلر کا محبت ادعا
ایلکی خلاصه کلام دیمکدرکه سنک بکا محبتک خالص دکلدر علکه غرض نفسانیله
مشوبدر دکن خلوص ادعا ایدرسن پس سنک وقتی کلوبدی سنک هواکی اظهار ایدیم تا ادعاکی ازاله ایده

وقال سلطان العاشقین

حلیف غرام انت لکن بنفسه … وابقاک وصفا منک بعض ادلتی

اللغات الحلیف معاهده ویمین ایدیجیه دیرلر واکثر موضعده ملازم
معناسنه استعمال اولنور وکذا ههنا غرام اصلنده انسانه اصابت ایلن
شدته و مصیبته دیرلر ولوع وشغف معناسنده ده استعمال اولنور وعشق
معناسنده ده استعمال اولنور نتهکم عاشقه مغرم دیرلر و ذا مغرم ده دیرلر وصف
بوروده صفت معناسنه در الاعراب بنفسه ده باتعدیه ایچوندر غرام
وبنفسه ده ضمیر صاحب غرامه راجعدر زیرا تقدیری مغرم انت لکن
مغرم بنفسه دیمکدر ابقاک ده کاف خطاب ایچون ابقا تقدیرا مرفوع
مبتدا ابعض لفظا مرفوع خبر بودر المعنی حضرت محبوب بیورردلرکه سن بو
دعواده صادق سن و مغرم و عاشق سن لکن نفسکه بکا دکل و هم کنده
نفسکه عاشق وکنده و ذاتکه مغرم سن دیدیکم دعوانک صحتنه ادله وشاهدم
چوقدر اول ادله دن بعضی اولدرکه سنک کنده وکندن صفت ابقا ایلکدر و
چوقکدن بقیه نکا اظهار ایلکدرکه کندوکی ساتنکه لا اعتراف بعیدر

بین قبل بعضی الحب مبنی بقیه … اراک بها لی نظرة المتلفت

پس بو قول سنک دعوی کنده و نفسکه مغرم و عاشق اولدیغی مشعردر زیرا
بر اثر جسم اولدرکه مخابرة وخبایت الفنی وبینک مرتفع اولب علی کل
حال سنک وجودک مضمحل ومتلاشی اولوب سن سنلکدن بالکلیه فنا اولا

سن تا بنم وجود وصفتم کلورسنا بیم قلمسن الا مادام کم تنبت بلا اولدقده ان تجلی اولور

عشق ان شعلهاست کو چون بر فروخت | هر که جز معشوق باقی جمله سوخت
تیغ لا در قتل غیر حق براند | در نکر زان پس که بعد لا چه ماند
ماند الا الله باقی جمله رفت | شاد باش ای عشق شرکت سوز زفت

وقال سلطان العارفین

فلم تهونی ما لم تکن فیّ فانیا | ولم تفن ما لم تجتلی فیک صورتی

اللغات تهونی هوا یهوا دندر یعنی الم تجتلی لم تفن فنا یفنی دندر فنا بو قلعه دیرلر بو رده مراد سالکک افعال وصفات وذاتی افعال وصفات وذات حقده اضمحلال واستهلاکندن عبارتدر تجلی واجتلا معناکافی منکشف در وتجلی واجتلا اسما وصفاتک وذات حقک غلبه ظهورندن کنایه در الاعراب فلم ده فا شرط محذوفک جوابیدر ما لم تکن ده ما ما لم تجتلی ده اولان ما ایکیسی بلده دوام معناسن متضمندر المعنی ای ذاتک کذلک سنک وصفک سنده باقی وحظ نفسنک دعوای محبتکه ملاقی اولدقجه بسکاسن بکا محبت ایدامزسن مادام که بنم ذات وصفات واراداتکده ذات وصفات واراداتک فنا ایلمیه سن وفانی ده اولمزسن مادام که سنده بنم صورتم تجلی ایلمدکجه صورتدن مراد اسما وصفاتدر واسما وصفات صورت الالهی بنم کم انسان ظاهر ومتعین اولمز الا صورتیله کذلک جناب حق دخی ظاهر ومتعین اولمدی الا اسما وصفاتیله نتکیم بیورلدیکه ان الله خلق ادم علی صورته ای علی اسمائه وصفاته خلاصه کلام نتیجه مرام اولدرکه مادام که اوصاف وحظوظ وقیول دا ابال وآمالی ومطالب ومقاصد وتعلقات وتشوقات عقلی ... رزوی وتعینات

بالکلیه سندن منتفی وفانی اولمیه کفنا بالقطرة فی البحار وزوال نور المصباح عند طلوع الشمس الانوار بنم جناب ذاتمه وصول وملاقات فائز وکامل دکلسن وفنا کمه حاصل اولمز الا آنی انده تجلی اسما وصفاتمه نصیب اوله

ز قعر بحر فنا کوهر بقا یابی | اکر نه غوطه خوری کوهر از کجا یابی

وقال سلطان العارفین

ودع عنک دعوی الحب وادع لغیره | فؤادک وادفع عنک غیک بالتی

اللغات دع امر حاضر در ودع یدع دن یعنی ترک لکن بعضی علما ماضیسی مستعمل دکلدر دیرلر اما ماضی ودعک بنی تخفیف ایله قرأت اتمشلردر بو تقدیرجه ماضیسی مثبت اولور ادع امر در دعا یدعو دن ادفع امردر دفع یدفع دن غی وزنده غوایت وازدر اعتماد التهم الساعین وصفت اقتباس تفهین در بیورلرو لا تستوی الحسنة ولا السیئة ادفع بالتی هی احسن غی اعتقاد فاسدون اولان جهلدر الاعراب لغیره ده الف لام مضاف الیه دن عوضدر ای دعوی حبی لغیره ده لام بمعنی الی در فؤادک لفظا منصوب مفعولیدر ادع نک وکذلک غیک مفعولیدر ادفع ک المعنی چونکه سن دعوای ذاتک دعاشق مقتضای مقالک اولاسن وکمال فنا وکمالات متصف اولمیه سن پس ترک ایله دعوی ایله سندن محبتم دعواسنی ودعوت ایله فوادکی جسمدن غیریه کی او حظوظ نفسانیه وه مرادات روحانیه کدر دوحی دفع وازاله ایله سندن شول اعتقاد فاسده دن اولان جهالت وغوایتکی اول دعای محبت در مع حظ الوجود شول خصلت حسنه ایله دفع ایله که اول صداقت وکمال فنا در زیراکه وه مراد اولدر که کمال اوندن مرادک ترک ...

ای سالک ره سخن ز هر باب مکوی | جز راه وصول رب ارباب مپوی

چون علت تفرقهات اسباب جهان — جمعیت دل ز رجع اسباب مجوی

وقال سلطان الواصلین

وجانب جناب الوصل هیهات لم یکن — وها انت حی ان تکن صادقا مت

الفنات جانب آم دارمن المجانبة ای باعد للجناب الفنا یعنی دارک جوانبندن ممتد اولن حوالی هیهات اسماء افعالدن بعنی بعد لم یکن یعنی یحصل زیرا کان اکثر مواضعده حصول معناسنی متضمن اولور مخبر بدرکه الاعراب جناب مفعولیدر جانبک لم یکن فعلنک فاعلی محذوفدر اولمخبر بدرکه عابد وزروصله وها انت واو حالیه ها تنبیه ایچون انت مبتدا حی خبری ان تکن ده ان حرف شرط تکن فعل شرط مت امردر تمات یوت دن جزا و شرط المعنی مجانبت ومباعده ایله بز جناب وصلدن ای مدعی هیهات اول وصل سکا حاصل اولمز حال بوکه سن حی سین اکر سن بز طلب وصلده صادق ایسک موتوا قبل ان تموتوا مقتضاسنجه اول یعنی کال فنا وانقطاع ورویه مشابه اول تا حیات ابدیه و سعادت سرمدیه یه ارزنده وبا سنزه اول

ای حیات عاشقان در مردگی — دل نیابی جز که در دل بردگی

دعشا قون بر سی محبوب حقیقی یه خطا با بو بیتی بیوردلر بیت

فان قلت مت بت سمعا وطاعة — وقلت لداعی الموت اهلا ومرحبا

وقال سلطان العارفین

هو لك ان لم تقض لم تقض مأربا — ومن لك بما تقضی واكا او حنطه

الفنات لك بالفتح اللغة وبالکسر اسم المجبوب اولکی لم تقض یعنی الموت اولن قضا درحکم موت وتانیسی لم تقض قضای حاجت واداسی مراد اتمک مارب معرب یعنی الحاجة جمل امرد بعنی اتر که خلت بم الی ذو تعلق و محبت الاعراب

هو ضمیر شان در للعب ده الف لام مضاف الیه دن عوض در ای هو حبی ذلك اولور ان حرف شرط لم تقض فعل شرط وثانیسی لم تقض جزای شرط ذاک تك مشار الیهی آنکی لم تقض درحکمی مفعولیدر تحل تك المعنی حال وشان بودر بم جسم مشول جیدرکه مجرد توهم وتمنی ایله اکا وصول میسر اولمز وبحضادعواو اشتهی ایله اکا وب مقرر اولمز بلکه انکه خواهشمند نرکه اکر بو حیات نفسا نیکدن اولمیه سن قضای حاجت ایده سن وصل محبوبدن فناء اکان کوکک پس سن تحرز سن تحیاده یا موتی اختیار ایله یا موتی اختیار ایتم سلکه خلقی ترک ایله محبوب

ای مرده عاشق شکین کمد — کور زیر سن جان رجانان کی

الصلا ای لطف بینان ازجوا — البلا ای قهر بینان انرجوا

الصلا ای حشر بینان ساز عوا — البلا ای ترک بینان بار عوا

وقال سلطان العارفین

فقلت لها روحی لدیك وقبضها — الیك ومالی ان یكون بقبضتی

اللغات لدن ولدی عند کبیدر قرای تتضمن اولدن الا بوقدر وارکه عند قرب عامی مقتضی در ولدی ولدن قرب خاصی مقتضی در مثلا اکر عندی مال اقتضا ایدرکه اول مال سنک حکمده اوله کرکسه تنکده حاضر اولسون کرکسه اولماسون اما لدی مال دیسک حاضر اولدن غیریه اطلاق اولنمز الاعراب ما حرف نفی ایچون ولدی حاضر اولمقدن ومالی ده ما استفهامیه در ویکون تك تحته کی ضمیر مای استفهامیه به عاید در المعنی چونکه خطاب وعتاب حضرت محبوب عایتنه بند کدن حضرت اول حضرته دیدمکه ای سلطان حقیقت بم روحم سنک حضرتکده در واول روحمك قبضی سکا مفوضدر ومسلم در زیرا الا قابض بکا سا الا انت وبم ایچون نه شئ واردرکه اول شئ بم قبضمده و تصرفمده

اولا حتى انك تسليمنده اختيار روا رادن اولا بيت

اى بوصفت بيان ما همه هيچ	هم آن ناتوان ما همه هيچ
همه عالم پر از نشانه تو	بى نشانا نشان ما همه هيچ

ديو بيننده مرتبه تسليم ورضايه اشارت وار در بيت

چه كند بنده كه گردن ننهد فرمانرا	چه كند گوى كه دل در ننهد چوگانرا

وقال سلطان العاشقين

وما انا بالشانى الوفاة على الهوى	وشانى الوفا تابى سواه سجيتى

اللغات اولكى شانى مهموز اللام شنئت شنأ وشنآء وشناءة كبى لر بالحركات الثلث يعنى ابغضته بغضا ديكدر واكنجى شانى مهموز العين دن يعنى الحال والامر بورده صفت معناسنى متضمن وردخات موتك اسميدر وماعدرك صندبدر سجية شول خلق ذاتيدر كه متبدل ومتغير اولميه تابى ابا دندر يعنى الامتناع الاعراب ما مانافيه يعنى ليس اسمى انا وخبرى بالشانى در وبالشانى اسم فاعلدر فعلنك حكمنده عامل در الوفاة مفعوليدر وشانيه دن وا وحاليه شانى مبتدادر يا ى متكلم محلا مرفوع مبتدا وخبر مبتداء اولان تابى جمله سى خبريدر مبتدانك اسميدر محذوفه در مرفوعدر ضميره اوتررى مقصوره اولان تابى نك فاعلى سجيته در مفعول سواه دن ضمير عايدر وفا يه وعلى الهوادر على بمعنى فى در الف لام مضاف اليه دن عوضدر اى فى هواك ديكدر المعنى ودبده مكاى محبوب حقيقى بن مبغض موت دكلم سنك هواكده حال بوكه صفتم وحالم وفادر عهده متن وحدتمده وبنم خلق ذاتم امتناع ايلر وفادن غيريدن وبنم جان وتنى لطريق هواكده فدا ايتمك جانمه منتدر بيت

عشق را اى چه باشد جان مادر كوى تو	غير مهر دوست را از دل برون انداختن

وقال سلطان العارفين

وماذا عسى عنى يقال سوى غدى	فلان هوى من لى بذا وهو بغيتى

اللغات يعنى فلان اى ماذات ديكدر البغية المطلوب الاعراب ما بمعنى اى شئ ذا اسم اشارتدر يعنى الذى در بو ماذا لفظى اعرابدن محلا مرفوع مبتدا خبرى محذوفدر تقديركلام اى ما ذا الشرف والاعظم ديكدر عسى فعل مقاربه دن موضوعدر انشاء رجا ايچون ومقاربت كه تمهيد ايچون اسميدر خبرى جمله سيدر ماذا انك عنى يقال به متعلقدر تقديرى ان يقال ديكدر لكن ان حذف اولنور كاه معناسنه علا ولندوغندن اوترى يقال جمله سى خبريدر عسى نك واسم تحتنده مستتر عايددر موصول معناسنده اولان ذا يه وسوى فقط قول مجروردن استثنا اولور فلان لفظا مرفوع فاعليدر يقال نك هوى يا تميز نيت اوزره ويا مفعول له اولق اوزره منصوبدر من اى من استفهاميه در لام حرف جر در متعلق فعل محذوفدر ومن لى اده من بوصلى ومن يدلنى معناسنى متضمندر بذا ده كى بافى لى نك متعلقى اولن فعل متعلق قدر ذو الاشارتدر موته وهوده واو حاليه در المعنى عشق در اوكه قريب ويقين اوله بنم حقمده رجا ايدكه دينلسه وحرف غيرى يدن غيرى دنلميه كه فلان عشق وهواجهتندن اولدى كه تشكل نيدن دينلسه كه فلان هوا ايچون اولدى دنلسه كيدركه بنى ايصال الطريق حالات ايلرا ولدوغمجه حال بوكه اول بنم مطلوبمدر مصرع وكه ار كسى بجان رو شارمى خرم مضمونى اتوى درغو مدرى بغنالك بو بنايه سراشا زكه مقبوضدر بيت

كذرى كن سوى ما از دو عالم كذريم	نظرى كن كه ز تو منتظر يك نظريم

وقال سلطان العاشقين

اجل اجلي ارضي انقضاه صبابة | ولا وصل ان صحت لحبك نسبتي

اللغات اجل نعم كبيدر تصديقده الا اجلك استعمالي تصديقده نعم دن احسندر و نعمك استعمالي جواب استفهامده اجودر و اجل بر ستيك بدر كنه دير لرا انقضا كجكلك الاعراب اجل بر حرفدر كه تصديق خبرا يچون موضوعدر ما بعدي اني مفسر اولور اجلي محلا مرفوع مبتدا ارضي نفسي متكلم انقضاه مفعوليدر ضمير اجله راجعدر صبابة تمييزيت اوزره منصوب ولا وصل ده واو حاليه در ان صحت ده ان حرف شرط صحت فعل شرط جوابي محذوف در مقدم اولان ارضي انقضاه قرينه سيله و يا خود جوابي مقدم ارضي انكه شرطا اوزره تقديمي جايز كورن مذهب اوزره لحبك ده لام جر در نسبتي سوا كي فاعلدر مستتر عايددر حصول نسبت اولمق زايده و سوءن بعني قول بر بودن استثناء اولنور لحبق ايله و لحبك فاعل حسبي در المعنى شول نسنه يكي بن مقدم ديدكه فلان كسنه محبتدن اولوركه بكا عين سعادتدر ديشدم نعم بو سوزم محقق و مصدق در كه سنك ايله نسبتم صحيح اولور سه بن رازيم كه بنم مدت عمرم منقضي اولا حيات وننمزن و يا صبابت اچون حالبوكه بكا وصلت اولميه نفان بكا سنك محبتكه منسوب اولدوغم كفايت ايدر نه سعادتدر كه سنك كبي يارك عشقيله مذكور و مشهور اولم پس بكا بو فخر و بو منقبت دولت بر شرف

قوم بكا لهم زهو لسيدهم | والعبد بزهي على مقدار مولاه

وقال سلطان العارفين

وان لم اقر حقا اليك نسبتي | لعزتها حسبي افتخارا تهمتي

اللغات واضح الاعراب حقا حالدر مبين نسبته مفعولدركه اولن ورود اليك متعلقدر نسبته مضاف مقدر واليه حبك و يجوز ان يتعلق بالام براي تعليليه ضميري نسبته راجعدر حسبي مبتدا افتخارا تمييزيت اوزره منصوبدر تهمتي ده يا متعلقدر خبر محذوف كه اول فوزلي و يا و مولي يا بو مناسب شبيدور پس تقدير بيت وان لم افز بنسبتي اليك حال كون تلك النسبة حقا اي حقيقة لعزة تلك النسبة حسبي الافتخار فوزي تهمة و بو جملة اسميه كه حسبي ان اخره دك جواب شرطدر معناي بيت اي محبوب حقيقي اگر بن فايز و حايز اولمازسم بر نسبتله سنك محبتكه اول نسبت محقق اولدوغي حالده كه اول نسبتك كمال عزت و شرفي اولدوغي ايچون پس بكا كفايت ايدر من جهة الافتخار رواصلا و لم تهمت جهة بيت

وابن است كه گويند در ميانه خلق | كه ان فلان بدل و جان كشته شدست

وقال سلطان العارفين

ودون اتهامي ان قضيت اسى فما | اسات بنفس بالشهادة سرت

اللغات دون برشنيك قبي و قربي اتهام تهمت انمك يعني بركمسه يي بر نسبت ايله سن كه انده اول شي اولميه اسي حزن اساءت كلمك سرت سوردن مشتقدر الاعراب دون اتهامي ابتداييه اوزره محلا مرفوع ما بعدي خبر بيدر ان قضيت ده ان حرف شرط قضيت فعل شرطا اسا تمييزيت اوزره و يا مفعول له اولمق اوزره منصوبدر فما اساءت جوابيدر ما نفي اساءتك تاسي تاسي فاعليه و لمقدم جار بر دره نفس متكلم تاسي اولغه جار و را تانيث طلبه او لمسي و في در مرتك فاعل ضميري نفسه راجع در المعنى سنك عشقك محبتكه متهم اولم تستده اگر بن اولورسم من جهة الحزن واللم لمعدم الوصول

الى كمال المحبة پس سن اسا يت ايتمزسن شول نفسكه شرف شهادتله مسرور اوله
واحاديث نبويه ايله ثابتدر كه من قتل دون ماله فهو شهيد پس على الخصوص
والمرز رغايب دينيويه ايكن قتسنه مقتول اولن لا محالة شرف شهادته واهل
اوليجق سنك محبت عزيزوك و مودت لذيذه ك خود اشرف مطالب والطف
مآرب در پس بطريق الاولى مرتبه شهادته وصول محرز در نتكم احاديث عربيه
نذر كه بيوردلر شعر من عشق وعف وكتم ومات فقد مات شهيدا يا خود
حديث قدسيده بيوردكه من احبنى قتلته ومن قتلته فعلىّ ديته ومن على ديته
فانا ديته پس اى جان جانم واى روح روانم دن امر سلطانم بيت

زانمى ازه بگذشت ارزو طاقت ندارم بيش ازين ٭ ميسند اى جاناج
در انتظارم بيش ازين ٭ پس اگر سن بكا موت حكم ايدرسك ظلم
واساءت اتمش اولمزسك بلكه كمال انعام واحسان ايتمش اولورسن و شرف قلمش اولور

وقال سلطان العارفين

ولى منك كاف ان بهدر زمى فلم	اكد شهيدا عليم داعى منيتى

اللغات يهدر السلطان دم فلان دير لر اى اباحه واهدره يعنى بلا عوض وبلا
ديه قان دوككه دير لر شهيد اولدر عند مفارقة الروح من البدن يانى
حاضر اولنه دير لر المنية بالتشديد الموت الاعراب على مبتدا كاف خبرى
خبرى متعلقدر كاف فيه ان حرف شرط يهدر ثبت فعل شرط و دمى اعدده واو
حاليه اعد نفس متكلم مجهول على داعى حال سى مع خبره جواب ايدرشرطك المعنى
اى محبوب حقيقى اگر منم خونم مباح ايدوب ودينم ابطال وتباه قلوب بيك
اولدر دكد نصكره مقابله سنده اجر وعوض قلمزسك ومن بين العشاق
محبته منسوب اولوب عشق وهو اكمله متهم اولمزسم وبو نام نيك و محو د متعلق

اشتهار بولمزسم وحالبو كه زمره شهدادن وحق جدا اولمز سم سبب اهم
موته داعى وباعث اولنه علمك سندن بكا كفايت ايدر زيرا مقصود و شك
بلكه دريغيه غيرك لركرسه بنم سكا انتسابم بلسون ديگر كسه بلسون بيت

چون جان تو ى نشانى چون نگرست روان	با نور جان نبين نشين است روان
از جان بيوا اگر بنم ارك جان شيرينيا	با كمان چه استنم كمان راست روان

وقال سلطان العارفين

ولم تسو روحى فى وصالك بذلها	لدى لبنون بين صون وبذلة

اللغات تسو تسوى يسوى سويادن مشتقدر بمعنى لم تعادل يعنى برابر
ايدلكله دير لر ولم تسوا صلنده مفاعل ارن اولمغه جايزدر تساوو واوله لف
على غير قياس كثرت استعمالندن اوترى ساقط اولمشلدر لبون بلبيغ
وزودركه دير لر صون صان يصون مصدر نادر صون بر شيئي حفظ ونخيتى
انكه دير لر بو ارده صون مصون و محفوظ معناسنه در البذلة بكسر البا واكى
قفتان الاعراب روحى فاعلدر لم تسو نك بذلها مفعولدر وغير روحى
راجعدر لبون ده لام تعليل ايچوندر وسابر الاعراب واضح المعنى اى
سلطان بدا وياد شاه اسفل و علا هزار جان مقدس تراقدى من ام
كه بنم روحم سنك يولكده فنا ولمغه لايق اولم بنم روحم بنم تمنه سنك ملكه
بذا انكه برابر اولمز و يولكده خرج اولمغه ذكر كال بعدندن اوترى مصون و
عزيزا اولن شيئده حقير و ناچيز اولن شيئك كه اول عزيز و مصون
اولن سنك وصالكدر واول حقير و دون اولن بنم روحم دركا نتكى
دوكهته وفى سوده اولن روحم بو سودلر فاين مندا ولبدى بيت

سر كه نه در پاى عزيزان رود	بار گرانست كشيدن بدوش

وبو بیتده صون وصال حضرت محبوبدن استعاره اولور وبونده نافکه رو
چیقدن استعاره اولورکه وصال جانانی صون الحفوطا اولدن عزیز مشبه
تشبیه ایدوب کندو روحنی حقیر وکهنه اسکی تفنانه تشبیه ایلدی

وقال سلطان الواصلین

وانی الی التهدید بالموت راکن ... ومن هوله ارکان غیری تهدمت

اللغات التهدید التخویف بالوعید وبورده وعید معناسنه در راکن اسم
فاعلدر رکن یرکن رکونا دن میل ایلمك هول قورقو ارکان بورده اعضا
معناسنه مستعمل در تهدمت صیغه مجهولدر هدم وشکسته اولمق معناسنه
الاعراب ان نك اسمی یای متکلم راکن لفظا مرفوع خبریدر الی التهدید
راکن نه متعلقدر ومن هوله ده واو حالیه ارکان مبتدا تهدمت جمله فعلیه
اولهرق محلا مرفوع خبریدر مبتدانك من هوله تهدمت متعلقدر المعنی وتحقیقا
بن موته تخویف وتهدیده اولنمغه طالب ومایل حالده یم که اولمونك هولندن
بندن غیرینك اعضاسی منهدم ومنکسر اولمشدر لکن اول اینجه ده رتبه کم
بولمشدر الموت تحفة المؤمن وجسر یوصل الحبیب الی الحبیب بیت

هرکست که دوست دار سانند مرا دوست ... ان کیست که ادم که شادان نبود

وقال سلطان العارفین

ولم تعسف بالقتل نفسی لکها ... بها تسعدی ان انت اتلفت مهجتی

اللغات تعسف اعساف ایتمك اعساف عسف بعسف دن بر دون
ضرب یضرب ظلم ایتمك و بیغیر طریق عدل اخذ ایتمك الاسعاف قضای حاجت
ایتمك نته کم دیرلر اسعفت الرجل بحاجته ای قضیتها واسعفته ای اعنته علیه
ام والمهجة دم القلب وروح حیوانی معناسنه ده استعمال اولنور اما بو ده

اولمق ملابسه سبیله الاعراب بالقتل ده الف لام مضاف الیهدن
عوض در ای بقتلی دیمکدر لها ده لام مؤخر تسعدی متعلقدر بوده جمله تعلیل
عاید در وجزاء شرط محذوفدر تسعدی الکا دلالت ایلدوکی ایچون وتقدیر
البیت ان انت اتلفت مهجتی لم تعسف علی نفسی بقتلها بل تسعدی بالقتل
المعنی ای محبوب الطاف واعطاف اکرسن بنم روحمی افنا واتلاف ایلرسك
بن قتل ایلمکله ظلم واعتساف ایتمزسن بنم نفسم اوزره بلکه اول نفسمی
قتل سبیله حاجتنی قضا و مرادینی ادا ایدوب اکا احسان ایدرسن بیت

گر بشمشیر غمت کشته شوم باکی نیست ... کشتکان ره تو زنده جاوید بمانند

وقال سلطان العارفین

فان صح هذا الفال منك رفعتنی ... واعلیت مقداری واعلیت قیمتی

اللغات هذا الفال موته اشارتدر اعلیت اعلا ایلدك یعنی بلند ایلدك
اعلیت تحفیف وغلادندر اغلا ایلدك یعنی بهالو ایلدك الاعراب هذا
الفال صح نك فاعلیدر اغلیت رفعتنیه معطوفدر المعنی ای جان جهان
مقدمًا بنم لسانمدن جاری وبنم اوزره طاری اولمش ایدیکه اکر بنم روحمی
افنا واتلاف ایدرسك بکا ظلم واعتساف اتمز بلکه کال احسانك واسعاف ایلمش
اولورسن پس بن کندو همتمدن بو اتلاف وافنای سنك اقدام اکر بو فال
سندن بکا صحیح اولمق اولورسه بنی رفع قدر ایلمش اولورسن بیت

هرکرا تیغ محبت سر برید ... در فضای اوج او او نارسید

وقال سلطان العاشقین

وها انا مستدع قضاك وما به ... رضاك ولا اختار تاخیر مدتی

اللغات ها تنبیه ایچون قضا بمعنی الحکم الاعراب انا مبتدا مستدع

مضافک مفعولیدر مستدعینک ما موصولیه یه ده بالجمنی فی ضمیرلرینه راجع ولا
اختیار نفس متکلم تاخیر مفعولیدر موتی مضاف محذوف ای موتة عمری تقدیرنده
در المعنی استمنی ای محبوب حقیقی طالب و مستدعی اولدیغک هلاکمی بن موته
ورضی اولمش مستدعی وطالبم که اندن رضاک واردر بن موتت عمریمک
تاخیرن اختیار اتمم بلکه سنک رضاک هرنه ایسه بنم اختیارم اولدر بیت

وار ایسه هرکسک نوار دیلی | مقصودم ازل وعقبی رضای سنک

وقال سلطان العارفین

ووعدک لی وعیدٌ وانجازهُ منی | ووِلی بغیر البعد ان یرم تثبت

للغايات وعده بیراه وشره ایله استعمال اولنور اما خیرده استعمالی اکثردر ووعید
شرده استعمال اولنور خیرده استعمال اولنمز انجاز وعده به وفا اتمکه دیرلر
منی جمع منیه در ارزو یه دیرلر اولی دوست وقریب معناسنه در یرم فعل
مضارع مجهولدر بیری دن الاعراب وعدک مبتدا وعد خبر بیدر
وانجازه مبتدا ضمیر وعده راجع منی تقدیره ارفع خبر بیدر مضافدر ولیه نحو
ده بابنیته متعلقدر ان یرم ده ان حرف شرط یرم فعل شرط تثبت جزاء
شرطیتبت تک فاعل مستتر اولکن ضمیر درکه ولیه راجعدر المعنی ای سلطان
حقیقت سنک قتل وافنا واهلاک ایلمنی تخویف وتحذیر ایلمک اگر بالنسبه
الی سایر الخلق شردر وموجب منه ومخوف عنه بر وعید درلکن بکا وعد وبشارت
ومژده سعادتدر واول عدیه وفا اتمک شومحب صادق وولی عاشقک
ارزو ومرامیدرکه اگر اکا سهام بلا وتیر قضا رمی اولنسه بعدن غیرینه ثابت
قدم اولور لکن بعد وهجرانه ثابت وصابر اولامز وبو معناده جایزدرکه
وعیدک بکا وعد دروا ول عدیه وفا اتمک شو دلینک ارزوسیدرکه بعدن

غیرینه ثابت قدم اولور اگر او اتلورسه یا خلقک نظرندن اخفی اولمق با
جای بلندن اتلوب پاره پاره اولمق اولمق لکن الاول اولی شتم
کندو تصنیع عجیبه ده بوکا مناسب بورر لرکه بیت

صبرت علی اهواله صبر شاکر | وما انا فی شیٔ سوی البعد جازع

اتا بورده سؤال اوا رد اولور که حضرت ناظم بوقدما بورد یلر ایدکه بیت

ولو ابعدت بالصد والهجر والقلی | وقطع الرجا عن خلتی ما تخلت

وکذا الکم فی امری ما شئت فاصنعی وکذا قالی فی محل اخر ارید وصالہ
ویرید هجری فاترک ما ارید لما یرید پس بورده محبوبدن غیرینه صابر
وثابت اولور الا بعدینه صابر وثابت اولمز دیمک مقام رضایه ده اولین
ایساکه مفهوم منه مخالف اولور جواب بودرکه بعدالکل نوع او وزره در
بری محبوب عاشقی بعید ایلمک ورضاسی ایچون بعد دن اولمقدر وبری
وجهی عاشق کندو هواسنه ونفسنه اویمغله محبوبدن بعید اولمقدر بو
راده بغیر البعد دیدیکی کندو نفسندن اولن بعددر والا محبوب طرفندن اولن بعده
عارف باالله اولنلر بینه صابر وراضی اولورلر بعدی که حق واراده ایله در اول معلولون

وقال سلطان العارفین

تعذیرت شه ارجوا بانی فاسمع | به روح میت بالحیات استمدت

للقفات الاسعاد والاعانه یعنی معاونت وسعادت لقب درکه الاعراب
فاشرط محذوف وفک جوابی و یا خود برای تعلیل اولمرت افعال ماضیدن
اسمی یشتد مستتر ما مجری ارجوا ماء ای موصول ویاما ای موصوف محلی
فعل مضارع مجهول اصلا اسی و یا معنیده رمانک اسعد ینک فاعل مستتره
اولن ضمیر درکه حضرت محبوبیه راجعدر به ده ضمیر مایه راجعدر استمدت نک

تا علی تحنّنده اولن خبر بودر که فیته راجع در للحیوة لام استغراقه متعلقدر
المعنی فاذا کان کذلک تحققا بن راجی اولدم شول موتی که اندن خوف
اولنور و لقاسندن حذر قلنوردی یعنی راجی و طالب اولدم بیله
معاونت ایله و سعادتلنمدر اول موته شول موتک روحنه که اول حیاتیه
مستعد اولمشدر کما قیل عاشق زنده اولوب حیاتدن مراد
وممات اولمش اولوردر فی الحقیقه سالکه بو حیات جسمانیدن موتوا قبل
ان تموتوا فحواسنجه اولمینجه حیات ابدیه و صفات سرمدیه ایله متصف اولمز
زیرا لا حیات الا فی الموت دینلمشدر انکیچون عشاق الهی اوینالمجوده طالبلردر بیت

اولم خم شکست و سرکه بریخت	بانک کردم که هی زیانم کرد
صد خم شهد صافی بازی ان	در خورم داد و شادمانم کرد

حقا بودرکه بو بلا تحنّنده اولن حیات و صفاتنک مقابلنده اولان
حیوانی ولذا یده بر جسمانی فانی اولنسه انک هر ذره‌سی ذوقنه معادل و صکاوالمه بیت

بامید انک روزی حیات من ای	جه خوش است هیچ جستم هم عمر تا تو الی

و بو موت و فنادن مراد موت ارادی درکه مقابلنده حیات طلبه
وصال ذات احدیت حاصل اولور والا اگر بو فنا حاصل اولمیوب موت
طبیعیله بر سالک قبل موت الارادی اولورسه دنیادن آخرته ناقص و اعمی
کیتمش اولور کما قال الله تعالی ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا بیت

هرکه امروز عیان نارخ دلدار ندید	الطفل رانیست که او منتظر فردا شد

و قال سلطان العارفین

دل من جز بهانا فرقت هم لا سالکا	سبیل الا الی قبل الواعی سر یحی

اللغات نافرقت منا بسفره دفوز منافسه یه شینه علی سبیل المبالغه

انکه دیرلر ویا خود یعنی الی دینه اولمه شول حیثیدن که مجاوزنه دوه آرار
نفس ار دور متکلمدن کوش سامعه الا ان یعنی الذی ابوا ابا یابی دن
فعل ماضیدر جمع مذکر بودر شریعت و شریعت طریقه دیرلر الاعراب
بی ده بابای تغذیه متعلقدر فعل مجرد و فا ای ضربت نفسیه که بابی والی
دیکدر من موصوله دربادن و با سببیه ذات محبوبه راجعدر سالکک
حالیت اوزره منصوبدر سبیل مفعولیدر لکنه غیر منصوبدر
اوزره ای من غیر شرعی المعنی وبن ... رجوع و نفسی شول محبوبه که انک
حدود و حدائی سبیلینه رغبت قدم طریق تحنّنده اولن فنایه سالک
اولدوغم حالده شول کسه ترک بولنه که بندن اول الله ابا و امتناع
ایتشلردی بن طریقدن غیریدن یعنی الله اول عاشقان و صادقان
ایدیلرکه هر طریقدن امتناع ایدرو بن طریقه سلوکی اختیار ...
روح حیوانی قلوب و افنای ذات جسمانی و ازاله حظوظ نفسانی و روحانی ایتمکدر مثنوی

جیست معراج فلک این نیستی	عاشقانرا مذهب و دین نیستی
بارکاه صنع حق در نیستیست	غره‌ هستی چه داند نیست چیست
خویش برانی کشتنه خویش نیستی	سوی هستی آورد کرنیستی

و قال سلطان العارفین

بکل قبیل کم قبیل فقیضی بهاجة	اشاّم تغر ... لنا الیها بسطرة

اللغات قبیل جمع قبیله قبیله شول جماعت مجتمعه دیرکه بحسب الحیا ووده
اللغویه بعضی بعضنی قبول ایله قبیل مقبوله دیر انقضی ای قضات
ای مو تا لم تعز ای لم ... الاعراب بکل ده با فی بهاره ضمیر
راجعدر الی بهاره ضمیر محبوبه ... راجعدر المعنی

بر قبیله ده نیجه قتیل انکه مجتبی سبیله فوت اولدی من جهة الحزن والالم
فایز وحایز اوله مدی اول محبوبه برکون برکره نظر ایتمکله مثنوی

عشق را صد ناز واستکبار هست / عشق با صد ناز می آید بدست
کی رسد این خایفان ور کار عشق / کاسمانرا فرش سازد درد عشق

وقال سلطان العارفين

وكم في الورى مثلي اماتت صبابة / ولو نظرت عطفا اليه لاحيت

اللغات الورى على وجه الارض اولان انام هو ذو العطف رحمت و مهربانلق
بابی لاحيت احيا دندر الاعراب كم خبريه در اماتت ونظرت واحيت
فاعل حضرت محبوبه در المعنى نيجه كمسه لرى اول محبوب حقيقى اولدردی
من حيث المحبة والشوق اولاجل المحبة والشوق واكر انلره من حيث المرحمة
والعطوفة برکره نظر ایلسه انلری جمله احیا ایدوب کال مقصوده ایصال ایلیه

وقال سلطان العاشقين

اذا ما احلت في هواها دمي ففي / ذرى العز والعليا قدري احلت

اللغات اولکی احلت حلالدن مشتقدر وایکنجی احلت حلولدندر ذرا
ذروه جمعیدر ذروه هر شینك اعلاسنه وبلندنه درلر مکانی ومکان
نسنه استعمال مجازا اولور الاعراب اذا ما ده ما زایده در ایکی
احلتك بله فاعلی ضمیر ایدر که حضرت محبوبه راجعدر المعنى چونکه حضرت
محبوبه شریعت هواسنده بنم قانمی حلال قیله پس بنم قدر ومنزلتمی
اعلای مراتب عزت وعلایه انزال ایدوب بنم ذات وصفاتمی بو افنا و
اهلاك سبیله اعلا قدر کا القطرة اذا استهلکت في البحر صار جمیع صفات البحر صفات ابدیت

عاشقان جام فرح آنگه کشند / که بدست خویش خوبانشان کشند

تو مکن تهدید از کشتن که من / تشنه زارم بخون خویشتن
عشق از اول چرا خونی بود / تا گریزد آنکه بیرونی بود

وقال سلطان العارفين

لعمري وان اتلفت عمري بحبها / ربحت وان ابلت حشاي اتلت

اللغات عمر له عمر ایکیسی بر معنایه در لکن قسمه مخصوص اولمشدر ای
بحق حیاتی دیمکدر ابلت ابلی الثوب دیمک الثوب دیرلر الحزن فنا ان
اسکسه ابلی المرض دیرلر الحزن رضندن بری اولسه الاعراب
لعمری ده لام تاکید ابتدا ایچوندر وخبر محذوفدر ای بحیاتی قسمی ایمکدر
ومقسم علیه ربحت در ودخی جواب شرط موقعنده واقع اولمشدر
و بو تقدیرجه جواب قسم محذوف اولمغه احتیاج قلمز بحبها ده ضمیر
بارز وابلت واتلت اولان ضمیر مستتر حضرت محبوبه راجعدر المعنى
بقا وحیاتم حقیچون اکر بن عمرمی اتلاف افنا ایلسم انک محبتنده فایده
وسود ایلرم واکر او حضرت بنم وجودمی افنا وفرسوده قیلسه علل حدوث
وامکان ومرض غرض تن وجاندن ابرا وشفا ایلر واخلاق بشریم
اوصاف احدیته تبدیل ایلر مثنوی

شاد باش ای عشق خوش سودای ما / ای دوای جمله علتهای ما
ای طبیب نخوت وناموس ما / ای تو افلاطون وجالینوس ما
عاشقانرا شادمانی وغم اوست / دست مزد واجرت وخدمت هم اوست

وقال سلطان العاشقين

فلله بها في الحب حتفي وقتلتي / واولى مثال عندهم موت حي

اللغات الضرّ بالضم ضد النفع الاعراب بها ده با سببیه در بم حضرت محبوبه

راجع در وجدت فعل در افعال قلوبدن مفعولینه تعدیه ایلر مفعول اولی
یای متکلم وادنی ده واو عاطفه و بو جمله محلا منصوب معطوفدر وجدت
نك مفعول اولنه که یای متکلم در مفعول ثانی نون هیچ در پس بو ابیات سلوکه در
حکایه بیوروب اهل سلوکه دخی اشارت بیوررلر بو احوال الا متصف اولنا
ر دیرلرکه بن اول حضرتك تجلیسی سببیله ذلیل و علیل اولدم قبیله اهل
شریعت و جماعت ارباب طریقت ما بیننده حتی شول مرتبه یه دککه
بن نفسی بولدم و انلر قتنده اولدن ادنا صفت و مرتبه یی بیمکله قتنده بولدم
کمال تواضعلری مشعردرکه هرکسی کندودن اعلا و کندولرین کلادن ادنی کوررلر بیت

من کیم انور جهان بی حاصلی	بی خبر از یار و از خود غافلی
جسنم پاکستم در هر دو کون	مفلسی سر کشته لا یعقلی
از کروه بندکان درکهش	نه مبارك بودم و نه مقبلی

و قال سلطان العارفین

و اخلی و هینا خضوع لهم ... یرون هوانا بی محلا لخدمة

اللغات اخلی خمول یعنی خمول سقوط نباهت و اعتباردن بی نام و بی عار
او لمقدر الوهن الضعف للخضوع التواضع الهوان خوار لق الاعراب
خضوعی مفعول له عاملی اخلینك وهینا یا مفعول له در و یا تمییزدر و یرون نك
فاعلی ضمیردر که عاید در اهل حیه هوانا یا مفعول له در و یا تمییزدر بی ده کی با
هوانا یه متعلقدر المعنی بنی خضوع و خشوعم اهل حیه یعنی اهل شریعت
و ارباب طریقته من حیث الضعف ایله خمول و بی نام قلدی بلکه بنی انلر
کورمزلر کمال هوان و حقارتمدن ادنی بر خدمته لایق و محل کورمز
قسندن قلدی بلکه جناب حق خدمتنه لایق کوررلر زیرا بن بونلرك قتنده کمال

مرتبه مخذول و مطرود و مسلوب در ردم و بو بیتده اهل سلوکی زبده قوللری
قبولدن رغبت و تحریض بیوروب اعتبار و اشتهار خلقدن تحرز و تبرا ایدر ایدی

اشتهار خلق بند محکمست	در ره او از بند آهن کی کمست
هر که دارد حسن خود را در مزاد	صد قضای بد سوی او رو نهاد

و قال سلطان الواصلین

و من درجات العز امسیت مخلدا ... الی درکات الذل من بعد نحوتی

اللغات مخلدا اسم فاعلدر یعنی مایلا درجه شول منزله دیرلر اسفلدن
اعلایه ترقی سی اوله و درکه اکا دیرلر که اعلادن اسفله تنزلی اوله نخوة
تکبرلك و نخوت معناسنه المعنی و اهل سلوك و بدایت سیر الی الله ده اول
قلبیه و قالبیه و علوم ظاهره و باطنه و اخلاق حمیده و افعال مرضیه ایله متصف
اولوب بونلری اسباب حصول مقصود و وسایل وصول شهود حقیقی ظن
ایدوب نفسمه عزت عظیمه و نخوت جسیمه حاصل اولمشیدی بلکه عزیز اوزره کندومی
عزیز و شریف عد ایلردم و قالم برخوا ای ان الملوک اذا دخلوا قریة افسدوها
و جعلوا اعزة اهلها اذلة سلطان محبت ملک قلبیه داخل و اقلیم وجودمه
واصل اولوب قریه وجودم خراب و علوم عزیزه و معارف لذیذه و افتخار
ذلیله واربه مستویه علی التراب بالکلیه هلاك و یباب قلوب سبحانی
من لا یوصل الیه الا به ترتبی و حکمتی بکا اعلام و قبل من قبل العلة و رد من
رد لا العلة حالتی بکا افهام قلدقده جمیع اسباب بندن منقطع و
وسائل و وسایط مرتفع اولوب لاجرم درجات عقلیه و خلقیه و حالیه
دن بنده که عزت و نخوته مفضی و نفرة و نفور حاصل اولوب نازل اولدم و من
بعد العز و الشرف بسکال العجز و ذلة و فقر و مسکنت درکه سنه قرار ایلدم بیت

[illegible]

هر کا ندر عشق یا بد زندکی | کفر باشد پیش او جز بندکی
تا توانی بنده شو سلطان مباش | زخم کش چون کوی شو چوکان مباش
غنچه باشی کودکانت بر کنند | ور نه باشی در غلط‌انت بر چینند

وقال سلطان العاشقين

فلا حبّ لی يغشی ولا جاه يرتجی | ولا جار لی يحمی لفقد حميتی

اللغات يغشی غشیاندن مشتقدر کلکه دیرلر یرتجی ارتجادندر رجادن آلنمشدر یحمی حمایه‌دن مشتقدر کلکه دیرلر یرتجی یعنی یحفظ حمیت عار و غیرت **الاعراب** فا شرطیه‌در جوابدر یغشی و یرتجی و یحمی علی بنا المجهولدر **المعنا** و قتاکم بن احوال کثیر و حمول ده بو منوال او زره اولدیسه بنم کمالات و فضایل دینیه ودن نه بایم وار که اکابر کسه کلو و آشنا وایلیه و نه بنم بر منصب و جاه وار که ذنبونی وانجودی رجا اولنه و نه بنم بر حسابم وار که بنم ایجون حفظ و حراست اولنه انکچون که بنم حمیت و عار و غیرتم باللکلیه مفقود اولدی بسوسه بوکی فنا بوکره

وقال سلطان العاشقين

كأن لم أكن فيهم خطيرًا ولم أزل | لديهم حقيرًا فی رخائی وشدتی

اللغات خطیر عظیم القدر حقیر انک ضدی رخا فراخ واسالک شده انک ضدی **الاعراب** کان مخففه شرط ایچون تخفیف اولندی خطیرا لم اکن خبری و حقیرا لم ازل خبریدر **المعنی** کانی بن اصحاب شریعت و ارباب طریقتک مابیننده عظیم القدر اولمادم و بو ترک قسنده فقیر و حقیر اولمدن زائل اولمدم اکر فی حال الارخاء والنعماء و کر فی حال الشده والبلاء مشهور

هر که بالا تر رود احمق تر است | استخوان او بتر خواهد شکست
صبر کن با فقر و بگذار این ملال | زانکه در فقر است عز ذو الجلال

وقال سلطان العاشقين

فلو قيل من تهوی وصرّحت باسمها | لقيل كنی أو مسّه طيف جنة

اللغات کنی فعل ماضیدر کنایه‌دن مشتق کنایت لغتده کلامی اوزره سویلکه دیرلر و اصطلاحده کنایه اولدر که بر کلامک معناسی ما وضع له مراد اولنه بلکه اول کلامک لفظندن مستفاد اولن معنادن غیری بالالتزام دلالت ایدرسه مراد اولنه و له مثلا طویل النجاد دیکلا بر کسه‌نک طویل القامه اولمسن کنایه ایدرسن و کثیر الرماد دیکلا ضعیف کثیردن کنایه ایدرسن طیف خیال و وسوسه جن و جنه بر معنایه در و مجنونلک معناسنده استعمال اولنور **الاعراب** لقیل لک جوابیدر طیف مسه‌نک فاعلیدر جنه **المعنی** و قتاکم بن بو ترک مابیننده ولیلا حقیر اولمپنا و فقرا ظاهر اولدیسه فرضا اکر بکا دیسه‌لر دیکه سن کیمی سورسن و بن دخی اول حضرتک اسمی تصریح ایلسم ایدی لابد علی سبیل التهکم والاستهزاء بو اردکی یه ایدر یعنی انی ذکر ایدر و شانینه لایق دکیلدر و یه مناسب محبوب مراد ایدنور و الا بو نکله جناب حضرت مابیننده نه قدار درویا خود دردمندنه خیال جن و وسوسه شیطان مس ایلمش انکچون بیهوده و هذیان سویلر دیه‌لر و کلامنه رغبت و التفات ایتمیه‌لر بیت

درخود بچه ارزد که غم یار بورزد | در حضرت سلطان چه بود دار کدا
در بوب مالتراب و رب الارباب فولنک مفهومندن کذا ایمیه

وقال سلطان العارفين

ولو عزّ فيها الذلّ ما لذّ لی الهوی | ولم تك لولا الذلّ فی العزّ لذّتی

اللغات عز بمعنی فقد و فقدن انکچون بر شیئک نایاب اولمسه عز عزیز الوجود دیرلر

مناسبت

ولم تك لولا الذل فی الحبابات

واحد ده کی عزت بمعنی الشرف والقدر در **الاعراب** الذل عزتک
فاعلیدر ما الذلة فاعلیدر ما لذتک فاعل الهوی در و بو جمله کی جواب
و عزتی انک السید در لولا الحب خبریدر **المعنی** اگر حضرت محبوبک
محبتندن فقر و ذلت نادر و مفقود اولسیدی بکا هو الوزیدن الحبیدی
و اگر محبت ذلتی ظاهر اولمسیدی بنم عزتم اولمزدی **بیت**

من کسی در ناکسی در یافتم	پس کسی در ناکسی در یافتم

زیرا شرط محبت اولدر که عزت و شرفکدن هر نه که ظاهرا و باطنا وجود
کده وار ایسه راه محبوبده بذل ایدوب انک مشقت و بلاسن اختیار
ایلیه سن حتی انک نظر و مرحمت و شفقتیله معزز و مشرف اولنجه یسن فی
الحقیقه عزت ابدیه نظر و وصلت حضرت محبوبدر حاصل اولمز الا
عزت نفسانیه کی ترک و انک عوض الذل اختیار ایتمکله **بیت**

کسی بکردن مقصود دست حلقه کند	که پیش تیغ مشقت بسر تواند بود

وقال سلطان العارفین

فحالی بها حال بعقل مدله	وصحتی مجهود و عزی مذلة

اللغات حالی ای صفتی و ثانیا حالی اسم فاعلدر حلی دن مشتقدر آراسته
و بزنمک معناسنه مدله اسم مفعولدر تدلیه دن متحیر و مدهوش معناسنه
دله الحب دیرلر ای حیره و ادهشه جهد بالفتح والضم قوت و طاقت و مشقت
و مجهود اول کسنه دیرلر که طاقتی قوتی غایته یتشمش اوله یعنی رنجیده
الاعراب فا جوابیدر شرط محذوفک حالی مبتدا بها ده باسببیه
راجع در یا حضرت محبوبه حال تقدیرا مرفوع خبریدر مبتدانک و صحتی مجهود و
معطوفدر بعقل اوزره و عزی مذلة معطوفدر صحتی اوزره **المعنی** فتال

سلطان محبت اقلیم وجودمی خراب و عقل و فکرمی مختل و متلاشی قلدی
پس بنم صفت و شانم الآن اول محبوبک محبتی سببیله مختل در و یا زیور
عقل مدهوشله و قوت و طاقتی زایل اولمش صحتله و عزت مذلتکه یعنی بر
حالکه احوالی بو منوال اوزره اوصاف متضاده ایله مزین و محلی اوله محل
تعجب اولمدن خالی کلدر زیرا عقل دیوانه لکک و صحت بیمارلقک و عزت
ذلتک ضدیدر پس سالک بر مرتبه یه وارر که عقلی دیوانه لکدن و صحتی بیمارلقدن
و عزتی مذلتدن اولوب بو حالتلر علی السوا اولورسنه کم حضرت مولانا دخی بو جنون حقنده دیمشدر

ما جنون واحد لی فی الشجون	بل جنون فی جنون فی جنون
ما استهبت العقل مذ جننتنی	ما حسدت الحسن مذ زینتنی
یا مجیر العقل فتان الحجی	ما سواک للعقول مرتجی
باز دیگر آمدم دیوانه وار	رو روای جان زود زنجیری بیار
غیر آن زنجیر زلف دلبرم	گر دو صد زنجیر آری بردرم

وقال سلطان العارفین

اسرت تمنی حبها النفس حیث لا	رقیب حجی سرا لسری وخبیئتی

اللغات اسرت ایکی وجه اوزره معنای تضاده قابلدر اولا اخفا و ثانیا
اظهار نته کم قرآن عظیمده دخی واقعدر و اسروا النجوی یعنی رازلرین اخفا
ایلدیلر و اظهار معناسنه اولن و اسروا الندامة لما رأوا العذاب
یعنی اظهار ندامت ایلدیلر ما حصل من ایله تعدیه اولنورسه بمعنی الاخفا
اولا ملا تعدیه اولنورسه بمعنی الاظهار اولور مثلا اسر زید من عمرو نجواه
دینلسه زید عمرودن رازنی اخفا ایلدی دیمک اولور و اگر اسر زید
نجواه لعمرو دینلسه زید رازنی عمروه اظهار ایلدی دیمک اولور حتی که

دیرلر سرّ ام مکتومه دیرلر اصطلاحده قلبده در وصه سر دیرلر نظردن مکتوم
ومستور اولدوغیچون **الاعراب** اثرت مفعولینه تعدیه ایلر محذوفدر
اول تجنّی درکه مضافدر جنبه وتمنّانک جنبه اضافتی بیانیه در ومفعول
ثانیسی سرّی درز وفاعل النفس در الف لام مضاف الیه دن عوضدر
سرّا یا حالیه اوزره منصوبدر یاهیئت فاعل مبیّن درکه نفس ازجا خود
مفعول اولدن حال اولاو خفتنک فاعل تجنّح اولن ضمیر درکه نفسه راجعدر
المعنی بم نفسم اظهار واشکار ایلدی اول حضرتک محبتی تمنّاسنی روحمه
اخبار دن انی ساتر وساتر اولدوغی حالده شول مرتبه ده که عقل رقیبی
انه بو غیبدی ودخی نفسم او تمنّایی تخصیص قلدی روحمه وقلبمه زیرا قلب
خزینه الهیدر وعقل رقیب تعبیری سالکه عقل الولوب مانع وصال اولدوغی
اجلدندر زیرا نهایة ادراک العقول عقال واکثر سعی العالمین ضلال اولدی
که عقل دور اندیش عاشق صادقده مستقر اولدقجه مرتبه تنزیهدن جانب
اولمیوب ماللتراب ورب الارباب مفهومندن زایل اولمز مقصود
ایسه تنزیه وتشبیهی جمع ایلمکدر تا سرّ وصلت منفهم اولا پس عقلک تنزیهه
مایل اولدوغی ایچون وصلته رقیب کسیدر ایچون رقیب تعبیر ایلدی **بیت**

از مودم عقل دور اندیش را		بعد ازان دیوانه سازم خویش را

وقال سلطان العارفین

فاشفقت من سیر الحدیث بساحلی		**فتعرب عن سرّی عبارة عبرتی**

اللغات اشفاق رحمت معناسنه وخوف معناسنه ده قولنور بینهما دوری
اگر من ایله تعدیه اولنورسه یعنی الخوف اولور واگر علی ایله تعدیه اولنورسه
یعنی العنایة والرحمة اولور تعرب اعراب ایدر اعراب اظهار وبیان
ایلکه دیرلر عبارة التجاوز العبرة الدمع **الاعراب** فاشفقت ده فا
عطف ایچوندر ویا شرط محذوفک جوابیدر بساحلی ده با بمعنی فیدر
فتعرب ده فا سببیه در ویا شرط محذوفه جواب اولا عبارة لفظا
مرفوع فاعلیدر تعرب نک **المعنی** وقتاکم بم نفسم اول حضرتک محبتی ارز وسنی
قلبه اظهار ایلدیسه بس بن خوف ایلدم که اول حدیث سرایت ایلیه سایر
اجزا واعضامه پس عندالاعتبار مستور اولن سرّمدن اول
حدیثی عبرة وسرشکم عبوری اعراب واظهار ایلدی **بیت**

فکیف تخنکر حبّا بعد ما شهدت		به علیک عدول الدمع والسقم

زیرا سرشکم دیده عماز حال عاشقان محنت زده در وقاما اسرار افشا قالم گوه اولدی

منقلب رازدرو دوم وبوم اخبارم		نیره بن دیده گریان بی بالان گو

وقال سلطان الواصلین

یغالط بعضی عنه بعضی صیانة		**ومینی فی اخفائه صدق لهجتی**

اللغات یغالط غلطه برمق المین الکذب لهجة فصاحت اللسان
الاعراب عنه ده ضمیر اولکی بعضیه عایددر ویا بیت اولکی اولن
سرّه عایددر صیانة تمییز نسبت اوزره ویا مفعول له اولمق اوزره منصوبدر
ومینی ده واو حالیه در مینی مبتدا صدق لهجتی خبریدر **المعنی** بن وجودمک
دن بعضی غلطه براغور قوامدن بعضی آخرینی لاجل صیانة سرّ الحضرة
وحال بوکه اول سرّی اخفا ایتمکده بم کذبم صدق لساندر زیرا السامع
را بهالانک مدح وذکرندن خالی دگل ونفسم ایسه اول سرّی اخفا
ایلدم تجاهل ایلدی پس لسانم انک اخفاسنک کذبینه شاهد
صادقدر وبو سرّ تمنی حب جمیع اجزامده کالنار علی علم واضح وبیان اولنمشدر

غلط خام بین که قصه فاش … از رقیبان نهفتیم همه دوست

وقال سلطان العارفین

ولما ابت اظهاره بجوارحی … بدیهاً تقری فتنته عن رویتی

اللغات أبت ابا ایدر یعنی الامتناع جوارح قوای باطنه در ابدیهة بر فکر اولمقسزین یعنی ترکیب مقدمة ولا تصور حاصل اولا بدیهة تحدیرا اذا فجاء وفتنته معنا نصوندن نفس متکلم در رویت بکسر الراء فکر معنا سنه دیرلر الاعراب بدیهة فاعلیدر ابتک اظهاره مفعولیدر ابتک ویا نزع خافض اوزره منصوبدر فتنته جوابیدر لمانک المعنا وقتا که بو مقام بیرنجی قوای باطنه اظهاردن ابا و امتناع ایلدیسه بنم اول سرری محفوظا و مصون قلدم فکرمدن و عقلمدن دیمک اولور

وقال سلطان العاشقین

وبالغت فی کتمانه فنسیته … وانسیت کتمی بالبعاد اشرت

اللغات کتمان کزلمک نسیان اونتمق اشرت اسرار دنمور اسرار اعلانی واظهاره دیرلر الاعراب کتمانه ده ضمیر بیت سابقده اولن سرری راجعدر نسیته ده کی ضمیر ده اکا راجعدر وانسیت من باب الافعال نفس متکلم علی بناء المجهول قایم مقام فاعلیدر و مفعولی کتمی درماسی مجهولدر دهلوسی اسردر والیه ده ضمیر بیت سابقده اولن سرریه عایدر اسرتک فاعلی تحتنده اولن ضمیردر که نفسنه عایددر مفعولی ضمیر محذوفدر مایه عایددر المعنی کتمان سر حبت ایلدرده اولقدر مبالغه ایلدم که حتی کزلدمکی او نتدم و بن او نتدرلدم کتم ایلدمکی شول نسنه یی که نفسم الی نزد یعنی بلیهٔ حبت محبوبه دن اظهار ایتمش ایدی یعنی خلاصهٔ کلام کیم

مجنند دمبالغه ایلدم تا بو حد که حتی کزلدمکی اونتدم واونتدرلدم

ابنا که خوانده ام اهمه از یاد من برفت … الا حدیث دوست که تکرار میکنم

وقال سلطان العاشقین

فان اجن فی غرس المنی ثمر العنا … فلله نفس فی منا ها تعنت

اللغات أجن نفس متکلم در جنی یجنی دن جنی الثمر فاجتناها ای قطفها وجمعها یعنی یمیش دوشرمکه دیرلر غرس اغج دیکمکه دیرلر منی ارزو عنا بلا تعنت تعنی یا بندن فعل ماضینک مفرد مؤنثیدر عینته تعنی دیرلر یعنی بلا و عنایه صبر ایلدی دیمک اولور الاعراب ان حرف شرطا أجن فعل شرطدر یا ساقط اولدی جزم ایله ثمر العنا مفعولیدر اجن نک فلله ده فا جزائیه شرطک لام و اوقسم معناسنه در مع تعجب التعجبیه بوکلمه دعاده واقع اولور جلیله ده استعمال اولنور نه کم لله دره لله ابوه کبی تعنتک فاعلی تحتنده اولن ضمیر در که نفسه عایددر المعنی پس اکر بن شجرهٔ منام دن ثمرهٔ بلا و عنا اجتنا قلار سم باکم بو قدر زیرا الله ایچون نه عجب نفس در شول نفس که ارزو و مطلبنده بلا و عنایه صبر ایلدی بیت

بقدر الکد تکتسب المعالی … ومن طلب العلی سهر اللیالی

ومن رام العلی من غیر کد … اضاع العمر فی طلب المحال

وقال سلطان العارفین

واحلی امانی الحب للنفس ما قضت … عنا ها به من اذکرتها و آنست

اللغات احلی حلودن افعل تفضیلدر امانی ارزولر قضت تحقیق معنا سنه فلان امرکذا دیرلر حکم ایلسه و فصل ایلسه و اخر نه انهالمقضا قضی زید منها وطرا ای فصلوا و انهاه الی اخره دیکلدر الاعراب

اما نیک
صح

احل مبتدا اقتضا ایدر امّا نیه للنفس صفتیدر ای اما نی الحاصلة للنفس من
الحب دیکلر ما تقتضیه ما موصوله در تقتضی صله سیدر به ده بالستیه
در ضمیر مایه راجعدر وماء موصول مع صلته محلا مرفوع خبریدر مبتدانک
من اذکرتها ده من موصوله در بمعنی التی صله سی اذکرت ایله انّثت در ضمیر
مؤنث اذکرت نفسه راجعدر و بو ایکی فعل ایکیشر مفعوله تعدیه ایدر اذکر
مفعول اوّلی ها در نفسه عائددر و مفعول ثانیسی محذوفدر که امانیدر و اذکرت
ایکی مفعولی ده محذوفدر و قرینه قائمدر حذفنه که بری نفسی بری امانیدر و اذکر
انثتنک فاعلی ضمیردر که راجعدر من موصوله و من موصول مع صلته محلا
مرفوع فاعلیدر تقتضینک معنا مفعولیدر و معنا ها ده ضمیر بونلرک نفسه راجعدر

المعنی واصل ایلن امانی که نفسه حاصل اولمشدر محبتدن شول شئ در که
فضل ایله وانا ایله عنا ویرن نفسی شول نفسی که نفسه اکدره امانی مطلبی نفسه
ان اطلبیا اعطیه اوتری و مشقت و بلایی اکا تسهیلدن اوتری که
انکا او تقدیره آرزوسی بلکه عشقی وامانیسنی شوب وجودن وقیدیدن
تخلیص ایچون خلاصهٔ کلام اولدر که شیرین ترین آرزوی محبت نفسی شول
بقا و وصولدر که فضل ایله واخونه ابرکوره حضرت محبوبه اول وصول
سبیل بلا وعنای نفسی شول مرتبه که من بعد اکا عنا و فنا قلیه بو تجلی
وصولدن اول اول حضرت بو آرزولری نفسه اذکار ایلیه عنا و فنایه و
بلای ودلایه تحملدن اوتری وبعد التجلی والوصول نفسه ذاتی و آرزوسی بالکلیه انسا
ایلیه زیرا الاخبر بعد العین وهنالک کالکیف واین درروی للحقیقه نفسه اعطای امانی اولور

وقال سلطان العارفین

اقامت لها منّی علیّ مراقباً	خواطر قلبی بالهوی ان الیت

ایچون
صح

اللغة خواطر جمع خاطره قلبه نزول و ورود ایدن افکار
ویرلر الّت الّام دندر الّام بمعنی النزول الاعراب اقامت فعلیه
ضمیر محبوبه راجعدر لها ده کی ضمیر دخی کذلک اکا راجعدر مراقباً اسم فاعل
مفعول ثانیسیدر اقامتک ویاخود حالیه اولور و یا لانصبی فعل کبی عمل
ایلدیکندن خواطر اکا مفعول الّتق اولور منصوبدر بالهوی ده با یا بمعنی
المصاحبة ویا بمعنی فی در والف لام مضاف الیه دن عوض اولاّی فی
هواها تقدیرنه ویا عهد اولاکه سابقده بین العاشق والمعشوق که اولان
هوا اولا و ان الّت ده ان حرف شرط اولا وجوابی مقدم اولنجه ع
اولا ویا جزاسی محذوف اولا مصرع اوّل قرینه سیله و یاخود بوده جایز
درکه ان ان مصدریه اولا الّت تأویل مصدرده اوله بمعنی الالام ویو
تقدیرجه بدل اشتمال اولور خواطردن والّتک فاعلی تحتنده اولن ضمیردر
خواطره راجعدر المعنی حضرت محبوبه اقامت ایتدی حتی صیانت ایچون
قوای نفسیدن بم نفسم اوزره مراقب و محافظ اولدوغی حالده خواطر
قلبمک نزولنی هوا سببیله بومعنا الّت مصدر اولدوغنه کوره اکر ان
شرطیه ایچون اولورسه دیمک اولور که اکر بنم خواطر قلبم انکه هواسیله نازل
ایلییدی اول حضرت محتبی ایچون بندن بنم اوزرمه مراقب و محافظ
اقامت ایدردی که تا بنم خاطره می کوزده که غیره رغبت ایدر یعنی
مراقبدن مراد عقل اولوزنته کم کندولربیت سابقده حیث لا رقیب مجی
بوردیلر و عقل نفس انسانی مهالک شیطانی و مسالک جسمانی و نفسانیه
وقوعدن مراقبدر و خلاف مقتضای عقلانی وامور سجانیدن محافظ اکا
محافظدر و مراقبدن مراد وهم اولمق جایزدر زیرا دوام حرکت واد

معانی جذبیه قلبیه‌دن اوتری نزول خواطر حق دافع در بو تقدیرجه بونک مراقبه‌سی اسرار حقی خزینه قلبیه‌دن خروجه مانع اولمغیدر و خواطری جمله ایراد بیوردقلری اولدر که عند المحققین خاطره دورت نوع اولور خاطره رحمانی و خاطره ملکی و خاطره شیطانی و خواطر ملبوسه خاطره رحمانی اولدر که مطلقا سالکی جذب ایلیه وحدت حقیقی جانبنه و سایر خواطری رفع ایلیه و جمیعا ذات و صفات حقدن ظهور ایدن خواطره و الهامات الهی و خاطره ربانی و وحی غیر متلو ده وحی اعتبار ایدرلر و خاطره ملکی اولدر که سالکی مراتب عالیه و احوال اخرویه و اعمال صالحه و افعال مرضیه و اخلاق حمیده‌یه جذب ایلیه نته کم حدیث شریف دلالت ایدر ان للشیطان لمة بابن آدم وللملك لمة فلمة الملك ایعاد بالخیر و تصدیق بالحق و اما لمة الشیطان فایعاد بالشر و تکذیب بالحق پس خواطر شیطانی خواطر ملکینک ضدیدر و اما خواطر ملبوسه شیطانک صورت حقده تلبیس ایدوب عبادات و طاعاته متعلق خواطر الفاسده‌در مراد ادلی دخی بونلردر نته کم حضرت مولانا

نفس حس گر گویدت کسب شریف		حیله و مکری بود آنرا ردیف

قال الجنید رحمه الله فی حدیث طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة ای معرفة الخواطر فریضة لان الخواطر اصل الفعل و بونک بعلم الفرق بین لمة الملك و لمة الشیطان فلا یصح الاعمال الا بتصحیحها فصار علمها فرضا حتی لیصح الاعمال من العبد و عند المشایخ بو خواطر ثلثه‌نک تمییزی اسانیدر اما خواطر ملبوسه ده حیران قلمشلردر زیرا ایکیسی کاری دکلدر که بو خاطره‌یی تمییز ایلیه و حقیقتن فهم ایلیه مثنوی

بهر این بعضی صحابه از رسول		ملتمس بودند مکر نفس غول

کو چه آمیزد ز اغراض نهان		در عبادتها و در اخلاص جان
موبمو ذره بذره مکر نفس		می‌شناسیدند چون گل از کرفس

وقال سلطان الواصلین

فإن طرقت سرا من الوهم خاطري		بلا حاضر أفرقت إجلال هيبة

اللغات طارق اصطلاحده سالک طریقه در اولوعی فاختص الذی یجیء اهله و قوم منه کلن کیمسه طرق فلان اهله دیرلر ای اتاه لیلا اهلها الخاطر بالجاء المهملة و الظاء المعجمة الی نع من النظر و هو المنع اطراق ارخاء العین نحو الارض یعنی باش اشغه ایدوب کوزی یره دیکمکدر اکر هیبتدن و یا حیادن اجلال اولور الاعراب فا عطف ایچون ان الکن اوزره معطوفدر ان حرف شرط طرقت فعل شرط اجلاله اوزره منصوبدر طرقت دن ای مخففا معناسنه طرقتنک فاعلی خبریدر مجهوبیه عایددر مفعولی خاطری در اطرقت جزای شرطدر اجلال مفعول له در اطرقتیه مضافدر هیبته المعنی اگر حضرت محبوبه‌نک بر کیجه بنم قلبمه الهامی نزول ایلسه و تجلی سبب طلوع ایلسه تحقیقا من الوهم و العقل بلا مانع من اینکه کمال عظمتدن و نهایت اجلال هیبتدن باشم اشغه کوزلرومی یره دیکمکدن اکه

وقال سلطان العاشقین

و یطرف طرفي إن هممت بنظرة		وإن بسطت كفي إلى البسط كفت

اللغات یطرف بمعنی یبرق الطرف العین همت بمعنی قصدت کف الی ایمعه دیرلر کف بوراده نفسک تعرض ایلمکدن کنایه در بسط مخالطه و مکالمه و استرسال نفسه دیرلر کفت بکف منع ایتمکدیر الاعراب یطرف فعل مضارع مجهول قایم مقام فاعلی طرفیدر و بو جمله مقدم جزاسیدر شرطنک کفی ان

بسطت تك مقولدر و جراسی کفت در و کفتنک فاعلی ضمیر یدر که کفه عائد در
للعنی بو بیت سؤال مقدره جواب اولور کان دیک اولور که نیچون مشاهده
جمال محبوبدن نظرک معروف ایدرسن جواب ویرر که اکر بن اول حضرتک
مشاهده سنه و جمالنه نظر ایتمک قصد ایلسم بنم کوزم معروف اولور و صارف
چیلر و اکر بن دست درازلک ایلسم انکله مباسطه یعنی انکله مکالمه و
موانسه قصد و تصدی ایلسم منع اولنور بنم دست قصدم موانع عظمتنه
زیرا اشعه انوار قاهره و تجلی ذات و صفات لامعه و سطوت عاشقه
اول وجودی قومز که اول حیثیتده مباسطه و مکالمه و موانسه و مجالسه
فرصت و مجال قویه بلکه مشاهده جمال ذاته قصد اولنسه فقد بو نکلفای معتذر اولور

کف من حسنک رقیب حافظ		بسطت یحتاج رقیبا حافظا

وقال سلطان العارفين

ومن هيبة الاعظام احجام رهبة		ففي کل عضو في اقدام رغبة

اللغات اعظام بر شیء عظیم توتمق احجام وجدان ایکون اولور احجام امتناع
و رتره کلم دورلمقه ایچون وادر و نور رکبتینه فانک کی رهبت قورقویه دیرلر
الاعراب اقدام و احجام لفظلری مرفوع ابتدائیت اوزره و جار و مجرور
هر ایکی مصرعده مقدم خبردر و اقدامک رغبته و احجامک رهبته اضافتلری سببی
سببه اضافتی قبیلندندر و کذا الاعظام سبب الهیبة والهیبة سبب الرهبة
والرهبة سبب للاحجام المعنی یس بنم هر بر عضومده حضرت محبوبه جانبنه رغبته
اقدام وار در زیرا جمیع جوارح و جوانحم انکله تجمیله منصبغ اولشدر
رهبت و مخافتک منی وار در که اول حضرتک قربنه و وصالنه ... جایز

وقال سلطان العارفين

عليها بدت عندي کایثار رحمة		لغي وسعي في اثار زحمة

اللغات اوكى بنی اسعدر اسما سعنه مصدر مضافدر دن مضافدر یا متکلمه
بم اغرم دیمکدر و فی ثانی حرف جر در ظرفدر مضافدر یا متکلمه زحمة علیه
و مضایقه دیرمک الاعراب اثار مبتدا الفی ده لام حرف جر متعلق محذوف
علامت رفع خبر یدر بدتک فاعلی تحتنده اولن ضمیر یدر که زحمته راجعدر علیها
ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر و مضاف محذوفدر بحسب القرینة ای علی رحمتها
و یا علی ذکرها دیمک اولانده کم تزاحمت الایدی علی الطعام ای علی اکله دیمکدر
و بدتک ضمیری حضرت محبوبه راجع اولمق جایزدر المعنی بنم وجود بنی
اولن کوشش و دوه ایمم ایچون ایثار مضایقه و ازدحام وار در اول
ذکری اوزره و یا انک زحمتی اوزره اول حضرت بنم قتمده ظاهر اولدی
حال بحلیعن که لطف و رحمتی ایثار و اختیار ایدرلر هر بری حصه سن الغه
کذلک زحمتنه و یا ذکرنه ده ازدحام ایدرلر رغبته ازدحام لری کبی اکر
بدتک فاعلی زحمت اولورسه تقدیر کلام بودر که بنم کوشش و دوه ایچون
ایثار مزاحمه و مضایقه وار در اول حضرتک زحمتی اوزره اول زحمت بنم قتمده
ظاهر اولدی عالم رحمتی بری برنه ایثار ایلدکلری کبی یعنی بنم انک کلامنی
دوز کرسعادت ایچاعنی بو یلیک استر و کوشم استماع واصغا ایتمک استر بس انک ازدحام ... اولدی

وقال سلطان العاشقين

له وصفه سمعي وما صم يصمت		حسب في ان ابدى اذا ما تلا اسمها

اللغات تلا تلاوتدن فعل ماضیدر ما مصدریه ... الاعراب
... شرطیه که ان ابدا ... حرف شرط ابدی فعل
... باب الافعال اذا یعنی حین ما زایده ... فاعلی ضمیر مستتردر که

قوله وصفه الذي يعود الى الماء والادرک ... اذا ما تلا ... اصار دام ...

لسانه راجعدر و ابدی نک فاعلی سمعی در اسمها مفعولیدر تلانک ضمیر حضرت
محبوبه راجعدر و ده ضمیر لسانه عاید در و صفة لفظا منصوب مفعولیدر ابدی نک
ضمیر سمعیه راجعدر حیث جزا اسمیدر شرطک و تقدیر البیت لسانی ان ابدی سمعی
وصفه الذی یهوا و صفا و والادراک لسانی حین تلاوته اسم حضرة المحبوب
ما صار ذا ام سمعی بهت لسانی المعنی اگر بنم سمعم اظهار ایلیه لسانمه وصفنی که
اول اصغا و ادراک کلام در شول حینده که لسانم حضرت محبوبک اسمنی تلاوت
و قرأت ایدر حال بوکه تو لاغ انک اصغای کلامندن عجز ایلدیکی ولذت
استماع کلفت ارینه و حق اشتیاقن تاقی و اریکن لسانم اکا کندو حصه سنی ایثار ایدوب
عجز ایله صامت و ساکت اولورتا ادر و منه گوش استماع کلام محبوبه دن تلذذ و بهره یاب اولا

وقال سلطان العاشقین

واذنی ان اهدی لسانی ذکرها	لقلبی ولم یستعبه الصمت صمت

اللغات اهدی ای اعطا هدیة استعبده ای اتخذه عبدا الاعراب
اذنی مبتدا جمله شرطیه خبریدر اهدی نک فاعلی لسانیدر و اهدی نک مفعول
اولی یا محذوفدر که الی الاذنی تقدیریدر و مفعول ثانی ذکرها اولور لقلبی ده
لام تعلیل ایچون اولور و اهدی یه متعلق اولور و یا خود مفعول اولی ذکرها
و ثانیسی لقلبی اولا لام بمعنی الی اولمغله و لم یستعبد که فاعلی لسانی در و جملتکه
فاعل اذنی در و جزای شرط جمتدر و تقدیر البیت ان اهدی لسانی ذکر اذنی
ذکر حضرت المحبوب لاجل ان توصل الاذن ذلک الذکر الی قلبی لیتلذذ به
ولم یتخذ الصمت لسانی عبدا لاشتغاله دائم بکلمه صمت اذنی بورعا به لرسو
وحفظه المعنی اگر اخاف و اهدا ایلسه بنم لسانم اول حضرتک ذکرینی قلبمه
تلذذ ایدن اوتری سؤال ایدوب ثم حصه ما نکی اولدین قولاغم حضور اولوب

ولسانه کمال رحمت و شفقتندن کندو حظنی اکا ایثار ایلر

وقال سلطان العارفین

اغار علیها ان اهیم بحبها	واعرف مقداری فانکر غیرتی

اللغات اغار غیرتدن مشتقدر غیرة اولور که غیرک حظنه و اثره تعلق ارزوی
مطلوب و مرغوبدن ازالة مراد ایدر کدر مع طلب الانفراد به کالحکم والاختصاص
والتعلق والقرب اهیم هام یهیم دن نفس متکلم در حیران اولمق معناسنه الاعراب
اغار نفس متکلم فاعلی انا علیها ده ضمیر حضرت محبوبه راجع و اعرف اغار اوزره
فانکر اعرف اوزره معطوفدر المعنی بن اول محبوبه غیرت ایدرم غیرت
ایلرم که انک محبتیله حیران و هایم اولم و کندو مقداری بلورم و ذیرم که بن
کم و نه کسیم که اول حضرتک عاشقی و حیرانی اولم و اکا غیرتم اولا بس لعلی سبله
کندو غیرتمی انکار ایدرم غیرت یا من حیث العاشق علی المعشوق اولور
ویا من حیث المعشوق علی العاشق اولور اما من جانب العاشق علی المعشوق
هیچ بر کمسه کندودن غیری محبوبی قتنده مقبول ایلیه و محبوبه مانع اولیه
و انکه دشمن نهان عاشقک دشمنی اولا مثلا حضرت سلیمان صافنات
جیادی اولن حبولی عبادت معبوده مانع اولدوغیچون غیرت جلوب ازاله
علی قطعق مسحا بالسوق والاعناق معبد انچه انلری هلاک ایتدی اما معشوقک
عاشقنه غیرتی اولدر که ماجعل الله لرجل من قلبین فی جوفه مقتضاسنجه قلبنده
عاشقنک کندودن غیری اولدوغی اسنر و عاشقک غیری ده تعلق و التفاتن سند
قلمز نته کم حضرت یعقوب یوسفه تعلق ایلدکده کمال غیرتیه مستحق اولدوغی
و حضرت پیغمبر امام حسن و امام حسینه ملتفت اولدقلری حینده یا محمد
کیف تشغل قلبک بغیر حبی الی المحبة اخری خطابی وارد اولدوغی و حدیث

دخی وار در که ان سعداً لغیور وانا اغیر من سعد والله اغیر منی ومن غیرته
حرّم الفواحش ما ظهر منها و ما بطن مثنوی

جمله عالم زان غیور آمد که حق — برد در غیرت برین عالم سبق
غیرت حق بر مثل گندم بود — کاه خرمن غیرت مردم بود
اصل غیرتها بدانید از اله — آن خلقان فرع حق بی اشتباه

و قال سلطان الواصلین

فتختلس الروح ارتیاحاً لها وما — أبرّئ نفسي من توهّم منیتي

اللغات الاختلاس اختطاف واستلاب یعنی سرعتله جذب ایتمک دخی
ارتیاح شادلنمک ارتاح فلان لکذا دیرلر یعنی اول شیئه نشاط ایله
وسرور ایله کلدی انده ریح ابنه طابولور المنیه مراد النفس الاعراب
فاسپیه الروح ده الف لام مضاف الیه دن عوضدر ای روحی دیکدر
ارتیاحا منصوبدر یا مفعول له اولدیا تمییز لها ده لام ارتیاحک تعدیه ایچون
ضمیر محبوبیه راجعدر وما ابری ده واو حالیه در المعنی پس بنم روحم علی الفور
منجذب اولور من حیث النشاط والسرور اول حضرته حال بوکه بن
نفسیمی آرزو مراد توهمندن بری قلمادم یعنی هنوز بنده دخی بقیه
وجود وار در زیرا آرزو و مراد منشاٴ ییدر حق احکام نفسک
و بونده ذکر لازم ارادهٔ ملزوم قبیلندن اولور بیت

وما ابرئ نفسی ولا از کجا — که هرچه نقل کنند از بشر در امکانست

و قال سلطان الواصلین

براها على بعد عن العین مسمعي — لطیف ملام زایر حین یقظتي

اللغات مسمع بفتح المیم مصدر میمی وبکسر المیم آلة سماع ایکیسنده جایزدر

خیاله درلر ملام ملامتکننده زایر زیارت ایدیجی یقظه بیدارلک الاعراب
براها ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر على بعد مع مسمعی تقدیرا مرفوع فاعلیدر
برانک لطیفده یا بمعنی سبب براهایه متعلقدر المعنی بنم سمعم اول حضرتی
گوزمدن بعدها عن عینی بنی زایر اولن لایمک خیالی واسطه سیله حالت
یقظه ده یعنی بجین بنم قولم اول حضرتک ذکرینی بنی زایر اولن ملامت
گراندن استماع ایله کان اول حضرتک خیالی یکا نقل ایلر و اول لایم
انی ذکر ایلدکجه گوشم اندن کمال مرتبه لذت اولور نته کم دیدم ره رو
ینیدن لذت الدیعی گبی پس بو ملامت ایله کان گوشم انی گورر الکز
محبان ملامت گرانک نومندن کمال مرتبه ذوق و فناک اولورلر مجرد
محبوبک ذکرینه سبب اولدوغی ایچون نته کم بخشیدن بخشیسی بیورلر بیت

اجد الملامة في هواك لذيذة — حبا لذكرك فليلمني اللوّم

اگر سؤال اولنورسه که وظیفهٔ گوش رؤیت دگلدر بلکه استماعدر پس
نکته نه در رؤیتی سمعه اسناد ایلمه جواب بودر که مرتبه جمعده قوای مختلفه
دن هر بری آخرینک حکمنی ویرور مثلا گوش رائی و چشم سامع و لامسه
ذایقه و ذایقه شامه وامثال ذلک هر برینک حکمنی آخری ویرر
و بو معنانک تفصیلی بو قصیده نک آخرنه قریب گلور

و قال سلطان العارفین

فیغبط طرفي مسمعي عند ذكرها — وتحسد ما أفنته منّي بقیّتي

اللغات الغبطه بر کمسنه نک غیر کمسه ده اولن نعمتی کندوده تمنی ایلمسی
اول کمسه دن زوالن مراد ایتمک شرطیله زیرا حسدک اوج مرتبه سی وار
برسی محموده و ایکیسی مذموم در محموده اولدر که محسود فیه اولن کسنه نک نعمتی

کبی نعمت مراد ایلیه اما محسودک زوال نعمتی مراد اتمیه بوکا غبطه
دخی دیرلر و بر مرتبه دخی بودرکه محسود فیه اولن کسنک نعمتی مراد
ایلیه مع اراده زوالها عنه و بر قسمی دخی مطلقا محسودک نعمتنک زوالنی
تمنی ایدر اگرکه کندویه حاصل اولسون و اگرکه اولماسون بو ایکی قسم
مذمومدر بو بیتده حسددن مراد غبطه در الاعراب یغبطانک
فاعلی طرفی و مفعولی مسمعی در و تحسدنک فاعلی بقیتی و مفعولی ما مو
صولدر انتک فاعلی تحسنه اولان ضمیردرکه محبوبیه راجعدر و مفعولی ضمیر محذوفدر
که ما موصوله راجعدر المعنا پس بنم گوزم قولغمه رشک ایدر اول حضرتک
ذکرین ایشتدیکی ایچون دیرکه ای کاشکی بو محلده بن گوش اولیدم و کلام جان بخشی
جانانی استماع ایدیدم و بو نعمته مشرف اولیدم و کذلک گوش دخی
عند المشاهده غبطه و تحسر ایلر چشمه و حسد ایلر بقیه وجودم اول
حضرتک بدندن اقتباس ایلدوکنه و دیرکه ای کاشکی انک اقتباس ایلدیکی بن اولیدم

وقال سلطان العارفین

امتت اماما فی الحقیقة فالوری ... ورائی وکانت حیث وجهت وجهتی

اللغات امت امامة ای صرت نفسی للامامة و کذلک بو معنایه ده گلور
امّمت ای قصدت قصدا مستقیما نحو المقصود امام بفتح الهمزة بمعنی القدام
الوری الخلق ورائی یعنی خلفی وجهت فلانا دیرلر ای ارسلته الی جهة و الجهة
الوجهة بکسر الواو و ما یتوجه الیه یعنی توجه اولنن مقصد الاعراب فی الحقیقة
فی امتت متعلق علی تقدیر المضاف ای فی عالم الحقیقة ویکن اولور المعنی
وقتاکه وجودم وجود مطلقده مستغرق و فانی اولوب انکله باقی اولدم
و اثنینیت مابیننده مرتفع اولدیسه بن امام و مقتدا اولدم اما

عالم حقیقتده پس خلق عالم بنم خلفمده در و حضرت محبوبه ایسه هر
یره و نه مکانه وجهمی توجیه ایلرز ایسه وجهمده یعنی مقصد و
مقابلمده اولدی و فاینما تولوا فثم وجه الله سری ظاهر و نمایان اولدی

وقال سلطان الواصلین

یراها امامی فی صلوتی ناظری ... ویشهدنی قلبی امام ائمتی

اللغات امام بفتح الهمزة بمعنی القدام ائمه جمع امام بکسر الهمزه الاعراب
یراها نک فاعلی ناظری در امامی ظرف مکاندر یشهدنی نک فاعلی قلبی
امام منصوبدر مفعول ثانیسیدر یشهدنینک و اولکی امام کسر همزه ایله
و فتح همزه ایله ده جایزدر المعنی بنم گوزم اول حضرتی صلواتمده مقتدام و
امام گورور و فتح همزه ایله بنم گوزم اول حضرتی صلواتمده قدامده اولان
امام گورور یعنی تجلی صلوة ظاهره ده نظر ایلسم اول قدامده اولان امامی
اول حضرت گورورم که اول امام صورتنده ظاهر و متجلی اولوب بنم ایله مصلی
گورورم و بنم قلبم بنی گورور دوستا بنی ایلر مقتدا و پیشوا اولنلرک امامی
و مقتداسی گورر اولیای کاملینک ایکی مرتبه سی واردر هر بارکه مرتبه بشریت
مشرب لرینه غالب اولا اول وقتده زهد و عبودیته متعلق تذلل و تفقر
اظهار ایدوب مسکنت و عجز و قصور احوالن گوستررلر و فقری و تمسکی نجه
قتضا ایدرسه و هر بارکه مرتبه وحدت و تجلی احدیت غالب اوله اول
وقتده علی مقتضی التجلی بولردن شطحیات صادر اولور حتی بعض حضرت
رسالت پناه کنت نبیا و ادم بین الماء والطین و ادم و من دونه
تحت لوائی ولا فخر لی بیوردقلری حدیثی مرتبه قطبیتدندر دیمشلردر و بو
مرتبه دن بشریته نزول بیوردقلری حینده دیرلر دیکه انا ابن امرأة

تا كل القديد بو اذكروا انى فى صالح دعائكم ولا تنسوا اللوائى مدحى انما نسير
مسلكم و بونلره مانندن بونلره مماثل كلام بيوردرلردى و اكثرى اكابر اولياءدن
بو مرتبه ده شطحيات چوق صادر اولمشدر جمله دن حضرت بايزيدك سبحانى
ما اعظم شانى وجنيدك ليس فى جبتى سوى الله وحضرت شيخ عبد القادرك قدمى
على رقبة جميع اولياء الله ديدكلرى كبى الى غير النهايه وحضرت ناظم
دخى كبار اوليادندر پس بو كلاملرى بو مرتبه يه حمل اولنور

وقال سلطان العارفين

ولا غرو ان صلى الامام الى ان | ثوت بفؤادى وهى قبلة قبلتى

اللغات الغرو العجب اى لا عجب ثوت ثوادن مشتقدر الثواء الاقامة مع
الاستقرار قبله اسم حالتدر جلسة وقعدة كبى ومتعارف اولان صلوتده توجه
ايلهك اسميدر وكعبه ده قبله ديرلر اكا توجه اولنديغيچون الاعراب
ان صلى ده ان مثقله دن مخففدر ضمير شان اسميدر كه محذوفدر تقديرى
انه ان صلى الامام ديمكدر وجايزدر كه شرطيه ده اوله بو تقديرجه جزا
محذوف فلا غرو ذاك ديمك اولور مقدم ولا غرو قرينه سيله والى ده مضاف
محذوفدر اى الى جانبى وجهتى تقديرنده ان ثوت ده ان مصدريه در ويا
ده يا لام تعليل ويا باء سببيه محذوفدر تقديرى لان ثوت ويا بان ثوت
ديمك اولور زيرا اكثر مواضعده حذف ايدرلر نته كم عبس وتولى ان جاءه الاعمى
دهلان جاءه تقديرنده در وثوتك فاعلى ضمير در كه حضرت محبوبيه راجعدر بفؤادى
ده با معنى فى در وهى ده واو حاليه در المعنى عجب دكلدر كه اكر امام صحيح
امام حقيقتده بنم جانبمه توجه ايده رك نماز قلار ايسه نيچون كه اول حضرت بنم قلبمده تمكن
واستقرار ايلدى حال بوكه او حضرت بنم قبله مه هر شرعده توجه ايلديكم كعبه نك قبله سيدر

نمازكاه كوزلك البته هر امام كعبه يه متوجه در وكعبه جناب حقه متوجه
در وجناب حق ايسه بحكم حديث قدسى كه لا يسعنى ارضى ولا سمائى ولكن
يسعنى قلب عبدى المؤمن التقى النقى الوارع بنم قلبمده مقيم در پس حقيقتده
جمله نك توجهى وصلوتى بنم جانبمه اولور انكچوندركه حسن اعرابى بيوردرلر
اوغرنمونى نسجد نحونى وبو معنادن حلول واتحاد و ظرفيت و مظروفيت
فهم اولنور ايسه عين خطادر زيرا بو سلاطينك مرتبه لرنده
حلول واتحاد يوقدر بلكه عينيت هويتدر فهم من فهم وجهل من جهل مثنوى

ابلهان تعظيم مسجد ميكنند | در جفاى اهل دل جد ميكنند
آن مجازست اين حقيقت اى خران | نيست مسجد جز درون سروران
مسجدى كان اندرون اولياست | سجده گاه جمله است آنجا خداست

وقال سلطان العارفين

فكل الجهات الست نحوى توجهت | بما تم من نسك وحج وعمرة

اللغات نحو جانب معناسنه در اتم يتم الى اتمام بعيد استقامت
ايدرلر نسك عبادت كى مكه اعمال حجه مخصوص اولدى الاعراب
نحوى مفعوليدر توجهتك بما ده با بمعنى مع ويا للمصاحبه در المعنى
پس جهه ششن جمله سى كه توجه الفرع الى الاصل بنم جانبمه توجه واقبال
ايلمشلردر اول شيئلرك جمله سيله نسكدن حجدن وطوافدن ووقوف
واحرام وسعى ورمى وعمرودن اتمم مرتبه اولورسه جمله سى بنم جانبمه
توجه ايلمشلردر زيرا بو جمله نك توجهى حقه در وحق بنم قلبمده عرشدر مثنوى
اولدى انشعثت مرتفع اولوب وجودم عرش الله وقلبم بيت الله اولدى
پس جمله اشيانك عباداتى وتوجهى بنم جانبمه در ودخى حضرت مولانا بيوردرلر كه

طواف کعبهٔ دل کن اگر دلی داری	دلست کعبهٔ معنی تو دل چه پنداری

وبر غزلنده دخی بیورورلر **بیت**

ای قوم بحج رفته کجایید کجایید	معشوق همین جاست بیایید بیایید
معشوق تو همسایهٔ دیوار بدیوار	در بادیه سرگشته شما در چه هوایید

وقال سلطان الواصلین

لها صلوتی بالمقام اقیمها	واشهد فیها انها لی صلت

اللغات مقامدن مراد ظاهرا مقام ابراهیمدر که حجاج انده نماز
قلرلر و باطنا قلبدر که جامع الکثرة والوحدتدر **الاعراب** لها ده ضمیر
حضرت محبوبه راجعدر بالمقام ده با بمعنی فی الف لام عهد ایچون اقیمها
ده ضمیر صلوته راجعدر وکذلک ضمیر فیها وانها ده حضرت محبوبه راجعدر **المعنی**
اول حضرت ایچوندر ظاهر بنم صلوتم که مقام ابراهیمده و یا مقام جمعده که
اول صلوته اقامت ایدرم و بن او صلوتده مشاهده ایدرم که اول
حضرت دخی تحقیق بکا صلات ایلر بو ریبه شرعا وحقیقة بر نیجه معنا وبر
قابلدر شرعا اولدر که صلات اللهدن رحمت ملائکه دن استغفار و مؤ
منلردن دعادر پس بو تقدیرجه بنم صلواتم اکا دروادلدر حق بکا رحمت
ایدر نته کم حدیثده مواجد وارد اولمشدر که اول حضرت بیورورلر که اول
زمانده که معراجه دعوت اولندم جمیع موجوداتی قطع ایدوب افلاکی
واملاکی دیده شهوده مندن برشی قالمیوب بارگاه حضرت عزته دنوا
وحدته قرب اولدقده وجودمه دهشت عارض اولمقده خطاب
عزت کلدی که قف یا محمد فان ربك یصلی یعنی یصلیدن برحم معناسی ویریلمشدر
ورا انا بحسب الحقیقة معنا بودر که بن مقام جمعده مشاهده ایدرم بنم اکا

صلواتم یعنی انک بکا صلوتیدر زیرا بو رتبهٔ توحیدده عابد ومعبود
وذاکر ومذکور وشاکر ومشکور ومصلی ومصلی له جمله سی حق اولور واثنینیت
وقیود واضافات ساقط اولور پس بو رتبه ده دیده وحدتله
نظر اولندقده ادا وصلوة ایدن ینه اول حضرت اولور **بیت**

چو ملکن گرد امکان بر فشانند	بجز واجب دگر چیزی نماند

و بو مرتبه ده مشایخک چوق کلامی وتصانیفی واردر وحضرت
شیخ ابتدای فتوحاتده بو محله مطابق بیورورلر که **شعر**

العبد حق والرب حق	فیا لیت شعری من المکلف
ان قلت عبد فذاک میت	او قلت رب انی یکلف

وقال سلطان العاشقین

کلانا مصل واحد ساجد الی	حقیقته بالجمع فی کل سجدة

اللغات کلا لازم الاضافه بر لفظدر که معنی تثنیه ایسه کلاده تثنیه
ده ایله در مفرد اللفظ مثنی المعنی **الاعراب** کلانا مبتدا مصل تقدیرا
مرفوع خبردر واحد صفتیدر مصلینک ساجد صفت بعد الصفتدر
بالجمع ده با بمعنی فی متعلق محذوف فعله صفتیدر حقیقتک ای الی حقیقته
الکاینة فی مقام الجمع دیمکدر **المعنی** بز ایکیمز یعنی حضرت محبوبه و بن
واحدز ساجدز مقام جمعده اولان حقیقته هر سجده ده خلاصهٔ کلام
اولدر که مرتبهٔ احدیتده ذات بحت محبوبیت ومحبیت وعاشقیت
ومعشوقیت اعتبارندن مجرددر لکن بحکم الاحدیت بو رتبه نک نسب
واضافات کثیره سی واردر و بو نسبتک حقیقتی و باطنی رتبهٔ الهیتدر
کرا ندن مندرجدر پس تقدیر کلام دیمک اولور که کلانا یعنی حضرت محبوب

من حيث صفات المحبوبية في رتبة الواحدية وبن من حيث الظهور فكره
النسبية مطلق واحدور حقيقة احديته نظراً وساجد واحدور اول
حقيقته من حيث اندراج النسبتين فيها زيرا بو ايكي نسبت كه عاشقيت
ومعشوقيت صفتيدر اول مرتبهٔ احديتده واحددر وفرق مرتبهٔ
واحديتده در پس حقيقت واحد اولیجق بن سجده نی کنه وحقیقته ایدرین
وفي الحقيقة عابد ومعبود وساجد ومسجود وذاكر ومذكور بنم ديمكه اوزره ايدركاه اولور

شعر

لقد كنت دهرا قبل ان يكشف الغطا	اخالك اني ذاكر لك شاكر
فلما اضاء الليل اصبحت شاهدا	بانك مذكور وذكر وذاكر
توان جمعی کرعین وحدت آمد	توان واحد که عین کثرت آمد

وقال سلطان العارفين

وماكان لي صلى سواي ولم تكن	صلوتي لغيري في اداء كل ركعة

لغاتي واضح وكذا اعرابه المعنى وقتاكه وجود مطلق عرشي قلبه مستولي
وملكت وجودمه مشتمل ومستولي اولوب كان الله ولم يكن معه شيء
الآن كما كان سري مشهود اولدقده وجودم عين وحدت نظرمعنی
اولوب مصلي ومصلى له بحكم الجمع واحد اولدي ديمك ايچون صلاتم اوزره
نماز قلمش بندن غيري اولمادي وصلاتم دخي بندن غيري يه اولمدي
اذ الجمع وحقيقة قرة العين في الصلوة بودركه وجود غيريت مضمحل اولوب
سر احديت ظهور ايده كلما دام كه سالك وجودي هوي سني افنا ايتميه
وجود وهويته متصف اولوب بقا بولميه حقيقت صلاتدن عبد لللی خالي
اولور نته كم حضرت گلشن راز صاحبي بيورلر بيت تو تا خود را بكلی
نبازی کی میسر دانم ترا او نماز نمازی وحضرت مولانا بيوررلر بيت

پنج وقت آمد صلوة قايمون	عاشقانرا في صلوة دائمون
طاعت عامه گناه خاصگان	وصلت عامه حجاب خاص دان

وقال سلطان العارفين

الى كم اواخي الستر ها قد هتكته	وحل اواخي الحجب في عقد بيعتي

اللغات اواخي اخي جمع الهمزه مواخاتدن نفس متكلم در مواخاة
بورده ملازمت معناسنه مستعملدر والحجب اواخي نك تحتنده آخيه نك جمعيدر
آخيه شول بنده دركه بر طرفي صحنه وبر طرفي دابه نك ظرفينه بغلو اولا
بو محلده نفسك عقل وآرا ايدن مستعاردركه سالكي مصالح دينيه دن
منع ايده جانبنه مقيد قلور والستر بكسر السين حجاب وپرده ها حرف تنبيه
هتك پرده يرتق الاعراب كم خبريه هتكته ده ضمير ستره راجعدر وحل
واو حاليه اواخي تقديرا مرفوع في عليه در وحلك معنا قدر محله آتا متابع
اولن بودركه حل مبتدا ولا مضاف اولا اواخيه وفي عقد ده فيه
ثابتنه متعلق وخبري اولمه المعنى نيچه دك ملازمت ايدم حجاب
تلبيس استره وستر ايليم وجه حقيقي پرده استر ايله مستتر اولکن
في التحقيق هتك ايليم حال بوكه قيود استارك حل وكشفي رواوسيكا
ازل الست عقد بيعتمده ثابتدر يعني بنم استعدادم اعيان ثابته
ده بويله واقع اولدي وجود وجنابعدن حجب استارى رفع ايدوب
تا عرايسين ابكار معاني ظاهر اوله واسرار حقيقتي كشف ايليم تا طالبان عاشقانه
حقيقت اولان اهل الله تحذره خلوت نشين حقيقت عيان اوله
عالم مشاهده وعين ثابته ده ثابتدر

چون مبدل گشته اند ابدال حق	نيستند از خلق برگردان ورق

جسم‌ها مان ز نور آسرشته‌اند	تا ز روح و از ملک بگذشته‌اند
در دل انگوری را دیده‌اند	در فنای محض شیٔ را دیده‌اند
پیشتر از خلقت انگورها	خورده میها و نموده شورها
برتر اند از عرش و کرسی و خلا	ساکنان مقعد صدق خدا

وقال سلطان الواصلين

منحت ولاها يوم لا يوم قبل ان	بدت لي عند العهد في ذريتي

اللغات منحت نفس متکلم علی بنا المجهول یعنی اعطیت یوم منفی ان
طلوع شمسدن غروبه وارنجه اولان یوم متعارفدر و یوم مثبتدن
مراد حقایق و اشیانک ذات الهیه ده بطریق المعلومیت ظهورندن
عبارتدر که اعیان ثابته در که صور علمیه حقدر و بو عالم عالم الست
نسبت قدیمدر که بو عالم شهادت مثلا عالم الست نسبت ایله حادث الجلیلین
و اولنجه قدیم ایسه بو مرتبه قدمده حق ازید و حق استدر زیرا
مرتبه علمده اشیا بو وجود علیدن وجود عینه کلورکن ابتدا لوح
محفوظده اندن عالم ارواحده اندن عالم مثالده کلورکن بو صور مثالیه تابعیت
و بروب الست بربکم خطابیله مشرف قلندی پس هر کس یحسب الاستعداد
اول خطابدن و او تجلیدن حصه دار اولوب بعده عالم شهادته توجه
علی مقتضی قدرة الله و ارادته ظهوره کلدیلر و اولیتدن مراد وجود
مرتبه علمدن مرتبه عینده افتتاحدر الاعراب منحت علی بنا المجهول
ولاها قائم مقام فاعل ضمیر حضرت محبوبه راجع یوم ظرفیت اوزره منصوب
بونک فاعلی تحتنده مستتر اولان ضمیر محبوبیه راجع المعنی اول حضرتک
محبتی بکا اعطا اولندی شول برکونده که لامساء عند الله ولا صباح

اول کیمسنه بو ماضی و مستقبل و حال ایله متصف اولان ایام یوغدی بلکه
زمین و زمان و کون و مکان دخی هنوز عیان اولمامش ایدی
اول حضرت بکا عقد العهد و المیثاق افتتاح وجودمده دخی ظاهر اولمزدن
اول که اول مرتبه اعیان ثابته در و مشاهده الست ربکم دور سبابله
کند و محبتنک قدمنه اشارت بیوردیلر زیرا اکثر کبارک محبت و مشاهده
قبل ظهور الرب لعباده فی عالم المیثاقدر و عالم الست اکلر و نسبت ایله کال
مرتبه محبتده در نته کم حضرت خداوندکار دخی بر غزل معروفلرنده اشعار ایدوب بویوررلر بیت

پیش از آن کاندر جهان باغ و می و انگور بود	از شراب لایزالی جان ما مخمور بود
او منی و منی او بدم کو من بدم ساقی که او	باده دل گران تا روز و نشانش بود

و فی المثنوی

پیشتر ز افلاک کیوان دیده‌اند	پیشتر از دانه‌ها نان دیده‌اند
بی دماغ و دل پر از فکرت بدند	بی سپاه و جنگ بر نصرت زدند
دیده چون بی کیف هر با کیف را	دیده پیش از کان صحیح و زیف را
آسمان‌ها در دوار ایشان بحر نوش	آفتاب از جودشان زربفت پوش

وقال سلطان العاشقین

قبلت هواها لا بسمع ولا ناظر	ولا باکتساب واجتلاب جبلة

اللغات اجتلاب جذب ایدوب چکمک جبله خلقت و فطرت معناسنه
الاعراب اجتلاب معنا فه رجبلته المعنی و قتاکم اول حضرتک محبتی
بکا قبل عالم العهد و المیثاق عطا اولندیسه پس بن انک محبتنه اهوا
سمع ایله واصل اولمدم سمع واسطه سیله دکل و نظر واسطه سیله ده
دکل یعنی کوزم انک کلامنی استماع ایدوب و دیدم انک جمالنی کورمك

سببیله محبت المدم ودخی بندن بر وصف اخرا انك محبتنی اكتساب ايلك
ده دكل ودخی قبلرت وخلقتك اجذاب واجتلا بيله ده دكل بو بيت
كند وسبری سیر محبوبی اوله دخی اشارتدر زیرا سیر محبی وجوه اربعه ايله
حاصل اولور یا نظر واسطه سیله حاصل اولور كه محبوبك صنع بدیع وافعال عجيب
الشاننده اولن حسن وجمال ولطف وكمالنی كورمك سببيله محبت حاصل اولوب
طرف محبوبه رغبت تامه ظاهر اولور یا خود كلامنی استماع انك سببيله ويا خود
ترك حظوظ نفسانی ومرادات جسمانی قلوب علایق وعوایق صوری ومعنوی
دن تجرد وعبادات طاعاتله تقرب ايدوب رياضات ومجاهده الزمله
نفس وتذكيه وتطييب قلب قلوحتی محبت حقيقی ظاهر اولوب واسطه سيله
نته كم حديث قدسيده لايزال العبد يتقرب الى بالنوافل حتى احببته اى
اظهر فيه حبى ويا خود حب حقيقی جلب ايليه جبلته يعنی نفسك مجبول اولدوغی
اخلاق سيئه وشمايم كريمه واوصاف جميله ايله متخلق اولب حتى خالقنك
اوصاف حميده سيله مناسبت حاصل اولدقده بو مناسبت سببيله خالقنك
حبی جالب وجاذب اوله اما سیر ذوحی ومحبوبی بونك خلافيدر بو وجوه اربعه
سيله حاصل اولمز بلكه ازل الازال موهبت الهى وعطيه پادشاهيدر **بيت**

زان پیش كه خمخانه دراولاد	در چشمه تن روان شد آب حیات
خورده یم می عشق زخمخانه ذات	بی كام ودهان زجام اسما وصفات

وقال سلطان العاشقين

وهمت بها في عالم العلم حيث لا	ظهور وكانت نشوتي قبل نشأتي

اللغات همت بها ندنر وهيام محبتك عقلا اوزره شدة غلبه سندن
كنايه در ونشوه سرخوشلق نشأه دن مراد عالم خلقده ظهوريده اوجه

نشئه دن عالم الامر واقع اولمش اعرابی واضح **المعنى** بن اول حضرتك
جبیله عالم دخی اثرات ووالد وشكران اولدم عالم امرده مشغول جنبشيده
بن ذات وصفاتك ظهوری يوغیدی وبن سكرم انك محبتيله سرشار
بندن بوصور مزاجيتم عالم شهادتنده ظهورانم دن اول ايدی **بيت**

خوش آنكه برون زعالم وعامه	نی راحت روح ونی ده زحمت تن
در زاویه كنج عدم كرده وطن	من بودم وعشق بود وعشق بود

وقال سلطان العارفين

فافنى الهوى ما لم يكن ثم باقيا	هنا من صفات بيننا فاضمحلت

اللغات اضمحل الشيء وارلوجنن برنی كيتمه پس بر شینك كيدوب
وجودی واجزاسی فنا اولمقده دخی استعمال اولنور ثم ايله
مكان بعيده هنا ايله مكان قريبه اشارت اولنور **والاعراب**
اضمحلتك فاعلی ضمیر بدر صفاته عاید در **المعنى** ومن فنا كم اول حضرتك
محبتنه لا يسمع وناظر نایل اولوب انك محبتيله عالم امرده نابم اولدی
پس هوای جانانم افنا ايلدی بو عالم خلقده ومرتبه بشرده نقيد بر
اول حضرت مابينده حايل وحاجز اولن صفاتلر كه اول عالم امرده
باقی وثابت اولمه دن ايدی پس اول سكره دن حادث اولن صفاتلر
بين العاشق والمعشوق اشتباق منضمن ومغايرت ودها بزنی مشعر
ايدی بالكليه مضمحل ومتلاشی اولوب حضرت محبوبه الان كما كان متحقق
اولدوغمكی اولوب ولقد جئتمونا كما خلقناكم اول مرة سرنی بولدم **بيت**

ان كان حسن بود ونبود ازجهان نشانه	فالان ان عرفت على ما عليه كان
اعداد كون وكثرت صورت نمانشست	فالكل واحد بتجلى بكل شان

هرچند از نهان وعیانست عالی	نی حد ذاته نه نهانست ونه عیان
دانا بهر بصیرت وبینا بهر بصر	گویا بهر زبان وتوانا بهر توان

وقال سلطان العارفین

فلقیت ما القیت عنی صادرا	الی ومنی واردا بمزیده

اللقاءات اولکی القیت بمعنی وجدت وثانیسی القیت بمعنی طرحت
ونحی عن ایله تعدیه ایلمسه نفیت معناسن متضمن اولور القادر الرجع
زیرا صدوره دیرلر ای رجعه معناسن ویررلر صدر عن الماء ای
رجع وارد بمعنی الآتی والحاضر الاعراب بو بیتک اعرابنه
برنجه وجه اوزره القیت بمعنی وجدت مفعولینه تعدیه ایدر مفعول
اولی ما القیت وثانیسی صادرا اوله عنی القیته متعلقدر صادرا
متعلق اولمقده جایزدر الی صادرا نه متعلقدر ومنی واردا نه متعلقدر
برنیده بالمعنا مع در اولکی القیته متعلقدر یعنی نسخه ده بمزیده
واقع اولمشدر بو تقدیرجه معنا چونکم بن صفات بشریتم مرتبه فنا
ده بندن مضمحل اولدیلر مرتبه بقا بالله ده تکرار بکا عودت
ایلدکده پس بن بولدم اول صفتلری که کندیدن نفی وطرح ایتمشدم بنم
ذاتمه راجعه وصادره بولدم بنم ذاتمدن ینه بکا وارده واتیه
بولدم مع زیاده مثلا ماء ورد اصلنده ماء وسیلدر غیر ترکیبی
پس ترابه سرایت ایدوب ترابله مائک امتزاجندن صورت شجر
واغصان واوراق وثمر ظاهر اولوب بعده ورد حاصل اولوب
تقطیر اولنوب اصل مرتبه سنه عودت قلدقده که مرتبه مائیه در
زیاده لک وکمال تحصیل ایتمش اولور که طیب ورایحه وتفریح وتقویت

کبی وکذلک صفات انسانیه مرتبه اصلیه دن سفر ایدوب بعد قطع
عالم البشریه اولکی حالندن زیاده کمال تحصیل ایتمش اولور حضرت
ناظمک بزم بیوردقلری بو معنایی متضمندر واعرابنده وجه آخر اولور
که وجدت معناسنه اولن القیت نک مفعول اولی ما القیت اوله ومفعول
ثانیسی الی ومنی اوله وصادرا وواردا بر ایکیسی حال اوله لر ماء موصوله
راجع اولن ضمیر مقدردر یعنی ما القیته تقدیرنه دردر بو تقدیرجه عنی
القیته متعلق اولور والی ومنی نک متعلقلری محذوف اولور وتقدیر
البیت علی هذا الوجه فوجدت ببصیرتی او مع زیادة الذی طرحته
من الصفات حال کونها صادرا من حقیقتی وواردا علی وجودی من
الذات الحقیقیة قوله الی ای راجعة الی حقیقتی حاصلة من وجودی
وذاتی مع خواصها ولطایفها یعنی تحقیق سالک کامل یقینه واصل اولوب
مرتبه توحید حاصل اولدقده بصر بصیرتله کورر که کندیده الیت
حق اولوب هر نه شی که صادر اوله حقدن صادر اولوب ینه حقه
وارد اولور زیرا مشایخ ذاته حضرات ثلثه اعتبار ایدرلر که امور
جمیع حضراتدر حضرت اولی حضرت احدیتدر که هیچ بر شی انده اعتبار
اولنمیه وثانیسی حضرت معیتدر و بو بر حالتدر که وجود حق مع کل
شی فی عالم التفرقة اعتبار اولنه وثالثیسی حضرت وتربیه در و بو
حالتدر که وجودک بعد فناء کل شی مقام جمع الجمع بقاسیدر اولکی
حضرت اولدر که صفات اندن وارد اولورلر وثانیسی حضرت اولدر
صفات اکا وارد اولورلر اندن گیرو رجوع ایدرلر وثالثیسی حضرت
اولدر که جمیع صفات اکا منتهی اوله ورجوع ایده پس حضرت ناظم

هم ثانى

نه دیمکه اوللکی حضرته اشارت بیوروب علی دیمکله ثانیکی حضرته
والی دیمکله هم ثالثنجی حضرته اشارت بیوردیلر حضرت احدیتده اسما
صفات متحجبدر ذاتنده و منزه مجرددر ذاتنده زیرا ظهور ذات عالمه
حضرت معینده ذات اسما و صفاتله محتجبدر و حضرت ورتبه
ده ذات و صفات محتجب دکل بلکه ایکیسی بله ظهورده متجلیلر در

	وقال سلطان العارفين	

وشاهدت نفسي بالصفات التي بها		تحجبت عني في شهودي وحجبتي

اللغات شهود یعنی حضور للذات والحجبة غيبة الذات واستتارها
اما اصل لغتده حجبة منع اتمکلکه وستر اتمکلکه دیرلر الاعراب
بالصفات متعلق بشاهدت الصفات والتي بمعنى اللاتي وبها متعلق بتحجبت وعني اعرابی واضح
المعنى پس بعد الفنا مقام بقایه وصول بولندن خبر ویروب بیوررلر
کوردم حقیقت نفسمی و باطن ذاتمی مشاهده ایلدم شهودمده حالمده شول
صفاتله که اول صفتلر سببیله کندمدن محتجب اتمشدم حالی حاصلی
بو بیتده لف ونشر واردر فی شهودی شاهدت و حجبتی تحجبته مرتبط اولور

	وقال سلطان العارفين	

وإني التي أحببتها لا محالة		وكانت لها نفسي علي محيلتي

اللغات لا محالة بفتح الميم اصلنده محوله ایدی واو الفه قلب اولنوب
محالة اولدی ای بلا تغییر من شك وشبهة محیلة اسم فاعلدر معناسی
مونثیدر احالة محیل احالة فهو محیلة حواله الاعراب وانی
واو ابتدائیه اولمغه جایزدر اما عطف ایچون اولوب بیت
سابقده نفسی اوزره معطوف اولمق اولی در یعنی وشاهدت انی

التي احببتها تقدیرنده اولور و کانت واو حالیه در المعنى و دخی
مشاهده ایلدم تحقیقا بنی شول حضرتك عینن مشاهده ایلدم که
انکا بن محبت ایدردم بلا تغییر شك وارتیاب وحال بو در که اول
حضرتك مرتبه ایچون بنم نفسم اولدی بنم ذاتم اوزره حواله ایدیجی
اولدی یعنی اول حضرت که بنم عینم ذاتمدر بکا دیدیکه اکر بنی بیلمك
دیلرسك و بنی کورمك دیلرسك وفي انفسكم افلا تبصرون نحو سنريهم
آياتنا في الآفاق وفي انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق مقتضاسنجه
کندو نفسکی کوره و کندو ذاتکی اکله پس بحکم ان الله خلق آدم على صورته
ای علی صورة اسمائه وصفاته بن بنی مشاهده ایلدم اول حضرتك
صورتی اوزره و حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم من عرف نفسه فقد
عرف ربه قولنك سرینی حقیقتا بلدم که من عرف نفسه ای بوجوده عرف ان
ذلك الوجود هو عين ذات ربه دیمکدر بنی یعنی لسان حالیله بو بیت بنم حال اسرارمی افاده ایدر

ای دوست ترا بهر مکان می جستم		هر دم خبرت ز این و آن می جستم
دیدم بتو خویشتن را تو خود منی		خجلت زده ام کز تو نشان می جستم

	وقال سلطان العارفين

فهامت بها من حيث لم تدر وهي في		شهودي بنفس الأمر غير جهولة

اللغات هامت هام یهیم دن نفس الامر حقیقته الاعراب فاء
تعقیب ایچون و یاخود شرط محذوفه جواب اوله هامتك فاعلی ضمیر
نفسه راجعدر بها ده ضمیر حضرت محبوبیه راجعدر نفسه راجع اولمق جایز
درلم تدرنك ضمیری نفسه راجعدر وهی ده واو حالیه ضمیر نفسه راجعدر
بنفس الامرده با بمعنی فی در غیر بمعنی لیس در المعنى وقتاکه نفسم ذاتی

بلنمك معرفتي نفسم اوزره حواله ايلديه پس نفسم بايم اولدى اول جهتدن
انى طومديكى جهتيندن وانى كندو ذاتى وعينى كوره مديكى جهتدن
وحالبوكه اول نفسم حين شهودمده يعنى اثنينيت مرتفع اولوب بينها
دن غيريت برطرف اولوب حق اليقين مشاهده ومكاشفه بكا
حاصل اولدوغى حالده نفسم نفس الامرده وحقيقتده حالة عالم
در مجهول دكلدر پس بندن آيرو وبكا ذاتمدن غيرى دكلدر بيت

معشوقه عيان بود نمى دانستم	با ما بميان بود نمى دانستم
كفتم بطلب مكر بجايى برسم	خود تفرقه اين بود نمى دانستم

وقال سلطان العاشقين

وقد آن ان تفصيل ما قلت مجملا	واجمال ما فصلت بسطا لبسطتي

اللغات آن يئين اينا حان يحين حينا كبيدر وزنا ومعنا
الاعراب تفصيل لفظا مرفوع فاعليدر ان نك مضاف اليهدر ومحلا
معطوفدر تفصيل اوزره بسطا مفعول مطلقيدر من غير لفظه
نك تحدت جلوسا كبى وبسطتي مفعول له اولمقدن جايزدر اى لاجل بسط
المعانى لبسطتى لام تعليل ايچوندر اى لعلة بسطتى يعنى اتساعى فى
العلم والشهود ومعرفة الامور حال علیه دیکدر ویا خود بسطتدن
مراد سكردن حاصل اولان انبساطى اوله المعنى تحقيقا يقين اولدى كه
مقدما مجملا ذكر ايلديكم اسرارى والفاظى تفصيل ايتمكك ما قلت مجملا قولى
اشارتدر فافنى الهوى مالم يكن ثم باقيا لفظنه ويا خود والتى الحبها
قولنه وعلم ومعرفتده كمال وسعت وبسطتم اولدوغندن بسط معانى ايچون
تفصيل ايلديكم شيئى دخى اجمال ايتمكلوم وقتى يتيشدى اولدى دبو مصرع ثانى سابقا

تفصيل ايلديكى اشى ولاجيه اشارتدر بوندن صكره ذكر ايليه جكى ابيات
تفصيله ايله انى اجمالا ذكر ايلر وبوره قابلدر تفصيل مجملدن مراد مراتب سلوك
اولدر كه مقدما اجمالا ذكر ايتمشدى پس شمدى بونفصكه مفصلا ذكر ايلر واجمال
مفصلدن مراد بيان حاصل سلوك وصول الى بواوج بيت الكا اشارتدر اولدر

وقال سلطان العارفين

افادة اتحادى حبها لاتحادنا	نوادر عن عاد المحبين شذت

اللغات اتحاد اخذ ايتمك اتحاد صيرورة ذاتين ذاتا واحدا نوادر
درجمع نادره عاد جمع عادة الشذوذ القلة ورشذ الشئ وندور الشئ
ديرلر اذا وقع وحده الاعراب اتحادى فاعليدر افاده نك
حبها مفعوليدر لاتحادنا لام افاده متعلقدر اتحاديه دخى متعلق
اولسه جايزدر ولام تعليل ايچوندر نوادر موصوف محذوفك صفتيدر
وموصوف مع صفته مفعوليدر افادنك اى امورا نوادر تقديرنده در
وعن عاد شذت متعلقدر المعنى اول حضرتك حبنى اتحادى وبكا انكله
اولان اوترى اتحاد ايلم افاده ايلدى نتيجه امور نادره يى كه اول
امور نادره عادات عشاقدن نادر وشاذ وواقع اولمشدر اتحاد
دن مراد بو طايفه عليه مابيننده صيرورة ذاتين ذاتا واحدا
معناسى دكلدر زيرا كم عند اهل الظاهر بو بردر وبو منوال اوزره اولان
اتحاد باطلدر زيرا كم فخر رازى رحمه الله ديركه اكر ايكى شيئك اتحادى
فرض اولنسه فعند حصول الاتحاد يا هر ايكيسى معا باقى ويا هر ايكيسى معا
فانى ويا بيرى فانى وبيرى باقى اولمه اودن خالى دكلدر پس اكر هر
ايكيسى معا باقى اولهلر ما بينلرنده اثنينيت اولور اتحاد اولمز واكر

بر ایکیسی فانی اولورلر پس حق ایله قید بینده اتحاد اولمز واگر بری باقی و
بری فانی اوله کذلک اتحاد اولمز زیرا موجود عین معدوم اولمز پس اتحاد
باطلدر اما اصحاب حقیقت قتنده و بونلرا اصطلاحلرنده اولان اتحاد
ذاتینک ذات واحد اولمسی دکلدر بلکه ذات عین واحد درو اول
عین واحدک فیض و شعاعی اول عیندن مثلا بعضی اوصافله
ممتاز اولمسیدر پس اول اوصاف غیره نک زوالیله ذات واحده حالی اوزره
باقی و شعاع عین واحده متحد اولمش اولور بو تقدیرجه ذاتینک اتحادی لازم کلز

	وقال سلطان العارفين	

يَشِي لي بي لَوائحُ النَهَى وَلَآلي		عَلَيها بِها بُدَتْ لَدَيها نَصِيحَة

اللغات یشی و واشی وشایت‌دن مشتقدر و شایت غمازلغه دیرلر
الاعراب الواشی فاعلیدر یشی نک لی ای لاجلی علیها ای علی جهة
بی ده وبها ده باء استعانت ایچوندر و ضمیر لیها ده و لدیها ده مجوبه
عایدر و علیها ده و بها ده ضمیر المحبة عایدر و جمیع ضمایر حضرت محبوبه
اولمق جایزدر المعنی و اول عادات محبتدن شاذه و نادره اولمش
امور نادره و احوال عجیبه وقیعه اولدرکه واشی بنم ایچون وشایت و
سعایت ایدر بکا معاونت اولان حضرته اولن وشایتی واول حضرتک
محبتی اوزره بنی ملامت ایلین اول معاونت انک قتنده بکا امداد و
اظهار نصیحت ایدر و بو ایکی حالت نوادر عجیبه دندر که بین الناس
جاری اولان عادتک خلافیدر زیرا مقتضای عادت بودرکه
غماز و نمام عاشقلیکک معایب و احوالنی شایسته سی معشوقه
میلنی و نظرینی عاشقدن تحویل و تحریف ایلمکدر و کذلک مقتضای
عادت بودرکه ملامت کران محبت جانانده عاشقان بیدلانی
لوم ایدوب و مجنونی ذم ایدرنا کم انک محبتی معشوقدن ازاله ایده
پس محبوبک قتنده مستعمل اللحبوب محبه ابراز نصیحت و اظهار رغبت
و محبت امور نادره و خلاف عادت ظاهره در واشیدن مراد عالم
ورب الارباب دین ارواح منتشعه اوله ملائکه دن و زمره انسانیه
پس بونلرک کنددیه وشایتی بو تقدیرجه بو وجهله اولورکه بنم وجودم
عین محبوبک وجودی اولوب بینهمده کمال اتحاد حاصل اولوب غبار
مرتفع اوله قدح واشی بنم ایچون بکا وشایت ایتمشدر ولازم که نفس
و اتمدر حکم اسلم شیطانی علی یدی نور توحید له منصبغ اولوب اسلام
حقیقی بولوب الآن صفت لوم دن محجوب و شراب توحیدی ایچوب اول
حضرتک قتنده بکا نصیحت و الک عشق و محبتنه رغبت اوزره در

	وقال سلطان العارفين	

فَاُوسِعُها شُكرًا وَما أَسلَفَت قِلَىً		وَتَمنَحُني بِرًّا لِصِدقِ المَحَبَّة

اللغات اوسعها ای اوفیها شکرًا فنها ما اسلفت ای ما قدمت قبل عداوت
وبغض تمنحنی ای تعطینی برًا ای خیرًا الاعراب فاشرطله جزائیه و فکه جوابیه
اوسع من باب الافعال شکرًا مفعولیدر و ما اسلفتده واو حالیه ما نافیه
فاعلی ضمیر مستتر عایده در محبوبیه قلی مفعولیدر و تمنحنی نک فاعلی ضمیر
محبوبیه عایده برًا مفعولیدر لصدق ده لام تعلیل ایچوندر المعنی و قتا کم
بن مرتبه جمع و اصل اولوب و مقام تفرقه دن خلاص اولوب قبل
الاتحاد وصول محبوبه دن مانع اولان لایم و واشی که صفت روحانیه
و نفسانیه دن کنایه در حالا بنم یار و مقدم اولدیلر سه پس بن اول

شکری واسع ووافی وحمد وثنایه روز وشب ساعی اولور معکوس اولور
حضرت ازل ازالدم بنم عین ثابتمده بکا عداوه وبغض تقدیم ایلدی بلکه
عشق ومحبت مقدور قلدی وبکا ایجاد اول حضرت اعطا ایلر خیر وکرامیتی
بنم محبتمده صدقمدن اوتری بعض نسخه ده لصدق المحبة واقع اولمشدر بو تقدیر
جه الف لام مضاف الیه دن عوض اولوب ای لصدق محبتها دیمک اولور
یعنی اول حضرت بکا ویجا اعطا ایلر بر وکرمی محبت سالفه وسابقه سینک
صدقندن اوتری کلام صفات حق ازلیدر فعل عبد له متغیر اولماز پس شقاوت
مقضو انسانیته دن بر شخص بالنسبة الی الازل یا محبوبدر ویا مبغوض
ومغضوبدر پس بحکم الشقی شقی فی بطن امه والسعید سعید فی بطن
امه ~~والسعید سعید فی بطن امه~~ شقی ازلی سعید ومحبوب وکذلک
سعید ازلی مغضوب اولماز قبیل من قبیل لا العلة وزردن یدر لا العلة
کی مقرردر پس حضرت ما ملکه وما اسلفت علی ولتحضی بر الصدق المحبة قولی بو معنایه اشارت اولور

خلاصه

شقی

	وقال سلطان العاشقین	

تقربت بالنفس احتسابا لها ولم		اکن راجیا عنها ثوابا فادنیت

اللغات تقربت ای طلبت القربة احتساب طلب الثواب اودنت ادنیت
یوزلی دن مشتقدر من باب الافعال یقین وقریب ایلمکلک المعنی
لها ده ضمیر محبوبیه راجعدر فاده تنک فاعلی ضمیر مستتر محبوبیه راجعدر
المعنی بن حضرت محبوبیه تقرب قربت طلب ایلدم نفسمی قربان ایتمکله
یعنی بحکم اذبحوا انفسکم بسیوف المخالفة انک هوا وارزوسنه مخالفت
ایدوب مشتهیات ومالوفاتنی ازاله ایتمکله اول حضرتک کنودیسی
ثواب طلبی ایچون ویننا اول حضرتدن کندودن غیری ثواب رایجه

اولدم پس اول حضرت بنی کندو یه قریب قلدی وبو خلوص سبیله اکا
مقرب اولدم اولدم **بیت** قرب نه بالا ونه پستی رفتن است قرب
وبو بیتده مرتبه جمعدن تکرار مرتبه تفرقیه نزول ایلیوب تکمیل سالکان
وتربیه مسترشدان ایچون بدایت حالده اولان ریاضت ومجاهده
سنی ویکلنده اولان کمال خلوصنی علی طریق الاجمال ذکر ایتمکله طالبان
ومبتدیانه ارشاد بیورررلر تا عملاری خالصا لوجه الله اوله که اخلاص
فی العمل سبب قرب حقدر نیته کم رابعه عدویه بیورررلر دخی تک یارب عبد
ناک خوفا من نارک ولا رغبة فی جنتک بل لوجهک الکریم ولمرضاتک العظیم

حق ازلدن بنی بی طلب حاضر در ماندن این

	وقال سلطان الواصلین	

وقدمت مالی فی مآلی عاجلا		وما ان عسی ما ان یکون منیله

اللغات مآل رجعه دیرلر مراد اخرتدر لان العبد یؤول الیه ای یرجع
افعال مقاربه دندر تقریب خبر رجا وامید ایچون وضع اولنمشدر مثل
افعال دن اسم فاعلدر بمعنی المعطی **الاعراب** مالی ده وما ان عساده ما
موصول ایچوندر ولکن مانک صله سی محذوفدر ای وعودی تقدیر نحو
یتجی مانک صله سی ما بعد نده اولان جمله دروان عساده اولان ان زائده
در وجملة حالیت اوزره منصوب در فوقیت تک خبرندن **المعنی** بیوررلر
که من طلبده وبقا بالله حین فوتده دنیا ومافیها یه نظر ایلمدی زیرا
الزوال اولدو چون لکن اخرتنک دوام وبقاسنه رغبة اعمال صالحه
وافعال مرضیه کوشش ایدوب اخرت مراتب اخرویه دن بیچه مرتبه بکا
حاصل اولدی وبن تقدیم ایلدم یعنی ایثار وبذل ایلدم اول اعمال مرتبه
نک مقابله سنده بنم ایچون اخرتده موعود اولان شیلری وزیجات جانندن

ونیم جاه واندن هر نه ایسه سارع اولدوغم حالده بو بذللرم وكذلك
بذل وایثار ایلدم اول شیئی كه بن رجا ایدردم كه اول حضرت بكا انعام ومطیه
قبول اولیه بو فضیلت اخرویه دن وعطیه جنانیه دن خلاصه كلام
الدنیا حرام على اهل الاخرة والاخرة حرام على اهل الدنیا وهما حرامان
على اهل الله رضای حضرت محبوبه بذل جاه ومال دنیویه ایله وب اعمال
صالحیله مرتبهٔ روحانیه ودرجهٔ اخرویه حاصل اولوب ما زاغ البصر
وما طغى مفهومنجه بصر بصیرتمی نعم دنیویه واخرویه دن رفع ایدوب اول حضرته
مطلقا كندو ذاتنجه محبت المسنی مشغولدر زیرا نعیم اخرویه وعطیه
جنانیه دخی حجاب نورانیه در سالكك دیده شهودینه مانع بودر بیت

زو انشها بشویم ول از خود كم نشال		بسوی دلبر مقبل شتابید ذو فنون

وقال سلطان العارفين

وخلفت خلفي رؤيتي ذاك مخلصا		ولست براض ان تكون مطيتي

اللغات خلفت الشيء ای برای ترکت خلفی ودورای دیکدر وتخلیف
شیء اول شیءدن قطع نظر ایتمكدن كنایه در نته كم تقدیم بذل وایثار
دن كنایه اولدوغی كبی المطیة مركب وبار كیر الاعراب رؤیتی ذاك
مفعولیدر خلفت نك مخلصا حالیة اوزره منصوبدر ان تكون نك اسمی
مستتر اولان نفسه ضمیر راجعدر رؤیتی رجوع ایدن جار ومجرور لكن
الاول اولی المعنی نته كم حظوظ نفسانی دنیویه یی وكذلك مراد وروحانی
ودرجه جنانیه یی تقدیم وبذل ایلدیكم كبی بونلرك رؤیتنی دخی وراء
ظهورمه ترك وتخلیف ایلدم مخلصا اولدوغم حالده وبونلردن قطع نظر
ایلدم ومع هذا بن راضی دكلم كه بنم رضای جانانه مه قربان ایلدیكم

نفسمی بكا اخرتده مطیه اوله نته كم حدیثده وارد اولدی عظموا ضحایا
كم فانها على الصراط مطایاكم ویا خود برمحوای نفسك مطیتك فارفق
بها نفسمك بو خصوصده مطیه اولدوغنه وحب جانانه مراد نفس
وشهوتنه واكابنم دنیویه واخرویه ایله رتبته راضی دكلم واكران
تكون نك اسمی رؤیتی اولورسه تقدیر كلام بن تخلیف ایلدم خلفمده
بو بذلك رؤیتنی مخلصا اولدوغم حالده وبن راضی دكلم كه اول رؤیت
بكا مطیه اوله وبنی حضرت محبوبه ابلاغ وایصال ایلیه نته كم زهاد
رؤیت اعمالی مطیه قلوب مقصدلرینه وصول ممكن اولور قیاس ایدرلر

وقال سلطان الواصلين

وجنبتها بالفقر لكن بوصفه		غنيت فالقيت افتقاري وثروتي

اللغات جنبت ای قصدت القیت ای طرحت افتقار احتیاج ثروت
نعمت وكثرت جنبتها ده ضمیر حضرت محبوبه یه راجع بوصفه غنیته متعلقدر
المعنی واول حضرتك وصولنه قصد ایلدم كمال فقر له یعنی ظاهرا وباطنا
اعمال وافعالدن ومقامات واحوالدن كندمی برشی كورمكله
ولكن اول فقرك وصفیله غنی اولدم یعنی فقر تمام حاصل اولدقده انسان
حقله غنی اولدیغی كوردكم فقر له موصوف اولمقده من وجه مستغنی
وجود ودرسین وصف فقره مالك اولمش اولور وفنا اندر فنا
اولمش اولورسن القا ایلدم فقرمی وفقر له غنی اولمغی بیت

محو شو از خود كمال اینست بس		تو نمانی اصلا وصال اینست بس

وقال سلطان العارفين

فاثبت لي القاء فقري والغنا		فضيلة قصدي فاطرحت فضيلتي

اللغات واثخ الاعراب فاشر لاتخذ وفك جوابیدر الف واثبت تك
فاعل فضیلتی مفعولیدر معنا قدر قصدت المعنی وتمامكم فقر وغنا یی كنز مدن
طرح ایدوب حقیقت فقر له متحقق اولدیسه بو فقر وغنا یی القا ایلمك كان من
وجهیله قصد و توجهمه فضیلتن اثبات ایلدی لیس اول فضیلتی ده كلیمه ابلاغ بیت

تا ترك مراد خود نكوئی صد بار
یكبار مراد در كنارت ناید

وقال سلطان العارفين

فلاح فلاحی فی اطراحی فاصبحت
ثوابی لا شیئا سواها یثیبنی

اللغات لاح الشیء یبرز ای لحه وضح والفلاح الظفر وادراك المقصود
والاطراح افتعال من باب الافتعال شبیه اسم فاعلك مفرد مؤنثیدر من لا
ثابه الاعراب فلاح ده فا تعقیب و نتیجه ایچوندر اصبحت فعل در
افعال ناقصه دن اسمی ضمیر مستتر خبری ثوابیدر سواها ده ضمیر شیئه راجعدر
المعنی چونكم فقر وغنا یی طرح ایلدن حاصل اولان فضیلتده طرح ایلدیسه در
عقب نور فلاح وصبح نجاح بونلری الله واظهار كمن لامع لایح اولوب
پس حضرت منعمده بكا ثواب اولدی اول حضرتدن غیری بر شی بكا ثواب
قدیدی اذا تم الفقر فهو الله سری عالم اولوب لا موجود الا الله نوری لامع اولدی بیت

بسوز بید آتش تقوی جهان ما سوا الله
هیچ كس را تا نكردد او فنا
برون برند ازان عالم بسوی نور نوری
نیست ره در بارگاه كبریا

وقال سلطان العارفين

وخلت بها لا بی علیها اذن من
به خل عن مثل الذی وهی زلت

اللغات خلت بفتح الخاء وكسرها قرائت اصلنده خلوت ایدی لحدوثه
اللام حذف اولندی تحقیق ایچون اسبیل سبیلك جمیعدر الاعراب

خلت فعلدر افعال ناقصه دن بمعنی صرت اسمی ضمیر مستتر انا اول لفظا
منصوب خبریدر بها ده وبی ده باء سببیه در بها ده وعلیها ده وبی ده
و ذالك تحتنده اولان ضمیر بو جمله محبوبیه راجعدر المعنی بن اول حضرتك
عنایه و هدایتی سببیله كندی قوت و قدرتمله دكل اول حضرت جانبنه
اهتدایی و ادلایی الدم شول كمسه بن كه مناهج هدادن كمراه اولمشیدی
حالا بو كه اول حضرت هدایت و دلالت ایلدی بن دكل دن اكا بو مرتبه
تعرفده براتك كبی ام برمحوای كنت سمعه وبصره پس بنم ارشاد و هدایتم
عینی انك هدایتیدر من یهد الله فهو المهتد ومن یضلل الله فلن تجد له ولیا مرشدا

شیخ فنا لست بی الك چو حق
در بشنود و توش كرده است افتتاح
بر مریدان داده بی كفتن سبق
فهم كن والله اعلم بالصواب

وقال سلطان العارفين

فخذ لك حلی مرادك معطیا
قیادك من نفس بها مطمئنة

اللغات خل بفتح الخاء امردر بمعنی اترك والخل بكسر الخاء بمعنی الخلیل
قیادك مقود وحبل یقاد به یعنی زمام ومونه ده تسلیم والاطاعت والانقیاد
دن كنایه در الاعراب بها ده ضمیر محبوبیه عایدر و خل منادی از فض
قدر یای متكلم یا خلیلی تقدیریه معطیا حالیه اولوب منصوبدر قیادك
مفعولیدر معطیا نك من نفس ده من ابتدائیه ایچوندر معطیا یه متعلقدر
المعنی پس طالبین و مسترشدینه خطاب ایدوب بیورر كه پس ای
بنم خلیلم سن ترك ایله مرادكی اول حضرتك طلبی ایچون معطی اولدوغك
حالده زمام اختیاركی اكا واكا دلیل اولان كبار شول نفسدنكه
اول محبوبله مطمئنه در وانك ذكریله و حبیله ساكنه در مادامكه سالكه

زمام اختیارین ولجام اراده وانقیادین اول حضرته وانک

مظهری اولن صاحب سعادته اعطا ایته وحظوظ نفسانیه

دن بالکلیه تجرد وتبتل اختیار ایته بو حضرته وصول ممکن اوله مثنوی

چون گرفتی پیر هین تسلیم شو | همچو موسی زیر حکم خضر رو
از همه طاعات اینت بهترست | سبق یابی بر هران سابق کیست

وقال سلطان العارفین

وامسِ خلیّاً من حظوظک واسمُ عن | حضیضک واثبت بعد ذلک تنبت

اللغات امس امردر امسا دن امسا اخشم لق واخشام ایلمک کلمی

کاهی افعال ناقصه دن صار العارغ اسم امردر من سمایسمو سمو حضیض

اسفل جبل اثبت امردر من ثبت یثبت تنبت فعل مضارع دن نبت

ینبت دن ومجزوم درامر ک جوابی اولمق اوزره ایکون مکسور اولور

زیرا ساکن اذا حرک حرک بالکسر در پس رعایه للوزن نا مکسور اولور

الاعراب امسِ نک اسمی تحتنده مستتر انت خلیّاً خبریدر المعنی

ای طالب حق وسالک طریق ذات مطلق حظوظ عاجله واجله

دن فارغ اول وحضیض نفسانیه وپستی جسمانیه دن ارتفع

اوله اوج وصول حضرت محبوبه مرتقی اول وبو خصوصده ثابت

وبو مقدمه ده ثابت اوله سن تا اول حق بنه سنگی وجودک فکره زتحابل

وحدیقه قلبکده انواع نوباوه حقایق واصناف باکوره معانی ودقایق ظاهر اوله

وقال سلطان العارفین

وسدّد وقارب واعتصم واستقم لها | مجیباً الیها عن انابة مخبت

اللغات سدد امردر من التسدید التسدید الزام النفس علی السداد

وسداد اصابه واستوا به دور مقاربه عبدک ربینه مراقبه وحضور

واداء فرایض ونوافل ایله قریب اولمسنه دیرلر اعتصام التمسک والتوثق

الاستقامه اعمالده واحوالده واخلاقده واقوالده بین الافراط والتفریط

طریق اعتداله اولمقدر الانابه الرجوع الی الله من کل شیء سواه واما

اهل حقیقت قتنده الانابه الرجوع منه الیه لا من شیء غیره اخبات خضوع و

تذلل وانقیاد واطمئنانه درلر ومنه قوله تعالی واخبتوا الی ربهم ای اطمأ

نوا الیه الاعراب لها ده لام متعلقدر استقم فعلنه مجیباً سدد ضمیرنده حالدر

حالدر انه بو مقاربه واعتصام واستقامه دن جمیعاً الیها متعلقدر مجیباً

المعنی ای سالک راه حق وای طالب اسرار وجود مطلق باطن وظاهرنگ

تسویه قیل نه که تحکم وصواب وسداد لازم قیل اعمال واحوالکده جناب

ربکه قریب اول حضور ومراقبه ایله وبر مقتضای واعتصموا بحبل الله جمیعاً

حبل متین قرآنه تمسک ایله وبر مقتضای فاستقم کما امرت بو طریق

مستقیمده استقامت ایله اول حضرتک طلبی وقربی ایچون بحکم اجیبوا

داعی الله بو سداد ومقاربه واعتصام واستقامتک اول حضرتک

دعوتنه اجابت ایدیجی اولدوغنک حالده اوله ایله اجابت

که متجاوزه وصادره اوله مخبت اولان کسنه نک انابت ورجوعندن

وقال سلطان العارفین

وعُدْ عن قریب واجتنب وابتعد عن | اشیم عن ساق اجتهاد بنهضة

اللغات عد امردر عاد یعود عوداً دن الاسنی بر قبول الدعا بعضیلر

دیمشلرکه اجابه بالفعل والقول قبولدر استجابت اخص بالفعلدر بو تقدیرجه

اجابتدن اخص اولور وباخود اجابه بالظاهر قبول اوله واستجابت

بالباطن اوله انتهى نفس متكلم در من باب التفعيل شروع مساق للجد
وبرادى استعد الشروع فيه ديمكدر النهضة القوية التشريعية المعنى
اى طالب خدا چونكم الدنيا قنطرة فاعبروها مفهومى صحيح ومقرر اولديسه
پس سن بو حيات دنيادن ومعصيتدن خدادن تائب وراجع اول
جناب ربكه على الفور وعلى العجلة وبحكم استجيبوا لله وللرسول اذا دعاكم
استجابت ايله داعى الهيه واجتناب ايله سويلدن كه يارين بن ساق
جد واجتهاددن تشمير ذيل ايدرين موانع وعلايقدن سالم اولن نهضه
وقوت ايله جناب حقه متوجه ومستعد اولورين توبه انابت ايله بيت

همين امروز دا كه فردا هانكذشت	تا بجنبى نكذرد ايام گشت
همين وهمين اين راه روبيگاه شد	آفتاب عمر سوى چاه شد

وقال سلطان العاشقين

وكن صارما كالوقت فالمقت فى عسى	واياك علّى فهى اخطر علة

الفوت الصارم القاطع الوقت اصطلاح قومده اول شى دركه عبد اوزره
وارد اوله وحكمنى امضا ايله خوف وحزن وفرحدن هر هانكيسه وانى تعرف
ايليه انكچون ديرلركه الوقت سيف قاطع لانه يقطع الامر بحكمه المقت البغض
الشديد عسى ولعل كلمه طمع وتوقع ترجى در ولعلدن كاه اولور كه عند الا
ضافه لام اولى حذف ايدرلر علك وعلى ده حذف اولندوغى كبى اياك
كلمه تحذير در ومحذر منه كاه واو ايله استعمال اولنور اياك والاسد كبى
وكاه واوسز استعمال اولنور اياك الاسد كبى على بو قبيلدندر الاعراب
فالمقت وفهى ده فا تعليل ايچوندر المعنى اى سالك حقيقى هر وقتده
نفسنك اوزره اجراى احكام الهى وامضاى اوامر سبحانى ايلمه وقت

اياك مهم

كبى سيف صارم وشمشير جازم اول يراعسى ديمه ده بعض عطيه وارادر
يعنى بن ادمم بر نيچه ايام دنيادن وجناب حقه توبه وانابت ايدرم ايله الآن
عيش ونوش ايدرم لم باب توبه مفتوحدر ديمكله معصيت شروع وار اردر بيت

صوفى ابن الوقت باشد اى رفيق	نيست فردا گفتن از شرط طريق
تو مگر خود مرد صوفى نيستى	هست را از نسيه خيزد نيستى

وروحى جند رايله بن رجا ايدرمكه بعد زمان متوجه اولورم واعمال صالحه
علورم ديمه دن زيرا بو لعل اخطر علتدر زيرا هر وقتك بر خاصه سى واردر
اول وقت انجلهه كه فوت اوله وقت اخرده انكا دركى قابل اولمز ديگر
وقت اولدم ضايع اولن خواص كه تداركنه سعى ايتسه حاصل اولدوغى
وقتك خاصه سى فوت اولورنته كم حضرت جنيدى مريدانندن بر
محزون كورب سؤال ايلدى سيندن فال فاتنى ورد من اوراد لقاء
ده ماحبهه اقضيه پس ديدى كه كيف اقضيه والوقت معروف بامر اخرا تمم منه

وقال سلطان الواصلين

وهم فى رضاها واتسع غير محو لا	نشاطا ولا تخلد لعجز مفوت

الفات اتسع امر در سعى ديمكدن محاوله طلب انكك نشاطا اتسع ده
انبساط ديرلر اخلود ميل انكك مفوت اسم فاعلدر تفعيلدن بابندن الاعراب
ضمير محبوبيه راجع در غير حاليه اوزره منصوب نشاطا مفعول له در محاوله
عجزده لام بمعنى الى ويا علت ايچون اوله مفوت صفتدر العجزك المعنى اى
سالك راه حق اول حضرتك رضاسنى طلبده عبادات وطاعاتده قايم
اول رياضات ومجاهداتله طريق وصولده سعى وكوشش ايله نشاط
وسرورى غير طالب اولدوغك حالده زيرا ميان سلوكده طلب و

نشاط وانبساط نفسانی قلمق سالکی نتیجهٔ ذوق دن مانع اولور بیت

مرادم در غرل جانان بجان میخرش چون ولادم
جرس فریاد می دارد که بر بندید محملها

ودخی میل ایله شول عجزه که مفوّت اوله اذواق الهیّه واشواق سبحانیّه والتفات ایله شول کسله وبطالته که مانع اوله مقصوده وحجاب اوله مشهوده بلکه مردان خدا کبی رضای جانانه مجاهده دن خالی اولمه مثنوی

ای خنک انکه جهادی میکند
بر بدن زجری ودادی میکند

جهد میکن تا توانی ای کیا
در طریق انبیا واولیا

وقال سلطان العارفين

و نسر زمنا وانهض كسير التخلّف
البطالة ما آخرت عزم صحة

اللغات بر امر ده یسرون زمن بکسر المیم دوام وشدید مشی دن ودنیادن عاجز اولمق کتورم کسیر بر وزن فعیل بمعنی مفعول یعنی مکسور الاعضا انهض امردر نهوضدن یعنی قم بطالت بیکارلک الاعراب زمنا وکسیرا حالدر سردن وانهضدن تخلف ده فا تعلیل ایچوندر ما اخرتدن ما مدت ایچوندر صحتده لام بمعنی الی عاقبت ایچوندر المعنی سالکک نفسی مادام که هوا طبیعتله علیل اوله منحرف المزاج اولمق مریض کسدر کم صحت معنویه دن روحیه وقلبیه دن بر بدر کاه اوله امراض نفسانیه ایله غالب اولور سالکک روحنده قوت قومیوب تدبیردن وحرکتدن عاجز اولور پس حق علیه امر اشتدر اکر بالکلیه تغافل ایدوب تدبیر وعلاجه حرکت وسعی ایلمسه مرض غالب اولوب انسانی مزاج ایدوب انی هلاک ایدر پس چاره بودر که علی کل حال عجز وقصوره التفات ایتمیوب تدبیر وعلاجه سعی واهتمام ده انمک لازم اولدو وغنی سالکه تنبیه دن اوتری بو واردکه ای خسته وشکسته اولمق طلب

سیر وحرکت مشی فی قبا مرحالیتک اولدیغی حالده وکتوردم اولدو ونک چیسنده وقایم اول مکسور الاعضا اولدونک حالده زیرا سنک تخلفک بطالت وعطالته مادام که صحت معنویه قصد وعزمی تأخیر ایلدکجه پس بحان مثنوی

لنک ولوک وخفته شکل وبی ادب
سوی او می غیژ واو را می طلب

لازم ورکه صحت حقیقی بر نتیجه دکل
سعی وطلبدن فارغ اولمیه

وقال سلطان الواصلين

واقدم وقدم ما تعدت له مع
الخوالف واخرج عن قیود التخلف

اللغات اقدام بر نسنه شروعه مسارعه ومسابقه وجسارت ده انکه دیرلر اوقدم امردر تقدیم دن تقدیم بر شیئی ایلرو کوندرمکه خوالف خالفه نک جمیدر خالفه اصلنده عقود خیمه دیرلر وغزاة ومجاهدیندن کرو قلن نسا به وصبیانه دخی اطلاق ایدرلر نته کم ابتده رضوا بان یکونوا مع الخوالف ایه کریمه سی تبوک غزاسنده حضرت رسولدن اعذار غیر مقبوله ایله کرو قلنلر حقنده نازل اولمشدر تخلف کرو یه بقمق الاعراب ما ای موصول مفعولدر قد مک ده ضمیر ما یه راجعدر المعنی سرعت ایله تعلقات فانیه نک قطعنده وتقدیم ایله ای سالک خانه هوا ده بر نه شی که انکچون قعود ایلدک مع النفس والطبیعه الا زوال الاجنبا زیرا او مرکب هی مقصوده در الستغنا حظوظاتا حالیه ودنیا ہیوده در صفاوله اینه ایلدون پس بر نه شی ایچون که اکر مال اکر جاه اکر حشمت ولذات طریق حقدن انکچون قعود ایلدک بذل ایله وتقدیم ایله وخلاص اول جوالقدن وتعلقاته التفات قیودندن مثنوی

بند بکسل باش ازاد ای پسر
چند باشی بند سیم وبند زر

وقال سلطان العارفين

وتجذب بسيف العزم سوف فان تجد | تجد نفساً فالنفس ان جدت جدت

التفات لجذب بفتح الجيم وتشديد الذال الجه كسمك ودالله ده كسمك معناسنه كلور
جيم امر درجذبه جذبه دن بروزن مديده تجد فعل مضارعدر جاد الفرس يجود جودة
دبرلر قيل ات ايك زياده سرعتله يوريسه كان مشى ده اوجاد ايلديكي قوتي
بذل ايجود ايلمش اولور ومكره كى تجد بكسر الجيم وجد يجد وجدانا دندر بولمق
معناسنه جدت بضم الجيم جاد يجوددن سخى اتمك وبذل قلمق جدت بفتح الجيم
جد يجددن مشتقدر جد عظمت معناسنه درنته كم جد ربنا اى عظمة ربنا
جد فينا اى عظم وتعالى جدك اى عظمتك ديمكدر ودعاده دخى لا ينفع ذا الجد
منك الجد اى لا ينفع ذا الغنا عندك غناده ومساعده وبخت وسعادت معناسنه
ده كلور **الاعراب** سوف مفعول لهدر تجذبك فالنفس ده فا تعليليه كون ايچون **المعنى**
اى سالك راه حق سرعت واقدام ايله قيود والتفات موانعدن خروجه هويدا
تسويف وتعلق نفس بكا مانع اولمشدر كال عزم ملا اى قطع ايله وجناب حضرت
سريع السير كرمه رزده اول اكر حق جانبنده لاسراع اللواء السابق في العهد وسابرا
ومبادره ايلديكه اولورسك قيود تعلقات نفسيه ومضيق موانع وعوائق
فانيه دن خلاص اولوب بر نفس عظيمه ومطلقه وذات كريمه وسالمه بولورسن
كرسن اى اشتغالات فانيه وتوغلات جسمانيه سبيله فانيه ومتابع
اولمشدرك زيرا نفس راه حقده بذل سخا ايليوب عاداتن قطع ايدوب
واخلاق ذميمه سين ازاله ورفع قيود افنا ايلديكه نيك بخت وصاحب عظمت
ومظهر سعادت وسيادت اولور ونفساً لفظى بفتح الفا قرأت اولنوب
روح وراحتدن كنايه اولمقده جايزدر وبو تقديرده اوكي تجد جاد يجود
دن سخاوت معناسنه وجدت سريع السير معناسنه وجدت جدوا

جهدن اولمق معناسنه ده جايزدر كوره مشكلكن اوتكى اولى در

وقال سلطان العارفين

واقبل اليها واقرنها مغلساً فقد | وصيت بنصحي ان قبلت نصيحتي

التفات اقبل يعنى توجه ايله واقرنها امردر قرنا يقرو دن اى اقصد نحوها دكلدر
وصيت نفس متكلم ودوصى يوصى دن اصلنده وصيت معناسنه درايا بوده
جهت معناسنه متضمندر بين الواصى والموصى جمع مفرد اولدوغيچون بفتحه
بندر **الاعراب** اليها ده واقرنها ده ضميرلر حضرت محبوبيه راجعدر مغلساً
حالدر اقبل واقرنها نك تحتنده مستتر اولن فاعلدندر ان قبلت نصيحتي
جمله شرطيه در جزاسي محذوفدر تقديري جدت سعيداً ويا خود فزت
بالسعادة ديمكدر **المعنى** اى سالك راه حقيقت واى طالب اسرار وحقايق
توجه ايله اول حضرته وقصد ايله انك جانبنه جميع املاك ظاهره وباطنه
دن خالى وعارى اولدوغك حالده وكلى اسباب ووسايلدن عارى
وعقو مالاً وجاهاً حالاً وكالاً صورتاً ومعناً هرنه ايسه بالكليه مفلس وعارى
اولدوغك حينده تحقيقا بن جمع ايلدم فايده كثيره يى وصيتمده قبول
نصيحتم ايچون اكرسن نصيحتم قبول ايدرسك سعادت وسيادته نايل
وجاير اولورسك والا بلا فقر ولا انكسار وجودك وار العزه وابرار دن محروم قالورسك

هم وخاطر تيره كردن نيست راه | جز شكسته مى نكيرد فضل شاه
با چنين غالب خداوندى كسى | چون نميرد كر بنا شد او خسى

وقال سلطان العارفين

فلم يدن منها موسر باجتهاده | وعنها به لم ينأ موسر عسرة

التفات يدن منها دنا يدنو دندر يقلق وساقط اولوب اصله

نون باقی قالدی مؤثر اسم فاعلدر ذو یسار یعنی صاحب غنا دیمکدر
لم یجنا ای لم یبعدنا عنه دیرلر یعنی برشیء دن بعید اولسه مؤثر اسم
فاعلدر ایثاردن ایثار اختیار اتمک عسره فقر الاعراب فا تعلیل
ایچوندر منها ده وعنها ده ضمیرلر مجبوبه راجعدر به ده کی ضمیر اجتهاده راجعدر
عسرته راجع اولمغه جایز کورمشلر فقر اعتباریله لکن اضمار قبل الذکر
لازم کلور لفظاً و رتبةً المعنی بیت سابقده دیمشلردیکه اول حضرتک جمله
املاک ظاهره و باطنه دن مفلس اولدیغک حالده قصد و توجه ایلدیکی
بو جهتدن ابراز علت ایدوب بیورورلرکه ای سالک اول حضرته فقیرا و مفلسا
توجه ایله زیرا اکا قریب اولمز بر غنا صاحبی اجتهادی سبیله اول حضرته
واصل اولمز زیرا غنا ایله اجتهاد سبب قرب و وصول اولمز و اگر اجتهاد
ندن خالص اولورسه ثواب حاصل اولور زیرا دنیا وما فیها نک حق
تعالی جناب بعوضه مقداری قیمتی یوقدر نتکم حدیثده لو کانت الدنیا
تزن عند الله جناح بعوضة ما سقی منها کافرا شربة ماء در و قوی الجنابی اهل
مفلس و متعسر اول حضرتدن بعید اولدی اجتهادی و قوی الجنابی سبیله

صبر کن با فقر و بگذار این ملال | زانکه در فقرست عز ذو الجلال
هرکه از وی دار برخوردار شد | این جهان در چشم او مردار شد

وقال سلطان العارفین

بذاک جری شرط الهوی بین اهله | وطایفة بالعهد اوفت فوفت

الالتفات اوفت ایفای عهد ویندر ایفا عهده وفا قلمق یعنی تمام ایدوب
نقص اتمامک توفیة الشیء بذله وافیا الاعراب ذاک اشارتدر فقره
اوفتک فاعلی تحتده اولان ضمیردر که راجعدر طایفه یه و وفتک فاعلی حضرت

مجبوبه راجعدر و بو وفتک ضمیری طایفه یه رجوع اتمک جایزدر المعنی یعنی
بو حضرتک هوا و محبتی نک شرطی بین اهل المحبة بویله جاری اوله یکه ایثار الفقر
علی الغنا و اختیار الذل علی العز اگرچه تفاوتلر بین طایفه علیه ان بر طایفه
عهد ایدوب شرط محبتی ظاهرا و باطنا کمال فقر ایله ادا ایلدیلر پس اول حضرت
دخی بعدما وفوا بعهدهم تا موقوتلرینی علی سبیل التمام بذل و مقصودلرین
ویردی بر وجه کمال اعطا بیوردیلر و اگر وفت ضمیری طایفه یه راجع اولورسه
دیمک اولورکه اول طایفه عهدلرینه ایفا ایلدیلر پس عهدلرینک حقوقینی محبتلرینک
شروطنی کمال رتبه ادا ایلدیلر دیمک اولور لکن اوتکی معنا اولی در زیرا
مجازی متضمندر و معنای ثانیده تکراری مشعردر و بو محلده خلاصه کلام اودر
که محبت راه اینجا فقیر و محتاج گرکدر مجبوبه اگر فقیر اولسون و گر غنی اولسون زیرا
فقیر واردرکه ضرورتا فقیردر دنیا مراد و مقصودی منافع دنیویه در
غنی واردرکه غناسی دولت دنیا ایله در بو ایکی طایفه یعنی اگر بو منوال اوزره
فقیر و اگر بو شکل غنی مذموم در اما علی کل حال بیت فقیر غنادن امین در زیرا
ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی در پس لیس الغنی عن کثرة العرض
انما الغنی غنی النفس فحوای شریفی غنی الله ایله و معرفة الله و محبة الله ایله غنی
غنی اولندر پس چونکه الفقر فخری نک غنی اگر فقیر مبتدا سلوکده و سیر الی الله ده مجرد
باطنه و ظاهره اختیار ایدوب کمال فقر و فنا ایله اول حضرته متوجه اولسه
ایفای وداد ای شروط محبت ایدن طایفه نک زمره سندن اولور

وقال سلطان العارفین

متی عصفت ریح الولا قصفت اخا | غناء ولو بالفقر هبت لربت

الالتفات عصفت الریح دیرلر یعنی یل شدت و قهر ایله اسدی هبت الریاح

يجري لطافته وشرطها اشد النصف الكسر يقال قصفت الريح السفينة اي
كسرتها غنا الف مقصوره ايله عدم احتياج غنا الف ممدوده ايله حصول اليسار
والثروة والنعمة ذبت تربيه اندر الاعراب رتبك فاعل تحتنده اولن
ضمير مؤنثدر كه ربجه راجعدر المعنى يعني هر بار كه با وجهت شدت وقهر له
اوزان اولسه كسر وقهر ايله غنى بالفقر اولنور يعني غنا واستغناسين ازاله
ايدوب محتاج وفقير ايلر وهر بار كه نسيم محبت فقره اشسه تربيه وتمييز ايدر
ذروه كماله واوج اقبال ايصال ايلر شلادت توانكرده بر جراغ افروخته بود
درويش او هيزم پاره نيم سوخته اولسه با وجهت وريح غناى ذات اوصاف
اولسه جراغ توانكرى منطفى واو هيزم پاره درويشى مشتعل اولور شعر

الفقر جوهر كلى الفقر عرض	الفقر شفاء وسوى الفقر مرض
العالم كله صداع وغرور	والفقر من العالم سر وغرض

بيت

وقال سلطان العارفين

واغنى يمين باليسار جوادها	مدى القطع والوصل في الحب مدت

اللغات اغنى افعل تفضيلدر غنادن يمين مع ال يسار غنا وثروت
مدى بضم الميم مديه نك جمعيدر مديه بضم الميم وكسر ايله وفتحيله بيك يعني بچاق
وبرالاعراب اغنى مبتدا مضافدر يمينه باليسار متعلقدر يمينك
جوادها مبتدا ثانيدر ضمير مؤنث يمينه راجعدر مدى نك قطعه اضافتي
حتك معولا اضافى قبيلندندر خبردر مبتدا ثانينك ماموت اچون
موصولده لام بمعنى الى متعلقدر مدته مدت فعل ماضينك مفرد مؤنث ضميري
علي بناء المجهول نائب فاعل ضميري يمينه راجع المعنى اي سالك حقيقى اول حضرت جميع
سايلدن خالصا ومخلصا توجه ايله زيرا اغنى ترين اولن دست حال ومناله

انك جزاسى سكين قطعه رساء دام كه اول حضرتك وصولنه مجتنبه مدد
درار اولنمز چه زيرا غنى بالغيرك نزد منصفدر واول حضرت ايسه عين فقر
يس شيئه ضد ايله وصول غيرجايزدر اما فقر اولكه تنكى فنا واضمحلاليدر عالمى اودعاها
پس كثرت مرتفع اولدقده عين وحدت ظاهر اوكوب سين من لا يصل اليه الا به سر عيان اوله

وقال سلطان العارفين

واخلص لها واخلص بها عن رعونة	افتقارك من اعمالك بر زكيت

اللغات الاخلاص التصفية من كل شوب للخلوص الصفاء من كل
كدر وشوب رعونت بورده اعجاب نفسدن برنوعدر الاعراب
ضمير لها ده وبها ده حضرت محبوبه راجعدر ويا خود بها ده كى ضمير جايزدر كه
اخلاصه راجع اولا وتانيثى صفت وخصلت اعتبار ايله اولور من عن ده
ده من ابتدائيه ومن اعمالك ده بيان ايچوندر زكيتك فاعلى تحتنده مستتر
راجعدر اعمالك ويو جمله صفتيدر اعمالك المعنى وقتاكم نفس نفس وشيطانك
اعمال مبرورة بر شركته اولمسه تنبيها للسالكين اخلاصه ترغيب وتحريص
ايدوب بيورر كه اول حضرت ايچون اخلاص ايله اعمال واحوالكى شوايب
اغراض نفسانى وهواجس وساوس شيطانيه دن ورياء وسمعه دن
وتعلق غرضيه نكه اندرك قسمنده ذكر جمله سبب اولاوورجاء ثوابدن بلكه
رؤيت خلوص دن وصافى وخالص اولن بو خصلت اخلاص سبيله
ويا اول حضرت سبيله رعونت افتقار كدن ارزويت احتقار وابتدا
ايلكدن كه جنس اعمال مبروره دن خالص اولن اول اعمال شايبه نظر
اغيار دن تزكى وتطهر اولنمشدر مشايخ كبار اخلاص حقنده چوق
كلام بيورمشلردر ابو عثمان مغربى بيورر كه الاخلاص ما لا يكون للنفس فيه

حظ بجالی ولا یری صاحبه علیه عوضا فی الدارین وقال ابو یعقوب متی شهدوا فی اخلا
صهم الاخلاص احتاج اخلاصهم الی الاخلاص لان الاخلاص معلوله برؤیة الاخلاص

وقال سلطان العارفین

وعادِ دواعی القیل والقال وانجُ من ... عوادی دعاوٍ صدقها قصد سمعة

اللغات عاد امردر معاداتدن دشمنلک دیرلر ودواعی داعیه نک جمعیدر
داعیه باعثه وجاذبه اولن شیئه دیرلر وانج امر حاضردر نجا ینجو نجا
تدن عوادی عادیه نک جمعیدر عادیه ظلم وشره دیرلر نتکم دینور عدت
عن فلان عادیة فلان ای ظلمه وشره ودعاوی دعوانک جمعیدر سمعه
ریانک برنوعیدر زیرا الفتح ایشتدرمکه دیرلر پس هر فتنی عملی که حظ
نفسلر ناسه اسماع ایچون اوله جمیع ریاده در الاعراب صدقها ده
ضمیر دعاویه راجعدر المعنی ای سالک راه حق قیل سکا اثناء سلوکده
واردات قلبیه ومکاشفات یقینیه دن نیجه معارف وعلوم منکشف
اولوب عجایب وبدایع ملک وملکوت منجلی اولسه قبل تحقیق الوصول
اظهارندن پرهیز ایله والفاظ وعبارات ایله تعلیم وارشاددن القا ایله
وعداوت وبغض ایله بواعث واسباب قیل وقاله وخلاص اول
ونجات بول دعوالرک ظلم وشرندن ولاف وتصلفک نفع وضررندن
زیرا ابل غرض اول دعاونک صدقی اولدوغی تقدیرده قصد سمعه وریا
دروسمعه وریا شرک اصغردر پس نفسک بو علوم انقیاده صورت خیر
ده مجاهدت شانی بولوب سایر اوزره تفوق وتصدر ایچون ریاسه
نعوذ بالله شرک خفیه روترقی نکیلیده وصول حضرت جلیله مانعدر مثنوی

چند ازین الفاظ و اضمار و مجاز ... سوز خواهم سوز با آن سوز ساز

سر بسر فکر و عبارت را بسوز ... چشم نرگس را ازین کرکس بدوز

وقال الشیخ السهروردی فی العوارف تنزه عن الریاء الذی یبطل العمل ولکن
العمل تظهر شیئا من حاله وعمله بعلم کامل عنده لجذب المریدین وفی اظهار
الحال والعمل للعارفین حکم دقیق لا یبرء غیرهم فیری ناقص العلم صورة ریاء
ولیس بریاء پس معلوم اولدیکه بو احوال اثناء سلوکده قبل تکمیل المراتب تیزده
کار وتعلیم وارشاده شروع ایدنلره تنبیه اولور والا عارف بالله اولنلر کده ریادن تنزه در

وقال سلطان العارفین

فالسن من یدعی بالسن عارف ... وقد عبرت کل العبارات کلّت

اللغات السن بضم السین لسانک جمعیدر السن بفتح السین افعل
تفضیلدر لسن دن بفتح السین واللام لسن فصاحته دیرلر السن افصح
دیمکدر کل اللسان والسیف والطرف دیرلر فحین حد تلرکن دیرباتلرکن
زاید اولنسه للاعراب فاسببت وعلیت ایچوندر السن مبتدا
جمله شرطیه خبر بیدر عبرتک وکلتک ضمیرلری السنه راجعدر کل نوع
خافضیت اوزره منصوبدر المعنی کات بیوررلر کای طالب وصال
عشق قیل وقال اشتغال ایله طلبا لاظهار الکمال زیرا السن عرفا
وافصح فصحا وابلغ بلغا ایله مدعو وستا اولنکه لرک لسانلری حقیقتا
اول حقیقتدن مع کل العبارات والاشارات وجمیع الالفاظ والا
ستعارات تعبیر وتقریر ایلسه لر لسانلری کلیل وعقللری علیل وذلیل
اولوب دریادن قطره وشمسدن ذره یه عیان وبیان ایده
میه لردی زیرا من عرف الله کل لسانه بیورلمشدر پس قیل وقالدن عزم
ایتمه نک فایده سی یوقدر مع هذا دعاوی کاذبه یی متضمن اوله بیت

ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز | کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
کاین مدعیان در طلبش بی‌خبرانند | کانرا که خبر شد خبری باز نیامد

وقال سلطان العارفين

وما عنه لم تفصح فانك اهله | وانت غريب عنه ان قلت فاصمت

اللغات تفصح فصاحتدن مشتقدر فصاحت كلامى بيان ديمكدر
الاعراب ما موصوله بمعنى الذى عنه لم تفصح متعلقدر ضمير باريه راجعدر
صدق دعوايه راجع اولمق ده جايزدر المعنى شول اسراردن وبنا خود شول
صدق دعوادن كه اى سالك معرفت كردار ابراز واظهار ايتميه سن بلكه
سن اول اسرارك اهلى وصاحبى سن واول سنك ملككدر ورع سن غريب
وبيگانه سن شول اسراردن اگر انى ديرسك فاذا كان كذلك يعنى ديرسك
لكن اهليت سندن فوت اولور پس سن مخفى كند وكه لازم قل تاكه انى
اظهار ايتكله نا اهلان وبيگانه‌لكدن زمره سندن اوليه سن نته كم حبيب خدا
محمد مصطفى عم بيورورلر كه لا تعطوا الحكمة الى غير اهلها فتظلموها ولا تمنعوها
عن اهلها فتظلموهم پس بر خواى ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى
اهلها عارف اسرار الهى اهلنه اعطا ايليه نا اهل جيفه حالى خبا ستدو سوم ايليه
عزيزلردن برى بيورر بيتولون خبرنا وانت امينها مالنا اذ خبرتم بايش مثنوى

عارفان كز جام حق نوشيده‌اند | سرها دانسته و پوشيده‌اند
هر كرا اسرار كار آموختند | مهر كردند و دهانش دوختند
تا نگويد سر سلطان را بكس | تا نريزد قند را پيش مگس
پيش با همت بود اسرار جان | از خسان محفوظ تر از لعل كان

وقال سلطان العارفين

وفى الصمت سمت عنده جاه مسكة | غدا عبده من ظنه خير مسكت

يعنى

اللغات سمت القصد مسكت بضم الميم شيشك بقيه سنه ديرلر غدا افعال
ماضيه‌دندر غدوه دن غدو اول نهاردن زواله وارنجه‌در و بورده افعال
ناقصه معناسن متضمندر الاعراب عنده ده ضمير سمته وعبده ده ضمير جاهه
راجعدر وظنه ده اولان ضمير سمته راجعدر جاهه راجع اولمق ده جايزدر
من موصولدر المعنى بيت سابقده بيلدوقالردن سالكى نهى ايدوب
صمت وسكوته ترغيب وتحريض بيورمشلردى پس صمته اولان مترتب
دخى بيان ايدوب بيورورلر كه اى سالك قياس ايله كه مطلقا صمت و
سكوت آفات نفسدن خالى اولماسن زيرا صمتده دخى بر قصد ردايه
وسمت ذميمه واردر كه اول قصدك عندنده بقيه جاه واردر زيرا نفس
صمت وسكوتله ثبات و وقار مراد ايدينوب استكبار ايدر نته كم بعضى
فقرا ومساكين مجلسنه داخل اولسه انلره گفتاردن عار ايدوب صمت ايله
سكوتله متصف اولور پس نفس بر بار كه بر صمتدن حظ ايليه انلرن نقصانى
حالكوره متكلم اولمق اولى در زيرا اول جاهك عبدى اولور شول
كمسنه كه انى خير بقيه ظن ايليه عبد الجاه اولمز و بلكه اول صمته اولن
سمت رديه نك عبد واسيرى اولور انى خير بقيه ظن ايلين مثنوى

گر انار ار بى خرى خندان بخر | تا دهد خنده ز دانه او خبر
اى مبارك خنده كو از دهان | مى نمايد دل چو در از درج جان
نار خندان باغ را خندان كند | صحبت مردانت از مردان كند

وقال سلطان العاشقين

فكن بصرا وانظر وسمعا وعه وكن | لسانا وقل فالجمع اهدى طريقة

اللغات عه امردر وعى دن حاسته ايكندر اهدى افعل تفضيلدر ابتدا

الاعراب فلکن ده فا نتیجه ایچون سمعا بیرا وزره معطوفدر فالجی ده
فاده تعلیل ایچوندر مبتدا اودر اهدی طریقة خبریدر المعنی پس سکت سکوتده
وصف صموتده وکذلک قیل قالده هر بیرنده من وجه آفت وجهت متوقع
اولدیسه پس سن مرتبهٔ جمعیت صاحبی اولوب مجلسنده سراپا چشم اول
ونظر ایله جمیع وجود ذاتده وظاهرا وباطنا گوش اول استماع ایله کلام رو
حانیان وجسمانیانی ومجلسنده لسان اول وسویله زیرا جمع اهدای
طریقتدر زیرا مرتبهٔ جمع صراط مستقیمدر کما قال الله تعالی ان هذا صراطی
مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله پس عارف
جامع تفاصیل جمیع مراتب اولوب مقتضای حالنه اسمه الکاه مکرره عمل ایده

وقال سلطان العارفین

ولا تتبع من سولت نفسه له | فصارت له امارة واستمرت

اللغات التسویل التزیین سولت بمعنی زینت استمرت ای دومت
واستحکمت الاعراب من موصول مفعولیدر لا تتبعکه وسولتک فاعلی
نفسه در صارتک اسمی واستمرتک فاعلی دخی نفسه در المعنی ای سالک راه علی
کل حال تفرقه دن خلاص اول مرتبهٔ جمعه واصل اول والا مرتبهٔ جمعده
اولن اهل وحدت وارباب حقیقتله مجالست ایله وسنی اتباع ایله شول
کسه که نفسی انکا هوای باطلهسنی تزیین ایلیه پس انکا اماره
بالسوء اوله واماره لکده قوی ودستوم ومستحکم اوله مثنوی

چون بسی ابلیس آدم روی هست | پس بهر دستی نشاید داد دست
دست را مسپار جز در دست پیر | پیر حکمت کو علیم است وخبیر

وقال سلطان العارفین

ودع ما عداها واعد نفسک فهی من | عداها وخذ منها بما حصن جنة

اللغات ودع بمعنی اترک ماعداها ای غیرها واعد امر عدی یعدودن امر
ای جاوز نفسک عدی بکسر العین جمع عدو عدة عاذ یعوذدن امر در بمعنی
التجئ احصن محکم رک دیمکدر اسم تفضیل حصن دن جنة سپر
الاعراب عداها وعداها ده ضمیر المحبوبیه راجعدر فهی منهاده نفسه
راجعدر المعنی ای طالب اسرار خدا ترک ایله اول حضرتک ماعداسی
گرک صوری اگر معنوی ومتصف اول انجکم مازاغ البصر وماطغی والتفات
قلبیه ممنوکه خوارق عادات واظهار کشف وکرامات وظهور مکاشفات
وحشا بهداندر وبسیار که اتباع لذات شهوات واستیفاء حظوظ
جسمانیات وقبول خواص وعوام واشتهار صیت وصدا نام وراده
بونلر امثالی حوالدر ونفسکه عداوت ایله زیرا اول نفسک انک عدو ابدیدر
زیرا نفس محل کثرتدر واول حضرت عین وحدتدر پس نفسه عداوت تفرقه
سی صفتین ازاله ایدوب مألوفاتن افنا ایلکدر ونفسکی شرور
رندن التجا ایله احکم واقوی اولن سپره که مراد شرع شریف وطریقت
منیف اوله ویاخود عنایت ربانی وهدایت سبحانی اوله که مثنوی

ای عنایات حق وخاصان حق | گر ملک باشد سیاهستش ورق

ویاخود مربی ورائه حقیقی اولن صاحب سعادتلرک سایهٔ پرمایهسی اوله مثنوی

هین مخسب ای کاهل بی اعتبار | جز بزیر آن درخت میوه دار

وقال سلطان العارفین

فنفسی کانت قبل لوامة متی | اطعها عصت او اعص کانت مطیعتی

اللغات واضح الاعراب فاعلت وسبیت ایچون واطعها ده کی
ضمیر بالنفسه راجعدر ویا حضرت محبوبیه وعلی کلا التقدیرین المعنی بودر که ای

سالک اول حضرتک ماعداسنی ترک ایدوب احصن جنته التی ایدوب
تهذیب نفسنکه مشغول اولور برایتم دخی نفسم قبل الاطمئنان والوصول الی
حضرت الرحمان لوامه ایدی هر بارکه اول حضرته بن اطاعت ایلسم اول
نفسم بکا عصیان ایدردی وهر بارکه اول حضرته عصیان ایلسه نفسم
بکا مطیعه اولوردی و یاخود معنا بن اول نفسمه حقوق شرعیه سن ایفا ایله
اطاعت ایلسم نفسم عاصی اولوردی وهر بارکه اول نفسمه عصیان اولنسه
تن منع ولذات وشهواتن ردع وما لوفات ومحبوباتندن قطع ایتکلکله
نفس بکا مطیعه اولوردی نته کم حضرت شیخ عطار نفس
حقنده بیوررلر و تفهیم ایچون ضرب مثل ایدوب دیرلرکه **بیت**

چون شتر مرغی شناس این نفس را	نی کشد بار و نه پرد در هوا
گر بپر گوییش بگوید اشترم	ور نهی بارش بگوید طایرم

وعند اهل التحقیق جدا ایتمده نفس شیء واحد در لکن اوصافی غلبه
حکمیله یدی مرتبه اطلاق اولنور والا النفس اماره بالسوء بحکم ان النفس
لامارة بالسوء بو مرتبه ده اولنلر دایما نفسلری افعال ذمیمه و اعمال قبیحه و
احوال شنیعه ایله اغلیر ونفس امارهنک اوصافی حقد و حسد و بغض و عدا
وت وکبر و عجب و نخوت و حرص و هوا و شهوت وکسالت و بطالت و غفلت
وجهالت وامثالیدر پس بو خصلتلر سالک تأدیب وتهذیب ایلدکده نفس منصف
زایل اولوب لوامه مرتبهسنه ایرر نته کم جناب عزت بو نفسه قسم بیورر
لااقسم بالنفس اللوامة ای النفس المتقیة التی تلوم نفسها علی التقصیر وان
اجتهدت فی الطاعة و بو مرتبهده نفسک حالی اگرچه اماره کبی خلاص
اولور لکن غرق نزاعی قطع ایتمز گاه امارهلک جانبنه میلندن اوتری لوم

ایلرو گاه عبادات وطاعاتده قصوریدن اوتری لوم ایلر کندا وکندانا
توجه تامه وهدایت الهیه ایله علامت مرتبه سنده طی اولنان ترقی ایلرکه
فالهمها فجورها وتقویها جنات عزت فجورنی وتقویسنی اکا الهام والهام
ایلیه بر خواطرکه اکا نزول ایدر الهام الهی وملکی والقاء شیطانی ونفسی وخواطر
دهر نه ایسه انلری تمییز ایلیه بو حالده ملهمه لکله متصف اولور بعده جذبه
معین اولوب محبت الهیه ایله اذواق الهی واشواق سبحانیله اطمینانی حاصل
ایدر پس یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک خطابیله مشرف اولوب بوندن
هر نه گلور ایسه راضیه اولور لطفه نجه عاشق ایسه گنه قهره دخی ایله عاشق
اولور و قهر له لطف قتنده برابر اولور **مثنوی**

عاشقم بر قهر و بر لطفش بجد	بو العجب من عاشق این هر دو ضد

ترتبی وجود نفس مشاهده ایله بو حاله متصف اولدقده عند الله مرضیه
اولور بعده وصلت حقانیله مشرف اولوب بالکلیه فانی اولوب اخلاق الله ایله متخلق
اولدقده مرتبه کمالیه ایروب انسان کامل اولور | این که گویم در جهان یارب است

وقال سلطان العارفین

تا دوریها ما الموت ابسر بعینه	والتعبتها کی مانکون مرتجع

اللذات ایراد ذکر ایدر مک مرتبه راحت بخش الاعراب اوزره تا و
اتعبتها ده جز نفس ز اجعد رما الموت دن ماکره و موجوده در یعنی شبا
کیاده مازایدر الحق چونکم نفسم اطاعت ایلدکجه اهل عصیان واکا عصیان
ایلدکجه مطیع و فرمان بر اولدیسه پس ان ایرادی ایلدم شول شیوه که
ریاضات شاقه و مجاهدات کثیره و مکابدات و مخالفات عسیره ایله در
که موت ایسه و اسهل در بو اشیانک بعضندن بر امر ارادهن اولر

جسددن مفارقتیدر زمان قلیلده قابل اولور اما موت اختیاری نفسی
حظوظ و مألوفاتندن قطع ایدوب الی مرتبة الفنا تاکمال تصفیه حاصل اوبجه
یدق بر آن موت المنی ذایق اولور پس موت اختیاری موت اضطراریدن
اعسر واصعب در زیرا اولده نفسی تعبه و بلا وکربه بر قدم تا بکار راحت ایرشن
ایکن زیرا النفس آرزو سندن و حظوظ و شهواتندن مصفی اولب
کال سکون واطمئنان الا کثور وکده و عین راحت و محل نشاط و مسرت اولور

وقال سلطان العارفين

فعادت ومهما حملته تحملت | مني وان خففت عنها تأذت

اللغات کیرو یوندی ویرلر مهمانک اصلی ما ما در اولکی شرطیه وردنانی
سی زایده در مثه کم مهما تأتنا ما تأتوا اما وجئنا ده کبی تحملت تفعیل بابندن
نفس متکلم در علی بنا المجهول در تحملت تفعل بابندن تأذت اذادن مشتقدر
من باب التفعل اذا و بلا قبول تکدر الاعراب ما تعقیب ایچون
عادت فاعلی نفس در و مهما ده واو حالیه در حملته مفعولینه تعدیه
ایدر مفعول اولی قایم مقام فاعل و مفعول ثانیسی ضمیر متصلدر که عاید در
ما یه تحملته ده کی ضمیر دخی کذلک عاید در ما یه و عنها ده ضمیر بارز و تأذت ده
ضمیر مستتر نفسه عاید در المعنی یعنی بن نفسمی اول ریاضات و مجاهداته و شدت
بر و مکابداته اجرا ایلدیکمه نفسم عودت و رجعت ایلدی لوامه
لکه مرتبه سندن طاعات و عبادات جانبنه ایله رجوع ایلکه اماره
و لوامه کمدن که هر بار که بن بار ریاضاتی تحمیل اولنسه ایدم نفسم انکل تحمل
ایدر بلکه تحمل ایدر ایدی و هر بار که اندن اعمال اثقال ریاضاتی تخفیف ایلسیدم متأذی
متأذی اولور ایدی و بو مرتبه جمیع ریاضتده اولان خواید نظر و به اطاعه منقاد اولور

وقال سلطان العارفين

وکلفتها لا بل کلفت قیامها | بتکلیفها حتی کلفت بکلفتی

اللغات کلفت من باب التفعیل کلفتدن مشتقدر کلفه مشقة دیرلر
کلفت دخی من باب التفعیل کفالتدن مشتقدر یعنی الضمان کلفت نفس متکلم
در بالکسر تخفیف اللام ثلاثیدن حریص و مولع معناسنه کلفه بمعنی المشقة
الاعراب اوچ موضعده ها ضمیر مؤنث نفسه راجعدر و قیامک ضمیر اضافتی
مصدرک فاعلنه اضافتی قبیلندندر و تکلیفک ضمیر اضافتی مصدرک
مفعولنه اضافتی قبیلندندر و تکلیفدن باقیامی تعدیه ایچوندر و بکلفتی
ده کی با کلفت یی تعدیه ایچوندر کلفت به دیرلر ای اولعت به لا بل
ماقبلی نفی و مابعدنه اولن جمله یی اثبات ایچوندر المعنی بن کلفت
و مشقتی نفسمه لازم قلدم شدت و مشقتی لازم قلدم بلکه نفسک عبادات
و مجاهداته تکلیفنک قیامنه ضامن اولدم حتی نفسم سنولر مرتبه ریاضتلر ایله
و جلیسلر اولدی بن کلفت و مشقته مولع و حریص اولدم و کمال التذاذ و
استئناسمدن بر آن آنسز اولدم زیرا النفس نه ایله معتاد اولسه البته انی
اقتضا ایدر النفس کالطفل ان تهمله شب علی حب الرضاع وان تفطمه ینفطم

وقال سلطان العارفين

واذهبت فی تهذیبها کل لذة | بابعادها عن عادها فاطمأنت

اللغات اذهاب کیدرمک تهذیب عیوبدن تنقیه و پاکیزه قلمغه دیرلر ابعاد
ایراق دورمک عاد جمع عادت اطمئنان سکونه دیرلر الاعراب
اوچ موضعده ها ضمایر نفسه راجعدر اذهبت مفعولینه تعدیه ایلر مفعول
اولی محذوفدر و مفعول ثانیسی کل لذة در ای اذهبت عن نفسی کل لذة تقدیره

با بعاده ده باسبیه از هبتیه متعلقدر المعنی بن ازاله و اذهاب ایلدم
جمیع لذایذ صوریه و معنویه بی نفسمدن نفسمی شوائب حظوظ دنیویه و اخرویه
دن و معایب خلقیه و خلقیه دن تهذیب و تطهیر ایلدوم انی جانیردن ادنی
انملکله پس لوامه لکدن رجوع ایدوب مطمئنه اولدی قال بعضهم جهد العوام
فی توفیة الاعمال و قصد الخواص الی تصفیة الاحوال فان الجوع والسهر یسیر و معالجة
الاخلاق و تهذیبها والتنقی عن السفه فیها صعب شدید و تصفیه اخلاقه و تزکیه
نفسه بو آیت کریمه دلالت ایدر که قد افلح من زکیها و قد خاب من دسیها
و حضرت پیغمبر اکثر دعا ایدرلردی که اللهم آت نفسی تقویها و زکها انت ولیها و مولاها انت خیر من زکاها

و قال سلطان العارفین

و لم یبق هول دونها ما رکبته | و اشهد نفسی فیه غیر زکیة

اللغات هول قورقو خوف کبی دون تعیین اوق بورده یقینده و قتنده
دیمک اولور زکیة پاکلک و طهارة الاعراب دونها ده ضمیر نفسه راجعدر
ما رکبته ده ما نافیه ضمیر هوله راجعدر و ما رکبته جمله سی معتقدر هولک
و اشهد ده واو حالیه و اشهد یک معنی احضر ایدن واقع اولمسی استعار
شهودی مشعردر فیه ده ضمیر ارتکاب هوله راجعدر المعنا امور باطنه
و اعمال اهلکدن نفسم قتنده بر هول قلمدیکه بن اول هول ارتکاب ایلیم
و حال بو که شهادت ایدرم نفسم اول هولک ارتکابندن چوک ریا و شهر
خصادن غیر زکیه در و کمال مرتبه پاک و طاهره دکلدر و الله اعلم غیر زکیه اولمسی
کان اول اهوالی شدا ایدک ارتکاب و اصطبار ایدن استغراقه عروج
ایلیه و اظهاره و افشایه میل ایلیه و مبتدیان سلوکه دخی بونده تنبیه
واردر علی کل حال نفسی عواقب و شواییدن پاک و مطهر قلمیه مثنوی

نفس اژدرهاست او کی مرده است | از غم بی آلتی افسرده است

نقلدر حضرت ابویزید بسطامیدن سؤال اولندیکه یا ابا یزید ما اشتهی فی سبیل
الله فقال لا یمکن وصفه فقیل لما اهون قال دعوت نفسی الی طاعة الله
من الطاعات فلم تجبنی فمنعتها الماء سنة والان منذ ثلثین سنة اصلی
و اعتقادی هنه نفسی بعد کل صلوة کانی مجوسی ارید ان اقطع زناری بیت

ای دل تو دمی مطیع سبحان نشدی | وز کردن بد فعل پشیمان نشدی
صوفی و فقیه و زاهد و دانشمند | این جمله شدی ولی مسلمان نشدی

و قال سلطان العارفین

و کل مقام عن سلوک قطعته | عبودیة حققتها بعبودة

اللغات اکرچه اصل لغتده عبودیت ایله عبودتک فرقی یوقدر لکن اصطلاح
مشایخده عبودیت اظهار تذلل و انقیاددر معبوده مع تکلف اکر صلاة
و اکر قولی و اکر غیر اجرا اده و عبودت اول طاعتدر بلا تکلف و لا اضطراب
اینه ذوق و شوق طلب مرضاة الله بالطبع کلنه و ذاتکدن ظهور ایده حضرت
ناظمک بو محلده عبودتدن مرادلری دخی بو معنادر عبودیت تمیزیت اوزره
منصوبدر و سائر اعرابی واضحدر المعنی هر بر مقامی که مقامات سلوکدن
بن قطع ایلدم عبودیت یوزندن اول عبودیتی تحقیق و تثبیت ایلدم عبو
دة ایله پس عبودیت سالکه مرتبه بقیتده و اصل اولدقدن اولور اما کال تحقیق
و اصل اولیجق عبودیت عبودة تبدیل و هر عبادت و طاعتی بلا خوف
و لا رجاء و بلا کلفة و لا عنا ذوقا و شوقا للقاء مرتبه اولور اکثر اهل تحقیق
بو آیتده بو معنایه اشارت واردر دیمشلر و اعبد ربک حتی یأتیک الیقین
اهل تفسیر یقینی موت ایله تفسیر ایتمشلر بو معنا و انجح و اما اهل تحقیق ذاهب

بوآیتده

اولدقلری اولورلرکه زیرا که عبادت ایله حتی سکر یقین کلنجه بعد الیقین کلفة عبادت رفع
اولوب انده مشاهده و ذوق معاینه ظهور ایدر پس عبادت محبوب ایدرکه کل لذة تجلیّ اولور

	وقال سلطان العارفین	

وکنتُ بها صبًّا فلمّا ترکتُ ما		اُرید اُرادتنی لها و اُحبّت

اللغات صب محب مشتاق و سایر لغاتی واضح بها ده ولها ده ضمیر
محبوبه راجعدر المعنی و ایل حالده بن اول حضرته عاشق مشتاق و محب
بر اشواق ایدم پس کال فنا حاصل اولوب و قتا که کندو ارادتم ترک
ایلدمسه اول حضرت بنی کندو ذاتیچون اراده ایلدی و محبت ایلدی
پس بن مرید ایکن الآن مراد اولدم و محب ایکن محبوب اولدم **بیت**

چنان در بی خودی کم کو بجز بهای کو بدر		بیا با ما دمی بنشین بخران دم کی ازم

	وقال سلطان العاشقین	

فصرتُ حبیبًا بل محبًّا لنفسه		ولیس کقولٍ مرّ نفسی حبیبتی

اللغات واضح الاعراب حبیب بمعنی محبوب بل معنای اولدن اعراض
ایجوندر زیرا صرت حبیبا دیدکلری کبی محبوب ایجندن عبری المعنی
اولور پس بو مفهومدن اعراض ایدوب بل محبا لذاته دیکله بو شبهه
دفع ایدوردیلر تقدیر معنی بودر که وقتا که بن ارادتم ترک ایدوب حضرت
محبوبه بنی کندو ایجون مراد ایدوب بکا محبت ایلدیسه پس بن محبوب
اولدم اول محبوب اولدم که مغایرتی مشعر اوله و محبّ و محبوبک اثنینیتی شامل
بیّن اوله بلکه کندو ذاتمه محبوب و ذاتم بکا محبوب اولدی و بو قول بر وادیلی
قول کبی دکلدر نفسم بکا حبیبه اوله یعنی معقد قالسان محبوبدن دلسنده
حلیفه غرام انت لکن بنفسه پس اول زمانده دنی وجود موهومی واستیفای

[illegible]

حظوظ نفسی باقی ابدی لا جرم اول خطاب عتاب ایله بکا طلب اولدم
اما الآن وجود نفسانی فانی اولوب وجود حقانیه باقی اولوب محبا اولدوغیچون
احوال و اقوالم زنده اولان دم مرور ایلدی دکلدر که حضرت مولانا بو مرتبه یه مناسب بیت دیر

برمن از هستی من جز نام نیست		در وجودم جز نوای خویش کام نیست
بعد ازین گر دوست دارم خویش را		دوست اخود بود ان ای فنا
اندرین ره دوستی اش فرق نیست		هر دو جانب جز ضیای شرق نیست
تا نشد او لعل خود را دشمنست		زانکه یک من بنستا نجا دومن است
خویشتن را دوست دارد کاو دست		زانکه او مناع شمس اکرست

و امام فرغانی رحمة الله علیه بیورورلر که ولیس کقول مرّ قولی نفسها دانی التی
اجبتها لا محاله بیتنده اولن مفهومه مشابهت و محاظتی نفی ایدر زیرا
اول حالده مشهود اولری عین وجود ظاهری ابدی و بو وجود ظاهر ندیه
کندو ذاتنی دخی بر تعین و مظهر مشاهده ایلیوب کندو وحقیقتنه الشه
بو جمله نیتنا تک ایچنده کندو بی دخی بو نظرکی طالب و محب کورمشدی
بو حالتده محبا من حیث التعین و محبوبا من حیث الاطلاق اولور لکن بو
محلده بو معنا تک عکسیدر یعنی الآن محبّ من حیث التجلی الذاتی الکلی
بجمیع شئونه و محبوب من حیث شان من الشئون الذی هو غیر ذلک
التجلی الجامع اولور پس محبا لنفسه ما معنا ده اولن ولنا التی احبتها
قولی کبی اولمز زیرا عاشقلک محبوبه محبتی غرور و محبوبک عاشقه
محبتی اصلدر نتکم فاحببت ان اعرف حدیثی و یا داود انا شوقا
المشتاقین حدیثی دلالت ایدر یحبهم تمامست و یحبونه کوامست

	وقال سلطان العارفین	

رجعت

فخرجت بها عنی الیها فلم اعد | الی ومثلی لا یقول برجعة

التفات لم اعد عائد اولمدن نفس متکلم ذکر اودونمك الاعراب باء والیا
روحیم حضرت محبوبه راجعدر بهاده باء سببیه در بن خانه ءِ وجوده مدن
اول حضرتك جذب وتجلیسی سببیله خروج ایلیوب انکا واصل اولدم فاذا
کان کذلك اول حقیقته واصل اولدقدنصکره من بعد کند و وجود بشریته
عودت ایلمزم که محل کثرت ومنبع غفلت واثنینیت در ودیم مثلم رتبه
وحدته واصل اولن اهل توحید تکرار مفارقت ایلدیکی وجوده رجعه
دیمز بلکه بو مرتبه مطلقه ثلاثه حکمنده اولوب انکا ابد الآباد رجعت اول
ایلمز حضرت ناظمك بو قولندن مراد اول دکلدر که اوب واصل حق اولوب
بعدکره حظ نفسانیه رجوع ایدوب خواب وخورله مقید اولیه زیرا که
اکثر عوام بویله قیاس ایدرلر بو خود کامل نقصاندر بلکه واصل حق
اولدقدنصکره بقای حقله باقی ووجود حقانیله متصف اولوب مقام
فرق بعد الجمع وصحو بعد المحو عالمنه گلوب هر اعضا وجوارحی بالخلق لله
ایدوب کمال عدالتله متحقق اولورلر نتهکم اعجاز البیان ده صدر قنوی حضرت
شیخ اکبردن نقل ایدوب ذکر ایدر اخبرنا شیخی وامامی رضی الله عنه انه قال
بهذا الامر ما استعمل قوة من قواه الا فیما خلقت له وان قواه تشکره لاجل
لاقامة العدل فیها وهذا من اعلی صفات الکمال عند من عرف ما الکمال
لا سیما حضرت رسالت پناهك اکل وشربی وتزوجی ونومی وخلطه‌سی
کا بیله مشهوردر پس حضرت ناظمك کندودن خروج ایتدم دیدیکی عصیان
وطغیان ونسیان وحقد وحسد وبغض وعداوت وانانیت وبونلر
امثالی اوصاف ذمیمه متصف اولن وجوددن خروج ایلیوب وجود حقانی

ونورانی اکتساب ایلدم پس بو وجود له موجود اولدقدنصکره تکرار
جهالت وظلمت وغفلته متصف اولن مرتبه یه رجعت اولنمز مثنوی

درنیابد حال پخته هیچ خام | پس سخن کوتاه باید والسلام

وقال سلطان العارفین

وافردت نفسی عن خروجی تکرما | فلم ارضها من بعد ذاك لصحبتی

التفات افراد دن بر شیئی بر قطعه دن ایرمکدر تکرما ای اظهارا للتشرف والتسود لا لامر
خروجی ده مضاف مقدر ای عن رؤیة خروجی تقدیرنده در وبا تمیزیت اوزره
منصوبدر یاخود رضاده فاء جواب شرط محذوف فیله ایچوندر وضمیر مؤنث اعجازدن
محلا منصوب مفعول اول ایلیدر ارضنك ولصحبتی مفعول ثانیسیدر زیرا رضاتی
باء وباعن ایله استعمال اولنور ایکنجی بر مفعوله تعدیه ایدر رضیت
بالله ربا ورضی الله عنهم کبی اما جن لاجل استعمال اولنور ایکنجی مفعوله تعدیه
ایدر رضیت لکم الاسلام دینا کبی پس بوراده لام استعمال اولندوغی
ایچون مفعولیته تعدیه ایدر المعنی بن ذاتی فرد ومجرد قلدم نفسمدن خروج
ایتدکمی رؤیتدن لاجل اظهار التشرف والکرامة والتسودد واکرکا تمیزیت
اوزره منصوب اولورسه معناسی افراد ایلدم ذاتی رؤیت خروجدن
من حیث التکرم والتشرف یعنی بن نفسمدن خروج ایلدم دیو اظهار شرف وکرامت
ایدوب نفسمدن خلاص اولدیغمده ومدن کوردیکمدن بلکه اولدم فاذا
کان کذلك رؤیت خروج نفسمدن مفرد ومجرد اولدقده پس بن راضی دکلم که
نفسی من بعد الافراد والتفرید وصف خروج المذکور بکا صاحب اوله بیت

ما زفلك برتریم وز ملك افزونتریم | نفس که باشد که با جانب او بنگریم

وقال سلطان العارفین

وغيبت عن افراد نفسى بحيث لا | يزاحمنى ابداء وصف بحضرتى

اللغات غيبت من باب التفعيل فعل ماضيدر نفس متكلمدر اعلا بناء مجهول
ابدا بمعنى الاظهار بحضرتى اى بحضورى الاعراب غيبت فعل مجهول (تام)
فاعلى تحتنده اولن ضميردر كه انا در ابدا ان فاعليدر يزاحمنى نك مفعولدر وصف
بحضرتى ده باء بمعنى سببيه ويا بمعنى فى در المعنى تجلى احديت حقيقيه تجلى
المحبوب بنى بنلكدن غايب قلدى و بن غايب قلندم نفسى افرادو وجود
ايلمكلكدن شول حيثيتده كه اصلا بكا بر وصفك ظهورى مزاحمت ايلمز اول
مع حقيقة الوحدة حضورم سببيله وفى الحقيقة نهايت مرتبهٔ اهل كمال اولدر كه
تجلى ذاتى اوله وتجلى صفات وافعال صفت وافعالى كمال مرتبه محو
وافنا ايلدكده صفات كثرت واخلاق بشريتدن اكا بر صفتك ظهورى
مزاحم ايلمز زيرا اول مرتبه ده هر صفت كه ظاهر اولور قهر ولطف هر نه ايسه
محبوب حقيقينك اولور وبو مرتبه ده ديدهٔ شهودلرينه اغيار رقم

وقال سلطان العارفين

وها انا ابدى فى اتحادى مبدئى | وانهى انتهائى فى تواضع رفعتى

اللغات ها كلمه تنبيه در حضرت مخاطبينه قبل بيان مبدا الاتحاد ورشته
كلمه ها ايله تنبيه ايلدى تا فهم مقال وتعقل معنايه متهيئ ومستعد اولالر
ابدا دن نفس متكلمدر بمعنى اظهر انهى انهادن نفس متكلمدر بمعنى اتمم الاعراب
واضح المعنى آگاه وخبيته اول اى سالك عاشق بن اظهار ايدرم بن
اول حضرتله اتحادمده اولن بدايت حالمى وانها واعلام ايدرم بن رفعتمده
اولن تواضع مرتبه سنده نهايتمى ابدى فى اتحادى مبدئى سفر اوله اشارت
ايدر كه فناء فى الله حاليدر فى تواضع رفعتى سفر رابعه اشارتدر كه بعد الجمع

ناظم ع تنبيه

كثيرة تنزل حضوريدر وعند المشايخ سفرلر دردر اول سير الى الله در
منازل نفسدن وصول حضرته دكين سفردر وحصول حق نهايت مقام قلبده
تجليات اسمائيه در وسفر اولك نهايتى حجب كثرت مرتفع اولوب وجه وحدت
عيان اولمقدر وسفر ثانى سير فى الله در وصفات حقله متصف اولوب
اسماء حقله متحقق اولمقدر وبو سفر ثانى نهايت مقام روح وغايت حضرت
واحديتدر وسفر ثالث عين جمع وحضرت احديته ترقيدر كه مرتبهٔ قاب قوسين
او ادنى ديدكلرى بودر كه بو مرتبه نهايت ولايتدر وسفر رابع سير بالله در
البقاء بعد الفناء والفرق بعد الجمع والصحو بعد المحو در وبو سفرك نهايتى عند
الرجوع عن الحق الى الخلق مع العدالة والاستقامة مقام اولور حتى
وجه تعره وحدتى كثرتده كوررلر وبو مرتبه يه تنزلدر بى تربيت طالبان
وتكميل نفوس مريدان ايچون اولور بس حضرت ناظم فى تواضع رفعتى
قولى مرتبه وحدتده رفعت بولوب بعده عالم كثرتده تنزل تواضع ايلوب
تربيت مريدان وارشاد مسترشدان ايله مأمور اولديغى اعلام در وفى
الحقيقه بو تنزل وتواضع كمال رفعتدندر كه خليفة الله وخليفة رسول الله در

وقال سلطان العارفين

جلت فى تجليها الوجود لناظرى | ففى كل مرئى اراها برؤية

اللغات جلت جلوت العروس دن ماضيدر وجهندن نقابنى كشف
ايتمك اى اظهرت له تجلى ظهور انتك مرئى اسم مفعولدر اصلنده
مرئوى ايدى كلمده واو ويا جمع اولوب سبقت احديهما بالسكون
واو يا قلنوب سلامة ليا ما قبلى كسر اولوب مرئى اولدى الاعراب
الوجود مفعوليتله منصوبدر جلتك اراها ده ضمير حضرت محبوبه راجعدر المعنى

بیورر لرکه اول حضرت تجلیسنده مظاهر ایلدی بن ناظرمه وچشم
ظاهرمه وجود مطلقی پس بن بهر بصیرتم ایله منور اولدیکه بحکم ما رأیت
شیأ الا ورأیت الله فیه مظاهر موجوده دن هر برنده و مظهرده اول
حضرتی رؤیتله کورورم و عند اهل التحقیق بو عالمده رؤیت و مشاهده
حق جایزدر و بو حدیث که ان احدکم لن یری ربه حتی یموت وارد
در رؤیتی موته تعلیق قلمشلردر موت ایکی قسمدر موت طبیعی و موت
اختیاری پس بحکم موتوا قبل ان تموتوا موت اختیاری ایله کمال فنا حاصل اولنه
دعوه نقد وجودی فدا ایدوب حال تبدیل اولوب رؤیت موعوده یی بونده مشاهده ایدرلر بیت

خوشا آن روشن دلی کز چشم ادراک — زجز نور ازل دیدن بود پاک
ز لوح دل تراشد حرف اغیار — نه بیند در دیار او غیر دیار
همه کون و مکان یک نور بیند — ولی از دیگران مستور بیند
بود در روی وحدت فتح بابش — نگردد کثرت صورت حجابش

وقال سلطان العارفين

وأشهدت عيني إذ بدت فوجدتني — هنالك إياها بجلوة خلوتي

اللغات اشهدت من الاشهاد بمعنى الاحضار نفس متكلم على بناء المجهول
مفعولینه تعدیه ایلر مفعول اولی قائم مقام فاعل اولان تاء متکلمدر و ثانی
نیسی عینی در بجلوه ده با معنی فیدر المعنی بن عینم و باطنم بکا احضار
اولندی یعنی کوسترلدی حضرت محبوبه نک تجلی و ظهوری وقتنده یعنی
بن ذاتی اول مقامده اول حضرتک ذاتی بولدم خلوتمک جلوتنده خلوت
مکان خالینک اسمیدر بورده مراد باطنی و عینی در و بو تقدیرجه ذکر
محل اراده حال قبیلندن اولور سال المیزاب و جری النهر کبی زیرا

احوال ما طلب و اسرار و علوم غیبمک جلوتی و ظهورنده بن ذاتی انک
ذاتی بولدم زیرا مرتبهٔ وحدتده غیریت منتفی در قچن بر محبه باطنی
منکشف اولسه واجد اوله کند عینینی محبوبک عینی کوره بلکه جمیع موجو
داتی مستهلک کوره بو کثرتده عین وحدتی مشاهده ایدرلر نته کم حضرت ناظم قولنده بیت

موجهای که بحر هست راست — جمله مر آب را حباب بود
گرچه آب و حباب باشد دو — در حقیقت حباب آب بود
پس ازین روی هستی اشیا — راست چون نقش بر آب بود

وقال سلطان العارفين

وطاح وجودي في شهودي وبنت عن — وجود شهودي ماحيا غير مثبت

اللغات طاح يطيح اي هلك واضمحل واولکی وجود ذات معناسنه
و ثانیسی وجدان معناسنه بنت نفس متکلم بان یبون بونا
دن بائن بعده دیرلر و بان یبین بینا دن بائن غیره دیرلر ای
فرق وانفصل بیکدر الاعراب ماحیا و غیر مثبت بنت نک ضمیرندن
حال اولمق اوزره منصوبلردر المعنی ونته کم تجلی ذاتی جمعی ایله متحقق
اولمغه متوجه اولدوغمده بن ظلمهٔ وجودم نور شهودمده متجلی و مستهلک
اولدی و منفصل اولدم و بائن و مفارق قلدم وجدان شهودمدن و صفحهٔ عالمدن
رسمی ماحی اولدوغم حالده و غیر مثبت اولدوغم حالده و من بعد کنه وجود و اثبات ایلدم

از دو دار ایکه و من ز خود بدر شدم — کو سی کز دو جهان یکبار دکر شدم

وقال سلطان العارفين

وعانقت ما شاهدت في محو شاهدي — بمشهده للصحو من بعد سكرتي

اللغات عانقت معانقه دن در معانقه ال بوینه ایدوب قوجقلشمغه

ديرلر و بورده اشتملت عليه كاشتمل يد المتعانقين على عنق حبيب
معناسنه متضمندر يعني لللازمة شاهدان مراد دل وجاني اوله و يا خود
وجود ظاهر اوله و مشهدن مراد زمان وصول حضوري اوله الاعراب
ما ماي موصول صله سي محلا منصوب مفعوليدر ها نعت نكرة بشهده
بايا بمعنى في در مجروره متعلق اولور و يا سببيه در شاهدتيه متعلق اولور
وضمير مايه راجعدر للمحو ده لام توقيت ايچوندر كما في قوله تعالى فطلقوهن لعدتهن
وعاقبة متعلقدر المعنى بعد السكر حاصل اولان محو وفناده بن مشتمل
اولدم و مواصل قلدم اول شيئه كه بن اني مشاهده ايلدم انك شهودي
حضوري سبيله دل وجانمي يا وجود ظاهريمي محو ايلديكم حالده يعني مقام فرق ده بعد
الجمع كه سفر ثالثه در بولدم اول محبوبي كه قبل المحو در تبة الفرق مقام جمعده بولشدم

وقال سلطان العارفين

ففي الصحو بعد المحو لم اك غيرها | وذاتي بذاتي اذ تحلت تجلت

اللغات تجلت اي ظهرت تحلت اي تزينت الاعراب في ده فا
سببيه و يا ظرفيه محذوفه جواب ايچوندر و ذاتي ده واو حاليه در المعنى
بن اول حضرتده فاني و انلره بارغ اولدقده اكا واصل و ملاقي اولدم بسبب
بعد المحو والفنا اولان صحوده بن انك غيري دكلم بلكه ذاتم متعينم و كسب
واضافتلردن اولان وجود مقيدم حليه جمعيت و زينت وحدتله ذاتم تجلي ايله
تجلي تزين ايلدي جمعيت و اطلاق و افنا و ازاله ايلدي تجلي وحدتيله معنا بولدقده
للحقيقه عارف واصل صحو بعد المحو ايله سن متجلي و متجلي له ايكي عين واحد مشاهده قلور

وقال سلطان العارفين

فوصفي اذا لم تدع باثنين وصفها | وهيئتها اذ واحد نحن هيئتي

اللغات اوكلي ازمعنى حبيبي ده وقتدر و ثانيتي از تعليل ايچوندر ترجيع
فعل مضارع مجهولدر راجعدر عودن بشت بورده معنى التفاتدر وحضرت
حضرتده هباءة صورة الاطلاق بو وجهله دركه نتهكم انسان هباءة صورتيله
ظاهر اولدي كه جناب حق دخي صفاتيله ظاهر اولدي ايچون صفاته
صورت و هيئته اطلاق اولنور الاعراب نوصفي مبتدا وصفها خبري ايسه هيئتها
مبتدا هيئتي خبريدر نحن مبتدا واحد خبريدر المعنى وقتاكم ما بينمزدن حجاب
و اثنينيت زايل و كمال مرتبه وحدت ذاتي حاصل اولدي ايسه بنم وصفم
وغيريته مدعوا اولمدي چنته اول حضرتك وصفيدر نتهكم قرآن عظيمده حديث
رسول بو معنايه ناطقدر من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه والله يستهزئ
بهم ويد الله فوق ايديهم و رحي كراشال واحديده ان الله خلق آدم
على صورته و ينزل الله الى سماء الدنيا و مرضت فلم تعدني واستطعمتك
فلم تطعمني و انك ايتها الجارحة بما فعلتم و بونلرك امثالي حادثات غريبه
كثيره بولنور و هيئت صورت حضرت الهيه بنم هيئتم صورتمدر زيرا محو وفنا

انا من اهوى ومن اهوى انا | نحن روحان حللنا بدنا
فاذا ابصرتني ابصرته | واذا ابصرته ابصرتنا

بو كبار زادن بري سي داخي بيورديلركه شعر

انا من اهوى ومن اهوى انا | ليس في المرآة شيء غيرنا
لا انا اذكره ولا اذكره | ان ذكري وندائي يا انا

بو مرتبه ده دركه ما رميت اذ رميت ولكن الله رمى بو مقامده اولا
قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله من فهم و جهل من جهل

وقال سلطان العارفين

فان دعيت كنت المجيب وان اكن ... منادي اجابت من دعاني ولبت

اللغات دعيت مجهول ماضي نك مفرد مؤنثه رعلي بناء المجهول اكم مقام فاعلى مخاطبنده اولان ضمير دركه حضرت راجعدر المجيب خبرنيدر كان نك وكذا منادى فاعلي صيغه اسم مفعول خبريدر اكن نك اجابت ولبت كبر حضرت محبوبه المعنى وقتاكم اثنينيت مرتفع اولوب وغيريت مندفع اولديسه وجمال حضرت ذات حقيقي مرأت وجود مده ظهور بولديسه پس اگر اول حضرت بر مراد ايچون دعا اولنسه بن مجيب الدعوات اولورم زيرا حقيقت حق ونايب وجود ومظاهر عينم اجابتم آنك اجابتي واسم هدايتي ووقايتم آنك قابيتي در

چون خدا اندر نيايد در عيان ... نايب حقند اين پيغمبران

نى غلط گفتم كه نايب با منوب ... گر دو پندارى قبيح آيد نه خوب

واگر بن نداء اولنسم وحدت وجود طلب قلنسم اول حضرت اجابت ايدر نتكم حديث قدسيده بيوررلر كنت سمعه الخ لا يدعوني عبدمن عبادي بالربوبية الا اجبته بالتلبية پس خليفه كامل وجودندن عالم اولن آثار واحكام قولا وفعلا حقكدر واوكباره توجه واتباع ايمان حق سنه توجه وتابعدر چنانچه بركه وجودن علاده بيورر آنده حضرت خواجه بيورر

بهر طرف بنگرى صورت مرا بيني ... اگر بخود نگرى يا بسوى آن سرو شور

زاحولى بگذر ودو چشم نيكو كن ... كه چشم بد افزود از جمالم دور

بصورت ار بشرم هان دو با غلط نكنى ... كه روح سخت لطيف است عشق سخت غيور

[illegible]

وقال سلطان العاشقين

وان نطقت كنت المناجي كذاك ان ... قصصت حديثا انما هي قصت

اللغات واضح وكذا اعرابه واگر اول حضرت ناطق اولسه كلام سوبلسه اول كلام

هم رازوهم سر من اولورم وكذلك اگر بن بر سوز قصه ايلسم اول حضرت اولقصه

روز بگه روم همره جانان بچمن ... بيچاره من كه لاله وگل بينم ولى سرو سمن

راز بگه پيامن واو گفته شود ... من دانم واو داند واو داند ومن

وقال سلطان العارفين

فقد رفعت تاء المخاطب بيننا ... وفي رفعها عن فرقة الفرق رفعتي

اللغات رفعت ده صنعت ايهام وار در زيرا رفعت ايكي معنايي متوهم در بر معنا اولدر كه تاء خطاب كه مفتوحدر مثلا وهبت واعطيت كبي مضموم اولوب نفس متكلم اولدى ديمكدر زيرا تاي خطاب اثنينيت ومغايرتي متوهم در ومحل ظهورى كلك مفارقت ومباينتى مشعردر پس تاء خطاب مضموم اولبجق بر حالده كنده ونفسندن مجرا اولور ووحدتي مقتضى اولور ديكر معنا دخي بودر كه برزم اول حضرتله مابينمزدن تاء خطاب مرتفع ومنتفى اولوب وسنك وبنك زايل اولدى واول تاء خطابك مرفوع اولمسنده فرقه اهل تفرقه دن وزمره محجوبين دن ارتفاع شانم واردر كه اعلى مرتبه توحيد نايل ومقام جمعه واصل اولمشلردر پس عند المحجوبين عبد له رب مابينلرنده اثنينيت ومغايرت مرتفع اولوب كمال مرتبه معهود ولق من وجه مستغرب ومستبعد اولور وعندن تقريب لذهن المحجوبين وتفهيما لادراك المسترشدين بيوررلركه

وقال سلطان العاشقين

فان لم يجوز رؤية اثنين واحدا ... حجاك ولم يثبت لبعد تثبت

سأجلو اشارات عليك خفية ... بها كعبارات لديك جلية

اللغات حجا عقل ديمكدر تثبت من باب التفعل الثبات على الشيء تكلف والتوقف عن مبادرة الحكم بصحة الشيء وفساده سأجلو نفس متكلم در جلي

يجلودن جلوت العروس ديرلر اى كشفها ديمكدر الاعراب تجاوك
تقديرا مرفوع فاعليدر تجاوزنك لم ينبثك تحتنده مستتر اولن ضمير راجعدر
تجا به مفعولى محذوفدر تقديرى ولم ينبث رؤيته اثنين واحدا ديمكدر لبعد
ده لام علت ايجوندر بيت اولى جملهٔ شرطيه در وبيت ثانى جوابيدر عليك
خفية يه متعلقدر وخفية صفتيدر اشاراتك وكذا جلية صفتيدر عبادا
بعاده يا متعلقدر اشاراته ضمير راجعدر رؤيته المعنى اى مرتبه تعرفده
كزنده مقيد ويابسته اولنكه اكر سنك عقلك ايكى بر كورمكى تجويز
واثنينى واحد كورمكى اثبات ائمزسه شرطا توقف ونفينك بعدندن اوتورى
بس عن قريب بن سكا كشف واظهار ايدرين شول اشارتلرى بكه اول
رؤيت سبيلنده سنك اوزريكه خفية ايديلر عبارات جليه كلامهمرى ايله ابرهن
سنك قتنده

وقال سلطان العارفين

واعرب عنها نفسها حيث لاتة جعى	تبين بتبيانى سماع رؤيته

اللغات اعرب نفس متكلم دراعرب يعرب دن بمعنى اظهر وافصح معرب
من باب الافعال اسم فاعلدر شئ اغرب وعجب كتوردى ديمكدر لا نفى
جنس ايجوندر ثنا زايد در نثرم ثمت ورتبت ده زياده اولندوغى كبى
وبو تابله نفى احتياجه مخصوص اولدى كاته لاحين ليس لك ديمكدر حين
منصوبدر حرف نفى ايله مذهب قرا اوزره وياخود فعل مضمر له منصوبدر
على رأى الاخفش اى لا ارى حين ليس تقديرنده اولور تبيان مصدر
درعلى وزن تفعال بيان ايلكه ديرلر الاعراب واعرب معطوفدر ساجلوه
زره عنها ده ضمير اشارته وياخود رؤيته راجع اولمقدن جايزدر نفسها حال
اعربنك فاعلى ضميردن تبيانى مصدر تبيانين ايدى سماعه

اشنا فتك نونى ساقطا ولدى وسماعدن مراد فهم مسموعدن كلام
مسموعه يى استماع اتمك اولور رؤيتدن مراد انى كورمك اولور وياخود
مطلقا سماعه منسوب اولن دلايل نقليه رؤيته مخصوصه اولن براهين
كشفيه اولور تقديرجه بدليل سمعى وبيان كشفى ورى ديمك اولور المعنى
وقتاكه اثنينى واحد كورمكى عقلك تجويز اتمديسه بن سنكا اونى كه اولور
سنكا خفيه اولن اشاراتى عبارات جليه كبى اظهار ايدرين ورمى
اعراب واظهار ايدرين وايضاح قيلين اول اشارات خفيه دن بحجاب
اول رؤيته الاثنين واحدا دن معرب اولدوغى حالده يعنى مشغوب
ايتا ايلديكم حالده شول حيثيتده كه زمان لبس اشتباهده شك وحين
ريب وشكوك اولميه دليل نقلى وبيان كشفى ورى ايله وياخود ديمك
اوله كه دليل سمعى ايله كه مقصود سماع كلام مسموعه وكلام خبر ايله علمى مسموعه
الوجه الكلامى والبيان انى مراد رؤيت مشهوده درو ديمكدر تكم عن قريب

وقال سلطان الواصلين

اذا ثبت بالبرهان قولى ضاربا	مثال محقق والحقيقة عمدة

اللغات البرهان الدليل الصحيح المحقق اذ حق وثبات العمدة معتمد واصلى
معتمد عليه اولن شيئه ديرلر ضاربا حاليت اوزره منصوبدر اثبتت
نك تحتنده اولن ضميردن مثال مفعوليدر ضاربا نك محقق صفتيدر موصوف
محذوفدر اى رجل محقق ديمكدر قوله والحقيقة اى حضرت الاحدية الالهية
التى يتحقق بها منشأ العلوم الصحيحة المصونة عن الغلط والخطأ والتغيير
فهى عمدتى اعتمدها واصل لكل ما ابنيه واقرره المعنى رفع اثنينيتده
وتوحيد حقيقى ذات واتحاد معنوى ده اولن قولمى بن نا اثبات ايدركن

براهین قاطعه و دلایل و حجج ساطعه ایله رجل تحقق مثالی صارب اولو العزم
حالی حال ایکه منشأ علوم صحیحه اولن حقیقت نتیجه معتمدم و غرضم اولدر

وقال سلطان العاشقین

ومتبوعة ينبيك في الصرع غيرها   على فمها في مسها حيث جنت

اللغات متبوعه شول عورته دیرلر که جن اکا تابع اولوب دالی کندوده
متبوعه ایدوب انده تصرف ایلیه ماده سودا انکه اکر غلبه ایلیوب مزاجنی
تغییر اتمک واسطه سیله حتی شول حاله وارر که صرعه مبتلا اولور و صرع کندوده
بره یغلوب دوشمکه دیرلر بر کمسه نک غلبه سی و یا بر حالک استیلاسی سبیله
و متبوعه یی صیغهٔ مؤنثه ذکر ایلدکنه سبب بودر که اکثر بو احوال
نسایه واقع اولور لقصور عقلهن فی اصل الفطرة پس اکثر نسا اولور و یا وجود
مصروعه متبوع دیلمه دن مراد بو اولا که مصروعک لساندن جاری
اولن اقوالک اکثر ناسک اتباع و اعتقادی وار و بعضی کمسنک لسانی
شایع اولسه و یا بر مرادی اولسه جنی ایردن بعضی اوستاده مراجعت
ایدرلر و اولدخی یا بر خاتونی و یا بر غلامی کتوروب بعده بعضی افسونلر
جنلره تصرف ایدوب انی مصروع ایدر بعده اندن ضایع اولن اسبابدن
و مقصود و مالی اولنی شیلردن سوال ایدر پس اول مصروع لساندن
اولن اول جن اکا خبر ویردکاه اولور مصروع رومی و عجمی اولور انلردن تکلم
ایلین جن عربی تکلم ایلر و کاه اولور که مصروع عربی اولور متکلم یا رومی
و یا عجمی تکلم ایدر پس اکثر ناس مصروعک بو حالنه اولن کلامنه اتباع
ایلدکلرندن اوتری مصروعه متبوع دیدی ینبیک انبادن مشتقدر
انبا اخبار و اعلام اتمکه دیرلر مسی یا پشمغه دیرلر جنت ماضی مجهولدر

جن گیتمش دیمکدر الاعراب بمتبوعة ده با مقدم اولن ضاربة
متعلقدر غیرها ده و فمها ده و مسها ده اولن ضمایر کلیسی متبوعه راجعدر

وقال سلطان العارفین

ومن لغة تبدو بغير لسانها   عليه براهين الأدلة صحت

اللغات تبدو بدا ایدردن یعنی ظاهر الاعراب علیه ده ضمیر مقدم اولن
قولیه راجع اوله و یا خود لسانه راجع اوله و معناها ان سر اخی و
معنویه دن غافل اولن کمسه ن اخی دو توجهده قولی اثبات ایدر بن
ضارب اولو العزم امرا و متبوعه و بیر و عدیر که سکا انبا و اخبار ایلر احوال
غیبی اول متبوعه دن غیرسی که جنلر اول متبوعه نک بدن حالهٔ صرعده جنک
اکا مسی ایلدیکی وقتده شول حیثیتده که مجنون اوله و انبا ایدر سکا
شول لغتده که اول لغت ظاهر اولور متبوعه لغتنه ن غیره مغلبس
اولمقلعله یعنی متبوعه نک لسانی رومی ایسه اندن ظاهر اولن عربی و
عربی اندن ظاهر اولن رومی لسانی اوله پس حضرت ناظم مدعی
اولن معنایی اثبات ایدوب بیوردرلر که علیه یعنی اخی و معنویه ده
اولن قولم اوزره براهین ادله صحیح و سالم اولدی زیرا چونکه
نفوس جنیه نفوس انسیه ده تصرف ایدوب لسانی مصروعه دن
غیری و لغة متبوعه دن ایری لغات و کلمات و عبارات عجیبه غریبه ایله
تکلمی قابل و جایز اولیجق پس عجبی درکه اول خالق الجن والناس نفوس
بشریه ده تصرف ایدوب انک وجودندن انا الحق دیه و سبحانی ما
اعظم شانی و لا اله الا انا فاعبدونی دیه ... لیس فی ... الا هو دیه بیت

جواهر سخنرا بگوش جان بشنو   که دل خزینهٔ حق است و حق گهربار

وقال سلطان العارفين

وفي العلم حقاً انّ بُعدي غريبتا	سمعت سواها وهي في الحسن اغرب

اللغات بعدی اسم فاعلدر یعنی المظهر الاعراب حقاً مصدر مؤکددر
من غیر لفظه قام زید حقاً دیدکلری کبی وفی العلم ده الف لام مضاف
الیه دن عوضدر تقدیر کلام فی علم الفرع وبا خود فی علمنا دیمکدر ما کلمت
ده ما یا موصوله در ویا نکرهٔ موصوفه در بمعنی شی سمعته سواها سمعتک
مفعولی محذوف اولور وما یه عاید اولور وسواها تقدیرا رفع
خبریدر انّ نک وهی ده واو حالیه وهی وسواها ده وابده نک تحتنده
اولان ضمیر مستوعبه راجعدر المعنی علم فرعده ویا بزم علممزده ثابت
ومقرّر اولدی حقاً وثابتاً بلا شوب بی پزکه تحقیقا مظهر معناسی
غریب که سن انی استماع ایدرسن معروعدن غیریدن وروحال
بوکه اول معروعه حسن اله وظاهرده ابدا واظهار ایدر اول معنای عجیبی
وکلام عجیبی لکن اول کلام واول عجایب وغرایب الفاظ اول معروعه
نسبت اولنور اگرچه بحسب الظاهر ابدن صادر اولور ایسه ده فاما الحق
بیله که کلک وحدهٔ حقانی وسطوت ربانی نفس انسانیه متجلی اولدقده
وجود مطلقک کمال سطوتندن صفات محدثات انسانی مضمحل اولوب
اوصاف قدیم الهی انده ظاهر اولوب اول جهتدن بی یسمع وبی یبصر
بی یمشی وبی یبطش حکمی واثاری غالب ودهنده معارف وحقایق سویلر
سه سویلیجی حق ودهرنده افعال اعمال ایشلرسه ایشلین حق اولور وکندو
مجبور ومغلوب وبی اختیار اولور اگرچه صورتا بو احوال غریبه اندن صادر
اولنور لکن علی کل حال اول جهتدن حقدن ظاهر اولور پس حالا

اظهار اولنور که بو معنا جنس معروعده بیله موجوددر مع تباین صور
وصفتها وتنبا وبهایه العجز والمخلوقیة پس وجود مطلق جمیع نعتا
اعلی وجمیع ممکناتک قیامی انکلا ایکن وانسانه من الورید اقرب ایکن
بو معنا بطریق الاولویت ثابت اولور پس بو دلیل برهان دن بو معنایی
فهم ایده مینوب قلبنه خلجان گلن کمسه یه خطاب ایدوب بیورر که

وقال سلطان العاشقين

فلو واحداً امسيت اصبحت واجداً	منازلة ما قلته عن حقيقة

اللغات منازله اگرچه لغتده ایندرمک دیرلر لکن اصطلاحده اول مقامه
دیرلر که عبد کندو مرتبهٔ وجودنه مرتبهٔ فنایه تنزل ایله وجناب حق
اوج عزتدن قرب عبده نزول ایلیه کان بر منزلده جمع اولالر که اول
منزله قاب قوسین واو ادنی دخی دیرلر الاعراب واحداً منصوبدر
امسیت نک اولدوغیچون ز خبریت اوزره مقدم اولدی فعل (خبری)
محذوف منصوبدر ما بعدی انی مفسردر دینلسه ده جایزدر وثانیجی
واجداً اصبحت نک خبریدر منازله نزع خافضیت اوزره منصوبدر
ای فی مقام المنازله تقدیرنه تمییزیت اوزره منصوبدر دینلسه ده
جایزدر ما قلته ده ما موصوله در بمعنی الذی صله سیله اعرابدن محلی
منصوبدر مفعولیدر واجداً نک المعنی ای سالک عارف اگر بو لطایف و
معارفه واقف اولمق استرسک شواغل جسمانیه وعلایق وعوایق نفسانیه
وتعلقات فانی ولذایذ روحانی دن بالکلیه مجرد وعاری اول تا سر
زهدن من وجه مناسبت حاصل اوله وبو سر وحدته وصول قابل اوله
اگر سن ظاهرا وباطنا جمیع واردتکدن واحد ویکتا اولوب استغنا

اضافات قلمسیدک بوبلی اولوردک مقام منازلده و یاخود من حیث
المنازل هم دیدیکم اسراری حقیقتدن سویلدیکم گفتاری مادام که آیینهٔ
قلب زنگار ماسوادن مصفا و تشویش و وسواس دنیا و ما
فیهادن معرا و مبرا اولیه جمال وحدت حقیقی انده رونما اولمز

وقال سلطان العارفین

ولکن علی الشرک الخفی عکفت لو | عرفت بنفسی عن هدی الحق ضلت

اللغات عکوف اقامت ایتمک الاعراب لو عرفت نک جوابی محذوف و تقدیر
بیتده ولکن عکفت علی الشرک الخفی بنفسی ضالة عن طریق الحق ان کانت غیر عارفة
بذلک لو عرفت رجعت عن الضلال الی الهدی و رجعت موحدا پس لو حرف
لوکه جوابی اولور علی الشرک عکفته متعلق اولور و بنفسی دخی کذلک عکفته متعلق
اولور و عن هدی ده عن ضلته متعلق اولور و ضلتک فاعلی ضمیر نفسه راجعدر
و نفسیدر نفسک المعنی ای سن وحدتنابی حضرت و نور احدیتدن بلا اثر اکر
کثرت نفسکدن مجرد و واحد اولسک بنم دیدیکم معرفت واجد و حقیقته
ساجد اولوردک ولکن شرک خفی اوزره اقامت ایلدک طریق حقدن
ضال اولن نفس ایله و حال بوکه سن بلمزسن شرک خفی ندر اکر بیلسهک
ضلالتدن هدایته رجوع ایدوب موحد اولوردک زیرا شرک خفیه هر
کس عارف دکلدر کمال خفاسندن نتکم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
الشرک اخفی فی امتی من دبیب النمل علی الصفا فی لیلة الظلماء در رسالهٔ
قشیریه ده مسطوردر که بو کلامی ابو یزیددن روایت ایدرلر و یوردی که
فلما کان یوما من الایام دعوت الله فقلت اللهم اغفر لی انک تعلم انی ما
اشرکت بک طرفة عین فسمعت هاتفا یقول انسیت لیلة اللبن پس

سالکه شرک خفی دن توحید افعاله واصل اولمغنجه خلاص اولمز و توحید
افعال بر فحوای قل کل من عند الله و قل الله خالق کل شیء و بر معزای
والله خلقکم وما تعملون مانع و معطی و ضار و نافع مطلق جناب حقدن
غیری بلمیه سن پس بعد حصول هذه المعرفة اعتبار و قبول خلق چشم شهود
کدن ساقط اوله وکذلک عملک ایلرسن بلا سمعة ولا ریاء اوله زیرا ریا
سمعه شرک اصغردر وکذلک اول عملدن مقابله سنده اجر ده مراد اولمیه
زیرا بو ده شرک اصغردر بل خالصا لوجه الله نتکم بو آیت دلالت ایدر
فمن کان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرک بعبادة ربه احدا
قال البیضاوی ای بان یرائیه و یطلب منه اجرا پس بر مقتضای حدیث
قدسی انا اغنی الشرکاء عن الشرک فمن عمل عملا اشرک فیه معی غیری ترکته
و شرکه مرائی و طالب ماسوا بل طالب دنیا و عقبی شرک خفی دن من وجه خالی
دکلدر پس علی کل حال شرک خفی دن خلاص اولمغنجه بر وحدتدن بر کسه بهره دار اولمز

وقال سلطان العارفین

وفی حبه من عز توحید حبه | فبالشرک یصلی منه نار قطیعة

اللغات حب بضم الحاء محبت و بکسر الحاء اسم محبوب عز تعزز
امتنع صلی فلان النار دیرلر ای احترق و یکدر قطیعه کسلمک
الاعراب فی حبه ده کی ضمیر منه راجعدر عز نک فاعلی توحید درکه
مضافدر حبه فبالشرک ده با سببیه الف لام عهد ایچون یصلی نک
فاعلی تحتنده اولن ضمیر درکه منه راجعدر منه ده من قطیعة متعلقدر حب
محبوب معناسنه اولن حبه راجعدر و تقدیر البیت من عز و علم توحید
فی حبه توحید محبوبه فهو بسبب هذا الشرک الخفی یصلی نار القطیعة فی حجبه

یعنی شول کسه نک کم محبتندن محبوبنی توحید ایلمک بولنمیه دعز بزدن تخع
اولز بلکه محبوب حقیقیه محبتی یا دنیا ایچون ویا عقبا ایچون ویا درجات
اعلی ایچون اولوب خالصا لوجه الله اولمیه پس اول کسه بو شرک خفی
سببیله محبوب حقیقی دن آتش قطیعته بنز و سوزان اولور و نار فرقتله
بریان اولور حتا بودرکه هجران عاشقانی ولان فتنه نیران سوزاندن
اشتد ایدوکنه ریب و گمان یوقدر بلکه جنان و روضهٔ رضوان
انک جمال باکمالینه نسبت عشاقه عین نیراندر بیت

باغ فردوس از برای دیدنش باید مرا
بی جمالش روضهٔ رضوان چه کار آید مرا

وقال سلطان الواصلین

وما شان هذا الشان منک سوی السوی
ودعواه حقا عنک ان تمح تثبت

اللغات ما شان ای ما عاب شان یشین شینا دن ما ضیدر
هذا الشان ای هذا الامر زیرا شان امر و حال و کار ردن برکاره دیرلر
سوی بمعنی الا و ثانیسی بمعنی الغیر الاعراب شان نک فاعلی هذا الشان
اولوب مفعولی سوی السوی اولمقدم جایزدر اما هذا الشان مفعول اولوب
سوی السوی فاعلی اولمق اولی درمنک عاملی المضاف ای من ذاتک تعدیره
در دعواه تعدیرا مرفوع مبتدا جمله شرطیه خبریدر دعواه ده ضمیر هذا
الشانه راجعدر و دعوانک مفعولی که ضمیردر انکا مضافدر و فاعلی محذوف
درای دعواک ایاه و دیکر حقا تأکیدایچوندر بین المبتدا و الجزء یا
خود کلام سابقی تاکیدایچوندر عنک دعواه یه متعلقدر و دعوی انکر اوزره
معطوف اولمق جایزدر المعنی ای طالب اسرار توحید بوامر توحیدی
معیوب قلمدی سنک ذاتکدن الاغیریت والاثنینیت ویاخود معنا امر توحیده

معیوب قلمدی سندن بریشی الاغیریتی واول شانک توحیدی سنک دعوا
ایتمکلکک حقا و ثابتا سندن اگر سن محو اولورسک ثابت اولوردر الا ما
دام کم محو اولمیه سن دعوانکز بر توحیدره مان مدعی شرک حکمنده در زیرا
سنده وجود اثبات ایدروموحد وموحدی غیر صنور پس اهل توحید اولمز بیت

موحد کم جمیع رواحد اولور
گرو توحید ایچنده واجد اولمز

نته کم حضرت شیخ الاسلام بیورر لر شعر

ما وحد الواحد من واحد
اذ کل من وحده جاحد

وقال سلطان العارفین

کذا کنت حینا قبل ان یکشف الغطا
من اللبس لا انفک عن شنویه

اللغات لبس غلط و شبهه ثنویت شرکه دیرلر المعنی حضرت ناظم سهوا
سلوکده اولن احوالندن اخبار ایدوب بیورر لرکه ای مبتلای شرک
خفی وای اسیر غشاوهٔ معنوی اوایل حالمده بن بویله ایدم یعنی زمان
برده کشف اولمزدن اول کی اول برده شبهه و شکوک ندن بنی منفک
اولمزدم شرک و ثنویتدن پس غطا و بشریت و غشاوه زایل
مرتفع اولیجق کوردمکه موحد و موحد و قاصد و مقصود و شاهد
و مشهود و مشهد جمله اوررنته کم عزیزلردن بری بیورر لر شعر

لقد کنت دهرا قبل ان یکشف الغطا
اخالک انی ذاکر لک شاکر
فلما اضاء اللیل اصبحت شاهدا
بانک مذکور و ذکر و ذاکر

وقال سلطان العارفین

اروح بفقد بالشهود مؤلفی
واغدو بتوحید بالوجود مشتتی

اللغات اروح ای امسی و اغدو ای اصبح ان لیفید المح المؤلف الجامع

المشتت المفرق یعنی پراکنده ایدجی فقده شورو ب بولامق وجودنک
مؤلفدن مراد بورده معقد ر ومشتت تفسیر در الاعراب بفقده ده بو
جارده بالمصاحبت ایچوندر و بالشهود و بالوجود ده بالسببیت
ایچوندر و بو ایکی سنه اولن الف لام مضاف الیه دن عوضدر وکذلک
بفقده ده تنوین و بو جرده مضاف الیه دن عوض در ای بفقدی و بوجدی
تقدیرنه دردو مؤلفی مفعولیدر فقدک ومشتتی دخی مفعولیدر وجدک المعنی
قبل کشف الغطا اول حالم ده اثنینیت مرتفع اولمزدن اول گاه کوکلم
فقد نفسه مصاحب اولوردم مؤلف وجامع تفرقه نفسی اولن حضرتک شهودی
سببیله وگاه نفسی بولمغله مصاحب اولوردم وجود انانیتم سببیله
وجود مشتت ومفرق در زیرا اول حضرتک جانبینی هر بار که وجود انانیتک
صفاتی غلبه ایلسه ربوبیت محقق اولمز زیرا بو وجود بشری کثرت وتفرقه
ده در انکیچون غلط ایراز اولب مشتت اولوردو بو وجهده جایزدر
مؤلفی اروح نک ومشتتی اغدونک خبری اوله بو تقدیرجه معنا بن
وجامع اولوردم واثنی فقد تفرقه سببیله وبو فقد تفرقه شهودم سببیله
حاصلدر ومشتت ومفرق اولوردم کندومی وجودی بولمق سببیله
ما حصل بی خودلک موجب جمعیت وباخودلک لازمه تفرقه تشتتدر

خودی کفرست اگر خود پارسائیست	دره مصرع

وقال سلطان العاشقین

ویجمعنی سلبی اصطلاما بغیبتی		یفرقنی لبی التزاما بمحضری

اللغات لب عقل دیر التزام بمعنی لزوم محضر مصدر میمی در بمعنی الحضور
اصطلام هلاک ویتعلق الاعراب التزاما انک انتصابی مفعول له در

اوزره دروکذلک اصطلاما وبا اصطلاما تمیز بت اوزره اوله
ده جایزدر المعنی بنم حالم مقام تمکین ده تحقق اولمزدن اول عقلم بنی
تفرقه وتمییز واثنینیته ایقاع ایلردی ملتزم اولدیغی حالده بنم حضورمه
وباخود بنم حضورمه ملازمتی ولزومندن اوترو ودیکهالا زیرا
عقل آلت تمییزدر هر بار که حاضر اولا عبودیت وتفرقه یه ایقاع ایدر سالکی
وبنی جمع قیلور ایدی عقلی سلب ایلدیکم تعیین وتقیدمدن غیبتم سببیله اوجود
شهودمدن یوق اولم واستهلاکیله هلاک واضمحلال احتراقدن اوتری

وقال سلطان العارفین

الیها ومحوی منتهی قاب سدرتی		اخال حضیضی الصحو والسکر معرجی

اللغات اخال بکسر الهمزه نفس متکلم در بمعنی اظن افعال الوبدندر
همزه سنک مکسور اولمسی علی غیر القیاس در حضیض الحق وهدامز نازل
ودون ده دخی استعمال اولنور معرج مصدر میمی در بمعنی العروج بعد المصعد
اسم مکان اولسه ده جایزدر قاب بمعنی المقدار قاب قوسین ایکی
قوسک مقداری دیمکدر سدره نهایته دیرلر که مقام جبرئیلدر وخلقک
عقولی افهام واعمالی انده نهایت بولور وعندن اک سدره دیدیلر
وبعضلر سدره ییی سدره دن مشتقدر که بمعنی التحیر والتردد در نتیکم مرتبه
سدره دن اوته سی حیرت اولدوغیچون اکا سدره دیدیلر المعنی
وحالدن اول بن ظن ایدردم که بنم صحو وسکرلکم حضیضم ومرتبه
دونم و بنم مسلکم اول حضرته عروجم ومرتبه عروجم اولدو دخی ظن ایلردم
که بنم وجودمدن محو اولم منتهای قدر مقام وقصوای صعود مرتبه م
اوله وغایت حیرت وترددم اولکه بوندن اوته سیر وسلوک قابلیت

اولمیه و بو حال خود من وجه بقیهٔ وجودی مشعر و اثر تنوینی مجرددر

	وقال سلطان الواصلین	

فلما جلوت الغین عنی اجتلیتنی		مفیقا ومنی العین بالعین قرت

اللغات جلوت جلادن ای کشفت الغین پردهٔ رقیقه دیرلر بن لونهیم عین علی کذا ای غطی علیه بو رده پردهٔ نورانی مراد اولنور نته کم حدیثده واردر اولدکه انه لیغان علی قلبی وانا استغفرالله فی کل یوم سبعین مرة اجتلیتنی اجتلادن مشتقدر یعنی رأیتنی و یا حضرتنی مفیقنی ایلیق وعالم عقله کلمک اولکی عین یعنی البرب و ثانیسی بمعنی الذات قرت ای تنورت الاعراب مفیقا حالدر اجتلیتنی نک فاعلندن منی متعلقدر قرت قرتک تحتنده اولنمر اولکی عینه راجعدر المعنی و قتا کم بن پردهٔ رقیقی و حجاب رقیقی کشف وجلا ایلیوب کمال مرتبهٔ زنکار غیریتدن مرآت ذاتم تصفیه قلدیسه بابی کوردم سکر تفرقهدن مفیق اولدم حالک ظاهر و باهر اولدکه حقیقت جمعیت ذاتم که اول غیرتلق ایلدیکم دخی عین اولوب وحدت ذاتم عیان اولدی مثنوی

من چو خورشیدم درون نور غرق		می نتانم کرد خویش از نور فرق
نرد انکه لم یذق دعویست این		نرد سالکان اتفی معنیست این

	وقال سلطان العاشقین	

ومن فاقتی سکرا غنیت افاقة		لدی فرق الثانی فجمعی کوحدة

اللغات الفاقة الحاجة افاقه آیلق و هشیار لق ثانی بمعنی البعید حجر نانک حضور لرنده مقرر و مشهور اولان نسخهده ثانی واقع اولمغله کثر نسخهده و بعض شارحلر دخی ثانی معناسن ویرمشلر الاعراب سکرا غنو

نزع خافضیت اوزره ای ومن فاقتی الی سکر دیمکدر زیرا الی حرف تعدیهٔ احتیاجدر و افاقه دخی محتمل که نزع خافضیت اوزره منصوب اوله بحذف الباکه غنیت نک تعدیه سی انکله در ای غنیت بافاقة تقدیرنده اوله خود مفعول له اولمه تمیزیت اوزره نصبی ده جایزدر من فاقتی ده غنیت متعلق اوله و هوالاوجه وفصل لدی وفه متعلق اولمق ده جایزدر ای تخلصت من احتیاجی الی السکر او لاجل السکر تقدیرنده بو مفعول اوزره غنیت جمله اخری اولور مستقله و مستانفه و فرق ثانی دن مراد ابهام اهل مراتب دن بعید اولمده در قدر و فرق ثانی دن مراد فرق بعد الجمع در که صحو بعد المحو دیرلر المعنی بن خلاص اولدم سکره احتیاجدن زیرا غنی اولدم من حیث الافاقه و لاجل الافاقه و یا خود معنا بن غنی اولدم سکره محتاج اولمدن افاقه و هشیارلکدن او نری که اول افاقه حاصل اولدیکی خافضک فهمندن بعید اولمز قدن و یا خود معنا که اول افاقت حاصل اولدی بکا فرق ثانینک قتنده که فرق بعدالجمع در فنا دکلان کذلک پس بنم جمعم و حدتم کبی کذلک و حدتم دخی جمع کبیدر پس وحدتی کثرتده و کثرتی وحدتده مشاهده ایدرم هیچ بری برینی منافی اولمز بو خطابه نک قتنده ایکی فرق واردر بری قبل الوصول والکشف خلقه محتجب اولمق و حقی مشاهده قلمامق بو فرق مذمومه در نعوذ بالله پس انکه کشف میسر اولوب وحدت حقیقی مشاهده سی قابل اولمدقه و اکر بو مرتبه ده مرورسه بو دخی مقبول لکدر عند المحققین زیرا حقله خلقدن محجوب اولمش اولور پس مراتب اسما و صفاتی مشاهده ایلامش اولور پس مرتبهٔ جمعدن کرو فرقه نزول ایده و بو که ارتبه کاملا نور حق حق خلقی قایم کورب اگر مطلقا حقی کوررسه خلقی کوررکه اشعه ظهور

حقدن پنهان ومستتردر ومطلقا خلقی کوردکن حقی مظاهر خلقده
مستتر ومختفی کورر پس فرق ثانی دیدکلری بودرکه من بعد هر بری انی حجابده قلمز
بیت مشاهده نکه وصوله طالب اولنلری مجاهده یه تحریض وترغیب ایدوب بیورر

وقال سلطان العارفین

فجاهد تشاهد فیك منك وراء ما		وصفت سكونا عن وجود سكينة

اللغات سکون طمانینت سکینه آرام الاعراب فاجواب
شرط محذوف فیک جاهد منک تشاهد متعلقدر علی طریق اللف
والنشر وراء ظرفدر تشاهد فعلنه ومفعولی موصوف محذوفه تقدیری
تشاهد منک شیئا وراء ما وصفت لک وسکونا یا بدلدر اول
موصوفدن اکا عطف بیاندر تشاهدک مفعولی ذلنسه ده جایز
در عن وجود سکینه متعلق محذوفیله صفتدر سکونا نه ای سکونا
وطمانینة حاصلا عن وجود سکینة وجود سکینه دن مراد مقام تمکین
وحق الیقیندرکه سالک بومرتبه ده تجلی ذاتی جمعی ظاهر اولدقده و کمال
یقین لامع وباهر اولدقده قلب اضطراب شبهه وشکوکدن مطمئن و
ساکن اولوب من بعد اکا تفرقه جلبان ویرمز زیرا جمیع مرایا و
مظاهرده تجلیات متنوعه ایله متجلی اولان حقی کورر پس بوسکون
وصف ایلدیکی اوصافک وراسنده در زیرا نتیجه کشف ووجدان
در یعنیدر وتقدیر معانی بیت اولدرکه ای سالک وطالب الرحیم ذکر
ایلدیکم احوال ومراتبه مشاهده سنه راغب ایسک پس کوشش
ومجاهده ایله نفسک قواسنی کسر وهواسنی قهر وصفات ذمیمه سنی
رفع واخلاق ردیه سنی دفع ایتکله حتی ظاهر وباطنک احکام فریدن

ورؤیت اشیتدن پاک وطاهر اولدقده کندوذاتکدن مشاهده ایله
مشغول شیدی وشول پرنورلری که بن وصف ایلدیکم احوال ومقاماتک وراسنده
دروا ول اشیا واسرار شول سکون وطمانینت درکه وجود سکینه
تمکین وکمال یقیندن حاصل اولور پس بر کلم والذین جاهدوا فینا لنهدینهم
سبلنا اگر تعب ومشقه مجاهده یی اختیار ایدوب اضطراب واضطرار
شکرکه تحمل واصطبار ایدرسک اسرار کاشفه وانوار مشاهده یه واصل اولورسن

ای خنک آن کو جهادی میکند		بر بدن زجری و دادی میکند
جهد میکن تا توانی ای کیا		در طریق انبیا و اولیا

وقال سلطان العارفین

فمن بعد ما جاهدت شاهدت مشهدي		وهادي لي إياي بل بي قدوتي

اللغات قدوه بضم القاف اقتدا اتمک وبکسر القاف مقتدا اتک سیمیدر
الاعراب جاهدت وشاهدت نفس متکلم اولمقله جایز وبسا کم خطاب
اولمقده جایزدر وفا تعلیل ایچوندر وشاهدت رأیت معناسنه
متضمندر مفعول اولی مشهدی دره هادی مشهدی اوزره معطوفدر
ایای مفعول ثانی سیدر شاهدتنک ولی ده لام بمعنی الی درای وهادیا
الی تقدیرنده بل اضراب ایچوندر کلام اولدن اگر موجب اولسون
وگر منفی اولسون وکاه اولورکه اولی ترک ایدوب اهم اولنی اخذ ایدر
ذکر نسنه کم بو موضعده واقع اولدوغی کبی یعنی مشاهده اولی ترک ایلدم
کندو نفسمه قدوه ایلدم در المعنی ای سالک وطالب مجاهده ایله که مشاهده
یه واصل اولاسن دیدیکلم ایچوندرکه زیرا بن مجاهده ایلدکه نفسکو مشاهده
ایلدم مشهد و مقصدی وبکا دلیل وهادی اولنی بنه بکا دلالت ایدر

کوردم بو یله دکلور بکا اقتدا ایلر کنده و ذاته کوردم اکرچه بحسب الظاهر حرمی
کعبه اقتدا ایدرسم ده حقیقتده مقتدی و مقتدا بنم و هادی و مهتدی
نیه کنده و ذاتمدر زیرا کنایی خطابله قرآت اولورسه دیمک اولور که ای سالک
و عاشق اکر بو سره واقف اولمق استرسک و بنم مقصد و مشهدم نوره طولیق
دارسک پس مجاهده قلدقدنصکره مشاهده ایدرسن که بنم مشهدم بکا
و بنم هادی و دلیلم بنه بکادر بلکه بنم اقتدام کنده و نفسمه در غیری دکلدر
بنم مقتدام اولان حقیقت واحده در که بنجه مرایاده نمایان اولمشدر زیرا حرم
صاحبی اولان کملک بعضی احوالی مکاشفاتی اولورکاه اولورکه نظرلری
وحدت حقیقی مشاهده سنه واقع اولور و اول وحدتده تفرقه و کثرتی
عین اسما و صفات کوروب ذات واحده یی شئون متنوعه ایله متجلی
کوروب هادی و مهتدی و مقتدا و مقتدی کندو یی مشاهده ایدرلر
وکاه اولورکه نظرلری اثر تفرقه یه واقع اولور و اول تفرقه ده عین وحدتی
مشاهده ایلیوب صفت اقتدا و اهتدایی اول عینک مقتضاسی مشاهده
ایدرلر وکاه اولورکه عرفات مشاهده ذاتده واقف اولورلر و
واقفی و موقفی عین ذات مشاهده ایدرلر نته کیم بیورورلر

وقال سلطان العارفین

و بی موقفی لا بل الی توجهی
کذلك صلوتی لی و منی کعبتی

اللغات موقف اسم مکان اولورسه کعبه ده اولان مکان معروف
مراد اولنور و اکر مصدر میمی اولورسه بمعنی الوقوف اولور الاعراب
وبی ده واو عاطفه بی موقفی معطوفدر بی فی قدری اوزره و سیر
الاعراب واضح المعنی پس مجاهده دنصکره مشاهده ایلرسکه بنم حرمم

و توجهم بنه بکادر و یا خود عرفاتده موقفم دخی و توجهم بنمله قائمدر بو یله
دکلدر بلکه بنم قبله ظاهره توجهم حقیقتده بنه بکادر و کذلك بنم حضرت
محبوبه ایچون ایلدیکم عبادات و طاعات و قلدیغم صلوات بنه بنم
ایچوندر و متوجه الیها اولان کعبه بنم اجزامدن بر جزودر و بنم نمازم
در و قنا ئلم مقام جمعیت و مرتبه احدیتله متحقق و متصف اولدیغمدن کور
حضرت ناظم بر مفحوای النهایة هی الرجوع الی البدایة ارشاد مسترشدین
و تکمیل و تربیه سالکینه مشتغل اولوب بونلری که حسن حاللرینه معجب و الفعل
جناب حقدن محجب اولمقدر بو سؤالی ایراد اولنی اوصاف احوالدن نهی ایدرک

وقال سلطان العارفین

فلاتك مفتونا بحسنك معجبا
بنفسك موقوفا علی لبس غرة

اللغات موقوفا بالمعنی متوقفا و مرهونا دیمک اولور و با صلاحها
مناسب اولور زیرا وقف علی شئ ای اطلع علیه دیرلر الغرة بکسر
العین الغفلة الاعراب ظاهردر بیدر شرط محذوفک تقدیری اذا
کنت طالبا فلاتك مفتونا المعنی ای طالب و راغب اکر عاشق حق
و صادق مشتاق ایسک پس حسن حالکه مفتون اولمه و نفسکه معجب و حلیه آلوده اولمه
و متوقف و رهون اولمه حجاب غفلت و غروره تا حقیقتا اکرنک خبردار اولاسن نکو

ناز کردن خوشتر آید از شکر
لیک کم خایش که دارد صد خطر
ایمن آبادست آن راه نیاز
ترک نازش گیر و با آن ره بساز

وقال سلطان العارفین

و فارق ضلال الفرق فالجمع منتج
هدی فرقة بالاتحاد تحدت

اللغات ای فرقت و تفردت لامر بحیث یمنعه عن النهوض لغیره

چاره

الاعراب فالجمع ده فا تعلیل ایچوندر الجمع مبتدا منتج خبر بیدر بعدی
مفعولیدر منتج بیک معنا فدر قرینه بالاتی و تحوده متعلق اولور المعنی
ای سالک عاشق و طالب صادق مساعدت و مفارقت ایله خدا
تفرقه دن که علایق کثرت و عوایق صورتدر و مرتبه جمع و وحدته
طالب اول زیرا جمع منتجدر شول طایفه نک هدایتنی که انلر انی ذکر
سبیله مرتبه تحققه و وحدته تعرض و تصدی ایلدیلر پس تفرقه
شرک خفی در و شرک خفی طریق حقده مانع وصلت سالک صفی
در و تفرقه عبارتدر قلبی امور متعدده یه تعلق واسطه سیله پراکنده
قلمه دن و جمعیت عبارتدر قلبک واحد حقیقی یه تجسسندن **بیت**

مادام که در تفرقه و وسواسی	در مذهب اهل جمع شر الناسی
لا والله تا سنن شناسی	نشناسی خود ز جهل نشناسی

و قال سلطان العاشقین

وصرح باطلاق الجمال ولا تقل	**بتقییده میلا لزخرف زینة**

بولما نسخه

اللغات التصریح بالشیء اظهاره و تقل ای ولا تعتقد و لا تمل زیرا
قال تمال بالشیء دیرلر قچن برکسه بر شیئه اعتقاد ایلسه و مایل اولسه
الزخرف الزینة المموهة یعنی یلدز الاعراب میلا تمییزیت اوزره منصوبدر
لزخرفه ده لام بمعنی الی در المعنی معشوق حقیقی نک جمالنی اطلاق ایله
تصریح و تبیین ایله و اعتقاد و میل ایله و مذهب اولمه اول جمال اطلاقک
معینه دن بر صورته و هیئته تقییدینه میلکدن اوتری و مایل یوتندن
آرایش مموهه مستعاره زیرا هر عاریه لابد مستعیردن مردود
راجع اولور معیره پس عارف اولور که طالب عاریت اولمیه زیرا

سریع الزوال والدور بلکه اجمل جمالی جمال مطلقدر که بلا زوال و لا یزال الدور
الا عاشق و شوریده حال اولمق گرکدر که تا که عاشقندن حجاب مرتفع اولیه

و قال سلطان العارفین

فکل ملیح حسنه من جمالها	**معار له بل حسن کل ملیحة**

اللغات فاء فصیح فکل ده فا تعلیل ایچون معار زیرا ای طلب اعاشق
هر ملیحک ملاحتی و هر صبیحک حسن و لطافتی اول حضرتک جمالندن معار
در اول ملیح ایچون و کل ملیحه المحبوبه نک حسنی دخی عاریتیدر اول
حضرتک حسن باکمالندن پس روح حقانی جسد ظلمانیدن
رجوع ایتسه بدن انسانی کلوخ پاره کبی تاب تباه و سیاه و لوزشم حضرت

پرتو خورشید شد واجایگاه	ماند هر دیوار تاریک و سیاه
انکه کرد او در رخ خوبانی نگاه	نور خورشید است از شیشه سه رنگ
تا نماند شیشهای رنگ رنگ	نور بی رنگت کند انگاه دنگ
خوی کنی بی شیشه دیدن نور را	تا چو شیشه بشکند نبود عما

و قال سلطان الواصلین

بها قیس لبنی هام بل کل عاشق	**کمجنون لیلی او کثیر عزة**

قیس

اللغات لبنی نک و مجنون لیلا نک و کثیر عزه نک عاشقیدر و هر بری
کندو معشوقه سنه مضافدر بها ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر هام نک
فاعلی ضمیری قیسه راجعدر المعنی اول حضرتک جمالی سبیله هائم و حیران
اولدی لبنی نک عاشقی اولان قیس بلکه جمیع عاشق اولنلر اول حضرتک کمال
مقیدی سبیله هائم اولدی و اول عاشق لیلی نک مجنونی
کبی السون ویا عزه نک کثیری کبی اولسون جمله سی انک بر تجلی

مرآت مظاهرده کوروب اول پرتوه الفت وشیفته اولدیلر نیتکم بو یرده

وقال سلطان العارفين

فكل صبا منهم الى وصف لبسها | بصورة حسن لاح في حسن صورة

اللغات صبی صبودن مشتقدر میل اتمکه دیرلر لاح بمعنی ظهردر وصورت
حسندن مراد ظاهر حسندر وحسن صورتدن مراد صورتده ظاهر اولان
حسندرکه پرتو جمال حقیقیدر الاعراب فا تعلیل ایچون لاح فی حسن صورة
جملهسی محلا مجروردر صفتیدر صورت حسنك المعنی زیرا بونلرك هر بریسی
مایل اولدیلر اول حضرتك تلبسی صفتنه که لباسی صورت حسنده
ظاهر اولدی حسن صورتده ومرآت طلعت محبوبانده وجمالی
جمال خوبانده پس بو جمله محاسن آینه جمال محبوب حقیقیدر بیت

بسته هر اندیشه دارد شاهد معنوی | رو بهر اندیشه که آرد جان ازو دارد شوی

وقال سلطان العارفين

وما ذاك الا ان بدت بمظاهر | فظنوا سواها وهي فيهم تجلت

اللغات ظاهر الاعراب ذاك اشارتدر وصف لبسها یه
فاعل ضمیری راجعدر حضرت محبوبه وظنوانك فاعلی ضمیری عشاق مجازه
عایددر المعنی اول وصف تلبسك ظاهری دکلدر الا اول حضرتك ظاهر
اولماسیدر مظاهر مختلفه ومرایای متنوعهده پس عشاق مجاز مرآت
طلعت خوبانده اول جلوه ونازی مشاهده ایتدکلری اول جماله عاشق
اولوب لکن عدم معرفتلرندن ظن ایلدیلرکه بو مظاهرده ظاهر اولان
ملاحت ولطافت ورشاقت قد وصباحت خد وغنج ودلال حسنا
باکمال اولان مظاهرکدر وبو مظاهر اول حضرتك غیری دکلدر وحالبوکه حضرت

محبوب حقیقی در بو مظاهرده تجلی وعشاقك صورت نقطلری سبیله بو
پردهده دلربالری کیدر بلمزلر او بو تناسب واعتدال اکلمزلر بیت

میل خلق جمله عالم تا ابد | کر بدانند ور ندانند سوی تست

وقال سلطان العارفين

بدت باحتجاب واختفت بمظاهر | على صبغ التلوين في كل برزة

اللغات البرزة الظهور صبغ بویه الاعراب باحتجاب ده با
مظاهر غیر منصرفدر لکن سلاسته للوزن تنوینله قرات اولنور المعنی
اول حضرتدرکه ظاهر اولدی ذوات اکوانله احتجاب اتمکله واستطیل
واختفا واستتار ایلدی مظاهر موجوداتله صبغ تلوین والوان اشتغال
ذوات اهالی اسمان وزمین اوزره هر دانهلری هر بروزده وبدو ابدن
کل بدوده بر فحوای مثل نوره كمشكاة فيها مصباح المصباح في زجاجة
اشعه نور الهی که زجاجات موجوداتدن هر زجاجهیه که واقع اولدی
زجاجهنك رنك استعدادیله منصبغ اولدی پس اسماء الهیه مظاهر
اعیان اکوانده الوان متنوعه ایله ظاهر اولدی وکمال ظهوری حجاب
اولدی وعجبا اطلاق ذات جامع جمیع اضداددر وظهور بطون
انکا برابردر ظاهردر عین بطوننده وباطندر عین ظهورنده واولدر
اخر بتنده واخردر عین اولیتنده وبو جمله انکا نسبت اعتباریدر بیت

هم نهانی هم عیانی هم هردوی | هم نه اینی هم نه آنی هم این و آن
با آنکه منزهی ز تقید واطلاق | زین طرفه که هم مقیدی هم مطلق

وقال سلطان العارفين

ففي النشأة الاولى تراءت لادم | بمظهر حوا قبل حكم الامومة

اللغات التث تعرأحداث الشئ وتربيته نشأ، اولی دن مراد عنصر
ادم وحوا در ترأت یعنی ظهرت المعنی پس اول حضرت نشأه اولی
ده وابتدای فطرة ادم وحواده ظاهر اولدی ادم حوا انك مظهری
واسطه سبیل قبل الامومة یعنی اولاد ادمه انا اولمزدن اول پس
ادم وجود حواده بو حسن وجمالی مشاهده ایچك محبت وشوق وجوش وغلیان
ایدوب آشفته وحیران اولدی و بو تعشق سبب ظهور اولاد ادم اولدی

وقال سلطان العاشقين

تهام بها كيما تكون بها أبا ۔ ويظهر بالزوجين حكم البنوة

اللغات تهام بها تذوب یعنی حاذ كيما ده ما زائده در تقدیر معناپس
ادم جمال حوایه حیران اولدی اول حوا سبیلیله اولاده اب اولمدن
اوتری وحکم بنوت زوجین واسطه سیله ظاهر اولمدن اوتری
اما حضرت ادم بو اسرار رموزدن بی خبر ایدی پس ادمك
حوایه تعشقی مطلق شهوات طبیعیه دکلدر بلکه سبب ظهور انسانی دکر

وقال سلطان الواصلين

وكان ابتدا حب المظاهر بعضها ۔ لبعض ولا ضد يصد ببغضه

اللغات صد يصد یعنی منع بغضه عداوه معناسنه ولا ضد
ده واو حالیه در لا بمعنی لیس در یصد محلا منصوب خبریدر المعنی
یعنی بو محبت که عاشق ومعشوق ما بینده در وادم وحوا میانده ظهور
ایلدی مظاهرك بعضنك بعضنه محبتی ابتداسیدر وحال بو که او
حینده برضد ومانع یوغیدی که منع ایده یدی محبتی محبوبدن بواسطه
البغض والعداوة زیرا ادمك حوایه دوستلغی انك کندو ذاتنه دو

ستلغی ومحبتیدر پس لعلة الظهور والاظهار غیرت اسم مضل ظهوره ایدوب
مظهر ابلیسدن بونلری برنحوی فازلهما الشیطان عنها فاخرجهما
مما کانا فیه وقلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو غیرت اتحادی مرتفع ایلکن
ولت فرقتله اذلال ایدوب مرتبهٔ وحدت واتحاددن بونلری اخراج
ایدوب عالم تفرقه وکثرته بعضی بعضنه عدو اولدی وعلی حاله هبوطدن بعد
ابا بو عداوه نظام وانتظام سبب ایچون روادر پس لایزول ابدا الى آخرها بالمتن

وقال سلطان العارفين

وما برحت تبدو وتخفى لعلة ۔ على حسب الاوقات في كل حقبة

اللغات ما برحت ای ما زالت وحقبه علی الصحیح مدة مدیدة وبعضه
دیرلر الاعراب برحتك اسمی تخفی مستتر محبوبه در جمله در خبری
تبدو در المعنی حقیقت حضرت محبوبه جمالی کالبدر من عهد ادم الی هذا
الان والی انقراض الدهور ان علی حسب الاوقات والازمان وبعضی
الساعات والاحیان هر مدتده مظاهردن بعضی مظهرده صورت حسنا
معنویده ظاهر اولوردی و وقت اخرده خفی اولور بر احدده ظاهر اولمز
بو ظهور وخفا العلته وحکمه در وحکمت الله اعلم بو اوله که صفت ظاهری
و باطنیت لازمهٔ ذاتدر ولازمهٔ ذات اولن صفتك انفکاکی اولمیوب
دائما ازلا وابدا مظاهرده ظاهر و هم بو مظاهرده باطندر پس کل حقبه
ده علی حسب الاوقات بعضی عارفانك مظهرنده وحدت ذاتی
وحقایق اشیا وصفاتی اندره بیان وعیان اتمکله ظاهر اولور حتی
بو اسرار وحدته وانوار حقیقته عالم وعارف اولورلر وبعضی احیانده
استتار واختفا ایلدکده هایم وحیران اولوب ادراك وعرفانه

قادرا اولمزلر و بو تجلی و استتار حکمتی دربیت کاه قهرک

جانه اوررلر تراني زخمني		که دورسوف ترابیدن تاسلی کورمز
اشاهد من اهوی بغیر وسیلة		فیلحقنی شان اضل طریقها
یؤجج نارا ثم یطفی برشة		لذاک تراني محرقا وغریقها

	وقال سلطان العارفين	

وتظهر للعشاق في كل مظهر		من اللبس في اشكال حسن بديعة

اللغات لبس مصدردر ستره دیرلر بورده مابستره دیمکدر بدیع علی وزن فعیل کاه بمعنی فاعل استعمال اولنور بدیع السموات والارض کبی ای مبدعها وکاه بمعنی مفعول استعمال اولنور بدیع درلر ای مبدع جدید مطبوع دیمکدر وهو المراد ههنا الاعراب بدیعة صفتدر اشکال واشکالک حسنه اضافتی نوعک جنسه اضافتی قبیلندن اولور خاتم فضة کبی ویاخود حسن مضاف مجذوفه مضاف الیه اوله ذات حسن تقدیرنه المعنی حضرت محبوب حقیقی دیده عشاقه ظاهر اولور مظاهر هر مظهرده من وراء اللبس الحجاب ذات حسن وجمال اولان اشکال بدیعه وهیئات عجیبه وملیحه ده پس هر عاشق ومحبه بیده اولان اشکال بدایع وصور عجایب حقیقتده کندو حسنا بانکلنک پرتوی بودرکه وجه عشاق قدن بنه انی تماشا ایدر بیت

اثر اکه بجود وجود نبود		او را زکجا جمال باشد بیت
تو دیده بود یست ارکه هر ذره دجلکی		جامینست جهان نمای چون ذره

	وقال سلطان العاشقين	

ففي مرة لبنى واخرى بثينة		وآونة تدعى بعزة عزت

اللغات لبنی معشوقه قیس بثینه بانک جمیل وتانک سکو بنیل ونونک تحییل بر معشوقه مشهوره نک اسمیدر وآونه اوانک جمعیدر اوان وقت وزمانه دیرلر عزت فعل ماضیدر بمعنی جلت وعظمت الاعراب عزتک تحتنده اولان ضمیر مستتر راجعدر عزتیه المعنی پس اول حضرتک کاه اولورکه لبنی شکلنده نیسه ظاهر اولور ودوقت اخرده بثینه هیئتنده وبعضی اوقاتده عزته ایله موعود ومسمی اولوراجل عزته کیبرک دیمسنه عزیز وجلیل اولدی ال پس صور مختلفه واشکال متنوعه ده متجلی اولان بنه عین واحددر نته کم حضرت مولانا بو معنایی بوردرلر بیت

ان سرخ قبابی که چو مه پار برامد		امسال درین خرقه زنگار بر امد
ان ترک که پارینه بیغمایش بد بدید		اینست که امسال عرب وار بر امد
این نیست تناسخ سخن وحدت محض		کز جوشش ان قلزم زخار بر امد

وکذا في غير مابدر	دیکرست

	وقال سلطان الواصلين	

ولسن سواها لا ولا كن غيرها		وما ان لها في حسنها من شريكة

اللغات لسن جمع مؤنثدر نفی حال ایچون اولکی لا لیسی تاکید ایچوندر وثانیجی لا نفی ماضی ایچوندر ما نافیه در ان مان نافیه دنصکره زایده در المعنی اول معاشیق ومحابیب که اسمالری ذکر اولندی بونلر وسایر محبوبلر حضرت محبوب حقیقی دن غیری ولطافت وملاحتلری انک ملاحت ولطافتندن ایری دکلدر بلکه بونلر انک حسننک مظهرو مجالیسیدر واول حضرت ایچون حسن ده برشریکه یوقدر کیم سابرک حسنی انک حسنندن مستفاددر بیت

چون تجلیش صد هزاران اوی داشت		بر دو در هر ذره وبداری ذکر

لاجرم هر ذره بنمود یار ... از جمال خویش رخسار دگر

وقال سلطان العاشقین

کذاک بحکم الاتحاد بحسنها ... کما لی بدت فی غیرها وتزیت
بدوت لها فی کل صب متیم ... بای بدیع حسنه وبایة

اللغات تزیت ای تلبست وظهرت بهیأة وصورة نته کم دیرلر فلان بزی فلان ای بلباس فلان وهیئت فلان دیمک اولور تیم کلب قلبا دیرلر ای عبده وحکم علیه وغلب علی عقله الاعراب کذاک وبحکم یا ما بعدینه اولن بدتیه متعلقدر ویاخود محذوف ظهرتیه متعلق اولاکر بدوت ای ظهر ووذاک نک مشار الیهی بیت سابقده اولن معنای اتحاددرکه ولسن سواها ایدکلریدر بحسنها ده باء بدتیه متعلقدر کما ده ما مصدریه در وکالی صفتیدر مصدر محذوفک ای بدوت لها بدوا کبدو هالی فی غیرها دیمکدر تزیتک وبه نک تحتنده اولن ضمیرلر حضرت محبوبیه عایددر بای ده بای به متیم متعلقدر المعنی یعنی کند و حالنی بیان ایدوب بیورورلرکه حضرت محبوب حقیقی نک مظاهر مجبو باته مظاهر و متجلی اولوب انلر ایلا اتحادی اولدوغی کبی بن انکا مظاهر اولدم بحکم الاتحاد اول حضرتک بکا غیر محبوبلرده حسنه ظهوری کبی و تلبسی انلر زینتده و هیأتده تجلی کبی هر عاشق آشفته و شیفته مظاهر ده کر اول عاشق متیم اگر حسن بدیع و عجیب اولن محبوبه عاشق اولسون دگر بدیعه و ملیحه اولن محبوبه عاشق اولسون هر عاشق اولورسه انلرده ظاهر اولدم بحکم الاتحاد نته کم حضرت مولانا دخی بو کونه بیورر بیت

عرق عشق ام که هر هست اندر من ... عشقهای اولین و آخرین

وحقیقتده نظر اولنسه عشق و عاشق و معشوق احد در نته کیم کند و حالنه عاشق و خبرا نور روانیست بحسب الحقیقة ممتنع در بیت

ناطق بری ارست این رشته دو تو ... یک تو ست خود اصل و فرع بنگر تو تو
این او ست همه ولیک پیدا ست بتو ... شک نیست که این جمله منم لیک بدو

وقال سلطان العارفین

ولیسوا بغیری فی الهوی لتقدم ... علی لسبق فی اللیالی القدیمة

اللغات لیالی قدیمه دن مراد مرور ایدن زمان کثیره در الاعراب لیسونک اسمی ضمیر جمعدر که عشاقه عایددر بغیری خبری در المعنی بو بیت سؤال مقدره جواب کبیدرکه ان دیمک لازم کلدیکه ای شیخ سن دیدک که جمیع عشاقده ظاهر اولن بنم نته کم جمیع معشوقده ظاهر اولن حضرت محبوبدر پس سنک وجودکون مقدم عشاقک وجودینه نوادر پس مجیبا عن هذا السؤال بیوررلرکه بنم صورت جسمیه و جسدیه غیرینه سابق اولن عاشقلر بندن غیری دکللر در هوای یارده بنم اوزرمه تقدملری ایچون و ازمنه کثیره و لیالی قدیمه ده سبقت ایتدن اوترو زیرا تسابق وجودین علی الاخرین ایکی وجودیا بینینده حقیقتده تباین و تغایر اولمق لازم کلمز مثلا وجود مطلق وجود مقیددن و باطن ظاهردن مقدم و سابق ایکن حقیقتده مقیدک عین مطلق و ظاهر عین باطندر و بو جمله ده ساری اولن هویت حقدر پس یا اول اولسون و یا آخر اولسون بو عالمه نسبت برابردر و صباح و مسا و غد و امس ایله ماضی و مستقبل و حال لک بو حضرته تفرقه تصورلری محالدر

وقال سلطان العاشقین

وما القوم غیری فی هوای وانما ... ظهرت لهم للبس فی کل هیئة

اللغات لبس حجاب یعنی قوم عاشقلر زمره‌سی والهین بیم هوا ایدن بندن غیری ایکلم
دررو تحقیقاتم کہ ظاهر اولدم و بو ظهور وجود ذاتی لاجل الالتباس الا حتی بیت دهر مرزوه

وقال سلطان العارفین

فنی مرة قیس واخری کثیرا … وآونة ابدو جمیل بثینة

پس بن کاه ظاهر اولدم بیت قیسده و بعضا بر عاشق اولدم دره
اخرٰی ده صورت کثیرده ظاهر اولب والرجال خرته اولدم و بعضی
ازمنه ده بثینه نک عاشقی جمیل شکلنده ظاهر اولدم **بیت**

منم موجی از ین دریا کہ بی‌شنم کاهی حیران … اگر صد بار بازم بہ جهان دریای کیم
من از رفتن چه اندیشم کہ عینی دریا باشم … من از مردن چه می‌ترسم کہ سرتاپا همه جانم

پس بو حدا اولنلرک قتنده معلوم بو کلام شایبه تناسخ و حلولدن وارسته
خروج ده خولدن منزه و مبرا اوردو مراد هویت الهیه نک مظاهر مختلفه و مرایای
متنوعه ده ظهوریدر بو تقدیرجه کثرت مرایادن کثرت ذاتی لازم گلمز زیرا آیینه‌نک
مرآته حلول و اتحادی اولمز و مراتده اولان جمال بالکمال واشکلری غیرده کل **بیت**

وما الوجه الا واحد غیر انه … اذا انت اعددت المرایا تعددا

وقال سلطان العارفین

تجلیت فیهم ظاهرا واحتجبت … باطنا بهم فاعجب لکشف بستره

اللغات فاعجب فعل امر در ستره بالستر به در تجلیت ساوه‌لا ایلدیکم
ایلده جایز در و ظاهرا و باطنا حالیت اوزره منصوب در تقدیر معنا بیتک تجلی
ایلدم بو عشاقک وجودلرینه عرفا به ظاهر اولدوغم حالده و احتجاب اختفا
اختفا ایلدم بونلرک صورتلرینه باطن اولدوغم حالده که اهل غفلت وارباب
کثرت بونلری بندن غیری قیاس ایدرلر پس بن بونلرک وجودنه

ظاهر و بونلره بنم باطن و مختفی اولدم پس تعجب ایله
ای سالک راه حق بنم کشف و ظهوریمی مع التستر وللخفا زیرا ظهور
بطون ضد اندر باخصوص حالت واحده ده اولا پس محل تعجبدر

وقال سلطان العارفین

وهن وهم لا وهن وهم مظاهر … لنا بتجلینا بحب ونضره

اللغات هن ضمیر مرفوع منفصل در جمع مؤنث ایچون و هم جمع مذکر ایچون
وهن منصفه دیرلر وهم غلط وکانه دیرلر اشکلدن اقوی وهل ان بصوره
نضره حسن ورونق وطراوة دیرلر **الاعراب** وهن مبتدا و هم معطوف در
الا مظاهر خبردر ولا وهن وهم جمله معترضه در مبتدا ایله خبر مابیننده ای
لاضعف غلط واشبهه معناسنه و بحب و نضره ده لف و نشر واردر **المعنی**
یعنی معشوقات مشهوره وعشاق پر اشتیاق مذکوره جمله و نضره و
طراوة ایله تجلی ایلدیکم سببیله عشق و محبت عشاقه تجلی منزه و نضاره
وللطافه قبل معشوقه تجلیم اولمغله بو عالم ده مظاهردر و فی الحقیقه غیری اولمز **بیت**

هر نقش کی بر تخته هستی پیداست … آن صورت آنکس است کہ آن نقش آراست
دریای کهن چو برزند موجی نو … موجش خوانند و در حقیقت دریاست

وقال سلطان الواصلین

فکل فتی حب انا هو وهی حب … کل فتی والکل اسماء لبسة

اللغات فتی حب ای صاحب محبة حب بکسر الحا المحبوب لبسه … لا
پس دریا بالکسر لبس ملبس بمک السنه بعض کعبه و هو دخی ار
نه زر دیشلر خاصه **الاعراب** واضح فاذا کان کذلک معشوقات و عشاق
متمیز بزه مظاهر اولدیسه پس هر صاحب محبت اولن محب و

بالضعف وهم وغلط آیتیا ظاهردر
زبره ازمی

طالب هم و بن اویم وکذا اول حضرت کوچ عاشق و فنی تک محبوبیدر
ومحبوبات ومحبنک کلیسی اسمی ستر ولباس در که انلر ایله استتار اولنور بیت

افتابی در هزاران ابگینه تافته — پس برنک هر یکی تابی عیان انداخته
جمله یک نورست لکن رنکهای مختلف — اختلافی در میان این وان انداخته

وقال سلطان العارفین

اسام بها کنت المسمی حقیقة — وکنت لی البادی بنفس تحجبت

اللغات اسامی اسماتک جمعیدر اسما اسمک جمعیدر مسمی اسمله تسمیه اولنن
تحجبت بمعنی احتجبت ونسخت البادی بمعنی الظاهر الاعراب اسام
اصلنده اسامی ایدی یا اوزره ضمه ثقیل یانک ضمه سی سلب اولنوب
بعده یا حذف اولنوب تنوین ما قبلنه اعطا اولندی اول اسامی
ایله تسبیله بن مسمی اولدم حقیقتا و بن بکا ظاهر اولدم شول نفسله که
وحدت ذاتله تستر وجمعیت صفاتله تحقق وتحجب ایلمشدی پس بو اول
حضرتک اسما وصفاتیدر و مسمی الکل کلدر الا اول حضرتدر من حیث الوجود
المطلق وجمعیتها ومن جهة الاتحاد والمذکور ونظرا الی الحقیقة محبون
و محبوبون بکلهم و باسمائهم واسامی هم بو اسامی و نشو بوندر خبر دکلدر بیت

معشوق وعشق وعاشق هر سه یکیست اینجا — چون وصل در نکنجد هجران چه کار دارد

وقال سلطان العاشقین

وما زلت ایاها وایای لم تزل — ولا فرق بل ذاتی لذاتی احبت

اللغات واضح بو بیتده مرتبه اعلا اشارت بیورر که ازل ازالده کان
الله ولم یکن معه شیء سنتی ایله متصف دکلر مخفی حقاسنده فاحببت ان اعرف
حلیه سیله متحلی ایکن اول حضرت نیجه ایسه الان کما کان لم یزل ولا یزال بینه محبت

لذاته و نفسیه واسمائیه اولمدن خالی دکلدر الحاصل بن او یم واو بن
اولمدن واو بن اولمدن ازلی اولادم و مابیننده فرق یوقدر بلکه ذاتم
ذاتنه محبت ایلدی حضرت ناظم بو بیتی لسان جمعله بیورمشلردر و هذا اسابق فی
مذهب اهل الحقیقة وما زلت ایاها بیورملری ظاهر وجود وعشقیه اشارتدر که
علم ازلیه و مرتبه واحدیته نسبتدر وایای لم تزل بیورملری لم تزل و لیلا باطن
وجوده اشارتدر بیوررلر که عین ذات اقدس محبوبیدر که عین نامحی و شئونی اولدن
ازلی اولمدی بلا مغایرة و بو مضمونده حضرت مؤیدالدین الجندی بیوررلر شعر

البحر بحر علی ما کان فی قدم — ان الحوادث امواج وانهار
لا یحجبنک اشکال یشاکلها — عمن تشکل فیها فهی استار

وقال سلطان العارفین

ولیس معی فی الملک شیء سوای — المعیة لم تخطر علی المعیة

اللغات المعی زکی معناسنه نته کم ورد فی فلان اللمعی ای زکی متوقد اصمعی دن
المعی سؤال اولندی دیدی که المعی الذی یظن بک الظن کان قد رأی وقد
سمع معیت ایکی قسم در بری معیت بالذات و بری معیت بالصفات
معیت ذات ممنوعدر زیرا شرکت و حلولی مشعردر و معیت بالصفات
جایزدر نته کم قرآنده وهو معکم اینما کنتم ای بعلمه و قدرته بیت

این معیت می نکنجد در جهان — نی زمان دارد خبر زو نی مکان

پس حضرت ناظم بو بیتی ایلدوکی بیت معیت و اتحاددر زیرا بر ذات یوقدر
الا ذات حقیقی در که قایم بالذاتدر و بو ذوات اشیا جمله انک شئونی
و اسماسیدر که انکله قایم دردر جمله سی هالکدر الا انک ذاتی دکلدر پس
نیجه معیت ذاتیه متصور اولور پس بیوررلر که بو ملک وجودده بنم ایله

بندن غيرى بر شى اوله دخى يوقدر حالبوكه معيت بم زهى بر زكامه وباش
زكى وشنوقدر اولمسلكه بو خطور انمز وابت كريمه ده اولان معيت جهت
صفاتيه دركه متغايرة للحقيقة دكلدر نته كم بو معيت دخى اشتدن حضرت
على كرم الله وجهه خبر ويررلر وهو مع كل شى لا بمقارنة وعين كل شى
لا بممازلة وبو معيتى دخى فهم ايلمز الا ارباب شهود بيت

زين معيت در نيايد عقل وهوش — زين معيت دم مزن بنشين خموش
قرب حق با بنده دورست از قياس — از قياس خود مپندارا اساس

وقال سلطان العارفين

وهذى يدى لا ان نفسى تخوفت — سواى ولا غيرى لخيرى ترجت
ولا ذل اخمالى لذكرى توقعت — ولا عز اقبالى لشكرى توخت
ولكن لقصد الضد عن طعنه على — علا اوليائى المنجدين بنجدتى

الالتفات بهذى وهذه بر معنايه در تخوفت قورقدى ترجت رجادن در
اخمال اسقاط الجاه والمنزلة والنباهة يعنى بى نام اولمق توقع اميد
طوتمق توخى يعنى تحرى وقصد مقصد منع ايتمك منه شيلين لحقين علا جمع
الولى بمعنى الكبار المنجدين من باب الافعال بمعنى المعينين للخلق بالقوة و
الارادة للخير لهم نته كم ديرلر استنجدت فلانا فانجدنى بنجدته اى استعنت
فاعاننى بقوته يعنى بن فلاندن معاونت طلب ايلدم بكا معين اولدى
قوتيله النجدة الشجاعة والقوة من باب نصر يقال نجد الرجل ينجد
نجدة اذا صار شجاعا الاعراب وهذى يدى اى اقسم واحلف
بتقديرنده در وبرعله قسم المقسم بو تقديرجه دركه اكثريا وعهد ايدرلر ال
الرلوب معاهده ومقاسمه ايدرلر ايس حضرت ناظم وهذى يدى ديوكه

كنايه بيورر لفظ معاهده ومخالفه دن زيرا اكثر عادت موبد انلك اوزره
جارى اولمشدر وتخوفت وترجت وتوقعت وتوخت بو جمله ضميرلرى نفسه
راجعدر ولقصد الضد ده لام فعل محذوفه متعلقدر اى ولكن ابايع
واعاهد لقصد الضد تقديرنده المعنى مقدما حضرت ناظم بيان ايدى ايديوب
نفى حلول ومعيت بالغير ايلمشلر ايدى حالا بو معنايى تأكيد ايچون بيوررلركه
وهذى يدى يعنى استشهد بم الم بن عقد يمين ايدرم وعهد وبيعت
قيلورم ونقض عهد ايلمكدن وبو نقصان عظيم بيلورم اول سببه
بيكه بن نفى معيت ورفع اثنينيت ده ذكر ايلديكم صادقم ونفى
معيت ورفع حلول واثنينيت ومعاهده ومبايعت قلمم نفسمك غيرى
كسه دن تخوفى ايچون دكلدر وغيريدن خير ترجيسى ايچون دخى دكلدر
بكا خصوص صدر بونلردن خير عظيم اصابت ايده وكذا بين الناس
ذكريمك خمول وسقوطينك منزلتى نكب خوفى ايچون دخى نفسم توقع
توقع ايلمدى ودخى نفسم توخى ده ايلمدى يعنى قصد وتحرى ايلمدى
خلقك قبولى اقبالك عز وشرفنه بكا ايلرك شكر وثنا سندن اوترى
ولكن بن نفى حلول ومعيت واثبات اتحاد حضرتده معاهده ومبايعه
قلدم اضدادى ومخالفينى كبار اولياءيه طعن وتشنيعدن منع ودفع
ايچون ايلدكه اولياء وعلاى اصفيا كه معين وظهيرلردر خلقه قضاء
حاجات ودفع بليات ندم ودعا وهمتلريله بو شجاعت وقوتلركه
حق تعالى بكا اعطا ايلدى وبن قوت معنويه ايله بونلره معاونت ايدرم

وقال سلطان العارفين

رجعت لاعمال العبادة عادة — واعددت احوال الارادة عدة

اللغات اعداد حاضروا ماده قلمق عودت بضم العین مطلوبه توصل
ایچون رهیا اولن التدر الاعراب لاعال ده لام بمعنی الی عادة یا
مفعول له در و یا تمییزیت اوزره منصوبدر عودت مفعول ثانی بیدر
اعدوت نک واعدوت معطوفدر رجعت اوزره و رجعتده تجمیع
وجه واردر بعضی شارحلر مقسم علیه در دیمشلر چندان مناسبتی یوقدر
بعضلر دخی دیمشلر که جزا السید رشرط محذوفک که ابیات نسوه احکاه
کلمن حلت عن قولی انا هی بیتی بو معنایه قرینه در و یا خود حلت
عن قولی مولخز شرط رجعت لاعال العباده مقدم جزا اولور ایی
شرطک اوزرینه تقدیمی جایز قلنلر مذهبی اوزره و یا خود جمله مستانفه
اوله دو مرتبه اتحاد و توحیددن بو مرتبه یه رجوعی تربیه مسترشدین
و تکمیل سالکین ایچون اوله زیرا اکثر احباب کاملک فرایضدن قطع
نظر ایتوا فلا اشتغالی تعلیما للطالبین و تفهیما للسالکین دردالا کا احتیاجی
قلمامشدر نته کیم بیورر لر طلب الدلیل بعد الوصول الی المدلول قبیح و ترک الدلیل
قبل الوصول الی المدلول قبیح و حضرت مولانا بو معنایه موافق بیورر لر **بیت**

رفتم سوی چهاوان بلاز	بهر تعلیم است نی بهر نیاز
من چو خورشیدم درون نور غرق	می نشانم گرد خویش از نور فرق

پس تقدیر **معانی بیت** بو در که هر بار که بن کنده واوج نهایت
خصیصی بدایته رجوع و تنزل ایدم بن رجوع ایدرم اعمال عبادت
ما قلبیه لاجل العاده ارشادا لاصحاب مرتبه البدایه و احوال ارادتی الاصو
سول و قربت و نسبت مشاهده وحدت اعداد ماحضر ایدرم کو وظیفه اهل
البدایه و فی الحقیقه بن بو اعمال و احواله احتیاج یوقدر نته کیم حضرت مولانا بیورر **بیت**

واصلان را نیست جز چشم و چراغ	از دلیل و راه شان باشد فراغ
گر دلیلی گفت آن مرد وصال	گفت بهر فهم اصحاب جدال
بهر طفل نو پدر تی تی کند	گرچه عقلش هندسه گیتی کند
کم نگردد فضل استاد از علو	گر الف چیزی ندارد گوید او
از پی تعلیم آن بسته دهن	از زبان خود برون باید شدن

وقال سلطان العارفين

وعدت بنسكي بعد هتكي وعودتي	خلاعة بسطي لانقباض بعفة

اللغات عدت عاد یعود دن ای التجات و نعلقت نسک عبادت
هتک پرده یرتمق عودت نفس متکلم در عاد یعود عوده دن عفت نفسی
متابعت شهواتدن منع اتمک و اتقا و پارسالق قلمق **الاعراب** وعودت
معطوفدر رجعت اوزره لانقباض ده لام بمعنی الی در **المعنی** دین بن
و تعلق ایلدم عبادته بعد هتک و اته و بسط مضافه اولن خلیع عذار
دن بن عودت و رجعت ایلدم تقوی و عفت سبیله حاصل اولن انقباضه

وقال سلطان العاشقين

وصمت نهاري رغبة في مثوبة	واحييت ليلي رهبة من عقوبة

اللغات رغبت میل اتمک رهبت خوف اتمک و رغبه و رهبه نک انتصابلری
مفعول له اولمق اوزره در **معنی** و بن نهاری صایم اولدم ثوبه یه اولان رغبتم
ایچون و لیلی قایم اولدم عقوبت اخرویه دن خوف و رهبت ایچون کما هو اهل البدایه

اوقات معینه ده اولان عبادت وارد سالکک قلبنه

وقال سلطان الواصلين

وعمرت اوقاتی بورد لوارد	وصمت لسمت واعتكاف لحرمة

اللغات ورد وظایف عبادته دیرلر که اوقاتدن جمله ایلین حر اظر محروده

والهامات محموده درست قصد ديرا اعتكاف مسجده مقيم اولمق الاعتكاف
بورده باء سببيه لوارده لام تعليل صحيح بور داوزره معطوفدر تقدير
معنا اوقات عزيزه مى تعمير ايلدم ورودلر واردات الهيه والهامات ربانيه
ايچون زيرا الواردات ثمرة الاوراد دنلشدر وكذا اوقاتمى تعمير ايلدم
حضور قصد الوقار وبالسلامة الانسان عن الاوزار وكذا الاحكام لامرة الاسلام

وقال سلطان العشاق

وبنت عن الأوطان هجران قاطع | لمواصلة الإخوان واخترت عزلتي

اللغات بنت بينونتدن مفارقت معناسنه هجران ضد وصول الاعراب
هجران قاطع مفعول مطلقيدر بنت نك من غير لفظه مواصلة مفعول له در
قاطع نك المعنى بن مفارقت ايلدم اوطانمدن مواصلة يارانى ايچون
ومصاحبت اخوانى قطع ايدجى اولن كسه نك هجرانى كبى اختيار
ايلدم خلوت وعزلتى بو ابيات ثلاثه ده حضرت ناظم بدايت سلوكه
طالبنه لازم اولن اصول اربعه يى درج بيوردیلر نته کم ابو طالب مكى
رحمه الله قوت القلوبده بو مضمونى بغايت خوب بيوررلر قد اجمعوا
على ان اصول البداية واركانها التي بها صار الابدال ابدالا اربعة
الجوع والسهر والصمت والعزلة پس اصحاب احواله لابد ولازم در كه بدايت
حالده بو اصول اربعه اشتغال ايليه تا كامل واصل اوله بيت

صمت وجوع وعزلت وذكر بدوام | ناتمامان جهان را بكند كار تمام

وقال سلطان العاشقين

ودققت فكري في الحلال تورعا | وراعيت في إصلاح قوتي قوتي

اللغات اوكي قوت سكون واو ايله ازغه ديرلر ثانيسى تشديد واو ايله

جهد وطاقت تورعا مفعول له در وقوتى مفعوليه در راعيت نك تقدير
معنا بن فكريمى ونظريمى طلب حلالده دقيق قلدم لاجل التورع كما كان
صديق الاكبر رضي الله عنه في الورع انى لادع سبعين بابا من الحلال
مخافة ان اقع في الحرام وبو استقصا اگرچه ظاهر شرعده غير لازمدر
لكن نفس مرتبه ورعده متحقق اولسون ايچون اكثر اكابر اختيار ايدرلر
زيرا ورعه معادل بر عمل يوقدر شريعتده نته كم حضرت رسالت پناه عليه السلام
انتباه ايچون بيوررلر لا يعدل بالورع شئ ولذلك ايچون حضرت
ناظم لاجل التورع بيوررلر وكذا بن رعايت ايلدم قوت وطعامى اصلاح
ايلمه ده قوت بدنيه وطاقت نفسانيه مى يعنى قوت ولوتدن تناول
ايلمدم الا نفسك مواجب طاعاته قيامى مقدارى واداى وظايف
عباداته قدرينى قدر واندن ماعداسنى في سبيل الله انفاق ايلدم

وقال سلطان العارفين

وانفقت من يسر القناعة راضيا | من العيش في الدنيا بأيسر بلغة

اللغات يسر غنا به ديرلر ايسر اسم تفضيلدر يسيردن بمعنى القليل
بلغه بضم الباء كفايت مقدارى اولن قوته ديرلر الاعراب راضيا
حاليت اوزره منصوبدر انفقت نك ضميرندن ومن العيش لفظى
من بلغته متعلقدر المعنى وبن انفاق وايثار ايلدم يسار وكثيرى
قناعتدن راضى اولدغم حالده اولى بلغه دنياده اولان عيشدن وبو اوزانا بلغه
حظ نفسى كلور ملكه حق نفسى كه نفسك معيشته فلوزى بها حصوله وار

وقال سلطان العارفين

وهذبت نفسي بالرياضة ذاهبا | إلى كشف ما حجب العوائد غطت

اللغات تهذیب پاکزه انمکلک عوایدجمع عایده اولا کرادنفس عایده اولان حظوظ ومنافع اوله ویاخود جمع عادت اوله نته کم دیرلر فلان قادر علی خرق العواید الاعراب ذاهباحالیت اوزره منصوبدر مانکره موصوفه درتجب العواید مبتدا عقلت خبریدر وغفلت فعل ماضی درتفعیلدن فاعلی ضمیرکه عایده درتجب وما یه موصوفه محلا منصوب مفعولیدرغفلتک عایدی محذوفدر المعنی نفسی افعال ذمیمه دن تهذیب وذاتی اوساخ اخلاق ردیه دن تطهیر ایلدم ریاضات ومجاهداتله ذاهب اولدوغم حالده شول حقیقتک کشفنه که انی تجب حظوظ نفسانیه ویاخود عادات جسمانیه ستر قلمشدر فیزعلی ایبی زایه طلوت بکشفنه محبه مضاف طلوتوب غفلته عوایده صحت نته کم بیوزرلر ای کشف حجب العادات المغفلة عن تجاییم علم الملکوت الحاله

	وقال سلطان العارفین	

وتجردت فی التجرید عزمی تزهدا		وآثرت فی نسکی استجابة دعوتی

اللغات تجرید عزم ملابس علایق وموانع وعوایق صوریه ومعنویه دن عزم وهمتی تخلیص تذکیه تعنه دیرلر تزهدا ای یتولا التزهد والزهادة التزهد دیکدر آثرت ای اخترت الاعراب تزهدا مفعول له در تقدیر معنی بن عزم وقصدمی خالص قلدم دنیا ومافیهادن وعلایق صوریه ومعنویه نفی وازاله ایتمکلیکده لاجل التزهد وعبادة وطاعتده اختیار ایلدم دعوتمک استجابتنی یعنی بو عباداتی اختیار ایلدم استجابه الدعوة اولمق مراد ایلدم تا رجعت دن بو مینه کلمه مرتبه ابراریه واختیارینی بیان وعیان بیوراید لکن بو مراتب مذکوره جمله حسنات

الابرار سیئات المقربین مقربین وکاملینه عین خطا ونقصاندر زیرا عبادت معلوله درخالصا لوجه الله دکلدر اگرچه ابرار واخیاره نسبتله مرتبه عالیه در نته کم حضرت مولانا بومعنایه مناسب بیوررلر بیت

هرکه محراب نمازش گشت عین		سوی ایمان رفتنش میدان کو نیاید
هرکه شد مرشاه را او جامه دار		هست خسران بهر شاهش اتجار
هرکه با سلطان شود او همنشین		بر درش شستن بود حیف وغبین
دست بوسش چون رسید از پادشاه		گر گزیند بوس پا باشد گناه
گرچه سر برپا نهادن خدمتست		پیش آن خدمت خطا وزلت ست

فاذا کان کذلک بو معنا مقرر اولدی اگر رجعت شرطه محذوفه جواب اولورسه تقدیر کلام بو اوله دیمک اولورکه اگر بن مرتبه اتحاد وتوحید مقام نهایتدن انزل منازل بدایته تنزل ایدوب سایر ابرار واخیار کبی محبته وعاشق ومعشوقلک ومحب ومحبوبلک وعابد ومعبودلک جنسیتنه وتفرقته راضی اولمق اولورسم نقایص مذکورهنک جمیعنی کندومه التزام ایدوب بو اعمال معلوله وافعال مشوبه رجوع ایتمش اولوم وتوحید واتحاددن منفصل اولورم وحاشا بزم شکلمز متحققلرکه کامل اعلم شهود حقله متصف ومتحقق ایکن معلوله ومحبته وانتسابنه اعتقاد ایله بو منوال اوزره اعمال معلوله وافعال مشوبه یه اشتغال ایلیه بلکه بزم نحواین قل ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله رب العالمین لا شریک له عبادات وطاعات ریاضات ومجاهدات ودعوات ومناجات بلکه جمله حرکات وسکناتم فی کل حالات اول ذات مطلق ایچوندر ویاخود بو بیت تالیه شرطا اوله ورجعت جمله‌سی ایله جسرا اوله

وقال سلطان العارفين

متى حلت عن قولي انا هي او اقل ... وحاشا لمثلي انها فيّ حلت

اللغات حلت حال يحول حولا وحولانا دن نفس متكلم در حلت حلولا دن فعل ماضيدر الاعراب متى شرطا معناسن متضمن بر كلمه در حلت فعل شرط انا هى مقوليدر قول وذلك انها فى حلت مقوليدر قول انها ينك وحاشا لمثلى جمله معترضه در قوله مقولها بينده للمعنا بر بار كرين منحرف و متغير اولم انا هى قولدن يعنى بن اويم واندن غيرى دكلم واثنينيت دعوا ايرت بو قدر ديديكم قولدن ودم تحقيقا اول حضرت بكا حلول ايلدى اول عبارت مقوله ومذكوره يه وحاشا وكلا كه بنم كبى موحد ومحقق اول توحيد واتحاددن منحرف اوله وبكا اول حق حلول ايلدى ديه واسلوب سابقه اوزره عبارت ايليه زيرا نفى شرطا نفى جزايى مستلزم در يعنى شرط وجزاسى تاكيد ايچون واظهار وتبيين سر خفا واثبات دعوا ايچون بورلر

وقال سلطان العارفين

ونشت على عيب احيلك انا ولا ... على مستحيل موجب سلب حيلتي

اللغات احيلك احاله دن نفس متكلم در الالت بى تاكيد ايچون وار سلب مفعوليدر موجب مضافدر حيلتيه وتقدير معنا اى سالك مسترشد واى طالب مستعد بن كه بو نفى حلول ودعواى اتحاد وتوحيدك ايلدم سنى بو خصوصده شى غايبه وامر موهومه حواله ايديجى دكلم كليل الفهم وقليل العلم اولن محجوبان اهل ظاهر كبى وكذا سنى امر مستحيل وناقابله دخى زيرا حواله ايتمكم اول امر مستحيل نيجه حيلت وقدرتى سلبه موجب اوله عند التقرير والتحقيق كذا اولن امر محالدن مراد حلولدر بيت

اينجا حلول كفر بود واتحاد هم ... اين وحدتيست ليك بتكرار آمده

حلول بر شينك بر محله نزولنه ديرلر كه ظرفيت ومظروفيتى مستلزم اولور پس جناب حقك موحدينه تجليسندن اهل ظاهر ومتكلمين قياس ايدرلر كه حق بونلرك وجودنه نزول ايدر وبونلرك وجودى وتعيناتى منسب اوله وحق بونلرك درونندن تصرف وتكلم ايليه بو معنا كفردر نعوذ بالله وحلول ونزول باطل ومرذولدر وكذا اتحاد دخى زيرا اتحاد عند البعض ذاتين متغايرتينك بر اولماسنه ديرلر بو دخى ممنوع ونامقبولدر واما عند الموحدين اولن اتحاد ذاتين مختلفتينك واحد اولمسى دكلدر بلكه اتحاددن بو مرادلرى ناشى عبارتدر علمنك مابه الاحتياز اولان تقيدينك ارتفاعى ورفع احكام كثرت وقيود وعلكه دن ودنى الحقيقه بو احكام وقيود واضافات كر ماسوا وعلمى اولن اشيايه اطلاق اولنور اعتبار ديرلر وبو رفع احكام وقيوده بو مثال بغايت رعنادر كه بو معنادن عند الشيخ اولان اتحاد مبين اولور مثلا دريايه نظر ايله دريا كلى حالنده بحر ديرلر وقتى باد ايله متلاطم ومتموج اوله اول وقت دريانك تغيير ايليدن مياه متعدده يه موج تعبير ايدرلر حالانكه عين دريادر تغيير وقتى حرارت شمس اولان دريادن ماهوايه منجذب اولسه اكا بخار ديرلر وچون اول هوايه متصاعد اولان بخار ارضيه ايله متراكم اولور قوسى سحاب ديرلر چونكم متقاطر اوله مطر ديرلر اكر برودت هوا ايله منجمد اوله برف وثلج ديرلر وبعد الوقوع الى الارض بر يره جمع اولوقده جوى بار ديرلر بعد قطع المراتب دريايه واصل اولوقده تعينات زايل اولوب دريا ديرلر پس عارف اولن بيلور كه بو مظاهر ومراتبه سارى اولن حقيقت واحده در وبو تعينات واضافات

بحسب الاسما والصفات نور رنجین سطوت وحدت حقیقی برینک تعینات
زائل قلدی مثلا کالقطرة فی البحر اولور مادام ذاتین متغایر بیننک اتحادی
لازم کلمز بلا قید التعین ظهوری لازم کلور پس حلول واتحاد قابل دکلدر وبو اعتقاد باطلدر بیت

حلول واتحاد اینجا محالست — که در وحدت دویی عین ضلالست

وبعض آیات واحادیث که حلول واتحاد معناسن موهم اولور مثلا قلب
عبده المؤمنین ووجهه ما وسعنی ارضی ولا سمائی ووجهی کنت سمعه
وبصره وبو نلرا امثالی جلوه سی ظهور وغلبهٔ وحدت علی الکثرة ووجوب علیه
الامکان والکل علی الجزو ورفع احکام کثرت قیلندقدر بوجه اتحاد حقیقی دکلدر بیت

کوید انکس درین مقام فضول — که تجلی ندانند او ز حلول
سبه رویی ز عکس در دو عالم — جدا هرکز نشد والله اعلم

وقال سلطان العارفین

وکیف وباسم الحق ظل تحققی — تکون اراجیف الضلال مخیفتی

اللغات اراجیف اخبار کاذبه وپیغام متوهمه وغیر محققه مخیفه
اسم فاعلدر من باب الافعال اخاف یخیف اخافة فهو مخیف اصلنده
مخوف ایدی اعلالی مشهوردر الاعراب وکیف ده واو عاطفه
درو باسم ده حالیه در ظل افعال ناقصه دن اسمی مختتی مستتر اسم
للفعل راجع خبری تحققی در تکون نک اسمی اراجیف در علی تقدیر المضاف
الی نسبة اراجیف الضلال اراجیف اهل الضلال تقدیرنده
مخیفتی خبریدر تکون نک المعنی حالا بنی مخوف اولوردو قورقجی
قلوربکا اخبار کاذبه ضلالی نسبت ایدیلر که مراد اتحاد ودر
حلولدر ویاخود معناسی حالا اهل ضلالک اخبار متوهمه سی بنی مخوف

اولور حال بو که بن اسم حقله محقق ومتصف اولدم واهل ضلالدن
مراد اولمش اصحاب رسوم وارباب فهومدر که حقیقت علومدن بی خبر
اولدقلری ایچون اهل الله حلول اتحاد اسناد ایدرلر حق اسم ذاتی واسما
صفاتیه دن عالی در پس بدکلام که بو اسمله متصف ومتحقق اولدم جمیع موجودات
طعن ایدنلردن متغیر اولمزم نسبت اراجیف اهل ضلالدن
متبدل اولمزم نته کم بو مرتبه ده اولنلر ایچون حضرت مولانا بیوردی بیت

گر همه عالم بگویندش تو ول — او نگردد دیگر از گفت ان
ور همه کویند او را گمرهی — او نیندیشد وگمان از طعن ان
بلکه گر دریا وکوه اید بگفت — هیچ یک ذره نیندیشد درجهان
ور ره یزدان درین مستوی — جان طاق او نگردد جفت ان
کوه پنداری و تو برگ کهی — او نگردد در ره صد از فوج شان
کو برش باکر بهی کردی تو جفت — با بطعن طاعنان رنجور حال

وقال سلطان العارفین

وها دحیة وافی الامین نبینا — بصورته فی بدو وحی النبوة
اجبریل قل لی کان دحیة اذبدا — لمهدی الهدی فی صورة بشریة

اللغات ها کلمه تنبیه در ای احضر وتنبیه لما تفهم من الدلیل تقدیرنده
وافی فعل ماضیدر موافا مقدن اکرچه وفا اید مشکله ور اکن بورده
معناسن متضمن در نته کم وافیته دیرلر ای جئته ایلکدر امین
جبرائیلدر دحیه اصحابدن بر محبوب الشکل کسه در مهد اسم فاعلدر
یا هدایت فعلی ویا هدایة وبر وحی ویک اولدی الاعراب الامین فاعلدر
وافی نک نبینا مفعولیدر بصورته ده با الناس ایچون حالدر اجبریل دن

جبر دحیهٔ کلبی‌یه عایددر ای ملتبساً بصورة دحیة الکلبی تقدیریله جبرئیل
ده همزه استفهام انکاریه در کان نک خبری دحیه در اسمی تحتنده
مستتر جبرئیله عایددر اذ بدا نک ضمیری جبرئیله عایددر المعنی و بو مصراعده
نفی حلول و اتحاد ایلدوکی دعوانک صحتنه استشهاد ایچون بیوررلر
ایلدیلر نا محجوبان وهم و خیال بو شانی کالمدن تعقل ایده لر که حضرت
جبرئیل دحیه شکلنده ظهورندن دحیه نک وجودنده حلول و اتحادی
لازم اولمز نته کم بیوررلر آگاه اول ای سامع اولنکسه بن تنبیه ایدرم
دحیه که جبرائیل الهدی بزم نبی مزه اول دحیه صورتنه ملتبس اولوب
عالمه ابتدای وحی نبوت و اوایل رسالتده ای منکر تجلی حق
اولن کسه دن بکا که جبرائیل یهدی الهدی اولن پیغمبره صورت
بشریه ده و هیئت دحیه ده ظاهر اولدوقده دحیه کلبی اولدیغی معلوم
در که جبرئیل دحیه کلبی اولمدی زیرا دحیه کلبی اول حینده یا خانه سنده
و یا تجارت سفرنده بولنوردی پس جبرئیل دحیه اولمدیغی کبی جناب حقک
عبد صورتنده ظهوری عبد اولمغی و یا صورت عبدده حلول ایدوب انکله
متحد اولمغی لازم کلمز بلکه تمثل و تلبسه لازم کلور و تلبس و تمثل جایزدر کما سبق

وقال سلطان الواصلین

وفی علمه عن حاضریه مزیة	بماهیة المرئی من غیر مریة
یری ملکا یوحی الیه وغیره	یری رجلا یدعی لدیه بصحبة

اللغات مزیت فضیلت ماهیت بر شیئک حقیقتنه دیرلر که ما هو
ما هو ده مقول اوله مریه شکه دیرلر الاعراب علمه ده ضمیر پیغمبره
راجعدر و کذا حاضریه ده و حاضریه اصلنده حاضرین ایدی اضافتله

نون ساقط اولدی یوحی علی بناء الفاعل قراءتی اولنور یوحینک فاعلی
تحتنده اولان ضمیردر که ملکا نه راجعدر و مزیة مبتدا و ظرف مقدم خبردر
یرجی فعل مضارع مجهولدر رعایتدن المعنی حضرت نبی علیه السلامک حضورنده
حاضر اولان اصحاب کرامدن زیاده نک و فضیلت واردر که حضرته
اولان جبرائیلک ماهیتنه من غیر شک و لا مریة زیرا اول پیغمبر کندویه وحی
ایدر ملک کوررردی و پیغمبرک غیری رجل کوررردی که رسول الله ثابت اولان
صحبتی ایچون رعایت اولنور پس معلوم اولدیکه جبرائیل دحیه وجودنه
حلول اتدی و اتحاد واقع اولمدی کذلک جناب واجب الوجودک هویتی
جمیع مظاهرده مرئی اولدیغی حالده غلبة الوحدة علی الکثرة لا سیما مظاهر
اولیا و انبیاده که اشرف مجالی و مرایادر لرینه حلول و اتحاد لازم
کلمز اگرچه بحسب الظاهر محجوبان مخلوق کوررلر اما وارث نبی اولان
عارف حق کورر سیدی یعقوبدر نته کم حضرت نبی جبرائیلی کوررب حضورنده
اولنلر دحیه کلبی کوررلر که بر فرق روشن اولور لازم اولان کلم دیو ادوا بیت

آدمی دیدست و باقی پوست ست	دیدن آن دیدست که دید دوست ست

وقال سلطان الواصلین

ولی من اتم الرؤیتین اشارة	تنزه عن رأی الحلول عقیدتی

اللغات رؤیتین دن مراد رؤیت پیغمبر علیه السلام و رؤیت اصحابدر الرجوع
یتدن مراد رؤیت پیغمبر علیه السلامدر اشارة مبتدا مقدم خبردر لی ده لام
بمعنی الیدر و تنزه نک فاعلی ضمیری اشارة یه راجعدر و مفعولی اشارة در المعنی
و بنم نفی حلول و اتحاد ایلدیکم مدعاما اشارت واردر حضرت پیغمبر علیه السلامک
رؤیتندن ایله اشارت که بنم حلول و اتحاددن بنم اعتقادمی تنزیه

ایله پس اتم رؤیت پیغمبر علیه السلام کی کوردیلر که حقیقت ربانیه گورنمز
لکن بشاربرله مستوردر زیرا اول جبرئیل گوردکی دحیه صورتنده گورنوردی
دی پس کنگک عارفان جمیع مظاهرده بغیر حلول ولا اتحاد حقی مشاهده ایدرلر
باخصوصکی کنده ذاتلرنده لکن نامحرمان جهانی بو عرفاندن محروملر در بیت

> تو مجرم نیستی محروم ازانی
> چو در دریای وحدت گم نگشتی
> ره نامحرمان اندر حرم نیست
> ازانت در عرفان در تکلم نیست

وقال سلطان العارفين

> و فی الذکر ذکر اللبس لیس بمنکر
> ولم اعد عن حکمی کتاب وسنة

اللغات اوکلی ذکردن مراد قرآندر نتهکم انا نحن نزلنا الذکر وانا له لحافظون
دلالت ایدر و ثانیکی ذکردن مراد الکی ویاد ایتمکدر لبس ای ذکر التلبیس
لیس ایدر وحدوم اعد عدی یعدودن ای لم اتجاوز حکمی اصلنده حکمیدن ایدی
کتاب وسنة اضافتله نون ساقط اولدی للمعنی یعنی ای منکر اسرار وحدت
قرآن عظیمده و فرقان کریمده حقک صورتله تلبیسی ذکری منکر و مردود دگل
بلکه ایات واحادیثله ثابتدر و بن تجاوز اتمدم کتاب اللهک و سنت رسول
اللهک حکمیدن اولا قرآنده اولان ایتدن بری قصه موسی علیه السلام
ده وارددر که اکا صورت ناردن بر شجره دن تجلی ایدر دیلر کا قال
الله تعالی فلما اتاها نودی من شاطئ الواد الایمن فی البقعة المبارکة
من الشجرة ان یا موسی انی انا الله رب العالمین پس بشریت ایله تجلی
تلبس جایز اولمق نشاه انسانیه ان طریق الاولی وکذا ایدل علی
هذا المعنی قوله تعالی وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی زیرا حضرت نبی
صورتنده اولان کل رمی ایلین حقدر بلا حلول ولا اتحاد وذاتا ثابت

اولن کنت سمعه الذی یسمع بی وبصره الذی یبصر بی الی اخره وکذا
حدیث صحیحدرکه ان الله یقول علی لسان عبده سمع الله لمن حمده
وکذلک رأیت ربی فی احسن صورة الی اخره وکذا احدیث التحول یوم
القیامة پس بو تلبس و تمثل خصوصنده ایات واحادیث کثیره
وارددر اگر سؤال اولنورسه که حق تعالی بر صورتله تلبسدن منزهدر
دلایل عقلیه ایله جواب ویریلور که لا بشرط صورتله تلبسدن منزه
دگلدر بلکه صورتله مقید اولمدن و اکا منحصر اولمدن منزه
و مبرادر والا خصوصا کتاب و سنت ناطقدر کما ذکر

وقال سلطان العاشقین

> منحک علما ان ترد کشفه فرد
> سبیلی واشرع فی اتباع شریعتی

اللغات ترد فعل مضارع مجزومدر ارادتدن ورد امر دور ردی ببرد
دن ورود و دن کلمکدر اعرابی واضح المعنی ای طالب اسرار حقیقت و الی
راغب انوار معرفت علوم حقیقتدن و اسرار معرفتدن بن سکا بر علم عظیم
اعطا ایلدم که علم توحیددر اگر سن اول علمک کشفنی بطریق الوجدان
والعیان مراد ایدرسک بنم سبیله وروده دخول ایله و شریعتمه اتباعه
شروع ایله که شرع مصطفوی و طریق نبویه رو شریعتی کندو نفسنه
اضافت مقام محمدیدن علی سبیل الحکایه در و یا خود زماننده قایم
مقام محمد اولدیغیچون اولا زیرا الشیخ فی قومه کالنبی فی امته ولرسل ای
شریعت اولدیغی ملابسه ایله کندویه اسناد ایلمک جایزدر و یا خود
شریعتی دیمه دن مراد کندو ترک طریقتی اولدیکه خلاصه شریعت محمدیه در

وقال سلطان العارفين

فمنبع صفدا من شراب نقيعة	لدى فدعنى من سراب بقيعة

اللغات صفدا اصلنده ممدوده در رعايت للوزن مقصوره اولدى
آب لذيذه ديرلر حتى عربلر ضرب مثل ايدرلر كه ماء ولا كصدا ومرعى ولا
كسعدان سعدان شول دكنلو اوته ديرلركه دوه يى بكليلر ايلر نقيع كيزلالو
اولن چشمه وچاهه ديرلر سراب مفازه ده آب كبى لمعان اولن قرابه ديرلر
قيعه شول صحرا واسعه وارض مستويه ديرلركه امساك ماء وانبات عشب
وكلا ايتمية جمع قيعان كلور **الاعراب** منبع مبتدا مضاف در صفدا يه وجار
من شراب در و نقيعه ولدى جمله اسميه در كه مجاز ور شرابه صفتدر فدعنى ده
فا شرط محذوفه جوابدر بقيعه ده با معنى فى در **المعنى** بو بيت بيت
سابقده فرواسبيلى واشرع فى اتباع شريعة مفهومنى تعليل ايچوندر
زيرا كند ومشرب طالبلرين علوم الهيه واسرار ربانيه وكشوفات
وفيوضات سبحانيه ده منبع ماء معين وسرچشمه آب شيرينه تشبيه
ايدوب وساير علماء رسميه وفقهاء صوريه ومتكلمين وفلاسفه كه علوم
فكريه ووهميه وظاهر اخبار شرعيه ده قلمشلردر انلرى سراب بقيعه تمثيل
ايدوب بيورورلركه اى طالب رشيد واى راغب سعيد بن سكا اعلام
ايلدم هر علم بى نور بوركه اول علم توحيد در اكر بو علمك كشفن مراد ايدرسك
بنم طريقمه شروع ايله زيرا زلالك منبعى بنم مشربمدر اول آب زلال
انك تعيين ايكاركى بنم قتمده دركه مراد علوم الهى ومعرفت ربانى ومنابع
اسرار سبحانى ومكاشفه انوار يزدانى واذواق واشواق وجدانيه
در بو مشرب بكا وبنم امثالمه مختص در فدا كان كذلك بنى ترك ايله
علوم علماء ظاهره وفهوم حكماء فلاسفه ورسوم فقهاء زعيه و

متوسمه دنكه انلرك علوم ومعرفتلرى كسراب بقيعة يحسبه
الظمآن ماء حتى اذا جاءه لم يجده شيا قيلندندر زيرا **بيت**

علم كز تو ترا نشدبى واسطه	او بنا بد هيچ رنك ما شعله
علمهاى اهل تن احمالشان	علمهاى اهل دل حمالشان

انچوندر پيغمبر عليه السلام اللهم انى اعوذ بك من علم لا ينفع ديو دعا واستعاذه ايدرلر

استغفر الله من قول بلا عمل	لقد نسبت به نسلا لذى عقم

وقال سلطان العاشقين

وذونك بحر أخفته وقفت الأولى	بساحله صونا لموضع حرمتى

اللغات دونك اسماء افعالدن بمعنى خذ خضت خاضدن ايچوكدا
دن نفس متكلم درصونه متعلق الى بعض آلله قاولدن مفعولدر جمع اولى ار
اخرى واخركى صون حفظ ايتمك **الاعراب** بحر الفظا منصوب
مفعوليدر دونك الاولى فاعليدر وقفت نك صونا يا مفعول له
ويا تمييز نسبت اوزره منصوبدر **المعنى** حضرت شيخ ناظم بو بيتده تو
حيد ذات ومرتبه احديته وصولندن خبر ويروب ومظهر
حقيقت محمدى ومراة اسرار وانوار مرتبه احدى اولدوغنى اعلام
واشعار ايدرو طالبين ومسترشدينه لاجل الاستفاضة والا
ستفاده امر ايدوب بيورورلركه اى طالب رشيد اخذ ايله
اول بحر توحيدى كه بن اول بحره خوض ايتدم ولجه حقيقتنه غوص
ايدوب نيجه عجايب اسرار وبدايع وغرايب بى شماره واصل
اولدم كه تبيان وتعدادلرى قابل دكلدر اول بحر دريم خوض ايلدكم
بحر كه اوليا واوليين وعرفا انبيا بقين انك ساحلنده متوقف اولدلر

بنم حرمتی صیانت و موضع تعظیم رعایت ایچون زیرا وراثت تامه
هر کرامه میسر دکلدر و خواصه بلکه خواص خواصه کاملیله بو بحره غواص
اولانلردر مکر که غوث اکبر و محبوب متفق اولن صاحب سعادتلر

وقال سلطان العارفين

ولا تقربوا مال اليتيم اشارة		لكف يد تصدقت لو اذ تصدقت

اللغات الكف المنع صدقت اي منعت على بناء المجهول تصدقت اي تحرمت
الاعراب لكف لام معنی الی لرده لام تصدیق تعدیه ایچون دخی ضمیر
یا قربه و یا ماله راجعدر تصدقتک فاعلی مختصدن اولن ضمیر مونثدر که یده
عایددر المعنی ای سالک بر محل ولا تقربوا مال اليتيم الا بالتي هي احسن
ایتسنه اشارت بر بشارتدر و اردر دوستك ناموسنی منعنه اول
حال تصدیق و تعرض ایلدیکه پس ای یتیم وجود بحر عظیم که صدف موجودات
بزانه و خزینه دکی تتمه یکانه حضرت رسول کریم و حبیب رحمن رحیمدر
و مالدن مراد تجلی ذات باکمالدر بو تقریبله که مال مال نفسنه میل ایتدیکی کبی
بالطبع اکا میل ایلدوغندن او تعبیر بیوردی کونکه تجلی ذاته جمیع انبیا و
اولیا بالطبع مایلدر و بو خصوصه محتاج و طالبلردر پس بر الم یجدك
یتیما فاوی و وجدك ضالا فهدی و وجدك عائلا فاغنی جناب حق
حضرت مصطفایه بیوردیلرکه یا محمد سنی ربك ایلک حالده یتیم بولدی ای
بلا مرشد ولا مربی متوحدا بکمال القابلیة فاوی پس سنی ایوا ایلدی یعنی
کندو احدیت جمعنده که بو مقام اولا و اخرا سنك حقیقتکه مختص اولان
مقامدر و وجدك ضالا فهدی و سنی ربك مرتبه کثرتده متحیر بولوب
وحدت حقیقیه یه هدایت ایلدی و وجدك عائلا محتاج بولوب تجلی ذاتله

غنی قلدی پس ای درّ یتیم بو مرتبه سنکا و سنك وارثلرکه اعلی اولنلر
و سندن اول اولن انبیا و اولیا هرکیم بو معنایی ایدوب تمنی ایلدیلر اکا
ولا تقربوا مال اليتيم خطابنک مفهومی وارد اولوب بو ارزودن نهی
اولندیلر جمله دن حضرت موسی علیه السلام بو مرتبه یی بو رؤیتی حقدن
رجا ایدوب دیدیکه رب ارنی ای من حيث الذات انظر اليك
پس بو تجلی حضرت محمدیه مخصوص اولدوغندن لن ترانی خطابیله
منع اولنوب روایت اولنورکه بعد الصعقه افاقت بولدقده حق
حقدن خطاب اولندیکه یا موسی لیس ذلك لك و ذلك ليتيم يأتي
بعدك پس بو معنایی فهم ایلدکده توبه و انابته اقدام ایلیوب دیدیکه
سبحانك تبت اليك و انا اول المؤمنين یعنی بن سنی تنزیه ایدرم
بو رؤیتله کورمه دن و سکا واصل اولمدن مکر شول کیمسه که
اکا بو مرتبه یی میسر و مخصوص قلدك و بن رجوع اتدم تعرض
ایلدیکم مرتبه دن و بن اول مؤمنینم دیدیکه بو مرتبه حضرت محمدیه مخصوصدر
پس حضرت ناظم لکف ید صدقت اذ تصدقت بیوردیلر بو معنایه اشارتدر

وقال سلطان العارفين

وما نال شيئا منه غيري سوى فتى		على قدمي في القبض والبسط ما فتي

اللغات فتی جوانمرد فتئ اصطلاحده مهموز اللام در ما برح و ما انفك
و ما زال و ما فتئ معناسنه در الاعراب غیری تقدیرا مرفوع فاعلدر
نالنک سوی فتی ای الا فتی تقدیرنه و فتی ضرورة شعر ایچون یا ایله
قرائت اولنور و منه ده ضمیر بیت سابقده اولن بحره راجعدر که مراد
مقام احدیتدر المعنی اول بحر توحیددن و مقام لی مع الله دن علی سبیل

اوراشده بندن غیری بر کسه پرشیده نائل و واصل اولمدی حکم شول
صاحب فتوت و مظهر مروت که قبض ده و بسطده و جلال و جمالده و دن
وحالده قدمن قدمدن علی طریق المتابعة زایل قلدی و تهور و لطف
عندنده برابر اولوب بنم کبی ذات و صفاتن ذات و صفات حقده
افنا ایلدی بو تقدیرجه اول کامل حق بنم واصل اولدوغم مرتبه احدیته
و اسرار مقام محمدیه واصل اولور پس بو بیوردقلری معنا ولو امنوا
بمثل ما امنتم لقد اهتدوا قبیلندن اولور یعنی فتی که بنم کبی سلوک ایده اول
بنم کبی وارث حقیقت محمدیه و مظهر اسرار احمدیه اولور دیمک اولور

	وقال سلطان العارفين	
فلا تعش عن آثار سیری و اخشی		غنی اثار غیری و اخشی طریقه

اللغات تعش عشا یعشو عشوا دن مشتقدر عشوت الی النار دیرلر
یعنی بر ضعیف نظر ایله نارک استدلال ایلیک و تحی اندن رجوع ایلیک غیره
عشوت عنه دیرلر عن ایله متعدی اولدقده الله تعالی نک قولنده وارد اولدیکی
ومن یعش عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا ای ومن یتعامی و یعرض
تقدیرنده و هو المراد ههنا و اخشی امر در خشیتدن و اغش امر در غشیاندن
یعنی الاتیان الاعراب فلا تعش ده فا شرط محذوفه جوابدر
غنی مفعولیدر و اخشی نک نتمه سی عین مفعولیدر اغش نک المعنی
فاذا کان الامر کذلک یعنی وقتاکه مرتبه حقیقت محمدیه ایرشدی بنم
کبی قبض و بسطده قدمن قدمیمه قویوب سلوک ایلین نائل اولور
پس ای سالک و طالب سنده اعراض و تعامی ایلمه آثار سیرمدن
و اسرار مقام و منزلمدن و خوف و خشیت ایله بندن غیریه اتباع و اقتفا

اختیار ایلمنک حجابندن که بندن غیریه متابعت حجاب رقیبدر
ولو کان حقا وکل بنم عین طریقمه که طریقت حضرت رسالت پناه و نبوت
دستگاهدر حضرت ناظم بو ابیاتده مرتبه محمدی اولمشدر و انعکاس
انلاره انلک کمال وراثتی مشیردر وفی الحقیقة طریقتکه بندن غیری انلره اختیار
ایلمک عین حجابدر وصول حقه و عین و تقابدر وجوده معلومدر بو بیتده قضایا بحثیت بیلدی اولا

	وقال سلطان العاشقين	
فوادی ولاها صاح صاحی الفؤاد		ولایة امری داخل تحت امرتی

اللغات فوادی ده فا تعلیل ایچوندر و وادی بیابانه دیرلر صاح
منادای مرخم در حرف ندا مقدردر تقدیری یا صاحبی دیمکدر صاحی صحو
دن صحوز هابت غیم صحوت سمایه دیرلر و صاحی مضافدر فواده و صفتدر
صاحبه یعنی یا صاحبی صاحی الفواد ده امره بکسر الهمزه یعنی الملک
والحکومة و بابنه من الامر الاعراب و وادی مبتدا فی ولایة خبر
داخل خبر ثانیدر المعنی یعنی بنم طریقمدن اعراض ایلمه و بنم عینی
طریقمه طالب اول ای یوریکم سکا انک ایچوندرکه اول حضرتک وادی بو
وقتی و نادی مجتبی ای صاحی القلب اولان مصاحبم بنم ملکه حکومته
درو داخلدر تحت امرمده و تصرف قدمده بر فحوای قل ان کنتم تحبون الله
فاتبعونی یحببکم الله ما دام که سکا اتباع تام اولیه حقه محبت صحیح اولمز بو بیتده
مرتبه سنده انانیتی سر تجدد و مظهر حقیقت محمدیه اولوب اول حقیقتک مراد اولدیغی اعلام

	وقال سلطان العارفين	
وملک معالی العشق ملکی و جندیا		المعانی وکل العاشقین رعیتی

اللغات ملک بضم المیم ملکت و بکسر المیم تحت تصرفده اولان شی الاعراب

وعکسنده واو عاطفه در فؤادی او زره معطوفدر حلکی خبر بیرور جنده
مبتدا المعانی خبری و کلن مبتدا رعیتی خبری المعنی ای عاشق و طالب
عشق و محبتک عالیه اولن ملکنه بن تصرف ایدرم و بن عسکرم معانی
الهی و حقایق رعایا بیدرکه تجلیات الهیه‌دن حاصلدر و جمیع عشاق الهی
بنم رعایا مدر و محبت تصرفنده محکوملردر و بو بیتده غایت وقلیلتلرینه
اشارت واردر که عشاق الهی و اولیای حق تحت تصرفنده در لر

	وقال سلطان الواصلین	
فی الحب ما قد منت عنه بکلم من		یراه حجابا فالهوی دون رتبتی

اللغات منت نفس متکلم دربان ایمون لو بادن الاعراب الحب
فاعلیدر فی بنک ما تبنیه ایچون عنه ده ضم جنبه راجعدر المعنی ای
طالب اسرار خدا بن بر مرتبه ده یم که محبت فنا اولدیغی اول کیمسنه اولی
حجابدن مغارقت ایلدم لکن مطلقا دکل بلکه شول کسه نک تحکمی سبیلی
اول حبی حجاب کورور زیرا محبت صفتدر وصفت حجاب ذاتدر و کذا
محبت بر محب و بر محبوب اقتضا ایدر پس اثنینیتی مستلزم اولور
اولور بنم واصل اولدوغم مرتبه که مرتبه احدیتدر اندن اثنینیت
مرتفع در و بو مرتبه ده محب عین محبوب و بالعکس محبوب
عین محبدر فاذا کان کذلک هوا و محبت بنم مرتبه‌مدن دوندر

	وقال سلطان العارفین	
وجاوزت حد العشق فالحب کالقلی		وعن شاو معراج اتحادی رحلتی

اللغات قلا بغض دیرلر شاو غایت ونهایته دیرلر شاو تسنی و شاو
وادن من باب فتح اعزای ولدی المعنی و وحی بن تجاوز ایلدم و کذا

قلدم حد عشق و محبتدن پس بکا الآن مرتبه محبت بغض و عداوت
کبیدر زیرا محبت بر نسبتدر محب ایله محبوب مابیننده پس توهم مغایرتی موجب
ایدر وصفت مغایرت من وجه شرک خفیدر پس شرک خفی موحد حقیقینی
بغضدر اگرچه محبت و اتحاد جمیع مراتبدن اعلادر اما مرتبه اطلاق
و مقام احدیته نسبتله دوندر زیرا بو مرتبه ده اولن تجلی عین محبوب
کورر اما مرتبه عشق و محبتده اولن محبوب حقیقی یی غیری توهم ایلر
پس بو وجهله مرتبه وحدتده اولنلره نسبت دوندر و معراج غایتنده
واو حالیه عن موخر رحلتیه متعلقدر و عن شاو جاوزت ده حال
اولور و تقدیر معناده حد عشقدن تجاوز ایلدم معراج اتحادک غایتندن
رحلتم حالنده زیرا اتحاد من وجه تجاوز در مرتبه جمع الجمع ده اولنلره نسبت

	وقال سلطان العارفین	
فطب بالهوی نفسا فقد سدت انفس العباد		ومن العباد ذی حب

اللغات طب طاب یطیب دن امر در صیغه سنا و بیلنور سیاده
صیغه تعا طلبدر انفس افعل تفضیلدر نفاسه دن اگر بفتح الفاء قرائت
اولورسه و اگر بضم الفا قرائت اولنورسه نفوسک جمعیدر جمع و بضم العین
عابدک جمعیدر الاعراب النفس ده شرط محذوفک جوابیدر فقد ده
فا تعلیل ایچون نفسا تمیزیت اوزره منصوبدر المعنی جزئم بکا متابعت
قابلیله اتباع و کلامی حسن قبولله استماع ایلرسن پس طیب و پاکیزه
اول هوا و محبت سبیله نفسا یعنی زیرا تحقیق سن سید و انشر
اولدک انفس عابدین و اشرف زاهدینه کل اهتمدن زیرا که عابدان
و زاهدان و سالکان و ناسکان اگرچه بحسب العبادات والطاعات

نفیس درر لکن عند العاشقین والعارفین دنی خسیس درر (مثنوی)

سیر عارف هر دمی تا تخت شاه   سیر زاهد هر مهی یک روزه راه

آن زعشق جان دو بیند این زبیم   عشق کو وهم کو فرق عظیم

وقال سلطان العارفین

وفز بالعلی واخرج علی ما سبک علا   بلا ظاهر الاعمال والنفس تزکت

اللغات فز امردر فاز یفوز فوزا دن بمعنا ظفر علای ثانی فعل ماضیدر علا یعلو علوا دن الاعراب بلا ظاهر ده با متعلقدر علا یه المعنی فائز ولایق اول ای سالک راه حق مقامات علایه عشق ومحبت سبیله وفخر ایله عابدلر اوزره ایله عابد که عالی اولدن ظاهر اعماله وصورت اعمال صالحه ایله ودخی شول النفسه که رذائل وخبائثدن مطهر اولدی وتزکی ایلدی

وقال سلطان الواصلین

وجز متقلا وخف طفت موکلا   بمنقول احکام ومعقول حکمة

اللغات جز جاز یجوز دن امردر ای تجاوز واعبر دیمکدر متقلا مثقل عن ایدیجی خف فعل ماضیدر خفیف سبک دیمک طف دخی فعل ماضیدر طفیف نقصان کیلیه دیرلر الاعراب جز نک مفعولی محذوف اولا ای جز مراتب من عد ثقیلا اعماله تقدیرنده ویاخود متقلا حالا اوزره منصوب اولا ای جز عن متقل علیه تقدیرنده خف صفتیدر متقلا نک طف جوابیدر لوک موکلا صفتیدر متقلا نک المعنی ای طالب عاشق ومحبت مبادرت تجاوز وعبور ایله شول اعمالی ثقیل عد ایلین زهاد وعبادک مراتبندن که اگر انلرک اعمالی خفیف اولسه میزانلری خفیف اولور یعنی اعماله تقصیر ایدوب عمل قلتی رزاحر

ناقص اولور ویاخود التفات خلق ونظر اهل عالم انلره خفیف اولسه عملری وعملری منتقض اولور بالکلیة ایله منقول اعماله موکل اوله یعنی مسلط ومقید اوله منقولات احکام شرعیه یه ومعقولات حکمیه یه که مراد فلاسفه واهل نظردر که محجوبان حظیه حدس وحواس وکوتاه نظر عقل وقیاس دررلر وارباب مشاهده نک توحید وعرفان وذوق و وجدانندن بی صفا واعلام انبیانک نور یقینندن بی بهره ودون ... دررلر

وقال سلطان الواصلین

وجز بالولا میراث ارفع عارف   غدا همه ایثار تأثیر همة

اللغات جز امردر جاز یجوز دن جوزا وجیازة دن بمعنی اجمع والولا محبة ایرار غدا بمعنی اصبح هم قصد دیرلر همة برنوعدر انلرن برنسنک تأثیر وتحصیلی ایچون ارسال خاطر وقصد باطن ایلمکه دیرلر الاعراب میراث مفعولیدر جز نک همه غدا نک اسمی وایثار خبریدر المعنی ای طالب کشف وعیان جمع ایله محبت الهیه سبیله کل کاملان واعرف عارفان واشرف نوع انسان یعنی حبیب رحمانک علیه السلام میراثنی پس میراث انبیا علوم ومعارف الهیه ومکاشفات وتجلیاتدر (کما ثبت ذلک) مضامینده بو حدیث صحیح دلالت ایدر که ان الانبیاء لم یورثوا دینارا ولا درهما وانما ورثوا العلم فمن اخذه اخذ بحظ وافر قوله غدا همه یعنی اول اعرف عارف اولان نبی که انک قصد وهمتی اولدی خلق عالمه همتنک تأثیرنک ایثار واختیاری اولدی پس همتنک اثاریدر بودین قویم وطریق مستقیم ظاهر اولوب ... مخلوقات بولوردن ... لطف وجودو عطفو اصلی ونایل اولورلر ... ابدی ... ازلدن

له همم لا منتهى لكبارها ∗ وهمته الصغرى اجل من الدهر

وقال سلطان العاشقين

وله ساحبا بالسحب اذيال عاشق ∗ بوصل على اعلى المجرة جرت

اللغات ته امر درتاء تثنيه ته دن يعنی تكبر ساحبا سحبدن مشتق سحب چكمك ديراسحب بضم السين سحابك جمعيدر بولت ديرلر مجرة اسمانده اولان طريقه ديرلر فارسيده كهكشان ديه كلريدر الاعراب ساحبا حالدر تيهك تحتنده مستتر اولان ضميردن اذيال منصوبدر نزع خافضيت اوزره جرت اعرابدن محلا منصوبدر صفتيدر اذيالك المعنى اى عاشق واصل واى محقق كاملان بوتكلم توحيد وجمعيت مرتبه سى حاصل اولسون تكبر وتفاخر ايله دامنك ساحب اولمرونك حالنده سحابلره يعنی تكبرك ايله جرّ اذيال ايلدكك حالده سحاب دعابه وطلب اعلايه ومقصد قصوی عالم بالايه كا اذيال عاشق كامل عالم عامل الذی هو سيد الانبياء وسند الاولياء والاصفيا كه جناب خلاصه موجودات سبيل اعلای مجرة اوزره اذيال مباركه لری جر اولندی كونك شب معراجده حق تعالى منصف اولوب مرتبه توحيدله متحقق اولدقدن كوتسته فوق وعالمينه تكبر ايدوب فخر ايتمك عبارتدر ناتم مغرور اولمه سن پس ترك تلوثات ملكيه ايله عروجه ايله معراج ذاته ارتجه ايله فرق اظهار بيت

چو حرفی از دامن بی جنت کشيد بر طارم هفت فلک ∗ هر برابانی کند دو خشی كوك ز احاطت ارض
دگرگون جنت دو جوی ازنسار دو در کرنیا ∗ تمذوره بر کان تابه وسين از کر

وقال سلطان العارفين

وجل في فنون الاتحاد ولا تحد ∗ الى فئة في غيره العمر افنت

اللغات جل امردرجولان وجولاندن فنون فنك جمعيدر لا تحد نهی در

حاد يحيد حيدة وحيدودة وحيادة جاد عنه دير لر يعنی اعراض ايتمك ديمكدر وقتا كم اعراض ميل معناسنی متضمن اولديغيچون الى تعديه ايلدكی جوقله تعديه ايلدی فئة جماعت كثيره به ديرلر الاعراب غيره ده ضمير راجعدر اتحاده والعمر مفعوليدر افنتك وجملهٔ افنت اوليكن ضميره راجعدر المعنى اى سالك بارشاد واى طالب پرسيار فنون اتحاده جولان واوج وحدت فى ذاته يرواز و طيران ايله وميل ورغبت ايله شول طايفه نك اقوال واحوالنه كه اتحاد وتوحيدن غيره عمرلرين افنا ايلدیلر وفنون اتحاددن مراد انواع وشعباتی در نوع اول ظاهر وجود عيني ايله متحقق اولمقدر كه كنت سمعه وبصره وبی يسمع وبی يبصر مرتبه سيدر وبو مرتبه نفس عالمندن روح عالمنه سيرايدوب نفسك علايق وعوايق وكثرتلرين افنا ايتمكله حاصل اولور نوع اخر باطن وجود علمی ايله متحد ومتحقق اولمقدر بو مقام اوحدن سيرايدوب ورود كلشن احديت ومراد ين افنا ايدوب مرتبهٔ علم اليقينده حاصل اولور وبرنوع دخی ظاهری وباطنی تجليسی قيديله مقيد اولدن سيرايدوب مرتبه جمع هو الاول والاخر والظاهر والباطنده واصل اولمه وبو مرتبه به فنا الفنا دخی ديرلر ومرتبهٔ اعلا كه مقام جمع الجمع دركه مارميت اذ رميت ولكن الله رمی مرتبه سيدر كمال اتحاد وتوحيد بو مرتبه ده حاصل اولور پس بو فنون اتحادده عاشق سعی ومجاهده ايدوب دعوائی كند ووجود نفسی مشاهده ايلك كركدر كم حضرت ناظم وعنايه اولدوب بحث اتحاد ومقام اوده ايله

وقال سلطان العارفين

فواحد الجم الغفير ومن غدا ∗ وشرذمة حجت بابلغ حجة

ان انتم قال على السان غيره سبيع الا السبع .... بعيد اولان ابراهيم مقام

نا پیدان

اللغات: جم غفیر جماعت کثیره یه دیرلر شرذمه طائفه قلیله یه دیرلر حجت علینا والمغلوب یعنی غلبت بالحجه فواحدن ده فا یا تعلیل ایچوندر یا سببیه در ضمیر اتحاده راجعدر علی تقدیر المضاف ای اهل اتحاد وعداده ضمیر واحدن راجعدر المعنی ای سالک باسعادت سن سکا دیدم ایدیکم قنوننی اتحادده جولان واجتهاد ایله و یا خود واحدیت اقامت وانقیاد ایدوب اطرافدن استمداد ایله زیرا اهل اتحادک الحق جم غفیر و جماعت کثیر منزله سنده در نته کم حضرت مولانا نیمود در قدس سره

کر از ایشان مجتمع بینی دو یار ‖ هم یکی باشند و هم شش صد هزار
بر مثال موجها اعدادشان ‖ در عدد آورده باشد بادشان
تفرقه در روح حیوانی بود ‖ نفس واحد روح انسانی بود
در معانی تجزیه و افراد نیست ‖ مؤمنان معدود لیک ایمان یکیست

و بو بلردن ماعداسی هرکم ایسه شرذمه قلیله و طائفه متفرقه در کرچه عدده کثیره و صورتده مجتمع ایسه لر ده معناده پراکنده و افکنده در لر لا تعجبک اجسامهم کانهم خشب مسندة شانلرینه وارد در

وقال سلطان الواصلین

همت بمعناه وعشی فیه اومت ‖ معناه و اتبع امة فیه امة

اللغات: همت امردر همت یهمت همادن بعنی الترسل قوله معناه ای بحقیقة عشی امردر عاش یعیش دن مت امردر مات یموت موتا دن معنی اسم مفعولدر من باب التفعیل من عنی یعنی و یا من باب الافتعال عنا و تعب اصابت ایلین کره و عنا و تعبه تحمل ایدن کمسنه یه دیرلر واتبع امردر تبع یتبع تبوعادن و یا خود اتبع یتبع اتباعادن

امه جماعت دیرلر امت فعل ماضیدر ام یؤم اماما دن الاعراب معناه ده ضمیر اتحاده راجعدر وکذا فیه ده معناه حالیت اوزره منصوبدر بو نوع دخی ضمیر اتحاده راجعدر المعنی چونکه اهل اتحاددن هر بری جم غفیر و جمع کثیر منزله سنده اولدیلر پس سنده اولشنی توسل ای طالب معنای اتحاده و حقیقت توحیده اگر معنای اتحادده ایثار ایله اصل اولدغی ایله اول مقام سنی اوده اگر و اصل اولمدکسه پس اول عنا و تعبی تحصیله تحمل اولدوغک حالده و تابع اول و یا خود اتباع ایله شول جماعت که انلر امام و پیشوا اولدیلر مثنوی

هر که خواهد همنشینی با خدا ‖ گو نشیند در حضور اولیا
همنشین مقبلان چون کیمیاست ‖ چون نظرشان کیمیا خود کیست

وقال سلطان العارفین

وانت بهذا المجد اجدر من اخی ‖ اجتهاد مجد عن رجاء وخیفة

اللغات: مجد اولولق اجدر یعنی الیق واحق اخی بورده صاحب معناسنه الاعراب: انت ضمیر مرفوع مبتدا اجدر خبریدر المعنی وسن ای السالک المسترشد الیق واحق سن شو مجد و دولته که اتحاد و توحیددر شول صاحب اجتهاددن که طریق حقده اولنک مجد و سعی طلبی خوف و رجا دیدر که لعلة ولغرض در اما عاشقک اوحده اولان عبادتک جد و سعیی بلا شائبه طمع در که من حیث ذاته صدور ایدر لا لخوف ولا رجاء

وقال سلطان العاشقین

وغیر عجیب هز عطفیک دونه ‖ باهنی وانهی لغة ومسرة

اللغات: هز اصل لغتده حرکت دیرلر عطف بکسر العین منکبه دیرلر ادلر عطفین

کن بو درتفوّق وتبختر وصین مشیده حرامان اولدن نته کم متکبرلک
عادتیدر ونه کیم عند اهلی افعل تفضیلدر بهادن طعام سلکدر لر
انی افعل تفضیلدر بها بتدن کمال غایته واقصی وابلغ نهایته ویررلر
خبر مبتدا هر خبر بیور معنا فدر عطفیکیه دونه ده ضمیر مجده راجعدر نایی
ده بالتباس ایچون المعنی ای عاشق لبیب عجیب وغریب دکلدر
وکلدر اول مجدیسی نک عندتن تحریک عطفین ایدوب بتبختر وتفخر
قلسک ایمانی لذته واقصای مسرته طلبنس اولدوغک حالده اینها
لذت شراب شهودی ساقی احدیتدن بلا واسطه نوش ایتمکدر واقصا
مسرت جانا بالکمال وحدتی مشاهده ایدوب عبرتی اموشما ایتمکدر دیو
مرتبه واصل اولنک تکبر وتفخری شرعده مذموم اولدن کبر وتبخت دکلدر بلکه مراد
بو اثاردن ومقام بر انوار لرندن بر اثر … ارشاد ... رفع انکار ...

وقال سلطان الواصلین

واوصاف ما یعزی الیکم لغلفت	من الناس منسیًّا واسماء واسمت

التفات عزو عزی عین مهمله وزا معجمه ایله نسبت ایتمکه دیرلر التعزیة
ای نسب الیه کم تکثیر ایچوندر نته کم رب تقلیل ایچون اولدیغی کبی
اصطفاکیزدن قلق اسمت من باب الافعال سمودندر الاعراب
اوصاف مبتدا معنا قدر مای موصوفه ویاخود ما موصول ایچون اولدیه
ده ضمیر ماره عاید اوله وما دن مراد حق جل وعلا اوله ویاخود الیه ده
ضمیر مقام اتحاده راجع اولوب خبر بیور مبتدانک منسیًّا مفعولیدر
منسی بنی نام وحاصل التذکر اولنکه ور اسماء اصلنده اسماء ایدی
ضرورة للشعر همزه حذف اولندی اسماء مبتدا اسمت خبر بیور اسمتک

مفعولی محذوف قدر ای جعلت سنی القدر تقدیرنده المعنی شول حقک و
سنلر یکه نسبت اولنور اول حقه ویاخود مقام اتحاده توجیه اهل
وصاف عالیه ناسدن خمول الاسم منسی الرسم چوق کسه لری اصطفا
واجتبا ایلدی واو حقک اسماسی ناسدن اصطفا ایلدیکی کسه نک قدری
سمی ونامی سنی قلدی واکرمادن مراد اتحاده اولورسه تقدیر معنا شول
اتحادک وصف لریکه اول مقام اتحاده نسبت اولنور ناسدن چوق
منسی الذکر ودنی القدر کسه لری اصطفا ایدوب اسملرین سامی
وقدر وقیمتن عالی قلدی بو تقدیرجه اسماء اسمتک مفعولی اولور
ناسدن مصطفا اولنن کسه لره عاید اولور ومقام اتحادک مصلی ضمیر
قرب ولایت وعلوم یقینیه ومعارف حقیقیه وشهود الاشیاء علی ما
علیه وظهور عجایب خرق العادات والکشف والکرامات ونحوها
وربیس بو مذکورات بین الناس منسیا خمول ایکن اولنجه فی
کسه لری اصطفا واجتبا ایدوب السنه علا اوصاف کمین و
ولایت وکرامات پسندیده لرک مذکور اولوب هر برینک اسم
شریفلرینی دخی بو اوصاف عالیه ایله سامی قلدی کمینه سید الطائفه
دیدیلر وکمینه سلطان العارفین وکمینه سلطان العاشقین
وکمینه سلطان المجذوبین دیدیلر کذا وکذا الی غیر النهایه بس بو تعریف بو دولته واصل
اولمق رتبه توحید اتحاده نایل اولوب اثرک اوصافیله متصف اولدقلری ایچوندر

وقال سلطان العارفین

وانت علی ما انت عنی نازح	ولیس الثریا للثری بقریبة

التفات نازح بعید معناسنه نزح وحا دیرلر ای بعد ثریا مشهور نجم ثری

ترابه دیرلر اعرابی واضح المعنی ای سالک سن سنک اولدیغک مرتبه جمع (مقام
اتحاد) اوزره بنده بندن وبنم مرتبه‌دن بعید سن نته کم ثریا ثرایه قریب
اولمز بعید در کذلک مقام اتحاده و توحیده بنم مقامم نسبت بویله در

وقال سلطان العاشقین

ولولاک قد بلغته وبلغت فو	ق طورک حیث النفس لم تک ظنت

اللغات طور ضم خابله بورده غایت ونهایت مراتب علیه و درجات
سمیه دن کنایه در طور فتح خابله حد مقابلنه در الاعراب النفس ده الف
لام مضاف الیه دن عوض در ظنتک ضمیری نفسه راجعدر المعنی ای عارف
سنک صفات سن محل تجلیات رحمانی مناجات اولن طورک کی مرتبه
جمع واتحاده ور باذن الله بالغ و واصل اولدک و بن سنک واصل
اولدیغک حده و طورک کمال غایت واقصی نهایتنه بالغ و
نایل اولمامش سنک نفسک انی ظن وادراک ایدامز

وقال سلطان الواصلین

وحدک هذا عنده قف فلو	تقدمت شیئا لاحترقت بجذوة

اللغات جذوه پاره آتش الاعراب حدک مبتدا هذا خبری ودر جمله
درکه هذا دن حرف ندا محذوفدر اولنه تقدیر معناسی لکین ومستتر شده بنه
خطاب ایدوب بیوررلر کای سالک باشیدن سنک حدک شو مقام وصل
واتحاده ور بو مقامک عندنده توقف ایله وتجاوز اتمه پس اگر بو مقامدن
بر شی مقداری ایلرو تقدم ایلسک سنی احراق ایدر بجاتی تجلیات الهی و تحرق
بوارق انوار ربانی نته کم پیک سبحانی حضرت جبرئیل بیورر لو دنوت
انملة لاحترقت پس رحم الله امرا عرف قدره ولم یتعد طوره

[illegible]

فخواسته حزنی بلوب طورندن تجاوز اتمکلک کرک بیت

تا نبینی تو ولی در حد خویش	الله الله پا منه از حد بیش

وقال سلطان العارفین

وقدری بحیث المرء یغبط دونه	سموا ولکن فوق قدرک غبطتی

اللغات غبطه رشک سمو عالی الاعراب غبطتی مصدر در مضاف در
مفعولنه سموا تمییز نسبت اوزره منصوبدر المعنی بنم قدر و منزلتم شول
حیثیتده در که هر کس که غبطه اولنور سمو وعلو جهتندن انک دونندن
در زیرا هر نه مقام که مغبوط اولنور اول فهم وعقلا ادراک اولنور انجق
مقام علو عقلک وراسنده در ولکن بنم مقامم سنک قدرک فوقنده
اولن قدرک و مقامک دونلکه غبطه ایدر بو مقام مقام حضرت محمدیه در
وحضرت ناظم حقیقت محمدیه وراثت تامه مظهر اوله قدر محبوب ومقامی مرجح اولور

وقال سلطان الواصلین

وکل الوری ابناء آدم غیر انی	حزت صحو الجمع من دون اخوتی

اللغات حزت ای جمعت صحو الجمع اصطلاح صوفیه ده منتهای مقامات
فرق بعد الجمع در حق ایله عبد بینده وحدت کورمه دن مرتبه خلقه تنزل
ایدوب خلقده حقی حقده خلقی مشاهده ایدوب بینه وحدت شهود فرق
کوزلمه خلق کلمه الاعراب کل مبتدا ابنا خبری غیر بمعنی الا المعنی
جمیع وری وکل انسان بنی آدم در الا تحقیق بن اخوتمدن ما عدا
صحو جمعه فائز وحایز اولدم دیو عجیب علامه نمارکه بو صحو لا (جزی حلاله)
جمعی کوستر ایدی نته کم حضرت موسی کوش اتدوکی کبی وهو اعضاسی اوزرینک جکنی
اولیرن مثلا سمع البصرا این بو الکتاع ایدی ما کسنه فهم واشالها نته کم اشاره بیوردلر

وقال سلطان العاشقين

فسمعي كليمي وقلبي منبأ ... بأحمد رؤيا مقلة أحمدية

اللغات منبأ انبادن مخبر معناسنه يعني جيلاو تجلي محل احمد افعل تفضيلدر حمد مجردن رؤيا نوم مختص اولنلدر اما بورده رؤيت معناسنه دخي جايز در الاعراب تا تعليل ايچون سمعي مبتدا كليمي خبريدر وقلبي مبتدا منبأ خبريدر المعنى اي عاشق وعارف بن اخوانم مابينندن حايز اولدم جوجمعه زيرا بنم سمعم بنم كليم درهم ادراك كلام حق ايدر وهم بلا سوط وارادم منبأ ومخبر در حضرت احمدي منسوب اولن ابصرك رؤيتنك مجردر كه بوجهله كه بنم رؤيتم حضرت احديتي رؤيت احمدي دركه بكا كمال ميراث سبيله موروث اولدي ويا خود بنم رؤياي احمدي كبيدر كه محفوظ در خطا وخلل وسهو وزللدن نيته كم حضرت نبي واقعه ده نه كورسه فلق صبح كبي آشكارا اولوردي وتعبيره محتاج اولمزدي كذلك بنم دخي واقعم فلق صبح كبي عيان اولور وتعبيره محتاج اولمز دخي تعبيره كمال علم اولدوغندن يقظه ده اولن احوالكي هيچ فرق ايلم كمال ظهورندن ونهايت وحدتدن پس بنم قلبم مجرد رؤياي مقلة احمديه وكذا رؤيتنه زيرا مقام احدتيدن مقامه احمدي مثابه ايدرسه كذلك بنم مقلودخي اول مشابهت سبيدر زيرا وارث تام اولدر كه اول حضرتك نور رتبه منصبغ اولدوقدن آنك رؤيت وقدرتندن وعلم وحكمتندن وعزت ورتبه تندن ما حصل هر حالتندن آكا موروث اوله پس هر كم وارث تامي اوله اوحضرتك بو كلامي ويو رامي بر نور علمدر دخي تكلم ايدوب جميع ابناء آدم دن بن ممتاز ورسيجدر

وقال سلطان الواصلين

وروحي للأرواح روح وكل ما ... ترى حسنا في الكون من فيض طينتي

اللغات واضح وكذا الاعراب المعنى اي سالك بر فتوح بنم ذوحم جميع ارواحك روحيدر وهر بر كه بو كونده حسن وملاحتدن وعدالت ولطافتدن بر حسن وبها كوره سن بنم طينة صوريه مكتسبم فيضندن در تحقيق بيت بو در كه حقيقتده روح الارواح ونور الانوار حقيقت محمديه در صلى الله عليه وسلم هر كامل كه بو حقيقتك مظهر اوله ووراثت تامه ووصول بوله انلره قطب الاقطاب غوث اكبر دينيلور كه قائم مقام محمد در ظاهرا وباطنا پس اول صاحب سعادت بو مقامده محمديدر انك اسرار يله اتصاف وانوار يله اصطباغندن حاصل اولور نيته كم شيخ اكبر دخي بيوردر ما القرآن والسبع المثاني وروح الروح لا روح لا واني پس هر كامل كه بو مقامه واصل اوله انك روحي جميع ارواحه مجددو ومفيضدر اگر عرشي اگر فرشي اگر ملكي اگر ملكي اگر ارضي اگر فلكي ما سندن جمله ارواحه فيض دوام دارانيدن حاصل اولور وكذلك حكومتده وعنصريتده وموادلنده نقد حسن وملاحت ولطافت وعدالت وطراوت كوررسك طينتي انك طينت پاكيزه لرينك فيضنك عكسيدر هر شي بحسب استعدادهم وقابلياتهم انون استفاضه واستفاده ايدرلر

وقال سلطان العارفين

فذرني ما قبل الظهور عرفته ... خصوصا وبي لم تدر في الذر رفقتي

اللغات ذر امر در بعني اترك امر در ذره كي يوري دن بمعني ام تور فيه الذر ذره اصل لغتده كوچك قرينجه لره ديرلر اما بورده عالم مثالده اولن ذرادر كه انسانلر دركه ظهور آدم ده ظهور ايدوب الست خطابنه لايق اولدبلر نيته كم حضرت

نبی صلی الله علیه وسلم ان الله مسح ظهر ادم فاخرج منه مثل الذر فقال
الست بربکم قالوا بلی رفقه جماعته دیرلر رفیقک جمعیدر الاعراب
لی ده لام اختصاص ایچوندر عرفته ده ضمیر ما ی موصوله راجع بی ده بالم
تدریجی تصویه ایچوندر رفقتی فاعلیدر لم تبورینک ملغی کند و مقام و مرتبه
لرندن حکایه بیورب دیرلرکه ای واقف اسرار و ای عارف کنفاز اطوار
علمی و معرفتی بکا تحقق اولن شی که قبل الظهور بن ای بلمشم ای بکا ترک
ایله زیرا قبل الظهور مرتبه علمیه ده اولن اسرار ی یک فهم ایدا امر
باحصوص که عرفا و نقادن اولن رفقام صورة ذره ده ظهور ده تحکمه
وحی بنی بله معرمورات مثالیه ده دخی الکلیه صورتکلیف که مرتبه اعلم ده

وقال سلطان العارفین

فلا تسمنی فیها مریدا فمن دعی	مرادا لها جذبا فقیر لعصمتی

اللغات تسمنی تفعیل بابندن و یا اصالتدر فیها ده ضمیر حضرت محبوبه
راجعدر علی تقدیر المضاف وکذا لها ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر فیها ده
ضمیر رفقه یه راجع اولمقده جایز جذبا مفعول لهدر و یا تمییزیت او زره
منصوبدر فلا تسمنی ده فا یا شرط محذوفه جوابدر و یا تعلیل ایچوندر المعنی
و تفاکم بنم حال و مرتبه مه مقام و منزلتی بلدکسه و قدرت و قوتمی
ادراک ایسه پس بکا محبت حضرت محبوبه ده و طریق وصول جناب
مطلوبده و یا خود رفقام بیننده مرید تسمیه ایله زیرا مرید اول
کسه دیرلرکه انک بر مرادی اوله و اول مرادینک امرنه اطاعت و انقیاد
و رضا سنده کوششی اجتهادی اوله بعض جذبه سبحانی و عنایت رحمانی
منسوب وصول حق میسر اولدقده کند و دخی مرشد و مراد اولور سن ایدرکم

مراد دیلور و مرشد بر شداد تسمیه قلنور اول حضرته جذب ایله ایچون
و یا خود مراد دیلور انکا اول حضرت ایچون من جهة جذبة تلک للغرة
پس اول مراد سالکان و مطلوب طالبان اولن مرشد سعید محتاج و
و صیانت و حمایته اکر بنم انلردن عصمت و
امدادم منقطع اولسه انلر تبه ارشاد ده مقام مراددن منحط اولورلر

وقال سلطان الواصلین

و الیغ الکنی عنی و لا تبلغ الکنا	بها فخری عن آثار صیغة منعتی

اللغات الغ امردر الغاء دن الغا ابطال دیرلر و اعتبار دن اسقاط
انکه دیرلر و لا تبلغ یکنی ضم کافله کنایه جمعیدر الکن سوزده قادر اولمین کمسه
دیرلر و لا تبلغ نهی در نفی بکفالغا دن سوت عصا فیره و معنی فهم اولنمیان کلام
دیرلر تانک تحفیف قرأت اولنور تخاشیدن اولور سه و اکر افعالدن اولور سه
ضم تا و کسر عین ایله قرأت اولور صیغه صوغدن بر نوعدر شیخ کلام موهبه
و من ذره و زرکرلکده و دکه دیرلر صنعت مصدر در بمعنی مصنوع الاعراب
بها ده ضمیر کنایه راجعدر و یا و لا تبلغیه متعلقدر الکنا حالدر و لا تبلغ دن
المعنی اولادم بک بعضی عادات و اصطلاحاتی و اردر اخلاق اهلی
ره لرنده که اول عادات و اصطلاحات منقبه محموده و منحه و مادحه
حسنه و محمده مراد ایدرلر تا ذکر جمیل و ثنا و جزیل حاصل اوله حیاتلرنده
و مماتلرنده اول عادتلر نه ندر کثرت خدم و حشم و فرت جود و کرم و
شجاعت و وفا و حقوق اصدقا و نحوها و کذلک بونلرک اعظم مفاخرلرندن
نه در کثرت ابنا بلکه تفخر انکه حتی اولادی اولمیانه ابتر دیو قدح و مذمت
ایدرلر لکن پس اصطلاحلرنده ندر که برکسه نک اولاد ذکوری اولسه اول

ارادیکی بنم سیاحت باطنیه اوزره سیر سلوک سعید اولان سالکه نیابت

اولادك اسملريله اكا كنيه ايرلردى تعظيماً لشنه كم ابو القاسم وابو المكارم وابو المعالى وابو اسامه كبى پس بو نلرك قصدى تعظيم وتكريم ايله ذكر اولنمقدر واسميله ذكر اولنمق چندان مقبول دكلدر فاذا كان كذلك بو مقدمه معلوم اولدى حضرت ناظم طالبين ومسترشدينه امر ايدوب بيورلر كه اى بنى مادح اولان كمسه بنم تعظيم وتجليلمى كنايتى بنده ابطال واسقاط ايله وبكا ابو المعالى ويا ابو المكارم ومريد ومراد ويا محبوب الفؤاد ويا صاحب ارشاد ويا عارف اسرار مبدأ ومعاد ديمك كبى تعظيم وتفخيم ايله وبو كنيتلريله الكن وايكم اولدوغمك حالنده صوت بى معنى قلمه ايراد ايتمه واسمايم مصنوعمك اصطلاحاتنك اشارتندر پس بنم ذاتمه نسبت جميع نعوت وصفات برابر ومستوى در ربوبيت دن غيرى لسان جمعله ديلنمدر

وقال سلطان العاشقين

وعن لقبى بالعارف ارجع وان ترى | التنابز بالالقاب فى الذكر تعتمد

اللغات ترى فعل مضارعدر رؤيتدن ويا رأى دن حرف شرط ايله ساقط اولدى تنابز بر وزن تفاعل نبزدندر نبز تحريكله شول لقبه ديرلر كه انده اهانت وكسر عرض اوله تنابز تلقيب اتمكه ديرلر ذكر دن مراد قراندر تعتمد على بناء المفعول معتمددن مشتقدر تقت تنقص شديده ديرلر الاعراب لقبى ده مصدر مضافدر مفعوله عن متعلقدر ارجعه تنابز مفعوليدر ترى نك تعتمد جزاسيدر شرطك المعنى مقام عرفان على اتفاق اهل الطريق انتهاء سيرده ودرجات توحيده ترقى حاصل اولور وبو انتهاده تجليات ذات وصفاته وحقايق وعلوم واسرار كايناته واصل اولور پس اكا عارف بالله ديرلر لكن بو مرتبه اقام

جمع وجمع جمعه فيستلزم اولدوغندن اقصاى نهايت مقامات وانتهاى اعلاى غايات كه انك وراسنده مرتبه اوليه محو الجمعدر پس بو مقامده اولنره عارف اطلاقى تنابز بالالقاب اتمك كبيدر پس بحكم نص ولا تنابزوا بالالقاب جناب ناظم ولايت مآب عارف ديمكله تعريف اتمدن رجوع واجتنابه امر ايدوب بيورلر كه اى بنم مادح وثناخوانم بكا عارف واقف ديمكله تلقيبدن رجوع ايله واگر قرانده اولان تنابز بالالقابك جوازنه اعتقاد ايدرسك ورأى قبول ايدرسك وبو نهيدن اولا تنزه اتمزسك ممقوت ومبغوض اولورسن وكندوك مدح ايدن فقلور

وقال سلطان الواصلين

فاصغر اتباعى على عين قلبه | عرايس ابكار المعارف زفت

اللغات زفت زفافدندر زفاف عروسك اجتماعه ديرلر الاعراب فا تعليل ايچوندر اصغر مبتدا عرايس خبريدر زفتك فاعلى ضميرى عرايسه راجعدر المعنى مقدما عارف نامايله تلقيب ايلدن نهى ايلدكلرينى تعليل ايدوب بيورلر كه اى ارباب معارف واصحاب لطايف بكا عارف واسراره واقف ديكله وصف اولمكه بزم اصغر اتباعمك عين قلبى بصر جنانى اوزره عرايس ابكار عرفان ومخدرات اسرار الهى لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان كه شانلرندن در زفاف واجتماع واقع اولمشدر پس بو حالده بكا عارف لقبى صحيح اولور

وقال سلطان العارفين

جنى ثمر العرفان من فرع فطنتى | زكى باتباعى وهو من اصل فطرتى

اللغات جنى ميوه دوشرمك فرع غصن شجر فطنت دقت ذكا و

درعت ادراک فطرت خلقته دیر ایجنی فعل ماضی فاعلی تحتنده مستتر اخر
اتباعه راجع کوزلک زکی فعل ماضی ضمیری اکا راجعدر و بو ده و او حالیه در
المعنی بنم اصغر اتباعم و احقر اشیاعم ثمرهٔ عرفانی شجرهٔ فطنت وذکا
دن اجتنا ایلدی یعنی بنم اتباعی سبیلمه وبکا کمال اطاعت وانقیادی
واسطه سیله زکی اولدی ونشو ونما بولدی حال بوکه او
متعزعدر اصل فطرتدن ومعین ومقرر در علم ذاتده

وقال سلطان العارفین

فان سُئل عن معنى اتى بغرائب | عن الفهم جلّت بل عن الوهم دقّت

اللغات بنم اصغر اتباعمک و احقر اشیاعمک علوم مرتبه سی و سمو درجه سی
اول حدده در که اکر انلره معنای کلامدن و اسرار جمال و جلالدن سؤال
اولنسه انلک جوابنده علوم غریبه و اسرار عجیبه و معانی بدیعه کتوره لر که
فهوم علمادن جلیل و عالی بلکه اوهام و تصورات عرفا و حکمادن دقیق
و سامی ایدی پس اصغر اتباعم بو شانده اولیجق قیاس ایله کیم مرتبهٔ السنیه
تدارک عقولدن نجه منزه و متعالی در و بکا عارف دیمکه شایان بالالقاب ایدوکی

وقال سلطان العاشقین

ولا تدعنی فیها بنعت مقرب | اراه بحکم الجمع فرق جریرة

اللغات جریرة جرم و کناه دیرلر الاعراب فیها ده ضمیر یا محبوبه راجع
ویا مقدم مرور ایدن رفیقه راجعدر اراه ضمیر متکلم راجعدر و اراه
صفتدر نعته المعنی و بکا اول حضرتده اتی ده ویا رفقه مجتبی ایله
مقرب صفتیله خطاب ایلمه زیرا بن اول مقربلک صفتنی کورورم حکم الجمع
جهة عظیمه دن اولان تفرقه کورورم زیرا کورورم مقرب اولمق اتی دی

سابغ واثبتنی مشعر در انکچون که مقرب من له التقرب بر ذات ایر
ده مقرب الیه اقتضا ایدر و عارف و موحدک شانی بو جمله اصنا
فدن ذات ربانیه فانی قلوب مطلقا وحدت حقیقیه متصف القدر
اوصاف حقله متحقق اولوب بلکه اوصاف حق بنم اوصافم اولمشدر پس بکا نسبته علی
و مقرب دیمک صحیح اولور و اکر بکا عارف و اصل و مقرب کامل دیرسک

وقال سلطان الواصلین

فوصلی قطعی واقترابی تباعدی | و ودّی صدودی وانتهائی بدایتی

اللغات یعنی اکر بکا واصل دیرسک بنم وصلم عین قطعمدر و اکر مقرب
دیرسک اقترابم تباعددر و اکر محب دیرسک بنم ودم صدوددر و ممنوع
اولمدر و اکر منتهی دیرسک نهایتم بدایتدر زیرا وصل و واصل بر و بولان
استر اقتراب بر مقرب و بر مقرب الیه اقتضا ایدر و محبت و مودت
بر محب و بر محبوب و نهایت بدایت استر پس بو جمله تفرقه یی
موجب اولور پس بونلر اثبات ایتمدن بری معتقد اولمق اهل جمع مقامنده عینی
صدرده متصف اولمق کیبیدر اما اهل وحدت بو جمله یی جامع در

وقال سلطان العارفین

وفي من بها ورّیت عني ولم ارد | سوای خلعت اسمی ورسمی کنیتی

اللغات ورّیت توریه دن مشتقدر توریه مقصدک ستر ایدوب
غیری اظهار ایتمکه دیرلر نتکیم حدیث شریفده حضرت پیغمبردن مرویدر که کان اذا
غزی ناحیة وری بغیرها یعنی غزا ایسه ستر ایدوب غیری ناحیه اظهار
ایدردی خلع لباسی صویمق الاعراب بها ده با ورّیت بی تعدیه
ایچوندر المعنی شول حضرته که بن ذاتی ستر ایلدم انکله محبتی تسلیه ایله

وجمله کبن الی سوزین واکا عاشق مبارزین وطالب وراغب مراقبین
ویعلملو وحالیع کبن کنه وزانمدن غیری محبوب دیملزم وکنه مدن
غیری به محبت ایلمزم زیرا بن خلع وقلع اسمی ورسمی وکنیه می پس بعد
فنا اهینه الثلثه وجود حقانی ایله باقی اولب محب عین محبوب
وطالب عین مطلوب اولب اثنینیت مرتفع اولمشدر لکن
برای استتار کاه اکا دیرم وکاه بن دیرم اما انی اولسم اودن تشرح

ایلدم

وقال سلطان العاشقین

فسرت الی ما دونه وقف الاولی | **وضلت عقول بالعواید ضلت**

اللغوت اوکی ضلت فعل لازم در بمعنی هلکت نته کم دیرلر ضل اللبن
فی الضرع ای هلک والبکی ضلت متعدی بمعنی فقدت ضل الطریق
دیرلر یعنی یولی یتوردی عواید عابدین نک جمعیدر عابدین بر شیئه
تعهد عایدا اولنه دیرلر دونه بمعنی عند اعرابی واضح فا شرط محذوفه
جوابدر المعنی وقتاکم بن محبت حقدن اسم ورسم ووسمی خلع ایلدم
پس بو حالک عقبنده شول مقام اعلاوه مرتبه اسنایه سیر ایلدم
انک دونده واقف اولدیلر عرفا وسابقون وعلما وحکما وسالکون
که اول مقام جمع الجمع ومحو المعدوم وبوراده مختص اولن مقامده عواید
وفواید ومنافع ایله طریقی یتوردن عقللر مستهلک وفانی اولدیلر باخود
عواید عایدنک جمعی اوله تقدیر معنا عادات حیوانیه وبشریه غلبه
سیله کراه اولنلرک عقولی بو مقامده هلاک اولدی دیمک اولور اما انه
اعلم عوایددن مراد فواید حکمیه وعواید فلسفه اولا که انلرک عقولی اگرچه
حکمت وهندسه وفلسفه ده هزار عواید مشحون اما طریق مستقیم

توحیددن منحرف دردلر پس بو تقدیرجه معنا ای عارف اسرار الله
مختص اولن مقام بیرانلرک تحتنده ودونده عرفا واولیا واقفون واقف
اوب کال موله عقولری باولری وعواید حکمیه ایله متصف اولوب طریق توحید
دن کراه اولنلرک عقل ادراکلری بو مقامده هلاک اولدی بو مقامی ادراکه مستبد اولدی

وقال سلطان الواصلین

فلا وصف لی والوصف رسم کذاک الا | **سم وسم فان تکنی فکنی او انعت**

اللغوت وسم علامتدر دیرلر فعل مضارعدر کنایه دن سوزی یعنی
شیئ ونعتدن سوزلکه دیرلر اصلنده تکنی ایدی بر حرف با ساقط
اولدی کنی امر در تکنیه دن یعنی بر شیئه کنیت وضع انکا دیرلر انعت
امردر نعت یعتدن الاعراب واضح المعنی وقتاکم بندن جمیع ملابس
غیریت ومندیت منخلع اولوب واثنینیت وتفرقه مرتفع اولدیسه
وکال فنا بیله مقام وحدت ومرتبه احدیته واصل اولدیسه پس بم وصفم
یوقدر که انکله بنی توصیف ایده وب عند اهل المقامات والتجلیات
انکلا معروف اولمش حال بوکه وصف اثر رسمدر موصوفدن زیرا
رسم عینم مرتبه احدیت جمعده بالکلیه مستهلک وفانی اولدی پس فانی
ومعدوم نجه موصوف اولور وکذالک اسم دخی یوقدر که بنی انکله تسمیه
ایده سن زیرا اسم بر علامتدر که انکله مسمی معلوم اولور بنم ایسه ذاتم
بالکلیه محو وفانی در ذات سبحانیده پس بکا علامت نجه منسوب اوله
ینی بو حالده تعلم اولورم فاذا کان کذالک بو دقیقه معلوم وبو نکته
مفهوم اولدیسه الآن اگر دیلرسک تکنیه ایله کنیت والقابله واگر دیلر
سک توصیف ایله نعوت بی حسابله علی ای وجه کان بی

شرح ابو عبارت ... رابعه ...

نشانی اولندن نشان ویانی تعریف وبیان قابل وامکان دکلدر

وقال سلطان العارفين

ومن انا ایاها الی حيث لا الی | عرجت وعطرت الوجود برجعتی

اللغات واضح الاعراب من ابتدا ایچون الى انتها وغایت ایچون
انا متعلقدر عرجت ایله یا ایها الحبر مقام احدیت الوجوده الام منها
الیه دن عرضدر المعنى کنده وسیر وسلوکندن حبر ویروب بو وارکبن
ابتدای ایشمدن ومبدأ بشریتمدن عروج ایلدم حضرت ذات احدیته
شول حیثیته دک که انتهی الی ایله مفهوم اولن نهایت وغایت مستغنی ایدی
وبدایت ونهایت واول واخر وغایت انده مستوی ایدی اول بو
وجودیمی اول حضرته عروج ایتمکم سببیله معطر قلدم
ویاخود اول حضرتدن وجود اکوانه رجوع ایتمکله اعیان
ممکناتک وجودینی علوم ومعارف ایله معطر ومنور قلدم

وقال سلطان العاشقين

وعن انا ایای لباطن حکمة | وظاهر احکام اقیمت لدعوة

اللغات واضح الاعراب عن بوروده ابتدائیه ایچون در لکن اسفلدن
اعلایه اولدوغی اعتبار ایله عن انا دخی رجعته متعلقدر المعنى ووجود
کاینات معطر ایلدم بندن بکا رجوع ایتمکله باطن حکمتدن اوتوری
وظاهر احکام شریعتدن اوتوری که تلك الاحکام اقامت اولندی خلقی
حقه دعوت ایچون وتکمیل نفوس بشریه وتربیه ارباب طریقت ایچون

وقال سلطان الواصلين

فغایته مجذوبی الیها ومنتهای | مداه ما اسلفته قبل توبتی

اللغات مجذوبدن مراد حقه بالواسطه ویا بغیر الواسطه جذب اولنمش
سالکدر ومراد بودن مقصود انلرك توقفی اولن مشایخ اوله توبه
رجوع انلکه دیرلر الاعراب فغایه مبتدا ما اسلفت خبر بودر مجذوبی
اضافتدن مراد کنده وتوابعی اوله مراد یه ده ضمیر مجذوبه عاید در تقدیر
معنا چونکم بنم مقام جمله دن بالاتر ومرتبه عالیم کلیدن والاتر ایکن
مقام محو الجمعه رجوع ایدروب خلقه حقله ظهور وپیشوا اولدم پس
بنم قوه باطنه مثله حضرت الهیه جذب اولن سالکلرك غایت
مقامی وانلرك مرادی اولن مشایخك منتهای مقامی شول مقام جمعدر
بن الی تقدیم واسلاف ایلدم مقام احدیتدن رجوع اتمزدن اول یعنی
غایت مقام سالك مجذوب ومنتهای مرتبه مجذوب سالکه مقام
جمع ویا جمع الجمع در بو مقامده سالك مطلقا حق کوزر وخلقدن محتجب
اولور پس جمع بلا تفرقه عند الكاملين مقبول دکلدر بلکه جمع مع التفرقه
یه رجوع ایدروب حقی خلقده وخلقی حقده مشاهده ایدروب هر مرتبه
یه حقنی اعطا ایدر پس حضرت ناظم اشارت بیوردیلرکه اول مرتبه جمع
که مرتبه مجذوبان ومنتهای مقام عارفاندر قبل الرجوع من مقام لا تعین سلیمه
مرتبه التفرقه تقدیم ایلدوکم مقامدر که بو مقامده نسبتلری توبه وانابت صحیح اولور

وقال سلطان العارفين

ومنی اوج السابقين بزعمهم | حضیض ثری اثار موضع وطاءتی

اللغات زعم بفتحه کذب اولن قوله دیرلر مطلق ظن معناسنه
دخی استعمال اولنور وهو المراد هنا حضیض مقابل اوج یعنی الجبوی
یر وطاء وضع القدم یعنی الی بعمق الاعراب حضیض مبتدا اوج مقدم

جبر بودر ضمیر یله سابق اولنلرک اوجی و مرتبهٔ اعلاسی
بنم مقامدن حضیض ثری دودر که اشاره موضع قدمدر

وقال سلطان العشاق

وآخر ما بعد الاشارة حيث لا	ترقي ارتفاع وضع اول خطوتي

اللغات واضح الاعراب آخر مبتدا وضع خبر بدر ما یا موصوفدر
ویا نکرهٔ موصوفهدر بعد ما صله یا صفتی در لا نفی جنس ایچون اولور
ویا بمعنی لیس اولوب خبری محذوف اوله المعنی و آخر ترین مقامکه
اکا اشارت بعید اولدی شول حیثیتدر که اندن اوته ترقی ارتفاع اولیه
اول مقام بنم موضع اول قدمدر و محل اول الدمم در و فی الحقیقه قطب الا
بک مقامی اقطابه نسبتله بوبلهدر و جمیع الحجاب مقامات و ادنا مکاشفات
اکرکامل و اکرغیر کاملی وکل افراد و ابدال و نجبا و نقبا و اولیا و عرفا که کندو
لرن سابق میدان مرتبهٔ اعلا قیاس ایدرلر غوث اکبرک مرتبه
سنه نسبت مرتبه لری اول منزلدر زیرا اول مرتبه محو بعد الجمع در
بو مرتبه تلک علویت ایلجعدر و فلک مبانی جمیع جمع ایدوب مشاهده
کثرت و صد مرتبه ده مشاهده وحدت کرفته مانع اولیه بو مشاهده عن علم فرون
دکلدر بلکه عن ذوق وجدان کرکدر که عین حق ده شهود حق مشاهده در

وقال سلطان الواصلين

ولا عالم الا بفضلي عالم	ولا ناطق في الكون الا بمدحتي

اللغات واضح والاعراب المعنی جزئکم بنم علوم بحر و سخو منصبم معلوم اولدی
بن بالکلیه فنا اولوب حقله باقی اولدم بس عالمدکی هیچ بر عالم بو قدر ارکره
علوی کرکسه فضل الابنم فضل و فیضم عالمدر و شوکه کونده بر مسبح و ناطق

بو قدر الابنم مدحت و ثنای ایلروان کی شیئ الا یسبح بحمده
نحو اسنجه بو تقدیر جه لسان جمعدن بیورمش اولورلر و یاخود بلکه هیچ
بر عالم و عارف بو قدر الابنم فضل و احسانم عالملدر که بن مظهر حقیقت
محمدیه ام کالیلل و سایرلر بنم اتباعمدر و بر ناطق بو قدر که نوع الابنم مدحی
ناطقدر زیرا سبب قیام کاینات و موصل فیوضات موجودات بنم که مظهر حقیقت
محمدیه و غوث اکبرم و جملهنک نشو و نما و استمدادی بنم ایله در

وقال سلطان العاشقين

ولا غرو ان سدت الالى سبقوا و قد	تمسكت من طه باوثق عروة

اللغات لا غرو ای لا عجب طه حضرت رسالت پناهک اسم شریفدر اوثق
احکم عروه حبل دیرلر الاعراب و قد ده واو حالیه در المعنی عجب دکلدر
ای سالک و عاشق که بن سید و فایق اولدم شول اولیایه و اصفیایه
و عرفایه که زمانا اولدن بکا سابق اولدیلردی متمسک اولدوغم حالده
حضرت نبیدن اوثق حبل و امتن عروه یه که متابعت شریعتی
شریعت منیفی در و فهم کاملی و ذوق مقامی و شهود جمالی و استغراق
انعام و افضالی در پس عجب دکلدر که بو یله سلطان عالی مقام
انتسابنمه اولان حالا کامل محل امامده سید و همام اوله

وقال سلطان العارفين

عليها مجازي سلامي فانما	حقيقته مني الي تحيتي

علیها ده ضمیر ها نفسه راجعدر باعتبار اللفظ الانه ده ما کافه در لیکن
عملدن منع ایدر حقیقته ده ضمیر سلامه راجعدر المعنی وقتا کم بن حضرت
نبیدن اوثق حبله تمسک ایدوب انوک بحر محبتنه غرق و شهود حضرتنه

مستغرق اولوب کمال مناسبتله قرب تام واتحاد بالکلام حاصل اولوب
بومرتبه ده کویا انوک لسانی اولدم پس مرتبهٔ تفرقه ده السلام علیک ایها
النبی دیدوکم وانکا سلام وتحیت ارسال ایلدوکم علی سبیل المجاز در زیرا
انوک حقیقتی بندن بکا سلام ایلمکلکدر زیرا مرتبهٔ احدیة الجمع
حقیقت رسول بنم حقیقتمدر وبن عین نور حقیقت محمدیه‌یم پس
سلام وتحیتم بندن بکا اولور بو وجهله عجب دکلدر یا خود ضمیر علیها حضرت
محبوب حقیقیه راجع اوله تقدیرجه بنم اول حضرته التحیات لله دیدیکم
بندن بکا تحیت دردر زیرا بن بنلکومدن فانی وحقله باقی اولدم بو
تقدیرجه انکا سلام ایلدم مجازدر زیرا بومرتبه ده اثنینیت یوقدر حقیقتده
تحیتم بنه بندن بکادر نتکم اللهم انت السلام ومنک السلام والیک
یرجع السلام کلامی بو معنایه دلالت ایدر پس ذکر مراتب توجیه
واتحاددن رجوع ایدوب شرح مراتب محبته شروع ایدوب بیوردی که

وقال سلطان الواصلين

واطیب ما فیها وجدت بمبتدا ظهوری وقد اخفیت حالی منشدا
غرامی فقد ابدا بها کل مدرة بها طربا والحال غیر خفیتی

اللغات واضح الاعراب اطیب مبتدا وجدت الی آخره خبریدر ما ماده
موصوفه فیها ده‌کی ضمیر حضرت محبوبه عایددر علی تقدیر المضاف ای فی
جهتها بها ده‌کی دخی انکا عایددر وجدت یعنی صادفت ابدا انوک فاعلی
ضمیری غرامی راجعدر کل مدرة مفعولیدر ابدا انوک ظهوری خبریدر منشدا
محذوفنک ای التادره‌یی ظهوری وقد اخفیت ده واو حالیه جالدر
ظهوری دن وکذلک منشدا حالدر تأکیدیدن بها ده ضمیر عایددر

نورته طربا مفعول له در المعنی اطیب شئ والطف حالی که بن اول حضرتک
محبتنده بولدم بدایت عشق وغرامده اول حالتدر که غرامم ابدا ایلمکه
ایلدی اول حضرت سببیله کل نورنی وجمیع عجایب وغرایب حالاتی
جملهٔ نورتیدن برنی بنم ظهورمدن حالی اخفا ایلدوکم حالده صورت
محبتله اشعار لطیفه انشاد وابیات فصیحه انشا ایلدوکم حالده اول
حضرتک محبتیله لاجل الطرب والشوق والشغب دیو حالم خود
خفیه دردر عشق ومحبتم اشکار وپیدادر واول ابیات که
بیوردیلر طرب وصفا ایچون اشتداون الفی سبیندرکه اوّلی بودر

وقال سلطان العشاق

بدت فرایت الحزم فی نقض توبتی وقام بها عند النهی عذر محنتی

اللغات بدت بمعنی ظهرت وتجلت لازم رای صایب النهی عقل
دیمکدر صاحبنی عقلندن نهی ایلدوکی ایچون الاعراب بدتک ضمیری
حضرت محبوبه راجعدر عذر فاعلیدر قام انوک المعنی حضرت محبوب
حقیقی تجلی ایلدی پس رای صایب نقض توبه ده کوردم اکا کلیله
شکست عهد ده بولدم یعنی توبه ایلدم ایدی که عشق ومحبت جنابندن
سن دورش ایتم بلکه ارباب ظاهر ایله مودت وزهد وصلاحله
اولدم پس اول حضرت جمال باکمالله تجلی ایلدکده رای صایب نقض توبه‌م
اتمکی کوردم وشمع جمالنه وجودم پروانه‌وار سوزان قلمغی بولدم
لاجرم اول حضرتک ظهوری سببیله ویاخود محبتی سببیله عذر ارباب
العقول بنم محنتمک عذری قایم اولدی وعند العقلا اقامت عذر محبت
بو وجهله در که قبل التجلی العقل ستر الذات والصفات قیود موهومه

وعلایق جسمیه ایله تقید ایدوب نفسنک حقّن علی حکم الشرع اعطا ایدر
سایر عقلا ایله هم جنس اولورا امّا بعد ظهور جمال الذات والصفات محبت
ازلی غلبه ایدوب نحافت جسم وصفرهٔ وجه وپرشک رین وسوزش
سینه حاصل اولورقده عقلا بلورلرکه عاشق بیچاره بو خصوصده معذور
در واکر بو تجلّی برشته ارباب عقول قتنده ظاهر اولسیدی جمله
سی عقللرندن رجوع ایدوب معاون عشاق اولورلردی

وقال سلطان العارفین

فمنها امانی من رضا جسدی بها | امانی امال سخت ثم سخت

اللغات امن وامان نفسنک خوف وزوالدن حاصل اولن اطمینانه
سکون وطمانینتی در رضا قدر متکلم یاسنه تابع امانی امنیه نک
جمعیدر آرزو ومقصود دیمکدر امال املک جمعیدر سخت فعل ماضی در
سخا یسخو سخاوه دن جود ومردلک اتمک دیمکدر ثخت ثخ یثخ ثخاثدن فعل
ماضی در سخی بخیل دیمکدر الاعراب امانی مبتدا منها مقدم خبر ضمیر
حضرت محبوبه راجع علی تقدیر المضاف من رضا ومن امانه متعلق
در بها ده کذالک حضرت محبوبه راجعدر یا سخت متعلقدر ویا قوله
حاصله متعلقدر یاکر مقدر حاصله متعلق اولورسه مقدم خبر اولور
وحرف عطف ضرورة شعر ایچون محذوف اولور وموخر مبتدا اولور
تقدیری وامانی حاصل بها دیمک اولور وسختنک تحتنده اولن مستتر
ضمیری حضرته راجع اولور وصفتی اولورا امّا کذلک ثم سخت اوزره معطوف
اولور واکر بها ده یا سخت متعلق ایسه امانی اکا مقدم سختنک
مفعولی اولور ومنها ده فاء سببیه در المعنی بنم رضی جسدمدن

وایکنجی امانی ارکه امانی یه معطوف اولور ٤

ایله هم محبت حضرت محبوبه دن حاصل در وکذا امالک آرزولری
دخی اول حضرتک جیبلرندن حاصلدر ایلا امالک آرزولری که اول حضرت
اکا اعطا وسخا ایلدی بلکه مراد ولایت وتجلّی اسما وصفات در
پس مع املری اعطا وسخادن صکره امساک ایلدی تاکم بونلره مقید
اولمیوب اطلاق جانبنه متوجه اولم ویا خود امالک آرزو
لرندن مراد تجلّی ذات واستغراق جمال احدیت اوله وبو ذوق
ایسه دائم بر کیسه میسر اولمز بر معنا ای لی مع الله وقت لا یسعنی فیه
ملک مقرب ولا نبی مرسل ولی وقت مع حفصه وزینب پس اول
آرزولرکه استغراق تجلّی ذاتدر لی مع الله حالیدر بر وقتده انلی
اعطا ووقت اخرده امساک ایدن کا بشریت حالمقتضی تربیه مریدین
وتکمیل نفوس طالبین ومسترشدین ایلیه ایچون حضرت سبحانی
بنا مرتبهٔ بشریتلر زیاده مقید اولسه لردی ارحنا یا بلال سوزلرد
زیرا حسن صوت عالم حقیقته جذب ایدر وهر بار که تجلّی ذات
غلبه ایلسه تمکینی یا حمیرا کلمینی یرلردی زیرا انسا ونبا وندر تاکم جالی
استغراقدن بشریته رجوع ایدنلر پس حضرت ناظم اعطادن تجلّی
ذاتی سخا وانی امساک ایدوب استتار حالتی تحلیل تعبیر بیوردیلر

وقال سلطان الواصلین

وفیها تلاقی الجسم بالسقم صحة | لدی تلافی النفس نفس الفتوة

اللغات تلافی تدارک وتلاحق معناسنه تلافی بوروده اتلاف وضایع
واهلاک اتمکدر دیمکدر الاعراب فیها ده ضمیر راجعدر حضرت محبوبه
علی تقدیر المضاف ای فی حبها فیها مقدم خبر تلافی متعلقدر صحة مبتدا

نفس تلفا انصافدر حجمی بالتقسیم رده بابند

لاجرم یوردیلاف مبتدا الغص الغنوة خبریدر المغنی اول جوزتك محننده
جسنك رض وسقامته متلاشی اولمسی اول جسمه صحت عظیمه در که
ما الحیوان الا مع الموت دینلمشدر وکذا نفسی وروحك اول محنتده
تلف وهلاکی عین فتوت ومروتدر زیرا بو فنا سبب حیات
بقا وموجب درجه اعلا وسعادت حقیقی وموصل حضرت مولادر

وقال سلطان العارفین

وهبوا لی بها وجد الحیاة حقیقة	ولن لم امت فی الحب عشت بغصة

اللغات حقیقه جوزتك كواراولمق الاعراب وجدا مفعول له ودر
تمیزدر وجد قلبك شوق وحزندن الم واضطراب بولمسیدر ومعنی
مبتدا الحیاة خبری وحقیقه صفتیدر المعنی ونم یوم بو حیات
مقترحه دن اول جوزتك حبی سببیله من حیث الوجد والشوق
حیاة جو حسن كوارولذتیله بیداردر واكر بن اول حب حقیقی ده
اولمزسم وجانم الكافدا قلمزسم غصه وكرو بله حیشن ایدرم وتنش جان
وبرقتل درایشن اولورم یعنی اگرچه تجلی ذات مستوجب تحول جسم
ومستلزم ازاله روحدر لكن بوفنا ده بیزاربقا ودوضا دولی شجار صحا مقرردر

وقال سلطان العاشقین

فیا مهجتی ذوبی جوی وصبابة	ویا لوعتی كونی كذاك مذیبتی

اللغات مهجه دم قلبه دیرلر مراد روح جوابیدر ذوبی ذاب یذوب
ذوبا نادن امردر جوی شده شوق وحزندن حرقت بلله دیرلر
ودیرلر صبابت رقت شوقدر دیرلر لوعه حرقت حبه دیرلر مذیب
اسم فاعلدر اذاب یذیب دن الاعراب فا شرط محذوفه جواب

ذوبی نك مؤنث ضمیری مهجتی یه راجعدر جوا مفعول له در كذالك
ده فاجوابه اشارتدر المعنی وقتكم تلافی جسم بالسقامه فین محبت
وتلافی نفس محض آفیت ونمام حیات ووجودم حجاب ذات اولدی
پس ای روح وقلبم كرازان اول حرقت درون وسوزش عشق وجنون ایچون
وای حرارت محبت ولوعه مودت سن دخی جواو جیتاكی بنی برباد ایله كرازان وحرق ایله

وقال سلطان العارفین

ویا نار احشائی اقیمی من الجوی	حنایا ضلوعی فهی غیر قویمة

اللغات حشا انسانك درونندن اولن شیلره دیرلر قلب كبی وجكر كبی
حنایا حنیه نك جمعیدر حنیه اصل لغتده اكری یه دیرلر واكری اكمكلره
دیرلر بورده قوای نفسانی مراد اولنور ضلوع پهلو كمكلری الاعراب واضح
المعنی وای اتش درونم قویم وراست قل نارقلمدن یعنی وجودیمك
اكریلر ینكه اول قوای نفسانیه در كه اول غیر قویمه دراناه اول كج ومعوج
اولن قوای درونم نار محبتدن مستقیم اولوب محجوب حقیقیه مطیع
ومنقاد اولم ظاهرا استوالی كج انشر راست ومستقیم اولدوغی
كبی اعوجاج درون دخی مستقیم اولمز الا سوزش دل
وحرارت قلبله صالح اولوب استقامت بولور پس بو
نسوه ده حسن صبر ومحتاج اولدوغندن اونور دیبودرلركه

وقال سلطان العاشقین

ویا حسدی ضیری فی رضاك تحملی	تحمل ولن فی الدهر فی غیر مشتهی

اللغات تحمل ای كن جمیلا شماتت غم وغصه پیشندكم ودشمن شادی
وسرور اولمق الاعراب حسدك خبره اضافی صفتك موصوفه

اضافتی قبیلندندر یلی ده یا متعلقدر نسخته ولله بیرده مضاف
محذوفدر ای اهل الدهر تقدیرنده المعنی ای بنم حسن صبرم شول حزنی
که بن سوزدن انک رضاسندن صبر جمیل ایله واهل دهری بکا شماته
ایدجی قلمه یعنی ارباب صورة واصحاب کثرت که عدو واهل وجوددر
لر بی بو بی تحمل اولنمز انلری شادان وخندان قلمه بلکه عشق ساز
و بلا ساز لکدن سرفراز اولوب اظهار جزع وفزع دن احتراز ایله

وقال سلطان الواصلين

ويا جلدي في جنب طاعة حبها … تحمل عداك الكل كل عظيمة

اللغات جلد وجلاده صبرده محکم وصلابت اوزره اولمق الکل کلال
ونبور وعداک الکل اولادعو بک بارگران کوترنه دعا سیدر یعنی ملال
وکلال سندن تجاوز ایلسون الاعراب تحمل امر دربا ب تفعلدن
کل عظیمة مفعولیدر تحملک وعداک الکل جمله دعائیه درکه معترضه در
بین الفعل والمفعول المعنی ای بنم قوت وطاقتم تحمل ایله کل بلیه عظیمه
ذل محبه حضرتنک محبتنک طاعت جنبنده الله تعالی سندن ضعف
وکلالی تجاوز ایلسون وسنی تحمل وتصبره قوی قلسون

وقال سلطان العشاق

ويا جسدي المضنى تسل عن الشفا … ويا كبدي من لي بان تتفتت

اللغات مضنی اسم مفعولدر ضنا دن نحول ونحافة دیرلر تفتت
بمعنی التمزق والتفرق تتفتتی اصلنده مفرد مؤنث مخاطبه در
تتفتتین ایدی نون ساقط اولدی رعایة للقافیه الاعراب من
استفهامیه لی ده لام متعلقدر فعل محذوفه ای من یضمن او من

بوصلک ان مصدریه در وبوده جایزدر که من بضم المیم وتشدید النون
اولوب مشتددن ویا ممنوندن که بمعنی القطع در المعنی ای بنم نحیف وضعیف
اولن جسدم شفادن منسلی اول ای بنم کبدم کبدرکه بکا ضامن اولا
سنک پاره پاره اولمقلغک تا سندن بر نقصان زایل اولوب کاله
منتهی اولهسن وعشق جانانه وجودک شرحه شرحه قلسن وتمام حسن
صبر وقوة تحمل علی البلاء والثبات علی العنا کندولره حاصل اولوب وظاهرا
و باطنا درجه تسلیم ورضایه واصل اولدیلرسه انواع بلا واصناف استلام
وعنایه خطاب ایدوب بسوزلرکه

وقال سلطان العارفين

ويا سقمي لا تبق لي رمقا فقد … ابيت لبقيا العز ذل البقية

اللغات رمق بقیه سیدر روح ابیت ابادن متکلمدر بقیا هم
شونک بقیه سنه دیرلر افعل تفضیلک مفرد مؤنثی در الاعراب
رمقا لا تبق نک مفعولیدر ذل ابیت نک مفعولیدر المعنی وای بنم
عشق جانانه دن اولن مرضم وسقمم بنم بقیه روح حیوانیه مدن برشی
ابقا ایلمه بلکه بالکلیه افنا ایله زیرا بن ابا وامتناع ایلدم اول بقیه
دن ابقی واکمل اولن عزتنه زیرا اول عزة ابقا بلا انانی بقیه وجود
حاصل اولمز ومع بقیة الوجود دکسه حضرة واصل اولمز زیرا وجود مستلزم
ذل وخواری وافنای وجود موجب وصول عزة بادیسدر

وقال سلطان العارفين

ويا صحتي ما كان من صحبتي انقضى … ووصلك في الاحشاء ميتا كهجرتي

اللغات احشا کسر همزه ایله مصدر وفتح ایله جمع حشی در الاعراب ما کان

ده ما موصوله وكان تامه ووصلك ده واو حاليه دربيتا مفعوليدر
احيانك المعنى اى بم صحت تنم وعافيت بدنم شول نسنه كه سنك نكله
بم محبتدن واقع اولدى ابدى منقضى اولدى ونهايت بولدى حال بوكه
سنك وصلك ميتى احيا ايلدى بم حياتدن بحر تنم كيدر زيرا محبت جسم
بقاء حيوانى وتقويت شهوات مستلزم در واثنا وتلاشى سن بقاى
جاودانى وحياة روحانى موجب در پس عند الكاملين بر محبت صورى كه
مانع محبت حقيقى اوله اول حيات عين موت واول وصلت عين هجر در

وقال سلطان العارفين

وياكل ما ابقى الضنا منى ارحل	فمالك مأوى فى عظام رميمة

اللغات مأوى مقام عظام رميمة استخوان پوسيده يه ديرلر الاعراب
اولكى ما موصوله وثانيى ما بمعنى ليس وماى موصوله عائد ابقى نك
مفعوليدر كه محذوف در المعنى تعين وجودمدن فناى كلى طلب ايدوب
بيوررلركه اى بندن ضنا ونحافتك ابقا ايلدوكى تعين ورمق
بالكليه ارتحال وانتقال ايله زيرا سنك عظام رميمه اتى اركوده
مقامك يوقدر زيرا عظام رميم حيات ذميمه دن خالى در پس تنزلگاه اخر طلب ايله

وقال سلطان الواصلين

ويا ما عسى منى انادى توهما	بياء الندا اونست منك بوحشة

اللغات توهم سنده تحقق اولنت نفس متكلم مجهول من الالتباس الاعراب
ما نكره موصوفه در وضمير عائدى محذوف در كه انادى نك مفعوليدر يعنى
شيئا ده اناجى واقع اولمشدر بوده مرغوب در المعنى واى شول شى كه
بندن قريب اولور كه اكا ندا ايدرم حرف ندا ايله يا روحى ويا نفسى

ويا

ويا قلبى ويكى كبى على سبيل التوهم لا على طريق التحقيق اى بندن ياء
ندا ايله ندا اولنن شى هرنه ايسك بن سندن فارغ اولوب وعشقكله
انس قلدم پس من بعد بم ايله موانست ايمه وحضرت ناظم كمال فنالرينه
اشارت ايدوب كلامى بيوررلركه اجلين فناى صرف اولدم كه نحن
نفسره وروحه وقلبه يا نفسى ويا روحى ديو ندا ايلسم او محقيقة ندا ايدر
كبى ندا ايلم بلكه او متوهمه ومنعدمه ندا ايدر كبى ندا ايدرم وقائم كلكن
اولدم فى قدر جميع فناى ازتكاب ايلدبه بحا طلب
على حضرت المحبوب مقتضاسى لسانى اوزره بيوررلركه

وقال سلطان العارفين

وكل الذى ترضاه والموت دونه	به انا راض والصبابة ارغب

اللغات والاعراب واضح المعنى وهرشى كه اى محبوب حقيقى سن انى
خشنود وراضى سن بكا طارى اولان بلا ولان كه موت انك
ادناسيدر بودر مشقت وكرامتدر واول موتدن اشد اولسه واكر صبابت
وكلامته وبعد هجرتدن هرنه ايسه باقى وجه كلامى انكا بندم راضيم
ونوشيرك حد سخن سى صبابت وعشقى راضى قلدى از محبت
تلخها شيرين شود از محبت مسها زرين شود از محبت دردها صافى
شود از محبت دردها شافى شود از محبت مرده زنده مى شود از محبت شاه بنده مى شود

وقال سلطان الواصلين

ونفسى لم تجزع باتلافها اسى	ولو جزعت كانت بغيرى تأسّت

اللغات جزع اظهار شكوى تاسى اقتدا ايتمكه ديرلر اسى تميز در الاعراب
تميز كه اتلافها اضافتى مصدر كه فاعله اضافتى در بو تقدير مجرور بيه

راجعدر ویا خود مصدردر کہ مفعولنه اضافتی قبیلندندر واولبو
تقدیرجه ضمیر نفسه عایددر یا تلافه ده باسبیه در اسما یا تمیزدر یا
مفعول له در المعنی تحت جریان احکام محبوبه ده طمانیت وسکون
نفسلرین حکایه وعدم جزع وشکایت ایتمه لرین وتجرع مرارات صبر
وتجلد علی مقاسات الامر قلمه لرندر روایت اجوب بیوررلرکه اول حضرتک
محبتی ایچون نفسی اتلاف واهلاک ایتمکه سبب بیله جزع وفزع قلمازدی
من حیث الحزن واکر تحمل وتصبرده نفسم جزع قلیجه جزع وفزع
بندن غیری اولان عشاقه ایتدیکدی وبن انلره نه حالله
جزع وفزع اتباع ایدر یعنی بن محبوبدن بلا نیعتی جله سیلوم عاشقم
بلطفه وبرفرقن بجدلو المحنة یا عالی ایه هر دو منزلیس جنا وهجران دمشاد لیکن ایسم فقط نحاره

وقال سلطان العاشقین

وفی کل حی کل حی کمیت | بها عنده قتل الهوی خیر موتة

اللغات اوکلی حی بمعنی القبیله ثانی حی بمعنی ذو حیوة الاعراب فی کل
حی ده فی متعلقدر محذوفه کاین نه وصفیدر مابعدینه تقدیریه وکل
حی کاین فی کل قبیلة کل حی مبتدا کمیت خبریدر باده یاسببیه در ضمیر
حضرت محبوبه راجع در عنده ضمیر حیه راجعدر قتل مصدردر معنی مفعول
مضافدر هوایه المعنی هر قبیله ده کل ذی حیات اول حضرتک محبتی
سبب سیله میت کبی اولمه بین یدی الغسال اول محبت سببیله میت کبی
اولدیغی جهتدن مقتول هوا وستهلک محبت ده ولا خیر میته در زیرا
بو موت حیاة ابدیه ودولت سرمدیه یه مستلزم درانوبجهن
اکثر عشاق اقتلونی اقتلونی یا ثقات ان فی قتلی حیات فی حیات

بیوررلردی ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل
احیاء عند ربهم یرزقون نصیله مشرف ومحزون اولمشلردر

وقال سلطان العاشقین

تجمعت الاهواء فیها فلا اری | بها غیر صب لا یری غیر صبوة

اللغات صب عاشق معناسنه صبوة اشتیاق شدید ومیلان
قلب عاشق شوریده الاعراب بها ده با متعلقدر صبه لا یری
غیر صبوة صفتیدر صبک المعنی مجتمع اولدی انواع اهوا واصناف
ولا وجمله جمال وکمال اول حضرتده پس کوندم براحدی کورکه
الا اول حضرته عاشق وصب کوررسین الا عاشق کیم اول محبوبه
ومحبتدن غیری کورمز والا محبت وودادندن غیری شی دخی حاله
کلام اولدیکه حضرت بحکم فاحببت ان اعرف جمله اسما وصفاتیله
کاینات ده ظاهر اولوب هر شیئک مرات ذاتنده بحسب استعداد
باهر اولدقده اول تمایان اولان جمالک ذاتنه مناسبتیله عاشق
بیدل شیفته وفریفته اولوب هر بوزدن محبوب تجلی ده عشاق
عشق بازلکن اولدوغندن حضرت ناظم بیوررلرکه جمیع جمال وکمال
اول حضرتده جمع اولدی وکذلک هر جمالک اهوا ولاسی
اندن مجتمع در پس هر کیمک کورسک فی نفس الامر انکا عاشق در

وقال سلطان العشاق

اذا اسفرت فی یوم عید تزاحمت | علی حسنها ابصار کل قبیلة
فارواحهم تصبو لمعنی جمالها | واحداقهم من حسنها فی حدیقة

اللغات اسفرت بمعنی ظهرت مشتق من السفور وهو الظهور تزاحم علیه ای

واز دحام نصبوا ای تبیل احداق جمع حدقه حدیقه شونکه تعجه درکو
انده انواع اشجار واصناف اثمار اوله الاعراب سنونک شبنم شکلی
حضرته راجعدر قرا حسنک فاعلی ابصار در المعنی تجلی اول حضرت تجلی و
ظاهر اولسه یوم عید ده کل قبا یلک ابصاری وجمیع اهالی نواحی نک
انصاری انک حسنی اوزره مزاحم و تمالک ایده کردی و بونلرک اذواکی
انک مشاهده حالنه مایل اوله لردی و بونلرک احداقی اول حضرتک حسنی
باکالمدن حدایق وبساتین فرسده اثمار انس اجتنا ایده کرده
وقتی طرف خاطری رفت به بستانها چون روی تو دیدم از یاد رفت آنها

وعندی عیدی کل یوم آری		وقال سلطان العارفین
جمال محیاها بعین قریرة		به به بمعنی فیه در

اللغات القریرة المنورة عین قریره چشم روشنه دیرلر المعنی بم نعم عید
شول کونیدر که بن اول حضرتک روی روز افروزین جمالی ذهین دو
شنه کوررم ای روی تو عید اهل معنی کوی حسن شمایل تو نور ور
پس بلا حاجت وجود سنک جمال پر نور کلا مسرور اولیق دریا

	وقال سلطان العاشقین	

کما کل ایام اللقاء یوم جمعة		وکل اللیالی لیلة القدر ان دنت

دنت دنودن فعل ماضی ضمیر مستتری حضرت محبوبه راجعدر کل اللیالی
مبتدا لیلة القدر خبریدر وکذا کل ایام اللقا مبتدا یوم الجمعة خبریدر المعنی
شب قدر در اکر اول حضرت بکا قریب اولورسه نته کم هر ایام لقا یوم جمعه
در حضرت علی دن سؤال ایلدیلر کما علی ما ذکر فی العید فقال الیوم نا عید
وکل لیلة رجمی الله عنها فهو لیلة قدر ای خواجه هر زی زنست قدر است

هر شب شب قدرت کر قدر بدانی هر روز روز جمعه در کر صحبت صاحبی یابیک

	وقال سلطان العارفین	

علی بابها قد عادلت کل وقفة		وسعیی لها حج به کل وقفة

اللغات سعی یوروره جد واجتهاد انک وقفه طور معنه دیرلر عادلت
ای شابهت تانجی وقفه عرفاته قایم اولمق کرچ الکله درست اوله
المعنی بنم اول حضرت ایچون سعی وکوششم حج مبرور وسعی مشکور
در اول سعی سببیله هر قبا مکه بکا حاصل اولور انک بابی اوزره
تحقیقا اول علی الباب اولن وقفه عرفاته اولن کل وقفه
معادل ومشاکل در زیرا حقیقتده حج مبرور قصد وصول حضرت
محبوب ظهوریدر وانک باینده اولن مراد قلب پر نور وانده وقفه دن
مراد توجه مشکور در طواف کعبه دل کن اکر دلی داری دلت کعبه معنی
تو دل چه پنداری مقصود من از کعبه وبتخانه تو بودی مقصود توی کعبه و بتخانه بهانه

	وقال سلطان العاشقین	

وفی عیشی حلت بغیر ملة تا		واتی بلا دانه حلت بها فی ازارها

حلت حلولدن یعنی نزول حلت با حلاوتدن وبا حود حلی دن در
کسر لام ایله یعنی زینت الاعراب وفی عیشی حلت وا وحالیه عیشی
حلت اعرابدن محلا منصوب حالیت اوزره غیر مفعولی ثانی سیدر
انک وها مفعول انیدر راجعدر بلاده المعنی بلا دانه دن هر قنیقی
بلا ده که اول حضرت نزول ایلسه یعنی تجلی وظهور ایلسه من حیث الحدیث
مقام تجلی اول حضرتک ظهوری سببیله اول بلادی بن کوررم جلی
بر که اول حضرت بم عیشمه تجلی سببیله زینت وحلاوه ویره ملکه دن

عبری كورزم یعنی اول حضرتك اول بلدانه ظهوری سببیله هر قنغی
بلدایسه شرف وفضیلتده كعبه یه مماثل كوروزم وكعبه یه مغایر كورمزم

وقال سلطان الواصلين

وأيّ مكانٍ منهما حرمٌ كذا	أرى كلّ دارٍ أوطنت دار هجرةِ

اللغات حرم اگرچه لغتده یاپشدرمغه دیرلر لكن بوروده قام مقامی
متضمن دراوطنت ای جعلت وطنا دار هجرت مدینهٔ رسولدر مكهٔ دن
مدینه یه هجرت ایتدوكچون اكا دار هجرت دیرلر الاعراب ای مكان
مفعولیدر منهما ضمیر حضرته راجعدر حرم مبتدا ای مكان مقدم خبر كل
دار مفعول اولیدر ارینك دار هجرتی مفعول ثانیسیدر المعنی
هر قنغی مكانده كه اول حضرت قایم اوله اول حرم محترم در وكذا هر قنغی اوی
كه اول حضرت وطن قلدی ای دار هجرت ومدینه حضرت رسالت كوردم

وقال سلطان العارفين

وما سكنته فهو بيتٌ مقدّسٌ	بقرّة عيني فيه أحشاي قرّت

اللغات قرة العين كوزك روشن ومنور اولمه سی قرت فعل ماضی
در قرار دن بریرده آرام ایتمك الاعراب ما نكرهٔ موصوفه موضع
ومقامدن عبارتدر اعرابده محلا مرفوع مبتدا فهو خبریدر بقرة
باسببیه دیرفیه ده ضمیر مایه عایددر المعنی وشول موضع ده كه اول
حضرت ساكن اوله كمال شرف وفضیلتدن اول مسكن بیت
مقدسی دریم كوزم اول موضعده منور اولمق سببیله قوای
باطنم آرام وقرار ایلدی یعنی اول مسكنده قرة عینمك ظهوری
سببیله خاطرم وحشت وتعب اشتیاقم قرار ایلدی

مؤخر

وقال سلطان العاشقين

ومسجدي الأقصى مساحب بردها	وطيبي ثرى أرضٍ عليها تمشّت

اللغات مساحب مسحبك جمعیدر مساحب بردها ای مواضع جر اذیال
ردائها دیمكدر طیب بالكسر معلومدر متكلمه یاسنه الاعراب مسجدی
مبتدا الاقصی صفتی مساحب خبریدر وطیبی مبتدا ثری خبریدر المعنی بنم مسجد
اقصام اول حضرتك رداسنك دامنی جر ایلدوكی موضعدر وبنم بوی خوش
ومعطر اولنم بالجمله شول ارضك ترابیدر كه انكا اوزرنده حضرت محبوب
تمشی ایلدی جر اذیال كیردن كنایه در پس مسحب ذیل موضع كیردن
كنایه اولور وكبر حضرت محبوب حقیقینك رداسیدركه دیرلر كه الكبریاء
ردائی بیورلر ومقام كبردن مراد مرتبهٔ روحانیتدركه بوارض منقلبه
نسبت منزه ومقدسدر ورروحانیت ارض مقدس جمیع اراضی
دن زیاده در ومسجد اقصی ارض مقدسك عینی كبی در وكذلك جمیع ارضدن
مرتفع در دیرلر پس سایر ارضه نسبت مسجد انها مقام كبر ده موضع كبردر انكچون
بو مقاسبتله بیور دیلركه حضرت محبوب حقیقینك مرتبهٔ كبریاسی كه مقام مكنونیدر
بو مقامده دامن استغنای عبا نحو یساتدن كه جر قلمر بو مقام
بنم مسجد اقصامدر وبنم وجودمك طیبی شول ارضك خاكی
در كه انده اول حضرتك قدم قدرت وارادتی مشی ایلدی

وقال سلطان العارفين

مواطن أفراحي ومربى مآربي	وأطوار أوطاري ومأمن خيفتي

اللغات مربی ماربا برر بولدن اسم مكاندر بمعنی المرتب یعنی كوز ده جك
یر مارب مآربك جمعیدر مارب مطلوبه دیرلر اطوار طورك جمعیدر اوطار

وطرک جعیدر و ظرحاجته دیرلر **الاعراب** مواطن مبتدادر
وغیرسی جمله اکا معطوفدر خبری بو بیتده معان درکه بیورررلر

وقال سلطان العارفین

معان بها لم یدخل الدهر بیننا ... ولا کاد ناصرف الزمان یعرفه

اللغات معان بروزن مکان منازله دیرلر کاد فعل ماضی در کید
دن **الاعراب** معان لفظا مرفوع خبریدر مقدم اولن مبتدا کی
وياخود مبتدا محذوفک خبری اولسه مواطن ده ومعان ده جایز
در یعنی هی مواطن وهی معان یعنی الامکنة المذکورة والازمنة
المرقومة بها ده با بمعنی فی وضمیر معانه راجعدر زیرا معان معنک
جمعیدر ومعنا جانبم مواطن افراح ومواضع قضای حاجاتم و
اطوار مطالبم وجای امن وخرمم شول منازلدرکه اندە بزم بینمزه
دهر داخل اولدی وکذالک صروف زمان وحوادث جهان فرقت
وهجرله بزه کیده وعلم قلمدشدی زیرا بز بو مقامده کم اولمقام احدیت
جمعدر حکم دهردن خارج ایدک بلکه دهر بزم محکومز ایدی زیرا دهر اوا
علیته تک سندن برنسنه در وکذالک حروف زمان فرقتیله
بزه کیده ایلمدشدی زیرا تعرف دهر بو مقامه داخل اولمیجق
زمانک بطریق الاولی زیرا زمان احکام اسم دهردن برحکم دیرلر

وقال سلطان العاشقین

ولا سعت الایام فی شت شملنا ... ولا حکمت فینا اللیالی بجوفی

اللغات شت پراکنده ایتمک شمل جمعه دیرلر جوت جفا ایتمک اعرابی
واضح ودحی احوال اثنای میزوا اولن ایام بزم جمعیزی تفریق ده سعی

اتمشدی ولیالی متوالی بزده جفا ایله حکم اتمشدی زیرا اول
سفر تک فلک جفا حیله مستتر اولدم ابدی پس دهر بزی تحت تسلطوره اب
تفریقه ونجه سعایت ایدر ولیالی جفا سیله حکم نیجه قادر اولورتمکن بورار

تسترت عن دهری بظل جناحه ... فعینی تری دهری ولیس یرانی
فلو تسال الایام ما اسمی ما درت ... واین مکانی ما درین مکانی

وقال سلطان العارفین

ولا صحبتنا النائبات بنبوة ... ولا حدثتنا الحادثات بنکبة

اللغات نایبات شول بلیه دیرلرکه انسانه اوزره متناوب اولم
نبوة اصل لغتده ارضدن مرتفع اولن یره دیرلر وانسان اوزره متتابع
وغلبه ایدن احوالده دخی استعمال اولنور که ایلی حالت محموده دن
حالة مذمومیه انقالیله نکبت سعادتدن شقاوته تکون سانکه
اعرابی واضح **المعنی** وکذالک اول مرتبه احدیده نایبات وبلیات
صباح وقتنده جفا وفلاکتله کلوب بزی وصل حقیقی دن ومقر
لذتدن منع اولمشدی وکذالک حدوث حادثات نکبتله بزه تحدیث
اتمشدی بلکه مأمن وصالده فارغ البال رفاه حالله مسرور ایدک

وقال سلطان العارفین

ولا شنع الواشی بصد وهجرة ... ولا ارجف اللاحی ببین وسلوة

اللغات واشی غماز صد منع ارجاف افشای راز لاحی ملامت
کننده بین فرق سلوة شاذلق اعرابی واضح وکذالک اول مرتبه
ده واشی منع وهجرله بزی تشنیع ده اتمشدی وکذالک ملامت
کران فرقتله وصفا وسلوتی اخبار ایتمکله افشای رازده اتمشدی

وقال سلطان العاشقين

ولا استيقظت عين الرقيب لم ازل … على لها في الحب عيني رقيبة

اللغات استيقاظ اويانمق المعنى وكذلك رقيبك كوزى نائمه ايدى دخى اويانمامش ايدى ولكن زايل اولمشدى بنم ذاتم بنم اوزريمه اول حضرتك اچون تحفتده رقيب اولمقلقلدن يعنى اول حين بنم ذاتم بنم ذاتمه رقيب ايدى وغيرى بوغيدى توحيد جمعه مانع اولمسى

وقال سلطان الواصلين

ولا اختص وقت دون وقت بطيبة … بها كل اوقاتي مواسم لذتي

مواسم جمع موسم ماده ماسبق بونده متعلقدر لذته المعنى الان بنم لذت مشاهدهم بعضى اوقاته مخصوص دكلدر اول مرتبه ده كال الذت وطيبه وقتا دون وقت بر وقته مختص دكلدر بلكه كل اوقاتم اول حضرت سببيله مواسم لذتم ايدى پس بحكم اصطلاح ابو عالم فرقته و دار محنته نزول قلدقده اول بارله اولان اتحادده صفا زايل اولوب بو كثرت و تحقق ممتحن اوله قدح مد

خوش وقتى كه با دلدار بودم … ز باغ وصل بر خوردار بودم

خوشا ان نوبهار شادمانى … كربان سرو كل رخسار بودم

خوشا شبها كه با آن ماه تا روز … چو بخت خويشتن بيدار بودم

بدستى جام و دستى دسته كل … خرامان در صف گلزار بودم

وقال سلطان العشاق

نهارى اصيل كله ان تنسمت … اوايله منها برد تحية

اللغات اصيل بين العصر والمغرب يعنى اخر نهاره ديرلر جمع آصال

واصايل تنسمت اى وجدت نسيمه وتروحت الاعراب نهارك مبتدا اصيل خبريدر اوايل فاعليدر تنسمك ضمير نهاره عايد در ومنها ده ضمير حضرت محبوبه عايد در المعنى وقتاكم عرب بادیه نشين ارکشنده اطيب اوقات نهار و اصيل اولديغى شو اعتبار ايله كه اخر نهارده نسيم بارده وزان اولوب بونلردن سورت و حرارتى ازاله ايدوب كاملا متنفس اولورلردى پس الذ اوقات روز وقت اصيل اولدوغى اجلدن بيورورلركه بنم نهارمك كلى وقت اصيلدر الذ و اطيبدر اكر اوايل نهارم اول حضرتدن بكا رد سلام و تحيتله نسيم بولورسه و تروح قلورسه وكذلك نهارم بو اصيل اولدوغى كبى

وقال سلطان الواصلين

وليلى فيها كله سحر اذا … سرى لى منها فيه عرف نسيمة

اللغات عرف رايحه طيبه نسيمه تصغير نسيمه الاعراب فيها ده ضمير حضرت محبوبيه وكذلك منهاده اكا راجعدر فيه ده ضمير ليله راجعدر عرف سرى نك فاعليدر المعنى و اطيب اوقات ليل سحردر انكچون بيورورلركه بنم ليلم اول حضرتك تحفتنده بالكليه سحر منور در شول وقتده كه اول حضرتدن بكا رايحه نسيمه اول كيجه ده سير ايلية وكلاهنى رواح تجلى و فوايح تسلى حضرت محبوب متعالى دن شب بشريتده كه متوالى اوله بنم ليالى احوالم بالكليه روز روشن كبى اولور

وقال سلطان العارفين

وان طرقت ليلا فشهر كله … بها ليلة القدر ابتهاجا بزورة

اللغات ليلة البدر دخى تسميه در دوره سعده در زيارتنه ديرلر [illegible]

مفعولنه معنا فدر المعنی اگر اول حضرت بر گیجه بکا گلجک اولورسه
پس بنم گچی یا همک گیجه‌سی اول حضرتک گلمه‌سی سببیله لیلة القدر در که خیر من
الف شهر در و یا لیلة البدر در و اول حضرتک بنی زیارتی سببیله سرور و ابتهاجدن اوتری

و قال سلطان العارفين

وان قربت داري فعامي كله ... ربيع اعتدال في رياض اريضة

اللغات رياض كثير الما و الخضروات اولن بستانلر دیرلر اریضة طری و پرنزاهة و کثیر الما و الخضرة اولنه دیرلر المعنی و اگر اول حضرت بنم دارمه قریب اولورسه بنم جمله سالم ربیع اعتدال بهار خوش و صالدر که روضه‌لر طریه و بستانلر پرنزاهت و بی مثال اوله یعنی اگر اول حضرت تجلی عنایت ایله بکا قریب اولورسه بنم مزاج قلبیه و قالبیم بهار گبی معتدل اولوب خضروات علوم کثیره و نضروات معارف جزیله و مکاشفات و مشاهدات جلیله ایله ریاض قلبم پر طراوت و بستان قالبم پر ملاحت و لطافت اولوردی

و قال سلطان العاشقين

وان رضيت عني فعمري كله ... زمان الصبا طيبا وعصر الشبيبة

اللغات شبیبه یکیدلک المعنی و اگر اول حضرت بندن راضی اولورسه بنم گچی عمرم زمان صباوه گبی بی غم و غصه و رطیب خاطرم ایچون و عصر شباب و تازه‌لک گبی در سرور حضور باطن و ظاهرم ایچون

و قال سلطان الواصلين

لئن جمعت شمل المحاسن صورة ... شهدت بها كل المعاني الدقيقة

فقد جمعت احشاي كل صبابة ... بها وجوى ينبيك عن كل صبوة

اللغات واضح الاعراب شرطلکه جوابی شهدت دکلدر بلکه فقد جمعت

در شهدت شرطله جزا ما بیننده جملهٔ معترضه در بها ده با استعانت ایچون در ضمیر صوره‌یه راجعدر صورة تمییزیت اوزره منصوبدر المعنی اگر حضرت محبوبه جمیع محاسن متنوعه‌یی جمع ایلدیسه کل مراتبدن حیثیة الصورة الظاهرة حتی بن ده مشاهده قلدم اول صورت زیبا سببیله جمیع معانی دقیقه که اهل عقلک فهمندن برتردر پس بنم فؤادم باطنم کذالک یعنی سرم و قلبم و روحم و سرم دخی ایسه جمیع ایلدی کل صبابت و عشقی اول محاسن زیبا و صورت سببیله و کذالک کل جوابی و درد درونی دخی جمع ایلدی بنم فؤادی باطنم که اول جوی سکا انبا و اخبار ایدر کل میل و محبتدن یعنی حضرت محبوبه جامع جمیع محاسن اولدوغی گبی بن دخی جامع جمیع عشق و محبتم بیت

و قال سلطان العاشقين

ولم لا اباهي كل من يدعي الهوى ... بها وانا هي في افتخاري بحظوة

وقد نلت منها فوق ما كنت راجيا ... وما لم اكن امّلت من قرب قربتي

اللغات اباهی نفس متکلم در مباهاتدن مباهات مفاخرت ایلکدر انا هی نفس متکلم در تناهیدن من باب التفاعل بر شیئه نهایتنه ایرکوره‌که دیرلر حظوه نظاره مجمع ایله مراد بو لعنه دیرلر الاعراب بیت اولک بها ده با اباهی‌یه متعلقدر ضمیر حضرت محبوبه‌یه راجعدر و بیت ثانی جملهٔ فعلیه در اعرابدن محلا منصوب حالدر مضمونه بیت اولدن بری قرب قربتی ده من بیانیه ایچوندر المعنی و فنا کم حضرت محبوبه‌دن فوق للمراده واصل مقصود و مرامی حاصل قلدیسه علی طریق الاستفهام

الا انكاری منعرا علی ارباب المحبة والجذبات بیوررلركه بن بنجون اهل
عشق ومحبت اوزره فخر ومباهات ایتدم اول حضرتك محبتی ومشاهده
سی سببیله وبنجون انفی بر من نهایته یتشنجه شول حظلم سببیله كه ازنی ایلدم
شول حالده كه اول حضرتدن بن راجی اولدوغم مراد ومقصودك وقوعنه
نایل اولدم ودخی زیرا كه قربدن تأمل ایلدوكم شیئه نایل وواصل اولدم
وقرب قربدن مراد حال قربدن عدم رؤیت قربدر زیرا كندویی مقرب
حق كورن بعیددر كما قال ابو یعقوب السوسی مادام
العبد یكون قریبا بالقرب لم یكن قریبا حتی یغیب عن القرب بالقرب

وقال سلطان الواصلین

وارغم انف البین لطف اشتمالها   علی بما یربی علی كل منیة

اللغات رغام اصل لغتده تراب رقیقه دیرلر وارغم انف كنایه در
ذلت وخوار ایلمكدن وبورده اعدامدن ومعرض افنایه ایقاعدن
كنایه در یربی فعل مضارع مجهولدر ربادن زیاده دیرلر الاعراب
واو اول بیتده حالیه در ما قبلنه معطوف اولمغله لطف انظام مرفوع
فاعلیدر ارغم نك اشتمالها ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر ما یربی ده
ما مای موصولدر یاخود مای موصوفه در یربی علی بناء الفاعل المعنی
در المعنی وحالبوكه اول حضرتك بنم اوزریمه اشتمالی بین وبنك
انفنی خاك قلدی یعنی افنا وازاله قلدی كل مقصود ومنیه اوزره زیاده
اولان شئ سببیله پس كمال لطف وكرمندن هجران مرتفع اولوب
عین وصال قلدی پس ظاهرم وباطنم مرتبه جمعله متصف اولدی

وقال سلطان العارفین

والغرام

بها مثل ما امسیت اصبحت مغرما   وما اصبحت فیه من الحسن امست

المعنی اول حضرتك جمالنه كیجه لدوكم كبی صباحه داخی اویله داخل اولدم غرام
وشوق وكذلك حسندن انده هر نه شئ كه صباح ایلدیسه ایله كیجه
لدی یعنی بنم غرامم وانك حسنی زیاده ونقصانه قابل دكلدر مرور لیالی و
ایامدن ومرور شهور واعوامدن انك حسن باكمالی وبنم عشقم باتمام مستمردر

وقال سلطان الواصلین

فلو منحت كل الوری بعض حسنها   خلا یوسف ما فاتهم بمزیة

اللغات منح عطایه دیرلر خلا حرف جردر بمعنی غیر فاتهم بمعنی
فاقهم الاعراب منحتك ضمیری حضرت محبوبه راجعدر كل الوری و
بعض حسنها مفعوللریدر المعنی اكر اول حضرت حسن باكمالنك
بعضنی كل مخلوقه علی حسب یوسفدن ماعدا ابر مقدار اعطا ایلسه
حضرت یوسف بو مخلوق اوزره فایق اولمیه یدی زیاده
لكه بلكه كل مخلوق حسنده یوسفه برابر اولورلردی

وقال سلطان العاشقین

صرفت لها كلی علی ید حسنها   فضاعف لی احسانها كل وصلة

بن حضرت محبوبه بتون بدنمله كلی صفاتی وذاتی ودواعی
قابلیاتی مرآة حسننك یدی اوزره پس اول حضرت انی بنمدن
قبول ایدوب اضعاف مضاعف انك احسانی بكا اجر وعوض دیرو
كل وصلتی یعنی شادان قلدی یعنی مرفوعا اعضامی وذاتی وصلت خالص
ارزانی اولوردی

وقال سلطان العارفین

یشاهد منی حسنها كل ذرة   بها كل طرف جال فی كل طرفة

حال فعل ماضی دن وجولاندن وجولان طرفی نظر ایتمه دن عبارتدر طرفه برورزن مفعول طرف بطرف دن نظر ایتمکدن بنم ذرات وجودمدن هر بر ذره وجودم اول حضرتک حسن باکمالنی مشاهده ایلر واول هر ذره مک مشاهده سی سببیله بو جهانده اولن هر چشم نظر وجولان ایدر هر نظارده زیرا بنم هر ذرهم ظلم احدیت جمله منصبغ اولوب جمیع شئونی احاطه ایتمشدر پس انسان دیدیکی کائنات ودیدیکی انسان کامل الصفاتدر

وقال سلطان العاشقين

ويثني عليها في كل لطيفة … بكل لسان طال في كل لفظة

کل لطیفه ده علیه‌در یثنی نک واول حضرتکا ورزینه ثنا ایلر بنم وجودمده لطایف روحیه وقلبیه وعقلیه وجسمیه‌دن هر بر لطیفه م هر لفظه حمد وثناده طویل اولن کل لسانله ازلا وابدا

وقال سلطان الواصلين

وانشق رياها بكل دقيقة … بها كل انف ناشق كل هبة

اللغات انشق نشق ینشق دن صیغه نفس متکلم در ریا رایحه طیبه یه دیرلر هبه وزن فعله هبوبدن اسمکه دیرلر کل انف مبتدا ناشق خبریدر لطایف روحانی وجسمانیه‌دن هر دقیقه ده ثابت وواقع اولن رایحه‌یه استشمام سببیله بوجهانده هر انف مستشعدر کل رایحه

وقال سلطان العشاق

ويسمع مني لفظها كل بضعة … بها كل سمع سامع متنصت

اللغات بضعه قطعه من اللحم منصت کلامه قولق طوتیجی وسمیع اللاعراب کل بضعه یسمع نک فاعلیدر کل سمع مبتدا سامع جزئی منصت

صفتی در سمعک المعنی بنم اجزای بدنیه مدن هر بر پارهم اول حضرتک لفظ دربارین استماع ایدر وبنم هر بر بضعه مله استماعی سببیله بو عالمده کل سمع منصت ومستمع سامع در وکوش کشنده حمد بیدار

وقال سلطان العارفين

ويلثم مني كل جزء لثامها … بكل فم في لثمه كل قبلة

لثم بوسه لثام برده کل جزء فاعلیدر یلثم نک المعنی وبندن هر بر جزوم بوسه ایلر اول حضرتک ذاتنه روپوش اولن پرده سنی اول عالمده هر بر محله هر برلکه بوسه سندن کل جهانک بوسه لذتی موجوددر اکرچه بو ابیات ظاهرا مبالغه در لکن حقیقت حالده رکه مرتبه عالیلرندن خبر ویررلر ومقام قطبیتلرینه اشارت قلوررلر زیرا جمیع عالم اکا اعضا وجوارح وقواکبی واقع اولمشدر پس ابتدا جناب احدیتدن اول استفاضه ایدوب بعده هر شی انک قوتیله هرنه ایسه اکا قادر اولورلر پس کردیک دکشیدن وکربوسه‌دن وکربوییدن هر ایسه هر شی ده هر شی ایله کورر وهر شی ده کل شی ایله اشیدر وکذلک هر دماغله استشمام ایلر

وقال سلطان العاشقين

فلو بسطت جسمي رأت كل جوهر … به كل قلب فيه كل محبة

اللغات بسط بورده بمعنی التحلیلدر جوهردن مراد جوهر فرد در لا یتجزی که اجزاء جسمدن بر جزودر وجسمک ترکیبی عند المتکلمین جواهر افراددندر الاعراب فلو بسطتدن تا ابیات سابقه‌یی نتیجه ایچوندر بسطت وراءتک ضمیرلری حضرت محبوبه راجعدر بورده با

الصادق ایچنده ضمیری جوهره راجعدر المعنی مثلا اگر اول حضرت
بنم جسمی بسیط و اجزاسنی بالکلیه تحلیل ایلسه و بعضنی بعضیسندن
تفریق ایلسه تا اصل بساطته واصل اولوب لاینجزی مرتبه سین
حاصل قلسه کوریدی اول جسمک هر جوهر فردندن جمیع فنون و
قلبدن انواع محبتی شؤون مانع که تحت کامل محبت حقله متصبغ اولوب
کمال جهته واصل اولدغندن جمیع کائناتنک محبتی هر بر ذره وجودندن
بولمق قابل اولور زیرا دیمشدر شهودلده نظر اولنسه هر ذره ده
جمیع کل موجود دورنسه کم کلده جزو موجود اولدوغی کبی

وقال سلطان العاشقين

فاغرب ما بها استجدت وجادلي | به انعمت کشفا مذهبا کل ریبة

اللغات اغرب افعل التفضیلدر غرابتدن استجدت جاد یجود جوده
دندر سمعین وجدان ایچون استجدت الشیء دیرلر ای وجدت جیدا
ویک درجاد فعل ماضی در بمعنی سخا مذهبا ای مذهبا لاریبه شک
وشبهه الاعراب بهده ضمیر بایه راجعدر کشفا مفعول له در المعنی
متوقف الی هذا البیت زیرا اغرب مبتدادر وشهودی خبریدر

وقال سلطان العارفين

شهودي بعين الجمع كل مخالف | ولي ائتلاف صده كالمودة

الاعراب شهود خبریدر مبتداء محذوفک ومبتداء محذوف
مع خبره خبریدر اغربنک وشهودی بو محلده رؤیت معناسنی
متضمن اولدوغی ایچون مفعولینه تعدیه ایدر مفعول اولی کل مخالف
ومفعول ثانیسی ولی صدّی مبتدادر کالمودة خبریدر و بو جمله

نک اعرابدن محلی منصوب صفتی در ولی نک وضمیر صده ده ولی یه عاید
در المعنی اغرب واعجب شی که حضرت محبوبه نک بخشنده سندن بن انی جید
واعلا بولدم وتجلی احدیت فتحی بکا انی اهل سخا وجود قلدی کل
ریبه وشبهه مزیل اولن کشفک حصولی ایچون منه کور غریبترین
اولن شی بنم عین احدیت جمعله کل مخالفینی که لاحی و واشی و
واشی در صاحب ایتلاف بلا اختلاف و ولی اتحاد بغیر اقتضا
مشاهده قلمدر و بونلرک هر برینک صد و منعی و بغض وطعنی بکا
مودة و محبت کبی در زیرا بن عین وحدتله اغیاری یار
و کار وکردارلرین عین حکمت و محض رحمت کوردم

وقال سلطان العاشقين

احبني اللاحي وغار فلامني | وهام بها الواشي فجار رقيبي

اللغات غار فعل ماضی در بمعنی غیرت ایلدی رقیبه بکسر الرا انتظار ایدن
بر نوعدر الاعراب بهاده ضمیر محبوبه عاید در جارده نک فاعلی
الواشیه عاید المعنی بیت سابقده اولن مخالفینک اتحاد وایتلافین
تفسیر ایدوب بیوررلر بکا ملامت کننده اولان لاحی محبت ایلدی
وغیرت ایلدی وغیرت ورشکی سببیله بنی ملامت ایلدی وغماز اولن
واشی اول حضرتک حسننه حیران و هایم اولوب کمال حیرتی سببیله
رقیب و دیده بانلق ایلدی دور ایلدی پس فی نفس الامر لاحی نک
اذیت وملامتی و واشینک سعایت و وشایتی عین محبت ومحض مودتدر

وقال سلطان العاشقين

فشكري لهذا حاصل حيث | برها لذا واصل والكل آثار نعمة

لغاتی واضح الاعراب فاسبه بنه شکری مبتدا حاصل خبر بدر
بهذا اشارتدر کل مخالفه وکذلک حیث بر صحا مبتدا واصل خبر بدر
بر ماده ضمیر محبته راجعدر لهذا ای لاجل هذا دیمکدر المعنی وقتاکم کل
مخالفه وَلی موافق کورد مه وفی الحقیقه بونلرک بکا ملامت و
شنایی محبت غیرتدن اولدیسه وبونلرک رشک وغیرتی بنم عشق
ومحبتم زیاده قلدیسه پس بنم شکر قلدم بو مخالفته حاصلدر شول جنسدن
که اول محبتک بر و سری بونلر ایچون بکا منتها صلدر حال بوکه کلیسی بنم
اثار نعمتمدر و بو جمله بو ابیات تمامنه دن ناشی اولان سؤال مقدر
دافعدر زیرا انهم اولندی که لاحی و ناشی و بونلرک ملامت و
شنایی من وجه خیر اولدی و بونلرک بوکه عاید اولمی منفعتی غیرک
حقیقتندن عاید اولمه پس موحد بو جملی ذات واحدک
کوردیکیچون دیرکه بو کلیسی بنم اثار نعمتم در اصلا غیرک دکلدر

وقال سلطان العارفين

وغيرى على الاغيار يثنى وللسوى *** سواى يثنى منه عطفا لعطفة

اللغات یثنی من باب الافعال ثنا قلنمق سوی کسر سینی ایله والف
مقصوره ایله بمعنی الغیر سوا بفتح السین وکسره وبالف الممدوده وسط
وغیری برابر یثنی ثنا یثنی دن بر وزن رمایرمی من الثلاثی اکلک
واکی قات اتمک ثنی فلان عطفه دیرلر ایچن بر کسنه بر شیدن اعراض
ایلسه وتکبر لکدن قلسه وعطف بکسر العین او موزه دیرلر عطف بفتح
العین شفقته دیرلر نتکم فلان عطف علی دیرلر فلان کسه یه شفقت
ایلدی دیمکدر الاعراب واو حالیه در یثنی نک فاعلی ضمیری غیری یه

عایددر یعنی نک ضمیری سوایی یه عایددر منه ده ضمیر عایددر یثنی نک
فاعلنه که سواییه عاید اولن ضمیر در المعنی حال بو در که بندن غیری
شیونات ذات واحدی اغیار کورر و اغیاره ثنا قلور ایکن بو
یوزدن بلکه بنم ثنام بنده بندن بکادر وکذلک غیری یه بندن غیری کسه
نفسندن اعراض ایدر و اکا منحنی و ایکی قات اولور شفقت و رحمت
ایچون لکن بن بویله دکلم زیرا بن حقیقت جمعده واصلم و کل تعینات و تشخصاتی
مظاهر حقیقت واحده کوردم پس غیری کورمدکیمیچون غیره شکر و ثنا قلمدم

وقال سلطان العشاق

وشكرى لى والبر منى واصل *** الى ونفسى باتحادى استبدت

اللغات الاستبداد الاستقلال الاعراب واضح المعنی وشکرم اکر چه غیره
ده اولورسه ظاهرا اولنه حقیقتده بنم ایچوندر و شول بر و احسانکه
ظاهرا غیریدن واصل اولور اول بندن بکا واصل اولور زیرا بنم نفسم
جانانه اتحادده مستقل اولدی و مرتبه توحیدده کامل اولوب
اغیاردن مستغنی اولدی پس هم شاکر و مشکور و بار و مبرور
شئونات جمع احدیه بندن بر نوردر و بو مظاهرده بر ظهور کوردم

وقال سلطان العارفين

وثم امور تم لى كشف سترها *** بصحو مفيق عن سواى تغطت

اللغات ستر بکسر السین پرده مفیق اسم فاعلدر افاقه دن ایلمه
دیرلر تغطت ای تسترت الاعراب کشف فاعلیدر تم نک عن
سوای تغطت متعلقدر وتغطت عن سوای جمله سی صفتدر اموره
المعنی مقام جمعده و مرتبه توحید ذاتیده که مقامدر امور عظیمه واسرار

كثيره نك پرده سينك كشفى وحجابينك رفعى بكا تمام اولدى وحصول بولدى بعد السكر افاقه كاملّه نك صحوى واسطه سيله ايدى امور عظيمه كه بندن غيريدن مستوره ومستغطيه در صحو بعد السكر مرتبه سيدن بولدين بو سرّى بلمز وسكر تلو بنا بندن مغيق اولمين بو امورى بلمز مغيق يا ذى افاقه معناسنه اولور ويا موصوف محذوفك صفتى اولور اى رجل مغيق تقديرنه ومراد حضرت محمد صلى الله عليه وسلم وبا الكل كلسيدن اولمسى بركسه اولور وماكندى نفسى اولور

وقال سلطان العاشقين

وعنّى بالتلويح يفهم ذائقا | غنىّ عن التصريح للمتعنت

اللغات تلويح لاح يلوح دن مشتقدر باب تفعيلدن در لاح البرق ديرلر برقى لمعان ايدوب زايل اولسه وكذلك كلامى موزه اشارت اولنوب فى الحال ستر ايلسه لرا كا تلويح ديرلر متعنت سنك ذلتك استين كسيه ديرلر اعرابى واضح **المعنى** اول امور عظيمه واسرار غامضه وكامنه بندن صاحب فهم اولن ارباب ذوق اونا اشارت رتلمه طوير قابليت واستعدادى مقدارى اولن ذايق فابق غنى وبى نياز در منكر ومتعنت ايچون اولن تصريح وبياندن

وقال سلطان العاشقين

بها لم يبح من لم يبح دمه وفى | الاشارة معنى ما العبارة حدّت

اللغات لم يبح حرف مضارع مجزوم وفتحى باح يبوح بوحادن مشتق اولور اظهار ايتمكه ديرلر نته كم باح بسره ديرلر اى اظهره وبكدرثانيچى لم يبح اباح يبيح دن من باب الافعال مباح قلمغه ديرلر حضرت حق جل

دن مأخوذ در حدّ الشيء فلان ديرلر فحين اول شيء تعريف حقيقيله تعريف ايلسه بعض نسخه ده حدت غفلت واقع اولمش **الاعراب** بها ده ضمير معانى واسراره وامور غامضه عايد در لم يبحك فاعلى من در لم يبحك فاعلى ضمير بودر كه منه راجعدر دمه ثانيچى لم يبحك مفعوليدر وفى الاشارة تنز واو حاليه ما العبارة ده ما بمعنى ليس در حدتك فاعل ضميرى عبارته راجعدر **المعنى** شول اسرار ومعانيك اولياء منكشف ومشتد اى ابراز واظهار ايلمز مجوب انه هر شول كمسنه كه قانى ايلز ومباح قلمز حال بودر كه بو اسراره على سبيل التلويح والالماع اشارت ننيجه معنا واردر كه عبارت انى تعريف والفاظ وبيان انى توضيح وتصريح ايده مز زيرا بجا بز رجال اسرار اللهى ميراث نبك تأى كفتارده ضمن ذكوده كران علوم وعرفان ميراث الفاظ وبيانله سنجيده اولمز

وقال سلطان العشاق

ومبداء ابداها اللذان تسببا | الى فرقتى والجمع يأبى تشتتى

اللغات ابداها اظهارها تشتت بمعنى التفريق **الاعراب** مبداء مبتدا مضافدر ابداها ابدا مصدر در ضمفا فعور ضمايه وجار راجعدر اموره واسراره اللذان خبريدر مبتدانك وتسببا تجدد لاجيلدا اسميه والجمع ده واو حاليه در **المعنى** ومبداء اظهار امور مذكوره واسرار مرموزه اول ايكى وداشى ايله مستى اولن ايكى كسه دركه تسبب ايلديلر يعنى سبب ظلب ايلديلر حضرت محبوبه دن فرقتمه حال بوكه حقيقت جمع اومرتبه ده وحدت ابا وصنع ايلرنم تشتت وتفرقمدن اتنا اعلم بوروده لاحى دن مراد روح روانى نفس اوله ويا خود لاحى دن مراد

فذا مظهر للروح بادلائها ‖ شهودا غدا فی صبغة معنوية
وذا مظهر للنفس حاذ رفقها ‖ وجودا غدا فی صبغة صورية

اللغات مظهر ایکی بیننده بر اسم فاعلدر بمعنی الظاهر والمعد بادی رهنما افق کنار آسمان غدا غین معجمه ایله بمعنی صار صبغة تحتنده نقطه‌لی اولن بایله بمعنی الهیئة حادی سورجی واشکاره ایدیجی رفق جمع رفیق عد اعتبله بلا نقطه عد وشمردن وبلک وسرعت دیرلر صبغة نقطه واحده ایله اولن بایله وغین معجمه ایله بونه دیرلر اعراب فذاده فا جوابیه در شرط محذوفک یعنی فاذا کان اللاحی والواشی مظهرین للصفات شهودا مفعول له در‌ها دنه وکذلک وجودا مفعول له در حادنه افرقها ده ورفقها ده لام بمعنی الی در غدا‌نک فاعلی ضمیری در عاید وجودا‌نه المعنی و متکلم والحسن ولاحی مظهر صفات حق اولدیلر یعنی واشی قوای روحانیه دن عبارتدر وکذلک لاحی قوای شیطانیه دن ونفسانیه دن عبارتدر پس اول واشی معاون ومعتمد وحددرکه هادی در روحی افقنه ومقامنه ومرکز اصلیسنه لاجل الشهود یعنی ذات حقه هدایت ایلر مشاهده‌ن او نوری که مطلع جمیع ارواحدر دو شهودی وصف ایلدی غدا دیمکله یعنی ایله شهود که هیئت معنویه ده درمرئیا تن و محسوس تن اولن شهود بصری دکلدر وکذلک قوای شیطانی یعنی وظهیر در نفسیه نفسی رفقاسنه سوق ایلر ورفقای نفسدن مراد قوای جسمانیه در قوه غضبیه وقوه شهوانیه و حرص وحسد وکبر وبونلرک امثالی شیلردرکه رفقای نفس در لر وجودا ایله حادی تعلیل ایلدی بر بعض

اتجعل فیها من یفسد فیها دین ملائکه اوله دوواشیدن مراد شیطان اوله اوایلمی تفصیلی مرور ایتدی یعنی اگر بونلر بنم مرتبۀ جمعدن تفرقه‌مه سبب اولدیلر لکن حقیقت جمعه نظرا اولنلر الان بنه تفرقه‌مه مانع وبر حقیقتدر که صور مختلفه ده نمایان اولمشدر بیت ما

در معانی قسمت واعداد نیست ‖ در معانی تجزیه وافراد نیست

وقال سلطان العارفین

هما معنا فی باطن الجمع واحد ‖ واربعة فی ظاهر الفرق عدد

اللغات والاعراب واضح المعنی معناده ضمیر جمعله مراد اولن کیمدر تفسیله حضرت محبوبه در ودها ضمیری لاحی ده واشیه راجعدر یعنی اول لاحی واشی حضرت محبوبه وبن باطن جمعه نظرا واحدز وبو دورت عدد ظاهر فرقده ومرتبۀ وجودده تعدید اولنمشدر

وقال سلطان العاشقین

وانی واباها بالذات من وشی ‖ بها وثنی عنها صفات تبدت

اللغات ثنی عنها ای صرف عنها تبدت بمعنی ظهرت الاعراب اباها ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر من مبتدا صفات خبر ووشی فعلی ضمیری منه عاید در المعنی تحقیقا بن وحضرت محبوبه هر ایکمز ذات واحدز وهیچ بینمزده تفرقه یوقدر وشول کسه که حضرت محبوبه یی وشایت وسعایت ایلر ورفع حالمی سویلر وشول لاحی که ملامت ایدر و بنی اندن صرف ایلر شول صفتلردرکه بندن ظاهر اولدی بنم مرتبۀ صفت ده حق غیر دکلدر بلکه عین ذاتدر

وقال سلطان العارفین

یعنی لاجل وجود وحیات الجسم المنوط بتدبیر النفس دیمکدر شهودی عدا
ایله وصف ایدوب دیرلرکه ایله وجودکه ذهابن عزتلر شهوده منسوب اولن
لونه وشکله بس هر بری مرکزنه واصلنه میل ورجوع ایتمکله مخالف ظاهر اولدیکی

وقال سلطان العارفین

ومن عرفا الاشکال لم یشتبه | شرک صدی فی رفع الاشکال انتبه

اللغات اشکال بفتح الهمزه جمع شکل یشبه تشابه بشوبدن در
اشکال بکسر الهمزه التباس وکان الاعراب لم یشتبه ده معنی فتحده و
فدرای لم یخلط وهمه وادراکه تقدیرینی رفع ده فی متعلقدر لم یشتبه
المعنی هر شول کمسنه که بله واکلیه بنم معرفتم کبی که بو اشکال وصور عالم صور و
هیئات ذات واحده دروبو اشکال وصور عین ذاتندر مرتبه اولیده
ونه عین ونه غیر در مرتبه ثانیه ده غیر اعتبار اولنور مرتبه ثالثه ده بو
منوال اوزره بلن کمسه نک ادراک واوهامی شرک صدا یعنی شرک
خفی مشوب ومخلوط قلمز شومثللو شبهه لرک اشکالنک حل ورفعنی قصد
وشرک خفیه شرک صدی تعبیر قلملری بووجهله درکه ظاهر شریعت وطریقت
بدایت اثبات غیر قلمغله صحیح اولور زیرا شریعت وطریقت اثنینیت
وغیریت اوزره مبتنی درلکن بواثبات غیر حقیقتده شرک خفی در
وبو شرکی گیدرن اهل تحقیق وتوحیدن غیری کمسه خلاص اولمز زیرا
اهل تحقیق احدیت ذات الاهیه یی مظاهر متکثره ومجالی متنوعه
ده مشاهده ایدوب هر مرتبه نک حکمنی اجرا ایدرلر کثرت صوری
بونلره حاجب وحدت اولمز ووحدت حقیقی نظرلرینه منع کثرت
قلمز پس اشکال کوستریلی بو منوال اوزره بلن کمسه به لرک شریعتده و

طریقتده وهم موجب کثرت ومستلزم مغایرتدن ترک خفی ره زن ویرده من اولمز

وقال سلطان العارفین

فذاتی بالذات خصت عوالمی | بمجموعها امدادجمع وعمت

اللغات واضح والاعراب باللذات تمیز باسبب به خصتک وعمتک
ضمیر مستترلری ذاته راجعدر وبمجموعها متعلقی وخصتک ضمیر عوالمه
راجعدر ویاخود لذاته راجعدر حضت جملت معنادن اولدو عطفجون
عوالمی مفعول اول ومجموعها مفعول ثانی متابه سنده دراعراب جمع عطف
بیان کبیدر عوالمیه حضته مفعول ثانی اوله ده جایزدرکه باللذاتده
باتعدیه ویا مصاحبت ایچون اوله وحضته متعلق اوله وبمجموعها عمته
متعلق اوله المعنی وقتاکم بن مرتبه جمعه وتوحید ذاته واصل اولدم
واشکال وشبهات وامثال صور کائنات بکا حل اولوب اسرار
وحقایقی خزینه قلبمده بالکلیه حاصل اولدیسه لیس بنم ذاتم بو لزاتک
حصولی سببیله مخصوص قلدی جمیع عالملری امداد جمعی یعنی مرتبه جمعیه
مدد قلمقلغی وعام ایلدی تجلیه ویاخود ذاتم مخصوص قلدی عالملری
مجموع لذاتی وعام قلدی مقام جمعدن امداد ایتمکله بوکلامی مرتبه
تطبیقده بیورمشلردر وعوالمی نفسه بینه اضافتی دخی بو معنای
مشعردر زیرا جناب حق او لاغوث اکبره تجلی ایدوب
کمال مرتبه مستفیض اولدقدن صکره جمیع عالمه کرروحانی وکر جسمانی
انک ذاتندن فیض حق منعکس اولور وجمله عوالم اکا فوا وجارحه کبی اولمشدر

وقال سلطان العاشقین

وجارحة ولا اشهد اکتسبت بها | وقبل التهجی للنزول المستعوت

التفت تهیی آبرشه یر قنمق و مستعد اولمق تهیات لکذا دیرلر
ای هرت معه اله الاعراب حاذلك ضمیری ندائی ده کی ذاته عاید در
وکذالك استعدت ده ضمیر اکا عاید در بقبضها ده با متعلقدر حاذته
ولاء استعداده واو حالیه در المعنی بنم ذاتم جود افاضه قلوب فیض
اقدس ایله ذوات عوالمه استعداد عینی لرین کسب استعداد لری
اولمدوغی حالده ذاتا وصفة وجمالا وافعالا وبنم ذاتم قبوله تهیی
اولمزدن اول مستعد اولدی وحضرت محبوبه دن کمالاتی قبول ایچون
بو تقدیرجه حضرت محبوبه بنك ذاتن کندو ذاتنی قلمش اولور بحکم الاتحاد
وحضرت ذاتك فیضی ایکی نوع اوزره در بر نوعنه فیض اقدس دیرلر
انکیچون که شوایب کثرتدن منزه ومبرادر و بر نوعنه فیض مقدس
دیرلر و بو فیض اولدر که اعیان ثابته خارج وجودده بحسب استعدا
داتهم وقابلیاتهم وجود بولمه سیدر و بو ایکی فیضك مثالی شمس
زجاجه متنوعه در مثلا شمس ذاتك کبی و شمسدن زجاجه یه
طالع اولن نور بسیط فیض اقدس کبی در و زجاجه متنوعه دن
منعکس اولن انوار متلونه فیض مقدس کبی در و یاخود بر شجرك
بکر دکی فیض اقدس کبی در و چکردکدن حاصل اولن شجر فیض مقدس
کبی در و بو فیض اوله که اندن اعیان ثابته ظهوره کلور حقیقت محمدیه
دیرلر ازلا و ابدا قطب الاقطاب اولدر رسول کریم بو حقیقتك مظهر اولور
قبل زمانه او بعد زمانه قطب الاقطاب اولدر وحضرت ناظمك قبل
التهیی للقبول استعدت بیورمه لری بو ذاته اشارتدر یعنی ذوات
کائنات قبول استعداده متهیی اولمزدن اول بنم ذاتم بو جمله کمالاته مستعد اولمشیدی

	وقال سلطان الواصلین	
تجالنفس اشباح الوجود تنعمت		و بالروح ارواح الشهود تهنت

التفات تهنت ای وجدت تهنیت و بهجت الاعراب النفس و اللام مضاف الیه دن عوض در ای بنفسی تقدیرنه و کذالك بالروح ده و وجود و شهودك مضافلری محذوفدر ای اشباح اهل الوجود وارواح اهل الشهود تقدیرنه المعنی و قتاکم جمیع عوالم کمالات و فیوضاتی بنم ذاتمدن بولمجق اولدیلر ایسه پس بنم نفسم و ذاتم سببیله اشباح اهل وجود تنعم و تلذذ ایلدیلر و حیات طیبه واصل اولدیلر و بنم روحم سببیله ارواح اهل شهود تهنیت و بهجت بولدیلر بو مناسبتله تسماعه شروع ایده وب بیوررلر که

	وقال سلطان العشاق	
فحال شهودی بین ساع لافقه شهید بحالی فی السماع لجاذبی		و لاح مراع رفقه بالنصیحة قضاء مقری او ممر قضیتی

التفات لافقه ای الی غایته ساعی سعایت و وشایت ایلین دیمکدر بورده قوای ملکیه مراد اولنور رفقه کم عن قریب دور ابتدی قضا قاعله واسع یر قضا فاقلا حکم معناسنه اولمقدر جایزدر مقر قرارگاه و قضا مقردن مراد عالم معانی و حقایقدر قضیه دن مراد صورة ما هو الواقع در و ممر قضیه دن مراد عالم کثرتدر الاعراب حال مبتدا شهود مصدر در مضافدر فاعلنه و مفعولی محذوفدر ای شهودی حضرت المحبوب تقدیرنه خبری بین ساع درای واقع بین ساع تقدیرنه و یاخود خبر ثانیدر ثانی بیت اوله یعنی شهید لافقه ده لام بمعنی الی متعلقدر محذوفه ای حاد

الى اخره تقديرنه جاذبى صيغهٔ تثنيه ده در اصلنده جاذبين
ايدى قضايه مضاف اولنقلر نون ساقط اولدى المعنى بنم حضرت ذات
متعاليه‌يى شهودمك جمالى وصفتى واشتيالاجينك جاذبه‌سى واقعدركه
سماعى دن مراد قواى روحانيه دركه افق اعلايه و مركز اسمايه
عادبلردر و برى دخى لاجى دركه قواى نفسانيه و مراد جسمانيه
دركه رفقاسنه مراعاة ايدجى در حلوص و نصيحتله بو معنا شاهد در
محتله بنم سماعده اولان حالمه و حركتمه قرار كاهمك حكمينك جذبى كذر
كاه قضيه مك جذبى ايچون يعنى ايچون بر نغمهٔ طيبه والحان موثره استماع
ايلسم اول حسن صوتنك روحمه تاثيرندن واول نغمه‌نك كمال اعتدال ولطا
فتندن روحمه صفت وحدت غلبه ايدوب بو صفا و ذوق روحى مقر
اصليسنه و فضاى حقيقيسنه جذب ايلر حتى روحم ترك عالم صورت
و مرتبهٔ كثرت ايدوب بو عالمدن ابدى و سرمدى قالقى استر جاذبهٔ اخرى
كه قواى نفسانيه درم قضيه سنه كه عالم كثرت و مرتبهٔ بشريتده جذب ايدوب
بنه حالمه كتورر و بو ايكى داعينك اثرى صورت ظاهرمده دخى عيان
اولوب كاه سفلى وكاه فوقى تمايل ايدرم اگر قضا قافله حكم معناسنده
اولورسه جاذبين مضاف اليه اولور نون ابوكه اضافتله ساقط
اولور اگر قضا فايله جاى واسع معناسنه اولورسه مجرور اولور شعر ايچون ساقط
اولوب قضاءه بسندله محذوف ولكن خبرى اولورسه ده جايزدر ايكى قضا [illegible] تقسيمى [illegible]

وقال سلطان العارفين

ويثبت نفى الالتباس تطابق — المثالين بالحس اللواحس المبينة

اللغة الالتباس الاحتجاب والاشتباه البينة المظهرة من ابان

يبين ابانة الاعراب تطابق مصدر در لفظا مرفوع فاعليدر
يثبت نك نفى مفعوليدر بالحس ده با متعلقدر محذوفه كه المشهود بيندر
و يا موكين در اللواحس عطف بياندر حسك البينة صفتيدر حواسك
المعنى مثالين دن مراد يا عالم كبير كونى و صغير انسانى در و يا خود مثالين دن
روحده مرتسم اولان صور روحانى و نفسده منطبع اولان صور محسوسه
اوله اگر مثالين دن مراد عالم كبير و عالم صغير اولورسه تقدير معنا بودر
كه اى كامل اولان كمسنه بنم مرتبهٔ ذوق و شهودمده نسبت نفى غيريت
ايلدم شبهه و شكوك ويرسه بو التباس واشتباهك نفيني
و بو احتجاب و شكوكك رفعنى صورت توحيددن توافق و تطابق
مثالين اثبات ايدركه اول عالم كبير كونى و عالم صغير انسانيدركه
مشهود بيندر حواسك جمله‌سى ظاهره ايلد اما توافق بين العالمين
بو وجهله در عالم كبيرده هر نه شيكه مفصلا موجود ايسه عالم صغير انسانيده
اول اشيانك نظيرى مجملا موضوعدر پس مظهر مقام جمع انسانيدر
زيرا مقام جمعده دخى اشيا مجملا موجود در و مظهر مقام فرق عالم كبير
و بو عالمينك توافقنك نفى التباسى حكم واثبات ايمه سى بو وجهله در
مثلا كندو وجودكى كورورسن كه سنكا بر حاكم و متصرفك واركه انك
ارادت و حكمنك معلولى سنسين و سنده حاكم مطلق و مريد محقق ازلا
و ابدا اولدر پس سنده بو معنا محسوس اولدوغى كبى جميع عالمده دخى
حاكم و مريد و متصرف اول ذات واحددر زيرا لو كان فيهما آلهة الا
الله لفسدتا و هو الذى فى السماء اله وفى الارض اله جميع عالمده
واقع اولان كل حالات و تصرفات و ارادات ذات حقك ايدوكنه

وحضرت احدیت جمله ده ساری ایدوکنه عالم صغیر و کبیرک ظاهر
و باطننک توافقی و تطابقی نفی شبهه والتباس ایدر و اگر مثالیندن
مراد روحده مرتسم اولن صور روحانی ایله نفسده نمایان اولن صور
محسوسه مراد اولنورسه بونلرده ده توافق اتحاد حقیقت صورتیندن اولور
من حیث المعنی زیرا اگر صور روحانی واگر صور نفسانی در بو ایکیسی بیله
ادراک ایلین روحدر بو تقدیرجه معنا وحدت حقیقی دن التباس
اشتباهک نفی ازالهسنی حکم ایلر توافق صور روحانی و صور نفسانی در حیث
الحقیقه زیرا بو ایکیسنی ادراک ایلین روحدر اگرچه صور محسوسه بحسب الظاهر
حواس خمسه ظاهره ایله ادراک اولنورسه ده انی ده ادراک ایلین فی
الحقیقه روحدر کذلک کاملک روحی جمیع عالمک ظاهرا و باطنا صور
روحانی و جسمانی و حقایق و دقایق اکوانینی مشاهده ایدر نتهکم
برکسهنک روحی کندو وجودینک احوالنی مشاهده قلدوغی کبی

وقال سلطان العاشقین

وبین یدی مرءای دونک سترها	ناقشه منها النفس صبرا وقفت

اللغات مرءا مصدر میمی در رام یروم دن معنی المقصود و المطلوب
اسم مکان اولسه ده جایزدر دونک اسم در اسماء افعالدن معنی خذ
تعیین شی قبول ایچون توجه التفات الاعراب مرءا منصوبدر
دونکک مفعولیدر یا حضرته عاید در ویا حواس خمسه اولن مدرکاته
النفس ده الف لام مضاف الیهدن عوضدر ای نفسی تقدیرینه صبرا
منصوبدر حالیت اوزره تلقته نک ضمیرندن الفت ایکی مفعوله تعدیه ایدر
وایکیسی محذوفدر القته الیک دیمکدر الغی ای سالکا بین مقصود

مدن اول اولن شنبک سرنی اخذ ایله که نفسم اول سری اول حضرتدن
ویا حواس مدرکه دن تلقی ایلدی خفیه وانی القا ایلدی سکا و اول
متلقی اولن سر مطالعه صنعات الهیه درکه اولا روح انی ادراک ایدر
بعده اول معانی مدرکه یی اخذ ایلر کندو عالمنه مناسب و نقش و صور
بعد اول عالمه مطابق بعده عالم شهادته نزول ایلدوب صور محسوسه ظهور
ایلدکده نفس حواس خمسه ایله ادراک ایلروانی محجوبانه القا ایدر مرا
ارشاد تا طالب معرفت اولوب انلر دخی بو معنایی بیله لر و اول سرلر
که حضرت شیخ بو اسلوب اوزره تلقی ایلدیلر بو ابیاتنده ذکر بیورلر

وقال سلطان العارفین

اذا لاح معنى الحسن فی ای صورة یشاهد معنا فكرى بطرف تخیلی ویسفرها للذهن وهمی تصورا	وناح معنی الحزن فی ای سورة ویسمعها ذکری بمسمع فطنة فیحسبها فی الحس فهمی بدیهة

اللغات اذا ظرف زمان اذا دیمکدر که شرط معناسن متضمن اولور لاح
ای ظهر سریعا ناح نوحه ایله رفع صوت ایله اغلمق ناح فلان دیرلر بکی رفع
صوت ایله اغلسه و نوحه ایلسه بعض نسخه ده باح واقع اولمشدر باح بسره
دیرلر ای اظهره معنی الحزن حزنک معناسی متحمل اولن وجع حزنی ازکاب
قلبک به دیرلر ای مذهبیله اینک جمیعدر بیت ثانی ده فکر فو ای باطنندن
بر قوتدر و بو قوالرک شرحی حیاکل شرحنده مفصلا ذکر المشدر
تحمل نظردن غایب اولن صورتی احضار اینکه دیرلر ذکردن مراد قوه
ذاکره در مسمعک اوزنی سماع ایله سمع ایله ثانیحی تخیل و بالعکس ده
جایزدر فطنت ذکا و سرعت ادراک وهم معانی جزوئیه یی ادراک

خیال

[illegible]

ایدر بر قوتدر تصور حصول صورة الشیء فی الذهن در و نفسک صور
جسمانی و روحانی دن برصورتی قبول اتمسیدر الاعراب اذا الاح الی اخره
شرط در و مابعدندن اولن ایکی بیت جزادر بشاهدتها و بخفر هاده اولن
ضمیر حضرت محبوبه راجع در و سمعها ده ضمیر کلام محبوبه راجعدر علی تقدیر
المضاف معنی نکحسن اضافتی بیانیه در قوله فی ای سورة ای فی
وقت سماع تلاوة ایات سور قرانیه تقدیرنده در المعنی محبن منای
حسن و لطیفه جمالکم فی الحقیقه وصف وحدت واثر عند النده صور موجو
داتدن هرقنقی صورتدن که ظاهر اوله اکر بشر ده وکر غیرنده و برخزندن
عنادی و بلالی عاشق نوحه و فریاد ایلیه عند استماع تلاوت ایات القران
اول حسنک ظهورندن هم قوة متعکم دینه تجلی ایلر اول حضرتک جمالی
باکمال مشاهده ایلر و اول حضرتک کلامن استماع ایلر هم قوة ذکرم کوش
فطنت و ذکا سیله اول صوت حزینی استماع ایلدکن و قوة واهم
مشاهدهٔ نفسم ایچون اول حضرتی حاضر قلر من حیث التصور و هم فهم
ظن وقیاس ایلر اول حضرتی حسن ظاهرده ندیم و کلیم و باز کریم نقل ایدر
تحقیق الکلام بو طایفه علیه نک قتنده بو عالم باسرها مظاهر هویت الهیه
در و هربر مظهرده هویت حق بحسب قابلیة ذالک المظهر ظهور ایلمشدر
پس جمیع عالم باختلافها صورت حضرت حق تعالی واحدانیته عن
التعدد و هرنه که بو مظاهرده ظاهر اولورسه اکر جلال اکر جمال اکر کمال
اکر کمال واکر صفات و فعالدن هرکیسه من کل الوجوه بمعنی ای
قل کل من عند الله اول حقیقت واحده نک لکن لمحی وحظه مراکما
دب ولا جل تنزیه ذات مستطاب. هرنه که صفات کمالیه در و حسنات

تعالیه در که مظاهردن ظهوره کلور اکا انتساب اولنور و اما اول
که صفات ناقصه در بر فحوای وان تصبک سیئة فمن نفسک نفسه ده وا
مکنانه اسناد اولنور پس هر امر مستحسن که اکر صوری واکر معنوی ظاهر
کونیه ده که نمایان اوله اول صورت هویت الهیه در که اندن ظاهر اولدی
اکثر اکمل انبیایه و خواص اولیایه جناب حق صورة محسوسه ایله تجلی ایدر
نته کم حضرت موسایه شکل نارده و حضرت پیغمبره صورت محبوب
دلاراده نته کم بیورر لر رأیت ربی فی احسن صورة و بعض
روایتده فی صورة شاب امرد قطط لاجرم عارف محقق و واصل
مدقق بر هرچه نظر کردم سیمای تو بینم فحواسنجه هرنه جماله که نظر ایدر
لر معنای جمال وحدت حقی مشاهده و سر کمال اعتدال وجود مطلقی معاینه
قیلورلر و حقله معامله و مکالمه ایدرلر کما قال ابو یزید انا اکلم الله منذ
ثلثین سنة والناس یظنون انی اکلمهم پس حضرت شیخک سوزلرنک فحو
ای و معناسی باشارتدر که هرقچن بر حسن کورسم و یا بر اواز حزین استماع
ایتسم خیالمه و فکرمه انک حسنن مشاهده و کوش هوشه ذکرم انک کلامن
استماع ایدر و وهم نفسمه انک صورتن احضار ایدر و فهم حسن ظاهرده انک نه یکلکن خبر ایلر

وقال ایضا ابن الفارض

فما ثبتت سکری بغیر مدامة تیر فیه فی قلبی وارتعاشی منادما		وا طرب ... سری ... به ... کانما ...

اللغات قینت بر وزن بیعت قان یعنی دن مدامه خمره دیرلر
طربه بکسر الطاء طربدن بر نوعدر ارتعاش حرکة الاعضاء بغیر اختیار
تصفیق ضرب احد الیدین علی الاخری یعنی ال اله اورمق شادی نعمی اولن

کیسه دیرلرنه کم سه بشدوشه و دیرلر اذا غنی قینه مغنیه دیرلر لغت
عوامده اما بعض کمسنه‌لر تقیدن مشتقدر دیشلر تقین تزیینه دیرلر
نته کم دیرلر اقتانت الروضة ای اخذت زخرفها پس مغنیه قینه دیدیلر
لحن وصوتی تزیین ایلدوکی اعتباریله الاعراب انجب نفس متکلم در
ومنی ده واو حالیه در وکذلک ارتعاش ده ارتعاش مبتدا بصفتی
که جمله فعلیه در خبریدر المعنی وقتا که مشاهده جمال وحدت مستلزم
سکر وحیرت اولدیسه بو مشاهده‌نك لذتندن اولن سکر وهیمانی
اخبار واشعار ایدوب بیورورلر که بو مذکور اولن ذوق وحضور
رهمی سماع ذکری وشهود فکری سببیله هم قوای ظاهره وباطنه‌ده اول
قدر سکر وانبساط حاصل اولدیکه تعبیری قابل دکلدر پس بن تعجب
ایدرم سکرمدن بیر مدامه نیجه مست مستغرق اولدم وبن طرب
ایدرم سرمده وقلبمده وحالبوکه هم طربم هم ذاتمدن در حاصل دکلدر
وبو سکر وطرب سببیله قلبم رقصده وحرکت وشور وشعف ایله مفاصلمك
ارتعاشی مغنی کبی تصفیق ایلدوکی حالده وروحم بکا مغنیه اولدوغی
حالده هر شول عاشقك روحی که مشاهده انوار ذاتیله منور ونفحات
تجلیات ایله معنبر اوله خانقاه وجودنده هر قواسی مطرب خوش الحال
وهر اعضاسی نغمه‌سرای ودمساز اولوب بو ذوق وسروریله دایما در اوله‌رده

ممتاز

وقال سلطان العارفين

وما برحت نفسي تقوت بالمنى ... تحيل القوى بالضعف حتى تقوت

اللغات ما برحت ای ما زالت تقوت اصلنده تتقوت ایدی لفعل باب

تانك بری تخفیف ایچون حذف اولدی تنزل الملائکه ده حذف اولدوغی
کبی تقوت تتقوت وغذا طلب ایتمکه دیرلر نفسدن مراد نفس ناطقه در
بورده منی ازاده تحو تحودن فعل مضارع در تحو الیه فلان دیرلر ای
توجه الیه تقوت فعل ماضی در ای صار ذا قوة دیمکدر هناک ظرف
زمان ویا خود ظرف مکان در بو محلده مکان معنوی مراد اولنور
تحالف جمله‌دن در حاء مهمله ایله ای تعاهدت الاعراب تقوت
فاعل ضمیری نفسه عائد در والعون منی ده واو حالیه والعون منی
جمله معترضه در ان نك اسمیله خبری مابیننده خبری محذوف در المعنی
بنم روحم زایل اولمدی اولا واخرا اسیر وطلبده آرزوی وصالله
تغذی وتقوت ایلدن وبنم قوای ظاهره وباطنه‌م ضعفها اول
مناک وصولنه قصد وتوجه ایلدن حق هم جمیع قوام مقصده واصل
اولنق ایله ذوق وصاحب حکمت اولدی بو مقامده که روحم او
آرزوی وصالدن غذا پذیر وقوای نفسانیه‌م بو محله توجه‌دن قوت
کسب اولنوردن بولدم جمیع کمالاتی مشاهده ویاری کشفده بولدم طریق
محبت اوزره تحقیق بکا معیت وظهور بولدم وحال بوکه اول عون
وعنایت وموافقت ومعاهدت سببندن حاصل عزیزدر دکلدر قال

من آوردم در تن عالم اثر عشق ویرانه ... بگرد کوی تو وبان خویش کرد کعبه گردیدن

وقال سلطان العارفين

یجیء لحالی لکل جارحة بها ... ولم یشمل جمعی لکل حقیقة شعره

اللغات شمل لغتده ما اصابه اولا دیرلر جمع معناسنه وهم ضمیر در معناسنه استعمال
اولنور الاعراب یجیء ده لام تعلیل ایچون در تحالفته متعلق در فاعلی

کلّی و مفعولی استعمل درر بهاره ده بانسبه بقیه ضمیر حضرت محبوبه راجعدر یعنی لک فاعلی جمعی و مفعولی کل منبعث دره

وقال سلطان العاشقين

ويخلع فيما بيننا لبس بيننا | على أنّ بي لم ألفه غير ألفة

اللغات خلع لباس کیمدن عکسیدر اکر علی ایله استعمال اولنورسه ستم خلع علی فلان دیرلر واکر عن ایله و یا من ایله استعمال اولنورسه لباسدن عاری قلمق و اخراج ایتمک معناسنه در استعمال اولنور آنکچون بعض ظرف معناسنه در و ثانیجی بین جدالک معناسنه الق و بولمق وجدان کیبی الفه مانوس اولمق لبس بضم اللام و بفتح اللام لبسدر لکن بضم اللام اکدر و بفتح اللام مصدر در الاعراب ويخلع معطوفدر یجمع اوزره جایزدرکه یخلع علی بناء الفاعل قرائت اولنه و فاعلی ضمیری جمعه عاید اوله و لبس یخلعک مفعولی اولمق اوزره منصوب اوله و بوده قابلدرکه یخلع علی بناء اللمفعول قرائت اوله و لبس لفظا مرفوع قایم مقام فاعلی اوله علی بمعنی مع در المعنی مقدما دیمشلردیکه بو کاینات حضرت محبوبه نک تجلیندن بکا معینه ومظهره اولمقلق تعاهد ایلمشلردی بو تعاهده و تخالف ثم هر جانم اول حضرتک تجلیسی سببیله تفرقه سی جمع ایلک ایجون دلربانک للتفرقت حکم جمعیتی هر بر عضومه سرایت ایدوب حتی هر بری جامع جمیع تفرق ظاهره و باطنه اوله و ایضا بو جمعم که بونده غیریت و ضدیت بوقدر حاوی و شامل اوله هر بر شیئک منبعثنه تا کل جزوندن تفرقه و کثرت مرتفع اولوب هر بر عضوم جمعیتی موجب علی ایلیه و کذالک و تجلیات تکه بکا عاشقه تخالفی و یا خود ابم جمع خلع ایلمه دن ایوتوریدر اول حضرتله

ثم عیانیمده اولمق لباس بینونتی و کل مغایرت و مفارقتی و یا خود لباس بینونت خلع دفع اولنمق ایچوندر بونک برله که تحقیقا بن بولمزم مقام جمعدن بو بینونتی و تفرقه ظاهره الفه و جمعیتدن غیری بولمم بلکه جمله تفرقات و تکثراتی عین جمعیت و محض وحدت کوررم و جوارح و حواسک تفرقه دن خلاصی ادله سی بو و بجلوه ده که قیچن حواس ظاهره و باطنه نور وحدتله منصبغ اولدقده علم ما رایت شیئا الا و رایت الله فیه هر بریسی نظر انتسه ایله نور بلا ای کوررو و تحکم کنت سمعه الذی یسمع اینک قوتی سامعه سی ایله هر برینه کلامی که ایشیدر ویا طلا ایشیدر و بر نوع ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها قوت شامه سیله هر بریسی رایحه استنشام ایدر روایح و فوایح حق استشمام ایدر رتبحی تک وبی یبطش و بی المشی معتقضاسنجه هر بری که طوتر و هر بر یره کیدر ترتوا و نظر او و قتا مجابده مشی ایدرهد حق حضرتنه جان ایدیکی اجاه عجز و بیرار جانان نیت ایی

وقال سلطان العشاق

تنبّه لنقل الحسّ للنفس راغبا | عن الدرس ما أبدت بوحي البديهة

اللغات رغب عنه ای اعرض و حی اشارت حضرته حقایق علوبه و ملوحی یه ایکی قسمه ر حرمی بدیهی و بری کسبی بدیهی فعلک موحی دن بغتة تنطع ایلدوکی در علی طریق المشایخ کسبی روایدن و تعلیمات دون بالدرس و التعلیم تلقی ایتمه سیدر الاعراب للنفس متعلقا معنی الی راغبا حالیت اوزره منصوب ما بمعنی الذی ابدتک ضمیری حضرته راجعدر و یا خود دنفسه یا و اسطه ایجون و حیک بربیته اضافتی بیانیه در المعنی ای سالک و عاشق متنبه و متیقظ اولدقن غفلتدن

اندن ایشیدر

تعلیم و تعلمدن معرض اولدوغنگ حالن خواص حسینه‌نگ نفسنه تعلق ایلدوگی
اسراری ادراکی ایچون که ای حضرت محبوبه ابداء و اظهار ایلدی بواسطه
الوحی البدیهیه من غیر تعلم و تعلم یعنی وحی والهامه تعلق ایلر بدیهیات
قبیلندندر برهانه محتاج اولمز و شک و شبهه‌نگ اندن احتمالی یوقدر
راعیا عن الدرس دیدوگی نکته بودر که هر معانی بلدرکه که تعلیم و تعلمه
مقیددر طرف مخالفدن بر بر برهانه مشوب اولمق قابلدر اما مدرکات
ذوقی و وجدانی و محسوسات حسیه اگر هرکسه صد هزار برهان ایراد ایلسه
صاحب کشفگ شهود و تجلیاتن و بروانی اوله تیره دن شبهه و شک دوره قدر ایرمز

وقال سلطان العارفین

بروحی یهدی ذکرها الروح کلما		سرت سحرا منها شمال و هبت

اللغات یهدی اهدادن مشتق در من باب الافعال هدیه ویرمک
ویرمک روح بفتح الراء و راحت و خوش نسیمه دیرلر هبت هبوبدن در
یل اسمک دیرلر الاعراب لروحی ده لام بمعنی الی ذکرها لفظا مرفوع تاکید
یهدی نک الروح منصوبیدر و یا خود ذکر مفعول ثانی اوله یهدی نگ
و لروحی مفعول اولی اوله والروح لفظا مرفوع فاعل اوله ذکرها ده
ومنها ده ضمیر حضرته راجعدر شمال فاعلیدر سرتگ هبتگ فاعلی بر
دیرکه شمال راجعدر المعنی هر بار که باد شمال سحر ایلسه و وزان اولسه وقت
سحرده اول حضرتگ هبوب لطفندن اول نسیم طیبه بنم روحمه اول حضرتگ
ذکرینی اهدا و اتحاف ایلر و یا خود هر بار که وقت سحرده اول حضرت طرفندن
باد شمال وزان اولورسه بنم روحمه اول حضرتگ ذکری روح راحتی اهدا ایلر

وقال سلطان العاشقین

ویثنیه ان هاجت سجعی بالضحی		علی ورق ورق شدت و تغنت

اللغات هاجت هاج یهیج دن توبرمق ورق بفتح الواو والراء
ورق بضم الواو و سکون الراء گبوتره دیرلر لون رماده شدت
بمعنی غنت الاعراب هاجته نگ فاعلی ورق در ضمیر منصوبیدر
که عاید در سجعه مرجع الیهک تاخیری ضرورة شعر ایچوندر و یا خود سجعت
سابقده اولن ذکره راجعدر و سجعی فاعلیدر بلتفت نگ بالضحی ده بالضحی
فی متعلقدر تغنت و شدت و تغنت نگ فاعللری ضمیرلر در که عاید در
ورقه و علی ورق متعلقدر شدت ده ورق ذکر اولندی لکن اغصان
مراد اولنور علم و مکان اسمی لازم اطلاق قیلندن اولور المعنی و بنم
سمعم متلذذ اولور هر بار که اول حضرتگ ذکرینی تهییج ایلیه حمامه
کوی بار صحوه نهارده علی اغصان الاشجار و اوراق الا
شجار تغنی و ترنم ایلیه نغمات یاد کار رعنا دیت حمامه نجاکی
حالی تبکی و تنوح وقت عشق نالی او ناله‌ای کرد و منشای گفتگوی با ابرین صفت نبود کی
می نالی

وقال سلطان العارفین

وینعم طرفی ان روته عشیة		لانسانه عنها بروق و اعذبت

اللغات ینعم من باب علم یعلم نعم ینعم نعمة بفتح النون خوش درلک
و تازه لک روته روایتدندر عشیه بیشوره معنی بروق جمع برق الاعراب
روته نگ ضمیری مقدم ذکر حضرته عاید در طرفه عاید اولسه ده جایز
در لانسانه ده لام بمعنی الی ضمیری طرفه راجعدر عنها ده ضمیر حضرته
راجعدر علی تقدیر المضاف ای عن نورها و فیها بروق فاعلیدر
روته نگ اهدتنگ فاعل ضمیری بروقه عاید در المعنی بنم چشمم نعیم و روشن

وسلیم اولوا اکر اول حضرتنک ذکری وقت عشاده بروق وشروق
اندن ایم مردمک چشمه روایت ایلسه واول بروق اول ذکرکر وحمه
ابدا ایلسه چشم ذائقه ویر راحت اولور یعنی تجلی اشعه انوار تجلیات
الهی اخبار اسرار نامتناهی حکایت ایلسه بصر بصیرت ارباب
شهود اندن بر وجهله مسرور وپر حبور اولور که تعبیری ممکن دکلدر
ز اللغات توبامن توان مشاهده کردن که چون کند بنظام رمیمه روح اعاد

وقال سلطان العارفین

وینحه ذوقی ولمسی الکوس		الشراب اذا لیلا علی ادیرت

اللغات منح عطا اراده دن الاعراب ینح نک فاعلی ذوقی دردر
اولی متصل اولکن ضمیردر که ذکر محبوبه عاید در ومفعول ثانیسی محذوفدر که
اباسی در ذوقنک دخی مفعولی محذوفدر لقیام القرینه که الشراب در
تقدیر کلام وینح ذوقی الشراب ذکر المحبوبة اباسی ولمسی ذوقی اوزره
معطوفدر الکوسه مفعولیدر لمسی نک وبعض شارحلر ینحه ده ضمیر متصل
ذکره عاید در که مفعول اولدر ومفعول ثانیسی که ذوقی ولمسی دردر فاعلی
الکوس دردر علی متعلقدر ادیرته المعنی بکا اعطا ایدر شرابی طعمنی وانک
کاسه لمسنی حضرت محبوبه نک ذکری تجلی اراده اولنه لون کاسات
بنم اوزریمه وقت لیلده ومعنای ثانی اولدر که تجلی وقت لیلده بنم اوزره
کؤس شرابی مستعلا اراده اولنه اول کؤس بنم ذوق ولمسمه بر
جواسه اول حضرتنک ذکری اعطا ایدر طیبه و عذوبتی مناسبتیله
کؤسدن مراد بظاهر موجوداتدر که ظروف شراب اسرار ومعانی
دردرلر تجلی لیله حضرت غیبدن بکا عرض اولنه وهر برنک کاسه

وجودنده اولن شراب معانی حسن قلبمه بو حالکوسک اثر بوسینک اولانده
ذکر حضرت محبوبه مشاهده اولنور وبو ذوقک کاسه وجودندن ذکر حضرت طلوب عطا اولنور

وقال سلطان الواصلین

ویوحیه قلبی للجوارح باطن		بظاهر ما رسل الجوارح ادت

اللغات جوارح اعضای باطنیه دیرلر وبو موضعده مراد روح حیوانیه
وقوای باطنیه دن فهم وعقل وادراک کبی الاعراب یوحیه ضمیر ذکره راجعدر
مفعول اولدر مفعول ثانیسی للجوارح در فاعل قلبی در باطنا با ظرفیته اوزره
منصوبدر ویا خود تمیزیت اوزره بظاهر ده باء سببیه اولهرق متعلقی محذوف
واقع اوله ما موصوله در صله سی ادت در عاید محذوفدر المعنی اول حضرتک ذکری
قلبم قوای باطنه مه ایجا ایلر من حیث الباطن جوارح واعضا رسولترینک ادا
ایلدوکی شیئک ظاهرینه موافق اولدوغی حالده یعنی هر بر جارحه ذکر حضرت
محبوبیله بکا اله منصبع اولدوغندن کاته قلبم هر بری اول ذکرک سرتی
وذوقنی ادا ایلمه ده بر رسولدر که اول حضرتنک ذکرنی قلبم ادا ایدرلر
قلبم انلرک ادا ایلدوکی نک ظاهرینه موافق قوای باطنه مه انی وحی ایلر
اول ذوق وسرور باطنه اعضا جوارحمن ظهور ایدر تقدیره قوای باطنه نک
ظاهره نک رسلی اولورلر بینهما ده مراسلات مقرر در

وقال سلطان العاشقین

ویحظرنی سمعی بطمعی من اسمها شدا		فاشهدها عند السماع بجملتی

اللغات ویحظر من باب الافعال جمعدن مراد ساعت حاضر اولنلردر
الاعراب یحظر نک فاعلی من موصوله در اسماده واشهدها ده ضمیرلر
حضرته راجعدر المعنی بنی حاضر ایلر شول کمسنه که میان جمعیت اهل عشق

محبوبه

٤٠

اول حضرتک اسمیله تغنی ایلیه وانک ذات مجید و صفات حمیده سین
ذکر ایلیوب ترنم ایده اول حضرتک اوصافی و اسماء حسنی و الطاف اسنا سینی
مدح و ثناسنی سماع ایلدوکم وقتده کل اعضا و اجزاملا در وحانی و جسمانی
جمله قوا و ابدانمله اول حضرته متوجه اولورم عجب دکلدر که بر کامل که قلب
روحی جانب حقه متوجه اولوب نور باطنی اعضا و جوارحنه کمال مرتبه
سرایت ایلدکده حق ایله اعضاسیله هم قواسیله ظاهرا و باطنا مشغول
اوله حضرت جنیده سؤال ایلدیلر که ما تقول فی حق السماع قال من سمعه بالحق
تحقق ومن سمعه بالنفس تزندق حضرت مولانا بیوررلر بیت

سماع ما چو روحانیست ای جان | مشو اینجا بنفس کبر و نقصان

وایمه دین سماع حقنده اختلاف اتمشلردر بعضیلر حلال دیمشلر و بعضیلر
اباحته و بعضیلر حرمته ذاهب اولمشلردر و بو بحثده بحث و منا
قشه نک نهایتی یوقدر نته کم ابوطالب مکی قوت القلوبده و شیخ سهرو
وردی عوارف المعارفده و امام غزالی ملتقی البحرینده کما ینبغی ایراد
ایدوب حلته و اباحته ذاهب اولمشلردر حسین سالم حضرتلرندن
سؤال ایلدیلر که سماع حقنده نه دیرسین بیوردیلر که بن نه دیرم سماع
حقنده که جنید و ذو النون و سری سقطی که بندن اعلم و اعظم
ایکن سماعی جایز کوردیلر و استماع ایلدیلر و قوت القلوبده ابوطالب
مکی بعض اصحابدن نقل بیوردیلر که سمع من الصحابه عبد
الله بن جعفر و ابن زبیر و المغیره بن شعبه و المعاویه و غیرهم و قد نقل
ذلک کثیر من السلف صحابی و تابعی خلاصة الکلام بو محلده اقاویل کثیره
ایرادی ممکندر ولکن عندنا حضرت مولانانک بو بیت رعنالری

برهان قاطع و حجت ساطع اولدر عندن نوکا لکنفا و لنذری بیت

شهها زجنبات و لطافت سماع | فراش قلوب اهل حالست سماع
در مذهب منکران حرامست سماع | در مذهب عاشقان حلالست سماع

وقال سلطان العارفین

فتحنا سماع الفتح روحی ومظهری | المنسوبها نحو الاتراب تربی

الکلمات نحو فعل معناسنه در یعنی نحو ایدن یعنی القصد ایدر و تحدث
مراد حضرت واحد ذاتدر و مظهر سوی دن مراد بدندر و نحو حیوان
منشئ در حنو میل ایتمک دیدر و اتراب ترب دن مراد عالم طبیعت
و عناصردن مرکب اولان شیدر الاعراب نحو نک فاعلی
روحی و مفعولی سماع الفتح در بها ده ضمیر روحه عایددر و یا جهود
حضرته عایددر علی التقدیر المضاف ای بندی لحضرت المحبوبه و نحو نک
معلی محذوف و اولن ضمیری در که مظهره راجعه در لاتراب ده لام
بمعنی الی در المعنی بسن نحوم روحم عند سماع صوت الحسن و لحن الحزن
مرکز اصلی و منبع وصلی سنه که مقام قدس و مرتبه انسیه قصد ایلدی و متوجه اولدی
و بدنده ظلمتی و مظهر اولان مظهری دخی عالم الطبیعی مرتبه عنصری سنه میل ایلدی

وقال سلطان العاشقین

فمنی مجذوب الیها و جاذب الی | و نزع النزع فی کل جذبه

الکلمات اولکی نزع بمعنی الجذب و الثانی معنی نزع الروح عند مفارقه
البدن الاعراب ضمیر الیها حضرت محبوبه راجعدر المعنی بر مجذوب واردر که
اول وجهده در و اول روحی دخی بر جاذب واردر که اول طبع و نفسدر بس
طرفین بکا اشتیاقی غالب اولوب ذوق روحانی روحی جالب اولدقده

[illegible] الخ

روحم حضرت احدیته مجذوب اولوب ترک قالبه راغب وطالب
اولدقده نفس وطبعم انی کیدر عالمنه جاذب اولوب مرتبه اولده تنزیل ایدر
ایدر بر برجذبه ده حالت نزعک نزع وجذبی واقعدر زیرا روح کامل
لذتله متلذذ اولوب مرتبه ورکرین بولوب مقصد اقصا ومطلب
اعلاسنه ایرمکدن اولی وقدرن انی جدا ایدوب طبیعت کندو لذته
جذب ایدوب بو عالمده حی بر مقدار نسبت ایلدیکچه کرو مرتبه
سفله منجذب اولدقده بر برجذبه ده حالت نزعی ش هنوز قلر

وقال سلطان الواصلین

وما ذاك الا ان بعثتی تذکرت | حقیقتها من نفسها حین اوحت
فحنت لتجرید الخطاب ببرزخ | التراب وکل اخذ بازمتی

اللغات حنت حنین دندر حنین ارزو مندلکدن ویرلرز منها یك
جمیعدر الاعراب ذاك اسم اشارتدر شارالیهی انجذابدر بعثتی سابقده
من متعلقدر تذکرت او حنت فاعلی ضمیردرکه راجعدر حضرت بجوبه حنت
فاعلی ضمیری نفسدر لتجرید لام بمعنی الی تجرید کی خطابه اضافتی مسند
سیبه اضافتی قبیلندندر برزخ ده ما بعده فی متعلقدر تجرید ویا متعلق
تذکرت قدر که نازل دروکلده واو حالیه در المعنی مقدما ذکر اولندیغی
وکشش وکوشش وکلدر الا تحقیق بیم ذاتمک حقیقتنی کندو ذاتندن
تذکر ایله سیدرشول جیزده که حضرت بجوبه اکا وحی قلدی معنی ک اللهک
ونعالی حضنده پس ذاتم اولکی دن خطاب الهی انزلش ذاتیك
اولدی لکن حروف واصواتله مشوب والحان ونغماتله مخلوط پس ذاتم نشئه
دائره زومنده اولدی اول خطابك الفاظ وحروفدن تجریدینه که حضرت

مجبوبه دن انی بلا حرف ولاصوت استماع ایدم واول حروف ونوت
مجرد اولن خطاب عزتت خطاب الست درکه انی جمیع ارواح بلا حرف ولا صوت
کوش ایتدیلر وبا خطاب مجردن مراد امرکن اولهکه ملابس ایراد حروف
واصواتدن مجرددر شیکه موجود اول المشبه بو خطابی استماع ایتمیجه وجود
اوملز تعبیر کلام یس نفسم مشتاق اولدی تجرید خطابه نازل اولدوغی
حالده برزخ ترابه یعنی صورت عنصریه ترابیه وبو صورت ترابیه تك
برزخ اولدیغی وحدتله کثرتی جامع اولدوغی ایچون اوله ویا خود جانله تن
مابیننده واقع اولدوغی ایچون اوله وکل یعنی حالبوکه قوای برزخ ترا
بیدن هر بری اخیر زمام عنان ذاتمی که حقیقتده عروجه مجال قصر
یاخود روحم عالم علاییه ونفسم مرتبه سفلاییه جکر حالبوکه هر بری
بنم تام ذاتی اخذ درنه نفسم عالم اعلاییه عروجه رام اولوب روحم
مرتبه او ناییه هبوط قابل اولور بعد هر بری زمام اخذ اولوب کندو مرتبه
مرتبه جاذب اولورلر دین بوتجا ذیك مابیننده حالت نزعی شاهد ایدرم
کما قال المجنون سولنا فتی خنقوه ولدای العذرای وانی وآبائها المختلفا

وقال سلطان العارفین

وینبیك عن شان الولید الذی ابتدا | بلید ابانا هم نوحی عن وبالیهم

اللغات ینبیك انبا دن مشتق بمعنی الاخبار الولید الطفل صبیع ینبا ماو
زیاده لك جلید کشیده طبع ومتحیر ومتردد فی الامر اولان قلبه الفا اولیس حتی وحی
اشارت خفیه الهیه یا بواسطه الملك که اکا وحی متعود درلر ویا بغیر واسطه
الملك که اکا عزر المثلو دیرلر فقط تکان اذکا وقد عرا الاعراب الولید فاعلدر
ینبیکك فاعلیدر مفعولدر ومالهم وکوی بلنبسکیه متعلقدر شانك فاعل ضمیری اولید اجد

وقال سلطان العاشقين

اذا آن من شدو القيان وحسن اذا	نشاطا الى تفريح ارواح كريمة

اللغات آن فعل ماضی در آنیندن قارب ترکیجه یوقوق دیدکلری یردر
که فعل مضارع الا یجیء ایدر الرحمن ای اشتاق للاعراب اذا
حرف شرطدر جوابی ما بعدنده اولن بیتده در آن کلمه فاعل ضمیری ایله علی در

وقال سلطان الوالهين

يناغى فيلهيه بكل اصابه	ويغنيه ان با عاه كلمة قفة

اللغات يناغي فعل مضارع در على بناء المجهول ملجع فعل مضارع در كذلك
على بناء المجهول الغادون الى لغو تعنيه دير لر كل ينع الكاف ملالته دير لر
اجتماعى قولنى بلاغت ابصات ملكوت للاعراب يناغي جوابيدر اذا
لك يناغي لك قائم مقام فاعل ضميري وليهي راجع وكذلك يلغو ويعسي
نك ضميرلرى وليهي راجعدر ومعناى بيت شرح ثبوته اولدركه اى نم سماع و
ده اولن حالدن وذوق وجدانمدن خبر تحقق ايلن كس سكا نم سماعده
اولن احوالدن ديشه عرض اجتبار ايله طفل كهواره ده بچه شيرخواره
قلبنه القا اولنان وحى كبي الهام واسطه سيله و فطنت ودكاسى سبيله
اگرچه كبرى دلشو وعاى حالندن بليده ابا اولو سه اولن ذوقى فراموش
ايدرسه ده صغرى حالنده سكا خبر وير ادشول قيمة كردول ويده انى
ايلمه شوق قاطعين وغريدا وقلبنه رحمت بهجه دن وحنين قلبنه دمشتاق
عقله نشاط طلع تفريح ارواح كريمه وتفريج وتسريح شفق عجمه واذ سيه اكا
مناغات اولور دو اسه ورضيعه سي خوش اوازله تحريك اولنه
بسبه بيلهى كلام ومال ا كلام ايت المشترى اليه اولور دول صفى

ذوقي
زایل قلنور واول طفل متنصتين ومستمعين كبى اول اوازه متوجه
طوتر واصغا ايدرلر اول مسكينك اكم واضطرابى نغمه حزين واواز شيرين
ايله تسكين بولمسى بو جهتلدركه هنوز عالم ارواح دن مرتبه اشباحه
نزولى قريب العهددر ولذت روحانيه ك بنبعى وجودندن موجوددر و
تعلقات وتلونات جسمانيه طبيعتندن نابود و مفقوددر وذوق كلام
الست رامستمع مشهوردر كذالك حسن صوت دخى لذت خطاب
الست مندرجدر نته كم امام قشيرى بيوررلر هركه كه خوش اوازدن
نقدر لذت الورسه معلوم قلسونكه خطاب الستدن اولقدر مستلذذ
اولمشدر و خطاب الستك بو ديباده ذوقى وطعمى بلكما استين
حسن صوتى استماع قلسونكه لذت كلام الست انده موجوددر و روايت
كريمه دخى بو ذوقى قبوله شاهددركه بيوررلر فاما الذين امنوا وعملوا
الصالحات فهم فى روضة يحبرون بعضى اهل تفسير ديرلركه يحبرون حبره
دندر الحبرة هى النغمة الحسنة والتحبير التحسين يعنى سماع اواز خوشله
شادمان اولورلر نته كم ك ش ف وابو السعود واكثر اهل تفسير بو حديث
صحيحى روايت صحيحيله حضرت نبى دن روايت ايدرلركه بركون حضرت
رسالت پناه جنتى ونعيم جنتى كمال مرتبه مدح بيوردىلر و اول قومك
بر اعرابى وار ايدى فقال يا رسول الله هل فى الجنة سماع قال عليه السلام
يا اعرابى ان فى الجنة نهرا حافتاها الابكار يتغنين باصوات لم يسمع الخلائق بمثلها فذلك افضل نعيم الجنة

ما همه اجزای آدم بوده‌ایم	در بهشت آن لحنها بشنوده‌ایم
گرچه بر ما ریخت آب و گل شکی	یاد مان آید از آنها یکی
پس نی و چنگ و رباب و سازها	چیزکی ماند بدان آوازها

جزو بگذار بند و سوی کل روند		عاشقان کاین نغمهارا بشنود

وقال سلطان العشاق

ویذکره بنوی عهود قدیمة فیثبت للرقص انتفاء النقیصة		وینسیه من الطب حلو خطابة ویعرب عن حال السماع بحاله

اللغت بینسی انسا دن اونتدرمق من بنم البم تلخ خطب شول امر عظیمدر که اندن مخاطبات کثیر اولدیغی کزلو سر یعرب اعرابدن اعراب افصاح اظهار ایتمکه دیرلر الاعراب وینسیه ویعرب بناءی اوزره معطوفدر ینسیه ده ضمیر مقدم ولیدن عاید در نه علی حلودر مضافدر خطابه ده ضمیر مضاف الیه عاید درم مفعولیدر ینسیه نک مذکره ده ضمیر مستتر عاید در ضمیر بارز ولیدن عاید در نجوی مفعولیدر یذکره نک یعرب نک فاعلی ضمیری ولیدن عاید در وکذالک بحاله ده ضمیر اکا عاید در وکذالک یثبت نک ضمیر مستتری اکا عاید در و بحاله ده کی حاله عاید در للرقص ده لام معنی الی جار مع المجرور متعلق محذوف فدر و متعلق محذوف فیلا صفتدر نقیصه ای الشقاء النقیصة المنسوبة الی الرقص المعنی و اول ولید بیچاره وطفل که وار انسا ایدر اول مناغی نک حلاوة خطابی و لطافت الحان ستطابی شول امر عظیمک مرارتنی که اول بیچاره یه بلاو شدة وعنا و محنت کهواره دن حاصل اولمشدی و اول مناغی اکا اوار خوش کرد اربله اذکار ایدر عهود عهود قدیمه و عقود سابقه نک راز و اسرارنی و اول ولید رشیدن اطلا ایله بلسان حاله حال سماع وصفادن نیجه حالاتی پس عند العقلا معلومدر که دایگان کهوارة اطفالی تحریک وجنبانیدن قلمزلر الا لاجل التسکین هر بار که کهوارنی زیاده تحریک ایدرلر طفل بیچاره اول شدایدی و الامدن

ارام طوتر فاذا کان کذلک اول طفلک حالی اثبات ایلر رقصه منسوب اولن نقصانک انتفاء وازالسنی نیتکم مشایخ زهاددن بعضیسی برازرقص نقص بولبرک بویله دیوب رقص عشاقه ایراد ایتمه لرینی طفلک حالی مشتمل قلر

	وقال سلطان الواصلین قدس سره

تمیل غصون البان بالجو الصلد	وعند هبوب الریح اشرات علی الحی

اعلم یا طالب الاسرار اهل دیندن بعض منکرین تحریم رقص اهل الیقین ایدوب دیرلرکه الرقص حرام و مستحله کافر جواب دیرز ذکر لانسلم ان کل رقص حرام زیرا رقص لغتده صاحب قاموس ایراد ایلدوکی اوزره حرکة موزونیه دیرلر مع ارادت اللعب پس عشاق قدرکجین وجدده اولن رقصلری مع ارادة اللعب دکلدر بلکه مع الاضطرار بلا اختیار اقتاب نوار حقیقتک اشعه تجلی سندن هر بری ذره وار رقص کنان جامه دران نعره زنان تسکین احزان و تطیب جان ایچون قلورلر پس محجوبان بشریت بو ذوق و حالتدن برنجوای الرعد و باطلی غافل اولدقلریندن بونلرک رقصنی کی رقص سامریه تشبیه ایدرودی تنقیص وکی تحریم ایدرلر اما بونلرک مرتبه سنده نسبت اول حالده رقص کفر رقص اورمه لری هزار هزار حلالدن اولی دردوکر بو بدعتدر ودی ضلالتدر دیرسک لانسلم که بدعت اوله زیرا امام غزالی و شیخ نجم الدین داية وبعضی کبار اهل الله بو حدیثی کتابلرنده ایراد ایدوب انسدن مالکدن روایت ایدرلرکه برکون مجلس رسول الله ده ایدم جبرئیل علیه السلام کلوب بشارت کتوروب دیرکه یا محمد فقرای امتک اغنیادن بش یوز یل جنته اول کیره لر حضرت رسول علیه السلام بو بشارتدن

نقص

علي

ایدرلر حضرت انس روایت

خوش حال اولوب بیوردیلرکه بر شعر ویا بر قول آغاز ایدن دیدیلرکه
نعم یا رسول الله فقال قل پس بو بیتی بری اوقومغه باشلدی بیت

لقد لسعت حیة الهوی کبدی		فلا طبیب لها ولا راق
الا الحبیب الذی قد شغفت به		فعنده رقیتی وتریاقی

شول حینده که بو کلام حضرت رسولک سمع مبارکلرینه یتشدی متواجد رسول
الله حتی سقط رداه عن منکبیه بعد تسکین الوجد جابجا اولدیلر قرار ایلدکده
معاویه دیدیکه ما احسن لعبکم یا رسول الله قال علیه السلام مه مه یا معاویه
من لم یهتز عند ذکر الحبیب لیس بکریم مرویدرکه اول ردای مبارکی دورت
یوز پاره ایدوب اصحابه توزیع ایلدیلر وکذلک حبشه دن بر جماعت
قوم کلوب مزمار و دفوفله رقص ایدرلردی حضرت رسالت پناه عایشه
حضرتلرینی یانلرینه الوب باقدردوغی حدیث صحیحله ثابتدر وکذلک حضرت
عایشه نک ضرب دفوف ایلدردکنده حضرت پیغمبرک حضرت ابابکره ان
لکل قوم عیدا وهذا عیدنا بیورمه سی بو جمله عشاقک سماع وصفا
ورقص و وجدنک اباحتنه اذن دردر بوکه مانند هزار دلایل عقلیه
ونقلیه ایرادی قابلدر لکن بو محله ایرادی موجب ملال اولوردی اما بعض
مشایخ ان الرقص نقص دیرلر یعنی مرادلری بودرکه اهل کمال مرتبهٔ
تمکینه واصل اولدقده شکوه انزعاج وحرکت منصب کماله نقص ویرر
دیرلر کامل اولدرکه اکا بر شی نقص ویرمیه وهر نه که کاملدن
صادر اولور عین کمالدر فکیف که رقص اکا نقص ویره

وقال سلطان العاشقین

اذا هام شوقا بالمناغی وهم ان		یطیر الی اوطانه الاولیة
یسکن بالتحریک وهو بمهده		اذا ماله ایدی مربیه هزت

اللغات هام هاما حیران اولدی هم قصد ایلدی هزت حرکت ایلدی
الاعراب هر ایکی بیتده اذا شرطیه در جواب اول یسکن در وجواب
ثانی هزت در شوقا تمییز اوزره منصوبدر همک فاعلی ضمیری در که
ولیدک طایر روحنه عایددر وهوده واو حالیه در بمهده ده با بمعنی
فی در ماله ده ما موصوله یا موصوفه در اضطراب و شدایددن عبارتدر
واذانک فعل شرطی محذوفدر لضرورة الشعر ای اذا ظهر الاضطراب
الذی وقع للولید هزته ایدی مربیه تقدیرنده وهزتک مفعولی محذوفدر
لقیام القرینة المعنی مجمل اول طفل رضیع یا ام وحیران اولسه من حیث
الشوق عالم علوی و مرکز اصلیسنه مناغینک مناغات ونغماتی سببیله
واوطان اولیته ومکان ازلیته طیرانه عزم وقصد ایلسه انک
بو اضطراب وشدیدی تسکین اولنور انی تحریک ایلمک سببیله حال
بوکه اول ولید کهواره ده اولدیغی ظاهر اولسه شول اضطراب که اول
ولیده احیانا واقع اولور مربیسنک دستی انی تحریک ایدر تا
آرام پذیر اولسون ایچون واول طفل تحریک مهددن محظوظ اولوب
اضطرابی ساکن اولور کذلک ارباب سماعک حالی کبی در هر بار که اصوات
حزینه ونغمات حسنه یی کوش هوش ایله استماع ایتسه لر هزار شوق و
اشتیاقدن رقص و حرکته کلوب جامه دران و رقص کنان اولقلر بو غوغا
تسکین صورتنه [illegible] حرارت [illegible] ده [illegible] ادوات الثوانی [illegible] اولور بیت

روش دیدم عاشقان [illegible] کشیده اند سماع		خوش [illegible] تا نای [illegible] ورمین در سماع
[illegible] وردی کشیده [illegible] جان ما		زان سلیمان [illegible] نشین در سماع

پس صاحب سماعك حالی طفله تشبیه دن فارغ اولوب
حالت نزعده اولن کمسنه نك حالنه تشبیه ایدوب بیوررلر که

وقال سلطان العارفین

وجدت بوجه صوتی عند ذکرها … تحیر تال اولحان ایبیت
صبت رفیع الصوت اولن کمسنه

کما یجد المکروب فی نزع نفسه … اذا ماله رسل المنایا توفّت

اللغات تحیر حیره دندر تزیین صوت وتحسین اواره دیرلر تالی ام فاعلدر
قاری معناسنه مکروب کرب رسیده اولن محتضر منایا جمع منیه
موته دیرلر رسل منایا ملایکه موت توفّت ای قبضت واماتت الاعراب
بوجه ده با بمعنی فی اخذی خبر بیدر مبتدا محذوفکدر ای هو اخذی وبو جمله
صفتی ذروجوک تحیر ده با متعلقدر ذکره ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر وجد
نك مفعولی یا اخذیدر ویا محذوفدر قرینه احذف لفظ کما دراى وجدت حالی
مثل حال المکروب اذا بمعنی وقت ما بورده زایدر وراجع ابدن محلی منصوب
مفعولیدر یجد نك المعنی بن بولرم حالی بنی اخذ اولن وجده عنده ذکر
المحبوبه اول ذکر بوساطه تزیین اصوات تالی القران اوله وباب بلند اوازله
مغنیان اوله نزع روحده اولن مکروبك حالی کبی بولورم اول مکروب
بولور شوق قنده که انی ملائکه موت اماته ایدرلر وروحن قبض ایدرلر
یعنی انکبی وجد وشوق غلبه ایدر که سطوت اشتیاقدن وکثرت
اشتیاقدن روحم عالم بالایه ومقصد اعلایه وقسم رتبه سفلایه کشاکشی
قلوب بوجسمم کویا حالت نزعده محتضر اولن مکروبکی لاشه ایدن بولورم بیت

شرطلت که بر بساط وصلش ای دل حوکر نهاد … وین طرفه که درهوای عشقش نارع یوکره

فذا لنفسه رقت الی ما بدت
وروحی ترقت للمبادی العلیة
صح

وقال سلطان العاشقین

فواجد کرب فی سباق لفرقه … کمکروب وجد لاشتیاق لرقه

بیان مصادر بمعنی السوق یعنی سوق الموت الی الشخص فقرحج ای
رقت النفس ای صارت رقیقه متأثره یعنی مشفق ومهربان اولدی
ترقت ترقی ایدی الاعراب واجد مبتدا المکروب وجد خبریدر لفرقه
ده لام بمعنی الی کذالك فذا ده ذا اشارتدر واجد کربه رقتك فاعل
ضمیری نفسه ترقتك فاعل ضمیری روحه عایددر للمبادی ده لام بمعنی الی المعنی
پس واجد کرب اولن کمسنه ملایکه موتك خیل معی فرقت روح وبدن
ایچون سوق ایلدوکلری وقتده اول واجد کرب کمسنه مکروب وجد کبی
درکه حین وجدده اشتیاقی بونلره لحوق وصولن طلب ایلکده پس اول
واجد کربك نفسی مایل مهربان اولدی رشول شیکه انك سببیله ظاهر اولدی
اول بدن وقوای روحانیه سیدر وبم روحم ایسه ترقی وتوجه ایلدی مبادی
علیه ومقامات سنیه که اول حضرت اسماء ذاتیه دردر پس هر برکی
مثبه اولور اخرنه محبوبندن بعدی وفراقنی او لدوغی جهتیله
ومحبوب لرینه میلان واشتیاقلری جهتندن بیت

دانی سماع چه بود صوت بلی شنیدن … ازخویشتن بریدن با وصل اورسیدن
دانی سماع چه بود دردوای یعقوب … بوی وصال یوسف بی پیرهن شنیدن

وقال سلطان الواصلین

وباب تخطی اتصالی بحیث لا … حجاب وصال عنه روحی ترقت

اللغات تخطی التجاوز عن الشیء وکلی ما قوته با لخطوه تخطی تفعل بابندن مصدر
دربورده ایکی با بله دور زیرا بربا واو دن منقلبدر الی با ء اصلیه دردوبری

وكم لجة قد خضت قبل ولوجها	فقير الغني ما بل منه بنغبة

اللغات لجة معظم البحر دوسطه خوض كرمك وطلبق ولوج اكول لغبة جرعبه ديرلر بل بلل دن فعل ماضي مجهول فقير الغني دن مراد زهاد وعباد واهل سداد واصحاب رشاد در الاعراب ولوجه ده ضمير بابه راجعدر فقير الغني مبتدا وجملة فعلية منفيه خبريدر منه ده ضمير لجيه عايددر باعتبار البحر المعنى لجه توحيدن جوق لجيه غوص و نيجه بحاره خوض ايلدم باب وحدت واتحاده داخل اولمزدن اول كه محتاج غناى دنيوى اولن عباد وزهاد وياخود فقير دولتا اخرت اولن اهل سداد اول لجه دن بر جرعيله مبلول ومرزوق اولديلر زيرا مرتبه اتصال الاتحاد هر زهاد وعباد كه نصيبي دكلدر بلكه عاشقان بحربراده ميسر در

وقال سلطان العارفين	
بمرآة قولي ان عرفت تكلمي	فاصنع لما القى بسمع البصيرة

اللغات اريكه نفس متكلم دراراءمدن مشتقدر مخفقدر كاف خطابه اصطنع ارى ايدى ايكى مفعوله تعديه ايدر مفعول اولى كاف ومفعول ثانيسي ضمير دركه عايد درمابه فاصنع صيغه امردر القى نفس متكلمدر القادن الاعراب مرآتك قوله اضافتي بيانيه در وعلى طريق الاستعاره اولورسه كه مراة نماينده صورت رائى اولدوغى كبي قول دخي مبين ومظهر معانيدر ان عرفت جمله شرطيه فاصنع جوابيدر المعنى اى طالب ومسترشد واى سالك سنده اگر سن بوراهه عزم وودركاهه توجه جزم ايلرسك نيس بنم قولمه قولق طوت وسمع قبوله استماع ايت مشغول شبكه بن الا القاى سمع دخي نفس متكلم ياسي در عايد يانك نسند بويله دخى كه كى يانك فتجله قراءت اولنور الاعراب باب مبتدا بحيث خبر يور انصاله مفعول يدر تخطي نك علته متعلقدر ترقيه وضميري راجعدر حجابه وبابدن مراد بومحلده نهايت مقام اتحاددر كه مرتبه جمع الجمع در المعنى بلكه بنم رتبه اتصالي تجاوز ايلمه مغاني شول حيثيتدر كه انده وصال الحجابي بو قدر ايله حجاب وصال كه بنم روحم اندن ترقي ايلدي وبنم اولدوغم مرتبه ده واصل وموصول ذات واحد در ومغايرت واثنينيت بوقدر مبارزنامه جاومن درعالم هستيت بس چون ازين عالم برون رفتي نه مابيني نه من

وقال سلطان العشاق	
على اثري من كان يؤتم قصده	كمثلي خلي ركب له صدق عزمة

اللغات اثر بر شيئك رسمندن باقي قلن نشنه يكسر الهمزه اولمقده قابل ربو نقد برجه طريقته ديرلر عزمت عزيمت د توجه اينمكه ديرلر رخصتدن اجتناب قلمغه ديرلر الاعراب قصده ده ضمير بابه راجعدر كمثلي ده كاف زايددر له ده ضمير بابه راجعدر ولام بمعنى الى در متعلقدر محذوفه فيلر كيدن حالدر اى سايرا اليه وياخود ضمير قصده راجعدر ولام بمعنى لاجل در المعنى شول كمسه كه اول بابك قصدني واول جنابك توجهني اختيار ايليه بنم كبي پس راك اولسون اول جنابه سايرا اولدوغي حالده مركب صدق عزمه بنم اثرم اوزره وياخود معنا شول كمسه كه اول بابك قصدني اختيار ايدر بنم كبي پس راك اولسون مركب صدق عزمه اول قصد ايچون بنم طريقم اوزره

وقال سلطان العارفين	

غلبه

بصيرت ايدرم تا بن سكا كوسترم ذالك الباب نظر نفيسه مرآة قولمه وابينه
كلامدر ومقول قول مرشد لوابيا آتيه ذكر منازل الخلاصيه تبيين بيوردلركه القى

وقال لسان من العاشقين

لفظت من الاقوال لفظي عبرة	وحظي من الافعال في كل فعلة
ولحظي على الاعمال حسن ثوابها	وحفظي لها حوالي من شين ريبة
وولفظي بصدق العزم انه مخلص	واذني اختيار الالفاظ في كاتمة

اللغات لفظت اى طرحت شمكم ديرلر اكلت الثمرة ولفظت النواة
يعني بن ثمرى يدم وچكردكين اتدم العبرة بكسر العين الاعتبار الفعل بفتح
الفاء وسكون العين مرة يعني مرة من الفعل لحظ الحظ اخمك شين عيب القاطح
ايتمك الاعراب لفظت فعل وفاعل لفظي مفعوليدر حظي ولحظي وحفظي
وعطفي بوجمله معطوفدر لفظي اوزره القاء مصدريت اوزره منصوبدر
من فعله كقعدت جلوسا وياخود نزع خافض اوزره منصوبدر
اي كالقاء مخلص بصدق العزم ده با متعلقدر لفظيته المعنى بو ابيات ده
قولا وفعلا وحالا كمال اخلاصه اشارت بيورولب ديرلركه بن طرح
ايلدم اقوالدن لفظي لاجل الاعتبار تا حاله واقف اوله اغيار وطرح القائه
انمه سي اولدركه هر نه كفتاركه اندن صادر اوله انك حقايق ودقايق و
اسرارين كنديه اسناد المحبوب الى حقدن بيلمك درو كذالك طرح
ايلدم حظ نفسي هر فعلده اولى جميع افعالدن كه مقابله سنده ثواب و
عوض مراد ايلم ونه قلوا اسم رضات الله قودم وقلدوعمي حق ايچوندن قيلدم
وكذالك طرح ايلدم اعمالك حسن ثوابي اوزره ملاحظه مي وكذالك طرح ايلدم
اموالمي زينت ايلمكلكي عيبندن حفظ وكذلك خلقه وعظ ونصيحت ايتمكلكي

طرح ايلدم بسبب صدق العزم والجزم مخلصلك طرح والقا ايلدكلري سبب
وكذالك طرح ايلدم لفظي يعني القا وطرحي نظرمدن بشو اقسام مذكوره نك
هر قسمنده اولان اعتبار لفظي يي پس علماً وعملاً وحالاً وقولاً كلدن
خالص اولوب بهره كه ظهور ايدرسه حقدن ظهور ايدركوردم بيت

نكوكوي نكوكفتست در ذات	كه التوحيد اسقاط الاضافات

وقال سلطان العارفين

فقلبي بيت فيه اسكن دونه	ظهور تعالى عنه من حجبتي

اللغات دون يعني ... حجبتي اى حجابي الاعراب فقلبي ده فا تعليل
ايچون دونه ده ضمير بيته عايد وعنه ده ضمير قلبه عايد ودونه ايكيسي بيله
بيته عايد اولسه ده جايزدر قولي فقلبي بيت فيه اسكن جمله اسميه
مستقلدر مبتدا وخبردن دونه مبتداء محذوفك خبريدر اي وبيت
اخرى دونه تقديرنه وظهور صفاتي مبتدا عنه متعلقدر ظهوره
من حجبتي ده من متعلقدر مقدر حاصلنه لفظنه خبردر ظهور صفاتيه
وبو جمله صفت موضعنده اولور مذكور مبتداء محذوفه المعنى بن سنم قلبم
بيت الله در شول حقيقت وجودم اندره ساكنم ونيم قلبمك تحتنده بر بيت
اخر وحى وار در كه كعبه ظاهريدر ويا خود بدن جسمانيدر كه بنم ظهور
صفاتم اندن در احتجاب ذاتم جهتنده واستتار وجودم جهتنده

وقال سلطان العارفين

ومنها يميني في الركن مقبل	ومن قبلتي للحكم في قبلتي

اللغات ادكلي ... اى مطهري واولى قبلتي بكسر القاف جهة ونياحى
قبلتي بضم القاف بوسه وقبله اى ... معناسنه الاعراب منهاد

خبر صفاته راجعدر یمینی ای رکن مقبل جمله ابتدائیه در منها خبر بودر المعنی
بنم یمینم بنم مظهر ذاتم اولن بو یمین بر رکندر که بوسه سی مستحب اولنلردندر
اول مذکوردر صفات دندر که بنم ذاتم انکله محتجب اولمشدر وقلبمدر یعنی
تقبیل قلنقلغنده که بنم دهانمدر واقعدر قبله قلدرم وبوسه ایدرم مثل حجر الاسود
ورکن الیمانی لاجل الحکمة وللمصلحة در ویالاجل حکم الشریعة در حضرت ناظم بو
ایکی بیتده قلبی بیته وذاتنی انده ساکن اولن وصفات ظاهره سنی
استاره وجه تشبیه ایلدی ارکه قلب المؤمن بیت الله وقلب المؤمن عرش
الله در نتکم بو حدیث دخی بو معنایی محقق در که بیورر لر لا یسعنی ارضی
ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن التقی النقی الوراع ویمین مبارک
کلرینی رکن یمانیه تشبیه بیوردیلر که حجر الاسود انده در بر حدیثده الحجر الاسود
یمین الله فی الارض یصافح به عباده وحجر الاسودک یمین الله اولدیغی
بو اعتبارله در که نتکیم یمین قدرة وقوة وقهر وغلبه یی بیرنده تقبیل سرعت
وخضوع وتواضعه رعایت ایدر کذالک حجر الاسود مقبل ناس وملتزم
اجناسدر که انکچون نیچه جبابره ومتکبرینی اکا تواضع وتذلل ایدرلر
حتی سید کائنات حضرتلری صلی الله علیه وسلم تعظیم وتبجیل ایدوب
بو دار الکرام واستلام دن مکرم بیوردیلر … اکتساب العزات
پس حقیقت کعبه قلب انسان کامل اولیجق حقیقتده رکن یمانی ذاتی یمین انسان
کامل اولور پس تقبیل وتبجیل وتکریم وتعظیم اکا نیجه لازم ایسه بو مقوله دخی واجب اولور

وقال سلطان العاشقین

وحولی بالمعنی طوافی حقیقة | وسعیی لوجهی من صفائی لمروتی

اوجه دن مراد ذاتدر صفادن مراد کعبه ده ایکی موضعک اسمیدر [illegible]

طوافی مبتدا وحولی خبر بودر تقدیمی تخصیص ایچوندر حقیقة تمیزیت اوزره
منصوبدر سعیی مبتدا لوجهی خبر بودر من صفائی متعلقدر سعییه المعنی وفاکم
کعبۀ ظاهره صورة قلبم ومظهر ذاتم حقیقتم اولدیسه بنم طوافم بحسب
المعنی حقیقتا حوالی ذاتمدر وکذالک کوششم وسعیم دخی ارباب صفات
وجه … صفای روحم دن مروۀ نفسه صفای اتم ومعرفت …

وقال سلطان الواصلین

ولی حرم من باطنی امن ظاهری | ومن حوله یخشی تخطف جیرتی

اللغات تخطف سرعتله احذ … جیره همسایه الاعراب من ظاهر
مبتدا امن … حرم خبر بودر ومن حوله دن واو حالیه در یخطف فاعلیدر
یخشی نک مفعولیدر جیرتی … المعنی حرم الهی اولان باطندن بنم امن ظاهرم
حاصلدر واول حرمک حولنده اولان بنم جوارم وهمسایه مک سی تخطفدن
خوف وخشیت اولنور نتکم ومن دخله کان امنا حرم ظاهر حقنده
وقوعی محقق اولیجق حرم باطن که قلبدر بطریق الاولی کذالکدر بموجب
ویتخطف الناس من حولهم حرم ظاهرک حولنده اخذه سی دن نیچه خوف
اولنورسه کذالک حوالی قلبده قلوب مرتبۀ حقیقته واصل اولمیان
زهاد وعبادک احوالندن اولا خوف اولنور زیرا حرم الهیه
داخل اولمشلردر وحوالی وحدتده ومرتبۀ کثرتده قالمشلردر

ثم قال سلطان العاشقین

ونفسی بصومی عن سوای تفردا | زکت وبفضل الفیض عنی زکتی

اللغات صوم امساکدر … امساکه دیرلر وشرعده امساکدر عن المفطرات
طلوع فجردن غروب شمسه دک … تخفیفدر زکوة … دیرلر

زکت من باب التفعیل تطهیر ایلمکه دیرلر الاعراب بو ایکی فعلک
فاعلی ضمیرلر یدر که نفسه عاید در نفرداً حالدر زکتک فاعلندن عن متعلق
وبفضل القیضه با ما بعدینه زکته متعلقدر المعنی بنم نفسم ما سوادن
سایم اولق سببیله پاک وطاهر اولدی منفرد اولدوغی حالده عن کل ما
سوی الله ورویة الاغیار ومستحقنه ومستعدینه اعطای زکوة قلدی
کنز وجود ومعدن فیض قدسینک فضلیله که اول توالی تجلیات الٰهیه
وتتابع فیوضات رحمانیه در وانلری دخی وسیع ما سوی دن تطهیر قلدی

وقال سلطان العارفین

وشفع وجودی فی شهودی ظل فی	اتحادی وتر فی تیقظ غفوتی

اللغات شفع جفته دیرلر وتر تکه دیرلر ظل بقی صار غفوة غفلة ویوخو
حقیقیه دیرلر الاعراب شهود مبتدا ظل فی اتحادی خبر بیدر فی شهودی
دیدکی متعلقدر ظلیه فی اتحادی متعلقدر حاصل وکذا فی تیقظده متعلقدر
واقع بیدر متعلقدر المعنی زوجیت وجودم حقی شهودم جهتنده وتر
اولدی ذو مرتبهٔ وحدت بولدی خواب غفلتدن متیقظ اولدوغم
وقتده و ذلک المتیقظ من الغفوة و اقصدر اول حضرتله اتحادم
حالنده یعنی بیگانه لکی زائل و یگانه لکی حاصل وجان جانانه واصل اولوب
مغایرت موهومی برطرف اولوب وصلت حقانیله مشرف اولدم

وقال سلطان العاشقین

واسراء سری عن خصوص حقیقة	الی کسبری فی عموم الشریعة

اللغات اسرا لیلده سیر ایتمکه دیرلر فعل لازم در باء ایله تعدیه ایدر سبحان
الذی اسری بعبده ده متعدی ده اولور بعض الادبا الاعراب

سراو جهته اکبری خبر بیدر عن خصوص ده عن متعلق در محذوفه تقدیر
مستوراً وبا مختفیاً دیمک اولور وخصوصده مضافدر حقیقته وجارمع
المجرور اعرابدن محلاً منصوب اولور حالیت اوزره یعنی حال کونه مستوراً
عن عیون خواص اهل الحقیقة والی متعلقدر اسرایه دخی عموم متعلقدر کسبری
المعنی بنم سرروحمک سیری بنم ذاتمه عیون خواص اهل حقیقتدن مستور
اولدوغی حالده بنم عوام اهل شریعتده مضاف تقدیر اولنور وخلاصهٔ
مرام کندو اسرارینی کمال مرتبه اسرار واستتار ایلدوکنی اشعار ایدرلر
زیرا تقدیر کلام بنم سیر وسلوکم میان عوام اهل شریعتده نیجه پنهان
ایسه عیون اعیان اهل حقیقتدن دخی اول مستور ونهاندر که خواص
ارباب حقیقت دخی بنم اسرارمی ادراکده حیران ووالهاندرلر وبو
جایزدر که خصوص وعموم مصدر معناسنده استعمال اولنه بو تقدیرجه
دیمک اولورکه بنم اسرار و باطنم بکا خاصلدر اختصاص معانی حقیقتدن
بنم عموم احکام شرعیه ده سیرم کبی در یعنی بنم احکام شرعیه
ده عامهٔ سیر سلوکم نیجه مستحکم و هر حقایق و دقایق نیجه اعلم
ایسه کذلک خصوص معانی حقیقته ایله عرف واهم دیمک اولور

وقال سلطان العاشقین

ولم الهُ باللاهوت عن حکم مظهری	ولم انس بالناسوت مظهر حکمتی

اللغات الهُ نفس متکلم در لاه یلیه لهیا دن یعنی بن مشغول اولمه دم
لاهوت عالم الهیة دیرلر ناسوت عالم انسانیة دیرلر بو ایکی لفظ
کلام عربده واقع اولمه دکلر دیمشلردر لکن بیور رلر سبحان من اظهر
ناسوته سرّ سنا لاهوته الثاقب ثم بدا فی خلقه ظاهرا

فی صورت الآكل والشارب ٭ ولم انس نسیان دن دریعنی اونتمدم مظهر
بفتح المیم اسم مكان وبضم المیم اسم فاعل الاعراب عن حكم مظهری تقدیر
نصبده لم الهنك مفعولیدر وكذلك مظهر حكمی لم انس نك مفعولیدر المعنی تبه
الجنبده متحقق اولدوغم سبیلده ومقام جمع وحدتده متصف اولدیغم سبیله
مشتغل اولدم حكم مظهرمدن ومقتضای بشریتمدن وادای حقوقدن
وكذلك انسیتم نسبه ببیلدم اونتمدم مظهر حكمی ومعطی معرفتی پس لذت
ناسوتم مانع وحدت لاهوت ولكذلك غلبهٔ اسرار وانوار لاهوت
مانع مرتبه كثرت اولمزنه كم حضرت رسالت حضرت عایشه الصدیقه اخوتهما حاج
خواب الكن جبرئل امین انزال وحی ایدوب حضرت پروردگار بامر امر ایلدی

ناسوت

	وقال سلطان العاشقین	
ففی عالم النفس العقود تحكمت		ومنی علی الحس الحدود اقیمت

اللغات عقود عهود سابقه حدود تكالیف شرعیه وامور دینیه الاعراب
العقود مبتدا تحكمت خبریدر وكذلك الحدود مبتدا اقیمت خبریدر المعنی
پس بنم وارد اولدوغم اخلاط بو اوزره مرتبه شهادتم احدود شرعیه
وامور دینیه كه اقامت اولندی جمله سی بنم بكا دن حكم الوصف والالتی

	وقال سلطان العشاق	
ومن جائنی فی رسول علیه ما عنت		عزیز بی حریص لرأفة

اللغات عنت نفس متكلم در عنتدن عنت هلاكی مشرام مخوف دیرلر نتیم
عنت فلان دیرلر فجن بركاره دوشسه كه انك انون علقه اولسندن
خوف اولنسه اكثر كناه معناسنه استعمال اولنور غیر ای صعب شدیده
الاعراب رسول فاعلیدر جائنی نك عزیز وحریص صفتیدر رسول كه علیه ده

ضمیر رسوله عاید و متعلقدر عزیزه بی رافته متعلقدر ما موصولدر
عنت صله سیدر المعنی وحقا بو در كه بكا كلدی بندن مجب كز تحقیق
اولدوغم حیثیندن بر رسول مكرم كه انك اوزرینه صعب دوشه بودر نم هلاك
انامه وقوعم وبادیهٔ ضلاله وسعیر شبهات وحباله سقوطم حریصدر نتم تحقیقت
وارثیه بكا رافت ورحمت ایلدی زیرا رسول روح كلیه در و مدبر
ارواح جزئیه در وسایر انبیا و اولیا بو روح كلی نك مظهریدرلر كه بادیه
بن بوادی تفرقه وكثرت ورهقابان سرگشته دشت ضلالتدرلر
ومعرفت شیخ كلامنه بو ایته تلمیح بوردرلر لقد جاءكم رسول من انفسكم
عزیز علیه ما عنتم حریص علیكم بالمؤمنین رؤف رحیم

	وقال سلطان العارفین	
فحكمی من نفسی علیها قضیته		ولما تولت امرها ما تولت

اللغات قضیت ای حكمت تولت تولیه دن در تولی فلان الامر
دیرلر فلان كسه فلان امره والی وحاكم ومتصرف اولدی دیمكدر و
تانجی تولت بمعنی الاعراض در زیرا تولی فلان عن الشیء دیرلر ای اعرض
الاعراب قوله فحكمی مبتدا قضیته جملهٔ فعلیه خبریدر ولكن فاعلی ضمیر
كه عاید نفسه المعنی وفنا كم حال سؤال مذكور اوزره اولدیسه بن نم حكمم
من حیث كلیته وجمعیته بنم ذاتمدن صادر اولوب ذاتمك صورت تعیناته
صیلنه ظهوری حیثیندن اوزرینه حكم ایلدی زیرا لیس فی الدار
غیر نا دیار وجودده بندن غیری یوق كه بن الاحكم ایدم وبادوكلم
فلا وفنا كم بنم نفسم امرنه والیه وحاكم اولدیسه من حیث الحقیقه اجرای
حكم قلدیسه بنم نفسم من حیث الظهور فی المظاهر اول امردن

قبول ایدوب اعراض ایتمه دی پس حاکم ومحکوم کندو اولدی

وقال سلطان العارفین

درج عهد عهدی قبل عمر عناصری … الی دار بعث قبل انذار بعثة
الی رسولا کنت منی مرسلا … وذاتی بآیاتی علی استدلت

اللغات اولکی عهد وقت وحین معناسنه ثانیسی ازلده ارواحلدن میثاق معناسنه عمر زمان دار بعث دار آخرت در الاعراب ومن عهد خبر مقدم مبتدا محذوف ذلک قرینه لفظیه اکا دلالت ایدر ای ومن عهد عهدی کونی رسولا مرسلا یا بر وزن اسم فاعل یا بر وزن اسم مفعول علی کلا التقدیرین خبریت اوزره منصوبدر کنتیه وذاتی مبتدا استدلت خبریدر بآیاتی وعلی استدلته متعلقدر المعنی بو ایکی بیت مرتبه حضرت رسالت پناهی تمجید در مفحوای کنت نبیا وآدم بین الماء والطین بیوردی بن رسول ایدم عهد ازل میثاق اولندرکه ترکیب صورت عنصریمدن اول که صور کاینات مایه امندر خلق دار آخرته بعث ودعوت ایچون انذار ایتدن اول ایلشدم بندن یعنی احدیت ذاتمدن وحضرت عمائیه دن بن نفسیمه رسل اولمشدم پس بن بندن بکا رسل اولدم وهم رسل الیه ولطائف ذاتم صفاتمه کرآیات وعلامات ندنلرهم اوزریمه استدلال ایلدی وجایزدرکه من عهد عهدی کنتیه متعلق اوله بو تقدیرجه تقدیر بیت بودرکه وکنت مرسلا من حضرت ذاتی الی نفسی من عهد میثاقی الذی کان ذالک العهد قبل زمان تعین عنصری التی ترکبت منها جمیع صور طینیه وکان مبدا هذا الارسال ایضا قبل تحقق الانذار البعثة منی وذاتی من حیث صور تفصیلها مستدل بآیاتی وصفاتی علی ذاتی بس ذات باعتبار التجرد

شیخ محمد تبریزی

رسل اولور وباعتبار التلبس بلباس الروح رسول اولور وباعتبار التلبس بلباس النفس والموجودات رسل الیه اولور قال

لقد کنت جزوا عالیات … نزلنا فی سطور سافلات
ظهرنا بعد ما کنا خفیات … وجزنا الآن کل الکاینات
رسول جاء منا بعد ذالک … علینا منبی بالمعجزات
وما الاکوان الا نحن حقا … فانا کاینات ممکنات

وقال سلطان الواصلین

ولما نقلت النفس من ملک ارضها … بحکم الشرا منها الی ملک جنة
وقد جاهدت فاستشهدت فی سبیلها … وفازت ببشری بیعها حین اوفت

اللغات ملک بکسر المیم بر کسنه نک تحت یدنده وتصرفنده اولن شیلره در انده عز ینک حقی وتصرفی اولیه وملک بضم المیم اول شیلره دیرلرکه بر کسه نک تحت تصرفنده اوله وصاحبینک اکا تسلطی اوله پس ملک بضم المیم اعم اولور ملکدن فاستشهدت ای صارت شهیدا فازت فاز یلغوزدن بر شیئه ظفر بولمق الاعراب منها ده ضمیر جنته راجعدر فی سبیلها ده وارضها ده وسبیلها ده ضمیرلر نفسه راجعدر جاهدت واستشهدت وفازت ده تاء لر نفسنک ضمیرلریدر که فاعلدر وبو بیت ایته لمانک جوابیدر یعنی

وقال سلطان العشاق

سمت بی لجمعی عن خلود سمائها … ولم ارض اخلادی لارض خلیفتی

اللغات سمت سمودن در ای رفعت اخلاد میل قلمق الاعراب لجمعی ده ولارض ده لام یعنی الی در سمت بی ده با تعدیه ایچوندر سمائها ده ضمیر جنته راجعدر ولم ارض ده واو حالیه در المعنی وقال

نقل قلدیسه نفس با طقی ملک ارضدن واقلیم طبیعت وبشریتدن
ملک جنته ومجرد قلدیسه تعلقات وتفرقات زمین جسمانیتدن اول
حضرتدن اشترا اتمک حکمیله که بیورر دیلر ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم
واموالهم بان لهم الجنة وحال بو که تحقیق راه محبت مجرده مجاهده ایله دیسه
شول عاینه دکین که شهادة بولدیسه وکندودن بذل اتمکله بشارت بیعه
فایز اولدیسه شول حینده که بذل مقدور وتسلیم میسور تمامه ایصال ایلدیسه
بی رفیع قلدی نفسم حقیقه مختص اولن حضرت جمعه که مرتبهٔ احدیت جلیع در
خلود ایله موصوف اولن جنتک سماسندن متجاوز اولدوغی حالده وحال
بو که بن راضی دکولم که میل قالم خلیفه‌مک برینه که آدم علیه السلام در یا آدم اسکن
انت وزوجک الجنة ویاخود خلیفه‌دن مراد نفوس انسانیه اوله
که عالم اجسامده خلیفة الله در رسلر تصرف وارادتلری سببیله

	وقال سلطان العارفین	
وکیف دخولی تحت ملکی کاولیا		ملکی واتباعی وحزبی وشیعتی

اللغات حزب شول جماعته دیرلر که انده غلظت وشدت اوله واول غلظت
وشدتله نصرته قادر اوله لر حزبادن یاخود درحزبا ارض غلیظه دیرلر
شیعه شول جماعته که انسان انکله متقوی اوله اولیا ملکیه مضافدر
وسایری اولیا اوزره معطوفدر المعنی نه حال ایله بن ملکمک تحتنه داخل اولورم
اگر صوری اولسون وگر معنوی تا ملکمده بن تصرف ایدم ونیجه ملکمک
احکام ومقتضاسیله مقید اولورم نته کم ملکمک اولیاسی تحت
تصرف ملکمده داخلدر دروافلاک وعناصر جمله ملکمدن بریدر معینات
زمانیه ایله انلرده متصرفلردر وکذلک مسلمندن اتباع وخواص

نفسم

مؤمنیندن حزبم وابرار صالحیندن اشیاعم تحت ملکمده اولمزلر ادراکم وامثالم داخلدر

	وقال سلطان العارفین	
ولا فلک الا ومن نور باطنی		به ملک یهدی الهدی بمشیئتی

اللغات یهدی باب افعالدن اهدیه تحفه واعطا اتمکدر الاعراب واو
حالیه بدر وبا بمعنی فیدر المعنی نه حال ایله اولیام گبی وسایر اتباع واشیاعم گبی تحت
ملکمده داخل اولورمکه ولا اله افلاک تسعه‌دن وارواح مجرده وعناصر اربعه
دن وموالید ثلاثه‌دن هیچ برشی یوقدر الا بنم نور باطنمدن حاصل اولدی
فلکده ملک اهدای هدیه هدایت ایدر جمیع املاکه وسواکن
افلاکه ومقیمان خاکه بنم ارادتمله وبنم امرمله هر برشی اولمز

	وقال سلطان العاشقین	
ولا قطر الا حل من فیض ظاهری		به قطرة عنها السحائب سحت

اللغات قطر بضم القاف بمعنی الجانب قطره بفتح القاف مشهور قطره
یه دیرلر حل ای نزل سحایب جمع سحاب سحت سحا وتدرای صبت
الاعراب ولا قطرده واو عاطفه معطوفدر ولا فلک اوزره به ده
با بمعنی فی ضمیر قطره عایدر وعنهاده عن متعلقدر سحته وسحتک فاعل ضمیر
سحایبه راجعدر وسحت عنها جمله‌سی صفتی در قطره نک وعنهاده ضمیر قطره یه
عایددر المعنی وکذلک اقطار وجوانب عالمدن هیچ بر جانب یوقدر
الا اول جانبه بنم فیض ظاهرمدن واسم الظاهرمدن نزول ایتمشدر
زیرا بو کاینات‌ک وجودی بنم بحار زخار جودمدن وفیض ظاهر وجودمدن
بر فیضدر واول جانبده برقطره واردر که سحاب اول قطره‌دن صب ایلر
[illegible] قطرات امطاری واول قطره‌دن مراد بحر محیطدر که دریای لطفمه نسبت برقطره در

حقیره درکه اندن متصاعد اولن ابخرهٔ سحاب جذب ایدوب ارض جب
ایلرو بوابیات ده حضرت شیخ غوثیت لرینه اشارت بیوررلرکه زمان
شریفلرنده قایم مقام محمدی و وارث علوم و مرتبهٔ احمدی در بس اول
حضرتک حقیقتی که بر مظهرده ظهور ایدر جمیع موجودات اکر علوی
اکر سفلی و عرشی و فرشی جمله سی فیض اندن اکتساب ایدرلر

وقال سلطان العاشقین

ومن مطلع النور البسیط لمعة ۔۔۔ ومن مشرع البحر المحیط القطرة

اللغات مطلعدن مراد مطلع نور ذات که حقیقت محمدیه در و نور بسیط نور
شمس و مشرع اسم مکاندر مورده دیرلر یعنی صو ایچمک یری اعرابی واضح المعنی
بنم مطلع حقیقتمدن نور مبسوط آفتاب بر لمعه و بر ذره در و بنم مشرع
علمدن و دریای جود و حلمدن بحر محیط بر قطره در بیت

بنم علم لدندن هزاران خضر اولور عاجز ۔۔۔ بنم هر بر تجلمده نیجه موسی اولور حیران
بنم اول بر دلو دریا کی بنم هر معنی کنگ ۔۔۔ بنم اول قربی عطا بنم اول بحری پایان

وقال سلطان العشاق

الکلی لکلی طالب متوجه ۔۔۔ و بعضی ابعضی جاذب بالا عنة

اللغات اول کلی کلی بمعنی کل واحد و ثانیجی کل بمعنی جمیعی اعنه جمع عنان اعراب
واضح المعنی بس بنم قلبی و قالبی و روحی و جسمی هر بر اجزام طالب و متوجه
در مقام جمع و مرتبهٔ الکلیه که مرتبهٔ احدیتدر و کذالک بعضی اجزام جاذبدر
بنم جواذبله یعنی اجزای اکر صوری و کر معنوی یعنی قوای باطنیم قوای خودی
بی و قوای جسمانیم قوای جسمانیه و اجزای صوریه بی وجه آنی مجموع صوره
تفصیلیم بجمیع اجزائها و انواعها واشخاصها واجناسها طالب و متوجه ا جمع

صورهٔ اجمالیه حقیقتمه و هر بر جزء و قوتم اجزای و ابعاض انسانیه مدن عالم شهادت
اولن صورهٔ تفصیلیه مک دقایق و روابطنی جاذبدر جواذب معنویه ایله

وقال سلطان العارفین

ومن کان من فوق التحت والفوق تحته ۔۔۔ الی وجهه الهادی عنت کل وجهة

اللغات عنت ای خضعت وجهة تمول جانبه دیرلر که اکا یوزدوندرررلر
الاعراب من استفهامیه والفوق ده واو حالیه والی متعلق لامدر المعنی
کمدر شول کمسنه که اوله تحتک فوقنده و جهاتک بالاسنده اوله حال بو که اکا
نسبت هر فوقیله مسمی اولن علوانک تحتنده در و اول فوق و تحت و جهاتدن
منزه و متعالی اوله انک وجه هادیسنه یعنی ذات باقی سنه جمیع جهه
و جوانب خضوع و خشوع ایلیه پس بن من حیث الحقیقه هر تحتک فوقنده
یم و کل فوق و علو احاطهٔ نورمک تحتنده داخلدر و لهذا جمیع عالم صورتمه
و معناه بکا متوجه و بندن مستمد در و بن بو جمله یه معین و مغنیم

وقال سلطان العاشقین

فتحت الثری فوق الاثیر لرتق ما ۔۔۔ فتقت وفتق الرتق ظاهر سنتی

اللغات رتق اولشمق و بتشمک دیرلر فتقک ضدیدر یقال رتق الفتق
دیرلر ای وصل فتق ایرلمق دشمق اولمق الاعراب فا سببیه و فتق ده
واو حالیه در المعنی بنم کمال ارتفاعم و جلالت جاهمک بکا توجهی سببیله و خلائقم
حسیله بکا تحت ثری فوق سما در و بنم عندمده سما یله ارضک و ظلمه
غوضک و اسفل و اعلانک و اثیر و ثرانک تفاوتی یوقدر و جمله
اضداد نظر شهودمده علی السواء در بکم لو دلیتم بحبل لهبط علی الله و هو
الذی فی السماء اله و فی الارض اله جناب حق جمله یی محیط اولدیغی

شهود حقده تحت ثرا ایله فوق سمانک تفاوتی اولمز. لا تفضلونی علی
یونس ابن متی حدیثی دخی بوکه دلالت ایدر و بو استوایه علت بیورلمز
لرتق ما فتقت قولیله ای لاجل جمع ما فرقت واجمال ما فتقت استوی
عندی الجهات یعنی بنم عندمده بو جهات متفرقه نک مستوی اولمسی
تنوعات اجزای عالمی وتفتتات حقایقی ادنی جمع قلمق ایچوندر حالبوکه رتقده جمع وتفصیل
اجمال ایتمک بنم نظامم سنتم دگلدر و بو معنیه تلمیح واردر بو آیت کریمه یه که بیورلمز
اولم یر الذین کفروا ان السموات والارض کانتا رتقا ففتقناهما
مفسرون بو محلده دیرلرکه سماوات وارض خلق اولندیغی وقتده شیء
واحد ایدی و بری برینه مرتوق ایدی وحینئذ تقدم فوقیت و تحتیت
متمیز دگل ایدی پس جناب حق هوا واسطه سیله انی فتق ایدوب
اعلا واسفل پیدا اولدی بعد هذا تفاصیل اشیا بری برندن منفتق
ومتمیز اولدی پس بو نوعه اشارت واردر که قبل وجود الکائنات
جمله موجودات عین جمعده مرتوق ومجموع ایدیلر پس بحکم وکل شیء
فصلناه تفصیلا سنت الهیه جزئیه بطونده انلری فتق واخراج
ایدوب الامر علی ما هو علیه کان ظاهر وعیان اولدی پس فتق
الرتق ظاهرستی قولی بو معنایه اشارتدر اول اشیا فتق [illegible]
فتق صور موجوداتدر واول رتبه رتق ذات احدیتده اولوب [illegible]

وقال سلطان العارفين

ولا شبهة والجمع عين تيقن	ولا جهة والاين بين تشتت
ولا عدة والعد كالحد قاطع	ولا مدة والحد شرك موقت
ولا ند في الدارين يقضي بنقض ما	بنيت ويمضي امره حكم امرتي

ولا ضد في الكونين والخلق ما ترى	بهم للتساوي من تفاوت خلقة

اینلار کاندون استفهاما مدرین جوابک تشتت بمعنی التفرق عده
صیش عدم صیق حد اندازه ندمثل ضد مخالف اعرابی اصح المعنی شول
کسه که مقام جمعه واصل و مرتبه عین الیقین حاصل قله الکا شبهه وشا
یبه قلمز بحضرت جمع احدیت عین تیقندر یعنی علم ذاتی وجدانیدرکه
اطمینان حقیقی حاصل اولمز الا انده و سالک کمال یقینه واصل اولمز
الا انده وکذالک حضرت احدیته توجها ولمسه جهت معینه وتقیده
بو قدر زیرا این بینونه تشتتی و تفرقه یی متضمندر و اثنینیت و
مغایرتی مشعردر پس صاحب جمع اولنه این و جهت ومعین دن
مبرا و منزهدر وکذلک مرتبه جمعده عده دخی یوقدر که بر نیجه کون
و بر نیجه ساعت واصل و بر نیجه کون فاصل اوله پس بو یلده [illegible]
عدا ایتمک حد کبی قاطعدر زیرا که حد غیر محدودی محدود قلور وکان اول
محدودی حددن قطع ایتمش اولور بو معنا ایله شرکی و مغایرتی
متضمندر وکذلک مدت دخی یوقدر که مدت بو معنایه مشعر اولور که زمانده
وصلت ولقا متحقق و بعض زمانده غیر متحقق اوله انکچون مدت یوقدر
که مدت حد اتمکدر وجود موقت ایسه موقته مضاف اولمق شرکدر
یعنی وصلت وقت تعیین ایدن کمسه نک شرکیدر پس مدت وعدد واین
وبین و شبهه و شباهت جمله سی محجوبلرک حالیدر و بلا مغایرت و للا انفصال جملت
و ملک که ملکک کارمدر وکذلک ایکی جهانده بلکه بکا شریک و نظیر یوقدر حکم الهیه
بن بنا ایلدوکم مسلکی نقضه وتغیره ایلیدوکم کاری تخریب وامضا ایلیه او رمی
بنم امارت و ولایتم حکمی اوروره تمکم ثبوته دیرلر خالق الخلق هو الذی خالق الناس

و باين
ح

وكذا الك بكا بوكوبنشده وعالمیندن ضد دخی یوقدر که بم ام مه مخالف الیه
زیرا خلقده سن کوره مزسن ای رائی اولن کسنه تفاوت خلقدن
وعدم تناسب نظر ندن واختلاف حقیقتدن برشی کوره مزسن
بونلرک مخلوقیتده مساواتی اولوب منافاتی اولمه دوغی ایچون اگر
کوینده ضد اولیدی برمحوای لوکانت فیهما الهة الا الله لفسدتا
نظام عالم وتناسب نظره بنی آدم مختل ومتفاوت اولیدی حال بوکه بویله
دکلدر نفی لازمدن مراد نفی ملزوم اولور اگرچه بحسب الظاهر اسما متقابله
آثارندن بعض اشیا بری برینه متقابل ومتفاوت کورینور
لکن من حیث الحقیقة ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت منباسه فرادتا

وقال سلطان العارفین

ومنی بدا لی ما علی لبسته — وعنی البوادی بی الی اعیدت

اللغات لبسه ای سترته وخلطته لبست الامر علی فلان دیرلر ای
سترته واخفیت عنه بحیث لا یهتدی الی قوله تعالی وللبسنا علیهم
دخی بو معنایه در بوادی جمع بادیه بمعنی الظواهر الاعراب فی متعلقدر
بدا یه علی حرف تعدیه لبسته ذرعن متعلقدر فعل محذوفه ای صدرت
عنی الی متعلقدر اعیدت ه بی ده باء التی ایچوندر مضافدر یاء متکلمه
متعلقدر اعیدته المعنی مقام احدیت جمع لسانیله بویورلرکه حقایق
ومعلومات متکونه که بم صور شیونی ذاتمدن بعض شیونی مظهرلرمندن
ظاهر اولدی بم ایچون وبکا ستر وپوشیده قلدم وبو امور ظاهره بندن
صادره اولدی بم قدرتمله حاصل اولدی بنه بکا عودت اولندی پس
حقیقتده مبدی ومعیدی ومهدی له ولابس وملبوس علیه

ومعید ومعاد ومعاد عنه ومعاد الیه جمله سی بم بندن غیری دکلدر

وقال سلطان العاشقین

وفی شهدت الساجدین لمظهری — فحققت انی کنت آدم سجدتی

اللغات حققت ای علمت تحقیقا الاعراب واضح المعنی وانا مظهره مشاهده
ایلدم بدنیمه ومظهرمه ساجد اولن ملائکه بی پس حقیقة بلدم که تحقیقا بن
اولدم سجده ایتدک ادمی مصدر فاعلنه مضافدر مفعولنه دکلدر یعنی ساجد
اولن ملائکه بنم صفاتمدن بر صفاتمدر که ذاتمه سجده قلدی مشاهده ایلدم
کندو ذاتمه که ملائکه لردن سجده تن ادم مسجود اولن بنه بنم دبندن غیری دکلدر

وقال سلطان الواصلین

وعاینت روحانیة الارضین فی — ملائک علیین اکفاء رتبتی

اللغات اکفاء جمع امثال المعنی دخی بن عیانا کوردم ملائکه ارضیه
زمره ملائکه علیین بنم مرتبه مه نسبت امثال واکفا کوردم یعنی روحانیات
سماویه ده ظهورم نیجه ایسه روحانیات سفلیه ده دخی کذالک پس بنم
ظهورمه نسبت امثال واکفا دربو جمله ده اگرچه بحسب الظاهر فوقانیت
وتحتانیت متقرردر واختلاف وتفاوت مقرردر لکن بنم مرتبه مه نسبت یکسان دبرابردر

وقال سلطان العشاق

ومن افقی الدانی اجتدی رفقی الـ — ومن فوقی الثانی بدا جمع وتعرفی

اللغات افق دانی سندن مراد طرف جلدیه در ومراد عیری
سه اجتدی ای طلب الجدوی ای العطاء رفقی جمع رفیق مراد تواضع
ولواحق درالاعراب رفقی فاعلدر اجتدی نک من افق متعلقدر
اجتدی یه ومن رفقی متعلقدر بدایه المعنی عارف کامل ذو وجهین در برجهی

مرتبهٔ جمعه وازکه اندن استفاضهٔ کمالات ایدر و بو جانبنه افق اعلا جهة
تعبیر اولنور و برو جهی حق جانب کثرت درکه بشریتی و جسمانیتی در بودر
افق ادنی تعبیر اولنور که خلقه افاضت ایلر بو جانبندن پس بو رزکم افق
ذاتیمدن یعنی صورت بشریمدن طلب مدد به هدایت وعطیهٔ عنایت
ایدر ار سلوکمه اولن رفیقلرم ونم جمع وحدتم بکا فرق ثانی دن ظاهر
اولدی کم مرتبهٔ صحو بعد المحو ایله کلدی ور غایت کمال فرق ثانیده حاصل
اولور زیرا وحدتک کثرتله معاملهٔ واحده و جمع اولوب مشاهدهٔ وحدت
کثرته و معاینهٔ کثرت وحدته مانع اولم خلع حقدم وحتی خلقدم کورروب
هر مرتبه نک حکمن اجرا قلدر کثرت صورت وحدت دن ای محجوب قلمز

وقال سلطان العارفین

الی النفس قبل التوبة الموسویة		وفی صعق دک الحس خرت افاقة

اللغات صعق غشیان وبیهوشلک موتهٔ دحی ایرلر دک پاره لنمق ودوکلمک
انکه افاقت عقل کلمک خرت ای سقطت الاعراب صعقک دکو کلا اضافتی
بیبیه بر اضافتی قبیلندندر کثور رالفلم و دکک حسه اضافتی مصدرک مفعولنه
اضافتی قبیلندندر افاقت منصوبدر مفعول له اولمق اوزره النفس عندر
خرتک الف لام مضاف الیه دن بدلدر ای خرت نفسی تقدیرنه المعنی
حضرت موسی طلب رؤیة ایدوب خطاب لن ترانی ایله دفع قلندقده
ساقطا علی الوجه بیهوش اولوب بعد الغشیان دیدیلرکه سبحانک
تبت الیک پس موسی یه منسوب اولن بو توبه دن اول
بنم نفسم ساقط و غایب اولدی نفسمدن لاجل الافاقه تجلی حق حسی
مدکوک و متلاشی قلدقده سنک صعقی و فتنه م یعنی بو حال بکا دحی از لیده

وقال سلطان العاشقین

افقت وعین العین بالصحو حلت		فلا این بعد العین والسکر منه قد

اللغات این دن مراد جهتدر عین دن مراد عیان عین اصلیت
نیم رقیقه دیرلر حجاب رقیق ان السعی ره دره عین ثانی یعنی اللات
محو ضد ان السکر امتلع ذهاب عقده دیرلر منه کم احمق النبیاء دیرلر المحق
سحاب زایل السه وصافی قلمسه الاعراب وان السکر ده و او حالیه در ضمیر
دو ضمیر سکره راجعدر عین العین مبتدا بالصحوده باء وساطت ایچون متعلقدر
حلت واحت بالصحو جملهسی خبر بدر بدر جمله انک المعنی نفسمک افاقتی و طلب
رؤیت ذاتدن رجوع و انابتی سبب بیلا این لفظی نه جهتدر وقتدن
در دیمک کلامی قلدی زیرا بعد العیان وحصول الشهود ولیلیان
استفهام قلمز لیل بوکه بن بسکه مغایرت و مغایرتندن افاقت
بولدم و حجابه ذات احدیت بو السقط الصحو ایله اولوب
دولت مشاهده حاصل و شهود جمال وحدته واصل اولدم

وقال سلطان العاشقین

کأول صحو لارتسام بعدة		وآخر محو جاء ختمی بعده

اللغات عند الشیء زمانک عمر دیدرکه زمان منقطع اولماز اول
شی منقطع اوله اخرکی محو واخرکی صحوه اضافتی ختام قضیه قبیلندندر
مجرد تخصیص ایچون علی هذا احدک عن محوی ومن صحوی فانیه
قائل اولن وجود دینک زمانیدر المعنی یعنی نم اخرم به رتبهٔ محوکه سیر وسلوکم
منتهی انده نصحه کلدی اول صحوکبی در بو ایکیسنک هر علوم اولدوغیندن
اوزی خلاصهٔ کلام بو درکه محو وصحوکه برنجی مرتبهٔ وار در مسما اول اولا

قبل السلوك كثرت وخلقله محتجب اولوب مشاهدن حقدن بی خبر والمقدر وصحو اوسط اولدر كه اول كمسه زايل اولوب تارة خلق وتارة حق كوره و محو آخر ده مطلقا حق كوره وهيچ خلقه وجود وير ميوب حقله خلقدن محجوب اوله ومحو اولكی كثرت نفسه وصفات اصليه وعارضيه سی افنا وازاله دربونك نتيجه سی جهت بيه وجود ظاهری وجدا ايله بقاء المقدره ومحو اوسط محو روح دره وصفت حقيقيه ومجازيه سی افنا وازاله در وبونك نتيجه كثرت حقايق وشيون باطن وجودی بزاوجدانيدر كه باطن وجوده مشاهدن قلقدر ومحو آخر شهود بين مذكوره نك تقبيه سندن محو دروبونك نتيجه سی شهود الوحدة فی عين الكثرة وشهود الكثرة فی عين الوحدة درعم رؤية المغايرة بينهما سبع معنا مفهوم اولدیسه انرمحو اول صحو كبی در بو وجهله كه اول صحوده عين كثرته قايم در سالك واخر محو ده دخی عين كثرته نزول ايدر لكن نه عين الوحدة

وقال سلطان العارفين

وما خوذ محو الطمس محقا وزنته ... بمحو وذ محو الحس فرقا بكفه

اللغات محو لغتده ازالة الاثر واذهابه واصطلاحده ازالة اوصاف البشرية ورفع العادة والقبل طمس لغتده دوزوبرابر اتمك اصطلاحده ازالة اوصاف الشیء ورسومه در محودن اخص اولور وبونده محودن زياده اولور زيرا طمس اثاره واعيانی مستلزم در من غير علم محق اعدامه ديرلر اضمحلال استهلاك ذاته زيرا محو ومطلوعه دير كفه ترازونك برجانبنه ديرلر الاعراب محقا وفرقا نك انتصابی تميزيت اوزره در ويا مفعول له دركه وزنته فاعلنه ويا محقا مفعول له وفرقا تميز در وبالعكس المعنی بن وزن ايلدم كفه شهود وميزان

كشفنا مأخوذ المحو اولين كسبي كه ايكي طمس ذات وصفات مضاف وارمن حيث الحق والانعدام فی عين جمع الجمع عالم حتى مضاف اولين محو مقطوعله بركه اولك كشف حقيقی ان مقطوع اولدسی لاجل الفرق والكثرة اولدبو ايكی سنی برابر وتوام بولدم زيرا بری فعلا حقيقة درك اگرچه بحسب الذات تفاوت ايسه ده اما نظرا الی الحقيقة متحد لردر

وقال سلطان العارفين

فنقطة غين الغين عن صحوی المحت ... ونقطة عين العين محو الدت

اللغات اولكی عين حروف تهجی ده اولن عين معناسنه وتابحی عين حجاب رقيق معناسنه عين اول معنا البصر وعين ثانی بمعنی الذات الف فعل ماضی در الفادن ثلاثی لفودن الاعراب العين ده والعين ده الف لام مضاف اليه دن عوض در المعنی بنم غين ذاتمك غينی نك نقطه سی كمال صحومدن محو اولوب اول عيني غين اتمش نقطه بشريت زايل اولدقده عين عين اولوب بين وبين بر طرف اولدی وبنم ذاتمك چشمينك بيداركی محو ی دخی الفا قرب يعنی وجه وحقيقه وجودی فنا ومحو قلم بيدار بن دخی نقيضم محو قلب فنا اندر فنا حاصل اولدی بيت

چشمان دری تحوری اولم كه خواتيه اولدم ... بيانا من كی ياكشی سرن دم كی ذ ادام

وقال سلطان العاشقين

وما فاقد في الصحو في المحو واجد ... لتلوين اهل التمكين زلفه

اللغات زلفه بمعنی القربة الاعراب ما بمعنی الذی ليس معناسنه اولسه اهل دروا جدی خبری اوله با نسخه ذلك مفعول له در اي لييسرا هلا التقديم واهل مرفوع قرات اولوب مانك خبری اولسه ده جايز در المعنی علی تقديم

الاول شول تمکیه سالک حالت صحوده فاقد در حین محوده اتی بالکلیه واجد در اول
سالکه تلوین و تحوی بلنور اونری اهل اولور تمکین ترتبه و مقام وصلته یعنی سالک
محو بعد المحو حالتده صاحب مقام تمکین قرب اولوب سابقا کم کرده وجود
ایسه بو مقامده انی بولور و اکر ما فیه اولورسه معنا بو بلهاو لورکه
تمکین مقام قربنه اهل دکلدر حال صحوده مشهود حقیقی فاقد و حال محوده
واجد اولنکه تلوینده اونری زیرا شول کمسنه که شهودی مقید او الحال
دون حال اول صاحب تلوینده را اهل کمال دکلدر انکون مقام تمکین دلالت تحقیقه اهل اولور

وقال سلطان الواصلين

تساوی النشاوی و الصحاة لعتهم | برسم حضور و برسم حظيرة

اللغت نشاوی نشوانک جمیدر معنی السکران صحاة صاحیک جمیدر
الرسم الاثر و الرسم العلامة للخطرة بو محلده مقامات خلایقدن مقام
مخصوصه در مشتعدر حظر دن حظر منع دیرلر انکیجون قوین اغلنه دخی حظیره
دیرلر انی حروجدن منع ایلدیکیچون اعرابی و ارجح المعنی بنم قتمده مساوی
اولدی ارباب احوالکه سکران و سرخوشلر در غلبه حاللا و اصحاب حضور که
صاحی و صاحیلر در انوار مراتب سلوکده یس بو ایکی فرقه بنم عندمده مساوی
در بری اثر حضور ایله منعوت و بری علامت مقام ایله موصوف اولدیغیچون
زیرا کلا الفریقین بلکه کامل دکلدر انکیچونکه اصحاب سکر احوال تجلی صفاتیه دن
بر ذوقه قانع اولوب اتی کلام سکر و بر حضور او لورلر دعالو ق
السکر و الوجد نتیجه تجلی دن غافل اولورلر دکزالک مقید مقامات سلوک اولن
ارباب صحوم اتیبدن بر مرتبه سه زهد یکی توکل رضا و علم و عرفان
و وجد ان کبی دیو نلرامثالی بر مقامه مقید اولیه جامع جمیع مراتب اهله

دن خالی اولور و مرتبهٔ اهل کمالدن محروم قلور پس ارباب کمالک
ذوقیندن حرمانلری اولوب هر بری بر مرتبه لرینه مقید اولدقلری ایچون
ارباب کمالک قتنده متعب و بلکه درمع مقام رتبهٔ رفیعه صاحبلر بیدر

وقال سلطان العشاق

ولبسوا بقوی من علیهم تعانقت | صفات التباس او سمات بقية

صفات التباسدن مراد اعیان صفات بشریه در که انکله ذات
احدیت ملتبس و محتجب اولور و سمات بقیه دن مراد آثار بقایای
صفات بشریه در الاعراب لیسوا ده جمع ضمیر اسمیدن مقدم ذکر اولنه
سی الکلامی البراغیث قبیلندندر و بو ده جایزدر که لیسوا انک
اسمی ضمیری اوله و ما بعدی انی تعبیر اوله المعنی و بنم قوم دکلدر یعنی
اصحاب کمالدن دکلدر شول کمسنه لرکه انلرک او زرینه تعاقب ایدی
صفات ملتبسهٔ بشریه و یا خود علامات بقیهٔ تلک الصفات یعنی انلره
صفات بشریه زایل اولوب و احیانا طاری اوله و سمات بقایای انانیت بعضی
اوقاتده انلره جاری اوله بو حال از زره اولنکسنه لر توابع اهل کمالدن

وقال سلطان العارفين

ومن لم يرث عن الكمال فناقص | على عقبيه ناكص في العقوبة

اللغت نکص علی عقبیه دیرلر ای رجع الی مقامه الاول في العقوبة معلق
محذوفه ای واقع في العقوبة تقدیرنده المعنی ارباب محو و اصحاب صحودن ارث کمال
سالک که بنمدن و بنم مثللردن کمال احوال قلبیه و اسرار معنویه وارث اولمیه حالیه
پس اول کمسنه ناقصدر که الی اوجه بیلوززره رجوع ایدیجیدر عقوبته واقع اولدر یعنی
و یا خود فی ناقصه متعلقدر یعنی دایما عقبنه راجعدر عقوبت و صعوبتدن

وقال سلطان العاشقين

وما فيّ ما يقضي للبس بقية ولا فيّ إلى يقضي على بقية

يقضي من باب الافعال اي يؤدي بقية قائل في طودير بورده وجود حادثي الى وعلامت ونشانيدن عبارتدر يقضي قاضي اي يحكم فنة رجوع ديرلر الاعراب اولكي ما نافية ثانيكي ما موصوله ويا نكرة موصوفه دروللبس لام بمعنى الى المعنى يعني وجودمده برشي قالدي بلرشنكه بقية وجود دستند اولن لبس وحجابه مؤدي ومفضي اوله وكذالك يعني اثر وعلامتم ووجود محدث وموهوم دخي يوقدر كه يعني اوزريه حكم ايليه مرتبه اوله رجوع ايتمكه مصرع نايست زمن در من وباقي همه اوست مثنوي

در نيابد حال پخته هيچ خام پس سخن كوتاه بايد والسلام

وقال سلطان الواصلين

وما واغشني تلقي جنان وما به يفوه لسان بين وحي وتنبيه

اللغات جنان قلبه ديرلر يفوه فعل مضارعدر فاه يفوه فوهدن تكلم ايتمك اسميه سوعدن برنوعدر يورده تزيين كلام مراددر الاعراب ما وادن ما نافيه ثانيه ذا بمعنى الذي عسى فعل در افعال مقاربه دن رجا معنى استعمال اولنور مابه ده ما موصول در معطوفدر ذا اوزره ويلقى لك مفعولي خبري دركه يحوا قدر عايد در ما ذا به المعنى معاني مكنونه دن ومعارف و لطايف مخزونه دن نه شي وار در باطن وظاهرده كه قلب الي القا رجا اولنه ودخي اني لسان تكلم ايتمكه رجا قلنه كه اول حق قبيل ترين عبارات ما بينندن واقع اوله يعني برشئ فلا مشدركه قلبم اول معاني بنجا القا ايتمه وتوحيد خدا واسرار حدا ومراتب ومقامات بندن وبيانندن بر كلام يوقدر كه

بكا

ب ثم سويله مش اوله يس امر كريم بندن اخذ كمال اتيه ما قصد اولنمسي مقرر در

وقال سلطان العارفين

فعن نقت الاطراف عندي وانطوى بساط السوى لا يحكم التسوية

اللغات نقاني برسرنيك بويننه اله دوب توجعلق بورده اتصال معنى متضمندر انطوى دورمك سويت برابرلك الاعراب عدلا تميزيت اوزره منصوبدر بجكم ده با انطوى يه متعلقدر المعنى يعني شهودم قتنده اطراف واكناف وارازل واشراف وانواع قهر وغضب والطاف واحكام وازل ابد واول واخر وظاهر وباطن وقدم وحدوث ونور وظلمت بربرلرينه متصل اولدي وبساط مغايرت منطوي اولدي من جهت العدل حكم سويت ايله دكل

وقال سلطان العاشقين

وعاد وجودي في فناء ثنوية الوجود شهودا في بقاء احدية

عاد اي صار بقار رعايه لزوزن مقصوردرات اولنور المعنى يعني وجودم صفت اثنينيت وجودك استهلاك وفناسي حالنده محض شهود اولدي بقاء احديتده پس طالب مطلوبه واصل وكماكي حاصل ويكانكي زايل اولدي اصلا حاجب قريب كان الله ولم يكن معه شيء ترى كما كان عيانا الان

وقال سلطان الواصلين

فما فوق طور العقل اول فيضة كما تحت طور النقل اخر قبضة

لذالك عن تفضيل وهو اصله فهانا على ذي النون خير البرية

اللغات ما فوق طور عقلدن مراد مرتبه بشريت اولي فيح طايله وتابعي ثم قايل ذي النون حضرت يونسك كنيتيدر بطن حوتده نيجه زمان قرار ايلدوكي ايچون نون اسم ماهي در الاعراب ما فوقده وما تحتده ما موصولدر

حضرت ذي النون ادر زمان

سلوای محذوفدر ظرفیت اوزره منصوب اولن فوق قرینه سیله ای فالذی
وقع فوق طور العقل تقدیرنده وکذا فی طور العقل ده اول اخر مرفوع قرات اولنور
فوق تحته عطف و بیان اولورسه و منصوب قرات اولنور ظرفیت اوزره
ویا نزع خافضیت اوزره منصوب اولورسه فی ماکه فاعلی خیر البریه در
و هو عائد در خیر البریه به و اضمار قبل الذکر ضرورة شعریه ایچوندر و او حالیه در
المعنی وقتاکم نفی نه اطراف و اضداد و اختلاف بیم تحته مقرردر و تساوی
جهات تقابله التحقق اولوب بساط مغایرت منطوی و حجب مخالفت و عدم
مناسبت مرتفع و منزوی اولدیسه پس شول نسنه که فوق طور العقولدر
و وراء حد الممکنات والمکونات واقع اولدیسه کر اول اوک فیض حقدرکه
روح اعظم و حقیقت حبیب اکرمدر شول شی که درکه واقع اولدی تحت
طور العقل مراد مرتبه بشریت دکه محل نزول علوم نقلیه در و طور مناجات
و مقام تجلیات الهیه در و اخر تبعضه حقدرکه وجودی جلادن موجز
و فلکوکده تحت ای لاجل ذلک المستوی فی استواء التحته والفوق
قبته نفی قلدی خیر البریه حضرتلری یونس بن متی اوزره تفضیلدن
حالبوکه اول حضرت اهل تفضیلدرلر نته کم لا تفضلونی علی یونس بن متی
و قتاکم معراج اولیت و اخریت و ظاهریت و باطنیت و فوقیت و تحتیته
محیط اولن هویته وصول اولدیسه پس من ای جهة کان اکر فوقانی و اکر
تحتانی معراج ربانی ده و وصول سبحانیده تفاوت اولماز اکرچه تجلی الانبیا
شرف متصور ایسه ده نته کم حضرت رسالت پناهک معراجی فوق الجبروت
والملکوت اولوب و حضرت یونسک تحت الارض فی بطن الحوت اولدی
لکن تفضیل و تفاوت تصدن نفی بیوردیلرکه وصول الی الله ده بتمله

یونسک معراجنی فوق ایتمک کرچه بیم معنی الحمد عرشی و انک فرشی اولدیسه ده

	وقال سلطان العشاق	
اشرت بما تعطی العبارة والذی		تغطی نقشا و ضحته بلطیفة

اللغات تغطی یعنی تستر تغطی نک مفعول اولی محذوفدر ای تغطیه تقدیره
العبارة فاعلیدر تغطی علی بناء للمفعول قرات اولنور او ضحته نک ضمیری الذی به
راجعدر المعنی بن اشارة ایلدم تساوی فوقیت و تحتیتدن و اتحاددن
ضدیت و مغایرتدن سابق الذکر اولن معنایه که انی عبارة اعلای بیانده
ایلردی الفاظ اداقلر و شول اسرار و معانیکه بحر محجوبانه دن مستتر و متغطا اوله
انی ایضاح و اظهار ایلدم اشارة لطیفه و عبارة فصیحه
ایله تا ارباب ذوق و جدان اندن اسرار دع فان اخذ ایدهلر

	وقال سلطان العاشقین	
ولیس الست الامس غیرا لمن غدا وسر بلی لله مرآة کشفها		وجنحی غدا صبحی و یومی لیلة واثبات معنی الجمع نفی المعیة

معنی

اللغات امس دنکی مراد یوم ماضی در و الکی غدادن مراد یوم آتیدر
و تانیجی غدا بمعنی صار جنح اللیل لیل ظلمه دن بر قطعه در کالمغرب
الست نک اسمه اضافتی برشیئک ظرفینه اضافتی قبیلندن لکن ده تام
بمعنی الی جنحیدر و او حالیه جنحی مضافدر یاء متکلمه و تر مبتدا مضافدر
بلی یه لله متعلقدر محذوفه ای الکائن لله تقدیرنده مرآة یا خبردر
یا مبتدا و ثانی اوله بو تقدیرجه و اثبات سرا اوزره معطوف اولور
نفی المعیة مبتدا و ثانی نک خبریدر و بو جمله مبتدا اولکه خبر اوله و یا خود
سر مبتدا مرآة انکا خبر و اثبات نفی المعیة انکا خبر اوله کشفها ده خبر بعد خبر

بجهتا

اصح سره راجعدر وضمیر مؤنث اولمسی حقیقة معناسنه مؤول اولمغله بعضیلر بلی یه
راجعدر دیمشلر باعتبار الکلمة اما بو تقدیرجه قاعده یه مخالفت لازم کلور
زیرا مقصود بالذکر اولن مضافدر یوخسه مضاف الیه دکلدر نته کم غلام
زید رأیته دیسک ضمیر غلامه راجع اولور زیده راجع اولمق جایز دکلدر
المعنی بنم فتحم ونظر شهودم الست بربکم خطابی که دون اولدی بن
کی کون اولمدن لمن الملک خطابنه مغایر دکلدر بنم ظلمتم نور صبح اولدی کونم
زم کیجم اوکا زیرا لا صباح عند الله ولا مسا ودر مرتبهٔ حقیقتده نور
وظلمت ومعنا وصورت ومبدا ومعاد وازل وابد وباطن وظاهر
واول وآخر جمله سی مساوی وبرابردر والله ایچون اولنی بلی لفظنک
حقیقتی اول حقیقتک کشف ووضوحینک مراتبیدر که اول حقیقت من حیث
الوحدة الست بربکم دیوب من حیث التفصیل بلی دیدی پس بلی لفظی
اول حقیقتک کشفنه مرآة اولمش اولور ویاخود حقیقت لفظ بلی مراد
کشف عبارة سابق الذکردر ذکر اول عبارة اعطای معنا وابراز قلوبه
بو تقدیرجه ضمیر بیت اولده اولن عبارة یه راجع اولور واثبات معنا
جمع تحقق معیتی نفی تلقدر اکر مراد مبتدا ثانی اولورسه تقدیر کلام بودر که
بزم بلی دیمه مزک حقیقتی اول حقیقتک کشفینک اینه سی واثبات معنا
جمع ملتقی نفی معیتدر تا بلسنکه جناب حقیقتله مغایر غیرتی دخی بو قدر که اکا
بلی دیه بلکه الست بربکم دین لسان اهل جمله حقیقتدر وبو خطابه بلی دیو جواب
ویرن کذالک اول حقیقتدر من حیث التفصیل پس جمع وتفصیل
وحدة حقیقتنک لیکن مرتبه سیدر عند المشایخ پس مجیب مجاب حقیقتده اولدر

وقال سلطان العارفين

ونعمة نوری اطفأت نار نقمة	فلا ظلم تغشی ولا ظلم تختشی

اللغات اوکی ظلم بضم الام ظلمتک جمعیدر وثانیجی ظلم ستم وجفا معناسنه
در تغشی ای تستر تختشی خشیدن اطفا سوندرمک انقمت بلا الاعراب
لا ایکی موضعده بله نفی جنس ایچوندر مکرر اولدقده بش وجه جایزدر
لا حول ولا قوة ده جایز اولدوغی کبی وخبرلری محذوفدر که حاصل در تغشی تختشی
در ظلمک وتختشی صفتی در ظلمک المعنی وقتادم تساوی تضاد واتحاد تقابل
وتعادیم فتحمده مقرر اولدیسه واثبات جمع ونفی معیت تحقق بولدیسه
پس بکا نه حجب ظلمانی نه بو قدر که بن بوریه وکذالک ظلم وستم دخی بو قدر که عالمه
سندن نخشیت اولنه حال بوکه بنم نور معرفتم نعمتی اطفا و
ازاله قلدی نار نقمتی بحکم سبقت رحمتی علی غضبی حتی بحال
رحمتدن نار غضبم بکا جز یا مؤمن فان نورک اطفأ ناری دیو لابه وزاری قلور

وقال سلطان العاشقين

وجود وجودی من حساب لا اهله	ولا وقت الا آیت لا وقت حاسب

اللغات حاسب حام وضابط معناسنه وجود اولدن مراد وجود
حقانی ووجود ثانیدن مراد وجود جسمانیدر اهله هلاکک جمعیدر الاعراب
ایکی محلده بله لا نفی جنس ایچوندر اولکی لا نک خبری محذوفدر ای لا وقت
معتبر او موجود تقدیرینه وثانیجی لا نک خبری حاسبدر ووجود قول لفظا
منصوب مفعولیدر حاسبنوک المعنی وهیچ بکا بر وقت یوقدر الا
شول وقت که اندر وقت حاسب وحام اولیه حساب اهلدن مراد
محسوب اولن وجود جسمانیه کک وجود حقانیه سنی فتح صوفیه مفتوح
لردر که نفس ناطقه انسانیه اولی وابدی در ولا یزال بر مقلد وبرجودت

اقتضا ایدرکه اول مظهرده ظاهر اولهلر و اول صورتله باهر اوله و هر عالمده
اول عالمک شأننه مناسب صورتله ظاهر در ابتدا مرتبهٔ اعیان ثابته‌ده
ده ظهور علمیه حقدر بعده صور روحانیه بعده صور مثالیه بعده صور عنصریه
بعده عالم برزخده صور مثالیهٔ اخرکه قبل الایجاد اولن صور مثالیه مغایر
درتا الی ما لا نهایه پس ازلی و ابدی اولمه‌سی مقرر در پس حساب شهود
و اعوام وایام حاصل اولن وجود علمیه وجود حقانیله نابود اولدقده وجود
حقانی ظهور بولدقده بو وجود حقانیه نسبت شهور و ایام و سال و
زمان و مکان و ماضی و استقبال و حال علی السواء و یکساندر

پیش ما صد سال و یک ساعت یکیست		که دراز و کوته از ما منفکیست
این دراز و کوتهی در جسمهاست		این دراز و کوته اندر جان کجاست
	و قال سلطان العشاق	
و مسجون حصر العمر بر ما وراء		مسجنه فی الجنة الابدیة

اللغات مسجون محبوس حصر حصار عمر زمان سجن ارض سابعه‌نک اسمیدر زیر
زمینده اولن زندانه کنایه اولنور الاعراب و مسجون مبتدا و حالیه
امیرنک فاعلی ضمیر مستتردر که مسجونه عایددر فی الجنة ظرف بیروه متعلقدر
المعنی شول کمسنه‌لرکه اهل کمالدر انلرک قتنده اوقات و ساعات
و استقبال و حال بوقدر حال بوکه مسجون حصار زمان و محبوس زندان
مکان سجین طبیعتنک ورلسنه که عالم لاهوت و جبروت و ملکوتندر
کوره‌مز جنت ابدیهٔ ذات و صفاته زیرا اسیر ظلموره و دنیای دنیه
مسجون حاویه اهویهٔ ردیه کرم بیله و هیچ ردیلکی لذت جسیه حسیه متلذذ
و مقید ایکن نیجه ساحت عرشی مساحت ایدر و عالم معنایه روحی نیجه الله کیدر
بیت

اسرار دیت حق مانند و گرنه ترا		چه عیش باکه در عالم دل آمدنست
	و قال سلطان الواصلین	
فی دارت الافلاک فاعجب لقطبها		المحیط بها و القطب مرکز نقطه

اللغات دارت دار یدور دوراندن مشتق در افلاک فلکک جمعیدر فلک
شول جرم کری محیطدر که ایکی سطحی وار در بری ظاهری بری باطنی و دیگر
سطحی باطننده ایکی نقطهٔ معقوله اعتبار اولنور که فرضا بر نقطه‌دن دیگر
بر خطا چکسک برابر کله مثلا بو شکلده اوله بو نقطه‌لره قطب
فلک و مرکز و مدار آسمان دیرلر که حرکات افلاک بو نقطهٔ مفروضه
لروک اوزرینه‌در و بو نقطه‌لرمن بعد حرکت اتمزلر و قایم و ثابت درلر
و ایکنجی قطب شول انسان کاملدر دیرلرکه مدار جمیع عالم اکبر روحانی و کر
جسمانی اولدر الاعراب فاء جواب شرطیه‌در و با تعجبه علوقدر قطبها و بها
ضمیرلر افلاکه راجعدر و القطب واو حالیه قطب مبتدا مرکز خبر بیدر
المعنی و تمام جهات بم فحم مستوی و بساط عزت منطوی
و حجاب میت و اثنینیت مرتفع اولدیه بس بم سبعهٔ علو و قوه
باطنه افلاک دوران ایلر پس تعجب ایله اول افلاکک قطبنه که انی محیط
اوله و جملهٔ فلکیات و سمواتی شامل و حاوی اوله حال بوکه قطب نقطه
دن اولن مرکزدر که افلاک انی محیط در اما انسان دن اولن قطب
افلاکی و املاکی و سمکی و سماکی و ما بینهما نه قدر اشیا وار ایسه ناری
و آبی و خاکی جملهسنی جامع و حاوی در بلکه حقیقتده قطب ازلا و ابدا
من اول الوجود الی اخره حقیقت محمدیه در پس حضرت آدمدن کندو زماننه
کلنجه‌یه کلم بو حقیقتک مظهری اولدیسه قطب الاقطاب اولدی و زمان

شریعتلرندن منکر و اشدندن هر کیم بو سره محرم اولدیسه بنه قطب الاقطاب
درنتکم بو معنایه اشارت بیورر ابن مسعوددن روایت صحیحه وجهیله که
قال علیه السلام ان لله فی الارض ثلثمائة قلوبهم کقلب ادم واربعون قلوبهم
کقلب موسی وسبعة قلوبهم کقلب ابراهیم واربعة قلوبهم کقلب جبرائیل وثلثة قلوبهم
کقلب میکائیل وواحد قلبه کقلب اسرافیل یسمی القطب فاذا مات الواحد
ابدل الله من الثلاثة مکانه صاحب الایسر واذا مات من الثلاثة ابدل
الله مکانه من الاربعة کذا وکذا او جملک بر بنه قطب الاقطاب دیرلر اوغوث
الاکبر دیرلر و اول ایکی سنه امامان دیرلر صاحب الیمین ملکوته ناظر ومتصرفدر
و صاحب الیسار عالم شهادته متصرفدر و اول دورت کسه اوتاد
دیرلر که جوانب اربعه ده قائملردر یعنی شرق وغرب وجنوب وشمال
و اول یدی کسه یه ابدال دیرلر اول جهتدنکه انلر کندو بشریتلرندن
ذات وصفاته تبدیل ایتمشلردر نتکم حضرت مولانا بیوررلر **مثنوی**

کیست ابدال انکه او مبدل شود	خمرش از تبدیل یزدان خل بود

و اول قرق کسه یه نقبا دیرلر بکری ایکی سی شامده و اون سکزی عراقده
ساکنلردر نتکم بو حدیث دلالت ایدر ان لله اربعون انسانا اثنان وعشرون فی الشام
وثمان عشر فی العراق کلما مات واحد منهم بدل الله مکانه آخر فاذا جاء الامر
قبضوا کلهم و اول اوچ یوز کسه یه نجبا دیرلر قچن بونلردن بری
فوت اولسه صلحادن بری بونلره ادخال ایدرلر

وقال سلطان العارفین

ولا قطب قبلی عن ثلاث خلیفة	وقطبیة الاوتاد عن بدلیة

الثلاث خلیفة ای حرمت خلیفة الاعراب قبلی ظاهردر معتقدر محذوف
صفتدر لا بد منفی اولن قطبه عن ثلاث متعلقدر محذوفه اعرابدن محلی
منصوبدر حالدر یا قطبدن و یا خلیفه دن ای لا قطب کائن قبلی متجاوزه
عن ثلاثة وخلیفة تمک ممیزی قطبه عائددر و قطبیة الاوتاد و واو حالیه در
و خلیفة جمله سی اعرابدن محلا مرفوع خبردر لانک للعین چونکه مرتبه قطب
مقامات اوتاد و ابدال و نجبا و نقبا معلوم اولدیسه و بن مظهر حقیقت
محمدیه و عصرمده قطب الاقطاب اولدیسه بندن اول بر قطب یوقدر
وجودن تجاوز اولوب عین حالده اول قطبه خلیفه اولم و حال بوکه قطبیت
اوتادیم بدلیتمدن قطبدر و بن قطب الاقطابم و ابدال و اوتاد اگرچه
قطب دیرلر لکن انلریم خلیفهم و بدلمدرلر و هم تقریر قدر دورلر قطب انسانیک
روح اعظمیدر که امامان عقل و روح حیوانیسیدر و اوتاد عناصر اربعه و اخلاط
اربعه سیدر که قیام بدن انلرله در و ابدال صفات سبعه سیدر که حیات
و علم و اراده و قدرت سمع و بصر و کلامدر و نجبا و نقبا سایر قوا و عروق
اعصابیدر پس بو انسان کبیرک وجودنده متدبر و متصرف
اولن غوث اعظم و روح اعلمدر و سایر اشیا و غیر اولیا و عرفا و صلحا کبی انک
تابعیدر نتکم حضرت مولانا بو ابیاتده توصیف قطب آفاق ایدوب بیوررلر **مثنوی**

قطب شیرست صید کردن کار او	باقیان این خلق باقی خوار او
تا توانی در رضای قطب کوش	تا قوی گردد کند صید وحوش
او چو عقل و خلق چون اعضای تن	بسته عقلست تدبیر بدن
قطب آن باشد که گرد خود تند	گردش افلاک گرد او بود

وقال سلطان العارفین

فلا تعد خطی المستقیم فان فی	الزوایا خبایا فانتهز خیر فرصة

التفوت لا تفد صیغهٔ نهی در عدا بعد دن ای لا تجاوز خط مستقیم
مراد صراط مستقیمدر زوبا جمع زاویه خبابا جمع جنیه بمعنی خفیه اشهار فرصت
کوزتمک الاعراب خطی مضافدر باء متکلم حقی منصوب اوقنمق ابری لکن
ضرور قالوزن اسکان اولنوب کتابتده ثابت قراتده التقاء ساکنین
دن اوتوری ساقط اولدی المعنی وقنا کم بن مظهر حقیقت محمدی خلیفه
وقائم مقام احدی اولدیسه وجمیع مخلوق بکا من حیث المعنا تابع اولدیسه
پس سن ای عاشق وطالب راغب وصول جناب حق ایسک بنم مراد
مستقیمدن وطریق قویمدن تجاوز اتمه زیرا تحقیق بنم زوایای طریقمده
خفایای فیوضات وخبایای فتوحات وکشوفات مقرردر پس سن
همان جهد فرصت بل وسلوک وتوجهی غنیمت بل باخود زوایادن مراد
طریقک فوق فناسی اوله بو تقدیرجه دیمک اولورکه ای سالک بنم مسلک
مستقیمک فوق فناسی دریاضات ومجاهده کورب تجاوز ونکول
اتمه زیرا تحقیق طریق فوقک هر کنجنده نیجه کنج خفی موضوعدر پس جز
فرصت کوزت وطریق مستقیم خط مستقیم تعبیر قلنمه لرینه حضرت
رسالت پناهک حدیث شریف تلمیح وارددر کم ابن مسعوددن مرویدر
خط رسول الله علیه السلام خطا مستقیما فقال هذا سبیل الله ثم خط
عن یمینه وشماله خطوطا مثلا فقال هذه سبل الشیطان علی کل
واحد منها شیطان فلا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله پس طریق توحید
طریق جمیع انبیا واولیا درهر کیم تجاوز ایله طرق شیطانیه اتباع ایتمش اوله

	وقال سلطان العاشقین	
ففی بدا فی الذرة الولا ولی		لبان تری للجمع منی ردت

الثنات ذرجمیع ذره درکه صغیره دیرلر ولا محبت دیرلر لبان کسر
اللام سوده دیرلر ماداکه بمه ایچندن اوله ثجه محمه دن طشره چقه قوره
بفتح اللام لبن دیرلر ثدی بضم الثا شدیک جمعیدر ثدی محمه دیرلر
درت ای ظهرت اللبن وکثرت دردن مشتقدر دروزن بضم الدال
نزول درلبنها ای کثر الاعراب ففی ده فا سببیهٔ المعنی بن که صاحب
مقام جمع وتوحید ومالک مرتبه اجمال وتفصیل اولدوغم سببیله بنم
کنز مخفی اولن حقیقت ذاتمدن مرتبه اولده بحکم فاحببت ان اعرف
نشأت نفوس کائناتده وذرات مثالیه بنی آدمده تعینات ذاتمده
محبت ولا ظاهر اولدی اولکا ادرکه ارواح انلک سببیله بری بریله
اتحاد وائتلاف ایلدیلر قول وبلی لاجل تعینات ذاتی بعینه ودخی بنم
تعینات ذاتم ایچون حقیقت ذاتمدن لبان بستانن جمع ظهور
وبروز ایلدی لباندن مراد علوم خالصهٔ ذاتیم ومعارف در یعنی
تعینات وظهورات وجودم ایچون مقام احدیت جمعدن علوم
خالصهٔ ذاتیم ومعارف واسرار صفاتیم ظاهر اولوب عام وشامل
جمیع عالمه علوا وسفلا وملکا وفلکا عنصرا وارکانا جمادا ونباتا حیوانا وانسانا
بحسب قابلیاتهم واستعدادهم بو علوم ایلدفا اثرین ولوازم وجود

التبیانا

	وقال سلطان العارفین	
واعجب ما فیها شهدت فراغتی		او من نفث روح القدس فی الروع

راعنی راع یروع روعادن ماضی متکلمدر یعنی اعجبنی هم معنی افزعنی قورقودره
افزعنی معناسی مناسبدر یقال روعته فارتاع ای افزعته ففزع الروع
بضم الراء القلب الروعة بفتح الراء خوف وفزع النفث اصلنده فرقدر لفظه

دیرلر صکره نفخ مع الرّبق معناسنه استعمال اولندی الاعراب اعجب
افعل تفضیلدر مضاف الیدر ما ی موصوفه خبری ما شهدت اوله یا ضمار ان بو تقدیرجه
تشبع بالمعیدی خیر من ان تریه قبیلندن اولور و یا خود خبری بیت ثانیه
ده ذهلت اوله و من نفث ده واو حالیه در روحی نکّ ضمیرندن ایکی حال روعینه
من نفث روح القدس مصدر فاعلنه مضاف در فنهاده ضمیر حضرت محبوبه یه راجعدر

وقال سلطان العشاق

وقد اشهدتنی حسنها فشدهت عن	حجای فلم اثبت حلای لدهشتی

اللغات شدهت علی بناء المجهول دهشت اولمق معناسنه در دیرلر شده الرّجل فهو مشدوه
دیرلر ای دهش فهو مدهوش تعقیل شدن یعنی شغل دیمکدر حجا عقل دیرلر احلا جمع حلیه
جمع للحلیه علامته دیرلر صفت معناسنه در و یا بفتح الحا جمع حلی یعنی الزّینة
که مراد بونده صفتدر که انک ذات بزّه دن وجه تجلّی اولور دهشت حیرته دیرلر
الاعراب اشهدتنی حضرة المحبوبة حضرت موهوبه عن عقلی دیو نیّتک
محلّی منصوب اوله حالیت اوزره و جمله مفروضه اوله مبتدا ایله خبر
ما بیننده علی وجه الثانی یعنی خبر شهدت اولدیسه و ذهلت اولورسه

وقال سلطان العارفین

ذهلت بها عنّی بحیث ظننتنی	سوای ولم اقصد سواء مظنّتی

اللغات ذهلت عن الشیء ذهلا و ذهولا دیرلر اذا نسیته و غفلت عنه یعنی
یقینه و شکّ دیرلر سواء فتح سین و الف ممدوده ایله یعنی راه راست
مظنّه محلّ ظنّه یعنی موضع تهمه الاعراب ذهلت اعرابدن جملهٔ مرفوعه خبری
اولور و اعجب نک باده باسببیه در ضمیر حضرت محبوبه عاید در و دوا بیانک نبذه‌سی
بودرکه حضرت شیخ مقام جمعده مشاهده ایلدکلری عجایب و غرایب حکایت ایدرلر

و بیوردرلر که عجبدر بن اول شی که اول حضرتک تجلّی و محبّتنده حاصل دربیم
مشاهده ایتمکلکوم الی وینی عجبه کتوردیلکی و یا خود فزعه کتوردیلکی در
خبر ایلیک قلبم القاسندن روعتم و خوف و حشیتم حاصل اولمش و اکر ذهلت
خبر اولورسه تقدیر کلام بودرکه اوغوب حالک و اعجب شیکه اول حضرتک
تجلّی سندن بنی الی مشاهده قلدم و انی کوردم بس بنی عجبه کتوردی اول
شی و یا خود فزعه کتوردی قلبم خبر بلک القاسندن خایف اولدم محبّتی
و حال بو که بکا کوستردی اول ذات عالی حسن مطلقنی بس بن عقلمدن
مدهوش اولوب اثبات ایلدم صفاتمی لاجل حیرتی فی ذات المحبوبة
اول عجبتر بن اولان شی اولدرکه بن اول حضرتک سببیله نفسمدن غافل
و ذاهل اولدم مشغول حشیتنده غافل اولدم مکه بن ظن ایلدم بنی غیری
و بیکانه ظن ایلدم حال بو که بن قصد ایلدم طریق محل تهمته و دیدم که
ایا صحیح بن انکله غیریم و یا عینی میم بلکه غیری یم دیو ایقان ایده وب
عینی اولم جانبینه تخیل و تهمت ایتمه منم و طرفا مستقیم عینیه کیم ویم بن غیرتیر بن عینی
و غیر سیتر بن حالی بودرکه بر کسنه کندو ذاتندن غافل اوله و کندو ذاتی کندونه غیری ظن ایلیه

ای دوست ترا بهر مکان می جستم	هر دم خبرت ز این و آن می جستم
دیدم بتو خویش را تو خود من بودی	خجلت زده ام کز تو نشان می جستم

وقال سلطان العارفین

و دلّهنی فیها ذهولی فلم افق	علیّ و لم اقف التماسی بظنّتی

اللغات تدلیه تولیه دیرلر تولیه سبب عقل و اذهاب احساسه دیرلر
لم افق افاقتدن مشتقدر انف قفا تقفیدن مشتقدر تتبّع دیرلر
یعنی برکسه نک اردی سره کتمک ظنّه تهمته دیرلر و بعض نسخه ده ضاد ایله

واقع اولمشن بو تقدیرجه ضمنه بجان مغایبسنه اولور الاعراب ولهی ذلک
فاعلی هو ایدر ولم انقدح واو حالیه در علی ضمنه متعلقدر یعنی ذاتنه
ایجون نور متعلقدر لم انقدح التماس مصدر در المعنی بنی واله وحیران قلدیغی
ذهول وغفولم اول حضرتک ذاتنده وحسن صفاتنده و بو حیرت وذهولدن
دایم اولیجک انجلیندن که بن رجوع ایتدم کندومه یعنی افاقت بولوب کندومه
کلمدم وحالبوکه بن مراد اتمدن برشی طلب ایلمکلکی والتماس قلمقلغی
دخی تتبع ایتدم بیم وجودم اوزره تهمت سبیل کحال فانیی
اخبار در زیرا صاحب فنا مطلق برمراد طلب ایتمز الله هر مرا
دی مراد الله در زیرا انک وجودی بوقدر بلکه همان وجود الله متحد در فقط

وقال سلطان الواصلین

فاصبحت فیه والها لاهیا بها
ومن ولهت شغلا بها عنه الهت

اللغات واله عقلی اولمین لاهی اسم فاعلدر لها یلهو لهوا دن لهیت
عن فلان دیرلر یعنی بن اندن شاغل وغافل اولدم دیمکدر ولهت تشدید
اللام تولهدن در واله وحیران قلمق دیرلر الهت من باب الافعال بمعنی
الاشتغال والاغفال الاعراب فاء یا سببیه ویا خود شرط محذوفک جوابیدر
والها ولاهیا حالیت اوزره منصوبدر اگر اصبحت دخلت الصباح معناسنه
اولورسه ذکر بعض صرت اولورسه خبری اولور ومن ولهتنه واو حالیه
درمن شرطیه در ولهتنک والهتنک مفعوللری محذوفدر وفاعللری تحتانیه (?)
اولن ضمیر متکلملریدر که حضرت محبوبیه راجعدر شغلا مفعول له در
یا تمییزیت اوزره منصوبدر و فیه ده و بهاده ضمیر حضرت محبوبیه راجعدر
عنه ده کی ضمیر منه راجعدر انکی بهاده با والها ولاهیا به متعلقدر و ثانی

بهاده با ولهتنه متعلقدر المعنی وقتاکم ذهولم بنی واله وحیران
قلدیسه و بن عالم عقلدن کلوب افاقت بولمدمسه پس بن اول حضرتک
مشاهدهٔ حسننده واله و مشتغل اولدم اکا وحالبوکه صرشوله
معنا اول حضرت واله قلدیکندن و نفسمدن لهو واشتغال ایدر حضرتنه
اشتغالدن اوتری و یا خود عنه ده ضمیر شغلا راجع اولوب الهتک
مفعولی ضمیر متکلم اولوب عنه الهت متعلق اولوب مابعدی اولن بیت
الهت معطوف اولیو تقدیرجه معنا بو بیتدن صکره ذکر اولنور

وقال سلطان العاشقین

وعن شغلی عنی شغلت فلو بها
قضیت ردی ما کنت ادری بنقلتی

اللغات قضیت ای مت ردی ای هلاکا من باب قعدت جلوس
اوردی دری بیدر بیدن درایت بلمک دیرلر نقلت برمکاندن برمکانه
تحول دیرلر الاعراب بهاده با متعلقدر قضیت ردی مفعول مطلقدر المعنی
ذهولم بنی تدلیه ایلدوکی سببیله بن اول حضرتک ذاتنده واله اولدم
اکا مشتغل اولدوغم حالده ولکن اول حضرتک بنی واله وحیران قلدیغی حضرتدن
شغلدن اوتری یعنی اشتغال المتعدی اول شغلدن و بنم شغلدن دخی اشتغال
ایدوب بندن مشغول قلندم فاذا کان کذالک اگر اول حضرتک تجلیل
اولسم هلاک اولمقله بن بلمز اولمزم وار دنیادن آخرته انتقالی تاکند (?)
نفسمدن بو بلاد اهل و حاضر اولمشیدم که بن وارم و شغلم وار میدر ادرک ایدرم

بن

کی بود ما ز ما جدا مانده
من و تو رفته و خدا مانده

وقال سلطان الواصلین

ومن ملح الوجد المدله فی الهوی
المولّه عقلی سبی سلب کغفلتی

اللغات مُلَح بضم الميم وفتح اللام ملحه نك جمعيدر ملحه شول نسنه دركه
بياض وسواد ايله مخلوطا اوله ودائم لطافت وغرابت اوله انونكچون بياض
سواد قرشق قوجه املح ديرلر واكر معانيده استعمال اولنسه شول معنايه
ديرلركه انده غرابت اوله سبي غارت ايتمكه ديرلر سلب برشئ بركسه دن
نزع ايتمكه ديرلر **الاعراب** سبي سلب مبتدا ومن ملح الوجه متعلقاتيله مقدم
خبردر ومحلده مرفوعدر سلب بروزن اسم فاعلدر وسلب مصدردر بمعنى مفعول
المعنى پس وجه ومحبتك احوال عجيبه ومعاملات غريبه سن حكايه
بيوروب ديرلركه هواى جانانده حيران كننده وعقلم سرگشته ولهان
كردنده اولنيز وجهك جملة لطايفندن وعجايب وغرايبندن در مسلوب
العقلك عقلني سبي غارت ايلمك وبو معنا مشابهدر غافلينى غافل قلقه
بو تقديرجه غفلته تنوين مضاف اليه دن عوض اولور بو جمله مبتدا
محذوفك خبرى اوله اى هو كغفلة الغافلين ومحل تعجب بودركه غافلك
عقلني كركوركه مسلوب اولنه وذكا وادراك كركدركه غارت وسبي
قلنه پس مسلوبى سبي غافلينى غافل قلمق كبيدر بو معنايه قني اولور
دنلور زيرا مسلوب متلاشي وفاني در وفانى اغارت وسبي اغرب معلوم

وقال سلطان الواصلين

اسائلها عني اذا ما لقيتها	ومن حيث اهدت لي هداي اضلت
واطلبها مني وعندي لم تزل	عجبت لها بي كيف عني استجنت

اللغات اهدت اى اتحفت يعنى هديه ويردى استجنت اى استترت من جن يجن
الاعراب جمله مؤنث ضميرى اكر بارز واكر مستتر حضرت محبوبه راجعدر **المعنى**
وعجايب وجد ومحبتدن برى دخى بودركه بن حضرت محبوبه مقارن اولسم

اكا ملاقات اولدوغم وقتده اكا سؤال ايدرم بنم حالمدن
ديرمكه كيف حالى اى محبوبى لو ايسه بين الناس معهود دكلدر بلكه عادت
انام بودركه بركسه بركمسه ملاقات اولسه لر كيف حالك ديرلر بو معنا
فى الحقيقه عجيبه در وكذلك بودخى اعجوبه دهردندركه اول محبوبه بكا هدا
ينى اهدا واعطا ايلدوكى حيثيتدن اضلال ايلدى وتحقيق هذا من
وجهين وجه اولى بودركه حقيقتده لا موجود الا الله اذ زيرا ظاهر وباطن
واول وآخر اولدر واندن غيرى يوقدر وبو تنوعات ظهور اولان
ذات واحدك تفصيليدر فاذا كان كذلك پس اول ذات واحده
صور تفاصيلدن برجهت مخصوصه وبرشئ معينه يه هدايت قلنسه اول
شئ اغير قياس ايلدوكم حالده پس حديثه هدايتى متضمنه الضلاله
اولور من حيث هذا ووجه ثانى بودركه مفهوم هدايت يعنى الهادى و — والهداية
المهدى والسبيل والسالك مغايرتى متضمندر وفى الحقيقه ليس فى الدار غيره
ديار در وبو هدايت وهادى ومهدى وسبيل وسالك صورت اعتبا
ريله در لاجرم من حيث مفهوم الهداية ومعناها المتضمن بالمغايرة غيريت
ومغايرت اولميز ذات واحده دن بنى اضلال ايتمش اولور وكذلك
اول ام عجيب الشاندن برى دخى اولدركه اول حضرتى بن طلب
ايلدوكم سنون بوكه اول حضرة بنم قتمده دراكا وبران وبر ساعت بندن — حال ح
منفك دكلدر وبلكه حبل وريدمدن اقرب اولوب انكله سميع وانكله بصير
وانكله باطش وانكله ماشى اولورم پس عجب الدم اول حضرت انجونكه حالله
بنم بقيم بسه پلميندن استتار ايلدى مع هذا بنم عندم پس شى كنه ونغسدن
نجه استتار ايدر وكندوى نيجه طلب ايدر **بيت**

یار نزد دیگر از من بی است … چه کنم با که توان گفت که او

وعجب‌تر که من از وی دورم … در کنار من و من مهجورم

بو مرتبه ده اولنلرک حالی شول مفلسک حالنه بکزر که واله وشیدا بر بیوه‌یه‌دا
کن کوردیگه کنده ولباسی کبی لباس کیوب بلنده بر قیمتلی حصانی بش الی‌اوا
بجک دیه بیکا عجب در که بو بنم ابابن کیم اولم وبولیسندن بریسینک دخی
بشی مرکبی وار ایمش بربینه سوار اولوب دوردی او کندی بیکدیکندن حال
کوردرکه مرکب دورر در بس برا حصارینه دیرکه بنم مرکبم بشدر بشلیه برینه
بنم الدی دیرو سرعتله جست وجو ده اولور بناء علیه حضرت مولانا
مثنوی
مثنویده بو معنایی بو عبارتلر ادا بیورمشلر که

اسب خود را یاوه داند آن جواد … واسب خود او را کشان کرده چو باد

در فغان وجست وجو آن خیره سر … هر طرف جویان و پرسان در بدر

کانکه دزدید اسب ما را کو و کیست … این که زیر ران تست ای خواجه چیست

آری این اسبست لیکن اسب کو … با خود آ ای شهسوار اسب جو

وقال سلطان العارفين

ومازلت في نفسي بها مترددا … لنشوة حسي والمحاسن خمرتي

اللغات نشوة اول سكر الاعراب بها ده باء سببیه ضمیر نفس راجعدر
وبا خود با معنى مع ضمیر حضرت محبوبه راجعدر مترددا خبریدر فعل ناقصک
المعنى بیورر لرکه دایما کندیم ونفسمده نفسمه بیله مترددا اولدم که
ایا بنم ذاتم انک ذاتمیدر که انکله کوررم وانکله بیلورم وانکله هر الیجی
طوتارم ویا خود بن غیریم اگر غیری ایسم بن کیم واگر عینی ایسم بس بن بوبو
واشتباه فهم وطلب والتزام هوا ایسه بنم قصدم بو ترددم حسنک مستی

اولدوغنجون درحالیو که انک محاسن مختلفه ومظاهر متنوعه‌سی بنم
خمرم در بس بناء على هذا التردد داعیه وجدان مؤکد وطلب اتصال
مشدد اولوب قدم همتی سفر وسیاحته قویوب قطع منازل
معنوی وطی مراحل باطنی ایدوب علم الیقیندن عین الیقینه
وعین الیقیندن حق الیقینه رحلت ایلدم نته کم بیورر لر

وقال سلطان العارفين

اسافر عن علم اليقين لعينه … الى حقه حيث الحقيقة رحلتي

اللغات رحلت سفر ایتمک یقین سکون الفهم والطمأنينة القلب واستقرار
العقل ودیقن الماء في الحوض دیرلر اذا استقر في الحوض پس یقین بو سکون
عقل وعلمه مضاف اولسه وعقل شبهات ودلیل وبرهاندن خلاص اولسه
علم الیقین دیرلر وحجت بو سکون واستقرار روحه مضاف اولسه وروح
مطلوبی بیننده حایل اولن حجابک زوالی اعتباریله عین الیقین دیرلر
وحجت بو سکون واستقرار سره مضاف اولسه حق الیقین دیرلر وقیل علم
اليقين سكون العقل بلا اضطراب وعين اليقين الشاهد بلا حجاب
وحق اليقين اتحاد بعد اقتراب الاعراب لعینه ده لام بمعنى الى الحقيقه
ده الف لام مضاف الیه‌دن عوض در ای حقیقتی تقدیر رحلتی مبتدا الى
حقه خبر اولور حيث الحقيقة الى حقه دن بدل اوله المعنى بن سفر ایدرم
نفسمه مقام علم الیقیندن راحل اولدوغم حالده عین الیقینه ثم رحلتم حق الیقین
درکه حقیقتم حقیقتنه دردر ورای عباداندن قریه کبی حق الیقین منتهای مقامدر

وقال سلطان العارفين

وانشدني عني لارشد عن علي … لساني الى مسترشدي عند نشدتي

اللغات انشدلی الطلبی نشدت الضاله نشدخ ونشدانا دیرلر ضاله طلب ایلدم دیمکدر انشد نشد ینشددن نغس متکلم در قول لارشدنی ای اهدنی ارشاددن ماخوذ در نشده بکسر النون قسم انجکو دیرلر یعنی نشده باتدای ستالنکه دیمکدر الاعراب علی لسانی نشده متعلقدر و نشده مصدردر مضافدر فاعلنه ومفعولی محذوفدر مفعولنه مضاف اولسه ده جایزدر لارشدنی ده لام تعلیل ایچوندر متعلقدر انشدنی یه المعنی وقتا کم بو مقامه کنز مدیم بکا خبرت و واعلنه ایدوب معرفت ذاتمده مرشد اولدم دیو کندی مسندن طلب ایدرم بنی بندن ذات مطلوبی مسترشدین طالبینه ارشاد ایچون لسانم او زره قسم عندیمه یعنی چونکم بم ذاتم هر ملک کلی و هر جزئینک اصلی و مرجع و زمنک حقیقتی اولدیسه وجمیع مراتب و هر مراتبک اهالیسی بم عین ذاتم و تعینات و تنوعات اولدیسه پس هر نه کم بو اهل اتبدن و ارباب حقایقدن طلب اولنور اول مطلوب حقیقت اولن بم عین ذاتمدر که بو طلبه بندن بنی ایتمکدر حقیقتده و بم بو طلبم مسترشدی ارشاد ایچون در بم لسانم او زره سؤال قسمده و طلبم و قسم عندیمدر

وقال سلطان العشاق	
واسائه رفع الحجاب بکشفه	النقاب بل کانت الی وبه

اللغات والاعراب واضح المعنی بن سؤال ایدرم بنون روئیت ذاتمه حایل اولن حجابک رفعی که اول حجاب مراتب تنزلات وجوددن حجابک در نقابی کشف اتمکله حال بو که بم بکا وسیلم بنم نسبته بلا اولدی هر تعینی کندو یره وجودی جمال وحدته نقاب بدرلکن وجود مطلق قید و تعینی حجابی رفع ایتمک امسه سه نور وحدت غالب اولوب تعین کثرت

حجابی رفع ایتمک استه سه نور وحدت غالب اولوب تعین و کثرت حجابه مرتفع اولوب سالک اوده کوررکه وسیله کندویه کندو ایدیش و حجاب حاجب و محجوبه و طالب و مطلوب ذاتی ایمیش و صوری احدیت ذاته ایدیش

نوالت فعلی بجزان هیچ نه	وز فاعل و فعل جز نشان هیچ نه
توعالمی و مراد از عالم تو	چون در نگری از ان میان هیچ نه
وقال سلطان العارفین	
فی ان ذهبت با سمعی ان قوی مستوفا	ان مستمی ذکرک مطبع و عنه

اللغات والاعراب المعنی و بن نظر ایدرم حسنک مراتنه نا کم کورم وجود مطلقک جمالنی طلعتک مشاهده سنده یعنی تجلی بن جمال ذات مطلقه می مرایا و مجالیده کورمک استه سم نظر ایدرم صور جمیله و اشکال ملیحه و بدیعه یه که فی الحقیقه اول صور جمیله بنم مراة حسن مطلقمدر و بنم حسنم اولن صور جمیله نظرم بین الظاهر و الباطن جامع اولن وجودک تجلی طلعتک شهودینه کورمک ایچوندر بو ابیات مقام جمعدن بیوریلن کلامدر

وقال سلطان العاشقین	
وانظر الی مراة حسنی کما ارئ	جمال وجودی فی شهودی طلعتی

اللغات جهت فاه یفوه دن مشتق در جهت بکا دیرلر فحی اول تکلم ایلسک اصغ اصغادن نفس متکلم در تشوف التطلع انصت نفس متکلم در انصاتدن الاعراب تشوفا تمیزیت او زره منصوبدر ذکری مفعولیدر مسمعی نک بطلی متعلقدر مسمعیه انصت معطوفدر اصغی او زره و کسر نا بیلم قرائت اولور زیرا شرط جوابی او زره معطوفدر و فیحذن اذا حرک حرکه بالکسر در و اصغی دن یا ساقط اولور شرط جوابه افغا

بیان

بیان

المعنی اگر بن تکلم ایلسم اسمی می و ذکر قلسم نامی کند و تقسیم جانمنه
میل ایدوب قولن طولترم بم ذکری نطقه واسطه سیله مسمع اولن محبوب
وسکوت قلورم وتحقیق کلام بو در که وقتا که تجمیع ناطق و ذاکر باسرهم
صور تفصیل حقیقة واحدہ اولدیسه وجمیع اسمایله مسمّا اولن اول ذات
یگانه اولدیسه پس فی الحقیقة ذاکر ومذکور و ذکر ومسمی واسم اولدر لاجرم
بنده حق وجود موهومدن فانی اولوب الکله باقی اولدوغم حیثیتدن اگر
اسمی تکلم ایلسم السنهٔ تفصیل ذاتدن نطقم واسطه سیله مسمع ذکرم اولن محبوبه
میل ایدرم لاجل النطع وسکوت قلورم ذکرم واستماع اسمی ایچون

وقال سلطان الواصلین

والصق بالاحشاء کفی عساها ‌ ‌ ‌ اعانقها فی وضعها عند ضمتی
واهفوا الا نفاسها لعل واجدی ‌ ‌ ‌ بها مستجیراً انها فی مرتی

اللغات الصق لفعل متکلمدر الصاقدن الصاق بر نسنه یی بر نسنه یه ایشدرمکه
و یا پشمه سیدر اعانقها حاوی معانقه دن فعل متکلمدر الحشا حشا نک
جمعیدر حشا بطنک حاوی اولدوغی نسنه لره دیرلر اهفو نفس متکلمدر هفا یهفو
فی اثر الشی دیرلر فحین برشی بر نسنه میل المسه والتعات قلسه الاستجارة
طلب الجوار الاعراب اعانقها ده ضمیر حضرت محبوبه راجعدر فی وضعها ده ضمیر
کفه راجعدر مستجیراً حالدر اهفونک ضمیرندن بها ده ضمیر عایدر انفاسه انها ده
ان فعل تعلیلدر رجاء وجدانی المعنی یوررلر که و بن کفمی الصاق والزاق
ایدرم جوانح باطنه مه اول حضرته معانقه وملازمت رجا ایلدوکم حالده تا که
احشام اوزره وضع ایلدوکم وقتده نفسمه نفسمی ضم ایلدوکم قتنده تیجه ظهور
شوق محبتدن وتغلبهٔ نور وحدتدن بن الصاق ایدرم دستمی قوای باطنه

بنم وجودمه الصاق ید ایلمم اول حضرتون دردکه بن رجا ایدرم که حضرت
ذاتمه معانقه ایلیم کیمی وجودمه وضع ایلدکمن و وجودی وجودمه ضم
قلورده وکذالک بن میل ایدرم میل شدید ایله والتفات ایدرم التفات
تام ایله بنم نفسمه بن رجا ایدرم که حقیقت ذاتی واجد اولم اول ذاتک
سببیله طالب جوار اولدوغم حالده اول حضرتی زیرا اول حضرت
زور ایلدی بکا پس بنم انفاسم نفیسیم میل و تجسم ایلکچون در که محبوبه
تمک فوایح طیبه و نفحات شمیمه سیله معنبر و مروح اولمشدر

وقال سلطان الواصلین

الی ان بدا منی لعینی بارق ‌ ‌ ‌ وبان سنا فجری وبانت دجنتی

اللغات بان ای ظهر بان بیبن بیانا دن مشتقدر سنا ضوء ساطعه دیرلر
الفجر صباحه دیرلر بانت بینونتدن مفارقه دیرلر دجنه ضم دال الظلمة
دیرلر الاعراب الی متعلقدر مقدم مور ایدن اسافره و باخود
و ما زالت فی نفسی بها مترددا بیتنه متعلقدر بارق فاعلیدر بدانک
سنا فاعلیدر بانک دجنتی فاعلیدر بانتک المعنی یعنی بن نفسمده
مترددا اولدوغم وداعا کند وکند ومدن سفر قلمدن حالی اولدم تا تجلی لامع
و نور بارق بنم ذاتمه ظاهر و نمایان اولنجه وصبح حقیقتم روشن و باهر و
ظلمت بشریتم مفارق وزایل اولنجه دک الآن وصال اندر وصال وکمال
اندر کمال و تردد وحیرت برطرف و مرفوعدر وقال سلطان العشاق

هناک الی ما احجم العقل دونه ‌ ‌ ‌ وصلت وبی منی اتصالی وصلتی

اللغات احجم علی عقبیه دیرلر ای نکص علی عقبیه دیکدر بوردہ امتناع مراد اولنور
وصلت اول شیئه دیرلر اتصالدن اخردر الاعراب ما نکره موصوفه در

وارشدتني اذ كنت عني ناشداً ‏ | ‏ الي ونفسي بي علي دليلتي

اللغات ارشدتني ای صحوتني ناشد طالب الاعراب ارشدتني فعل فاعل ومفعول در مفعولیه تعدیه ایدر مفعول اولی یاء متکلمدر ومفعول ثانی سی الی در ونفسی ده واو حالیه در نفسی مبتدا دلیلتی خبریدر المعنی و نفس الامرین ارشاد وایلام بنی بکا بندن بنی طالب اولدوغم جهتده حال بوکه بنم نفسم اوزره بنم سبله دلیلم در غیرینک کاری بو قدر فی الحقیقه نتیجه الوصول کوسالکک دیده بصیرتنده غواشی کرشتار تقع اولوب نظر وحدته ناظر اولسه مرشد ومسترشد ورشاد ومرید وارادت ومراد اولدر دوادن غیری دکلدر

وقال سلطان الواصلين

واستار لبس الحس لما كشفتها ‏ | ‏ وكانت لها اسرار حكمي ارخت
رفعت حجاب النفس عنها بكشفي ‏ | ‏ النقاب وكانت عن سوال مجيبتي

اللغات ارخا رسال پرده ایکمکه دیرلر الاعراب لمانک جوابی رفعت در ایکی بیتین بیلدو کانت لرودک واوی حالیه در کشفتهانک ضمیری ستاره راجعدر ارخنک ضمیری مستتری اسراره راجعدر وایکنجی بیتین کانتنک اسمی ضمیریدر که نفسه عایددر المعنی وقاتلم بن حواسمک لبس وشبهه سنی کتبی استاره کشف ایلدمسه ولکن اول استار کی بنم قضا وقدرمک اسراری ارخا ایلدی تا هرکس بو اسرار توحیددن خبردار اولمیه پس حقیقت حال بوله اولدی بن رفع ایلدم نفسک حجابی انزون نقاب حتی کشف المکلوم واستعلا حال بو که نفسم رفع آنلرک خصوصنده اولن سواللدن مجیبه اولدی ورفع قلدی یعنی بن ذات حقیقی مولن جویان وپرسان اولوب دیدم که ای واحد حقیقی بحجاب حواسله محتجب اولوب شهود حق

الی متعذر وصلتیه دونم یعنی غیره خبر بابه راجعدر دیدی دیده واوده حالیه در المعنی یعنی بن ذایل اولمدم مسافت ایلدن علمدن عینه عینیدن حقیقت ذاته تا حجاب مرتفع اولوب وصال میسر اولنجه پس مرتبه حقیقت ده بر مقامه واصل اولمدم که عقل اول مقامک فهمنده متعذر وفهم اتدن ومنقر قدر حال بوکه اول وصلت بندن غیریه دکلدر بلکه اتصال ووصلتم بنم نفسمدن بنه بکادر

وقال سلطان العاشقين

فاسفرت بشراً اذ بلغت الي التي ‏ | ‏ يقين يقيني شد رحل السفرة

اللغات اسفرت اسفاردن مشتقدر من باب الافعال امره وصبروره ایچوندر اسفر وجهه دیرلر ای صار ذا سفور وهو الظهور بشر طلاقت وجه یعنی گشاده روی اولمق یقینی وفایتی وقایه دن مشتقدر نون نون وقایه یا یاء متکلم در ای بحفظی دیمکدر شد رحل جیلک استعداد ندن کنایه در الاعراب بشرانک انتصابی اسفرته مفعول له اولمق اوزره در اذ بمعنی حین ویا تعلیل ایچوندر یقینی فعل مضارعدر مفعولینه تعدیه ایدر فاعلی ضمیری تحتنده مستتر عاید در یقینه ومفعول اولی یاء متکلمدر وثانی سی شد رحل در المعنی بنم وجهم اضاءه واشراق ایلدی بهجت وسرورگاه زیرا بن بالغ وواصل اولدم حقیقت ذاتمه شول یقین جهتنده اوله یقین بنی حفظ ایلر بر مقامدن بر مقامه سفر ایچون ارتحالدن اول کشف الغطا ومازددت یقینا قولی باصدق حالم اولوب واصل اولدم مرتبه دن اوته مقام ومرتبه قالمدی که لیس ما وراء عبادان قریه در

وقال سلطان العشاق

تدن دور اولدم پس بو حجبات کثرات واستار محسوساته دیمش شهودمدن رفع

ایتکلاسم ایدی بو توجه قلدوغم سوء المدن حجابلر اولوب استار حواسی مرتفع قلدم

وقال سلطان الواصلين

وكنت جلا مرآة ذاتي من صدا / صفاتي ومني احدقت باشعة

اللغات جلا بکسر الجیم مصدر در پصدن اجمغه دیرلر جلوت السیف دیرلر یعنی پصدن اجمغه لر مرآة شهرددن اوتری مقصور اولدی صدا معروف اللام ورکه الک ضرورة شعر ایچون قصر اولندی یا صدیرلر الاحداق بو محلده معنی نظر معناسنه در اشعة شعاعک جمعیدر الاعراب جلا مرآة وصد اصفاته مضافدر المعنی وبن اولدم مرآة ذاتمک جلاسی صفاتم پاسندن که اول صفاتم متفرقه الکثراتدر وحالبو که اول صفاتم بنم انزادم سببیله بنمدن گورلدی واو ادراک واحاطه اولندی یعنی بشمول حقیقت جامعه یه که مظهر جمیع صفات بيت

حق وجلای مرآة ذاتم که صفات حقانی بنم واسطه میله رونما اولدی

هم آیینه جمله کون ولی / انجو آیینه نکرده جلی

تمیز واندرو وبوجه کمال / صورة ذو الجلال والافضال

گشت آدم جلای این مرآة / شد عیان ذات او بجمله صفات

وقال سلطان العشاق

واشهدتني اياي اذ لا سواي في / شهودي موجود فيقضي بزحمة

اللغات اشهدت بوروه ارت معناسنه در بعضی نسخه ده وجودی بریه شهودی واقع اولمش المعنی بن گوسترودم بنی بکا زیرا بنم شهودمده بندن غیری بر موجود دخی یوقدر که بکا مزاحمتله حکم ایدم پس

شهود ومشهود ورایی ومرئی بنم مغایرت ومزاحمت منتفی در

وقال سلطان العارفين

واسمعني في ذكري اسمي ذاكري / ونفسي بنفي الحس اصغت واسمعت

وعانقتني لا بالتزام جوارحي / الجوانح لكن اعتنقت هويتي

واوجدتني روحي وروح تنفسي / يعطر انفاس العبير المفتت

اللغات اصغ کلامه قولق طوتمق اسما ذکر الشی باسمه ویا خود اسماع یعنی اعلا اولمه من باب الافعال سمع دن مشتق اولور جوارح اعضای ظاهر جوانح قوای باطن واستر انهای بلو حویت بر شیک حقیقت وماهیتنه دیرلر اوجد بوروده ایچ دو ابداع معناسنه دکلدر بلکه اشعت معناسنه در یعنی اشتمام ایدوب رایحه المغه دیرلر نته کم حدیث شریفده دخی وارد اولمشدر که اللهم اوجدني رايحة الجنة مع الابرار روح اول نفخ الرا بوی خوشش وروح ثلثی یا راحت معناسنه ویاخود بوده بوی خوشش معناسنه اوله المغتت المسحوق عبیر انواع طیبی بری بربیه مخلوط قلنمشلرکه عبیر دیرلر الاعراب اسمعني نک مفعول اولی یا متکلمدر و مفعول ثانی سی اسمی در وفاعلی ذاکری در بنفی الحس اصغت متعلقدر بوبیتی اعتنقتک مفعولیه را وجدتني فعل وفاعل ومفعوله ر ومفعول ثانی سی روحی ده روح تنفسی ده واو حالیه در روح تنفسی مبتدا بعطر انفاس العبیر جمله سی خبریدر المعنی بکا اسماع ایلدی اسمی ذاکر اولن لسانم بنم ذکر حالم بو که بنم ذاتم نفی صفاتم ایلمک سببیله اصفا ایدوب وبنی عالی وسامی قلدی نفی حسدن مراد نفی صفات متکثره در سمع وبصر ونطق وبطش وامثالهاکه بو نظر مبالغه وحاجبه در سالکی وحدت ذاتدن ایکچون حضرت علی کرم الله وجهه بیوررلر که کمال الاخلاص نفی الصفات

عن التخلص وحضرت شیخ عطار بیورر لر که بیت نکو گوی گفت در ذات
که التوحید اسقاط الاضافات ۞ ومراد وحدت ذاته وصولنی اشعار

در یعنی بغیر الآلات سامع ومسموع وذاکر ومذکور عین واحد اولوب نفس
بنی صفات متکثره ایله محتجب اولمه دن عالی ایلدی یعنی وبن معانقه ایلدم
دمو اصل قلدم ذاته جوارحمک جوانحه التزام والتصاقی طریقیله دکل لکن
حقیقت ذاتمه اعتناق ایلدم بی کم وکیف ابلغ مغایرت ایتمکلو وبن
انتشاق ایتدم بکا رائحه طیبه‌نی وحال بو که بنم نفسنک رائحه طیبه‌سی
معطر قلمشدی اولنمش عنبرک انفاسی دیمکلک بو موجودات نفس رحمانی‌نک اثر
بنکم مقصد ما شئت نه وجه ایله دوکی معلوم ومبین اولدی پس حضرت ناظم
مرتبه جمعدن خبر وبروب دیر که بنم رائحه طیبه‌ء ذاتم که مراد تجلیات اسما
بوصفاتدر پس انلردک فوایح ورو ایحی که مراد آثار واحکاملریدر حیث
الظاهر بکا عرض ایلدم وحال بو که بنم رائحه تنفسم که اسما وصفاتک آثاریدر
بر عنبر سحوقی که مراد اندن حقایق کلمه در نفحات صفاتمله معطر قلمشیدر

وقال سلطان العارفين

بوعنبرینه شرک ووصف الحسن لکن منزه | لآخر وقد وحدت ذاتی منزهی

بالتفات واجح الاعراب کلی منزه مبتدا عن شرک وصف الحسن خبر
وکذالک منزهی مبتدا وقی تقدم خبر بدر وقد وحدت مبتدا ایله خبر
مابیننده جمله معترضه در المعنی چونکه بو بیتدن مقدم علی طریق الایما
والاشاره کندوزن نفی تعینات ایله مشهدی بو بیتده تصریح ایدوب
بیورر لر که بنم اوصاف ذاتیه‌مدن هر بر وصفم غیر صفته مشارکت وصف
وصف حسندن بیع ذات ایله فنا کمشارکه وبعد التنبه مدن تنزیهی

کبی زیرا صفات خواص اودر که ذاته الله محتاجدر و بنم تنزیهات و تقدیم ذاتمده
واقعدر وحال بو که بن ذاتمی توحید وتنزیه ایلدم مشارکتدن واحتیاج الیدن

وقال سلطان العاشقین

ومدح صفاتی بی یوفق مادحی | لحمدی ومدحی بالصفات مذمتی

الثنات حمد جمیل اختیاری اوزره ثنا ایتمکدر اگر نعمت مقابله سنده و
وکر نعمت مقابله سنده اولماسون ذم حمدک مقابلیدر مدح برشی اوزره
ثنا ایتمکدر اگر انده اولان حصال حسنه دن اوتری پس بینهاده عموم
خصوص اولور مدح حمدن اعم اولور اگرچه بعضیلر الفاظ مترادفه دردر
اما حمدت زیدا علی علمه در پس علی حسنه دیمزسن اما مدحتکی سنده
مدحت زیدا علی حسنه وعلی علمه در پس توفیق برشی برشیه موافق قلمق
الاعراب ومدح مبتدا ایدن جمله سی خبر بدر وبو تقنک فاعل ضمیری
مدحه راجعدر مفعول اولی مادحی ومفعول ثانیسی لحمدیدر ومدحی ده
واو حالیه در مدحی مبتدا مذمتی خبر بدر المعنی بنم صفاتی ذاته لله مدح
مادحی حمده موافق قلدو حال بو که بنی صفاتله مدح ایتمکلک بنم مذمتمدر یعنی
شول کسنه که ذاتی صفاتله مدح ایلیه عند الذکر ایس من وجه ذم ایتمش اولور
زیرا افاضلی مفضوله مدح ایلیه ایتمش اولور ایا شول کسنه که صفاتی ذاتله مدح
ایلیه اول کسنه ذاته حمد ایتمش اولور وصفاتی مدح ایتمش اولور زیرا
مفضولی فاضل ایله مدح ایتمش اولور ذاتی صفاتله مدح انک حقیقت
ذاتدن محجوب اولدیلرک شانیدر زیرا مظاهر موجوداتدن افعال الهیه
مشاهده ایلیوب افعالدن صفات الهیه استدلال ایدروب صفاتدن
ذاته استدلال ایدوب صفاتله ذاته حمد وثنا ایدرلر فهو عجز ولا غنا الحمد

الی الذات وحقیقة الصفات وآنا شول کسه لر که صفاتی ذاتده محو ایدرلر
انلر قوه و صفاتدن خلاص اولوب مشاهدۀ وحدت ذاته واصل اولن
محققین در که انلر صفات وافعالی بغیر احتجاب بعضها ده بعض
ذاته مشاهده ایدرلر علی خلاف مادح الذات بالصفات

وقال سلطان العارفین

مشاهد و منی فی حبیبی مشاهدی · به لاحجابی لیس یخلی تجلی

یعنی اللغات جلیسدن مراد بونده روحیله مصاحب وجلیسی جلیسم
للازم منزله دیرلر الاعراب فمشاهد مبتدا فی جلیسی خبر بیوردر وکذلک و
شاهدی مبتدا لیس یخلی جمله خبر بیورده ضمیر عاید اولور وصفی به المعنی شول
کسه که بنم محبوبم مشاهدۀ ایدجی دردی اول صفاته مشاهده درانی در
اول کسه که بنم منزل وتقامه نزول ایلمشدر زیرا بنم ذاتم صفاتله محتجب
لیس صفات مختلفه مظاهرندن بنم وحدت ذاتی اکلامه مشدر

وقال سلطان العاشقین

یعنی ذکر اسمائی صفة رؤیة · وذکرها رؤیا نوم تجمعه

اللغات اسماء حق جل شانه اعتبار ایله نفس صفاتدن عبارتدر
مثلا رحمن ذات من له الرحمة وقهار من له القهر دروبو اسمائده ملحوظ
اسمائی اولورسنه که مفهوماتده مستوفی اولوربونک بیتده ی یقظا اتحاد یقظه
توسن اتحادی الوسن وسن وسنه نومه حقیقیه دیرلر الجحیم
النومة الرؤیا واجمع کورمک الاعراب وبی ذکر اسمائی مبتدا یقظه
رؤیته خبریدر وذکری بها مبتدا رؤیا توسن خبر بیورر رویا مضافدر
ویقظه رویه معقولیدر رویه یقظ تقدیرنده ننه که رؤیا توسنده واقعدر

بقا

المعنی بنم ذاتم بنم اسما وصفاتم ذکرایتمک ومشاهده قلمق رؤیت یقظه
وشهود وتنبه درونی اسما وصفاتلا ذکر قلمق ومعلوم ایتمک محجوب وغفلتدن
اولان شهود حجابیه در بس تعرف ذات بالاسماء والصفات حجاب و
غفلتدر بس افعاله استدلال ایتمک غفلت وحجابلی بطریق الاولی ابتن

زهی شاه که او خرشید تابان		بنور شمع جوید در بیابان
همه عالم بنور اوست پیدا		کجا او کردد از عالم هویدا

وقال سلطان الواصلین

کذلک بفعلی عارفی بی جاهل · وعارفه بی عارف بالحقیقة

اللغات ولعرابی واضح المعنی کذلک یعنی بنم ذاتمی اسما وصفاتله بیلنلر گبی
بنم فعلمله عارف اولنلر بنم ذاتمه جاهلدر وبنم حقیقتم معرفتدن غافلدر
وفعلیمه بنم ذاتمله عارف اولنلر وصنایع وبدایعی بنم نورمله بیلنلر حقیقتله
عارفدر قسم اول اثردن مؤثره استدلالدر وقسم ثانی مؤثردن
اثره استدلالدر پس مؤثردن اثره استدلال موجب معرفت حقیقتدر
بونک عکسی نته که حضرت رسالت پناه حضرتدن بر اعرابی سوال ایلدیکه یا رسول
الله بم عرفت الاشیاء قال عرفت الاشیاء بالله ای بنور الله ودیرلر که
عرفت الله بالاشیاء اگر بویله دیسه اثردن مؤثره استدلال
اولمش اولوردی نته کیم فلاسفه وحکما نک استدلاللری بویله در

وقال سلطان العشاق

فجد علم اعلام الصفات بظاهر · المعالم من نفس بذاک علیه

اعلام صفاتدن مراد امهات صفاتدر که حیوة وعلم واراده وقدرت
وسمع وبصر وکلامدر ومعالمدن مراد بو صفاتلرک محلی اولان وازن

وفعلی

وعین ولسان کبی ویاخود مظاهر کلیه اوله نظاهر ده بابا بمعنی فی
یا بمعنی الصاق اوله محذوده فا شرط محذوفک جوابی در المغنی فاذا کان
کذالک پس سن اخذ ایله ای طالب علم لدنی مشاهد صفات الهیه اولان
اسمار یا بنی کراول اعلام صفات مظاهر کلیه ویا خود جوارح انسانیه حقیقیه
ویشول مرشد کاملک نفسندن اخذ ایله که انک نفسی علم صفاته علیمه در

خذا العلم من افواه الرجال		بقلب لا یعقل ذی عقال

وقال سلطان العارفین

وفهم اسامی الذات عنها بانها		العوالم من روح بذاک مشیرة

اللغات عوالم عالمک جمعیدر اصطلاحده ما یعلم به که جمعیدر طابع ما یطبع
به که اسمیدر وخاتم ما یختم به که اسمی اولدیغی کبی بور ده باطن عوالمدن
مراد یا عالم احدیت ویا عالم جبروتدر اعنی عالم اسما وصفات الهیه در وفهم
علومی اخصدر زیرا علم جلی وخفی وظاهر وباطنی ادراک ایلکدر وفهم
خفی ودقیق اولان شیئی ادراک ایلکدر کما قال تعالی اینه فی قصة داود
وسلیمان ففهمناها سلیمان وکلا اتیناه حکما وعلما پس فهمی سلیمانه مخصوص
قلوب علم داود وسلیمانه تعمیم قلدی پس فهمک علم اوزره عطفی
الخاص علی العام قبیلندن اولور وحضرت اسماء صفاته وفهمی اسما
ذاته مخصوص قلدی زیرا ادراک اسامی ذاتیه اسامی صفاتیه
دن دقیقدر وا اسماء الهی اوج نوع اوزره در اسماء ذات اسما
صفات واسماء افعال اسما وذاته اولدر که اندن ذات ملحوظ اوله
فقط اگرچه من وجه صفاته دخی دلالت ایدر مثلا الحق والغنی
الحی والقدوس واسما صفاتیه اولدر که اندن صفات مراد اوله

ناظم علی

وذاته دلالت اتمه سی ممنوع دکلدر لکن ذاته دلالتی منع القصد اولور
نته کم رحیم وعلیم اسم صفتدر ذاته دخی دلالت ایدر زیرا ذات لها
الرحمة دیمکدر واسماء فعلیه اولدر که اندن افعال واثار مراد اوله
اگرچه ذات وصفاته دلالت ایدرسه ده قابلدر مثلا الخالق الرازق
والمحیی والممیت نته کم مقدما بونی مفصلا مرور ایتدی الاعراب عنها
ضمیر بیت اولده اولان صفاته راجعدر باطنه با بمعنی فی در المغنی
پس ای طالب اسرار اسامی ذاتیه اولان سالکه سن اخذ ایله اول
صفات مذکوره دن اسامی ذاتک فهم وادراکنی ایله صفات که
باطن عوالمده مستوردر که مراد یا عالم احدیت ویا عالم جبروتدر شول انسان
کامک ومرشد فاضلک روحندن اخذ ایله که انک فهم وادراکنه اشارة ایدر

وقال سلطان العاشقین

ظهور صفاتی عن اسامی جوارحی		مجازا بها للحکم نفسی تسمت

اسامی جوارحدن مراد اسامی صفات ظاهره سیدر علیک با جوی داود
یک سامعه سی کبی تسمت مطاوعه سی در نته کم دیرلر سمیت فلانا بکذا فتسمی به

وقال سلطان الواصلین

رقوم علوم فی ستور هیاکل		علی ما وراء الحس فی النفس ودت

اللغات رقوم رقمک جمعیدر رقم علامة دیرلر رقمدن در معنی التعجیم
کما قال الخلیل هو تعجیم الکتابة کتاب مرقوم دیرلر ای معلوم مبین ملاحا
التنقیط والتحریک والتسکین ستور سترک جمعیدر معنی الحجاب هیاکل
هیکلک جمعیدر شکل دیرلر وراء الف ممدوده ایله پس پیشه اطلاق اولنور
اسماء اضداد دندر بورده خلق معناسنه در ودت فعل ماضی در وری کوری

توریه دن وری علیه ویرلرای ستره ویرلر اعرابها ظهورک صفاته
اضافتی صفتنک موصوفه اضافتی قبیلندندر وکذالک اسامینک جوارحه
اضافتی بو قبیلدندر تقدیری صفات الظاهرة وظهور صفاتی مبتدانک مقدر
خبریدر مجازا تمیزیت اوزره منصوبدر بها ده باء واسطت ایچوندر نسبت
متعلقدر ضمیر اسامیه راجعدر للحکم ده لام تعلیل ایچوندر للحکم ده لنفسیه
بها جمله سینک اعرابدن محلی مجرور صفتیدر اسامینک موکل محذوفک
صله سی اولمق اوزره که اول موصول التی در ویا خود اعرابدن حالیت
اوزره محلی منصوبدر اگرچه واودن مجرد در اما جمله فعلیه اولدوغیچون
واو لازم اولمز اما قد مقدر اولور زیرا فعل ماضی در پس قد لفظی مقدر
اولمق لازمدر که معنای ماضی حاله قریب اوله ما وراء معنی درها کی
والنفس مقدر حاصلیله متعلقدر المعنی بو صفاتنک ظهوری یعنی سمع وبصر
وقدرتنک وبونلر امثالی صفاتنک اسامی جوارحدن ظهوری یعنی سامعه و
باصره وباطشه دن ظهوری علی طریق المجاز دریعنی چشمده کورمکلک
وکوشده اشتمکلک ودستده طوتمقلق ولساندن سویلمک بو جمله آی
اعضا وجوارحدن علی طریق المجاز در حقیقت دکلدر انجلین جوار
اسامی سیکرهم صورتی مدبره اولن وتصرف قلن نفسم تسمی ایلدی اهل
اسامیلا لاجل الحکمة والمصلحة العظیمة اول اسامی جوارحدن ظاهر اولن
صفات رقوم علوم وعلامات معانی فهوم درکه ظاهر وحاصل اولمشدر
حجابها کل بدنیه ده ایله بها کل که نفس مجردندن وزاد حسن اوزره
اولن معانی ستر وتوریه قلوب اول معانی غیبیه حجاب اولمشدر
زیرا اول معانی اشکال جوارحدن ظاهر اولوب اسماء جوارحله مسمی اولمشدر

پس اکثر ناس اول معانی جلیله یی صفات جوارح واسماء اعضا توهم ایدر
مع هذا بویله دکلدر زیرا عیندن ده واذندن ظاهر اولن وغیر اعضاده
ظاهر اولن صفات نفس ناطقه ده ثابت ومنتقش اولن علوملک
علاماتیدر وبو صفاتلر جوارحک اتصافی مجازا در حقیقة دکلدر

وقال سلطان العارفين

واسماء ذاتي عن بنات جوانحي	جوازا لاسرار بها الروح سرت
رموز كنوز عن معاني اشارة	بمكنون ما تخفي السرائر حفت

اللغات صفات جوانحدن مراد قلبدن وروحدن ثابت اولن صفتلردر
جواز ضد آمنا عدر اسرار جمع در سرت سروردن مشتقدر اشارت
رمزدن اعمدر زیرا اشارة بر شیئه ایما خفی ایله دیرلر باق عضوکان و
رمز عینله اشارة ایله دیرلر مکنون مستوره دیرلر سرایر سریرتک
جمعیدر سریرت خلق باطنه دیرلر حفت خفوفدن مشتقدر بر شیئک
اطرافنی احاطه ایلمکه دیرلر الاعراب قوله واسماء ذاتی مبتدادر
معطوفدر ظهور صفاتی اوزره وبعضیلر مجرور قرائت ایدوب
صفاتی اوزره معطوف قلمشلر ورموز کنوز مبتدا محذوفک خبریدر
اولوب بو جمله مبتداء اولک خبر اولور جوازا تمیزیت اوزره منصوبدر
لاسرارده لام تعلیل ایچوندر جوازه متعلقدر محذوف حاصلیله
بمکنون ده باء معنی الی در زیرا مشار الیه واقع اولمشدر ومفعول تخفی
محذوف ضمیردر ما یه عایدر حفتک قائم مقام فاعلی ضمیردر عایدر سرایره
رموزک کنوزه اضافتی بیانیه در بمعنی من خاتم فضة قبیلندن وکذلک
معانینک اشارة اضافتی بمعنی من در معناها وهم اسماء ذاتم که قولی

باطنه مدن وصفات روحانیه‌دن حاصلدر علی سبیل الجواز درکه بر اسرار الهی درکه انکلر روح مسرور وبر حبور دار واول اسماء ذاتی شول کنوز که رموزیدرکه سرایر مخفوفه وضمایر مکنونه‌نک اخفا ایلدوکی شیلک مکنونی و مستورینه روحک اشارة ایلدوکی معانیدن حاصلدر واسماء ذاتیه‌نک صفاتندن حصولی بو وجهله درکه هر اسم صفتی ذاته اطلاق ایلمک جایزدر تحقیق اول صفاتله متصف اولسه واکر نظر صحیح انظار اولنسه اسماء ذاتیه صفاتندن وصفات ذاتندن حاصل اولور مثلا حق وغنی وقدوس کی اسماء ذاتیه درلکه بونلردن ذات ملحوظ اولورسه فقط واکر بونلردن اسم صفت قلسک قابلدر زیرا حق ذات لها الثبات وغنی ذات لها الغنی وقدوس ذات لها الطهارة والقدس پس اسماء صفاتی ذاته اطلاق ایتمک جایزدر فی الحقیقة آثار روحک اسرارایچون مسرورد اولمسی بو اولکه مرتبهٔ جمعده جناب ذاته نه صفات اطلاق ونسبت اولنورسه مرتبه تفصیلده خلیفة الله اولان انسانه اول صفات نسبت اولنور پس روح انسان کامل اول صفاتله کندوبی متصف کورملک ایچون اسرار مشاهده سندن مسرور اولور زیرا دلایل صفات اللهیله متصف اولمقدر

وقل سلطان العاشقین

وآثارها فی العالمین بعلمها
وجود اقتنا ذکر باید تحکم

وعنها بها الاکوان غیر غنیة
شهود اجتنا شکر باید عمیمة

اللغات آثار جمع اثردر اثر بر شینک رسمندن باقی قلن نسنه‌یه دیرلر ودلکه محلده مراد اسما وصفاتک رسومندن بو وجودده واقع اولان بقیه‌در عالمین عالمک جمعیدر وجمع سلامت اوزره جمع اولمسی تغلیبا للعقلادر

الآن کونک جمعیدر کون وجودده دیرلر الآن قتنا الاکتساب قنیه ویقدر قنیه راس المال در آوکلکی اید یعنی القوة در آدینید ایدادن محکم اظهار حکم آنمکلکدر اجتنا جمیش دوشرمک اید عمیمة شاملهٔ دیرلر الاعراب آثار مبتدا وجود اقتنا خبری اوله علی تقدیر المضاف ای سبب وجود اقتنا تقدیرنه ویاخود آثار بکسر الراء قرآت اولوب بر مضاف تقدیر اولوب بو محذوف اولان مضاف مبتدا اوله پس بو تقدیرجه وجود اقتنا مبتداء محذوفک خبری اوله یعنی ومعرفة آثارها وهی وجود اقتنا دیمکدر آثار ها ده ضمیر وبعلمها ده وعنها ده اسمایه عاید در بها ده ضمیر آثاره راجعدر وعنها ده واو حالیه در وبها ده با مصاحبت ایچوندر جایزدر که عنها ده ضمیر آثاره بها ده کی ضمیر اسمایه عاید اوله المعنی عالمیندن هر موجودده اولان اسما وصفاتک آثاری که اول علمنه مصاحبت ومعرفته مقارنت و حال اکوان اول اسما وصفاته محتاجلردر و اول اسما وصفاتدن غیر مستغنی در سبب وجود اکتساب ذکردر یعنی ذکر ذات وصفات افعالدر بقوة اظهار الحکم وکذالک سبب شهود اجتنا ثمرهٔ شکر منعمدر بواسطهٔ نعم العمیمة وکرم الجزیله خلاصهٔ کلام ونتیجهٔ مرام اولدر که شول قنیه که کمالات موجودات وحقایق ممکنات که ظهور ناظمک آثار اسما وصفات تعبیر ایلدوکی درطالب وسالکک معلومی اولکه بو جمله آثار اسما وصفات الهیه‌نکدر بو منوال اوزره علم ذکر حقک اکتسابنه سبب اولور وعارف بو علمله ذاکر اسما وصفات الهی اولور وتشریف انا جلیس من ذکرنی مفهومیله مشرف اولور وکذالک

بو علم و عرفان سببی شهود شکر نعم رحمان اولور زیرا بلور که جمله آثار
اسما و صفاتدن بری کندو وجودیدر که آثار قدرتله و انوار حکمتله حجاب
حقانی مزین و محلی ایدوب کنز عدمدن وجوده کتوردی و اسما و صفاتنه مظهر
ایلی کماله یتوردی پس بو تقریبله آنک شکری کندو دکلدر اشیادن مطالعه و مشاهده قلور

وقال سلطان العارفين

مظاهر لی فیها بدوت ولم اکن	علی بخاف قبل موطن برزة

اللغات بدوت آنی خاف اصلنده خافی ایدی یا حذف اولوب تنوین
ما قبلنه اعطا اولندی یعنی مخفی در برزه بفتح البا مصدر در بمعنی البروز
یعنی الخروج و الظهور بکسر البا ده جایزدر که نوع من البروز اولور الاعراب
مظاهر خبر بدر مبتدا محذوف فکذا ای تلک الآثار مظاهر لی فیها ده فی متعلقدر
بدوت ولم اکن ده واو حالیه در المعنی یعنی اول آثار مذکوره بنم اسما و صفاتمک
مظاهریدر که بن انده ظاهر اولدم و حال بو که بن قبل الظهور بن
کندو نفسمه مخفی دکلم یعنی دخی مرتبه ظهوره کلمزدن مقدم مقام احدیتده
بن بکا مخفی دکلم بلکه ذاتمی ذاتمله عالم و کندو کندومی مشاهد ایدم پس
بو مظاهر خلقیه ده ظاهر اولدم تا آثار اسما و صفات و انوار جمال ذاتی
مظاهر کثراتده و مرایای تعیناتده مشاهده قلمکله حقیقت رؤیه
اخرده من وجه کما قال الشیخ فی الفصوص فان رؤیة الشیء نفسه
بنفسه ما هی مثل رؤیته نفسه فی امر آخر یکون له کالمرآة الی آخره

وقال سلطان العاشقين

فلفظ وکلی بی لسان محدث	ولحظ وکلی فی عین العبرة
وسمع وکلی بالندا اسمع الندا	وکلی فی رد الردی بی قوة

ظهرت

اللغات ندا بفتح النون اوج معناسنه کلور الجین و عطا و نم بو محللره الحسن
و مجمع معناسنه در ندا بکسر النون صورت زدی هلاکت الاعراب ولفظ
ده فا شرطیه محذوف فکذا جزاسی در لفظ مرفوع در ابتدا اوزره و لحظ
و سمع معطوفدر اکا و بونلرک خبری محذوفدر تقدیری منها ای من تلک
الآثار دی متعلقدر محذوفه متعلقدر عبرتی ای وکلی لسان محدث بی لا
بغیری وکلی نظر لعبرتی فی ذاتی لا فی غیری اوج موضعده بلا وکلی لرده ک
واو حالیه در واوجی دخی مبتدا در اوکلی نک خبری لسان در ثانی نک
خبری عین العبرة در و ثالث نک خبری اسمع الندا در و رابعی ده واو
ابتدائیه در خبری بی قوة در المعنی و قتا که اول آثارک مظاهر اسما و صفات
اولمسی ثابت اولدی پس لسانمده اولن لفظ اول آثاردندر که اثر
کلامدر و کوزمده اولن لحظ اول آثاردندر که اثر بصردر و کوشمده اولن
سمع و بدنمده اولن قوة اول صفاتمک آثاریدر پس الحاصل لفظم اول
آثاردندر حالا که بنم کل اجزام لساندر که بنم حقیقی متکلمی و محدثم
اولن لحظم کذلک اول آثاردندر حالا که بنم کل وجودم سرتا پا جمیع مجالی حسنه ناظردر
اولن ندا لری استماع ایدر و بنم کل عضوم دفع هلاک و ملاده بنم بیدی قوتمدر

وقال سلطان الواصلين

معانی ما وراء اللبس اثبتت	واسماء ذات بارزی [illegible]

صفات

اللغات معانی ده شراح اختلاف اتمشلردر بعضیلر معانی معنانک جمعیدر
عنا یعنو عنوا اوندن اذا خضع و یا خود عنا یعنی عنایتدن مشتق اولور
و یا خود عینی معجمه ایله معانی مغنانک جمعی اولور مغنی منزله دیرلر اللبس پرده
و پوشیده دیرلر بو رده جسم مراد اولنور اثبتت اثباتدن فعل ماضی

مجهول در روی روایتدن فعل ماضی معلومدر روی عنه دیرلر ای حدث
عنه بث یبث بثا ای فرق یعنی پراکنده قلدی مراد تعریفی کاینا ندیر
ارضه کما فی قوله تعالی وبث فیهما من کل دابة الاعراب معانی مبتدا
محذوفک خبریدر تقدیرلری هی معانی دیمکدر کاه یعنی قدام مالرایکی محذوفه
موصوله در بثنک فاعلی ضمیر هو نندر که ذاته و یا اسمایه عایددر المعنی یعنی بو
مذکوره که لفظ و لحظ و سمع و قوتدر منازل و معانی صفات و یا خود
شول معانی صفاتندر که قبل حجاب الجسم النفس ناطقه ده اثبات اولنشدر
و یا خود بو معانی یعنی لفظ و لحظ و سمع و قوة وراء عالم صوردن یعنی جبروت
و ملکوتدن ثبت اولنشدی صفة و بصر و سمع و قدره صورتنده پس اول
صفات علیه که منازل و مظاهریدر و آثاریدر بو صفات مذکوره و اسماء ذات
تفریق و اظهار ایلدی اقطار سماوات و ارضده اولن محسوساتیله که حس
ای النفس ناطقه یه روایت ایلیوب خبر وردی خلاصة اولدر که صفات
واحدیه نزول ایدوب هر بری برتون متمیز اولوب انفعالکره عقل
کل و نفس کله بعده طبیعت کله انفعالکره ارواح جزویه و نفوس جزویه
یه اندن صکره صور مثالیه بعده عالم شهادت مطلقه یه نزول ایلدی
پس معلوم اولدیکه قبل ظهور الجسم صفات روحده مثبت اولنش ایدی و اسما
ذات بو موجودات محسوساتی اظهار و ابراز ایدوب هر برین
بر تعین حاصل منتشر ایدوب عالم نظام بولدی پس حس بو معانی بو
صورة ظاهره ده کوروب بو حقایق ثابته قلوب نفسه انی روایت
و حکایه ایدر پس نفس وجودندن معقول اولن معانی محسوسدن مشاهده ایدر

کلام

کلام

وقال سلطان العشاق

بنفس علیها بالولاء حفیظة		فتعریفها من حافظ العهد اولا

اللغات تعریف برشیء بر حالدن بر حاله تحویل ایتمکه دیرلر حافظ عهدن اولو
قطب الاقطاب و یا خود انک مقامنده قایم اولن بدلا و اوتاد اولیا
و لا محبة دیرلر الاعراب تعریفها ده ضمیر اسمایه راجعدر تعریفها مبتدا من
حافظ العهد خبریدر و بنفس خبر بعد الخبردر و یا خود مبتدا مضاف مقدر
اوله و تعریفها قایم مقام مبتدا اوله ای اثر تعریفها تقدیرنه و جزی بیت
اثنیه اوله علی تقدیر المبتدا ابو تقدیرجه من حافظ العهدنک متعلقی محذوف
اولوب تعریفها یه صفت اولور و بنفس حافظ العهده متعلق اولور و علیها حفیظة
متعلق اولور و بالولاء ده الف لام مضاف الیهدن
عوض در ای بولاء الحق تقدیرنه المعنی موقوف علی صدر البیت

وقال سلطان العارفین

بوادی فکاهات غوادی رجیة	تولوی مباهات هوادی تنبه

اللغات تولوی بحث ادیه نک جمعیدر شادیه مغنیه دیرلر شدودن
مشتقدر شدو در فارسیده سرود کفتن مباهات مفاخرة دیرلر هوا
دی هادیه نک جمعیدر هادیة الخلیل دیرلر عربده مراد اولرده لکن
اندن ظاهر اولان شیدر و بو محله ظهور تجلیاتدن استعاره در
بوادی بادیه نک جمعیدر بادیه یعنی الظاهره در فکاهات جمع فکاهه
در فکاهه طیب و خوشی و ظریف دیرلر غوادی غادیه نک جمعیدر غادیه صبح
زمانندن ظاهر اولن سحابه دیرلر رجیه برنن فعیله بمعنی فاعله اوله
ای راجیة و یا خود بمعنی مفعول اوله ای مرجوه الاعراب تولوی مبتدا
مباهات خبریدر مبتدا محذوفک تقدیری ای هذه الاسماء الفردا

شوادی صبا هاست خبر بعد دیگر در بافیه صفت بعد الصفتدر معناها
پس اسماء الهیه نک عالده من شان الی شان تعریف و تحویلی نک
ذکرینه اولدیغی وارلده حافظ العهد اولن اللهدن یعنی عهد اولی
اولن یا خود الله ک خلیفه سی اولن قطب الاقطابدن صادر اولمیدر
شول نفس سیبله حافظ العهد اولمیدر که اول نفس حفیظه اوزرینه
محبت حقی مذکور اسماء الهیه شوادی صبا هاتدر یعنی مفاخرت ایجون
اولی منقیلدر که هر بری بر مقامدن سر اغاز ایدر قرله هر بری بر مرتبه
نکرسرینی سویلر و نفحات تجلیاتی قلوب عارفینی تهیج و سوالکین ایلر
الی تهیج ایدر ایلر شوادی صبا هاتکه هوادی تنبه در یعنی غافلینی اوم
درقوش جهالتدن تنبه و تیقظک مبادی و منبع واوایلی ایدوکی جواهر
والته طیبات عیشی معنویدرکه نفسله انلرن سرور و قلبیه و قالبیه نور و حبور
حاصل اولور و کا بیه رجوه درکه اهل رجایه امطار اسراری و
قطرات عطیاتی باران قلوب جنان جنانلرین تر و تازه ایلر

وقال سلطان العاشقین	
وتوفیقها من موثق العهد اخرا	بنفسی علی عز الاباء ابیة
جواهر انباء زواهر وصلة	ظواهر انباء القواهر صولة

اللغات توقیف انما عبارتدر اسماء اللهک شارعدن سماعه موقوف
اولمسندن یعنی اسماء الله توقیفی در بر قیفی ایکی که حضرت شارع جانب
حقه اطلاق ایلدیسه اول اسمله جناب حقی مسمی قلنرک مراعات لازم
مع اللحق موثق اسم فاعلدر اثبات قدن بمعنی الحکم و موثق العهددن مراد حضرت
نبیدر و لور علیه السلام ابا بکسر الهمزه امتناع انک ابیة نفس مستنبع جواهر در

مراد حقایق در انبا بکسر الهمزه اخبار انک زواهر جمع زاهره یعنی زرد
شن و بیان ایدیجی ظواهر جمع ظاهره انبا بفتح الهمزه نبا و ک جمعیدر قواهر
جمع قاهره وصلت او لشمق صولت غلبه الاعراب توقیفها مبتدا
من موثق العهد خبر بدر اخرا ظرفیت اوزره منصوبدر بنفسی موثق العهد ابیة
متعلقدر و یا خود خبر بعد الخبر در علی عز الاباء ابیة متعلقدر جواهر
خبر بدر مبتدا محذوف نک ذی غیرسی بغیر و اد جواهر اوزره معطوفدر المعنی
مذکور اسماء علیه نک توقیفی و یا خود قلبی محلینه واقف و مطلع علی
لیله اخر ظهور نسخ یعنی صورت عنصریه ده ظهوری حالنده عهد اولی الحکام
ایلین حضرتدن حاصلدر که اول سلطان عالم السنده اولن عهد سابقه
بو عالمده عبادات و طاعات وارشاد عباد و صلاح و سداد اوله محکم
قلدی شول نفس مطمئنه و مطیعه لری واسطه سیله که ابا و امتناع ایدر
ندوک عزتی اوزره اول نفس ابا ایدیجی در و حقدن ابا ایدنلرک
عزتندن ابا انک عین طاعت و انقیاد در و ابا ایدیجیلردن مراد
کفار اولور زوا انلره عزت اسنادی انلرک زعملرینه کوره در نیته که کفار
دیرلر دیکه نحن الاعزة لا نزل لاحد کما یذل المسلمون و بونلرن عاقلر
دیکه ان العزة لله و لرسوله و للمؤمنین در و یا خود ابا ایدنلرک عزتندن
مراد اسماء الهیه نک اباسی اوله زیرا هر کس انک اسرارینه و اصل اوله
و انک علمی عزیز الوجود درکه هر ولیه و عالمه میسر اولمز بو تقدیرجه معنا و کر
اسمانک توقیفی و معانی و اسرارینه توفیقی اول مقام اخرده موثق
عهد اولی اولن حضرتدن حاصلدر شول نفس عالمه و کاملی سی واسطه
سیله که ابیه در علما و عرفانک علمندن و فهمندن ابا ایدن اسمانک

غایتندن و تعرفندن کما قال علیه السلام آدم ومن دونه تحت لوائی
ولا فخر ایو السعود ابن شبلی دن دخی منقولدر که بیور مشلر
اعطیت بالتعرف فترکته تظرفا وقال بعض الاکابران من اعلی کن فرده
ومعنای بیت اول ثانی اول اسمانک اثری حقایق اخبار حضرت نبوی
درکه اول حضرت اول اسمانی مشاهده وانک مظاهرین معاینه قلوب
انک اسرار و احوالندن اخبار ایدر که عقل انک درکنده حیران قلور
مثلا احوال آخرت و اسرار بشریت وغیرها و اول اسماء زوائد هر ظهور
ینه شول آیات بینا تندر که وصلت ذاته دلالت ایدرجی
در و ظواهر اخبار الهی دن دال انبیادن اصل عالم الی ابراز
واظهار ایلدیکه اول ظواهر اخبار الهی قوانین دولت نفس وسلطنت شیطانی در

	وقال سلطان العارفین	

وتعریفها من قاصد الحزم ظاهرا مثانی مناجات معانی بنابه		سجیته نفس بالوجود سخیته مغانی محاجات مبانی قنیته

اللغة حزم عقل وجودة رأی واحتیاط دیرلر سجیة خلق سالکنه دیرلر
سخیة سخاوکرم ایتمکه دیرلر مثانی مثنی نک جمعیدر یعنی ایکی شر ایکی شر دیکدر
بنا به شرف و سیادة دیرلر مغانی مغنی نک جمعیدر مغنی منزله دیرلر
محاجاة ایقاع اجیه ایتمکه دیرلر یعنی کلامی تعمیه والغاز طریقیله ایراد ایلمکه
دیرلر مبانی مبنی نک جمعیدر مبنی بنایه واصله دیرلر الاعراب تعریفها
مبتدا سجیته نفس خبر بیدر ظاهرا تمیز تبت اوزره منصوبدر بالوجود سخیته
متعلقدر مثانی مناجاة خبر بعد خبر مبتدا محذوفک المعنی واول اسمانک
تعریفی که صادر اولمشدر من جهة الظاهر قاصد الحزم وصالح الرأی

اولن سلطاندر اولی جودی سجیه اولن نفسنک خلق حسنه سیدر یعنی
اسماء الهیه نک تعریفی و انک معانی واسرارینک تفهیمی اول علم اسماء و
صفاته عالم راسخ اولن حضرت نبی ان من حیث الظاهر صادر اولمشدر
که اول اسمانک تعریفی راه حقده بذل وجود ایدن نفسنک کریمه و لطیفه
نک خلقیدر که اول حضرتک نفسی اسماء و صفات حقله متخلق اولوب اسرار صفاتنه
صفات حقی معرفت ابدی و اول اسماء الهیه عبدک رتبه مناجاتنک
مثانیسیدر مثلا یا قابض و یا باسط یا حافظ و یا دافع و یا معز
و یا مذل که تضاد و تقابل اولدوغی حیثیتندن مثنی واقع اولمشدر
و اول اسماء الهی معانی شرف و سیادة ولطایف عزة و بنا
هستدر و منازل مقاما واسرار در که راسخان فی العلم علوم ربانی ایله
و عارفان حقایق اشیا واقف اولورلر و مبانی اقصنیه اعماره و عفا

	وقال سلطان العارفین	

وتشریفها من صادق العزم باطنا نجایب آیات غرایب لزنه		انابة نفس بالشهود رضیته رغایب غایات کتایب تخده

اللغة عزم قصد قلبیه دیرلر وصادق العزم اول کسه درکه مقصودنه
واصل اولمغه قصدی زایل اولمیه و بو محلده مراد یا حضرت
رسول اکرم و یا خود شیخ کامل مکمل اوله انابة حقه رجوع ایتمکه
دیرلر نجایب نجیبه نک جمعیدر نجیبه کریمه یه دیرلر نتکم عرب
ناقه کریمه نجیب دیرلر مقبوله معناسنه آیات علامه دیرلر غرایب
غریبه نک جمعیدر نزهة تفرج زخرفه نک جمعیدر رغیبه بر وزن
فعیله یعنی مفعله الی بجه مرغوبه کتایب کتیبه نک جمعیدر کتیبه

غرایب
رغایب

مقفله

لشکر عظیم ویرلر نجح شجاعته ویرلر الاعراب تشریفها مبتدا انابة نفسی
قایم مقام مبتدا که اول مقدر مضافدر ای نتیجه انابة نفس تقدیرنه باطنیه
تبریت اوزره منصوبدر بالشهود رضیته متعلقدر و متعلقک متعلق
اوزره تقدیمی تخصیص افاده ایدر و عجایب ایات خبر مبتدا محذوفدر
المعنی و بوابها الهیه نک تشریفی من حیث الباطن اول کامل و مکمل
اولان شیخ واصلدن صادردر که ربی سنک شهودنه رضیته اولان انابتنک
انابه نفسنک نتیجه سیدر و اول ابواب مشرفه ایات کریمه و علامات شریفه در
و غرایب فتوح و عجایب برجوددر و غایات و نهایاتدر و دلن جلالیکه
مرغوبه در و عساکری غنشردر و جیوش صولت و سطوتدر اعدای دین اوزره

وقال سلطان العارفین

فللبس منها بالتعلق فی عقایق احکام دقایق حکمة		مقام الاسلام عن احکامه ثابتة حقایق احکام دقیق بسطة

اللغات لبس دن مراد به نفوذ بر البکس نفس و عقایق عقیقه نک
جمعیدر عقیقه شول قوینه دیرلر که طوغدقده انی تصدق ایچون قربان ایدر
تیمنا پس بورده عقایق احکامدن مراد مبانی و انواری اولور الاعراب
عقایق لفظا مرفوع مبتدا فللبس مقدم خبردر و دقایق و حقایق و رقایق
عقایق اوزره معطوفدر بغیر واو و منها ده خبر اسمایه راجعدر عن احکامه
ده عن محذوف غیر متجاوزنه متعلق اولور المعنی پس بن انسانیه ایچون
اول اسمانک فواید و اثارندن واردر اول بدن و صورتک اول اسمایه تعلقی
سببیله مقام اسلامده اول اسلامک حکمته منسوب اولان احکامندن
غیر متجاوز اولدوغی حالده حصول مبانی احکام شرعیه واردر صیام

قیام و صلوة و زکوة و سایر سنن و واجبات کبی و دقایق
حکمة دینیه واردر که هر کس انی ادراک ایده مز و حقایق احکام
الهیه واردر و رقایق بسطت و صفا و لذت نامتناهی واردر

وقال سلطان العاشقین

وللحس منها بالتخلق سبعة صوامع اذکار لوامع فکرة		مقام الایمان عن اعلامه المحکمة جوامع اثار قوامع شرة

اللغات حسدن مراد قوای حساسه ظاهریه و باطنیه در و اعلامدن
مراد اصول ایماندر که انلر علی ایلمک واجب در بوسببدن انی علمه
ایله وصف ایلدی صوامع جمع صومعه در صومعه معبده دیرلر جوامع جمع
جامعه قوامع جمع قامعه بمعنی قاهره الاعراب للحس ده لام محذوف
حاصلته متعلقدر و کذالک بالتخلق ده با و سایر اعرابی کالاول المعنی
و اول اسما و صفاتک فواید و اثارندن حواس ظاهره و باطنه ایچون
حاصلدر اول حواسک اول اسمایله مقام ایمانده تخلقی سببیله علمه منسوب
اولان اعلام ایماندن غیر متجاوز اولدوغی حالده صوامع اذکار حاصلدر یعنی
شول مقامات و منازل حاصلدر که اندنه ذکر اسما و صفات حق ذکر اولنور
و یا خود صوامعدن مراد مخلوقات اولور زیرا هر بار که سالک مطالعه ایلسه
مخلوقاتدن هر شیء قوة ذاکره سی انک مبادی تکوینی و قدرت خالقی ذکر
ایلر بو تقدیرجه مضاف مقدر اولور تقدیر کلام اسرار مخلوقات حاصلدر
اول مخلوقات صوامع اذکار الهی دردر حتی اول حواس ظاهره و باطنه
ایچون لوامع فکرة واردر یعنی انوار قوة فکریه حاصلدر و جوامع اثار
اسما و صفات واردر که مراد نفس ظاهره و باطنه در که حواس ظاهره

وباطنه ایله ادراک اولنور ونواهی عزة وقوامع قهره وار در ارواح اهل الله
اسحاردن که عزت نفس وقدرت شیطانی وقوت وحکمت عسکرلری قهر وقمع ایلر

وقال سلطان الواصلین

وللنفس منها بالتحقق فی مقام لطایف اخبار وطایف منحة	الاحسان عن انبایه النبویة نحی لیف اخبار خلایف حسبة

اللغات احسان سن حقی کورر کبی ویاخود حق سنی کورر کبی عبادة ایتمکدر
دیرلر نته کم حضرت پیغمبر بیورر لر الاحسان ان تعبد الله کانک تراه وان
لم تکن تراه فانه یراک انبا نبانک جمعیدر نبا خبره دیرلر منحة عطایه
دیرلر اخبار خبرک جمعیدر حسبة تدبیره دیرلر وحسننه دیرلر که تدبیر اولنه
اهل اسواق ایلر تاکم بری برینه ظلم ایتمیه لر الاعراب للنفس مقدم خبر
لطایف مؤخر مبتدا انبا نه ده ضمیر مقام احسانه راجعدر وباقی سی لطایف
اوزره معطوفدر تغییر اولنماز والمعنی ونفس ناطقه ایچون اول اسما وصفاتک
فواید اثارندن حاصلدر اول نفسک حقایق اسما وصفاته مقام احسانده
تحقق اولدوغی سببیله مقتضیات اخبار مقام احسانده غیر متجاوز
اولدوغی حالده که اول اخبار حضرت نبیه منسوب در لطایف اخبار الهیه
ومسامرات روحیه ومحاورات قلبیه وارد ر ودخی عطایای ربانیه
ومواهب ربانیه وارد ر وصحایف علمای ربانیه ومعارف اسراریه وارد ر وخلایف
وارد ر یعنی کندو تدبیرک مقامنده تدبیرات الهی خلیفه اولور ظاهرکاری تدبیرات حقله اولور

وقال سلطان العشاق

وللجمع من مبتداء کانک وانتهاها غیوث انفعالات بعوث تنزه	فان لم تکن عن ایة النظریة حدوث انفعالات لیوث کتیبة

اللغات جمع مصدردر معنی جامع ومراد بوکلمدن روح انسان دروبا
روح کامل ومکمل درکه جامع حقایق الهیه وکونیه در ویاخود جمع معنی الکل
دراو وکانک قولندن مراد حضرت نبینک حضرت جبرئیله عند السؤال جوابنه
حکایه درنته کم حضرت جبرئیل حضرت رسوله سؤال ایلدیکه ما الاحسان
یا رسول الله قال ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه فانه
یراک وانتهاها فان لم تکن قولی حضرت پیغمبرک فان لم تکن تراه فانه
یراک قولینه اشارتدر آتی ایتک جمعیدر غیوث غیثک جمعیدر غیث مطره
دیرلر بعوث بعثک جمعیدر کنت فی بعث فلان دیرلر ای فی جیشه بعوث
جیوشه دیرلر تنزه تفرجه دیرلر کتیبه عسکره دیرلر ولیوث کتیبه دن مراد
دلاوران عسکردر الاعراب غیوث انفعالات مؤخر مبتدا او
للجمع مقدم خبردر مبتدا کانک به مضافدر کانک اوایلدن محلا مجرور مضاف
الیه دروکذالک انتهاها مضافدر فان لم تکن مضاف الیه درعن ایه اعرابدن
محلا مجرور در حالیت اوزره وضمیری کانک نک مضموننه در حاصل اولان
مقام مشاهده یه عایددر وبعوث وحدوث ولیوث غیوث اوزره
معطوفدر تغییر اولنماز والمعنی واول اسماء الهیه نک فواید واثاریندن حقیقت
جامعه انسانیه ایچون وارد ر بدایت کانک تراه دن مقام مشاهده
فان لم تکن تراه مضمونه دک یعنی بدایت مقام مشاهده دن نهایت مقام
مراقبه یه دک زیرا کانک تراه دن مراد مقام مشاهده وفان لم تکن
تراه دن مراد مقام مراقبه در تقدیر کلام بدایت مشاهده دن نهایت
مرتبه مراقبه یه دک روح انسان ایچون وارد ر مقام مشاهده نک
ومرتبه مراقبه نک نظر وشهود منسوب اولن علامتندن ظاهر اولدوغی

عالمده که اول علامات وآیات نظریه دن مراد سنریهم آیاتنا فی الآفاق
وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق کلامنک مضمون شریفی در غیبت انفعالات
وارد ربیعه شمول تجلیاتک اعطاری واردر که نفس سالکه بین مقام المشاهده
والمراقبه نازل اولدقده سالکک نفسی اندن منفعل ومتأثر اولور حیرت و
دهشت وهیمان وسکران وفرح ومرح وبونلر امثالی احوالدن دکلو
بعوث تره وارد ربیعه جیوشش تموج وعساکر سرور وحبور تتابع وتتابع
ومتوالی اولور وحدوث اتصالات حاصلدر یعنی بین المقامین سالکک
روحنه اتصال اسما کلیه وصفات الهیه واقع اولمه مشدی وکذالک انجو
شیران عسکر اسما الهیه واردر که انک روحنه امداد ومعاونت ایدوب
اول جنود الملکک معاونت ومظاهر طویله جیوشش نفس شیطانه غالب اولور واسما
الهیه نک بیوننی قوی وقادر وقاهر اسملری در که شیران کینه اسما درقوه وغلبده

وقال سلطان العارفین

مرجعها للحس فی عالم الشهاده	المجتدی النفس منی حسیة
فصول عبارات وصول تحیه	حصول اشاره اصول عطیة

اللغات مرجع محل رجوعه دیرلر حس دن مراد مدرک محسوس دروباخود مایه الاحساس
والادراك دراجتدا طلب عطا ایتمکه دیرلر مجتدی طالب جدوایه دیرلر تحیه
حیاته دعا ایتمکه دیرلر نته کم حیاک الله دیرلر الاعراب فرجعها مبتدا
فصول عبارات مبتداء محذوفک خبریدر تقدیری والذی احسست به
نفسی هو فصول عبارات وباقی سی فصول اوزره معطوفدر بغیرواو المعنی
اسما الهیه نک عالم شهادتده محسوس اولن اجون مرجعی که اول محسوس طالب
عطایا ومنافعدر واول مرجع اسما اول شی در که نفسم بنم زائدون انی احساس

واادراك ایلدی ونفسمک ادراک ایلدوکی شی دورت نوع اوزره در
اوکلسی کتاب وسنتدن حاصل اولن عبارتلر که فصلار بودر واحکام واوامر
شرعیه درکه کلام انبیا واولیا درکه لسانه مخصوص صدور وثانیسی وصول تحیه
الهی درکه فتوحات رحمانیه درکه انلن نفوس واعیانه حیاة وزیده
کافی واز درکه سمعه مخصوص صدور وثالثی اشارات الهیه نک حصولیدرکه بونلر
منفعلدر ورابعی اصول عطیات کلیه درکه نعم ظاهره وباطنه دن شامل
اولمشدر جمیع خواص ظاهره وباطنه اوزره پس نفس آکا محسوساتی احساس
ایتمه سه اسما وصفاته وعطایای معنویه یه واقف اولمز پس اول اسما
الهیه نک بو عالم شهادتده مرجعی که حواسیدر نفس ناطقه نک حواسیدن
احساس وادراک ایلر مثلا سامع اولن کسنه لغات وکلمات استماع
سه کلامدن مفهوم اولن علوم ومعارفه واقف اولمز وکذالک ناظر
اولن کسنه الفاظ وحروف ملفوظیه یه یاخود اشیای محسوسه یه نظر
ایتمسه انلرده موضوع اولن معارف ومعانی واسرارذن برشی ادراک
ایدهمز پس محسوساتک ادراکی حواس ایله اولور وبواطن فقط حواس باطنه ایله اولور

وقال سلطان العاشقین

ومطلعها فی عالم الغیب وجدت	من نعم منی علی استجدت
بشایر اقرار بصایر عزة	سرایر آثار ذخایر دعوة

اللغات مطلع بکسر اللام مکان طلوعه دیرلر استجدت ای جدد جدید
استجد ادیکی اولدی بشایر بشیره نک جمعیدر بشیره موجبات فرح وسرور
حیات خوفدن دخی استعمال اولنور زیرا بشارت برحالتدر که نفسه
تأثیر وبشره تغییر ایدر عند استماع خبر السرور واو الخوف الکن بشارتک

استشفافی بشره دندر او دیمشلر بصایر البصیر تنک جمعیدر بصیرت قلبده بر نور در که انکله حقایق غیبیه مشاهده اولنور نته کم بصر عینده بر نور در که انکله محسوسات مرئی اولور بصیره بصیرتک اثردن مؤثره و صنعدن صانعه عبوره دیرلر سرایر سریره نک جمعیدر سریره امر مخفیه دیرلر خلقه دخی بر بره دیرلر کوری مخفی اولدوغی ایچون در ذخایر ذخیره نک جمعیدر ذخیره وقت حاجت ایچون الی قویلن شئیه دیرلر **الاعراب** مطلعها مبتدا اعربی ما وجدت اولوب ویاخود مای موصوله علم غیبک صفتی اولوب وجدت نک ضمیرلی خبر محذوف در که عاید در مای موصوله من منم ده من مای موصوله بیان ایچوندر مبنی وجلی متعلقدر استجیه وبیت ثانی مبتدا محذوفک خبریدر **المعنی** وتموسس سماء الهیه نک عالم غیبده اولن مطلعی ایله عالم غیبده اولن مطلع که بن الی نفسم تجربه دن بیم ذات ادب ایم اوزره جوار دا اولورنم تجرده بولدم اول نیوت بکانجرد و اولنیم که بن انی بولدم عالم غیبده مطلع اسما بولدم اول شابر ایمان و اوزار در وخزاین حقه و بصایر عبرتدر که اثردن مؤثره وصنعدن صانعه انکله معلوم اولور زیرا وجود صانعه اطلاع و اسما وصفات خالقه وقوف بغیر نور ایمان وعبور البصیرة ممکن دکلدر و سرایر انا درو ذخایر دعوتدر یعنی دعوت انبیا ایچون ذخایر ایمان و اسلام در که الله تعالی قلوب عباده ده انیا دخار ایتدی

	وقال سلطان الواصلين	
وموضعها في عالم الملكوت ما هو اوسع تنزيل بمحاريب غبطة		خصصت من الاسرار به عن معارضين تاويل بمحاربين فقه

الالتفات عالم ملکوتدن مراد عالم صفاتدر اسما بکسر الهمزه کبی سنواتک

بعض الحضرة تجارت نور تعظیمه دیدلر بوراده قولی رد و حانیة وحی آن ظاهرین بها خطبته مراد اولنور و حارس تنزیل دن مراد مواضع دریس قران وانا تلاوت قرائتدر و محاریب غبطه دن مراد سنوال اصغدر که صاحبی غبطه جنبدن محروس اولور علاً مکانتیدن او تورنی و معارس تاویلدن مراد محل غرس معانیدر فوارس فارسک جمعیدر یعنی ذو الحرباعدر **الاعراب** دیرلرنه مبتدا حظیت ذه ها یا موصوف اعرابدن بحلا مرفوع خبریدر مبتدا انک حصیت نفس متکلم مجهول قائم مقام فاعلی تحتنده انا بره ضمیر ما یه عایدر وبیت ثانی مبتدا محذوفک خبریدر **المعنی** وعالم ملکوت اعلاده اولن موضع اسما سوال رتبه اعلادر که اول رتبه بیم ذاتم تخصیص اولندی حوارس ظاهره و باطنه دن وکل جنابدن محو بیم سری اول رتبه یه اسرار الهیه دکی جهتدن و اول رتبه اعلا لمن محجوبین حسندر معارس معانی وحقایق قران و مواضع تعلیم علوم و جوفا تدر و اول رتبه غبطه و حسد دن محروسه درکه تبیع الاصوللر و فوانیع اغراض معانی دقائق و علوم و قانونات مقننه و للفعال انسیه عالمانه دن قوانیع تولدر

	وقال سلطان المتقين	
ومنزلها في عالم الجبروت مكمن الاسرار في تسفيل عمدا اوحسنه		مسطحها في فتح للغيب بمرقات لسانك تحليل علا ايكت نفرقه

الالتفات جبروت اسما وصفات وعقول و نفوس مجرداتک عالمیدر دیرلر انم فاعل ایما ملاذن بحرمقامات فتح دن مراد کشف وانزل الیی ماهنکلو تصف اولدوغی ذاتک مجریدیرا رواح وعقول لوح و عقول اولدیغی مجنون اراکمع ایدلر الیکه بمعنی حضره دیرلر ارایک لاحجدن مراد مقامات

توحيد وزكه محل استغراد دروحد ادركه الفت محل ادراك حقيقت
قربته اطلاق اولنور اعرابى اجح المعنى موقع ومظهر اسماء الهى كه عالم جبروت
دركه بعضا بر خلقى مجرد وقوت ناسى مؤلا اولن كشف ذاتك مشار قندن
حاصلدر اولى عالم جبروتده اولن موقع اسما مقامات توحيد الهى دركه
سالكين ومقصد طرق عاشقين وروح محل ادراك حقيقت مرتبه دروسلك تعليم
حقيقت ومناهج فتح احديتدر وملاكه مره حضرتكه انبيا واوليانك نزول ادرار

وقال سلطان العاشقين

ومنبعها بالفيض في كل عالم | لفاقة نفس بالافاقة اثرت
فوايد الهام رفدى لكل نعمة | عوايدها نعمائي هو الى نعمة

اللغات منبع اسكنه منبع وبوزرينك محلنه دير فيض باكثيرو دير
نعم ويا غيض من فيض دير اى قليل من كثير مراد عطيه الهيه دركه
فوائد حيات معنويه دركه لانه وعاشر نوره صيرورت ايچون دراى
جمار ذاته قوة ذكلدر فوائد جمع فائده الهام اشارت خفيه وقلوب عباد
حك القاسى باذن الله تعالى دير لكه مجردلر تعويلى كارق اولر رواند
جمع رابه دررو دونن مشتقدر رايد شول كسبه دير لركه قبل وصول
القافلة قونغو اوده صاحب اغضاء رابده وكاربانون اول ذخيره طلب
كيده نعمه اكر بكسر النون قرائت اولنورسه تنعم ايدلكلرى شى دير نعم
النون قرائت اولنورسه ناعمه دريعنى بركونغمت راعبك اولور
واكر بضم النون قرائت اولنورسه ونشئى بحجه دير تحيين العادة
فيض اى قوة محبوبه دنكلدر الاعراب منبع في كل عالم خبر جزو بالافا
وقه با متعلقدر اثرت اى اثرت با لافاقه متعلقدر لفاقه وظلام ينقل

ايچون وبيت ثانى مبتدا محذوفك خبريدر المعنى و محل ظهور اسماك فيضله
هر بر عالمده يعنى جبروت وملكوت وناسوتده كه واقع اولمشدر صحو وافاقتله
ذو ثروت اولن نفسك احتياجى ايچون دورت شى دراولكى هى
فوايد الهام الهى واشارت ربانى دركه نفس لوامه محتاجدر كه تا عالم
ملك وملكوت ده اشارة الهيه ايله تعرف ايلمه ايكنجى سى روايد
نعمة دريعنى نور عرفاندن اولن قرة العينك سوابقى دركه نفس قبل
الوصول وبعد الوصول نور عرفانله قرة العين اولمغه محتاجدر زيرا
ملك بصر بصيرتى نور معرفتله مكحل اولميه اولكسه شهود معرفتدن بى بهره
اولور وبعد الوصول دخى نور معرفت قلب وسطوت زائد
مستهلك ومتلاشى اولمسه نفس شهود اسما وصفات واثاردن محظوظ
اولمز اوچنجى سى عوايد انعام الهى دريعنى حقك جميع هر عالمده
منافع انعام واحسان صورى ومعنويسيدر دردنجى سى موايد
نعم ظاهره وباطنه در فى كل العوالم پس بو اربعه مذكوره نتايج فيض
اسماء الهى در ونفس محتاجدر بو فيوضاته تعبردار بن ايچون
سكر غفلت ومستى بشريتدن افاقت بولمه سى سببيله محمد علم
الصفاتدن بو بيته كلنجيه دك علم اسما وصفاتى تعليم بيوروب
بوندن صكره بعد الجمع اولن فرق مرتبه سنه مناسب كلام بيوررلر

وقال سلطان العارفين

ويجرى بما تعطى الطريقة سايرى | على نهج ما منى الحقيقة اعطت

اللغات يجرى جرى يجرى جريا دن طريقت مذهب سلوك فيه دير لر
شريعتدن اخص در زيرا احكام شرعيه يه مشتمل اولور وعندن ماخذ انلر

رضیه واعمال قلبیه یه دخی حاوی در نهج سبیلی دیرلر وحقیقت الشیء وانه

الاعراب سایری بحرینک فاعل طریقه تعطی نک فاعل اعطنک فاعل

بیزی حقیقته عاید در المعنی بنم سایر قوا واجزام قبا وقالبا طرفنک

اعطا ایلدوکی اقوال سدیده واعمال واحوال حمیده واسطه سبیله جاریه

اولور حقیقت ذاتمک بندن اعطا ایلدوکی شکلی یعنی اوزره جاری

اولور یعنی بنم مقتضیات حقیقتمدن احکام طریقه مخالف بر شی

صادر وظاهر اولمز فلیف که احکام شرعیه مخالف وقوع اوله بیت

کی کند آن مست جز عدل وصواب
هرچه گوید گفته می باشد آن

که ز جام حق کشید است او شراب
هرچه گوید گفته می باشد آن

و بو مرتبه مجذوب سالک مرتبه سیدر قبل السلوک جذبه حقه واصل

اولمشلر در بو گروه محبوبان مجذوبان در دیرلر و اولکه سالک

مجذوب در لر جذبه حقه وصلت جناب مطلق بعد

السلوک واصل اولورلر بو نلر دخی محب مرسند در لر

و قال سلطان العاشقین

ولما شعبت الصدع والتأمت
ولم یبق ما بینی وبین توثق
تحققت انا فی الحقیقة واحد

فطور شمل بفرق الوصف غیر مشتت
بایناسی ودی بایئودی لوحشة
واثبت محو الجمع محو التشتت

اللغة شعب اسماء اضداد دندر یعنی الجمع والتفرقة استعمال اولنور
صدع شق وتفرقه یه دیرلر فصل وقطع معناسنه ده استعاره اولنور
فطور شقوقه دیرلر بینه بر قلی شمل تفرقیه دیرلر بو دخی اسماء اضداد
تفرقه وجمع معناسنه استعمال اولنور الت من التأم دن در التیام جمع

اولمغه دیرلر مشتت مفرق تو ثق بر شی ونیعه قلمک واعتصام اتمکه
دیرلر ایناس ضد ایحاش وبمعنی الابصار دخی اولور تکلم است نار
ده ور بضم الواو محبت وبکسر الواو محبوب کالحب والحب الاعراب
بیت اول شرطیه بیت ثانی بیت ثالث جوابیدر ناظمک فطور
علیدر الثانک بفرق ده باسبه متعلقدر شمله غیر مشتت صفتیدر
بفرق الوصفک المعنی وقتاکم بن تفرقه وجودی جمع ایلدسه ده بفرق
اولن وصفک تفرقه سی سبیله حاصل اولن فرق وکثرتمک شقلری د
براکنده لکلری ملتیم ومجتمع اولدیسه وبنم محبت ومودتمه انسم سبیله
بلا اعتصام و توثق ایلدوکم محبوب مابینده وحشت وفرقته
سودی اولور شی باقی قلمدیسه پس تحقق وتیقن ایلدکم حقیقتده بن
عاین واحدم اگرچه بحسب الصورة والتعین متکثر ومتعددم واثبات
ایدی مقام محو الجمع یعنی مرتبه جمع الجمع که بو مرتبه ده کثرات مانع وحدت
اولمز محو تشتت و تکثری خلاصه کلام بو در که عاشق ومعشوق اگرچه
بحسب الصفات مختلف واما بحسب الذات متحدلر در تعمیم مصدر
واحد دن مشتقلر در که اول عشق در پس عاشقک وصفی نفوذ
ذلت وانکسار ومعشوقک وصفی استغنا وعزة وافتخار در
حضرت ناظمک بفرق الوصف قولی بو صفتین متغایرتینه اشارتدر
اگرچه بحسب الظاهر عاشقیت ومعشوقیت بر برینه اشارتیله
متغایر در لکن بحسب المعنی بو صفتلر غیر متشتت در یعنی عاشق کامل
مرتبه اولوب فنای مرتبه متصف اولدقده توجه و توثق ایلدوکی
کندو مابیننده وحشت تودی صفت قلمیوب لباس عاشقیت

ومعشوقيت بينهاده منخلع اولوب تفرقه بر طرف اولنجق مقام جمع
الجمعده قرار ايدوب حقيقت كوزيله نظر ايدوب كورركه
عاشق وعشق ومعشوق بر اولوب مغايرت بحسب الاعتبار
اولور اعداد كون وكثرت صورت نمايش ايت قابلين واحد تجلي كل شان

وقال سلطان الواصلين

فكلي لسان ناظر مسمع يد	لنطق وادراك وسمع وبطشة

لغاتى واضح بو بيتده لف ونشر مرتب واردر تقدير كلام وكلي لسان
لنطق وناظر لادراك ومسمع لسمع ويد لبطشة ديمكدر الاعراب
فكلي ده فا جواب شرط محذوفدر المعنى فاذا كان كذلك حال بو منوال
اوزره اولديسه پس بنم كل اعضا واجزام لسانمدر بنم نطقم ايچون
وبنم كل وجودم ناظردر ادراك معانى وحقايق ايچون وبنم جمله اجزام
سمعدر استماع احاديث وكلام ايچون وبنم هر بر جارحم يددر بطش
ايچون حاصل كلام هر كيم رتبه احديته واصل اولا البته بر اعضاسى آخر
بنك حكمن اجرايه قادر اولور نته كم حضرت ناظم بو معنايى دخى توضيح بيورر

وقال سلطان العشاق

فعيني ناجت واللسان مشاهد	وينطق مني السمع واليد اصغت
وسمعي عين تجتلي كل ما بدا	وعيني سمع ان شدا القوم تنصت
ومني عن ايد لساني يد كما	يدي لي لسان في خطابي وخطبتي
كذلك يدي عين ترى كل ما بدت	وعيني يد مبسوطة عند بسطتي
وسمعي لسان في مخاطبتي كذا	لساني في اصغائه سمع منصت

لغاتى واعرابى واضح وقتا كه بنم هر بر عضوم آخر بنك حكمن اجرا ايدر
بر جزوم حاجتنك عملن ادا ايتمكه قادر اولديسه وبو حالتده بنده ظهوريه
بولديسه پس بنم كوزم مناجات وعرض حاجات ايدر ولسانم مشاهده
اسما وصفات وبدنمدن بيلمم نطق ايدوب اداى كلمات ايدر ويدم استماع
كلمات ايدر وبنم سمعم بر چشمدر كه منجلى اولور انده هر نه شى كه ظاهر اوله
وبنم كوزم بر قلعه در كه اكر بر قوم تغنى ودرمنم ايلسه لر انصات ايلر وسكوت
قلور وبنم وجودمده حاصل اولان قدرت كامله وايديشله دن بري اول
ديلكده بنم لسانم بر يددر قويدرته كم يدم بنم ايچون لسانمدر خطاب وخطبه
ده وكذلك يعنى عينم سمع ويدم لسانم اولدوغى كبي يدم بر عيندركه كورر
هر نه شى كه عينم كورر وكذلك عينم بر يد مبسوطه در عند بسط البسطه
والسطوة وسمعم بر لساندر بكا مخاطبه ومكالمه ده وكذلك لسانم اصغا واستماع ايلمه
ده بر سمع منصتدر درويش عاشق بر الاوصافه كوتوره مخصوص الى عجايبات ندر

وقال سلطان العارفين

وللشم احكام اطراد القياس في	اتحاد صفاتي او بعكس القضية

لغاتى معلوم اعرابى وارددر اتحاد
صفاتمده يعنى هر بر صفاتم علي الانفراد قوة شامه مكه حكمنى اجرا ايلمكه
وخاصيتنى ادا ايلمكه قادردر يعنى كوش وچشم ودست وزبانم
استشمام واستنشاق ايدوب قوة شامه نك عملن ايدرلر
بو احكام اطراد قياس سابق اوزره اولمدر ويا خود عكس قضيه
ده جايزدر وعكس قضيه اولدركه قوة شامه دخى وقت
اداكه كوش وچشم ودست وزبانك عملن اشليه يعنى
قوة شامه كوش ايدر ونظر ايدر وتكلم ايدر واخذ وبطش قادر اوله

وقال سلطان العاشقين

وما في عضو خص من دون غيره … بتعيين وصف مثل عين بصيرة

اللغات بنم وجودم ده هیچ بر عضو مخصوص دکلدر بر وصفک تعیینندن دون غیره الوصف عین بصیرم کبی حضرت ناظم قدس سره باطننه تشبیه ایلیوب تعیین وصفک عضو معینه اختصاصنی نفی ایلیه‌ده یعنی نته کم بصیرم بر قوه‌دن درکه انکا مستوی دیو سمع و بصر و شم و ذوق و لمس ادراک ایلمک زیرا بصیرت جمله وجودم جمیع اعضاده بذاتها ساریدر و هر عضوده مدرک و عامل در یعنی عضو مخصوص بعضیه غیر مخصوص دکلدر بلکه هر بر عضوم اخرینک عملنی ایله بر بر عضوک کاربنی اشتغال

ادراک

وقال سلطان العاشقين

ومني على افراده كل ذرة … جوامع افعال الجوارح احاطت

و بنم وجودمدن هر جز فردم و کل جز وم علی انفراده جوارح و اعضانک فعللرینک جمیع سنی احصا و اعداد ایدر یعنی بن ذکر ایله دم که بنم هر عضوم ایلر کل اعضا و اجزامک عملنی بلکه بنم ذرات وجودمدن هر بر ذره جوهر فرد اولسی جمیع افعال اعمال جوارح و اعضامی احصا ایدوب کل ایتمکه قادردر و هر بر ذره‌م جمله مسموعاتی استماع و جمله مبصراتی ابصار و جمله مذوقاتی ذوق ایدن و جمله الفاظ و حروف و کلماتی ناطق و لطفه مادردر

وقال سلطان العاشقين

تناجي وتغني عن شهود منطق … بمجموعه في الحال عن يد قدرة

تناجی ای تتکلم و یغنی ای یسمع تناجی و یصغی نک فاعلی کل ذره اولن ضمیر ایدر که کل ذره عاید در المعنی بندن هر بر ذره مناجات و استماع ایدر او مناجات و استماع جمع ذره وجودی یه قدرتن

في حال متعرف اولن حقک شهود دنوندن واقع اولدیغی حالده مجموعی ده ضمیر ذره یه عاید اولور و مذکر ضمیر باعتبار الجزء اولور و عن ید قدرة متعلق اولور

وقال سلطان العارفين

فاملوا علوم العالمين بلفظة … واجلوا على العالمين بلحظة

واسمع اصوات الدعاء وسائر … اللغات بوقت دون مقدار لمحة

واحضر بالقدغ للبعد جملة … ولم يرتد طرفي اليَّ بغمضة

وانشق ارواح الجنان وعرفها … يصافح اذيالي الرياح بنسمة

واستعرض الآفاق نحوي بخطرة … واخترق السبع الطباق بخطوة

اللغات املو نطقی متکلم در تملا بتملو تملا و تملون ای اقرا اجلو جلا بجلوا نفس متکلمدر ای اکشف و اعرض عرض یعرض عرضة ای تقعد و انشق ارواح جمع روح در نسیم طیبه دیرلر عرف رائحه طیبه دیرلر استعرض ای اطلب الارض اختراق خرق ایتمک و سبع موصوف مخذوفدر معنی در ای سموات السبع و یکوز الطباق صفت بعد الصفت در و بو ابیات شریفه متناسبة الفحوی و متقاربة للمعنی درکه بری بری اوزره معطوفدر و انبیاء کرامک معجزه و اولیاء نک علی سبیل الولایة ظاهر اولان حاللری خرق عادت جنسندن و مشهور در تا طالبانک و عاشقانک طلبلری و اعتقاد ایدرلرکه درا خدانه مرتبه قدرت و قوة ماهلر در بسن بوردلرکه فاذا کان کذالک یعنی بونکله حکم جمیعت الهی بنده ساری اولوب ظاهرا و باطنا و ذاتا و صفة جمله ذرات وجودی قدرت حق شامل اولدیسه پس لاجرم بن تلاوت ایدرم علوم عالمینی جمیعا بر لفظده که اول لفظ به ابتدن نهایه وار نجه جمیع الفاظ و معانی حاوی و شامل اولدیغی کلمات اقدمدن

برکلمه ده که کلمات والفاظدن مراد اعیان موجودات در که
جمله سی کن لفظنک اثری ایدی پس تقدیر کلام بن قرائت ایدرم جمیع عالمک
علومنی اعیان موجوده دن بر عینده که هر شینک عیننده حقیقة
مشاهد اولنسه جمیع عالم منطویدر نته کم شیخ اکبر حضرتلری بیورر کل
شی فیه معنی کل شی فتفطن واصرف الذهن الی و هر ذره ده هزار مهر تاب و هر
قطره ده بی شمار بحر زخار مندرجدر نته که کلشن راز صاحبی بیورر **بیت**

اکر یک ذره را دل بشکافی — برون اید ازو صد بحر صافی
بهر جزوی زخاک ار بنکری راست — هزاران ادم اندر وی هویداست
دل هر حبه صد خرمن اید — جهانی در دل یک ارزن اید
اکر یک ذره را بر کیری از جای — خلل یابد همه عالم سراپای

و معنای صحیح ثانی بن کنه و نفسمه کشف ایدرم جمیع عالمده اولان اشیایی
بر لحظه ده و دخی بن جمیع و اعیارک و عاشقلک ضد اسنی کی استماع ایدرم
و کذالک احضار ایدرم شول شی که بعد مسافه سی اجلی ایچون انلک حملی متعذر
و ممتنع اولا بکا ظرفة عین مقداری اولمزدن اول عندمه سبیل یعنی هر نفوذه بر شینی
تحمیل اولنسه و احتمال و ارتکابی صعب و عسیر اولا بعد مسافه سی اولدوغندن
او ترکی بن انی کوزه اچوب یومزدن اول کتورورم نته کم عرش بلقیسی
اصف بن برخیا قبل ان یرتد الیک طرفک العین ده سلیمان
حضورینه ایصال ایلدی کما قال الله تعالی فی کتابه الکریم و قال الذی عنده
علم الکتاب انا اتیک به قبل ان یرتد الیک طرفک و دخی بن
و استشمام ایدرم روایح جنانی و نفحات و فوایح کل ریاحینکه از باب
ریاحه مسافه مقاربت اولمیه واحددن یعنی برکره تو تعلق ایدوکی

بن معروض بولورم جمیع افاقی شرقا و غربا جنوبا و شمالا بلیم طرفه
خطرة واحده و فکرة لایحه ده و هان بر خطوه ده جمله سنی مشاهده قیلارم
و دخی طبقات سبع سموات بر خطوه ده خرق ایدرم و کذا قدم نته کم
حضرة نبی آن واحده طی زمان و مکان ایدوب مواجهدن فراشنه
اول انی کلدی مع هذا بو قدر حوالی سیر ایلدی پس اصل خوارق عادات اشباحک
ارواحه بعد التعلق من الذات الطیبة مشابهی اولدوغندن اوتری بیورر که

و قال سلطان العارفين

واشباح من لم یبق منهم بقیة — تجیبی کالارواح خفت خففت

الکثافات او کلی خفت حاء مهمله ایله مخفوف اولدی یعنی احاطه اولندی
و بکدر تا بیخ خفت خاء معجمه ایله ای صارت خفیفا دیکدر کالارواح خفت
متعلقدر و جمله خبر مبتدادر اولور معنا دیمک اولور که شول کسه لر که
بقیه وجود انانیت باقی قلمیه انلرک اشباحی محفوف اولدی هم
جمع نور ایله ارواح کبی پس خفیف اولدی و ثقلت بشریت وکثافت
طبیعت بونلردن مضمحل اولوب ارواحها اشباحها اشباحها
ارواحها دینلر مرتبه سین بولوب **لعلم**

رق الزجاج ورقت الخمر — فتشابها وتشاکل الامر
فکانما خمر ولا قدح — وکانما قدح ولا خمر

کلامنک مفهوم مرتبت منزه من حاصل قلوب کامل ترکیه و الفیضه الکبرا ایلدکلری
سبب سیله طی زمان و طی مکان قلمغه قادر و هوا و دره علامه واثرانه ذره جابار لری اوله لر

وقال سلطان العاشقين

فمن قال او من طال او صال انما — یمت بامدادی له برقیقة

وما سار فوق الماء او طار في الهوا ۞ او اقتحم النيران الا بهمّتي

اللغات قال اي حكم ونفذ حكمه او صار ذا الحكم يعني حكم ايلدي وحكمي نافذ
اولدي وياخود ذا الحكم اولدي ديكلر قال بتعيل قيله دن مشتقدر اي
سار وملك انكچون اكثر پادشاهانك القابنده اقبال بزرلرنته كم ايلد
الانام ديرلر شام ملوكنه قال يطول طولا اي اعطى يعني عطا ويردى
صال يصول صولة حمله ايلدي وغلبه قلدي يقت مت يمت متاددن
مشتقدر توسّل ايلدكو ديرلر اقتحم اي دخل بعنف يعني عنفله داخل اولدي
اعرابي واضح المعنى پس هر شول كسه كه اكر صوري وكر معنوي نافذ
الاحكام سيّد الانام پادشاه سعادت انجام اولدي وياخود
خلق عالمه اعطا وانعام قلدي وياخود عساكر وجيوشه حمله وغلبه قلدي
ديكلدر الّا توسّل ايله اول كسنه بنم رقايق روحمدن بر رقيقه واسطه
سيله انكچون اولان امداد واعانته زيرا جميع موجوداته ممدّ ومفيض
خليفهٔ كامل مكمّل روحيدر وجميع اشيا انك لطايف روحنه
ورقايق قلبندن استمداد واستفاضه ايلر وجملي انك روحي محيط
دروهمشي انك جزوي كبي در جزو درويش است جمله نيك وبد
هر كه نبود اينچنين درويش نيست ۞ ديو ديرلركه وهر شول كسه كه
فوق الماء سير وجوّ هواده طاير اولدي وياخود اتش
عظيمه عنفله داخل اولدي ديكلدر الّا بنم همّتم واسطه سيله در

وقال سلطان الواصلين

وعنّي من امدّته برقيقة ۞ تصرّف عن مجموعه في دقيقة
في ساعة او دون ذلك من تلا ۞ بمجموعه جمعي تلا الف ختمة

اللغات تصرف بمعنى تحوّل وانصرف زيرا محض عن ايله استعمال اولنسه
بو معنايه كلور واماني ايله استعمال اولنسه تصرّف اتدي ديمك اولور
اوتلكي تلا تلودندر يعني تلي اولدي وتابع اولدي انكچون تلا تلاوتدندر
الاعراب عنّي متعلقدر مقدّر صادر به امدّته ده ضمير ومجموعه ده
ضمير منه عايددر المعنى وشول كسه كه بن امداد ايلديم اول امداد
بندن صادر اوله رقايق روحانيتمدن بر رقيقه واسطه سيله كوركه
تبدل ايلر اول من مجموع بشريتندن وكل صفاتندن وجميع اعضا
وقواي مختلفه سندن ودقايق زماندن بر دقيقه ده ودخي شول
كسنه كه تالي وتابع اوله حضرتهٔ جمعه مجموعه يعني بسر ووجه وقلبه وقالبه
وبجميع صفاته وقواه واعضائه بكلّيها قولا وفعلا وحالا متابعت يعني شبيه بيله
تلاوت وقرات ايلر قرآن عظيمي من الفاتحة الى الخاتمة ساعات
ليل ونهاردن بر ساعتده وياير ساعتدن ادنى وقتده بيك ختمه
بو حالي طي زمان تعبير ايدرلر نته كم حضرت شيخ محي الدين العربي شيخ عيسى مغربي
دن نقل ايدرلر كه بر كونده تمشي بيك كره ختم قرآن اتدكي روايه
نشيدي وطي زمان وطي مكان وعجايب وغرايب نهان بو
طايفهٔ عاليشاندن اولقدر صادر اولمشدر كه تقرير وبيانه حاجت يوقدر
فسلّم ولا تنكر لان الايمان بقدرة الله ومعجزات انبيائه وكرامات اوليائه واجب

وقال سلطان الواصلين

ومنّي لو قامت بميت لطيفة ۞ لردّت اليه نفسه واعيدت

واكر بندن بر لطيفه بر ميّت معنوي وياير ميّت صوريله قايم اولسه ايدي
اول ميّته روحي ردّ اولنيدي واعاده قلنيدي زيرا انسان كامل

وخليفه فاضل جميع اوصاف خدا ايله متصف ومتخلق اولدقده احيا
واماته يه قادر اولورلر باذن الله اما اكثرى احياى معنويه
ايتمكله احياى ظاهردن اجتناب ايتمشلردر ولحفظ الاسرار

وقال سلطان العشاق

حوى النفس ان القت هواها تضاعفت ... قواها واعطت فعلها كل ذرة

يعنى پس بها معينه بو مذكور اولن حالات مستغرب ومستبعد اولدوغى
ايچون تنبيه وتعليم بيورروب ديرلركه عجب طوتمه واستبعاد ايتمه
بو ذكر اولنان كراماتدن زيرا اول نفس ناطقه انسانيه بر نفس
دركه اگر هوا وارزوسنى طرح والقا ايلسه قواى روحانيسى وقدرة
نورانيسى متضاعف اولورلر وقدرة وارادة حق ايله اتصاف بولور
واعطا ايلر روحانيه فعلنى ذرات وجودندن هر بر ذره يه پس
تضاعف قواى روحانيه وتزايد قدرة معنويه اولمز الا القاء
هواى نفسانيه ايتمكله وازاله هواجس شيطانيه قلمغله پس هر كيم
نفس هواسين القا ايدر قواى روحانيه سين زياده ايدر

وقال سلطان العارفين

وناهيك جمعا لا بفرق مساحتي ... مكان مقيس او زمان موقت

اللغات ناهيك هذا رجل ناهيك من رجل دير لر يعنى بر كسه بر
دن بر كسه نهى ايلسه وانك اول كسه دن مراد ومقصودنه كافى
ومغنى اولسه پس معناسى حسبك وبكفيك معناسنه استعمال اولندى
وهو المراد ههنا مساحة التقدير جمعا نصب خافضيت اوزره منصوبدر
مساحتى اصلنده مساحتين ايدى اضافتله نون ساقط اولدى
المعنى

يعنى ساكه كفايت ايدر خوارق انبيا واوليانك مرتبه جمعده وتوكى
وبو خوارق عادات وكشف وكرامات قياس اولنمش مكانك مساحتى
ذرعيله وكلوروكذالك موقت اولان زمانك مساحتى ذرعيله وكلوزر بلكه
مضيق تفرقه زمان ومكاندن خلاص اولوب فضاى جمعه واصل
اولدقده وحدة حقيقيه نك جمع وجودده سريانى واسطه سيله درسنج ما سلسله
معجزات انبيا وخوارق عادات اوليا لكلها مباشرت ايدوب بيوردركه

وقال سلطان العارفين

بذاك علا الطوفان نوح وقد نجا ... به من نجا من قومه في السفينة
وغاض له ما فاض عنه استجادة ... وجد الى الجودى بها واستقرت

اللغات على فعل ماضى در غاض الماء يغيض غيضا ديرلر يعنى صو الچلسه
وفاض الماء يفيض فيضا ديرلر يعنى صو سيل اولسه افسنه ومنصب اولسه
استجادة طلب جود ايتمك جودى موصلده بر طاغك اسميدر كه نبيده
الطوفان سفينه نوح انده قرار ايلدى الاعراب بذاك ده
با متعلقدر علايه ذاك اشارتدر جمعه نوح فاعليدر علانك به ده
وحى ضمير جمعه راجعدر وقومه له ده وعنه ده ضميرلر نوحه راجعدر
استجادة منصوبدر مفعول له اولمق اوزره بها ده ضمير سفينه يه عائدر
المعنى اول جمع سببيله نوح عالى وغالب اولدى طوفان اوزره
واول جمع سببيله تحقيق نجات بولدى شول كسه لركه قوم
نوحدن سفينه ده نجات بولديلردى وكذلك دعاسندن
لاجل الاستجادة والاستدعاء فايض وسايل اولان طوفان
روى ارضده ناقص اولدى انكچون جمع سببيله ونوح اولنجمع سببيله

جدوا جنها دایلدی جودی دیدکلری جبل مع السفینه وسفینه مستقر
اولدی اول جبل جمع سببیله کما قال الله تعالی فی کلامه حکایة عن نوح
وقیل یا ارض ابلعی ماءک ویا سماء اقلعی وغیض الماء وقضی الامر

واستوت علی الجودی	وقال سلطان العاشقین	

وسار ومتن الریح تحت بساطه		سلیمان بالجیشین فوق البسیطة
وقبل ارتداد الطرف احضر من سبا		له عرش بلقیس بغیر مشقة

اللغات للمتن الظهر بسیط ارض مبسوطه دیرلر جیشین دن مراد
جن وانس در سبا بلقیسک شهریدر بالجیش ده با مصاحبت ایچوندر
المعنی وکذلک اول جمع سببیله حضرت سلیمان علیه السلام سیر
ایلدی جن وانس عسکریله فوق ارض مبسوطه حالبوکه پشت ریح
تحت بساطنده ایدی روایتدر که بساطنک طولی بر فرسخ مقداری
اولوب بادک اوزرنده هر نه جانبه دلسه سیر قلوردی کما قال الله
تعالی لسلیمان الریح غدوها شهر ورواحها شهر پس حضرت سلیمانک
دیو وپری وجن وانسه وباده حکم وتفوقی بو جمع وحضور سببیله ایدی وکذلک
بو جمع سببیله در قبل ارتداد الطرف سلیمان ایچون بلقیسک عرشی بی
مشقه احضار اولندیغی کما حکی فی القران وقال الذی عنده علم من الکتاب
انا اتیک به قبل ان یرتد الیک طرفک پس حضرت سلیمان و
سایر انبیا واولیا نقدر معجزات وولایات وکرامات
اظهار ایدرلرسه مقام جمعه وصوللری سببیله اظهار ایدرلر ایدرلرسه

	وقال سلطان الواصلین	

واخمد ابراهیم نار عدوه		وعن نوره عادت له روض جنة
ولما دعا الاطیار من کل شاهق		وقد ذبحت جائته غیر عصیة

اللغات اخمادی اطفا معناسنه عادت بمعنی صارت شاهق سرکوه
ومعنی غیر عصیه غرابیه وحالدر جاءتک ضمیرندن المعنی وحضرت ابراهیم
مقام جمعه وصولی سببیله عدوی نمرودک نارنی اطفا واخماد ایلدی
واول جمعک نورندن ویاخود ابراهیمک نورندن اول ابراهیم ایچون
نار روضه جنت اولدی بمقتضای قلنا یا نار کونی بردا وسلاما
ولما حین شمول وقتنده که حضرت ابراهیم اطیاری شواهق جبالدن
دعوت ایلدی اول طیور اربعه مذبوحه اکا گلدیلر غیر عصیه اولدقلری
حالده چونکه حق سبحانه وتعالی بو معنادن خبر ویرر واذ قال
ابراهیم رب ارنی کیف تحیی الموتی یعنی ابراهیم علیه السلام دیدیکه
ای ربم بکا گوستر نه کیفیتله سن احیا ایدرسن قال اولم
تؤمن جناب حق دیدیکه تم احیای اموات ایلدوکمه سن مؤمن
وموقن دکل میسن قال بلی حضرت ابراهیم دیدیکه بلی یا رب
مؤمن وموقنم ولکن لیطمئن قلبی ولکن علم تجلیه حاصل ورفع التباس
ومطمئن اولمق ایچون استرحم ایدرم قال فخذ اربعة من الطیر جناب
حق دیدیکه یا ابراهیم دره طیوردن درت قوش ال یعنی بری خروس و
بری کرکس وبری زاغ وبری طاوس فصرهن الیک پس بو
درت قوشی کس وکه میل قلور وضم ایله وبونلری مسحق ایله ثم اجعل
علی کل جبل منهن جزءا اندن صکره پس قل یا ابراهیم بونلردن هر
تاج باشی اوزره برر پاره وضع قل ثم ادعهن اندن صکره بونلری
دعوت قل د تعالین باذن الله دی یاتینک سعیا ساعیات

و مسرعات اولدقلری حالده حیات بولوب سحاکلمرلر سن
بو معجزه حضرت ابراهیمک مرتبهٔ جمعه وصولی سببیله در

وقال سلطان العارفین

ومن يده موسى عصاه تلقفت ... من السحر اهوالا على النفس شقت
ومن حجر اجرى عيونا بضربة ... بها ديما سقت وللبحر شقت

اللغات تلقفت تلقف وابتلاع ایتمک یعنی یوتمق اوکلی بیشدن کما
شقت یعنی مشقتدر دیم دیمه نک جمعیدر دیمه بر کون برکومدام
یعنی یغمور در بورده ماء کثیره معناسنه استعاره در سقت سقی
یسقی تسقیه تفعیلدن بیشدن جمهور لغه و بیلارلر مفعولیته تقدیم ایدیلر ای
سقت الناس دیما تقدیری بویله در و صکره کی شقت شق ایتمک یعنی یرتمق
معناسنه **الاعراب** موسی مبتدا عصاه بدلدر موسی دن تلقفت
خبریدر و من یده متعلقدر تلقفته و تلقفتک فاعلی کزنده اولن ضمیر
که عصایه عاید در اهوالا مفعولیدر تلقفتک علی النفس متعلقدر شقته
بو جمله صفتی در اهوالک بها ده ضمیر ضربه یه عاید متعلقدر سقته بو جمله و
ضمیری علیهویه عاید در مفعول ثانی سقینک دیما در و مفعول اولی محذوف
یا الناس دیما تقدیر در و شقتک فاعلی ضمیری عصایه عاید در **المعنی**
و مقام جمعه وصول سببیله عصای موسی تلقف ایلدی و یرلتدی فلانی
الذین القا ایلدکلری سحردن حاصل اولن اهوالی و مخوف اولن حبالا
واشکالی وعصی وحبالی که بر نحوای فا و جسیمی نفیسه خیفه موسی حضرت
موسی نک نفسی اوزره بو مخیلاتدن صعوبت و مشقتدن اولدی
وکذالک مقام جمعه وصول سببیله حجردن اجرا ایلدی عیونی اثنا عشره

بی عصایله حجره ضرب ایتمک سببیله سقی قلدی اول عیونی ناسه ماء
کثیری و کذالک بسبب الجمع شق ایلدی عصا بحر قلزمی کما قال الله تعالی
واوحینا الی موسی ان اضرب بعصاک البحر فانفلق فکان کل فرق
کالطود العظیم پس عصایی بحره ضرب ایتدکده بحر اون ایکی طریق اولوب
هر بر طریقدن بر فرقه مرور ایلدی وکذالک وحی حقله حجره ضرب ایلدکده
عیون اثنا عشر جاری اولوب قد علم کل اناس مشربهم فحواسنجه هر فرقه بر
چشمه دن نوش ایدرلردی پس بو معجزه نک ظهوری مرتبهٔ جمعه وصول واسطه
سیله در

وقال سلطان العاشقین

ويوسف اذ القى البشير قميصه ... على وجه يعقوب اليه باوبة
راه بعين قبل مقدمه بكى ... عليه بها شوقا اليه فكفت

اللغات الاوبة الرجعة یعنی کیرو دونمک کفت عیناه دیرلر یعنی بر
کسنه نک کوزی اعما اولسه یعنی هذا مکفوف العین ای ممنوع العین عن الابصار
الاعراب یوسف مبتدا اذا القى فعل شرط بیت ثانی جزاء شرط
و بیت ثانی جمله سی خبر یدر مبتدانک باوبة متعلقدر القایه الیه
متعلقدر اوبه و ضمیری راجعدر یعقوبه راه ده ضمیر متصل راجعدر
یعقوبه که فاعلیدر منفصل راجعدر یوسفه که مفعولیدر مقدمه ده ضمیر بشیره
راجعدر شوقا تمیز نسبت بکانک فاعلی ضمیری یعقوبه و علیه ده ضمیر یوسفه
بها ده و کفت ده ضمیر عینه و الیه ضمیر یوسفه راجعدر شوقا تمیز نسبت
اوزره و یا مفعول له اولمق اوزره منصوبدر **المعنی** و اول مقام جمعه
وصول واسطه سیله یعقوب یوسفی علیه السلام کوزدی نسول
و حضره که بشیر جامه یوسفی وجه یعقوبه القا ایلدی یعقوبه عودت

وضمیر

ورجعت فلقی واسطه سبیله ویعقوب قبل مقدم البشیر یوسفی نزول
بر عینله کورد یکر یوسف اوزره اول عینله بکا ابدردی انکا اشتیاقا بین بکادن
مکفوف البصر اولمشدی بونلره بر احسان دخی مرتبه احمد موافق سببیلادر

وقال سلطان الواصلین

وفی آل اسرائیل مایدة من السماء	لعیسی انزلت ثم مدت
ومن اکمه ابرا ومن وضح عدا	شفا واعاد الطین طیرا بنفخة

اللغات الوضح البرص وسایر اللغات والاعراب واضح المعنی اول
جمعک حضرت عیسایه سراتی سببیله بنی اسرائیل ما بیننده سمادن
مایده منزل اولدی عیسی ایچون شول قتده که حضرت عیسی دعا ایلدی که
ربنا انزل علینا مایدة من السماء تکون لنا عیدا لاولنا وآخرنا وآیة
منك وارزقنا انت خیر الرازقین دیو مابین بنی اسرائیل ما بیننده نچه
زمان مدید اولدی تا اندن انقطاع ایدوب اوجار ایدر کرد
وکذا اکمه اولان جمع سببیله کلده دن عمایی برا ایدوب ابرصدن بر
شفا قلدی وطینی نفخه مبارکیله طیر صورتنه اعاده ایدردی
کما قال تعالی فی کلامه حاکیا عن جنس المعجزات واذ تخلق من الطین
کهیئة الطیر باذنی فتنفخ فیها فیکون طیرا باذنی وتبرئ الاکمه والابرص باذنی

وقال سلطان العشاق

وسر انفعالات الظواهر باطن	عن الاذن ما الفعل بذلك صنعی

یعنی ظواهر موجوداتده واقع اولان تاثرات وانفعالاتک سری کیم
انبیا واولیادن علی طریق المعجزات والکرامات بو ظواهر عالمده ظاهر اولور
اذن الهی دن صادر و حاصلدر اول اذن الهی انبیا واولیانک وجودلرنده

قوا واعضالرنده باطن اولدوغی حالده اول سر انفعالات ظواهر
اولدر که سنک سمعک القا وایصال ایلدی بو صیغه کلام مراد بذاک
علی الظهور فانیدن بو محلده کلنجه ذکر ایلدوکی معجزات اندر که انبیا واولیا اذن
حقله اولمشدر نته کم حضرت عیسی حقنده وتبرئ الاکمه والابرص باذنی بیوردیلر

وقال سلطان العارفین

وجاؤا باسرار الجمیع مفیضها	علینا لهم حتما علی حین فترة

اللغات اوضح الاعراب مفیضها فاعلیدر جاءنک ضمیری اسراره عاید
درلهم ده لام بمعنی الی در حتما نه متعلقدر حتما مصدر در بمعنی حاتم حالدر
جاءنک فاعلندن لهم ده ضمیر احد در انبیایه و بو بیتده حضرت رسالت
پناهک رتبهٔ علیه لرینه اشارت بیورر لر و تقدیر معنا بودر که جمیع
انبیانک اسرارینی مفیض اولان محمد مختار بزم اوزریمزه کلدی انبیایه
ختم اولدوغی حالده حین فترتده و زمان جهالت وضلالتده و زمان
فترت اولدر که اول زمانده هیچ بر کمسنه راه حقه سلوک ایلمیه و خلقی راه
حقه داعی دخی اولمیه پس اول حضرت جامع جمیع علوم انبیا و مرسلین
وشامل کل اسرار کاملین در و شریعتی و امتی افضل امت در و سایر
انبیا واولیا اول حضرتک طفیلی و حوشه چینی در لر نته کم اشارت بیورر لر

وقال سلطان العاشقین

وما منهم الا وقد کان داعیا	به قومه للحق عن تبعیة

اللغات واضح المعنی پس بر موجب کنت نبیا وآدم بین الماء والطین
نبوت احمدی ازلا وابدا ثابت اولوب حقیقتده من الابتدا الی
الانتها بر داعی بودر الا بو حضرتک حقیقتی در که اصل جمیع حقایق در فاعلم

وقابله وجميع انبيا واوليا حقيقت محمديه نك اجزا وتفاصيلى كبى در پس
انبيانك دعوتى دعوت جزوكبى در واول حضرتك دعوتى دعوة كل كبى در
جميع اجزاسنى اتكچون شان شريفنده وما ارسلناك الا كافة للناس
وارد اولمشدر جميع انبيا واوليا وامم متقدمين ومتاخرين كافة داخللر
در پس اول حضرت بالاصالة داعى اولوب وساير انبيا ورسل دعوتده عن
تبعية وخلافة اولورنته كم حضرت ناظم بيورورلر جميع انبيا ورسلدن
هر كسه حق جانبنه داعى اولمدى الا انك سبيله يوغسه تبعية داعى
اولمدى پس جميع انبيا نور نبوتى اول حضرتك مشكات روحندن اقتباس ايتمشلردر

وقال سلطان الواصلين

فعالمنا منهم نبى ومن دعى وعارف في وقتنا الاحمدى من		الى الحق منا قام بالرسيلة اولى العزم منهم اخذ بالعزيمة

اللغات واما الاعراب فعالمنا مبتدا منهم نبى خبر بيدر على تقدير المعطوف
اى مشابه نبى ومن دعى مبتدا قام بالرسيلة خبر بيدر وعارف مبتدا الا
محدى صفتى در من اولى العزم خبر بيدر اخذ بالعزيمة خبر بالخبر در ياخود
بيعتر او معطوفدر اولى العزم اوزره المعنى پس بزم عالم زمرهٔ انبيادن
نبى مشابه بو سنده در نته كم نبى حقده وملائكه دن وكتب الله دن
يوم اخرتده انبيا ايدركه الك علماء احمدى دخى حقدن واوامر ونواهى
سندن انبا واخبار ايدر وشول كسه كه بزدن حق جانبنه دعوت ايلر
اول كسه حقوق واحكام رسولتى قايم قلمشدر وبزم زمانيا واوقاتمادين
احمدى منسوب اولن عارف فلزمز وحقايق مكرنات ودقايق ورقايق تعلقه
واقف لر بزم زمرهٔ انبيادن اولوالعزم دن اولنلركبى دروآخذ لر در عزو

عزايمى اودن ارخصى متمسكلر در يا خود اولن احكامه منهى عنه در كلى
بو قسم اولن عارف باللهك ظاهرلرى علوم شريعت واداب طريقتله
مزين اولوب باطنلرى انوار واسرار حقيقتله محلى اولمشدر والشيخ في قومه
كالنبى في امته فحواسنجه بو قسم قومى ايچنده انبيادن اولو العزم مشابه سنده
در وانلركه ايچنده علم شريعتله واداب طريقتله متعطلر در وحظوظ القاتدن
عوفاندن لى نصيبلر در انلر علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل فحواسنجه انبيا مشابه سنده در

وقال سلطان العشاق

كرامة صديق له او خليفة		وما كان منهم معجز اصار بعده

از خليفه يه منتقلدر يعنى حضرت نبيه راجعدر كامل شهرتندن اونرى يعنى
هر نه شى كه انبيا ى عظامدن معجز اولدى كه يعنى هر نقدر ايات وخوارق
عادات انلردن صورت معجزه ده ظاهر اولدى حضرت نبى دن بعد سنيكى
صكره اول معجزه كرامة صديق اولدى ويا خود اول نبى نك خليفه
كرامتى اولدى ابو بيتده اشارت بيورورلركه كرامت متحقق اوله
مرتبه صديقيه ومرتبه خلافته وصديق دن مراد يا حضرت ابو بكر
اولور ويا خود مطلقا امت محمددن اولن صديق اولور پس كرامت
وولايت بعد النبى يا مرتبه صديقده اولور يا حضرت نبيه وارث و
خليفه اوله پس شول خرق عادة كه انبيادن صادر اوله معجزه تعبير
ايدرلر واوليادن صادر اولورسه كرامت وولايت ديرلر

وقال سلطان العارفين

وعترته استغنت عن الرسل الورى		واصحابه والتابعين الائمة

اللغات العترة عترة بكسر العين بركسنه اهلنه اقاربنه ديرلر اصحاب حضرت

رسولكه صلى الله عليه وسلم حضرتلري شرفلرين كورن كبار تابعين اصحاب
كرامه رضوان الله عليهم اجمعين واصل اولن صاحب سعادتلره ديرلر
حضرت حسن بصري وابن سيرين وعمر ابن عبد العزيز كبي الاعراب ودخي
تقدير امر وضع فاعيدر استغنيك واصحابه والتابعين معطوفدر بعترته
اوزره المعنى حضرتك اقارب واولادي سببيله خلق عالم انبيا ورسلدن
مستغني اولديلر وعترتدن مراد اكر عترت طينيه سي اولسون وياخود عترة
روحيه ودينيه سي اولسون كه بونلره دخي شاملدر بلكه نسب روحيه نسب
صوريه دن فاضلدر ما نسب اقرب في شرع الهدى ما بيننا من نسب من ابوي
وكذلك اصحاب كزين وتابعين وائمه دين سببيله خلق عالم انبيادن مستغني اولديلر

	وقال سلطان العاشقين	
كراماتهم من بعض ما خصهم به		بما جمعهم من ارث كل فضيلة

اللغات خصهم جاء مجاله بعضه مخصوص قلدي جمع ام جاء مقابلة اي من اعطي
كل واحد منهم حصة ونصيبا الاعراب كراماتهم مبتدا ومن بعض خبر ومن
تبعيض ايچوندر خصهم ده وجمعهم ده ضمير متصل اري حضرت نبيه عايد در وضمير
منفصلر اصحابه وتابعينه عايدر ورنها بعده به ايچوندر ضمير بايه عايد با جمعلري
باسببيه در وما بمعنى مع در من ارث ده من بيانيه در المعنى يعني كرامات
عترة واصحاب كزين وتابعين وائمه دين وارباب يقين رضوان الله
عليهم اجمعين نبي عليه السلامك بونلره مخصوص قلدوغي شيئك بعضيسندن
دركه استعدادلرنه وقابليتلرينه بونلركه هر بيرينه ار فضيلتك ميراثندن
حصه ونصيب اعطا ايلدي پس هر كيمك كه حضرت نبيه نسبتي زياده اوله
انك حصه ولايت وكرامتي زياده اولور وجوه الطرفك تفرقي مقدار بودر

	وقال سلطان الواصلين	
من نصرة الدين الحنفي بعده		قتال ابي بكر لآل حنيفة

اللغات الحنف الميل من الضلالة الى الاستقامة آل حنيفة بر قبيله نك اسمي در
عربدن كه فرقه مسيلمه بن كذاب بن حبيب بن حنيفه در قتال ابي بكر مؤخر
مبتدا ومن نصرة الدين مقدم خبر در لآل حنيفه ده لام بمعنى مع در المعنى حضرت
ابو بكر صديق رضي الله عنهك بعد وفات النبي صلى الله عليه وسلم آل حنيفه ايله قتال
ايلمه سي مع ضعف الاسلام وقلة المسلمين وكثرة عساكر الملحدين و
سطوتهم وغلبتهم على المؤمنين عزالت واستقامته منسوب دين
دينك نصرتي ايچون دركه حضرت ابو بكرك كرامتي بو دركه حضرت
نبي دن الى موروث وحصص ونصيب انبيادن اكا مخصوص قلنمدي
بونلر عساكر عظيمه ايله مع قلة الاصحاب مقاتله ايدوب قوت ولايت
ونصرت جناب حق تعالى ايله انلري شكسته ايدوب وجودلرين قلع و
قمع ايلدي وبو قوم مرتد اولدقلرنه سبب بو دركه خلافت امير المؤمنين حضرت
ابو بكر زماننده مسيلمة الكذاب آل حنيفه يي اضلال واغوا ايدوب
زكوة ويرمه دن امتناع ايلديلر پس حضرت ابو بكر انلره بر كسه ارسال ايدوب
زكوتي ادا ايلك ديدكده جواب ويرديلركه بزام پيغمبر زماننده امثال
بركره كفايت ايدر تكرار اداسي لازم دكلدر ديديلر نته كم استغنى اوله
بركره حج ايدنجك هر سنه حج ايتمك لازم كلمز ديو حجت ابراز ايدوب بو كار
اوزره ملك ومصر اولديلر پس حضرت ابو بكر قتالنه توجه ايدوب بر قاج كسه
ايله بو قدر عساكر عظيمه تنها ايلروب وارب مقاتله ايدوب على الفور منهزم قلدي پس
معلوم دركه اول حضرتك بو جمله كراماتندندر پس حضرت عمرك كراماتي

وقال سلطان العشاق

وسارية الجاه للجبل النداء | من عمر والدار غير قريبة

اللغات سارية گروه لشکره دیرلر الجاه صنغندر من فعل ماضی دن من باب الافعال النداء لفظا مرفوع فاعلیدر الجانک والدار ده واو حالیه در المعنی حضرت عمرک رضی الله عنه مشهور منقبه لرندندر که کفار عراق حرکت ایلدکده نهاوند جانبینه انلره مقاتله ایچون عسکر گوندرلوب بسیار جبله کفار عسکری پیسوا ایدوب بر مقدار عسکر دخی بونلرک اوزرینه یوریوب بونلر دخی کیمن کاه کفاره طوغری گریزان اولدقده حضرت عمر رضی الله عنه مدینه ده جمعه گونی منبر اوزره خطابت ایدرلردی عسکر اسلامک کیمن کفاره توجهی کوردکده و باذن الله بو حال اول حضرته منکشف اولیجق اثنای خطبه ده [illegible] ایکی ندا ایدوب دیدیکه یا سارية الجبل الجبل یعنی خذوا الجبل واحذروا کمین العدو پس حضرت عمرک نداسنی عسکر اسلام استماع ایدوب جبله التجا ایدوب شر دشمندن خلاص اولدیلر پس حضرت ناظم بو منقبه یه اشارت ایدوب دیرلر که ساریه یه سلامی جبله عمردن بر ندا ایشندردی ومتجلی قلدی حال بوکه دار عمر نهاونده قریب دکلدی بلکه نهاوند ایله مدینه بینینده مسافهٔ بعیده واردر پس بو ولایت وکرامت حضرت عمره حضرت رسالت اعطا ایلدوکی جلالی کرامتدن بری در

وقال سلطان العارفین

ولم یشتغل عثمان عن ورده وقد | ادار علیه القوم کاس المنیة

اللغات منیه موته دیرلر کاس المنیه شربت موتی اذاقه دن استعاره در المعنی وحضرت عثمانک رضی الله عنه ولایتی قضایه رضا مرتبه سنده متمکن برقرار اولدوده درجه ذوق باطنی شو مرتبه یه ایرشدیکه قرآن عظیم تلاوت اتمه کی ورد اتمشدی پس ظلمه دن برچه خبیث شکر چکوب قتلنه مباشرت ایلدکلرنده اول حضرته انی اعلام ایلدیلر اول حینده تلاوت قرآن ایدرلردی اصلا وردندن اول کاره مشغول اولمدی وتألم واضطراب قلمدی اول قوم ظالمین انکا کاس موتی اداره و شربت شهادتی اذاقه ایلدوکلری حالده پس بو حالت بو محلده کمال انقیاد و نهایت اطاعت لرندندر و بو مرتبه انکا حضرت نبینک حقنده قلدوغی ولایت وکرامتندندر که قضای حقه رضاده اصلا متغیر اولمادی

وقال سلطان العاشقین

واوضح بالتاویل ما کان مشکلا | علی بعلم ناله بالوصیة

اما ولایت وکرامت حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه اولدرکه حضرت رسولک حصه قلدی ومخصوص ایلدی پس اول حضرت مدینه علمک بابی اولدوغیچون ایضاح ایلدی قرآن عظیمک مشکل اولن معانی سنی ویلا شول علم واسع سببله که انکا نائل وواصل اولدی حضرت رسالت پناهه وصی اولدوغی سببله حضرت رسالته کمال وصایتلری [illegible] ایچون اول سلطان بیوررلر که من کنت مولاه فعلی مولاه [illegible] که اول حضرت بیورمشلر اگر اسمه سبیدم با بسمله یه اولقدر شرح یازیدم که بیتش دوه کتوره میهدی بو دخی علومندن برقطره در ولو کشف الغطاء ما ازددت یقینا سری شمس حقیقتدن بر ذره در

وقال سلطان الواصلين

وسايرهم مثل النجوم من اقتدى ... بانهم منه اهتدى بالصحبة

وسایر اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین مثل النجوم در اهلدن هر
قنقی سنه که برکسنه اقتدا ایلیه یهتدی اولور انلرک نصیحتلری و جمیع سلیم
ارادة خیرلری سببیله کما قال رسول الله صلى الله علیه وسلم فی حقهم اصحابی
کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم بس نجه کم اصحاب کرام بواسطه صحبة سید الانام
حسب استعداداتهم هربری نجه فضایل و خصایله نایل اولدیلر کبی
اولیای عظام و علما و عرفای ذو الفهم دخی من بعده فیض اصحابیله
نذن درجات قربت و مقامات ولایته واصل اولوب شانلرنده نبی اکرم
واشوقاه الی لقاء اخوانی عنوانیله معنون اولدی کما قال الشیخ الامام رحمة الله علیه

وقال سلطان العشاق

وللاولياء المؤمنين به ولم ... يروه اجتبا قرب القرب الاخوة
وقربهم معنى له كاشتياقه لهم ... صورة فاعجب لحضرة غيبة

لغاتی و اضح الاعراب اجتبا قرب مؤخر مبتدا علی التقدیر مضاف ای
فضیلة اجتبا و قرب للاولیاء مقدم خبر دولم یروه ده واو حالیه
به ده وولم یروه ده ضمیرلر حضرت نبیه راجعدرلر ده واشتیاقه ده کی
کذالک حضرت نبیه راجعدر قربهم ده ولهم ده ضمیرلر اولیاء به راجعدر المعنی
ودخی اولیای مؤمنین ایچون عطیه نبی سببیله فضیلت اجتبای قرب
حاصلدر حال بوکه مؤمنلر ظاهرا انی کورمدیلر انلر مؤمنلر بابینده اخوت
موجبه اولان قرابت ایچون حیث قال رسول الله صلى الله علیه وسلم
واشوقاه الی لقاء اخوانی قالوا یا رسول الله الا اخوانک ادل حضرت

جواب ویروب که قال انتم اصحابی واخوانی هم الذین یاتون من بعدی
و یومنون بی ولم یرونی و اولیای مؤمنینک اول حضرته قربلری من حیث
المعنی حاصلدر نته کم نبی علیه السلامک اشتیاقی اولیای مؤمنینه من حیث
الصورة حاصلدر پس اجتماع قرب اشتیاق عجیبدر زیرا اشتیاق
بعیده اولنه اولور پس قربله اجتماعی محالکن بونلر اجتماع ایتدیکی ایچون فاعجب لحضرة
غیبته بیوردیلر یعنی سن تعجب ایله شول حضوره که غیبته مضاف اوله
زیرا شخص واحد معا حاضر و غایب اولمق عجب بانتدرو بوکلامده
اشارت بیورلرکه مشتوق الیه اولن بونلرک صورتیدر والا معنا کبی
حاضر و قریبدر بو رباعی کلمه بدک لسان جعل علی سبیل الترجمانیه من
حقیقة المحمدیة کندو یه اضافت ایدوب حکایه بیوروب دیرلرکه

وقال سلطان العارفین

واهل تلقي الروح باسمي دعوا الى ... سبيلي وحجوا الملحدين بحجتي

لغات تلقی بر شیئی استقبال دیرلر وانی اخذ و قبول ایتمکه دیرلر و اهلدن
مراد انبیادر علیهم السلام وروحدن مراد جبرائیلدر و اسمیدن مراد
هر نبی به غالب اولن اسمدر و سبیلدن مراد طریق توحید در قوله حجوا ای غلبوا
بالحجة نته کم حجته دیرلر ای غلبته بالحجة دیمکدر ملحد طریق حقدن انحراف ایلیوب
ضلالته مایل اولنه دیرلر المعنی و شول اهلکه روح الامیندن وحی تلقی
ایلدیلر انلر بنم حقیقتم اسماسندن بر اسم سببیله خلقی بنم طریق توحیدمه
دعوت ایلدیلر که اول اسم اسم هادیدر که اسم جامعک فروعندن بر
فرعدر و اسماء ذاتیه نک مظاهرندن بر مظهردر وغالب دلویلر اول انبیا
ملحدین منکرینه بنم حجتم سببیله زیرا معجزات و آیات و معجزات آثار قدرت

حقدر و قدرت اسم جامعك بروزعی در پس بن مظهر اسم جامعم لازم کلدیکه
هرکیم اموات احیا والکه وابرصی ابرا ایلدی و عصایی اژدر ایا قلدی و باخود
حاکم دبو و پری اولوب بادوابه حکم قلدی و یا تلیین حدید قلوب طیور
و جبالله تسبیح قلدی پس بو جمله معجزات بنم مشکات حقیقتمدن اقتباس
اولمشدر زیرا حقیقتم قطب الاقطاب ازلا وابدا حقیقت محمدیه در
و هرکیم انبیا و اولیادن یا معجزه و یا کرامات اظهار قلدی اول حقیقت
مظهر اولدوغیچون در زیرا لولاک بو حقیقتک شاننده وارد
اولمشدر که حقیقت محمدیه اولمسیدی هیچ نبی و ولی ظهوره کلمیدی

وقال سلطان العاشقین

وکلهم عن سبق معنای ابن		بدا برلی اوداردمن شرعتی

لغات و اضح الاعراب سبقک معنایه اضافتی صفتک موصوفنا
نه قبیلندن در بدا برلی ده بامعنی فی وکلهم مبتدا عن سبق معنای
خبر مبتدا ایدر بدا برلی جمله اخری دراو بمعنی وا او در من شرعتی دا
اوزره معطوف در المعنی و کل انبیا و مرسلین بحقایقهم و مراتبهم بنم
جمیع حقایق و معانی اوزره سابق اولن معنامدن منبعث
و متفرعدر و هر بری دایره طا نقلر در نقطه حقیقتم و دایره نبوتم
اوزره پس دایره مدارك فرعی اولدوغنه شبهه و کذلك دایره
مسبوق مرکز اولدوغنه شك اولمیجق معلوم اولدیکه نقطه حقیقت
محمدی جمله حقایق انبیایه سابق اولوب انلرك دایره نبوت و
حقیقتلری مسبوق حقیقت محمدیه اولمسی مقرر در و بو
جمله مشرع حضرت محمدیه دن بروارد اولمسی میاندر

وقال سلطان الواصلین

واني وان کنت ابن ادم صورة		فلي فیه معنا شاهد بابوة

لغات و اضح الاعراب معنا مبتدا شاهد بابوة صفتی در فلي فیه مقدم
خبر در فیه ده ضمیراد مه عاید در فلي ده فا جواب شرط ان کنت ده ان شرطیه
مع جزا ایها انی نك خبری محذوف در لقیام القرینة ای واني ابو ادم من حیث
المعنی وان کنت ابن ادم من حیث الصورة فان لي فیه ادم معنا شاهدا
بابوتی و هو روحه الفایض الی جسمه تحقیقا بن اب ادم من حیث
الحقیقة واصل جمله ارواحم اگرچه بن من حیث الصورة ادم اوغلی ایسم ده زیرا
بنم ایچون اول ادمده بنم ابوتمه شاهد بر معنا وار در که انك روحی در
و بن ابو الارواحم و بر مجوا ی کنت نبیا و ادم بین الماء والطین بن ازلی
ازلدن نبی ایدم ادم هنوز بین الماء والطین عدم ده ایدی مقصود
و علت غائی بنم پس نحن الاخرون السابقون ام که شرودن مراد عمر در بیت

کفت بصورت ارچه زاد ولاد و ادم		از روی مرتبه بهمه حال برترم
خورشید اسمان ظهورم عجب مدار		ذرات کاینات اگرچه مظهرم
ارواح قدس چیست نمودار معنیم		اشباح انس چیست نکهدار پیکرم
ای کز نمه کشت از وجز جاودان		ان اب چیست قطره از حوض کوثرم
اندم کزو مسیح همی مرده زنده کرد		یک نفحه بود از نفس روح پرورم
فی الجمله مظهر همه اسماست ذات من		بل اسم اعظم بحقیقت جو بنکرم

وقال سلطان العشاق

ونفسي عن حجر التجلي برشدها		تجلت وفي حجر التجلي تربت

الغات حجر بفتح الي منعه دیر بو بوردده مراد مانع معناسیدر و فتح حجر

بعضم الحاب بور ده مرتبه مراد اولنور تجلی تربیه دیرلر جلی دنور تجلی بحجاب محفوظ
نفرعنه دیرلر جلوتده نور تجلی جمله ظهورده دیرلر جلوتده نور الاعراب تحلت
ونربنک ضمیرلری نفسه عاید در المعنی بو بیت دخی لسان محمدیدن
حکایه در بو دیرلرکه و بنم نفسم حلیه رشدی سببیله صفات الهیه ایله
و نزبن انلک موانعندن فارغ وخالی اولدی یعنی صفات نفسانیه
اوصاف خدا ایله تجلی اتمه دن مانع اولمیوب بلکه نفسم
موانع تجلیدن خالی اولوب مرتبه تجلی ده تربیت وپرورش بولدیکه

وقال سلطان العارفین

الوحی المحفوظ والفتح سورتی		وفی المهد حزبی الانبیاء وفی عناصری

اللغات حزب هم گروه معناسنه وهم قرآن برقاچ صحیفه حزب دیرلر
الاعراب حزبی مبتدا خبر الانبیاء در علی تقدیر المضاف ای حزبی سوره
الانبیا لوحی مبتدا و خبری المحفوظ دمع تقدیر الموصوف ای لوحی هو
اللوح المحفوظ المعنی حالبوکه گهواره ده شیرخواره ایکن قبل کمال العمر
بنم خوی وطبعم سوره انبیا ایدی یعنی سوره انبیانک مشتمل اولدیغی
مقامات انبیا ومعجزات اصفیا بکا حزب اولمشدی وحق جل وعلا
اکا واصل قلمشدی وعنصر عناصرمده قبل ترکیب امزاج بنم لوحم ما کان
ومایکون جمیع حقایق اشیابی محفوظ اولن لوح ایدی لوح قضا وقلم
اعلی دیدکلری در و فتح مستورات وکشف رموزات وتجلی ذات
وصفات بنم لوحمده مکتوب اولن سوره مدی اگر حزب یعنی گروه
اولورسه تقدیر معنا بودرکه طفل گهواره وبچه شیرخواره ایکن حالمده بنم رفقام
وگروهم انبیا عم ایدیلر و قبل ترکیب الجسد ره عنصر عناصرمده لوح محفوظده مکتوب

عیطلون

اولن حقایق کونیه فتوحات الهیه وکشوفات ربانیه بنم سوره حلای

وقال سلطان العاشقین

حمت بشرعی الموضحی کل شرعة		وقبل فصالی دون تکلیف ظاهری

اللغات فصال فطامه دیرلر فطام صبی شیرخواره لی سوددن کسیلک
دیرلر شرعة وفرع وشریعت بر معنایه در موضحی اسم فاعلدر اصلنده موضحین
ایدی لام اضافتله نون ساقط اولدی و مخففی الصلوة ده کی گبی وموضحین
کل شرعتدن مراد انبیا در عم زیرا که هر بری روشن کننده راه حق
دررلر ولفظ دون عنده وغیره وقبل معناسنه گلور بو محلده قبل معناسنه در
الاعراب کل نک لامنده ایکی قرات جایزدر بری منصوب اوقمق وبری مجرور
اوقمق اگر مجرور قرات اولنورسه موضحی کلمه مضاف و کل اکا مضاف
الیه اولور واضافت سببیله نون ساقط اولوردی موضحی کل شرعة جمعی
حمت نک مفعولی اولوردی اگر کل نک لامی منصوب قرات اولنورسه موضحی
جمع اولمز بلکه یاء متکلمه مضاف مفرد اولوب شرعک صفتی اولورده کل شرعتی
حمت نک مفعولی اولور تقدیر کلام حمت کل شرعة بشرعی الموضح ایای دیمکدر
اولورده بو ده جایزدرکه حمت نک مفعولی محذوف اولوب کل شرعة موضحی
نک مفعولی اوله ای حمت الشرایع بشرعی الموضح ایای کل شرعة تقدیره المعنی
یعنی قبل انقطاع اللبن والبلوغ حد التمییز من حیث الصورة والشکل
وقبل التکلیف الظاهری بالحدود والاحکام المبرهن بن حتم اولدم
شرعلر روشن کننده کل شرایع اولن انبیا به بیس لبیس ورا الکمال کمال
فحواسنجه جمیع شرایع بنم شرعم کامل اولوب الیوم اکملت لکم دینکم واتممت
علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا ایتی بنم شریعتم حقنده نازل اولمشدی

پس لانبی بعدی معناسی مقرر در من والاخرته معذر یعنی مجرای راخی دروشن دکلد

وقال سلطان الواصلین

فهم والاولی قالوا بقولهم علی — مراحلی لم یعدوا مواطی مشیئی

اللغات الی بهم العفه الذین یعدوا اعدا یعدودن درای ام ایجاد یعنی جمع موطی ورزمواطی موضع وطاء دیرا یعنی ایاق قویجق بر مشیت مشی دن مشی بر نوعدر بکسر المیم برودن جلسه الاعراب فهم والالی مبتدا ودر لم یعدوا جلسی اعرابدن خبردر دیمه جایزدر که مراحلی خبر اوله ای قایمون علی مراحل ولم یعدوا جلسی اعرابدن محلا منصوب اوله حالیت اوزره وموطی تکمله شبیه اضافتی محلک حالا اضافتی قیلمدن در المعنی پس انبیا علیهم السلام ودخی انلرکه انبیانک قولنی دیدیلر وشرایع انبیایه تمسک ایدوب خلقی طریق انبیایه دعوت قلدیلر بنم طراط مستقیم ومنهج قویمم اوزره قایملردر بنم مواضع قدممدن تجاوز ایتمدکلری حالده زیرا بنم موضع قدمم که شریعتدر مرتبه کماله تجاوز ایدر در وبر فخوای اذا تجاوز الشی حده انعکس ضده هرکیم حد کالدن تجاوز ایلیه ناقص دیر ومظهر نقصا ندر پس انبیا واولیا بنم مواضع قدممدن تجاوزه قادر دکلدر پس حقیقتده مواضع للاستقیم بنم وبنم نور ظهورم وسایر انبیا واولیا بنم اتباعمدر

دررین ره انبیا چون ساربانند — دلیل ورهنمای کاربانند
وزیشان سید ما گشته سالار — هم او اول هم او آخر درین کار
درو ختم آمده پایان این راه — برو منزل شده ادعوا الی الله

وقال سلطان العشاق

فمن الدعاة السابقین الیٰ — الیمنی وبسر اللاحقین بیسری

یمن برکت یمینی راست بسر سهولت واسانلک یسری قیجه الاعراب فمن مبتدا و من تبعیضی خبردر وبسر معطوف علیهدر خبره بدل المعنی فاذا کان کذالک ماکه حضرت خدا عشرتی دعاعزتی جمله انبیانک اما بنم وجود عنصریه سابق اولدیلر مرتبه وداخله که انبیای عظام دراندرک یمین وبرکتی ظاهر اولور تیلری بنم منبعمدر یعنی بنم روحمدن انلرک روحنه واصلدر بنم طرف بالا وقدم اعلا اولن حقیقتمدن انلرک نسلو کلردر هر حالده اولان سهولتلری بنم بیبارمرتبه عنصریمدن ودریعنی بنم وجود عنصریتم واسطه سیله ظاهر اولن شرعمدن انلره سهولت وتیسر واصل اولدی پس بقیه اسناد ایله سی انبیانک فضیلتنه ایما واشارت قلدی لاحقینه اسنادی اولیا ومؤمنینک مفضولیتنه اشارتدر ولاحقینه بیسر المستارکده دلالت وارددرتعقیب بالحقیقته الشاهیته النسلیه حد یشته

وقال سلطان العارفین

فلا تحسبن الامر عنی خارجا — فما ساد الا داخل فی عبودتی

پس قیاس وظن ایلمه که امرارشاد ودعوت وتکمیل وتربیه بنم حقیقتمدن خارج اوله زیرا احد سید القوم اولمدی وسیادته وسیادته وصول بولمدی الا اول کمسه وداخلدر بنم تحت اطاعت وعبودیتمه زیرا بنم اعظم حقایق جمله عالمم پس هیچ بر معنی وبر صورت ظهوره کلمدی الا بنم حقیقتمدن احد در

وقال سلطان العاشقین

ولولای لم توجد وجود ولم یکن — شهود ولم یعهد عهود بذمتی

اکر بن اولسیدم هیچ بر وجود موجود اولمیه ایدی زیرا علت غاییه جمیع موجودات بنم وکذلک شهود دخی اولمیه ایدیکه شهود وجود اوزره مترتبدر ودخی بزده

عهودهم عهد اولمیدی زیرا عهود ازلیده ابتدا اخذ میثاقی اول
حضرت اوزره اولمشدر بعده سایر ذوات وجودلری انکله سبیله
عهد ایدوب ایفای عهد ایتمکه قادر اولمشلردر پس اول اولمیه
نك و بندن عهد اولمیه‌یدی بر وجود موجود و بر شی مشهود و بر عهد معهود
اولمزدی پس اجمالا بیوردقلری احوالی تفصیل ایدوب دیرلرکه

وقال سلطان العاشقین

فلا حی الا عن حیاتی حیاته ... وطوع مرادی کل نفس مریدة
ولا قائل الا بلفظی محدث ... ولا ناظر الا بناظر مقلتی
ولا منصت الا بسمعی سامع ... ولا باطش الا بازلی وشدتی
ولا ناطق غیری ولا ناظر ولا ... سمیع سوای من جمیع الخلیقة

اللغات طوع بمعنی طایع در عدل بمعنی عادل کلدوکی کبی دربو صیغه ده
اسم فاعل صیغه سیله ایراد ایلمدن مبالغه زیاده در مقلددن مراد عین
در منصت بر کلامه استماع ایچون قولاق طوتن کمسه ازل بفتح الهمزه
و سکون الزا القوة معناسنه در خلیقه مخلوق معناسنه در الاعراب
بو ابیات اربعه ده اولان لا لنفی الجنس در اسملری مابعدیدر
مرفوع در و خبرلری الا ایله مستثنا اولان جمله در بیتین سابقین ده
و بیتین آخرین ده غیری و سوای در المعنی لسان مرتبه جمعیتدن علی
طریق الترجمه بیوررلرکه وقتاکه بنم حقیقتم اصل جمله حقایق اولوب سایر
حقایق بنم حقیقتمک فرعی اولدی پس کوندن هیچ بر حی یوقدر الا انک
حیاتی بنم حیاتمدندر و هر نفس مرید دکلدر الا بنم مرادمه طابعدر
زیرا اراده حیاته تابعدر پس حیات بنم حیاتمه تابعدر و هلا اراده

دخی بنم ارادمه تابعدر و کذلک کوندن بر قایل یوقدر الا بنم لفظمله
تلفظ بالاصاله و دخی هیچ بر ناظر یوقدر الا بنم نظر عینمله ناظردر و هیچ
بر منصت و مستمع یوقدر الا بنم سمعمله سامعدر بالاصاله و دخی هیچ بر
باطش واخذ یوقدر الا بنم جمیع وجودده ساری اولان قوة و شدتمله باطش
و اخذدر و دخی حقیقتده بندن غیری بر ناطق و بندن غیری بر ناظر
و بندن غیری بر سمیع جمیع مخلوقاتدن بر کمسه دکلدر اللهم زیرا اولکلر اجمالا و تکرار
روح اعظم بنم و سایر ارواح بنم تبعم اولیجق پس حقیقتده کویا بنم اونکرانم حقیقتم

وقال سلطان العاشقین

وفی عالم الترکیب فی کل صورة ... ظهرت بمعنی عنه بالحسن زینت
وفی کل معنی لم تبنه مظاهری ... تصورت لا فی هیئة هیکلیة

اللغات زینت فعل ماضی مجهول مفرد مؤنثدر ازان بزینلدی دیمکدر
زینت بزنان اولور تبنه ابانت بیین دن درکه باب الافعالدن الابانه
الاظهار تصورت علی بنا مفعولدر اذا تعقل صورتها فی الذهن الاعراب
عنه ده عن زینت متعلقدر ضمیر معنایه راجعدر و تبنه ده ضمیر مؤنث معنیه
راجعدر المعنی چونکم ابیات سابقه ده جمع و وحدت مرتبه سندن
اخبار ایلدی بو ابیات لاحقه ده مراتب وجودده ظهور و تنزلندن خبر
ویروب بیوررکه عالم تراکیب و اجسامده اولان هر بر صورتده
بن بر معنا بلکه ظاهر اولدم که اول صورت مزین و آراسته اولوردی
اول معنادن حسن و جمال ایله و کذلک عالم معناده هر بر معناده
متصور و متعقل اولدم هیئت هیکلیه و صورت حسیه ده دکل
هیئت معنویه و صورت عقلیه ایله که اول معانی بنم مظاهرم

عقلیه

صور علمیه

اولن ظواهر وجوده اظهار ایتمه‌یی زیرا هر شینك ظهوری کندو عالمنده
اولور مثلا علم وعقل بو عالمده متصور اولمز تصوری لازم جسم مرتبه‌سنده‌در علوم
عقلیه وصور علمیه ایله متصور اولور یعنی بن شول حقیقت جامعه‌یم که ظاهر
اولدم هر صورت ومعناده بحسب استعداد تلك الصورة والمعنى هر
عالمك کندو‌یه مناسب صورتیله مرتبه‌ء علمده صور علمیه ومرتبه‌ء عقلده صور
عقلیه ومرتبه‌ء روحده صور روحانیه ومرتبه‌ء خیالده صور خیالیه ومرتبه‌ء شهادتده
صور حسیه ایله لبس کلی اشیده کلیتیمله ظاهرا وباطنا بن اولدم

وقال سلطان العاشقین

وفي ما تراه الروح كشف فراسة ‌ ‌ خفيت عن المعنى المعنّى بدقّة

فراست عبارتدر روحك قوت قدسیه ایله معانی غیبیه‌یه علی سبیل
البداهة بغیر فکر اطلاعندن بعضلر فراستی بو منوال اوزره تعریف ایتمشلر
که فراست روحك معانی غیبیه‌یه اطلاعیدر بواسطة الصورة وبعض
مشایخ اولکیه فراست کشفیه وثانیه‌یه فراست عقلیه دیرلر المعنى
حقیقتدن مراد شول فکردر که رنج وعنا ایله حاصل اوله یعنی تحمل رنج
وعنا ایله دیرلر کشفنك انتصابی رنج خفیفیت اوزرینه‌در المعنى
دخی شول شیدر که اول عالم ملکوت وجبروتدر بن خفی اولدم رقت و
لطافتم سببیله که روح اول عالمی علی سبیل المشاهده وبطریق الکشف
الفراسة کورر شول المعنادن که زحمت تراکیب قیاسات عقلیه
ورنج وعنای مقدمات فکریه ایله عاجز وفرسوده اولمشدر

وقال سلطان الواصلین

وفي رهبوت البسط كلّي رغبة ‌ ‌ بها انبسطت آمال اهل بسيطتي

وفي رهبوت القبض كلّي هيبة ‌ ‌ ففيما اجلت العين مني اجلّت
وفي الطلع بالوصفين كلّي قربة ‌ ‌ فحيّ على قربي خلال الجبلّة

اللغات الرحموت والرهبوت مصدرلردر وصیغه‌ء مبالغه رحمت و
رهبتدن انبساط امالدن مراد اتساعیدر وفرقی در بسیطه ارضك ایچیدر
واجمه بسیطه اطلاقی مبسوطه اولوب اجزاسی متشابه اولدیغندن
اوترودر ورغبت وهیبتدن مراد بو محلده مرغوب فیه ومهاب عنه
در یعنی ذکر مصدر اراده‌ء مفعول قیلندندر نتکیم قربت ذکر ایدوب
قریب مراد ایدرلر وبو صیغه‌دن عدول ایدوب مصدر ذکر ایتمك
لاجل المبالغه‌در واجلت العین مشتقدر اجاله‌دن ثلاثیسی جال یجول
در واجالة العین عبارتدر نظری هر جانبه دوندرمه‌دن واجلت
بتشدید اللام اجلالدن مشتقدر اجلال تعظیم ایتمکه دیرلر حی نك معناسی
هلم واقبل معناسنه‌در بس علی وهلا ایله مرکب اولوب اسم واحد حکمنده
اولمشدر نتکیم حی علی الصلاة وحی هلا الثرید دیرلر قربی تانیث اقربدر
وصیغه‌ء مبالغه‌در یعنی الاقرب خلال جمع خلة‌در بفتح الخا خصلته
دیرلر الاعراب رحمتك بسط ورهبتك قبضه اضافتی اثرك مؤثره
ومسببك سببه اضافتی قبیلندندر زیرا انبساط ذوق رحمت وقبض
ذوق رهبتدر وانبساط رحمتدن وقبض رهبتدن حاصل اولور بهاده
ضمیر رغبته عایددر اجلتك ضمیری فیماده‌کی مایه عایددر وثانیسی
مادن مفهوم اولان شیئك کثرتی اعتباریله‌در المعنى حالة الرحموت
البسط یعنی اسم باسطك تجلیسندن حاصل اولان رحمت ولطف
قسنده کل اجزای وجودم رغبت اولدی یعنی مرغوب فیه اولور اول

رغبت سببیله امل ومنک اعمال ورجاسی منبسط ومتسع اولوب
هرکسدن منشیها ومقتضاسن طلب ایدر وحالت رهبت وقبضده
یعنی تجلی اسم قاهر وقتا بعضدن حاصل اولن رهبت وهیبتک ظهوری حالنده
بنم کل وجودم عین هیبت درینه مهابت عنه در بسبب اول وقتده هر شی
کی خشیه کم نظرا الیهم واجلالا عین قلبم اولمش بندن خوف ایلر وبی
اجلال وتعظیم ایدر وصفین متقابلینی جمع ایلدوکم حالده یعنی رهبت و
رحمت ورغبت وهیبتی وامثالها مجتمع اولدوغم وقتده کل وجودم عین
قرب اولور بوحالده بعد من کل الوجوه منتفی اولور مخبسند بن ایدرم
ایها الطلاب هلموا الی قرب اوصافی الجیدة وسارعوا الی خصالی
الجمیلة وخصال جمیلة وصفین متقابلینی جمع ایتمکدر زیرا صفت جمال
وقوا بلی اگرچه موجب قرب در لکن باطننده شایبه اثر بعد وار در
هرباره که تجلی جمال زیاده اوله بساط انبساطده ترک ادب وقلت
احتشامه مفضی ومؤدی اولور کذلک محض جلالده دخی اثر بعد وار
در وجود الشوق لنیل الوصال خمود نیران الاشتیاق الی الاتصال اول
دراما صفت جمال وجلال علی طریق الاعتدال اولیجق انتفای وحشت
وانقباض وازالة افتقاد احتشام وانبساط اولوب قرب حقیقی رونمایان اولور
اگرچه جلال وجمال علی حدة هر بری قربی موجبدر لکن کمال ایکی
سنک علی طریق الاعتدال اجتماعنده در انکچون حضرت ناظم
وصفین متقابلینک جمعنده اولن قرب خصال جمیله اولدغن بیان ایدرلر

	وقال سلطان العارفین	

ومنتهی لم ازل فیه واجدا		جلال شهودی عن کمال تجلیتی

وفی حیث لا فی لم ازل فیه شاهدا		جمال وجودی لا بناظر مقلتی

اولکی فی ظرف زمان معناسین متضمندر ثانیجی فی ظرف مکان معناسی
متضمندر وفی منتهی ده وفی حیث فی دن مراد مرتبه ذاتدر که جمله ظرفیت وحدود
قیدلرندن مستثنی اولان مراتبک منتهی سیدر بحیث خلقه دیرلر بو رده لا ام
اولان وصف مراد در وحضرت ناظم لم ازل فیه لیله ازالة قیدی تاکید
تقید شهودی بوقت دون وقت الاعراب فی حرف جر منتهی تقدیرا مجرور
مضافدر ثانیجی فیه لم ازل افعال ناقصه درا سمی ضمیر مستتر انا خبری و
جدا ور جلال شهودی واجدا نک مفعول اولی در وعن تجلیتی مفعول
ثانیسی در لا ده حیث نک مضاف الیهی در وسایر الاعراب واضح و
المعنی یعنی شمول حضرتدم که منتهای ظرفیة زمانیة ومکانیة در بن ازلا
اولمدم منقضی یعنی دائما ذاتی بن واجد اولدم کمال خلق وصفون ذاتک
شهودینک عظمت وجلالنی وکذلک شمول حضرتده که اندن مکان و
زمان ومکانک حکمی یوقدر دائما کندم مشاهد اولدم وجودمک جمالنی
بصیرت ذاتله نه باصره عینله وکل خلاصه کلام اولدر که شمول با بات
کل مراتب ومقامات اولن حضرتده که اندن زمان ومکانک نام ونشانی
یوقدر همیشه کندو ذاتمله جلال شهود ذاتی کمال صفاتنده واجدیم
ایدم کابعین الظاهر بل بعین الباطن مرادیم ذاتی شهودم ازلی وابدی
وسرمدی درتهکم ازلده بن ذاتی دائمده بنجه مشاهد اولدم ابدده
ابلامث بهد ایلرم لکن شهود ازلی مجرد ذاتی در و شهود ابدی
ذاتی وصفاتی در وقتاکم بو معناتک شهودینه مانع حجاب تفرقی اولدی
ازاله موانع بدنیه وغشاوه طبیعیه ایچون تعلیم بیورر لرکه

وارلق حضرتنده دائما وجودمی
کندو ذاتمله شاهد ایدم

وقال سلطان العارفين

فان كنت منّي فانح جمعي وامح	فرق صدعي ولا تجنح لجنح الطبيعة
فدونكها ايات الهام حكمة	لاوهام حدس الحس عنك مزيلة

اللغات فانح امردر نحا ینحودن بمعنی اقصد امح امردر محا یمحو محوادن
ازاله انمکه دیرلر صدع پاره پاره قلمق ولا تجنح نهی در جنح یجنح جنوحا دن جنح
میل انمکه دیرلر کما قال الله تعالی وان جنحوا للسلم فاجنح لها لا تجنح بمعنی لا تمل الجنح فالظلام
من اللیل یوروده ظلمة جهلدن مستعار در دونک اسماء افعالدندر بمعنی
خذ حث واغرا معنده استعمال اولنور وها ضمیر ذهنی در ابیاتده اولنان
ایات الهام حکمتی مفسر در الهام وحی دن بر نوعدر جانب حقدن بلا واسطه
ویا بلا واسطه ملقا اولنان معنایه دیرلر حکمت حقایق الاشیا به عالم اولمق
مقتضاسنجه عمل انمکه دیرلر اوهام وهمک جمعی در بورده مراد اولنان شکوکدر ظنون
در حدس مرحله سیز فکردن حاصل اولنان علمه و ادراکه عامضه دیرلر الاعراب
الها ملک حکمة اضافتی صفتک موصوفه اضافتی قبیلندندر یعنی حکمة ملهمة مزیلة
حکمتک صفتی در ای حکمة مزیلة لاوهام درک الحس عنک وحدسک حسه
اضافتی مصدرک فاعله اضافتی قبیلندن اوله ای ادراک الحس فقد یزنه
ویا خود مصدرک مفعوله اضافتی قبیلندن اوله یعنی ادراک المحسوسات
دیمک اوله لاوهام وعنک ده هر ایکی جار ومجرور مزیلة یه متعلقدر المعنی
پس علم حدیث نبوی کما قال انا من الله والمؤمنون منّی بنم جسمدر مؤمن و
موحد و کسنی ایسک پس بنم مرتبه جمعه قصد وعزم ایله کسنک احکام
جمع و وحدت مقامی درکه بو تفرقه عالمینه اندن کلدک و حواجه
یرکلکدن کلدکدن اولان فرق عالمنی وازاله ایله کثرات وتعینات

مرتبه سنی ودخی جبل ابلیه ظلمات ومشتهیات ومقتضیات بشریه که انسا
درکات حرمان دخله لا ننع محذول مطرود ایدر پس اکاه اول الحذر ایله
ای طالب اسرار حقیقت ودلایل وایات الهام حکمیه یی که مزیله در سندن
حواسک حدسی وادراکنک شکوک وشبهاتنی ومزکیه ومطهر
در نفسک وسخات وفضلاتنی معتبه در روحک درجاتنی
تا اوهام باطله دن خلاص اولوب الهام الهیه یه مناسب اوله سن

وقال سلطان العاشقین

ومن قایل بالنسخ والمسخ واقع	به ابرا وکن عما یراه بمعزلة
ودعه ودعوی الفسخ والرسخ لایق	به ابدا لو صح فی کل ذروة

اللغات بو محلده نسخ ومسخ وفسخ ورسخ اصل لغتده حمل اولنمز بلکه
نسخی وفسخی ومسخی ورسخی دورت طایفه درکه هر بیری بر عقیده باطله
یه ذاهب اولمشلردر اولا نسخی لر دیرلرکه روح انسانی بنفسه قایم
دکلدر بلکه بر مظهر جسمانی استدعا ایدر که دایما انکله قایم اوله وهر بار
که اول تعلق ایلدوکی جسم خراب اولسه بر اخر جسمه دخی اقتضا ایدر
در حال رحم مادرده بر مظهر اخره تعلق ایدوب مولود اولور ولا یزال
بویله بر مظهر استدن خالی اولمز بو مظهر انسانیدن غیری اقتضا اتمز
زیرا مرتبه انسانیه واصل اولدقدن صکره غیره حلولی جایز اولمز دیرلر
وبو کلامدن بو لازم کلورکه روح قایم بالغیر اوله وقایم بالغیر خود عرض
اولور پس روح ایسه عرض ف، معروضله حوذ فانی اولور اما مسخیلر المردود
که انلر دیرلر روح انسانی مفارقت ایلدکده بدن حیوانیه دن بر بدنه
منتقل اولور کندو حیاتنده صفت حیوانیه دن اکا هر قنقی صفت غالب

ایسه الکا مناسب بر حیوانه منتقل اولور دیرلر اما فسخیه دیرلر که روح
انسانینک تعلق ایلدوکی بدندن مفارقت ایلسه نباته منتقل اولور
زیرا بسبب موت مرتبهٔ حیوانیتدن بالکلیه منحط اولوب حیوانیته
مناسبتی قلمز پس درجهٔ نباته منتقل اولور زیرا بسبب موت منحط اولور
ورسخیه انلره درلر که انلر دیرلر هربار که انسانک روحی بدندن مفارقت
ایلسه کل شیء یرجع الی اصله مقتضاسنجه تا معدنه منتقل اولور بعده اندن
ینه نباته کلور اندن مرتبهٔ حیوانیته کلور اندن صکره انسانیته کلور
پس انسانیتدن وفات ایلدکده ینه معدنه منتقل اولور دور ایلر دایم
دردیرلر پس حضرت شیخ ناظم بو تناسخیلرک رد وبطلانی دخی مذهبین
ابطال ایدوب بو ایکی بیت ایله انلرک بطلان مذهبنه اشارت
بیورر قدس سره بو بحث بو معنادن ناشی اولدیکه مقدما بیت سابقده بیوردقلری
مشاهده‌لر دیکه اثبات حکم الهامیه بی لنفذ ایله اوهام ادراک حسی مزیل اولیس
تناسخ دخی توهمات باطله و خیالات فاسده دندر تا اهل سلوک بو منوال
اوزره اولان اوهام دفع ایده‌مک ایچون ارشاد ایدوب دیرلرکه
ومن قایل بالنسخ یعنی بری و بعید اول کوردکی و ذاهب اولدغی مسخ
غلطنده و فرقنده اول شول نسخه قایل و معتقد اولن کسه‌دن حالی بوکه
الا مسخ واقعدر یعنی بو اعتقاد باطلدن بیله مسخ اولوب منزلیجه
در علم و فهمدن خالی و تمیز بین الحق والباطل دن بری در و ترکیب ایله اول
قایل نسخی دعوای فسخیله خالی بوکه رسخ الا لایق دریعنی وصف
ادراکدن منسلخ و شعوردن و فهمدن منتزع اولوب مرتبهٔ انسانیتدن
خروج ایدوب درجهٔ نباتیه و حیوانیه و جمادیه ده قلمق انک شانینه

لایق

لایق در اگر مذهب رسخ کندو زعمنه کوره هر وارده صحیح اولور
الاعراب من قایل النسخ ده من ابرا متعلقدر و دعده منیر قایل نسخه عاید
در چونکم اقوال تناسخی رد ایلدکده بعضکره انتقالات نفسه علی طریق التجرید
المثلی شروع ایدوب وجنابلرندن ضرب مثل ایله رتبهٔ امثالن تقدیم ایدوب بیوررلرکه

وقال سلطان الواصلين

وفرّق لك الامثال منّي تنبّها	عليك بشاني مرّة بعد مرّة

فرّق بمعنا منته خبر بدر بشانی ده با بمعنی فی متعلقدر ضربته وعلیک متعلقدر
منته ای فرّق لك الامثال في شاني مرّة بعد مرّة اخری منه منبّها علیک یعنی
بم شانمده و حوت ذاتمده مرّة بعد اخری سنک ایچون ضرب مثل ایلدکوم
بندن سنک اوزرینه منت عظیمه در لان الامثال مرقات للحقیقة
ومراة صور المعقولة والمعنوية لا تظهر وجوه المعاني الا بها

وقال سيد العشاق

تأمّل مقامات السروجي واعتبر	بتلوينه تحمد قبول مشورتي
وتدر التباس النفس بالحس باطنا	بمظهرها في كل شكل وصورة
وفي قوله ان مان فالحق ضارب	به مثلا والنفس غير مجدّة

اللغات مشورت استخراج رای واستخلاص فکره دیرلر و مقامات
سروجی دن مراد حریری در اسمی ابو زید سروجی حکایه ایله مشهور در
مان فعل ماضی در یمین دن مین کذبه دیرلر الاعراب مقامات تامل که
مفعولیدر تلوینه ده ضمیر ابو زید سروجیه عاید در تحمد مجزوم در امرک
جوابیدر تدر معطوفدر تحمد اوزره باطنا تمیزدر اوزره منصوبدر
ده باسببیه در قولهده ضمیر حریریه عاید در اگرچه صراحة مذکور اولماز

لكن قرينه قايمدر بو ده دخى ضمير حريريه عايددر اى بلسانه المعنى تأمل
تنكر ايله ابو زيد سروجى نيجه صورتده و هر شكلده تلون و تبدل ايلمشدر حريرى
مقاماتنده ذكر ايلمشدر كه ابو زيد سروجى بر كسه ايدى كه كاه بر واعظ
فصاحت كردار شكلنده آشكار اولوب خلقه وعظ و نصيحت ايدردى
و كاه بر حكيم حاذق صورتنده ظاهر و پيدا اولوب خلقه دوا و معالجه ايدردى
كاه صورت جد كوسترن ظاهر اولوب كلام زهاد و عبادى نقل و كاه صورت
هازلانه ده ظهور ايدوب انواع دورلو هزل سويلردى ماحصل شخص واحد صور
مختلفه و هيئات متنوعه ده ظهور ايدوب لكن حقيقتده كثرت صورت
وحدت نفسه خلل ويرميجك پس تأمل ايله مقامات سروجى كه علاوه در مقامات جميع
بلسن و تفرقه دن حذر ايدسن و جمعده اوله سن هم مشورت و نصيحتك
قبول ايله و بلسن الباسات نفس ناطقه نك اشكال و صورتن الباس سبله
ظهورندن يعنى مظاهر نفس ناطقه كه بدندر حواسله تلبيسى سبيله انده
سمع و بصر و نطق و بطش ايتمسنده و ساير اوصاف مختلفه و اشكال
متنوعه ده ظاهر اولدى پس اوصاف متفرقه ايله ظاهر اولن نفس ناطقه
بو منوال اوزره فهم ايلدكسه وحدة وجودى دخى بوكه كوره فهم ايله كه
نفوس مختلفه ده ظهور ايتمشدر والحال اكر حريرى تحرير ايلدوكى كلامنده
و مقاماتنده و معرفت رب الانامده كذب ايلديسه پس حق سبحانه
و تعالى مرتبه جمعدن انك لسانيله ضارب مثل ورحال بوكه حريرى نك
نفسى هازل اولوب غير جدده اولديسه ده لا سيما نثريه انده بلسان لايع

وقال سلطان العارفين

فكن فطنا وانظر بحسك منصفا | لنفسك في افعالك الاثرية

الالتفات الفطنة سرعة الفهم والادراك افعال اثريه دن مراد سمع
و بصر و نطق و بطش و قدرت و اراده دن حاصل اولن آثار مختلفه در المعنى
بونكم بو اشياى مختلفه و نفوس متفرقه ده ظهور ايده نى بلدك ايسه
سن پس عاقل و زيرك اول و نظر ايله حسن ظاهر كله نفسكه منصف اولدوغك
حالده آثاره منسوب اولان افعال مختلفه كه پس انصاف ايله كه او قدر
افعال مختلفه نفس واحده نك ميدر و ياخود نفوس متعدده نك ميدر
پس و قس على هذا وحدة الوجود كه بو قدر افاعيل مختلفه
و صنايع متنوعه اول ذات واحددن صادر و ظاهر اولمشدر

وقال سلطان العاشقين

وشاهد اذا استجليت نفسك ما ترى | بغير مراء في مرائي الصقيلة
اغيرك فيها لاح ام انت ناظر | اليك بها عند انعكاس الاشعة

الالتفات واضح الاعراب ما ترى ده ما موصول صله سى ترى در عايد
محذوف قدر ماى موصوله صله اولوب محلا منصوب مفعوليه در شاهدك
بها ده و فيها ده ضمير مرائيه راجعدر تقدير معنى نفسك جلا و صفا اولدوغى
حالده مشاهده ايله سؤال ايت كه سن انى كورورسن مرايای صقيله ده غير
مراء و لا خصومه كور كه اول آينه ده سندن غيرى لايح و ظاهر اولدى
ياخود سن اول آينه واسطه سيله كندو نفسكه مى ناظرسن عند انعكاس
الاشعة المنبعثة من بصرك المحيطة بالمراءة پس بلا مراء و لا شك اول آينه
ده ناظر و منظور سن سن بواسطة المراءة فاذا كان كذلك قس
على هذا ظهور الوجود الواحد في مرايا المخلوقات و مجالى الموجودات
فلا موجود في الوجود الا هو و لا ناظر و لا منظور و لا شاهد و لا مشهود الا هو

وقال سلطان الواصلين

واصغ لرجع الصوت عند انقطاعه … اليك باكناف القصور المشيدة
اهل كان من ناجاك ثمة سواك ام … سمعت خطابا عن صداك المصوت

التفات اصغا متكلم جانبينه قولش طرفه تمييز دير القصور قصرك جمعيدر المشيدة المشيدة
المرتفعة من شاد يشيد اشادة اذا رفع المصوت صاحب صوت المعنى اي
وحده وجودك اسرارينه طالب قولش طوت كندو صوت وصدا اولدغى
رجوعنه آكناف قصور مشيده وابنيه عاليه وجبال شامخه ده عند
انقطاع صوتك تحقيق سندن غيري ولدى اولمكا منه سكه
مناجاة ايدوب متكلم اولنكمه وياخود سن صاحب الصوت
اولنى صدا كردن مى خطاب استماع ايندك معلومدركه اول المحلده
مصوت ومستمع ومخاطب سن سن وهر نه كلام استماع ايدرسك
كندو كلامكك عكسيدر بس بو كائناتده وجميع موجوداتده متكلم
حقيقي ومستمع ومخاطب اول وجود واحددن غيري كمدر نته كم
بايزيد حضرتلري بيورديلر انا الحق جنه تنقيش نسنه والناس يظنون اني الكلام

اناه من اهوى ومن اهوى انا … ليس في الدارين شيء غيرنا
لا انا لولاه ولا هو اذكره … انت ذكري وندائي يا انا

وهر نه دوغلنه كه اكثريا جبال واطلالى دوست طوت خلقدن لعزتاً آبري
بلكه توحيدكا اسرار وجود وحيد اعلام اطلال راجح منور نته كم حضرت مولانا بيورر

هر چى زان دوست دارد كوهها … تا مشتى نشنود نام و نيا
ن كه عاشق روز و شب كويد سخن … گاه با اطلال و گاهى با دمن
روى در اطلال كرده ظاهرا … او كراى كو بدان مدحت كرا

وقال سلطان العارفين

وقل لي من القى اليك علومه وقد … كرت منك الحواس لمعهودة
وما كنت تدري قبل يومك ما جرى … بامسك او ما سوف يجري بعدوة
فاصبحت ذا علم باخبار من مضى … واسرار من ياتي مدلاً بجرأة

التفات ركدت اي سكنت ركود صوو يادكشتى طورمغه ديرلر
حقوة توحه خفيفه ديرلر ادلال اظهار دلال اتمكه ديرلر دلال نازه ديرلر
مدل نازو بنا ش ايديجى جرأة بكسر الجيم وعلم معناسنه تونك زده بو
مكده جايزدر المعنى اي توحده راى اولن كمسنه بكه دي شو احلاك
كه سنك حواسك ساكن اوله توحه خفيف سببيله سكه فكه القا ايدو
انوك علومينى حال بوكه سن بلمزدك تومكدن اقدم نه شي جاري
اولدي امسكده وياخود عن قريب نه جاري اوله جقدر نهاركدن يس
صباحه داخل اولدك ماضيده اولن خبرلره عالم اولدونك حالده يعني
كچش زمانده اولن كمسنه نك اخبارينه وكلجك زمانده اولن شيلرك
اسرارينه عالم ومبتهجا ومتبجحا ابا العلم وبحركة لا اصل تكت صباحه داخل اولدك
بس اى طالب ومسترشد ديكه بو علومى واوراقى بكا القا اتدي نفس ناطقه كندو وجودكدر

وقال سلطان العاشقين

الحسب من جاراك في سنة الكرى … سواك بانواع العلوم الجليلة
وما هي الا النفس عند اشتغالها … بعالمها عن مظهر البشرية
تجلت لها بالغيب في شكل عالم … هداها الى فهم المعاني الغريبة
وقد طبعت فيها العلوم واعلنت … باسمائها قدما بوحي الابوة

التفات مجازات بين المنى طبيين على طريق التهذ والخطه مسى رى ادن

مکالمه‌یه وبراسنه غفلته دیرلر کری خواب کرانه وبر ارغیبدن ماده
نوم وبا عالم ارواح اوله طیبت علی بناء المجهول یعنی نفثت المعنی سن
ایلر عجبسن ای طالب اسرار الهی که سنک غفلت نومدن انواع علوم جلیله
بی سنک مکالمه ایلین دکلدر الا سنک نفسکدر مظهر بشریه سندن ذره
عنصریه سندن عروج ایدوب کندو عالمنه اشتغالی قنده در کندو
موطن اصلیسنه توجه ومواصلی جنسنده عالم غیبده وبا حالت نومده
اول نفسنک تجلی ایلر کندو یه بر عالم و فاضل شکلنده که اول نفسکی هدایت
ایلر فهم معانی غریبه وادراک حقایق عجیبه یه حال بو که اول نفسک
ذاتنده علوم غیبیه منطبعه ومنتقشه در واعلام اولنمشدر اول علوم
با سمائها وحقایقها ازلی ازالده ابوته مضاف ومنسوب اولنجیله
وابوتدن مراد ابو الارواح اولن روح اعظم اوله وبا ابو الاشباح
اولان ادم اوله بحکم وعلم ادم الاسماء کلها ولبوکلامدن معلوم اولان اولدر
که عالم وعلم ومعلم ومتعلم منا معه واحددر ونفسک مثلا تتبع وتبتی
غیرک تعلیمیله دکلدر مثلا اینه ده رای وری بر کسنک کندو اولدوغی

	وقال سلطان الواصلین	
وبالعلم من عرفی السوی ما شعت		ولکن بما املت علیها تملت
ولوانها قبل المنام تجردت		شاهدتها مثلی بعین صحیحة
وتجریدها العادی اثبت اولا		تجردها الثانی المعادی فاثبت

اللغات تملی تملی تملیا ای تمتع المعنی نفس ناطقه سنم و تلذذ ایلدی کی
غیرک تفرقه سندن اخذ ایلدوکی سلطانلر علیه ولکن تمتع ایلدی او ر
نفس کندو نیک اوزرینه املا ایلدوکی شیلر ایسه حقیقتده نفسک درکه

[illegible]

هم مفید وهم مستفیددر و فاعل و قابل ومتکلم وسامع وناظر و منظور
وعالم ومتعلم بیه اول نفسدر واحدکدر تجین نفسکی بو کونه الازره بلکه
ایکی بولورسن که عین وجود کدر واکر مزاج عنصریه کی مدبر اولن
نفسک من حیث جزویاتها حال یقظه سنده قبل النوم شواغل حسیه
وعلایق وعوایق معنویه وکشفات فانیه وتلذذات جسمانیه دن
جانبه ازن تجرد وتنبل ایلسیدک تم بو جمله دن تجرد وانقطاع کبی سنک
وحی انفسک تم مشاهدم کبی مشاهده قلیدک عین صحیحه ودیده فریره
ایله واول نفسک حالا نومدن عادته منسوب اولن تجریدی وظاهرده بدندن
تعلق وتقیدی اثبات ایلر اولا معاده منسوب اولن تجرد ثانیه سنی
پس سن بو تجرد معنوی ومعادی اوزره ثابت اول ای سالک تا فهم اسرار
ومعانی ایده سن یعنی قبل الشروع فی السیر والسلوک عادة معهوده
اوزره نفسک حالت نومده حواس ظاهره کدن تجرد ایلدیکوه واقفسن
صحیحه ومبشرات صالحه ایله نتیجه اسرار وعلوم غیبیه ومثالیه یه مطلع اولور
پس حالت یقظه ده بعد السیر والسلوک معراج وانسلاخ حقیقیه مبشر وتجرد معانی
معنوی مقرر اولدقده اسرار ملکوت وجبروت وعلوم ناسوت ولاهوته عالم و واقف
اولورسن

	وقال سلطان العارفین	
فلا تک من طیشه دروسه		بحیث استقلت عقله واستقرت
فتحت ورا والعقل علم بری عن		مدارک غایات العقول السلیمه

اللغات طیش یعنی طیره ایلدی عقلنی وطیره خفت عقله دیرلر استقلل
عقله دیرلر ای وجره قلیلا وعده یسیرا دیمکدر استقر بمعنی استخف
دروزه تفرقدن تم مکان بعیده اشارتدر بوروده مراد عالم غیبدر

برق فعل مضارعدر رق یبرق رقیقا دن مدارک مدرکک جمعیدر مدرک مصدر میمی درکه بجی درک المعنی سالکین وطالبینه تنبیه وتاکید ایدوب دیرکه ای طالب وراغب اسرار الهی صقن شول کسه لردن اولمه که دروس عقلیه وعلوم نقلیه انک عقلین طیره وفهمین خیره قلمشول حیثیتده که انک دروسی یعنی دراستندن حاصل اولان علومی انکه عقلی قلیل بوله وخفیف قله زیرا علم غیبده وراطور العقل بر علم شریف واردر غایت عقول سلیمه نک ادراکاتندن دقیق ولطیفدر نکیف عقول سقیمه نی ادراکه ایله

	وقال سلطان العاشقين	ادراکه ایله

تلقيته مني وعني اخذته		ونفسي كانت من عطائي ممدّتي

تلقیته واخذته نک ضمیرلری علمه راجعدر المعنی واول مذکور علمی اوتی علمی تلقی ایلدم بن نفسمدن وانی اخذ ایلدم کندیمدن حال بوکه بنم نفسم بکا عطا واحسانمدن بکا مدد ومنعم اولدی پس علم لدنی ولدنی دن سالک مرتبه توحیده ذات حقیقی دن انی اخذ ایلیه اگرچه مظاهر موجوده دن اخذ اگرچه حقدن اخذ اتمش اولور زیرا بو جمله اشیا مظاهر علوم ذاتیه درلر اگر بو موجودات تعین افعال وآثار رجهدر وزرك حقیقت ومجازدن ظاهر اولدرکه عقل حقیقیه ومرتبه کلمه لدر

	وقال سلطان الواصلين	حقیقیه ومرتبه کلمه لدر

ولا تك باللاهي عن اللهو جملة		فهزل الملاهي جدّ نفس مجدّة
وإياك والإعراض عن كل صورة		مموّهة أو حالة مستحيلة
فطيف خيال الظل يهدي إليك في		كرى اللهو ما عنه الستائر شقّت

لاهی ای غافل لاهی غافل ولاعب دیرلر لهو جمله لجمله کالمنزل الملاهی جمع ملهی در ملهات الهو دیرلر ایاک بورده تحذیر ایچوندر مموهه زخرف وزرلر

ترکیبه بر قلب شی کرمثله یا التون ایله یلدزلر انکه دیر مستحیله یعنی محاله ایصال ایدن حیندن وحیالدن طواف ایلین شیء دیرلر کری نومه دیرلر ستایر ستیره نک جمعیدر بر دیه دیرلر شقت ای لطفت بحیث یبصر منه ماوراءه المعنی خندن منشقه دن شقه فد اولن غیبه دیرلرکه کمال صفو شدن ماوراسنک دلکن شی نمایان اوله فدرلدن ونظیف دیو فلو تعلیل ایچو نذر المعنی سالکین وطالبین اشتباه علی طریق الانکار نظرا ایلدوکنی تحذیر ایدوب بیوررکه ای طالب اسرار الهی صقن اشغال ملاعب وملاهیدن بلهکه غافل ولاهی وجمله غافل وساهی اولمه ولکن لهودن غافل اولمه دیمدکی نهی تعلیل ایدوب بیوررکه زیرا هزل آلات واسباب لهویات نفس مجده نک جد تدبیر پس سالک وعارفه لازم اولن هر شی نظر عبرتله نظر ایدوب ملکوت وموجود اولن حکم واسراره واقف اوله گوره زیرا حکیم مطلق هیچ بر شی باطل خلق اتمه مشدر کما قال الله تعالی وما خلقنا السموات والارض وما بینهما باطلا وکما قال الله تعالی افحسبتم انما خلقناکم عبثا اگرچه ملاعب وملاهی اشتغال منهی عنهدر لکن نظر عبرتله نظرا اولماخلق لهی تفکر وتعقل ایدوب آنلرده حکم وعبر قلمق محمود حسندر کما قال فی هذا المعنی الشیخ ابو مدین انظر الیها فی نظوره ایکن بعض لهویاتده وحذر ایله ای سالک هر صوره تمویه خرقه دن اعراض واجتناب ایلمکدن وهر حالده حالت محال وباطله دن فرار ایدوب انکار قلمه دن زیرا ظل باطلانک خیالک طوافی نوم لهوده سکا اهدا وانحاف ایدر حقایق واسرار ان شول شی که انلردن ستایر وحجابات مکشوف ومشقوق اولور زیرا کل لهو وباطل وفاسد که باطنی جد وصالحدر ولوازمات انبه بو معنایی تنبیهن ومنبّه در

وقال سلطان العاشقين

ويضحك اعجابا كاجذل فارح	ويبكي اكتيابا مثل ثكلى حزينة
وينحب ان انّت على [illegible]	ويطرب ان غنّت على غصن [illegible]

التفات ابجدك اسم تفصيل [illegible] قلچ [illegible]
فرح [illegible] انتحاب [illegible] جهد [illegible] اولدي بكا در
تكلي اوغلانلين [illegible] سبب [illegible] ويره ذوب
اوزره نوحه ايتمكه ويرر الاعراب اجى ما انتي بانك انتصابي مصدريت اوزره
وحم غير لفظ فعله المعنى [illegible] سرو اولمديكي

ترى صور الاشيا تجلى عليك من	وراء حجاب اللبس في كل خلعة
تجمّعت الاضداد فيها لحكمة	فاشكالها تبدو على كل هيئة

المعنى اى سالك مثلا سن مشتعبدك ابراز واظهار ايلدوكى اشيانك
صورلرني پس پرده الخياللو ليلمدن هر خلعته سنك اوزرينه
متجلى كورورسن اول صورلرده اضداد نطقدن وسكوتدن وحركتدن
وسكوندن وبونلرك امثالى صفات متقابله دن مجتمع اولدوغي
حالده لاجل الحكمة البالغة والمصلحة الفائقة پس اول صورك اشكالى
ظاهر اولور متجلى كل هيئة غريبة وصفة عجيبة على ارادة المشعبد
كذالك سن كورورسن اى عارف وسالك بو اشيانك صورلرني
وراء حجاب الكون هر صورت وخلقته سنك اوزرينه متجلى
كورورسن صفات متقابله بي مجتمع اولدوغي حالده لاجل الحكمة پس
اول صورك اشكال متنوعه سن سكا ظاهر قلر اول مبدئ ازل
ومبدع لم يزل هر هيئة وصورتده تا بلهسن كه فاعل حقيقى ومؤثر

كلي واحد لا شريك له وفرد لا نظير له دركه بفعل ما يشا ويحكم ما يريد وربيت

بو خيله اشكال وصورده ده اشتاد كور	اختيارتى موسنى حركاتنى صورت

وقال سلطان العارفين

صوامت تبدي النطق وهي سواكن	تحرّك تبدي النور غير مضيئة

تحرك اصلنده تتحرك ايدى تائك برى حذف اولدى كافي تنزل الملائكة
تبدي يعنى نطقي الاعراب صوامت خبر در مبتدا محذوفك اى
صوامت تقديرنده وهي ده واو عاطفه در غير مضيئة بالرفع در مبتدا
محذوفك خبرى اولمق اوزره المعنى اول كوره كه مشعبد ور انجابو
كوستردى صامتلر در حقيقتده كه ابداى نطق ايدرلر ظاهرا واول صور
ساكنلر در حقيقتده تحرك ايدرلر صورتا واظهار ايدرلر نوري غير منوّر
اولدقلري حالده يعنى بو صورك ثبات في نفس الامر ساكنلردر حقيقتده
وبونلرده متكلم حقيقي استاد ازلدر وبو اشيا في الحقيقة ساكنلردر بو
اشيابي محرك ومعرف اولوب عدمدن وجوده وجوددن كتو
روب دايما تحويل ومعرف اولن اول صانعي بي بدلدر اگر بحسب الظاهر
بو نطق وسكوت وسكون بو اشيادن كورينور اما في الحقيقة فاعل
خالق كل شئ فمن استخفى بكل من عند الله مقتضاسنجه جمله سى فاعل حقيقي
نك صنعى در وبو اشيا في حد ذاته غير مضيئة ومظلم وكثيفه در كه ابدا
نور ايدرلر اگرچه صورتا ابدا ايدر نور ايدرلر اما في الحقيقة بونلر عدم محضدر
وبونلره نور انجاب پروردگاردر وخلاصة كلام الاشيا في حد
ذاتها ميتة لا حياة لها ولا علم ولا قدرة ولا قوة الا بالله العلي العظيم

وقال سلطان العاشقين

وتضحك اعجابا كالجذل فارح   وتبكى انتحابا مثل ثكلى حزينة
وتندب ان انّت على سلب نعمة   وتطرب ان غنّت على طيب نغمة

اللغات اجذل اسم تفضيلدر جذلدن فرحه ديرلر فارح اسم فاعلدر فرحدن
فرحناك اولمغه ديرلر انتحاب نحب دندر نحب صوتله اولن بكادر ثكلى اوغلى
اولمش خاتونه ديرلر تندب ندب يندب دندر ديت اوزره نوحه ايتمكه
ديرلر **الاعراب** اعجابا انتحابا نك انتصابى مصدريت اوزره در من غير
لفظه معنى **المعنى** سن كورورسن وراديره ده اولن صورك كونجك انتحكلك
ذوفرح اولن كمسه نك فرحتى كبى وكاه اولوركه اغلر كورورسن اوغلى اولمش
خاتون كبى وسن نوحه ايلرسن اكر اول صورلنين وحنين ايلسه لر سلب
نعمت اوزره وياخود اول صور نوحه ايدرلر اكر سلب نعمت اوزره ماتين
ايلسه لروسن طرب ايلرسن اكر اول صور تغنى ايلسه لر نغمات طيبه اوزره
وياخود اول صور طرب ايدرلر اكر تغنى ايلسه لر نغمات طيبه اوزره تندب
وتطرب نك فاعللرى ساير افعالك كبى صور در وياخود مخاطب انت
مستتر اولوب سامعه خطاب اوله وحاصل كلام بو اولوركه اى سالك
سن بلورسنكه بو صوردن حاصل اولن اثار مختلفه وافعال متنوعه ديس
پرده ده اولن مستعبدكدر كذلك بو احوالك نا كرون وعجايب
غرايب دهر بوقلمون اولقلرى جونكه در على حسب مشيته واراده اظهار ايدر بيت

ما لعبتكانيم وفلك لعبت باز   از روى حقيقتى نه از روى مجاز
بازيچه همى كنيم در نطع وجود   رفتيم بصندوق عدم يك يك باز

وقال سلطان الواصلين

ترى الطير فى الاغصان يطرب سجعها   بتغريد الحان لديك شجية

وتعجب من اصواتها بلغاتها   وقد اعربت عن السن اعجمية

اللغات السجع فى الاصل هدير الحمامة ورعايت مناسبت مقاطع كلامده
على طريق المجاز استعمال اولنور تغريد غنا يله طرب ايتمكه ديرلر بجه اراز
تغيل بجه حزينه من سجا بسجو سجوادن اولغرن اعربت اعرابدن
مشتقدر اعراب افصاح واظهار ايتمكه ديرلر **المعنى** اول صنايع مستعبد
اولن برى دخى بودركه سن كورورسن طيورك اغصان اشجار ده اسجاع ايله
اسماع خلقه طرب ويررسكه فكره حاصل اولن الحان حزينه نك نظرب
وتغنى سيله اول طيوره سنى عجب كتورركورورسن اصوات مسجعه سندن مع
لغاتها وحال بوكه اول طيور ماني الضمير ين اعراب واظهار ايدر السنه
اعجميه سندن بره وغير نوعنه نسبت واما بنى نوع وانبا جنسنه
نسبت اعجمى واجنبى كلدرپس اول نقش اغصان واشجارى كوسترب
وانوع بلابل وعنادل ايله اطيارى نغمات طيبه ولغات مختلفه ايله كويا
ايلين ورا وجاپدن مستعبد بازاولن اوستاد در وقس الكل على تطبيق
على ذلك لانه لايظهر منه الالفاظ والكلمات والاصوات والنغمات
الامن الوجود الواحد لكن تظن فى الظاهر انها صادرة من الخلق

وقال سلطان العشاق

وفى البر تسرى العيس تخترق الفلا   وفى البحر تجرى الفلك فى وسط لجة
وتنظر للجيشين فى البر مرة   وفى البحر اخرى فى جموع كثيرة
لباسهم نسج الحديد لباسهم   وهم فى حمى حدى الظبى والاسنة
فاجنا وجيش البر ما بين فارس   على فرس او راجل رب رجلة
واكنا وجيش البحر ما بين راكب   مطا مركب او صاعد مثل صعدة

اللقات عبس ابل ابیض احتراق برقی وقطع اتمک فلا مغازه وبیابان
بحر معظم البحر جیشین دن مراد عسکر بر و بحردر نسج مصدر در بمعنی المغزول
در منسوجه لحمه یه دن مراد زرع در اولکی لباس بمعنی ملبوس در الحجی
بأس دن در همزه ایله شدت دیرلر ای لاجل باسهم وشدتهم وبکلرجی
بورده حکایت معناسنه در ظبی ضم ظا ایله ظبیه نک جمعیدر رجله ظبیه تیغ
شمشیرک کسکنلکنه دیرلر ومراد شمشیر تیزدر اسنه سنانک جمعیدر
سنان رمحه دیرلر اجناد جندک جمعیدر رجله بضم الراء راجلک مصدر
اوله ویاخود یعنی رجولیت اوله اکن دکزک جمعیدر بکسر الکاف
کند افرنج لغتندن معرب در جمیع کمیه دیرلر مطاعنه وظهر
دیرلر صاعد منوال کمیه دیرلر که سفینه نک درکنه صعود ایلیه بیلکن اوکز
دن اوتری صعده نیزه الصادنیزه مستویه دیرلرکه اصل خلقتده
راست اولوب سکره دن تسویه یه محتاج اولمیه و بکا قنان
رماح مستویه دیه کلردر بورده ستون کشتی اکا تشبیه قلدی
ومثل صنعه در مصدر محذوفک تقدیری او صاعد عمود مثل صعده المغنی
وکلامدن دخی منفهم اولن اولدر که مشعدک افعال واحوالی
نه حکایه اوله که پس پرده ده مختلفة الاشکال ومتنوعة الاحوال
عجایب وغرایب صور کوناکون کوسترر بیورولرکه دین المجلی
کوررسن فاعل حقیقی وراء حجابدن سکا کوسترر برده وبیابانده
شتران موسعیدانی سیران ایدوب صحاری وبیابانی قطع ایدر
کوررسن و بحرده دخی سفن جاریه یی مع الانسان نه وسط البحار
جریان ایلر وکاهی سکا ظاهر اوله قده نظر ایدرسن عسکر سپه بر و بحرده

برده وصحراده ووقت اخرده دریاده جموع کثیره اوله قدری
حالده بونلرک لباسری لاجل الشده بدحه یدن منسوج اولن ازعادر
والحال بونلرک جیبی سی حمایة سیوف ورماح لرنوه منعار بیننده اشتدا
نعین در پس دخی سن کوررسن اجناد جیش بری علی الفرس بالدار
سوار کوررسن ویاخود صاحب رجولیت وصالک قوة وشوکت رجال
وبیاده کوررسن وعساکر بحرک بحجلری دخی بام کب سفینه مشتر ابل
ویاخود مثل رماح مستویه اولن عمود کشتی یه صاحب کوررسن بجمله افعال مختلفه
واشکال متنوعه که کوررسن فعل فاعل واحد اوله وغیره مشعدک احوال التی اکا مشهد در

وقال سلطان العارفين

من ضارب بالبيض شكا ولا عن	بسمر القنا والعسالة السمهرية
ومن مغرق بالنار شتا ما سهم	ومن خرق بالماء رزقا شغلة

اللقات بیض جمع ابیض در جلا اولنمش شمشیره دیرلر فتک برکسه
برکسه یه علی الغفله کلوب ناکاه ان قتل اتمکه دیرلر سمر بعدای الکوف سکون
دیرلر وسم القنا شول قنادن اولن رماح قویه دیرلرکه بغدای رنکلو
اوله زیرا اذا طبع قصب القناة غایته یضربلونه الی السمرة دیمکدر یعنی
قشنی کالنه یتشدکده لونی بغدای لونه دونر العسالة مضطرب ومضطر
اولیجی عسل الرمح عسلا نا دیرلر اذا اضطرب واهتز فهو عسال سمهریة
قویه معناسنه سمهر سکو اغاجی دخی کمک یه ده دیرلر غایت ایو
رماح حری اکا نسبت ایدوب رمح سمهری دیرلر رشق اوق اتمق اسهم
جمع سهام رزق بورده طعن اتمک یعنی دور تمک معناسنه در المغنی
من ضارب ده من تبعیض ایچوندر بورده بعض معناسنه در یعنی نیزه

بعضهم ضاربا وبعضهم مغرقا بالنار وبعضهم محرقا بالماء تقدیرنده ذکر
فنایه اضافتی صفتك موصوفه اضافتی قبیلندندر زرقا ورشقانك
انتصابلری تمیز نیت اوزره در ومفعول له اولمقده جایزدر وحال اولمق
ده جایزدر علی تاویل المفعول وحضرت ناظمك ومن مغرق بالماء روی
ومحرق بالماء ذکر کوردکی کنارك شانی حرق وماءنك شانی غرق ایکن تعکسلر
ایتدکلری مبالغه احراق اسنادی باعتبار مایؤل الیه در وبعضلر کافی
قوله تعالی واذا البحار سجرت وقول عمر رضی الله عنه یا بحرمتی تعود نارا
لکن بو معناده صعوبت واردر الله اعلم وجه احسن بو اوله که بوندن
مراد محاربه ده اولان کمال حیرت ودهشتی مشعر اوله یعنی اعدای
سهامدن وضرب تیغ وصمصامدن قرار ایدوب کمال حیرتلرندن
ناری ماء قیاس ایلیه وکلری شئ مانع اولوب بونلری غرق ایلیه وکذلك
بعضی سنه نار ماء لطیف کوروب الکا داخل اولمغله عاقبتده انلری
احراق ایلیه ویاخود ماء تیغ وشمشیردن استعاره اوله ومحرق
اولمه سی نار بوارق ابدارله مهلك اولمه سندن استعاره اوله
ونار دن مراد بر مجرای کلما اوقدوا نارا للحرب اطفأها الله نار حرب
اوله ونار حربه مغرق اولمه سی کمال استغراق واستهلاکندن استعاره
اوله وتقدیر معنا وخلاصه نحو ابو یله دیمك اولور که پس دخی سن
کوررسن بعض اجنادی ضاربا بالسیف مجلی مفاجات اعداسینی
قتل ایدر وبعضی سنی طاعنا بالرماح البالغة الی الکمال المضطربة اللهزة
القویة الصلبة یعنی عسکری بیاض قلجلرله ناکاه اعداسینی اورجی
کوررسن وبعضی سنی قویه ومضطربه اولان اسمر سکولرله طاعن وبعضی

سنی نار حربه مغرق ودهشتلك کوررسن سهام علّه مرمی اولدوغی حالده
وبعضی سنی نار تیغ ابدارله محرق کوررسن شعله تیر وشمشیرله مطعون
اولدوغی حالده ویاخود مطعون اولدوغی جهتدن پس مشعبده
علی احوال مختلفه کوسترر حقیقتده وراء پرده ده مشعبد کوزلر

وقال سلطان العارفین

تری ذا مغیرا بالولا نفسه وذا	یولی کسیرا تحت ذل الهزیمة
وتشهد رمی المنجنیق ونصبه	لهدم الصیاصی والحصون المنیعة
وتلحظ اشباحا ترائی بانفس	مجردة فی ارضها مستجنة
تباین انس الانس صورة لبسها	لوحشتها والجن غیر انیسة

اللغات مغیرا اغار دندر عن باب الافعال اغار علیه اغارة فهو
مغیرة یعنی نهب وغارت ایلدی دیکدر یولی تولیه دن مشتقدر
اعراض ایدوب روکردان اولمغه دیرلر کسیر بروزن فعیل بمعنی
مفعولدر آنوکلی ذا اشارتدر بعضی جیشه وثانیجی ذا دخی اشارتدر
بعضی جیش اعدادن صیاصی صیصیه نك جمعیدر صیصیه قلعه یه
وموضع مرتفعه ومرتحصن اولان شیئه دیرلر الحصون المنیعة القلاع
الرفیعة ترائی اصلنده تترائی ایدی تانك بری حذف اولندی
مستجنة یعنی المستتر تلاشی جن یعنی الاعراب بازلا
وکسیرانك انتصابلری حالیت اوزره در بانفس ده با بمعنی مع
تباین جمله مستانفه در ویاخود معطوف در ترائی اوزره لبعرواو
المعنی وسن ای رائی لعب مشعبد اولان کوررسن جنود بیندن
بعضی سنی مقبل وغارت کننده ونفسی بالزلال اولدوغی حالده وبعضی

سنی وحشی مدبر و معرض کورورسن تحت ذلة هزیمتده منکسر و لرزه
سالدم وبس مشاهده قلورسن ای لعب خیال ظلا ناظر اولن
تخییلاتری احجار و تخریب قلاع ایلمسنه وبس ملاحظه ایدرسن
شول اشباح واجسادتر ائیه یی صور انسانیه دن مجرد اولن
نفسلرله حال بوکه طایفه جن غیر انسیه در انسانه عدم مناسبت
وبعد مجانستلرندن ادتری اشباح مرائیه دن مراد نفوس
جنیه درکه انلروک نفوسی صور انسانیه دن مجردلردر بر ایله
ظاهر اولمز برده تخیلاتنده و مسخرلردر انلر کوری راحت و تجلی انسانیه [illegible]

وقال سلطان العاشقین

وتطرح فی النهر الشباک فتخرج ... لسماک ید الصیاد منها بسرعة
ویحتال بالاشراک ناصب حابل ... ووقوع تخاص الطیر فیها بجنبة
ویکسر سفن الیم ضاری دوابه ... وتظفر اسناد الشری بالفریسة

شباک بکسر الشین شبکه نک جمعیدر شبکه بالق طوتدقلری دامدر
سماک بکسر السین سمکک جمعیدر سمک ماهیه دیرلر اشراک بفتح
الهمزه جمع شرک در بفتح الراء شرک طیور صید ایلدوکلری دامه دیرلر
تخاص الطیر قوشلرک اجنحه وجیفه ودانیه محتاجنه دیرلر سفن
جمع سفینه یم دریا ضاری شول دوابه دیرلر که انده ضرر اوله موذی
واساد جمع اسد فریسه شول صیده دیرلر که انلر ارسلانی طوتر ارنجا
ارسلانک مکاننه دیرلر الاعراب تطرح وتخرج ایکی فعلدر که
اقتضا ایدرلر فاعلینه صالح اولن ایجون ید درپس تنازع فعلین
قبیلندن اولور پس اکر اولکی فعل عمل ایدرسه ید بطریقنک فاعلی

ثانیجی فعلن فاعل ضمیری اولور یعنی عاید ناصبها لفظا مرفوع فاعلیدر
یحتال فعلی ضاری تقدیر ام مرفوع فاعلیدر یکسرنک اسناد لفظا مرفوع فاعلیدر
تظفرنک منها ده ضمیر شباکه راجع فیها ده ضمیر اشراکه راجعدر المعنی وبس
پرده ده مشعبدک کوستردکی جمله اشکال غریبه دندر که سنی کورورسن
که بر صیاد بر نهره شبکه لرین طرح ایدوب اول نهردن سمکلر
اخراج ایدر و کذالک کورورسن ناصب الاشراک اولن صیادکی
ایلر جنه ودانه ایله طیورک اجنحه سنی اوا ملره وقوعی اوزره و کمی
کسر وشکست ایدرلر بحرده کشتیلری دواب بحر نهنک وتمساح و [illegible]
جانورلر کالقرش تر بدن و کورورسن ظفر بولورلر شیران بیشه کند و صید وشکارلرینه

وقال سلطان العارفین

ویصطاد بعض الطیر بعضا من الفضا ... ویقبض بعض الوحش بعضا بقوة
وتلمح منها ما تخطیت ذکره ... ولم اعتمد الا علی خیر ملحة
وفی الزمن الفرد اعتبر کل ما ... بدا لک لا فی مدة مستطیلة

الفضات تلمح ای تلحظ نفرة صحرا و بیابان تخطیت ای تجاوزت
ملحه شول نسنه دیرلر که انده ملاحت و لطافت اوله نفره ده یا یعنی
فی در المعنی وکذالک ای رائی اولن کمسنه کورورسن کی شکار ایدر
ایدر بعض طیور بعضیسنی فضا وهوا ده و قبض ایدر بعضی وحوش بعضی
سنی صحرا و بیابانده وکذالک سنی مشاهده و ملاحظه ایدرسن
اول مشعبدک ایراد ایلدوکی صورتلردن شول نسنه که بن
انک ذکرندن تجاوز ایلدم واکتفا ایلدم و بن اعتماد ایلمدم الا خیر
ملحه ولطیفه وعجیبه اولن صورتلر اوزره و انجق بو لطیفلرینی ذکر ایلدم

ودخي بيورلركه سكا تكليف اتمزم جميع صورك اعتبارلري واوقات ودهات
كثيره ده ومدت مستطيله ده اكردلرسك اعتبار ايله زمان قليل وان
واحد ده ومشاهده وملاقي اوله سن هر شول شيئه كه سكا ظاهر
اوله اول وقت قليلده يعني مشعبددن سكا ظاهر اولن صورت
ظاهردن باطننه عبور ايلسك واز زمانده سكا كورردوكلرك
كلي سنك حقيقتن اعتبار ايله سك بلا مدت مديده واوقات طويله
زمان قليلده كورردوك وزمان فرددن مراد اوقات جزئي درزيرا
اقرادا انا تجلی اولسه زمان قليل اولور ومقدما مرور ايدن تري جمع
صور الاشيا . تجلي عليك من وراء حجاب اللبس في كل حلقة تشبه
بو بيته تلميح بيورك مشعبدك اظهار ايلدوكي انواع احوال واصناف
اشكالي توحيد افعال حضرت ذو الجلال مثال ايراد ايدوب بو ابيات
آتيه وتاليه ايله جواب ويروب تخليص شبهات واشكال ايدرز بكم بيورلر

وقال سلطان المشتقين

وكل الذي شاهدته فعل واحد		بمفرده لكن بحجب الاكنة
اذا ما ازال الستر لم تر غيره		ولم يبق بالاشكال اشكال ريبة

الاكنه جمع كنان يعني شول غطايه ديرلركه انكله برشي ستر اولنور اغطيه وغطا
كبي اذا ما ده ما زايده در اوكي اشكال فتح همزه ايله وثانيجي كسر ايله ريبه وشك
وكمانه ديرلر الاعراب كل مبتدا فعل واحد خبر بيورر بحجب الاكنه
ده با بمعنى مع وبا خود بمعنى في ازال نك فاعلي تحتنده اولن ضمير بيورركه
راجعدر ومفعولي الستر در غيره ده ضمير واحده راجعدر المعنى بيوررلركه
هر شوله شيلري كه سن مشاهده قلدوك واحده بانفراده يعني وانكه الفعل منفرداً اوله

لكن سن مشاهده قلدوك بواسطه حجاب الاغطيه شول وحده
كه اول واحد حقيقي ازاله ايليه ستر وحجابي سن اندن غيري كورمز
سن وبو اشكالك حقيقتنه ريب وكماندن حاصل اولن شبهه واشكالك
قلمز وبلورسن كه بو اشكال وصورك اعيانى حياة علم وقدرة واراده
ونطق وتصرفدن خاليه درلكن بو صور واشخاص اول حي وعالم وقادر
ومريد وحكيم ومتصرفك افعالنك مظاهريدر فاذا ارتفعت الاستار
ظهرت الاسرار وبدا لك الانوار ولم يبق الا الواحد القهار

وقال سلطان الواصلين

وحققت عند الكشف ان بنوره		اهتديت بافعالي في الرجبة

بضم الدال والجيم الظلمة المعنى وسن اي سالك وموحد تحقيق ايلرسن
عند كشف الاستار كه تحقيقا اول فاعل واحدك نوري ايله توحيد افعالنه
مهتدي اولورسن ظلمت بشريده تا جمله افعالي خالق فرددن كورر
اكرانك نوري هادي اولمسه ظلمت كثرتدن جمال وحدت حقيقي كم كورردي

وقال سلطان العشاق

كذا كنت ما بيني وبيني مسبلا حجاب		التباس النفس في نور ظلمة
لاظهر بالتدريج للحس مونسا		لها في ابتداعي دفعة بعد دفعة

القفات اسبال صالحي ديرلك ومرفعيق يقال اسبل ازاره اي ارخا
التباس ارتلو وقرشيق دبلورسز اولق اختلاط كبي الاعراب ما بيني
ما زايده در مسبلا خبر بيورركنت نك حجاب مفعوليدر مسبلانك المعنى
بيوررلركه بن دخي مشعبد كبي نفسمه كنده وما بينمه نفسك التباس اشتباهندن
حاصل اولن حجابي مسبل ومرسل اولمشدم ظلمت كاينات مضاف

اولن وجودك نورندن وبو اسباب حجاب ايله بو تميز تجليسنه
ظهور ايلديكن اوتريدر موانس اولدوغى حالده نفسمه بدايع صنعات وافعالي
مرة بعد مرة ابتداع واختراع ايلدوكم وقتده تا تجلي ذاتله نفسم متلاشي
ومضمحل اوليه بو كلامي مرتبهٔ جمعدن لسان جمعله سويلمشلردر پس
ذات دیمش اولورکه ذاتله نفسك ما بيننده حجاب اولمیوب دیرکه اگر
تجلي ذات دفعهٔ واحده ده اولیدی نفس اول اوهله ده سطوت تجليدن
متلاشي اوليدي لكن مرة بعد مرة تدريجله اولمغله تجلي ذاته مستعد اولور
پس تجلي اولاحسن اولور صورة افعالده تا بو تجلي ايله نفس مونس اولدقده
تجلي صفات مستعد اولور اندن صفاتمه تجلي اولنور پس تجلي صفات
دخي نفس مونس اولدقده تجلي ذاتله تجلي اولنوب متجلي ومتجلي له بوز بر
ده واحد اولور ونوري ظلمته اضافت قلمسندن نكته بودركه بيا
خصوصيله ظلمتك نوري اولمز اولا بلكه نور عبارتدر شول شيدن كه
ظاهر بنفسه ومظهر لغيره اوله وبو صفت صفت وجود الهيدركه
نور اسماء حسنی سندن بر اسمدر وظلمت اكا دیرلركه بذاته مختفي اوله
وغيري دخي خاقي اوله وبو صفت صفت ممكناتدر پس كائنات شول
حجاب مظلم كبي درانك ورا سنده نيجه اشكال وصور مختفي ومستتر اولمش
ومحتاج اوله نوره پس نور الهي شمع تجلي رباني متجلي اولدقده وراء حجاب
كائناتده اولن اشكال وصور متنوعه مرئي اولوب على حسب الارادة حركات ابراز

	وقال سلطان العارفين	
قربت تجدى لهو ذاك مقربا		الفهك غايات المرامي البعيدة

جه منظور ال مرئي مرئي نك جهبيدر مرئي مقصده دیرلر مقربا حالدر وياخود اوله

الفهك ده لام بمعنى الى در معنى ديمك اولوركه بن قربن قلدم اي سالك
نفسك جدّني حقيقت حالني ذاك المشعبدك لهونه نهايات معاني
ومقاصد بعيده بي سنك فهمكه تقريب ايجون وياخود مقرب
اولدوغم حالده پس احوال مشعبدي تذكاردن مراد توحيد افعالي
اعلام واشعاردركه ضرب امثال له معاني بعيده ومقاصد معقوله
انله قريب وعقله يقين اولور تا مشعبدك احوالين فهم قلدقده
بلورسن كه نفس واحده دن افعال مختلفه واشكال متنوعه ظاهر اولور

	وقال سلطان العاشقين	
ويجمعها في المظهرين تشابه		وليست حاله بحالي بشبيهة
فاشكاله كانت مظاهر فعله		بستر تلاشت اذ تجلي وقت
وكانت له بالفعل نفسي شبيهة		وخفي كالاشكال والبس سترة

اللقفات مظهر بيندن مراد بري حواسمدن كه محل افعال نفسدر
وبري دخي صور مختلفه مشعبددر مظهر افعال مشعبددر وحاله
باله قرأت اولمقده جايزدركه ليسك اسمي درو ياي حوزله قرأت
دخي جايزدركه ضمير مشعبد راجع المعني اي سالك ايكي مظهرده
تشابه برزه جمع اولور زيرا ابنم نفسمدن صنايع مختلفه وافعال متنوعه
صادر اولور وكذلك مشعبدك وجوديدن دخي صور مختلفه
واشكال متفرقه صدور ايدر ليسن بينهما ده من وجه مشابهت مقرر
در حال بوكه انك حالي بنم حالمه شبيه دكلدر زيرا بنم حواسم وفعلي
ومشعبدك اشكال مختلفه سي كبي دره ليسن بنم بنم سترم مبعد كبي
سترده سي كبي دريس مرتبهٔ جمعده معقبد اولنلر شول افعال واثاركه

جمیع اعضا وجوارحدن ظاهر اولور جوارح واعضادن قیاس ایدرلر
مثلا رویتی عینیدن واستماعی اذندن قیاس ایدرلر نیته کم نظار
جبال ظل اولندر اول رمحی اولان افعال وآثاری اول اشخاص حیه
وصور جادیه دن قیاس ایدرلر حجب حجاب بدن مابیننده ارتفع
اولوب نفس ناطقه عیان ومنجلی اولدقده حقیقت حالده اول زمانده مطلع اولو
لارکه رائی وسامع نفس ناطقه در واعضا وجوارح وجمیع آلاتدر بلاحظه ایتدی

وقال سلطان الواصلين

فلما رفعت والستر عنی کرفعة	بحیث بدت لی النفس من غیر حجبة
وقد طلعت شمس الشهود فاشرق	الوجود وحلت بی عقود اخیة
قتلت غلام النفس بین اقامتی	الجدار لاحکامی وخرق سفینة

اخیته شمول جلیه دیرلرکه بر طرفی بر یره بغلی بر طرفی بر حیوانه بغلنو
اوله الاخیه کرفعه ده ضمیر مستترده راجع در وقد طلعت جلیسی اعلی ابد
حکما منصوبدر حالیت اوزره وحلت عطف علی بنا اه مجهول لرلانک جوابی
قتلت در المعنی بیورورلرکه وقتاکم ستر بشریتی کندودن نفسمدن رفع ایلدم
مثل اونک رفع حجاب ایلدوکی کبی شمول مکانده کی ظاهر اولدی نفسم
بکا بلا حجاب شمول حالده که شمس شهود ذات طالع اولوب ارض
وجودم نور شهود ایله پرضیا ولامع اولوب قیود حواسدن وسببی
اضافات وقیاساتدن حاصل اولان عقودم منحل اولدقده جیننده قتل
ایلدم خضروش غلام نفس اماره یی وجودم دیواری محکم قلمق ایچون
اقامت ایلدکه کشتی بدنم ریاضت ایله خرق وخراب ایتمکله مانند
وخلاصه کلام بودر که چونکه غلام نفس اماره یی قتل ایلدم وعمارت وافاق

دیوار وجود قلع محبت ومعرفتله وخرق سفینه بدن قلعه ریاضت
ومجاهده ایله معیوب ایلدمکه تا دست شیطان کافر وهوای ظالمدن
خلاص اوله پس مظهر علم لدنی وخضر ثانی اولوب حیات ابدیه ایله حی
اولدم ما الحیات الا فی الموت خواسته ما دامکه نفس اماره اولمیه
سالک حیات ابدیه ایله زنده اولمز وسفینه بدن ریاضتله خراب و
معیوب اولمیه دست ملک غاصب هوا وشیطاندن امان بولمز

وقال سلطان العشاق

وعدت بامدادی علی کل عالم	علی حسب الافعال فی کل مدة

بیورورلرکه چونکه رفع ستر بشریت ایله مرتبه حقیقته واصل وقتل غلام
نفس وخرق سفینه بدن خس سببیله درجه کماله ومقام وصاله
نایل اولدم بن عود رجوع ایلدم امداد واعانته عوالم ملک وملکوت
وجبروتدن هر عالم اوزره علی حسب الافعال التی تقتضیها الزمان
هر مدت ابدا ودائما تا پیوسته خزاین جود وکرمدن اعانت
احسان وفهم ایلیم عالیا وادنیا اوزره وبو مرتبه سالکه اول زمانده
میسر اولورکه حجاب بشریتی رفع ایدوب غلام نفسی قتل ایدوب وسفینه
بدنی ریاضتله سقیم وجدار وجودینی مرتبه مقیم قلوب بعد الفنا بقا
مرتبه سنه واصل وذات احدیته نایل اوله پس جمله عوالم انک مظاهری
اولور نیته کم بو ابیات حالده بدنی اکا تنها مظهر اولمشدی پس
بو مرتبه ده غوثیت جمله عوالمه علی حسب استعداداتهم وقابلیاتهم
فی کل المدة والساعة امداد واعانت قلوب فیض ربانی ایلر

وقال سلطان العارفين

ولولا احتجابی بالصفات لاحرقت | مظاهر ذاتی من سناء سجیتی

اللغات سنا ضوء ساطعه دیرلر السبحة النور والعظمة جمعی سبحات کلور حضرت
ناظم بو حدیث شریفه تلمیح بیورورلر که روایت صحیحه ده حضرت رسولدن ...
کان لله سبعین الف حجاب من نور وظلمة لو کشفها لاحرقت سبحات
وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه پس لسان جمعدن مشیرا الی مرتبة الجمع
والتوحید تقریر بیورورلر که اگر بنم اسما وصفاتمله تجلی احتجابم اولمسیدی
احراق اولنوردی مظاهر ذاتم ضوء عظمت وجلالمدن پس بو موجوداتک
تمامی حجاب ذاتمدر وراء اسما وصفاتدن تجلی ایلدوکی سببیله
اگر مع حجاب النورانی والظلمانی تجلی قلمه سیدی جمیع مخلوقات
سطوت اشعه ذاتدن مستهلک ومتلاشی اولورلردی

وقال سلطان العاشقین

والسنة الاکوان ان کنت واعیا | شهود بتوحیدی بحال فصیحة

المعنی بو اکوان واعیانک جمله سنک السنه سی اگر سن ای سالک واعی
حافظ اولدک شاهدلردر بنم توحید ذاتمه لسان الحال الفصیحة
لکن بو شهادت وتسبیح السنه اکوانی استماع اتمکه اذن واعیه
وقلب صافیه گرکدر که بو شهادت وتسبیح جمیع اشیادن گوش
ایده زیرا وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم آیه
جمیع اشیانک مسبح وموحد اولدیغنه دخی دلالت ایدر یسبح لله
ما فی السموات وما فی الارض وقال ابو السعود فی تفسیره یعم جمیع ما
فیهما فان کل فرد من افراد الموجودات یدل بامکانه وحدوثه علی الصانع
القدیم الواجب الوجود المتصف بالکمال المنزه عن النقصان کما قیل

وفی کل شیء له آیة تدل علی انه واحد وحضرت مولانا بیورور بیت

جنبش ما هر دمی خود اشهد است | که گواه ذو الجلال سرمد است
گردش سنگ آسیا در اضطراب | اشهد آمد بر وجود جوی آب

وقال سلطان الواصلین

وجاء حدیث فی اتحادی ثابت | روایته فی النقل غیر ضعیفة
یشیر بحب الحق بعد تقرب | الیه بنفل او اداء فریضة
وموضع تنبیه الاشارة ظاهر | بکنت له سمعا کنور الظهیرة

اللغات واضح الاعراب ثابت صفتی در حدیثک قوله روایته
فی النقل غیر ضعیفة اشارتدرکه بو حدیث شریف صحیحدر واقعا
بو حدیثی که مسلم وبخاری روایت ایدر نص قاطع درشکی یوق
احتمالی یوقدر پس حدیث شریفی ابو هریره دن امام بخاری ومسلم
روایت ایدرلر حضرت رسالت پناهدن صلی الله علیه وسلم
روایت ایدرلر که حدیث قدسی در بیورورلر که لا یزال العبد یتقرب
الی بالنوافل حتی احببته فاذا احببته کنت سمعه الذی یسمع به
وبصره الذی یبصر به ویده التی یبطش بها ورجله التی یمشی بها الی آخره
بو حدیث قدسی اتحاده حدیثدر دلالت ایدر نتکم حضرت ناظم بو معنایه
اشارت بیورورلر دیرلرکه نقل غیر ضعیفده روایتی ثابت وحقیقی
ولمش حدیث بنم اتحادم خصوصنده لسان محمدیدن جاری اولوب
بزه کلدی ایله حدیث که اشارت ایلر حقک عبدی سببیله النوافل واداء
الفرائض تقربندن صکره ولان محبتنه اشارت تنبیهی واضح درکنت له
السمع والبصر قولیله کنور الظهیرة وشمس المنیرة عند العارف البصیر ولکن عند

الا كدر الغير بحجوب وستیز دور رزقنا الله وایاکم نور البصیرة وصفا السریرة

وقال سلطان العشاق

تسبب في التوحيد حتى وجدته / وواسطة الاسباب احدى ادلتي
ووحدت في الاسباب حتى فقدتها / ورابطة التوحيد اجدى وسيلتي
وجردت نفسي عنهما فتجردت / ولم تك يوما قط غير وحيدتي

اللغات تسبب الشيء دیرلر ای اتخذه سببا دیمك در تقدیرنه اولسه ده جایزدر لکن ایکیسی ده اجدی قرآات اولسه ده اولی عنهما ده ضمیر تثنیه دلالة توحیده عاید در المعنی یعنی بدایت توحیده ده بن نوافل و فرایضی اسباب اتخاذ ایلدم حتی اول توحیدی بولدم وحال بوکه شهود وسایطه بعض اولدر کما قال الشیخ السهروردی رحمه الله فی هذا المقام اذا صح التوحید تلاشت الاسباب فی عین الاسباب دوی نفسی مجرد قلدم اتخاذ اسبابدن و توحیددن پس نفسم متوحد و متجرد اولدی وحال بوکه نفسم برکون وقتدن بر وقته غیر وحیده اولمدی بلکه ازلا و ابدا اتم وحدتله موصوف در وبو مرتبه ده کندو ذاتی ذاتیله توحید ایدر برنحو ای شهد الله انه لا اله الا هو وقال فی اعلی المرتبه شیخ الاسلام فی منازل السایرین ما وحد الواحد من واحد اذ کل من وحده جاحد توحید اتاه توحیده و نعت من ینعته لاحد ور ترشح هنا الابیات فی الرتبة

وقال سلطان العارفين

غصت بحار الجمع بل خضتها / على انفرادي فاستخرجت كل يتيمة
لاسمع افعالي بسمع بصيرة / واشهد اقوالي بعين سميعة

اللغات غصت غوصدن نفس متکلم در غوص صویه طلمغه دیرلر برشیئك

اسباب
یاخود معنی انفع ایلمکدر دیمك اوله وفاعل حقیقی توحید ایلدم وجود اسبابدن حتی اسبابی فاقد اولدم و یا ترک ایلدم زیرا بلدمکه اسباب غیر مؤثر در و توحیده وسیله دکلدر

استخراجندن اولوری من غیر ریب خضت نفس متکلم در خوض دن خوض حق صویه طلمغه و هرکاره شروع قلمغه دیرلر المعنی و بن غوص ایدم بحار جمع احدیته واسماسنه بلکه خوض و توغل ایلدم منفرد اولدیغم حالده و استخراج ایلدم کندو افعالی سمع بصیر تکلم یعنی شول اسماعیل افعالی ادراك ایدرکه اندہ خاصیت بصیرة وار در و اول سمع سمع ما وردر که هم سمعدر و هم بصردر زیرا بر نوردر که هر حواسك خواصی انده مجوددر و اقوالی حق کوردم عین سمیعه مثلا یعنی بن ادراك ایدرم اقوالی شول کوزمله که انده خاصیت سمع سار یدر اگرچه اقوالك ادراکی عادتا سمعه واذنه مربوط ایسه ده زیرا مرتبه جمعك شانیدر که آلات و اصل اولسه کرك هر اعضاسی آخرینك حکمن ویرر زیرا قیود ارتفاع اولوب اجزای وجود متحد اولوب نور رجوع جمله قوایه شامل اولور و اختلاف زایل اولور

وقال سلطان العارفين

فلا ناح في الايك الهزار وغردت / جوابا له الاطيار في كل دوحة
واطرب بالمزمار مصلح على / مناسبة الاوتار من يد قينة
وغنت من الاشعار ما رق فارتقت / لسدرتها الاسرار في كل شدة
تنزهت في آثار صنعي منزها / عن الشرك بالاغيار جمعي والفتي

اللغات الایك والایکة موضع اشجاره هزار بلبلك بر لوعیده زکار ترید مرتبه تعریبه فرشتك ادازلر او مسنه دیرلر دوحه شجره عظیمه دیرلر مزمار رود دکه دیرلر اوتار وتر که جمعیدر و تر بفتحتین کرشه دیرلر بورده کرشه جالنن سازلر مراد اولور قینه مغنیه دیرلر سدره بر نوع اغجه دیرلر بورده مراد سدرة المنتهی در شده ره نغمه دیرلر الاغیار

تنزهت جوابیدر فان تاج نك قوله علی مناسبة الاوتار ای علی
مناسبة اصوات الاوتار مضاف مقدر اولور وعلی متعلقدر معطله
قوله متعلقدر الغنیه المغنی پس اکر هزار وبلبل زار اشجارده نوحه ایله
زر واطیار دخی اول هزاره جواب ایچون هر دوحه ده ترنم و تغرد ایله
لر ودخی طرب قلسه زنار مصلح زنار اولن کسه دست مغنیده
اولن اوتارک آهنک مناسبتی اوزره مصلح و هموار وهم آواز
کسه و مغنیه خوش گفتار اشعار رقیقه ولطیفه دن تغنی و ترنم
ایلسه بو تقدیرجه عارف ده ما مقصد رتبه ده اشعارک صنعی اولور
پس ابرار مستمعین سدره یه ارتقا ایلسه یعنی نهایتنه یتشسه
هر بر نغمه ده پس بو اجوالک جمیعسندن بن تنزه و تفرج ایدرم
اثار صنعمدن منزه اولدوغم حضرت جمعی وجناب وحدتی واعتبار الفنی
شرکدن یعنی هر نه شی که حضرت ذاتم ابدا واظهار ایلدی افعال واثار
دن ومطرب وطرب وغنا ومغنی واشعاردن وسازنده واوتاردن
عین یقین مشاهده قلدمکه بوجمله بنم من حیث جمعیت الذاتیه
الاصلیه صورنسب وشیون ذاتیه مدر غیر دکلدر وکذالك من حیث
الجمعیة الحاصلة بعد التلبس باحکام الوجود دخی هر اغیاردن وشرکدن بو
ون بری ومنزهم ومی الحقیقه بخود شنوا وبخود کویا وبخود دکرا وبخود بینایم لیس فی

الوار عزنا ودیار	وقال سلطان العاشقین	
ففی مجلس الاذکار سمع مطالع		ولی حانة الخمار عین طلیعة

اللغات مطالع اسم فاعلدر یعنی مطالعه قلیجی حانه میخانه یه دیرلر طلیعه
جاسوسه ودیده بانه دیرلر وعین الطلیعه بو محلده مفتوح الباب اولی

حانه دن عبارتدر بو مناسبتله که دیده جاسوس ودیده بان
وایلکشاده ده در تا تجسس ایلدوکی اشیایه مطلع اوله پس کمال مبالغه
دن اوتوری ابراز اولندی الاعراب سمع مبتدا خبری مقدم
فبی در تقدیر ایابای در و فاشرط محذوفک جوابیدر المعنی دقت ایلکیل
بلکه که مانع الکون تعدد اشیا واراییه بنم صورت وشئون
ذاتیه م ومظاهر افعال صفاتیه م اولدیسه پس بنم وجودم سببیله
مجلس اذکار ومحل تلاوت قرآن نوازده ومحل تسبیحات وتهلیلات
وتحمیدات حضرت جبار ربی وبنم کلامم مطالعه ایدیجیه مضاف مقدر
بورده سمع مطالع محل حضور معناسنی متضمندر زیرا هرکسه بر شیئه
مطالعه قلسه الکا القای سمع ایلر تا کم آنک معناسنی وسرینی فهم ایلیه
پس تقدیر کلام مجلس اذکار بنم ایله محل حضوردر دیمک اولور وکذالک حانه
خمار بنم ایچون مفتوح البابدر یا عین جاسوسکبی بو معنینک اجتماعی حقایق

مرتبه جمعدر	وقال سلطان العاشقین	
وما عقد الزنار حکما سوی یدی		وان حل بالاقرار بی فهی حلت

اللغات واضح الاعراب حکما لفظا مرفوع منصوب مفعول لهدر عقد یه
متعلقدر سوی یدی تقدیرا مرفوع فاعلیدر عقدک حلک فاعلی قائم مقام فاعلی
ضمیردر که زناره راجعدر فهی دخی راجعدر یده المعنی وتفرقی وجهلرک
بیاننده زناری عقد ایلمه دی الا بنم یدیم زیرا ام عقد ایلدی لاجل الحکمة والمصلحه
واول حکمت صفتنک بیرنی اظهار وصفات متقابله که جمال وجلال و
لطف وقهر وهدایت وضلالت دن عبارتدر انکچون ایچونه ذکر اولنان
تفرقه نك زناری بنم وحدت ذاتمه اقرار سببیله حل وکشاده اولسیه پس بنم

کذالك عین مبتدا التعدم خبر
وطالعا لك معمول مقدم

برکیمسنه انی حل ایلدی جمله سی بنم افعال و ارادتمدر که هر صورتده ذو
... اولدی پس عارف بلکه عاقد و حالق و هادی و ضال
ایله جمیع اوصاف متقابله‌یی جامع اولن ذات اولدیغی

وقال سلطان العشاق

وان نار بالتنزیل محراب مسجد … فما بار بالانجیل هیکل بیعة

اللغات نار فعل ماضی در نار نور نوردن بمعنی اشرق بار فعل ماضی
در بمعنی هلک و بطل بیعة بکسر الباء معبد نصاری در که کلیسا دیدکلریدر
الاعراب محراب فاعل نار در هیکل فاعل باردر المعنی اکر تنزیل ایله
مسمی اولن قرانک نوری ایله مسجدلرک محرابی نورلی و ضیالی اولدیسه
پس انجیل ایله کلیسا باطل اولمدی زیرا انجیلک کلامیتی باطل دکلدر اکرچه
احکامی منسوخ ایسه ده ومع هذا نورانیتی و بعض آثاری باطل اولمق
لازم کلمز زیرا انجیلده اثبات وحدت حق و اقرار نبوة انبیا
و بونلرک امثالی اقرار حشر و یوم جزا مسطور و مقرردر انکچون شرع محمدیده
اهانت انجیل جایز دکلدر قالدیکه محرفاولمین انجیل ایله بونلرک دخی حکمی
منسوخ اوله

وقال سلطان العارفین

واسفار توراة الکلیم لقومه … یناجی بها الاحبار فی کل لیلة

اللغات اسفار سفرک جمعی سفر کتابه دیرلر احبار حبرک جمعی حبر عالم
امت حضرت موسایه دیرلر الاعراب اسفار مبتدا یناجی بها جمله‌سی
اعرابدن محلا مرفوع خبریدر اسفارک احبار فاعلیدر یناجی نک
بها ده ضمیر اسفاره راجعدر المعنی و دخی حضرت کلیمک
قومی ایچون منزل اولدیغی کتاب مرکبه اول توراتی که احبار مناجات

ایدرلر بونلرک دخی حکمی انجیل کبی در بالکلیه باطل اولمدی اکرچه احکامی منسوخ
اولدیسه ده پس کلام حق اولدوغنه بنا و اصلیتی اعتباریله انکله مناجات
ایدروب و انکله عبادت ایلین کمسنه‌لره قابوسی اولسه بعید دکلدر

وقال سلطان العاشقین

وان خر للاحجار فی البد عاکف … فلا وجه للانکار بالعصبیة

فقد عبد الدینار معنی منزه … عن العار بالاشراک بالوثنیة

اللغات خر ای سقط علی الارض بالسجود بد بت دن معبد بت خانه
صنم دیرلر و مضاف محذوف اولوب مضاف الیه مضافک مقامنه قائم
اولدی تقدیری فی بیت البد دیمکدر عصبیة تعصب دیمکدر الاعراب
عاکف فاعلیدر خرک معنی تمیزیت اوزره منصوبدر منزه اسم فاعلدر
فاعلی ذرعبدنک ضمیری در فاء تعلیل ایچوندر المعنی اکر ای سالک بت خانه
ده عاکف و مقیم اولن بت پرستلر احجاره سجده ایدرلرسه پس هیچ انکاره
وجه احتمال یوقدر من حیث الحقیقة نفسک تعصبی سببیله اکرچه بحسب
الشرع انکار اولنورسه ده زیرا جناب حقی شرک و وثنیه منسوب
او لمقلق سببیله لاحق اولن عاردن منزه اولنلر دخی من حیث
المعنی درهم و دینار عبادت ایدرلر اکرچه بحسب الظاهر مشرکدن
و وثنی لکدن لاحق و لازم کلن عاردن جناب حقی تنزیه
ایدرلرسه ده پس عبد الدینار والدرهم من وجه عبد الصنم مشابه
در زیرا انلرک دخی بتلرینه عبادتلری بالاستقلال در بو جهتله بالاصاله
دکلدر زیرا قرآنی واجددر که سؤال اولنه تعیین دیرلردی ما نعبد
هم الا لیقربونا الی الله زلفی پس بتلرین بلا واسطه حاجت ایدیوب الی

حقه واسطه اتخاذ ایدرلردی کذلك عابد دینار ودرهم دخی عمر ما
زنیانی اکا صرف ایدوب شب وروز قلبنده محبوب ایدینوب انی قبله
حاجات قلوب معتقد اولورکه عزت ودولت انکله حاصل وبلا ومحنت انکله
زایل اولور مع هذا سن انی ظاهرا موحد وشرکدن کنه وبی بهره کوررسن
اما باطنا شرک خفی ده دردکما قال الشیخ البدر الدین وکان الناس فی
الجاهلیة یعبدون صنما محسوسا وفی هذا الزمان یعبدون صنما موهوما
لعل الله یظهر للحق فیعبدون کما هو حق عبادته انکچون حضرت رسالت
پناه عبده درهم ودیناره دعا علیه ایدوب بیوردیلرکه تعس عبد
الدینار وتعس عبد الدرهم تعس عبد بطنه تعس عبد فرجه پس عابد
درهم ودیناره انکار اولنمز عبده اصنامه دخی انکار جایزدر ولکن
اگرچه بحسب الشرع انکار لازم کلور اما تعصب نفسانیه ایله نامقبولدر
لاسیما عارف لامعبود الا هو سرینی مشاهده قلبی انده
هیچ برشئه انکار قلمز اگرچه بحسب الشرع انکار دخی قلور

	وقال سلطان الواصلین	
وقد بلغ الانذار عنی من بغی		وقامت بی الاعذار فی کل فرقة

یعنی وعا بغی دیمکدر یعنی بحفظ الاعراب بلغ نك فاعلی انذار مفعولی
بغی دره المعنی بو بیت لسان محمدیدن یعنی وبالحال تحقیق بندن انذار
بغی اولان کسنه یه کر اول کسنه نیم کلامی حفظ ایلر وحفظ وقبوله استعدادی اولور
واصل وبالغ اولدیکه [marginal note]
وشول کسنه نیم انذاری استماع اتمز وقبول قلمز اکا بنم انذارم بالغ و
واصل اولمدی من حیث للعقبه فی الازل اگرچه بحسب الظاهر السندن
انلره انذار بالغ اولمیسه ده پس مادامکه ازل ازالده جناب حقدن برکسه

هدایت وقبول انذار واجابته استعدادی ویرمیه اول کسه بر موجب
ومن یهدی الله فهو المهتد ومن یضلل الله فماله من هاد صلاح وسداد
جانبنه میل ایلمز وازلده استعدادی هرنه جانبه ایسه اندن غیری
کار قلمز کما قال الله تعالی سواء علیهم انذرتهم ام لم تنذرهم لایؤمنون
ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة ولهم عذاب عظیم
وقایم اولدی هر برملت وفرقه حقنده بنم عذرلرم زیرا بر موجب وما من
دابة فی الارض الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم هر ذره
یخلقک ایلدیکی نواصی سندن آخذ بنم و بونلرک جمله سنده متصرف وموجد
وفاعل بنم وبنم جمله نکلر بنم مظاهر اسما وصفاتم ومجالی اسرار ذاتم در
و بو جمله نك توجهی ورجوعی آخر بکادر فعالیم بونلرک هر برینك عذری
بنلهدر قبول ایدوب هر برینه بحسب استعداده بر مکان ومرتبه احضار
ایلدم ودین عجب که ظلم بی جبرتی بو مجلی اسرار عجیبه نك بهایی
بو قدر واقف سی جایز دکلدر فهم من فهم وجهل من جهل

این کرمی کو بهم بقدر فهم تست | مردم اندر حسرت فهم درست
هر سماع راست هر کس چیر نیست | لقمه هر مرغکی انجیر نیست

	وقال سلطان العارفین	
وما زاغت الابصار فی کل ملة وما حار من للشمس عن غرة صبا		وما راغت الافکار فی کل نحلة واشراقها من نور اسفار غرة

اللغات زاغ البصر ای کل واخطاء فی النظر راغت روغاندن
ماخوذ اولدکه حیله اتمك ولعب قلمقه دیرلر روغان الثعلب وهو
لعبه بر بنه ویا خود روغان در رواغ میل انکه دیرلر او طریق رایغ

ای مایل نجله مثلا دیرلر اخنا ربعنی جاء اولجاریجیردن ویاخود بمعنی
انتقص اولجار بجوردن ومنه قول رسول الله صلی الله علیه وسلم
نعوذ بالله من الحور بعد الکور ای من النقصان بعد الزیاده وحبا ای
مال بمعنا ایدیکی غین بکسر العین غروره دیرلر وبضم الغین نرسک ناصیه
سنده اولن بیاضه دیرلر اسفار واشراق انکه دیرلر الاعراب اختاره
نک فاعلی من در للشمس ده لام بمعنی الی در متعلقدر حبا یه وحبانک
فاعلی نحتندن کی ضمیر در که عابد در منه المعنی هیچ بر انمک اتفاقاری هر
ملل ده غیره مایل اولمدی وارباب همدن هیچ برینک افکاری هر
نحلده لعب وعبث اولمدی ودخی ناقص اولمدی ویاخود جیران
اولمدی شول کسنه که عبادت شمسه غروردن مایل اولدی زیره
اول شمس اشراقی بنم ذاتم غرّه سنک اسفارینک نورندن در پس عبادتی
فی الحقیقه بنه بکا اولور زیرا بر موجب الطرق الی الله بعدد انفاس
الخلایق هرکسک مرتبه الوهیته بر وجه خاصی وار در که اول انک
مرقی سی اولان اسمدر واول کسنه اول اسمک مقتضاسندن غیری جر
وعمل ایمز اگر معزّ اگر مذل اگر هادی اگر مضل پس اول مظهر اولدوغی
اسم جهتندن ایلدوکی عبادت وتوجه حقه در اگرچه اسم هادی یه مخالف ده

میل

انفاس

اسمک

وقال سلطان العاشقین

وان عبد النار المجوس وما انطفت	کما جاء فی الاخبار فی الف حجة
فما قصدوا غیری وان کان قصدهم	سوای وان لم یظهروا عقد نیة
راوا ضوء نوری مرة فتوهموا	نارا فضلوا فی الهدی بالاشعة

اللغات انطفا اتشن سونمک لاحه بکسر الها وبمعنی سنه الاعراب

وان عبد ده ان حرف شرط در جوابی فما قصدوا در وان کان
ده کی این دخی شرطیه اوله اولکی انی تاکید ایچون اوله وان لم یظهروا
ده کی ان نک جوابی محذوف اوله ویاخود وان کان نک جوابی
محذوف اوله که تقدیری فذلک القصد مبنیا علی التوهم لا علی التحقیق
دیمک اوله وان لم یظهروا الکا تاکید اوله قوله بالاشعة یا فتوهموا یه
متعلق مفعول له در المعنی واگر مجوس ناره عبادت ایدرسه حال بوکه
اول نار مجوس منطفی ومضمحل اولمدی نته کیم اخبار وتواریخده کلدی که
بیک سنه در الان انلرک پرستش ایلدوکی اتش سونمدی انکچون
کرو ابا حطبله امداد ایدرلر پس اول مجوسلر ناره عبادت اتمزلر
فی الحقیقه بندن غیری قصد ایلمدیلر اگرچه انلرک قصدی بحسب الظاهر بندن
غیری اولدیسه ده لیس اول بندن غیری قیاس ایلدوکلری قصد توهم
اوزره مبنی در متحقق دکلدر اگرچه بنم عبادتم عقد نیت اظهار ایلمدیلر
اتمدیلرسه ده وظاهرا انشه پرستش قلدیلرسه ده وحقیقت توهم ایدیجی
بودر که عبده نار کوردیلر بنم ضوء نوریمی کرارا مرارا پس نوری
نار توهم ایلدیلر پس عین هدایتده هدایتله بنم اشعه نورمک مشاهده
سی سبب ضلالتلری اولدیلر اشعه نار توهم ایلدوکلری جهتندن میل
ملی جمله عالم تا ابد اگر ابد اتشه ورنده انشه سوی تست ابتدای اتش
پرستنک زردشت دیرلر بر حکیمدن ظاهر اولدی واول زردشت
حضرت موسی دن مسکو کشته شب دیدکلری پادشاهک دورنده
ایدی پس از ریحان فطرتن پنجه سنه ریاضت ومجاهده یه مشغول
اولوب تقلیل طعام قلة منام عن ... قلا ... فکره کرورات

ویا

نفسانیه زایل و کمال روحانیه حاصل اوله قدر برکون جناب عزتی
بو که صورت نارده تجلی ایلیهب نور حقی صورت نارده مشاهده لا
کما ابصر موسی علیه السلام فی وادی الایمن فی البقعة المبارکة اذ
رای نارا فقال لاهله امکثوا انی انست نارا الایه بعض اصحاب خلوته
وحی نور الهی صورة نارده متجلی اولور پس اول زروشتک انبیا و اولیا
دن مرشد و رهبری اولمدوغندن اول نور حقی نار قیاس ایدوب کوره
خلقی نار طرفنه دعوت ایلدی پس عین هدایتده ضال اولدیلر و نوری
نار قیاس ایلدیلر اگر حقیقت نار ره ایدوکن و انده اولن احراق
وانوار روانار کدن ایدوکن بیلهلردی ضلالتده اولمزلردی

	وقال سلطان الواصلین	

ولولا حجاب الکون قلت وانما		قیامی باحکام المظاهر مسکتی

اللغات مسکت اسم فاعلدر یعنی خاموش کننده مضافدر یا متکلمه اللغی
حجاب کون پرده وجود اولمسیدی بن دیرایدم اسرار توحیده متعلق اولانی
ودیدم لکل وجهة هو مولیها سرینی عیان قلوب هر عابدک وجهی شطرا
احدیته ایدوکن قطعا بلا ایما ولا اشارة اظهار ایدردم ولکن بنم احکام
مظاهر ایله قیامم وعبودیت و بشریتله نظامم بو اسرارک اظهارندن بنی مسکت
وخاموش کننده در زیرا حکمت الهی بونی اقتضا ایدر که بو اسرار الی یوم القیام مستور
اولوب هر کس زیرا حجابده بر سمته سالک اولوب اخر منتهی سلوکلری عیان اوله

	وقال سلطان العشاق	

فلا عبث والخلق لم یخلقوا سدی		وان لم یکن افعالهم بالسدیده
علی سمة الاسماء تجری امورهم		وحکمة وصف الذات للحکم اجرت

بعد نهم فی القبضتین ولا اولا		بقبضته تنعیم وقبضة شقوة

اللغات سدی یعنی مهملا السدیدة الصالحة اجرت اجرا دندر کما بان
الافعال لا ولاه اشارتدر اول حدیث شریفه اولن لفظنه که بری
هؤلاء فی الجنة ولا ابالی در و بری دخی هؤلاء فی النار ولا ابالی در
پس اعتماد الفهم الت مع بو لفظ حذف اولنوب معنای حدیث ولا
ولا لفظنه مندرج اولدی و اول حدیث شریف بودر که زاد اصول
حکیم ترمذی ده و مصابیحده مسطوردر که ابو درداء حضرتلرندن
مرویدر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله تبارک وتعالی
خلق ادم بیمینه علی الیمنی فاخرج ذریة بیضاء کالفضة ومن الیسری
سوداء کالحممة ثم قال هؤلاء فی الجنة لا ابالی و هؤلاء فی النار ولا ابالی
الشقوة بالکسر مصدر شقی یشقی شقوة و شقاوة در الاعراب
فلا عبث ده فا جزائیه در شرطی محذوفک والخلق واو حالیه در قوله
وان لم یکن افعالهم جمله شرطیه در که جزای محذوفدر تقدیری فلا یقدح
ذلک فی حکمه المعنی فاذا کان الامر کذلک سن بیلکسن که بو وجوده
معبود حقیقی اولدر و هر عابدک وجهی من وجه اکا در پس موجوداتده
هیچ برعبث شی یوقدر و بو خلق عالم مهملا خلق اولنمامشلردر اگرچه هر بر
فعللری سدید و صالح اولمدیسه ده ممدوح و معیوب دکلدر کما قال
الله تعالی وما خلقنا السموات والارض وما بینهما الا بالحق وقوله عز
اخر الحسبتم انما خلقناکم عبثا وانکم الینا لا ترجعون و کل خلایقک
اموری واحوالی سمت اسماء الهیه اوزره جاری اولور یعنی امور الله بهم
واقوال وافعال و اخلاق صالحین اسم هادی مقتضاسی اوزره جاری

اولور و احوال و اقوال ضالین و ظالمین مقتضای اسم مضل و مذل اوزره
جاری اولور و حکمت ظهورا و مقتضا ذات اجرا ایلدی خلایقک اوزرینه
حکم ایچون احکام سعادت و شقاوت و ضلالت و هدایت دن هر بری
ایله خاصه و اثارلرینی مثلا اسم هادی بر مظهر طلب ایلدیکه انک ظهوری
ایدوب مقتضا سنجه راه راست دعوت قبلسین انبیا و اولیا وجود
نک وجودی اکا مظهر اولدی و کذالک اسم مضل بر اسم درکه خاصه سی
اضلال و غوایت در اول دخی مظهر طلب ایدوب شیاطین الانس
والجن دن اکا دخی یحه مظهر اولوب تا انلره حکم و خاصه سن اجرا
ایلدی بس اسماء متقابله الهیه که هادی و مضل و معز و مذل و لطیف
و قهار و رحیم و ستار کبی که قبضتین و اصبعین دن مراد انلردر
متقابلتین مابینده علی حسب طلبها فی الازل هؤلاء فی الجنة و لا ابالی
و هؤلاء فی النار و لا ابالی دیمکلک یعنی اول قبضه کبی بیضا اولن ذریات
ادم جنتده در و جنته داخل ایدرم و مبالاة ایلمزم و اول کومرکبی سیاه
اولن ذریاتی جهنمده در و انلری جهنمک خلقی ایدم کذالک بهر مرام
و مبالاة قلمزم و هاتان القبضتان انک بریسی قبضه تنعیم و سعادت
و بری دخی قبضه تعذیب و شقاوتدر و بو ایکی قبضه نک صوری و معنوی
دنیوی و اخروی مظهری وار در بو عالم ملک که عالم ترکیب و طبیعت
و عناصردر مظهر قبضه بشری در و عالم ارواح و ملکوت که مرتبه
قوت و قدرت و تاثیر در مظهر قبضه یعنی در انلرک عسکره و علویات
و سفلیات ظاهر در که سماوات و ارضین در مظهر قبضتین در نتکیم
قوله تعالی و الارض جمیعا قبضته یوم القیمة و السموات مطویات بیمینه

[illegible]

وکذالک

بوقبضتینک مابینده صح

وکذالک کفر و ایمان مظهر قبضتین در پس جمله موجودات اکرچه
اکرام من تعلقت بحر بولان خالی دکلدر بثبت الله قلوبنا علی دینه و رسخ قدمنا علی

شرح نمیه | وقال سلطان العارفین |
---|---|---

الا هکذا فلتعرف النفس او فلا / ویتلی بها القرآن کل صحیحة
وعرفانها من نفسها وهی التی / علی الحس ما املت منی لحالت

الا و ها تنبیه ایچون موضوع در قبل الشروع الی الکلام مخاطب متنبه
و متفطن اولسون ایچون تا امر مهم متضمن اولان کلام غفلتله اولن
ضایع اولمیه کاف حرف تشبیه در و ذا حرف اشارتدر املت امید
طولمق املت املاء دندر تقدیر معنا بودر که اکاه و متنبه اول ای
سالک نفسی بونک کبی بیل و بن ذکر ایلدوکم کبی بیل نفسن دخی که نفس
ناطقه انسانی بر جوهر مجرددر قایم بذاته در و موصوفدر صفات الهیه
ایله که اول سمع و بصر و قدرة و قوة و اراده و علم و حیات و امثالها
در اکر بو صفاتلرکه دخی حقیقتنه نظر ایدرسک بو صفاتلر حقلدرکه سنده
موجود در اکرچه نفسک بونلره مرات ایسه ده اکر نظره دخی ترقی
طلب نظر حقیقتله نظر ایدرسک بو فعل و قول و سمع و بصر و نفسکی عین حق
و قول سمع و بصر حق بولورسین و بو نظرله کاشانه نظر قدر قدم جمله سی
عین واحده منسوب مرآیا و مجالی کورورسن بو قدر اشیاده اول عین
واحد بوزر کوسترمش و علم الاسماء و الصفات المتقابله اول عین
واحد بو کاینات ده منصرفه اولوب تارة بالهدایة و تارة بالاضلال
و تارة باللطف و الجمال و تارة بالقهر و الجلال متجلی اولمش نفسکی بو منوال
اوزره بیل و ادراک ایله یا خود تطلب معرفتها زیرا بونلرن معرفت نفسکی

دالا
سحه

اهل کمال دکلدر من عرف نفسه فقد عرف ربه مفادنجه نفسنی قلمه منسوبدر
اول کیمسه که نفسنی بو منوال اوزره بلمیه دعال بوکه هر صباحین قرآن
تلاوه اولنور اول نفسک ضلالت و هدایتی حقنده مثلا یضل الله
من یشاء ویهدی من یشاء کبی و دخی ومن یضلل الله فلن تجد له ولیا
مرشدا کبی و دخی ولو شاء لهداکم اجمعین کبی کذا وکذا ایات
واحادیث نفسک حقنده تلاوت و قراءت اولنور وحال بوکه اول
نفسن بو صفتره و بیرآه عارف اولق کندو ذاتندن حاصلدر غیریدن
حاصل دکلدر قوله وهی التی یعنی نفسم اهتمامله مشغول اولسنه درکه بن هر نسنه یی
علوم و معارفدن و اسرار و لطایفدن بنده تامل و رجا ایلمشم روانی
ایلدی و حقایق و دقایقدن مرتبه لی طلب قلدم ای حسن اوزره نفسم

وقال سلطان العاشقین	
ولو انی وحدت الحدت وانسلخت	من اى حبى مشرکا بى صنعتى

الالحادت وحدت ای اثبت الوحدة بنفی الکثرة الی و میل عن الاستقامة
الانسلاخ الانتزاع یقال انسلخت الجلد عن الشاة فانسلخ ای نزعته
فانتزع صنعتی ای مصنوعی الاعراب مشرکا حالدر الحدت و انسلخت
دن بی ده بالاشتراک تعدیه ایچون در المعنی اکر بن سایر فلاسفه واهل
ظاهر کبی نفی کثرت ایتمکله اثبات وحدت قلسم و بن ذاتمدن غیری
اولدوغی حالده ای توحیدا تسم طریق استقامتدن منحرف و منعزل
اولمش اولورم زیرا کندو وجودی اثبات ایتمش اولورم اکر بن وجودم
حقک وجودینه مقابل و مغایر اعتقاد ایدرسم توحیدده مشرک اولمش
اولورم وهذا عند الموحدین عین الالحاد والشرک فلو وحدته بهذا الا
عتبار الحدته کما قرر في المقدمات في توحيد الذات قول شيخ الاسلام
ما وحد الواحد من واحد وکل من وحده جاحد یا موحدکم جنیرد واحد
اولدیکر و توحیدا ایتدم جاحد اولدم قوله وانسلخت یعنی اکر بن سایر
کبی توحید ایتسم ملحد اولورم و منسلخ اولورم ایات و علامات جمعدن بنم
نفسم مصنوعی مشرک اولدوغی حالده و بو معناده قابلدرکه اکر بن
نفسمک فعلنی توحید ایلسم یعنی دیسم که ذاتم ها دبه در ضلالته دکلدر
و ضلالت عبد کدر و یا اهر شکدر دیسم کالمعتزلة بن طریق استقامتدن
و توحیددن منحرف اولمش اولورم و ایات جمعدن منسلخ اولورم صنعتیله مشرک

اولمش اولورم	وقال سلطان الواصلین	
ولست ملوما ان اثبت مواهبی		وامنح اتباعی جزیل عطیتی

اللغات جزیل اصلنده اولو نسنه و اجک عظیمه دیرلر اسکره عطاء جز
و موهبت عظیمه ده استعمال اولنه الاعراب ان ابث ده ان
مصدریه امنح معطوفدر ابث اوزرینه وامنح اعطا معناسنه
اولدوغندن مفعولینه تعدیه ایدر اولی اتباعی ثانی سی جزیلدر
المعنی و بن عند الانبیاء والاولیا علوم و مقدوح دکلم مواهب
و معارفی اظهار و طریقده اولان اتباع و اشیاعمه عطیه کثیر
و بخشایش عظیمه ی اعطا ایلدوکم ایچون کا ورد فی القرآن والحدیث
في اظهار النعمة و اشهار الموهبة کقوله تعالی واما بنعمة ربک فحدث
و کقوله تعالی وانفقوا مما رزقکم الله پس بر ذلک که اظهار اسرار
الهی دن مرادی عند الخلق جاه و منصب و حرمت و وقار دکلدر
بلکه الوهیت طالبین و تربیه وجود سالکین ایچون اظهاری جنبه اولدی

ملوم ومذموم اولماز

وقال سلطان العشاق

ولی عن مفیض للجمع عند سلامه
ومن نوره مشکاة ذاتی اشرقت

علی باوادنی اشارة نسبتی
علی فنارت لی عشائی کضحوة

اللغات مفیض للجمع هو الذی صب وافاض فیوضات مقام الجمع حالا
تابعه قوله باوادنی ای بمقام او ادنی او صاحب او ادنی علی حذف
المضاف الاعراب اشارة نسبتی مبتدا ولی مقدم خبر عندک
محلا منصوبدر حالیت اوزره مشکات دیوارده مصباح قودقلری کوزه
دیر اعشادن مراد طبیعت ظلمانیه وضحوه دن مراد روحانیتیدر المعنی
مفیض للجمعدن مراد حضرت رسول علیه السلامدر که مفیض فیوضات
الهیه وقاسم مواهب ربانیه در کما قال علیه السلام والله یعطی انما انا قاسم
روایت صحیحه دروبدر که شول وقتده که حضرت سلطان الکونین معراج
ایدوب سموات وارضینی طی و رتبه روح الامینی ومقام قاب
قوسینی متجاوز اولوب مقام او ادنی که مقام قربدر واصل اولدقده
حضرت نبی جناب حقه تحیة وثنا ایدوب دیدیکه التحیات لله والصلوات
والطیبات وحضرت عزتدن وحی بو عبارتله کلدی السلام وارد اولدی که
السلام علیک ایها النبی ورحمة الله وبرکاته پس حضرت نبی علیه السلام
سخاوتندن او کلام محبوب مطلقا باکشا دوبر مراد اولوب اولامته
بی سایر ملک ومؤمنینه دخی موهبت بیوروب دیدیکه السلام
علینا وعلی عباد الله الصالحین پس هر کیمده که آثار صلاحیت اوله
انوار سلام حضرت رسالت پناهدن حصه دار وبهره دار اولور
ولهذا حضرت ناظمک منصب رسالت پناهه مناسبت معنویه

وقاسم

جناب

وقربت روحانیت دن حصه سی اولمغندن اوتوری بورلرکه
بنا بحرین حضرت مفیض للجمعدن صلی الله علیه وسلم مقام او ادنی
ده بنم اوزریمه سلام ویردوکی حینده بنم نسبت معنویه مع دولت
روحانیه مه اشارت وارد پس بو قونمک اول حضرتله مناسبت
معنویه سی اولدوغی ایچون حدیثده بونلره اخوانم دیوب اشتیاقا
الی لقاء اخوانی بیوردیلر پس شب معراجده علینا یی جمله ایراد
بیوردقلرندن ارواح کاملینک انده اجتماعنه اشارت اولور
وحضرت ناظم دخی سلام علینا ده داخل اولور وحضرت رسالت
پناه مفیض للجمعک نورندن بنم مشکات ذاتم منور ومشرف
اولدی بنم اوزریمه فاذا کان کذالک پس بنم عشاء طبیعتم وظلمات
بشریتم منقلب نورانی و بر ضیا اولدی ضحوة کبری کبی یعنی حجب ظلمانی
وکدورات نفسانیدن خلاص اولدم نور محمدیدن ذاتم منور ومنقلب

وقال سلطان العارفین

فاشهدتنی کونی هناک فکنته
وشاهدته ایای والنور بهجتی

بو بیتده کونی دن مراد وجودی دیمکدر کونی اشهدتنی ده کان دن
بدلدر وکنته کی ضمیر متصل فعل ناقصک خبریدر وضمیر منفصل مقامنده قائم
درای کنت ایاه تقدیرنده المعنی پس حضرت نبی اول مقام جمعده حاضر قلوب و
وجودی کوردم پس بن اول مفیض للجمعک عینی اولدم که نور محمد
در زیرا مقام جمعده مغایرت واثنینیت متصور دکلدر بلکه مرتبه حقیقت
که جمله حقایقی محیط وشامل وجامعی انده محو ومضمحل دروبن اول مفیض
للجمعی بنی مشاهده قلدم وحال بو که اول نور احمدی بنم بهجت ذاتم ونضارت

مفیض للجمع اولدیغندن ... واصل اولدی

وبها وفنيا ى وجود صدر ره وقتاكم شرب جمع حضرت ناظم غالب ومعنا وحدت وجود شربنى بنه شامل اولديبه مقام جمعه مناسب اولن احواله شروع ايدوب

بيورر لركه **وقال سلطان العاشقين**

فني قدس الوادي وفيه خلعت — خلع نعلي على النادي وجدت بخلعتي
وآنست انواري وكنت لها هدى — وناهيك من نفس عليها مضيئة
وآنست اطواري فناجيتني بها — وقضيت اوطاري وذو آلي ظلمة

اللغات خلعت عليه ثوبا ديرلر اى البسته واعطيته ديمكدر وبو معنا على ايله تعديه ايلدوكى زمانده اولور وقچن خلعت ثوبه وياخود خلعت عنه ثوبه ديسه لر نزعت معناسى ديرلر وبو ننادي محفل ومجلسه ديرلر انست بمعنى ابصرت انس اى احكم بنيانه تاسيس ديمكدر اطوار جمع طور درم او مقامات مناجاة ومراتب سلوكدر كه توبه وفقر وتجرد وتبتل ومحاسبه وبونلر امثالى ناهيك اى بحسبك اوطار جمع وطر وطر حاجته ديرلر **الاعراب** نادي مضاف مقدر در اى اهل النادي ديمكدر لها ده ضمير انواره راجع هدى بمعنى هاديدر فنى ده باسببيه بيدار **المعنى** وقتاكم بن عين مفيض الجمع اولديسه پس بنم نور ذاتم سببيله وادي قرب الهى فضاى عالم ملكوت وجبروت نامتناهى مقدسنى وقلب اولدي واول واديده بن خلعت ويردم والبس قلدم اهل نادى محبت ومحفل قربت ومعرفته بونلردن فانى اولن وجودم نعلنى خلع اتمكله وجود وسنى قلدم بونلره وجود باقيم خلعتنى بعد خلع نعل وجود الغائبه وبن ابصار ايلدم ومشاهده قلدم انوار نفسيمى واول انوار نفسيمه بن هادى اولدم وسكا كفايت ايدر بر نفسك شرفين نيلك كه كندو

وزرنبه مضيئه در وكندو بو مفيضه وهاديه در وبو بيته ر معنا دخى بودر كه انواردن مراد ارواح مقربين اوله پس بن بو بيتك اولور كه بن مقام جمعه منسوب ارواح مجرده وانوار مقدسه كوردم پس بن اول ارواح مجرده نك هادى ورهنماسى اولدم ودخى بن بحكم ونوس قلدم بنيان اطوارى وسلوكه اولن توبه وتجرد وبونلر امثالى مقامات سلوك اساسنى پس بن مناجات ايلدم بنم ذاتمه اول طورلرده وبن قضا قلدم حاجات ومقتضيات ذاتى حالبوكه بنم ذاتم ابدى ظلمه بندن غيرى دكلدى خلاصهٔ كلام متفرقات اكوانى جميعا بحكم الوحدة ذاتمده مشاهده قلدم ديمك اولور

وقال سلطان الواصلين

فبدري لم يافل وشمسي لم تغب — وبي تهتدي كل الدراري المضيئة
وانجم افلا جرت عن قبضتي — بملكي واملاكي لملكي خرت

اللغات دراري درينك جمعيدر وكوكب درى بر يلديزدر كه غايت براق ولمعانندن انجى دره منسوب ايدرلر الملك بضم الميم وبالكسر قدرت وتصرف اتمك املاك ملكك جمعيدر خرت حرورودن مشتق در بمعنى سجدت وسقطت **الاعراب** فبدر بده فاجوابيه در شرطه مقدرو فلك بملكى ده بابمعنى فى در **المعنى** وقتاكم وادى عالم جبروت وملكوت بنم ايله مقدس وارواح مقربين بنم خلعتمه متلبس واطوار سلوك بنمله محكم ومؤسس ولديسه پس بنم بدرم يعنى عقل وعلم كه بر رشا به بشندن در مركز افل اولمز ونور روحم كه شمس كبى ضياكستر بكلاه وحياة بخش جميع ما سواد ربيح غايب وزايل اولمز وبنم نورم

سبیله مهتدی اولور هر برکوکب دریه و معنیه مراد باطاهره
اولن کوکب دری اولسون و یا خود ارواح مؤمنان و عقول
مرشدان دن استعاره اوله که بنم نورم واسطه سیله کواکب منقبه
لی ارواح مؤمنین اهتدا ایدر دیمک اوله و بنم فلکلریکه نجوم
وکواکبی ملکمدن اولن تقرّمدن جاریه و سایره در و بنم ملکلرم یحوه لیلر
بلکه بنم سلطنت و تصرّفم ایچون و یا خود بنم کمال سلطنت و تصرّفم اولدو
غیچون اندرلکا حسبت مرتبه لرندن ساقط اولدیلر دیمک اوله

وقال سلطان العشاق

وفی عالم التذکار للنفس علمها | المقدم تستهدیه منی فتیتی

اللغات تذکار مصدر در بمعنی الذکر لکن بونده مبالغه وار در و عالم
تذکاردن مراد عناصردن مرکب اولن عالم شهادتدر زیرا نفس عالمده
ذکر ایدیجی در سابقه ده اوزرینه جاری اولن شئلری للنفس متعلقدر
تذکار علمها مبتدا تستهدیه خبر بر فتیه فاعلیدر تستهدینک المعنی
یعنی بنم نفسم عالم ازلده عالمه ایدی هر نه که علوم و اسرار دن انده
حاصل اولدیسه الی الابد اکرچه بو عالم ترکیب و صورته اشتغالی سبیله
انلردن بر وجه غافل و ذاهل اولدیسه ده پس هر بار که غواشی بوندن
تجرّد ایلیه اول علم مقدمی ذکر ایدر و بو نفس ایچون اولن ذکر عالمنده
که عالم انسانیتدر نفسنک عالم ازلده مقدم اولان معلمی بنم خبریه
طلب ایدرلر اصحاب یقین دن و ارباب دین مبین دن اولن فتیه
لرم بنده بونلره اهدا و تحاف ایدرم اول علمی حسب قابلیاتهم و استعداداتهم

وقال سلطان العارفین

فحیی علی جمعی القدیم الذی به | وجدت کهول الحی اطفال صبیتی

اللغات حیّ علی ایله و هلا ایله بیله اولنور واسم واحد حکمنده اولورو
واستعجال محلنده علی طریق الامر استعمال اولنور وجمیع قدیمدن مراد
مرتبه جمع احدیتدر کهول ما بین الشباب والشیخوخة من العمر یعنی اورته
یشلو دهوی کیسه دیرلر بورده مراد عارفلردن بین اهل البدایة
والنهایة متوسط اولن کسه لر و مبلغ تمکینه واصل اولن سرورلر
در حیّ ثانی دن مراد قبیله در بورده ارباب ولایت و کرامات دن
کنایه در من البدایة الی النهایة الاعراب کهول الحی اطفال مفعولینیدر
وجدتک المعنی ایها الطالبون والعاشقون مسارعه و استعجال
فلک و بنم سایر مقامات اوزره قدیم اولن مرتبه جمعه کلک ایله مرتبه جمع
کرامندن شیوخ قبیله ولایت و عارفان مجمع کرامی تحت تربیه مده اولان
مریدان و مصاحبانم صبیلرینک اطفال شیرخوارلی بولدم شول اشیتنه
که اکر متقدمین اکر متاخرین بنم بستان مقام جمعیدن البان علوم لدنیه ی
نوش قلوب سو عموم و همومی دنیویه و اخرویه بی فراموش قلدیلر در

وقال سلطان العاشقین

ومن فضلها اشارت شرب معاشری | ومن کان قبلی فالفضائل فضلتی

اللغات فضله حاجتدن زیاده اولان شیئه دیرلر اشارت فعل
متکلم در سئوردن مشتق در سئور هر کسنه نک اکول و مشروبندن اوزر
قلن بقیه یه دیرلر لیس ما اشارت ما بقیت تقدیرینه اولمشدر اولور شرب
بکسر الشین شرب ایدن جماعت و نصیب معنیسنه دیرلر الاعراب شرب معاشری
مؤخر مبتدا و من فضلها مقدم خبر و من کان مبتدا فدر معاشر اوزره المعنی

وبنم معاصرم ودخی زمانمزده بندن صکره کلن اولیا واصفیانک
حفظ وتعبیرلری بنم بقیه قلدیغم علوم ومعارفک فضلندندر وبندن
اول اولان انبیا واولیانک حفظ وتعبیرلری دخی بنم کاسه مرتبه
جمعدن بقیه قودیغم علوم وعرفاندندر زیرا جمیع عوالم وجمله مقامات
ومواطندن اولن فضایل وخصایل وشمایل وجلایل بنم فضله سؤرم
وبقیه نورمدر وبو بیتلر مرتبه جمعدن ومقام حقیقت محمدیه دن
ترجمه وحکایه در زیرا حضرت ناظم بو مقامه کندوبی وارث
کامل واکمل بالغ وواصل ادعا قلمشدر پس هرکیم مرتبه غوثیته واصل
اولوب مقام محمدیه کما ینبغی وارث اوله بو کلاملر انک لساندن
جاری اوله الا انبیا اولور زیرا حقیقتده بو قوت وسطوت
وعظمت ودولت اول صاحب شریعت وسلطان ارباب
نبوت حضرتلرینکدر اگرچه بحسب الظاهر لسان خلیفه کاملدن جاری
در واولیا کمال متابعت سببیله بو مرتبه نوریه منصبغ اولورلر
کندو طبیعت اصلیه لری اندن زایل اولوب ونور محمد انلره غالب
اولوب اسرار وعلوم وقوت وتصرف احمدی انلرده ظهور ایدر پس
انلره اتباع همان الله وحضرت رسالت پناهه اتباعدر نته کیم
حضرت مولانا بو محله مناسب داولا بیورزلر **مثنوی**

چونکه گل بگذشت وشد گلشن خراب	بوی گل را از که یابیم از گلاب
چونکه شد از پیش دیده وصل یار	نایبی باید ازو مانند یادگار
نی غلط گفتم که نایب با منوب	گر دو پنداری قبیح آید نه خوب
نی دو باشد تا توی صورت پرست	پیش او یک گشت کز صورت برست

چون بصورت بنگری چشم تو دوست	تو بنورش در نگر کز چشم رست
ده چراغ ار حاضر آری در مکان	هر یکی باشد بصورت غیر آن
فرق نتوان کرد نور هر یکی	چون بنورش روی آری بی شکی
در معانی قسمت واعداد نیست	در معانی تجزیه وافراد نیست

پس هر قنغی اولیانک میخانه وجودندن حضرت الهی شراب وحدتی
نوش ده هر قنغی اصفیادن خرقه کرامت بر دوشن قلنسه فی الحقیقه ساقی
اول حضرت سالار کاینات واشرف موجوداتدر علیه افضل الصلوات
واکمل التحیات وعلی آله واولاده واصحابه الذین نالوا بمتابعته
الی الدرجات العالیات والمقامات السامیات من الولایات
والکرامات والحمد لله فی کل یوم واوقات وآن وساعات که
بو کتاب بلاغت بنیان ومعرفت عنوان بعنایة الملک المنان
تاریخ خمس وعشرین والف ده اواخر شهر شعبان ده غایته وبابا
ایردی ودار السلطنت قسطنطینیه ده خارج غلطه ده زاویه
اسکندر پاشاده نهایت واختتام بولدی پس اخوان صفا وارباب
وفادن متوقع ومرجودر که بو کتابه دیده عیب پوشله نظر قلهلر دیده انصاف
چو بینا بود در رشد گرچه کر مینا بود ای که نظر سوی هنر نیست عیب بجوید که
نظر نیست فعین الرضا عن کل عیب کلیلة ولکن عین
السخط تبدی المساویا والحمد لله اولا واخرا
والصلوة علی نبیه محمد دایما وباقیا وعلی
آله واولاده الی ما بلغ ختم علی ید
شارحه وناظمه الفقیر الی الله الشیخ اسمعیل الانقروی المولوی

وقع الفراغ من كتابة هذا الشرح الثانية للشيخ اسماعيل
الانقروي في سنة اربع وخمسين والف في يوم الاحد يوم
الثاني من صفر وقت طلوع الشمس على يد اضعف
العباد درويش محمد بن محمد النلطوي
والسلام على من اقر بما فيه وعمل علا
صالحا على ما عليه والله يهدي
من يشاء الى صراط مستقيم

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No 3422
Eski Kayıt No